MANUSCRISELE SLAVE

DIN BIBLIOTECA ACADEMIEI R.P.R.

VOL. I

www.dacoromanica.ro

MANUSCRISELE SLAVE

DIN BIBLIOTECA ACADEMIEI R. P. R.

Vol. I

www.dacoromanica.ro

P. P. PANAITESCU

MANUSCRISELE SLAVE
DIN BIBLIOTECA ACADEMIEI R P R

Vol. I

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÎNE
1959

www.dacoromanica.ro

INTRODUCERE

Colecția de manuscrise slave a Academiei R.P.R. cuprinde pînă azi 730 de manuscrise. Catalogul care descrie aceste manuscrise este proiectat în trei volume, ultimul cuprinzînd și indicii.

Pe lîngă un mic număr de manuscrise redactate în limbile slave moderne: rusă, polonă, sîrbă, bulgară și ucraineană, marea majoritate a acestor manuscrise sînt în limba slavă bisericească (veche bulgară) în diferite redacții (adică versiunile limbii slave bisericești scrise sub influența unora din limbile slave vii din epoca redactării sau copierii manuscrisului respectiv): redacția medio-bulgară, cea mai folosită pentru textele scrise în țara noastră, redacțiile sîrbești, ruse și ucrainiene (n-am folosit termenii de medio-sîrbă sau medio-rusă, deoarece între limba sîrbă și rusă din secolele XIV—XV și cea de azi nu sînt adîncile deosebiri gramaticale, pe care le întîlnim între limba bulgară din aceste veacuri și cea modernă).

Deoarece cea mai mare parte a acestor manuscrise sînt scrise chiar pe teritoriul țării noastre, ele constituie un izvor intern al vechii culturi românești, anterior mărturiilor scrise în limba poporului. Deși scrise într-o limbă străină, limba slavă fiind limba culturii clasei suprapuse și a statului, și reproducînd în cele mai multe cazuri texte traduse și redactate în țări străine, prin folosirea lor în țara noastră, prin preocupările și nevoile de cultură la care răspund, studiul lor face parte integrantă din studiul izvoarelor vechii noastre culturi. Chiar acele manuscrise care au fost aduse în secolele trecute din țări slave, pentru a fi folosite în țările române, sînt o mărturie a relațiilor de cultură între aceste țări și țara noastră.

Cîteva texte religioase, textele istorice de cronici ale țărilor române și mai ales însemnările cu caracter istoric ale copiștilor și cititorilor, acestea foarte numeroase, completează și măresc valoarea izvoarelor interne a colecției de manuscrise slave din Biblioteca Academiei R.P.R.

Pentru istoria popoarelor slave vecine și în special a culturii lor, aceste manuscrise sînt de asemenea de o mare importanță, cuprinzînd elemente prețioase din istoria culturii în țările slave: Ukraina Polonia, Bulgaria și Serbia.

www.dacoromanica.ro

De aceea, se impunea publicarea de către Academia R.P.R. a unui catalog al manuscriselor slave din biblioteca ei, care pînă acum lipsea. Catalogul lui Al. Iațimirski, Славянскія и Русскія рукописи румынскихъ библіотек în Сборникъ отдѣленія русского языка и словесности имп. Академіи Наукъ, tom. 79, St. Petersburg 1905, care privește în genere fondurile de manuscrise slave din țara noastră prezintă o descriere sumară și nesistematică a unui număr relativ redus de manuscrise, descriere ce cuprinde foarte numeroase omisiuni și greșeli, așa că nu mai corespunde nevoilor științifice.

FORMAREA FONDULUI DE MANUSCRISE AL ACADEMIEI

Fondul de manscrise slave al Academiei R.P.R. constituie cel mai important și mai numeros fond de manuscrise slave din țara noastră. Acest fond s-a format treptat prin reunirea unui număr de fonduri de proveniență diversă. Cele mai multe manuscrise slave provin din colecțiile mănăstirilor, care aveau și au încă în parte biblioteci de manucrise religioase și chiar profane din timpurile cele mai vechi, ele constituind cele mai vechi biblioteci din țară. Prin anume măsuri administrative, aceste biblioteci au fost ridicate de la mănăstiri și depuse în biblioteca Academiei, sau au ajuns la Academie pe o cale indirectă, adică au fost depuse întîi la Muzeul de antichități și la Casa bisericii, de unde au ajuns apoi la biblioteca Academiei R.P.R.

Aceste colecții nu mai formează un fond distinct, de cele mai multe ori nici nu mai posedăm informații despre biblioteca de mănăstire de la care provin, afară de cazul cînd însemnările cititorilor aflate pe paginile manuscrisului ne dau indicații în acest sens.

Dintre fondurile mari de manuscrise slave de la Biblioteca Academiei R.P.R. provenite de la diferite mănăstiri și biserici din Țara Romînească și Moldova, adunate de stat și apoi depuse la Academie, cele mai importante sînt fondul donat de Ministerul Instrucțiunii Publice la 1895 (vezi în prezentul catalog nr. 516 — 527) și fondul trecut la Academie de la Muzeul de antichități la 1908 (nr. 171—409), de la Ministerul Cultelor în anii 1904—1907 (nr. 490, 530—507, 509—510, 515—527) și de la Seminarul central (nr. 454—481).

Cea mai importantă colecție de manuscrise slave de la mănăstiri, care a intrat în fondul Academiei, este cea de la mănăstirea Neamțului, unde ființa biblioteca din prima jumătate a secolului al XV-lea cu un mare număr de manuscrise prețioase, în special din literatura patristică. Acest fond fusese descris încă de cînd se afla la mănăstire, întîi de episcopul Melhisedec [1]), apoi de Al. Iațimirski [2]), dar cu totul incomplet. Pe lîngă biblioteca medievală în limba slavă, biblioteca de la Neamț cuprindea și biblioteca de traduceri în limba slavă (de redacție ucraineană) a starețului rus Paisie Velicikovski și a elevilor săi (de la sfîrșitul secolului al

[1]) Episcop Melhisedec, *Catalog de cărțile sîrbești și rusești vechi ce se află în biblioteca sfintei mănăstiri Neamțului*, în „Revista pentru istorie, filologie și arheologie", III (1884), p. 129—143.

[2]) Al. Iațimirski, *op. cit.*, p. 513—797.

www.dacoromanica.ro

XVIII-lea), care de asemenea a intrat în parte în colecția Academiei R.P.R. Fondul de la mănăstirea Neamț e cuprins, în genere, între numerele 84—169 din prezentul catalog. Alte biblioteci de mănăstiri cu manuscrise slave, care au intrat în colecția Academiei. sînt acelea de la mănăstirea Dobrovăț din Moldova (nr. 535—552), care cuprinde și ea un număr de manuscrise slave din veacul al XV-lea și cele de la mănăstirile Vorona (nr. 553—612, 617) și Coșula (nr. 628—631), cu fonduri mai noi. Din Țara Romînească, biblioteca cu cele mai multe manuscrise prețioase din secolul al XVI-lea, care a fost înglobată în Biblioteca Academiei, este cea de la mănăstirea Bistrița din Oltenia. Această bibliotecă, descrisă parțial de Al. Odobescu [1]), a intrat la Academie trecînd întîi pe la Muzeul de antichități, unde a rămas un mic număr de manuscrise de la această mănăstire.

Dintre colecțiile particulare de manuscrise slave donate sau lăsate prin moștenire Academiei, cele mai însemnate sînt: Biblioteca episcopului de Huși, apoi de Roman, Melhisedec, donată Academiei, care cuprinde și un număr de manuscrise rusești achiziționate de episcopul Melhisedec în timpul studiilor pe care le-a făcut la Kiev (nr. 424—436); apoi bibliotecile Gr. Tocilescu (nr. 410—418), N. Docan (nr. 664—674), D. A. Sturdza (nr. 50—58, 62—64), acestea din urmă cu un bogat fond de manuscrise slave bisericești începînd din veacul al XV-lea, episcop Ghenadie Enăceanu (nr. 482—490), episcop Dionisie de Buzău (nr. 437—446). Fonduri mai mici de manuscrise slave intrate mai recent la Academie sînt cele de la Casa bisericii și de la Institutul de istorie al Academiei R.P.R. (din anul 1954, nr. 712—722). Pe lîngă aceste fonduri de manuscrise, un număr de manuscrise slave din colecția Academiei R.P.R. provin din achiziții de la diferite persoane, precum și din cîteva donații. Dată fiind originea fondului de manuscrise slave, este firesc ca el să nu constituie o colecție unitară, ci dimpotrivă aceste manuscrise sînt diferite ca limbă, ca proveniență, se întind pe un spațiu de mai multe secole și au conținut foarte diferit.

VECHIMEA MANUSCRISELOR

Cel mai vechi manuscris datat din colecția manuscriselor slave ale Academiei R.P.R. este manuscrisul nr. 205, care datează din anul 1346. Totuși, dintre manuscrisele nedatate cu o însemnare a scriitorului sînt unele și mai vechi, cum se poate stabili după datele paleografice și lingvistice. Din secolul al XIII-lea datează Apostolul slav de sub nr. 20, Octoihul de la nr. 450 (de la Caransebeș, sec. XIII—XIV), fragmentul de Evangheliar de la Rîșnov (sec. XIII—XIV) nr. 613, Mineiul de la Neamț nr. 682, toate pe pergament. Din secolul al XIV-lea sînt: ms. miscelaneu nr. 72, Apocalipsul cu tîlcuire (nr. 100) datat după semnătura lui Sava II, patriarhul sîrbilor (1399—1420), fragmentul din Vechiul Testament de la Rîșnov, nr. 677, toate pe pergament.

Una din problemele care rămîn deschise este locul unde au fost scrise aceste manuscrise. Afară de ms. amintit mai sus sub nr. 100 și poate și

[1]) Al. Odobescu, *Despre unele manuscrise și cărți tipărite aflate la mănăstirea Bistrița (Vîlcea)*, în „Revista romînă", I, 1861, p. 703—741.

www.dacoromanica.ro

nr. 72 scrise în Serbia, nu se poate stabili pe bază de criterii paleografice sigure locul unde au fost scrise aceste manuscrise, cele mai vechi ale colecției Academiei R.P.R. Unele din ele se apropie ca scris mai mult de manuscrisele scrise mai tîrziu în Țara Romînească și Moldova și nu se pot lega cu siguranță de vreo școală străină. Deosebit de interesante sînt în această privință manuscrisele și fragmentele de manuscrise găsite în Transilvania și în Banat, amintite mai sus (nr. 450, 613, 677), care par a aparține unei școli de scriitori locali de manuscrise. Un studiu mai amănunțit al acestor manuscrise ne va arăta dacă, în adevăr, se poate vorbi de o școală de copiști și deci de circulația unor manuscrise slave păstrate pînă astăzi în țara noastră dinainte de întemeierea statelor feudale ale Țării Romînești și Moldovei.

Manuscrisele slave din veacul al XV-lea formează partea cea mai interesantă a colecției. Aceste manuscrise cuprind, între altele, grupul de texte, în general miscelanee de vieți de sfinți și de opere ale părinților bisericii copiate de diacul Gavril de la mănăstirea Neamț (1439—1447), dintre care unele au valoare și de izvoare istorice pentru secolele XIII—XIV, ca operele patriarhului Euthimie de Tîrnova (ms. nr. 164, 165, 151, 152, 302 și altele) [1], precum și ale lui Grigore Țamblac, mitropolit de Kiev, care a stat și în Moldova (ms. nr. 164, 309) [2]). Un grup interesant de manuscrise slave moldovenești din această epocă sînt manuscrisele din domnia lui Ștefan cel Mare, pe care marele domn a pus să fie scrise și copiate pentru mănăstirile și bisericele domnești din țara lui (nr. 93, 547, 548 etc.) [3]). Un număr de Pravile (vezi mai jos), Pomelnicul de la Bistrița (nr. 78), precum și un număr de manuscrise slave din acest veac din Țara Romînească, de proveniență felurită, cuprinzînd pravile și texte ale părinților bisericii, completează grupul de manuscrise slave din veacul al XV-lea.

Manuscrisele din veacurile următoare sînt în majoritatea cazurilor cărți de cult bisericesc: Psaltiri, Tetravanghele, Liturghiere, Tipicoane etc.; totuși, din veacul al XVI-lea, avem un număr de Pravile (în special Pravila de la Neamț, în versiunile de la 1512 — copie fotografică — și cea din 1557, care cuprinde și opere istorice, ms. nr. 636).

Deși la sfîrșitul veacului al XVII-lea limba poporului înlocuiește, în cultura noastră, limba slavă bisericească, totuși folosirea limbii slave în Transilvania continuă în biserica ortodoxă a romînilor din această provincie, fiind definitiv înlocuită cu cea romînească abia în a doua jumătate a veacului al XVIII-lea. Biblioteca Academiei R.P.R. posedă texte liturgice slave din Transilvania și Maramureș din secolul al XVIII-lea (d. e. nr. 445) cu interesante date despre începuturile traducerilor acestor texte în romînește.

---

[1]) Emil Kaluzniacki, *Werke des Patriarchen von Bulgarien Euthimius*, Viena, 1901, și E. Turdeanu, *Opera patriarhului Eftimie al Tîrnovei în literatura slavo-română*, în "Cercetări literare", vol. VI.

[2]) A. I. Iațimirski, *Grigorii Țamblak*, (în l. rusă), St. Petersburg, 1904, E. Turdeanu, *Grégoire Camblak, faux arguments d'une biographie*, în „Revue des études slaves", 22 (1946), p. 46—81.

[3]) E. Turdeanu, *Manuscrisele slave din timpul lui Ștefan cel Mare*, în „Cercetări literare", 5 (1943), p. 99—240.

www.dacoromanica.ro

În genere, se poate spune că în colecția de manuscrise slave a Academiei R.P.R. se află texte, care acoperă întreaga perioadă a vieții de stat din epoca feudală la romîni și din toate regiunile, care formează teritoriul Republicii Populare Romîne.

MANUSCRISELE SLAVE DIN ȚĂRILE SLAVE VECINE. CIRCULAȚIA LOR

Manuscrisele slave se pot împărți în : *a*) texte interne, scrise pe teritoriul țării noastre, care fac parte din literatura țării noastre, și *b*) texte străine, scrise în țările slave : Rusia, Bulgaria, Serbia, Ucraina, Polonia, care au ajuns în țara noastră pe diferite căi. Numai un foarte mic număr din aceste manuscrise redactate în țările vecine au fost achiziționate sau donate Academiei, din aceste țări, în vremea noastră ; cele mai multe sînt rezultatul circulației manuscriselor slave între țările care foloseau limba slavă ca limbă de cultură, în epoca sec. XIV—XVIII. Așa dar, aceste manuscrise slave scrise în țările vecine au fost aduse la noi în veacurile trecute, pentru a fi folosite în bisericile romînești sau citite de oamenii culți care știau slavonește. Ele sînt o mărturie a circulației manuscriselor, deci a circulației elementelor de cultură, între țările romîne și Rusia, Bulgaria, Serbia și celelalte țări slave.

Astfel, în privința circulației manuscriselor slave din Ucraina în țările noastre, semnalăm de exemplu ms. nr. 4, scris în Ucraina în secolul al XIII-lea și ms. nr. 5 cu o însemnare arătînd că acest manuscris, scris în Ucraina, a fost cumpărat în 1673, la Suceava, în timpul războiului turco-polon, la care luau parte și trupe căzăcești ; în veacul al XVIII-lea, acest manuscris a ajuns în Transilvania. Evanghelia din 1668, scrisă la Șargorod, oraș din Ucraina, care avea multe relații comerciale cu Moldova [1]), a fost copiată de un oarecare Enache și dăruită unei biserici din această din urmă țară. În genere. două sînt principalele epoci de mare circulație a manuscriselor rusești și în special a manuscriselor ucrainiene în țările romîne : secolul al XVII-lea (vezi, de exemplu, manuscrisele nr. 17, 25, 76. 102, 268, 356, 418, 456, 697, 714) și secolul al XVIII-lea, epoca intensei activități de traduceri în bisericile romîne sub egida starețului rus Paisie Velicikovski (biografia lui în ms. nr. 350). Atunci se transcriu în țările romîne operele unor scriitori ruși, care au jucat un rol însemnat în cultura religioasă rusă și pentru despărțirea acestei culturi de bizantinism, ca de exemplu Simion Polotki (ms. 378, 389, 583), Teofan Prokopovici (care a avut legături cu Dimitrie și Antioh Cantemir, autorul Satirelor) (ms. nr. 70), Dimitrie de Rostov (mr. nr. 163, 448). Acești scriitori sînt considerați ca premergătorii și colaboratorii lui Petru cel Mare pe tărîmul bisericesc.

În afară de aceste două perioade de mare intensitate a circulației manuscriselor slave din Rusia și Ucraina în spre țările romîne, avem și o serie de alte manuscrise din Ucraina care au ajuns încă din vremea alcătuirii lor în Moldova, Țara Romînească și Transilvania. Astfel, însemnările scriitorilor manuscriselor și ale cititorilor arată că o serie de manuscrise

---

[1]) C. Stoide, *Negustorii din Șargorod în Moldova*, în „Revista istorică romînă", 5—6 (1935—1936), p. 382—387.

www.dacoromanica.ro

au trecut în țările romîne și în secolul al XVI-lea (de ex. ms. nr. 18, 344, 460 — din anul 1551 — 655, 671).

Circulația manuscriselor din Serbia în Țara Romînească și în Moldova se poate urmări în colecția de manuscrise a Academiei R.P.R. încă din veacul al XIV-lea (ms. nr. 205, Psaltire scrisă în Serbia la 1346, ms. 100 fost al lui Sava II, patriarhul sîrbilor (1399—1420), ms. nr. 135 din sec. XV, cu viețile regilor sîrbi etc.).

În ce privește Bulgaria, pe lîngă un număr de manuscrise mai noi din secolele XVIII—XIX, este demn de semnalat ms. nr. 176, Tetravanghelul din 1503, scris la mănăstirea Rilo de monahul Spiridon.

Cele cîteva manuscrise polone ale colecției nu provin dintr-o veche circulație a manuscriselor, ci din achiziții recente.

LIMBA ȘI PALEOGRAFIA

Un studiu al limbii și paleografiei textelor slave din colecția Academiei R.P.R. nu-și are locul în această prezentare sumară a acestui fond de manuscrise. E destul să spunem că acele manuscrise care sînt redactate sau copiate în țările slave vecine se pot recunoaște prin particularitățile de limbă, ortografie și paleografie din epoca și țara respectivă. Deși limba slavă a bisericii și a statului era în țările romîne o limbă străină, prin scrierea și folosirea ei îndelungată în aceste țări, s-a ajuns la formarea unui tip de limbă și mai ales de paleografie slavă scris pe teritoriul țării noastre, pe care l-am putea numi slavo-romîn. La baza acestui tip, care, după cum vom vedea, se subîmparte în subtipuri (moldovenesc, muntenesc și transilvănean) stă redacția medio-bulgară a limbii slave bisericești.

Se știe că limba slavă bisericească, folosită în biserică și actele de stat în țările slave ortodoxe, este limba slavă macedoneană, numită de lingviști și veche bulgară, folosită în Macedonia (regiunea Salonic) în veacurile IX—X, limbă în care apostolii slavilor Metodie și Ciril cu ucenicii lor au tradus din grecește textele bisericești. Această limbă a rămas limba oficială a bisericii slave ortodoxe [1]), dar textele traduse și copiate în veacurile următoare și în țări diferite au suferit influența limbilor vii vorbite în acele țări. Astfel s-a format *o redacție medio-bulgară* a limbii slave bisericești (adică o redacție care stă sub influența limbii bulgare vorbite în veacurile XII—XV), *o redacție sîrbească* și *o redacție rusească* (și ucraineană).

Limba medio-bulgară folosită în țările romîne (în textele religioase numai ca o influență asupra textelor vechi scrise în limba slavă bisericească) se deosebește de limba slavă bisericească sau veche bulgară prin aceea că nazalele ѫ și ѧ încep să fie înlocuite cu ѹ și respectiv cu ѣ, deci se pronunță î și ea, prin dispariția dualului, apariția cazului general la declinări și confuzia între desinențele cazuale. Textele manuscriselor din țările romîne șovăie între slavă bisericească și medio-bulgară, de aceea le putem denumi slave bisericești de redacție medio-bulgară. Această limbă este folosită, atît în Țara Romînească, cît și în Moldova și în Transilvania.

În Țara Romînească, un număr de manuscrise sînt scrise într-o limbă care denotă influențe sîrbești (în special ѥ în loc de ѣ, folosirea unui singur

[1]) V. Jagić, *Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache*, Berlin, 1913.

www.dacoromanica.ro

ier ѣ, şi dispariţia lui ъ, precum şi a lui ѣ, fără a vorbi şi de anume influenţe lexicale), dar numărul manuscriselor slave cu influenţe sîrbeşti, cel puţin în colecţia Academiei R.P.R., este net inferior celor de redacţie medio-bulgară.

Influenţele limbii ucrainiene se simt în textele scrise sau copiate în nordul Transilvaniei, Maramureş şi Moldova (înlocuirea lui ѕъ din textele slave bisericeşti cu ѡ; ы înlocuieşte pe ѫ care dispare, iar ѧ este înlocuit cu ѫ, limba rusă nu cunoaşte nazalele, ъ interior înlocuit cu ѣ, *a* înlocuit cu *o*, în forme ca velikogo, gorod, şi nu velikago şi grad etc.).

O observaţie interesantă se poate face în privinţa manuscriselor care reprezintă o tradiţie mai strictă a limbii în comparaţie cu textele diplomatice (urice, zapise etc., în limba slavonă) din Moldova. Pe cînd în actele de cancelarie în slavoneşte din Moldova, influenţa rusă şi ucraineană este vădită şi aproape generală, în textele de manuscrise şi în special în cele bisericeşti şi juridice, predomină redacţia medio-bulgară a limbii slave bisericeşti, iar influenţa rusă este foarte slabă, de cele mai multe ori total absentă. Aceasta se explică, credem, prin aceea că textele de manuscrise erau scrise, nu de gramaticii de cancelarie, ci în mănăstiri, de clerici, care păstrau limba modelelor copiate şi tradiţia străveche de origine bulgară din ortodoxia din Moldova.

Alături de acest aspect al limbii manuscriselor slave, care nu poate fi considerat specific pentru manuscrisele copiate în ţările romîne, sînt o serie de particularităţi paleografice (forma dată unor litere, ornamentele iniţialelor ornate, mărimea şi lăţimea literelor), care se întîlnesc numai în ţările romîne şi îngăduie identificarea manuscriselor care au fost scrise pe teritoriul R.P.R. şi chiar datarea lor pe secole şi pe regiuni. Lunga practică a scrierii slave în ţările noastre a avut, firesc, ca rezultat crearea unui meşteşug special al grămăticilor de manuscris, care se deosebeşte prin nuanţe de acela al grămăticilor străini.

În Moldova se remarcă, în secolul al XV-lea, semiunciala minusculă, scrisă foarte regulat cu o cerneală uşor cafenie, scriere care îşi are centrul în şcoala de la mănăstirea Neamţului. În veacul al XVI-lea, în Moldova, avem o scriere foarte dreaptă şi mai mare, tot semiuncială.

În Ţara Romînească, scrisul este ceva mai neregulat şi chiar în textele scrise cu cea mai mare îngrijire, se constată uşoare influenţe de cursivă, care merg accentuîndu-se în veacurile mai apropiate de vremea noastră.

Scrisul manuscriselor în limba slavă din Transilvania este mai apropiat ca formă de cel din Ţara Romînească, decît cel moldovenesc. Se observă însă că aceste manuscrise ardelene, fiind scrise de scriitori din sate, într-o provincie unde nu se află o curte domnească cu cancelarie slavonă, nici mari şi bogate mănăstiri cu veche tradiţie literară slavonă, au un scris mai puţin caligrafic, mai puţin regulat decît cel din Ţara Romînească şi din Moldova.

Din aceste scurte consideraţii, rezultă că a existat o şcoală de caligrafi şi de scriitori de manuscrise slave în ţara noastră, o şcoală internă, care se deosebeşte de şcolile scriitorilor slavi din ţările slave. Această şcoală romîno-slavă se subîmparte în trei: moldovenească, munteană şi transilvană (cu Banatul şi Maramureşul).

În textele scrise în limba slavă s-au intercalat uneori titluri, pasaje, extrase sau adaosuri în limba romînă. Aceste texte romîneşti cuprinse în

www.dacoromanica.ro

manuscrisele slave sînt de o deosebită importanță, în primul rînd prin vechimea lor (cele mai multe datează din veacul al XVI-lea), apoi, prin aceea că, fiind traducerea sau complementul unor texte slave din manuscrisul respectiv, ne îngăduie să urmărim procedeul traducerilor și în genere tehnica introducerii limbii romîne în textele de cultură în locul celor slavone.

Astfel, ms. nr. 117, un Antologhion din Țara Romînească din secolul al XVI-lea, are la sfîrșit o serie de orații, adresate domnului, doamnei, țării, voinicilor (soldaților) etc., cu titluri romînești din veacul respectiv (din nefericire, o parte din foi au fost smulse și nu putem afla aceste titluri, decît din catalogul lui Iațimirski). Ms. nr. 692 este o Pravilă moldovenească, scrisă la 1581 de Lucaci „ritorul", care cuprinde o traducere interliniară a textelor slavone de pravilă, și alte texte romînești ale Pravilelor. În Transilvania ms. 41 din secolul al XVII-lea are titlurile rugăciunilor din Octoih în romînește, deși textele rămîn în slavonește. De asemenea, Octoihul de la nr. 445 cuprinde texte traduse în romînește, alături de cele slave. Această traducere, care datează din secolul al XVIII-lea, se datorește unui diac de sat, Toader din Ibașfalău.

CUPRINSUL MANUSCRISELOR. LITERATURA RELIGIOASĂ

O mare parte din manuscrisele slave din colecția Academiei R.P.R. cuprind texte liturgice ca : Liturghierul, Psaltirea, Apostol, Tetravanghele, Tipicoane etc., precum și un mic număr de texte din Vechiul Testament. Aceste texte interesante pentru studiul liturgicei în trecutul nostru, prezintă date interesante și pentru cercetarea răspîndirii textelor slave în diferite epoci și în diferite regiuni ale țării. În această privință, ele pot servi ca obiect de studiu al unei probleme foarte puțin cunoscută de cercetători, răspîndirea slavonismului în Transilvania, cu aceeași limbă slavă ca și în Țara Romînească și în Moldova. Alături de străvechile manuscrise slave din Banat și de la Rîșnov, din secolele XIII—XIV, despre care am vorbit mai sus, sînt de semnalat manuscrisele nr. 41 din Transilvania de la Rîbna Mare, scris în secolul al XVII-lea, Mineele din „Margine", ms. nr. 252 și 255, Calendarul bisericesc, ms. nr. 274, scris în Banat în secolul al XVI-lea, cu însemnare despre domnia lui Soliman II Magnificul, precum și manuscrisele nr. 411, 501, 632, 634, 657, 662. Scrise din porunca juzilor de sat, de diacii locali de slovenie, ele dezvăluie existența unei culturi slavo-romîne cu caracter sătesc în Transilvania, cultură care n-a fost încă studiată.

Literatura religioasă în limba slavă, așa cum apare în manuscrisele slave ale Academiei R.P.R., este interesantă și prin alte laturi. Cele mai multe din textele religioase sînt copii după traduceri ale textelor grecești bizantine, traduceri executate în țările slave : Bulgaria, Serbia, Rusia. Pentru noi, aceste texte copiate nu au valoare decît ca mărturii a ceea ce se citea din literatura religioasă și care laturi dintr-însa au circulat la noi.

Sînt totuși cîteva excepții, adică texte slave care au fost redactate în țara noastră de scriitori romîni știutori de slavonește. Astfel sînt „Pripealele" în cinstea Maicii Domnului, redactate în slavonește de fostul logofăt al lui Mircea cel Bătrîn, călugărit sub numele de Filotei (ms. 209,

www.dacoromanica.ro

277, manuscris din 1493, 724). De asemenea, ms. nr. 278 din secolul al XVI-lea din Țara Romînească, care cuprinde slujba sfîntului Mihai Mărturisitorul, are o cîntare de laudă pentru acest sfînt, datorită lui Simon Dédulovici vistierul.

Molitvelnicele (cărți liturgice cu slujbe și rugăciuni) dezvăluie prin cuprinsul lor anume laturi ale vechii vieți sociale și ale culturii materiale romînești în evul mediu, prin folosirea unor rugăciuni speciale la culesul viilor, la secerat, la adunarea poamelor, pentru ritualul înfrățirii, rugăciune de apărare la năvăliri barbare (de ex. ms. nr. 421 din secolul al XVI-lea și ms. nr. 34 din secolul al XVII-lea).

Literatura patristică, operele teologice ale părinților bisericii, în special cuvîntări, traduse din greceşte, formează un capitol bogat al literaturii bizantine, care a fost făcută cunoscut cercurilor culte ale societății feudale romînești, în haină slavonă.

Nu numai scrierile care erau foarte răspîndite în toate țările ortodoxe, ale lui Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare, Isac și Efrem Sirul, Teofilact de Ohrida, se regăsesc într-un mare număr de manuscrise slave miscelanee din colecția Academiei R.P.R., dar și scrieri relativ rare și cu o haină filozofică teologică grea au fost copiate în țările noastre și au avut deci o răspîndire între cititorii de aici. Astfel : Cuvîntările lui Iosif Bryennios rostite la curtea imperială bizantină după conciliul de la Florența (1439) (ms. nr. 147 din sec. XV—XVI), operele lui Damaschin Studitul (ms. nr. 146), Grigore Palamas, mitropolitul din Thessalonic din sec. XIV, sprijinitorul Hesihaștilor, (ms. 153 din sec. XV), Învățăturile lui Dionisie Areopagit (ms. nr. 290). Toate aceste scrieri au o înaltă ținută filozofică, scrise într-un stil retoric greu de înțeles, ceea ce denotă că cunoașterea limbii slave la romîni, în special în secolul al XV-lea, de cînd datează cele mai multe manuscrise de acest fel, nu se mărginea la înțelegerea slujbei bisericești, ci se ridicase la înțelegerea subtilităților limbii retorice cu cunoașterea adîncită a unui lexic bogat și a formelor sintaxei retorice.

De remarcat ca un text rar al literaturii teologico-istorice ms. nr. 296, care cuprinde epistole și decrete ale teologilor bizantini adresate țarului bulgarilor și căpeteniilor altor biserici ortodoxe în sec. IX și următoarele, manuscris scris în Moldova în sec. XV.

Viețile de sfinți ale lui Evtimie de Tîrnova și Grigore Țamblac cuprind date istorice despre Bulgaria, Serbia și țările noastre ; ele sînt copiate în țara noastră încă din veacul al XV-lea (vezi mai sus p. VI).

LITERATURA ISTORICĂ

Literatura istorică în limba slavă este reprezentată, în colecția de manuscrise a Academiei R.P.R., de un număr relativ redus de manuscrise în comparație cu cele de conținut religios, dar aceste texte sînt din cele mai importante, în special ca izvoare ale istoriei R. P. R.

Manuscrisul nr. 649, fost la clubul bulgar de la Tulcea, cuprinde într-o copie din veacul al XVI-lea *Letopisețul zis de la Bistrița*, cea mai veche cronică internă a Moldovei. Același manuscris cuprinde și cronica bizantină a lui Constantin Manasses din secolul al XII-lea, cu adaose

www.dacoromanica.ro

extrase din alți scriitori privitoare la istoria Bulgariei, traduse în mediobulgară pe la 1350 (pentru ediții vezi nr. respectiv din catalog).

O a doua cronică slavă, privitoare la Moldova, este așa-numita (de editorul I. Bogdan) Cronica sîrbo-moldovenească, păstrată în două versiuni; în versiunea sa din 1557, ea se află cuprinsă în ms. nr. 637.

Pomelnicul de la mănăstirea Bistrița din Moldova (ms. nr. 78) este cel mai vechi pomelnic al domnilor și boierilor, precum și al multor persoane din popor, al oștenilor căzuți în luptele cu turcii din Moldova, din vremea lui Ștefan cel Mare.

Alături de acest pomelnic, colecția cuprinde și alte pomelnice slave mai noi: Pomelnicul mănăstirii Tismana, în Țara Romînească (sec. XVIII), ms. nr. 463, cel de la Neamț (sec. XIX) ms. nr. 168, precum și unele manuscrise de la mănăstiri dinafara hotarelor țării, dar care privesc istoria noastră: Pomelnicele de la Schitul Mare din Galiția (ms. nr. 78 și 500, ambele din veacul al XVII-lea), cu numeroși donatori pomeniți în text, boieri din Moldova și mai ales orășeni din Suceava. Din Epir sînt două pomelnice, acel al mănăstirii din Pogoniania (1692), ms. nr. 529 și cel al mănăstirii Driano (1705), ms. nr. 530, care și ele cuprind nume de donatori romîni.

Cronicile scurte ale țării noastre sînt reprezentate printr-un text aflător în ms. 280 (f. 100), Cronica slavă pe scurt a Moldovei în sec. XV, și un alt text tot privitor la Moldova în veacul al XV-lea, în ms. nr. 90 (foaie azi dispărută, descrisă după catalogul lui Iațimirski).

Manuscrisul nr. 434 cuprinde, în legătură și ca reparații ale foilor rupte, mici fragmente dintr-o cronică a Transilvaniei în limba romînă, redactată, se pare, în secolul al XVII-lea.

O traducere în rusește din limba romînă este textul ms. nr. 577, povestirea mitropolitului Gheorghe al Moldovei, pe la 1710, despre vizita împăratului Ioan VIII Paleolog în Moldova la 1424 și întîlnirea lui cu Alexandru cel Bun (ms. din 1794).

Viața sfîntului Ioan de la Suceava, scrisă la 1402 de Grigore Țamblac, păstrată într-o copie a lui Gavril de la Neamț din 1439 (ms. nr. 164). cuprinde amănunte despre viața economică și socială la Marea Neagră în secolul al XIV-lea, iar Biografia starețului Paisie Velicikovski de la sfîrșitul veacului al XVIII-lea (ms. nr. 350) cuprinde date despre viața bisericească în țările romîne în această epocă.

Dintre cronicile străine, menționăm în primul rînd traducerea în slavă a cronicii bizantine a lui Gheorghe Monahul (Hamartolos). cuprinsă în trei versiuni, în trei manuscrise (ms. nr. 320, sec. XVI; ms. nr. 321, sfîrșitul sec. XV; ms. nr. 330, sec. XV).

Dintre cronicile sîrbești, în afară de viețile regilor sîrbi (ms. nr. 134, 135, 306), de care am pomenit mai sus, semnalăm Letopisețul Tronski (copie din veacul al XVIII-lea), ms. nr. 77, iar dintre cele bulgare, Istoria slaviano-bulgară a lui Paisie de la Hilandar, alcătuită în 1762, păstrată într-o copie din 1781 de la Cotel, necunoscută editorului bulgar al acestei cronici, Iordan Ivanov (ms. nr. 438).

Cronicile polone sînt reprezentate prin ms. nr. 637 și 638, ambele privitoare la interregnul din Polonia în 1572, prima cuprinzînd și o scrisoare a lui Ioan-vodă cel Cumplit, domnul Moldovei, și mr. nr. 722, anale ale Poloniei în limba ucraniană (sec. XVI).

www.dacoromanica.ro

În privința textelor istorice ruseşti, ms. nr. 478 cuprinde o adunare de documente copiate de un contemporan, privitoare la expediția din Ucraina a lui Petru cel Mare împotriva regelui Suediei Carol XII şi a hatmanului Mazeppa al cazacilor în anii 1708 şi 1709, iar ms. 639 este o descriere a Chinei şi o istorie a ei, cu un capitol despre Coreea, scrisă de un călător rus de la începutul secolului al XVIII-lea, întemeiată pe cercetările anterioare ale lui Nicolae Milescu.

Un număr de manuscrise slave cuprind, alături de texte religioase, şi documente slave în copie, privitoare la istoria țării noastre; astfel, epistolarul de la începutul veacului al XVII-lea cu scrisori privitoare la epoca lui Ieremia Movilă din Moldova (ms. nr. 94) şi scrisorile, în parte apocrife, privitoare la istoria Moldovei în secolul al XVI-lea (ms. nr. 8).

LITERATURA JURIDICĂ

Colecția de pravile şi nomocanoane din Biblioteca Academiei R.P.R. este de o valoare unică; ele stau la temelia studiului începuturilor dreptului scris în țările noastre. Pînă astăzi, ele au fost prea puțin sau de loc studiate. Se poate spune că toate reprezintă traduceri după textele juridice bizantine, bazate pe legiuirile sinoadelor şi începînd cu legiuirea lui Justinian. O comparație cu aceste texte bizantine ar aduce poate surprize neașteptate.

Cel mai vechi manuscris de pravilă slavonă cunoscut ca fiind scris în Moldova este pravila copiată de Ghervasie la 1472 după traducerea slavă medievală a celei bizantine a lui Matei Vlastares (ms. nr. 131).

Pravilele slavo-sîrbeşti, traduse din greceşte, folosite în țara noastră, unde au fost transcrise mai ales în secolul al XVI-lea, sînt reprezentate prin ms. nr. 285 (care cuprinde şi postfața traducerii slave din Serbia din 1295), 636 (din 1557 de la mănăstirea Neamțului), 340 (Nomocanon din Țara Romînească din veacul al XV-lea), 461 (de la mănăstirea Bistrița din Țara Romînească, copiat de ierodiaconul Efrem la 1651) şi 286 (dăruit aceleiaşi mănăstiri Bistrița din Oltenia de Despina, doamna lui Neagoe Basarab, studiat apoi, în secolul al XVII-lea, de învățatul Udrişte Năsturel, care a lăsat însemnări marginale pe acest text).

De un deosebit interes este manuscrisul de pravilă nr. 692, scris în Moldova la 1581 de un Lucaci, care se intitulează *ritor* şi care cuprinde, cum am spus, traducerea unor texte juridice în limba romînă, traducere datorită probabil tot copistului textului slav, Lucaci „ritorul".

De remarcat şi manuscrisul nr. 334, un fragment de pravilă populară romînească din secolul al XVIII-lea.

LITERATURA DE LEGENDE ŞI BELETRISTICA

Sub egida bisericii au apărut cărți care, în aparență, sînt de caracter moral bisericesc, dar care, în realitate, pot fi socotite de caracter lumesc. Ele reprezintă literatura care se citea în țările romîne de cei ce ştiau limba cultă a slavoniei. Astfel sînt aşa-numitele „cărți populare". Între acestea, numărăm romanul Varlaam şi Ioasaf, care are la bază legenda indiană a lui Buddha, înfățişat de ms. nr. 132 (din Moldova, secolul al XV-lea) şi

www.dacoromanica.ro

(158 din același secol, scris la Muntele Athos). De asemenea, viața legendară a lui Alexandru cel Mare, Alexandria, în ms. nr. 357, text slav deosebit întrucîtva de cel ce a servit la traducerea românească a Alexandriei [1]).

Ms. 678 cuprinde legenda lui Afrodițian persul, necunoscută cercetătorilor acestui text [2]).

Literatura apocrifă și eretică este reprezentată de mai multe manuscrise slave, ea reprezintă o reacție populară împotriva bisericii feudale, a stăpînirii feudale susținută de această biserică. Ms. nr. 298 și 447 cuprind Vedenia lui Isaia proorocul (ambele copii din secolul al XVI-lea), scriere bogomilică; ms. 133 cuprinde legenda despre vămile văzduhului; ms. 414 are de asemenea în cuprinsul său o serie de scrieri apocrife copiate în veacul al XVII-lea.

Mai amintim ms. nr. 117, de care am vorbit mai sus, care are la sfîrșit orații pentru domn, doamnă, voinici etc. și care datează din veacul a XVI-lea (cu titluri românești).

Manuscrisele cu caracter lexicografic și retoric sînt toate dintr-o epocă mai nouă; un număr de gramatici ale limbii slave bisericești sînt toate scrise în Rusia în veacul al XVIII-lea (nr. 386, 402, 576, 662); de asemenea și retorica limbii ruse din ms. nr. 324.

Ca dicționare avem ms. nr. 709, latin-slav, redactat în 1723 și vocabularul romîn-rus, redactat în tinerețe de B. P. Hașdeu (ms. nr. 728).

În privința scrierilor filozofice, în afară de considerațiile filozofice din lucrările părinților bisericii îmbinate cu teologie, amintite mai sus, merită o mențiune specială ms. nr. 72, scris în Serbia în secolul al XIV-lea. El constituie un *sbornic* de extrase din lucrări teologice, dar și din filozofii antici (Aristotel, etc.), precum și de probleme filozofice asupra sufletului, a soartei omului, probleme de logică, precum și informații diverse asupra munților, rîurilor, pămîntului, organelor omului.

Dintre manuscrisele cu cuprins felurit, toate mai noi, menționăm numai ms. rusesc (nr. 325), scris în prima jumătate a secolului al XIX-lea, despre minele de sare din Țara Românească, cu date foarte interesante asupra străvechii exploatări a sării în această țară.

RELAȚIILE ROMÎNO-RUSE

Numeroase sînt manuscrisele din colecția Academiei care privesc istoria relațiilor ruso-romîne. Nu numai influențele limbii ruse și ucrainiene, de care am vorbit, asupra scrierilor slave religioase și de altă natură, sau circulația manuscriselor scrise în Rusia și aduse în Moldova, Țara Românească și Transilvania, oglindesc aceste relații și sînt izvoare pentru studiul lor, dar o serie de manuscrise privesc direct aceste relații.

Ms. nr. 362 este o listă de subscripție, alcătuită la 1762 la Kiev, pentru refacerea mănăstirii Cozia. Ms. nr. 268 poartă o însemnare, care arată că a fost copiat tocmai la Marele Novgorod și adus în Moldova (Minei din secolul al XVI-lea).

---

[1]) N. Cartojan, *Alexandria în literatura românească*, Buc., 1910; idem, *Noi Contribuții*, Buc., 1922; nu a cunoscut acest text.

[2]) Dan Simonescu, *Legenda lui Afrodițian*, Buc., 1942, studiu și text.

www.dacoromanica.ro

Am amintit mai sus de operele scriitorilor ruşi, Simion Poloţki, Theofan Prokopovici, Dimitrie de Rostov etc., din veacurile al XVII—XVIII-lea, copiate pentru a fi citite şi în ţările romîne.

De remarcat este ms. nr. 76, care este scris în secolul al XVII-lea la colegiul de la Kiev, şcoala superioară a ortodoxilor din Ucraina. La sfîrşitul acestui manuscris, se află un cuvînt de laudă, păstrat numai într-un fragment, scris în limba ucraineană în cinstea lui Petru Movilă, mitropolitul romîn al Kievului, de către elevii săi.

ÎNSEMNĂRILE

Manuscrisele slave din colecţia Academiei R.P.R. nu sînt interesante numai prin conţinutul lor iniţial. Diferiţi cititori au scris pe marginile foilor însemnări în decursul vremurilor, care urmau să păstreze amintirea unor fapte istorice sau personale ale căror martori au fost. Pe lîngă conţinutul acestor însemnări, ele sînt interesante ca dovadă a cercului de cititori romîni a manuscriselor slave şi a gradului de răspîndire a culturii slavone în ţările noastre.

O parte mai nouă a acestor însemnări este scrisă însă în limba romînă, deşi prezenţa lor pe nişte manuscrise în limba slavă este un indiciu că scriitorii care le-au alcătuit cunoşteau limba slavă, măcar să o citească.

Pe lîngă aceste însemnări ale cititorilor, sînt de remarcat şi însemnările datorite chiar scriitorului manuscrisului respectiv, gramatic sau diac, care arată în ce împrejurări a scris manuscrisul, din porunca cui, adesea cuprinzînd şi preţul de cumpărare, ceea ce ne îngăduie să cunoaştem preţul, adesea foarte ridicat, al cărţilor în evul mediu în ţările noastre.

Aproape toate manuscrisele slave poartă însemnări din diferite epoci, care constituie cronici scurte ale unor anume vremi. Această bogăţie de însemnări pe manuscrisele slave le distinge de cele romîneşti, mult mai sărace în această privinţă.

În prezentul catalog, toate însemnările de pe manuscrise, care prezintă cît de cît vreo însemnătate, au fost reproduse în întregime. Vom spicui în această prezentare numai cîteva exemple de mai mare importanţă :

Pe un manuscris al cuvîntărilor lui Ioan Gură de Aur, scris în Moldova în veacul al XV-lea, s-a păstrat însemnarea despre tăierea capului domnului Moldovei Ştefan, fiul lui Alexandru cel Bun, la 1443 (ms. nr. 136).

Din secolul al XVI-lea, semnalăm importanta însemnare din 1551 pe un Triod (ms. 535), în care un cleric arată că atunci a venit „ceasul negru", cînd din porunca lui Iliaş-voievod, pentru întîia oară mănăstirile din Moldova au fost supuse la bir, informaţie interesantă pentru istoria dizolvării imunităţilor în Moldova, în secolul al XVI-lea. Din Ţara Romînească avem o însemnare din anii 1534—1536, privitoare la schimbările de domnie din această ţară şi la boierii din acea vreme (ms. nr. 266, Minei). Pe un Minei moldovenesc din secolul al XVI-lea (ms. nr. 124), se află o interesantă însemnare despre Ioan-vodă cel Cumplit şi luptele lui cu turcii în 1574.

Trecînd la veacul al XVII-lea, un Minei din Moldova (ms. nr. 49) cuprinde o însemnare despre prada turcilor lui Schender paşa în Moldova (lupta de la Ţuţora, 1620, între turci şi poloni). Pentru istoria apăsării

www.dacoromanica.ro

fiscale exercitată asupra țăranilor în secolul al XVII-lea și cuprinzînd știri necunoscute altor izvoare istorice, sînt însemnările din 1667 (Minei din Țara Romînească, ms. nr. 255) despre scrierea dăjdiei de către Radu Leon-voievod și cea din 1693 (pe o Psaltire slavă din Moldova din 1583, ms. nr. 217), despre cele 70 de „orînduieli" (impozite), ridicate din țară de Constantin Cantemir, în anul morții sale și despre scoaterea „hîrtiilor" pe țară, pentru impuneri: „într-această pomană s-au pristăvit și măria sa".

Din însemnările manuscriselor slave copiate și folosite în bisericile ortodoxe din Transilvania, amintim pe cea din 1614, privitoare la expediția lui Sigismund Forgach din Maramureș (ms. nr. 673, Triod înflorit) și mai ales cea din 1628 (un Octoih, ms. nr. 657), din care se vede vechea organizație sătească romînească din părțile Bistriței ardelene cu un pîrcălab, un jude și un diac (scriitor de sat). În genere, însemnările de pe manuscrisele slave ardelene sînt un izvor rar despre viața internă a satelor romînești din această provincie.

Din secolul al XVIII-lea, vom aminti numai însemnarea autografă a domnului Moldovei Mihai Racoviță pe un Liturghier la 1717 (ms. nr. 29), cu blesteme împotriva boierilor necredincioși, care au pricinuit aducerea tătarilor în țară.

În genere, se poate spune că aceste însemnări, prea puțin cunoscute pînă acum, reprezintă un izvor interesant al istoriei țării noastre.

METODA FOLOSITĂ ÎN ALCĂTUIREA CATALOGULUI

Descrierea manuscriselor s-a făcut după metoda folosită în cele mai bune cataloage de manuscrise din U.R.S.S. și din alte țări din Europa și, în genere, după metoda folosită pentru celelalte cataloage de manuscrise ale Bibliotecii Academiei R.P.R., cu deosebiri necesare pentru particularitățile fondului de manuscrise slave.

Numărul din fruntea descrierii fiecărui manuscris este numărul de ordine al manuscrisului din depozitul Bibliotecii Academiei R.P.R. și totdeodată și cota lui.

Descrierea fiecărui manuscris se compune din trei părți: prima parte cuprinde *identificarea manuscrisului*, anume: *a*) data. Cînd această dată se poate preciza cu anul scrierii, s-a pus între paranteze foaia manuscrisului la care se află acest an. În caz cînd o asemenea dată lipsește, datarea s-a făcut pe secole sau pe început și sfîrșit de secole. Această datare s-a stabilit, în genere, după următoarele elemente: filigrana, paleografia, anume aspecte ale limbii, compararea cu alte manuscrise scrise de același diac sau de diaci din aceeași școală, ale căror copii de manuscrise se pot data; *b*) dacă este scris pe hîrtie sau pergament; *c*) numărul foilor (se indică și numerotația veche, dacă este cazul); *d*) formatul în centimetri și jumătăți de centimetri (a foilor, nu a copertei); *e*) lacune în manuscrise, omisiuni și greșeli la numerotare, lipsa începutului sau sfîrșitului manuscrisului. S-a adăugat și la acele manuscrise, care sînt descrise în catalogul cel mare al lui Al. Iațimirski, numărul de ordine din acest catalog și datarea lui Iațimirski, în cazul cînd ea diferă de cea propusă de noi.

Partea a doua a descrierii este *descrierea conținutului manuscrisului*. Aici se pune la început titlul manuscrisului. Cînd nu este un titlu dat de autor sau de copist, s-a pus un titlu, între paranteze, care se datorește

www.dacoromanica.ro

autorului catalogului. Cînd într-un manuscris sînt mai multe lucrări, fiecare lucrare este numerotată şi i se dă un titlu separat, indicîndu-se foile de început şi sfîrşit a fiecărei lucrări. Manuscrisul este lăsat să vorbească, în sensul că se redau întocmai titlurile şi subtitlurile din textul slavon, urmate de traducerea lor în romîneşte, şi foile pentru textul la care se referă titlul respectiv. Unele titluri care se repetă (de pildă numele aceluiaşi autor, înlocuit cu menţiunea „acelaşi") au fost prescurtate, indicîndu-se aceasta prin puncte. Textele slavone au fost reproduse întocmai fără corectări, dar prescurtările au fost completate în mod tacit, literele aruncate deasupra rîndului au fost coborîte în text, s-a introdus o punctuaţie modernă, majuscule la începutul frazelor şi la numele proprii. Desinenţele substantivale şi adjectivale, cînd lipsesc, nu au fost completate, ţinînd seama de confuzia cazurilor şi a existenţei cazului general în limba medio-bulgară. Numai acolo unde este evident, de pildă în textele ruseşti, că vocala ultimă a fost omisă din cauza aruncării ultimei consoane deasupra rîndului, această vocală a fost adăugată. Bine înţeles că aceeaşi metodă a fost folosită şi la reproducerea textelor slave ale însemnărilor. Incipituri s-au dat numai la textele patristice, istorice, literare etc., nu şi la cele liturgice, unde am socotit că aceasta este inutil, din cauză că aceste indicaţii se dau numai pentru recunoaşterea textelor. Pentru textele istorice şi literare de oarecare importanţă ca izvoare, s-a dat indicaţia unde au fost publicate sau descrise pe larg. Nu s-a dat însă literatura şi publicaţiile textelor religioase, ceea ce ar fi cerut o confruntare cu literatura bizantină, şi ar fi încărcat prea mult catalogul, cu riscul unor lipsuri însemnate.

Unii domnitori, feţe bisericeşti, personaje istorice străine, citaţi în catalog, au fost identificaţi în note.

La sfîrşitul descrierii, şi ca o parte integrantă a ei, s-au trecut *însemnările de pe manuscrise*. Aceste însemnări s-au aşezat în ordinea următoare: la început, s-a dat însemnarea sau însemnările scriitorului manuscrisului, cu indicarea împrejurărilor în care a fost scris manuscrisul, după aceea ale cititorilor, acestea în ordinea paginilor din manuscris. Nu s-au pus în catalog însemnările cu totul lipsite de importanţă, ca cele cu caracter religios, încercările de condei, etc. În dreptul fiecărei însemnări, s-a indicat foaia pe care se află. Toate însemnările în slavoneşte sau eventual în alte limbi străine au fost însoţite de traduceri în romîneşte.

Partea a treia a descrierii cuprinde *descrierea bibliografică a fiecărui manuscris* şi anume: *a*) existenţa iniţialelor şi titlurilor în culori, a iniţialelor ornate; e) ornamente în text, miniaturi, cu indicarea paginilor la care se află fiecare; *c*) filigrane, cu o scurtă descriere verbală; *d*) dacă manuscrisul a fost scris de mai multe mîini, în acest caz, se indică prin numere romane fiecare mînă şi foaia de la care începe şi cea cu care se termină; *e*) numărul rîndurilor pe pagină; *f*) caracterul scrisului: semiuncială, cursivă; *g*) legătura nouă sau veche şi felul ei; *h*) stabilirea regiunii în care a fost scris manuscrisul: această stabilire s-a făcut pe baza indicaţiilor date de manuscrisul însuşi, însemnările copiştilor manuscrisului, limbă, caractere paleografice, ornamente, cînd alte date mai precise lipsesc; *i*) limba şi redacţia limbii slave bisericeşti în care este scris fiecare manuscris: *j*) proveniența manuscrisului la intrarea lui în colecţia Academiei R.P.R.

★

www.dacoromanica.ro

Am folosit la redactarea acestui catalog, ca elemente ajutătoare, notele sumare de descriere ale manuscriselor slave ale Academiei R.P.R., făcute în limba germană în 1917 de I. Bogdan și păstrate în această bibliotecă, care sînt prețioase mai ales pentru datarea unor manuscrise. De asemenea, am avut la îndemînă descrierea unui mic număr de texte liturgice (Evanghelii și Apostol), rămase în manuscris dintr-un început de catalog, datorit tov. prof. Damian Bogdan, fost custode al secției de manuscrise. Tov. prof. Al. Elian a revăzut întreg textul catalogului în comparație cu textele manuscriselor și lui i se datoresc o sumă de corectări ale traducerilor și lecturilor, precum și o serie de prețioase indicații.

Nădăjduim că prezentul catalog va putea fi un instrument de lucru pentru cunoașterea și folosirea acestui important fond de izvoare ale istoriei noastre politice și culturale, precum și pentru cercetătorii străini în domeniul slav.

www.dacoromanica.ro

DESCRIEREA MANUSCRISELOR

www.dacoromanica.ro

1.

Sec. XVI. Pergament. 219 f. Numerotaţia veche 203 f. cu omisiuni de numere (corespunde cu f. 3—178), restul nenumerotat. Lipsesc ultimele foi.

Iaţımirskı nr. 1.

1. ⟨*Psaltire*⟩ f. 1—186^{v}.

f. 1—24. Rugăciune înainte de cetirea Psaltırei: ınc. **Сиџε починаεм Псалтирь** (Aşa începem Psaltirea).

f. 3—3^{v} au fost albe; pe ele s-a adăugat în sec. XVII o rugăciune în slavoneşte; înc. **Благословенъ εси Христε боже нашı.**

f. 4—178^{v}. Textul Psalmilor; înc. **Давнда пророка и царѣ пѣс. каѳисма а̂ ѱалмъ а̂.** (Cîntările lui David prooroc şi împărat, cathisma 1, psalmul 1).

Fiecare psalm cu titlu deosebit. La f. 98 **ка⟨ѳисма⟩ а̅.**

Psalmul 77. Titlu mare cu chenar:

f. 178^{v}. **Сiн ѱалмъ особ писал εст Давндь и вънѣ чисда р̅и ѱалмъ, εгда εдин бра сѧ съ Голıаѳмъ** (Ácest Psalm l-a scris David în deosebi şi în afară numărului de 150 de psalmi, cînd singur s-a luptat cu Goliath). Psalmul scris cu literă mai mică.

f. 179—186^{v}. Cîntările scripturare ce urmează după Psaltire; înc. **пѣс м ѵсεıка къ нсХѡд.** (Cîntecul lui Moisi la Ieşire).

2. f. 187—207. **Ѣ пѧток ѣ недѣлѣ пост вечер бывает слоѵжба Ѩкаѳıстоѵ прѣчьстыѫ Богородицѫ** *(Vineri, în a cincea săptămînă a postului, seara se ţine slujba Acatistului preacuratei Născătoare de Dumnezeu)*. Cu indicaţii de slujbă.

3. f. 207—214^{v}. **Чьстныı Параклис прѣсвѧтѣı владичıце нашеı Богородıце** *(Cinstitul Paraclis al prea sfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu)*. Cu indicaţii pentru liturghie.

4. ⟨*Rugăciuni*⟩. f. 214—218.

f. 214^{v}—215. **Єгда Хощет кто спати длъжен εст глаголати сiѧ молитвы** (Cînd vrea cineva să doarmă, este dator să spună această rugăciune).

www.dacoromanica.ro

f. 215—215^{v}. Моленіе къ своемоу агтелоу. (Rugăciune către îngerul său).

f. 215^{v}. Моленіе Богородици (Rugăciunea Născătoarei de Dumnezeu).

f. 215^{v}—216^{v}. Таже в избранон воєводѣ (De asemenea la voevodul ales).

f. 216^{v}—217^{v}: Сватаго великаго свѣтителника Іwанна Златоустаго, молитвы молебныа в число два десатим и четирем часwм нощ единьствіа дьнєви (Ale sfîntului marelui ierarh Ioan Gură de Aur : rugăciuni cu rugă în număr de două zeci şi patru pentru ceasurile nopţii şi cel dintîi ceas al zilei).

f. 217^{v}—218. Молитвы нощны (Rugăciuni de noapte).

5. f. 218. Рѣчи избранны wт сватыХ писанїи зѣло полезни (*Cuvinte alese din sfintele scripturi, foarte folositoare*).

6. f. 218—218^{v}. Начало полоунощници, въставше wт сънa, помолит сѧ къ иконѣ Господа нашего Іѣса Христа, глаголѧ сице (*Începutul mezonopticei. Sculîndu-te din somn să te rogi la icoana Domnului nostru Iisus Hristos, spunînd astfel* :).

7. f. 218^{v}. Молитва къ прѣчистѣи Богородици (*Rugăciune către preacurata Născătoare de Dumnezeu*). Sfîrşitul lipseşte.

f. 219—219^{v} lăsate albe, pe care s-au făcut cîteva însemnări din sec. XVIII, fără importanţă.

Însemnări.

f. 32. Semnătura lui G. Seulescu, cu data 1850, august 5.

f. 187. Semnătura lui „Ion dascal". (sec. XVIII).

Titluri şi iniţialc cu roşu. Litere ornate la începutul Psalmilor şi Cîntărilor. Ornamente geometrice în roşu la f. 4, 38, 179, 187; 17 rînduri pc pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească dc redacţie medio-bulgară. A fost la 1850 a profesorului G. Săulescu din Iaşi

2.

Sec. XVI. Hîrtie. 49 f. 19 × 13 cm. Rupt, lipsesc numeroase foi la început şi sfîrşit, precum şi foi după f. 4^{v}, 12^{v}, 25^{v}, 32^{v}, 47^{v}.

Iaţimirski nr. 2.

<*Psaltire*>.

F. 1 începe cu mijlocul Psalmului 36; înc. Боудетъ непостыдет сѧ въ врѣме.

f. 4 Psalmul 39, greşit numerotat în text : 29.

După f. 4, lacună : lipseşte sfîrşitul Psalmului 39 şi începutul Psalmului 40.

După f. 12 lacună : lipseşte începutul Psalmului 50.

După f. 19 lacună : lipseşte sfîrşitul Psalmului 60, Psalmul 61 şi începutul Psalmului 62.

După f. 25 lacună : lipseşte sfîrşitul Psalmului 68, Psalmul 69.

www.dacoromanica.ro

După f. 32 lacună: lipsește sfîrșitul Psalmului 75, Psalmul 76 și începutul Psalmului 77.

După f. 47 lacună: lipsește sfîrșitul Psalmului 89, Psalmul 90 și începutul Psalmului 91.

Textul se termină la f. 49 la Psalmul 98, din care s-a păstrat numai începutul.

Pe partea interioară a copertelor cîteva însemnări romînești din sec. XVIII, fără importanță.

Titluri și inițiale cu roșu. Inițiale împodobite. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn cu ornamente geometrice. Scris în Țara Romînească. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. Provenienta necunoscută.

3.

1565 (f. 341). Pergament. 341 f. (20 × 15,5 cm). Lipsesc primele 6 foi, din care s-au păstrat mici fragmente.

Iațimirski nr. 3 (socoate textul din sec. XV, dar însemnarea din 1565 de la sfîrșit e scrisă de aceeași mînă ca și textul întregului manuscris).

1. <*Psaltire*>. f. 1—176.

Textul Psalmilor. Titlu: Давида пророка и царѣ пѣс, каѳисма а̄, ѱалмъ а̄ (Cîntările lui David prooroc și împărat, cathisma 1, Psalmul 1).

Sub primii 137 psalmi, s-au adăugat în sec. XVII—XVIII în slavonește tîlcuri scurte ale Psalmilor. Aceste tîlcuiri sînt publicate de Al. Iațimirski în Известия отделения русского языка и словесности Академии Наукъ IV—2, 1899, p. 441—447.

f. 175^{v}. Сiи ѱалмъ особь писань ѥст Давидь и вънѣ чїсла р̄н̄ ѱалмъ, ѥгда ѥдинъ бра сѧ съ Голіаѳомъ (Acest psalm este scris deosebit de David, în afară de numărul celor 150 de psalmi, cînd singur s-a luptat cu Goliath).

f. 176—191^{v}. Cîntările scripturare care urmează după psalmi.

2. <*Ceaslov*> f. 192—340^{v}.

Часословец нмѣж ноцноѫ и днєвиѫ слоужбѫ по оустаѵоу прѣподобнаго wтца нашєго Сави (Ceasosloveț cuprinzînd slujba de noapte și de zi după orînduiala preacuviosului părintelui nostru Sava).

f. 229. Тропаре къскрѣсєнн съ Богородичнами и съ ипакwи wсмым гласоѵwм (Troparele Învierii, cu cele ale Născătoarei de Dumnezeu și cu ipacoii pe cele opt glasuri).

f. 236—236^{v}. Albe.

f. 237. Зачѧло павєчєрниць великоѥ (Începutul pavecerniței celei mari).

f. 254^{v}. A fost albă, s-a scris pe ea o rugăciune slavă, sec. XVIII.

f. 255—332. Calendarul bisericesc (Measețoslov). înc. мѣсѧца сєптєврїє имат дьнїи л̄, днь имат час в̄і, а нощь в̄і. (Luna septembrie are 30 zile, ziua are 12 ceasuri, iar noaptea 12).

www.dacoromanica.ro

f. 332^{v}—340^{v}. Чьстныи Параклис прѣчистыѧ Богородицѣ (Cinstitul Paraclis al preacuratei Născătoare de Dumnezeu).

f. 341—342^{v}. Albă cu însemnări.

Însemnări

f. 341. Însemnarea scriitorului manuscrisului. Поновн сїи ѱалтирь и Часословец рабоу Божїю Дадоуль за дшѫ рабн Божїи Стоика, Ѩнѣцѫ, Блад, Киша, Марїѫ, Доумитрѳ, Марїна, вѣчнѣи иѫ памѧт. К дьни благочьстиваго и Христоулюбиваго господинь нашемѳ Іѡн Петрѳ воєвода къ лѣт, × ϡоѕ, монаѫ єродїакон Сїмєѡн расодгрь. (A înnoit această Psaltire şi Ceaslov robul lui Dumnezeu, Dadul, pentru sufletul robilor lui Dumnezeu: Stoica, Aniţa, Vlad, Vişa, Maria, Dumitru, Marina, veşnica lor pomenire. În zilele bine cinstitorului şi de Hristos iubitorul domnului nostru, Ion Petru voevod [1]), în anul 7073 (1565). Monah erodiacon Simeon rasofor).

Titluri în roşu. Litere ornamentate la începutul fiecărui psalm şi a tuturor cîntărilor. Ornament în roşu, verde şi negru la f. 1. 19 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Ţara Romînească. Slava bisericească de redacţie medio-bulgară. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

4.

Sec. XIII. Pergament. 53 f. 28 × 22 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 1. Iaţimirski nr. 4.

<Evangheliar>.

F. 1—1^{v}. Lista pasagiilor din Evanghelie şi din Apostol aşezate în ordinea liturgică; după f. 1, lacună.

f. 2—33. Textele evanghelice după ordinea liturgică, titlu: К вто<рни>к свѣтлоѥ нед<елѣ> Ієѵаг<гелїа> wт Іѡана (marţi în săptămîna luminată, Evanghelia de la Ioan).

Ultimul titlu f. 53 (greşit 27): К пят<ок> кї нед. Ієѵаг<елїа> wт Марка (vineri în a 12 săptămînă, Evanghelia de la Marcu).

Însemnări

f. 2^{v}. Această evanghelie este sîrbească tiparnică. Întru început cuvîntul şi cuvîntul era Dumnezeu. (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornamentate la începutul fiecării pericope. Scris pe două coloane, cu cîte 25 de rînduri pe coloană. Uncială. Legătură modernă în carton şi piele. Scris probabil în Ucraina. Slava bisericească de redacţie rusă apuseană Proveniența necunoscută.

---

[1]) Petru cel Tînăr, domnul Ţării Romîneşti (1559—1568).

www.dacoromanica.ro

5.

Sec. XVI. Pergament. 296 f. 29 × 22 cm. Lipseşte începutul şi o foaie după f. 166. Iaţimirski nr. 5.

<*Evangheliar*>. f. 1—296.

Textul Evangheliarului în ordinea textelor ce se citesc la liturghie. Începe cu textul duminicii din a doua săptămînă a anului.

La f. 1^{v} în primul titlu: **К понедѣлник к̄ недѣлѣ Єѵаггєлїа wт Иѡан, глак а̄і̄** (luni în a doua săptămînă, Evanghelia de la Ioan, capul 11).

Însemnări

F. 38: **къ лѣто ×зр̄к̄а× к дьни благовѣстивыго Господина Іѡ Ѱєфан воєводы сїя Кангєлїа** (În anul 7121 /1613/, în zilele binecinstitorului domn Io Ştefan voevod [1]), această Evanghelie).

f. 111^{v}. Însemnare în ungureşte: Anno 1741 die 20 X-bris. Volt Kezemben ezen Istenes Könyv. Hósmezey Szaar Pergelly. (Anul 1741 în ziua de 20 decembrie, a fost în mîna mea această dumnezeiască carte. Szaar Pergelly de Hosmezey).

Virtute duce comite, fortuna.

1741 de la naştere lui Hristos.

f. 112. **Изволенїем Ѻтца и съ поспѣшенїем Сына и съвръшенїем Свѧтого Дх̃а, сїѧ Трєтоє ѥѵаггєлїє нскѹпи поп Василїє wт тръг Сѵчавскон wт Въскресенїє** (Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, această Tetro-Evanghelie a răscumpărat-o popa Vasile din Tîrgul Sucevii de la <biserica> Învierii) de la un leah ce l-au chemat Petre şi unul Vasilie şi Rozmisclo. Şi au dat prie aiastă svintă Evanghelie 16 lei bătuţi, cînd au venit leşii la Suceava, cînd au bătut leşii tabăra cea turcească la Hotin în zilele lui Stefan voevod sin Petriceico, cînd au venit 12 hatmani leşeşti în ţară şi au adus pe Costantin vod la Suceava să-l pue domnu în Ţara Muntenească, să să ştie — **к лѣто ×зрпв мѣсяца ноєвріа д̄ дьни, а wт Христа, × а̄х̃ог̄, крът лѧпи н̄і̄, слнцѧ** (În anul 7182, luna noembrie 4 zile, iar de la Hristos 1673, crugul lunii 18, al soarelui) Şi am scris eu diaconul ot Arhanghel ot tîrg Suceavschii.

Această carte o au luat în 12 zloţi şi o au adus din Moldua şi o am cumpărat eu popa ot Hălmezău. (Sec. XVII).

Titluri cu roşu. Iniţialele ornamentate în roşu şi albastru. F. 296 scrisă de altă mînă în sec. XVI, în Moldova. Scris pe două coloane, 21 rînduri pe coloană. Uncială. Legătură modernă în pînză şi piele. Scris în Rusia. Slavă bisericească de redacţie rusească, ortografie novgorodeană Dăruit Academiei de preotul Z. Papu din Huzmezău.

---

[1]) Ştefan Tomşa, domnul Moldovei, în prima domnie (1611—1616).

www.dacoromanica.ro

6.

Sec. XV. Hîrtie. 265 f. 21,5 × 14 cm. Lipseşte începutul.
Iaţimirski nr. 6.

‹*Evangheliar*›. f. 1—265.

Textele evanghelice după ordinea liturgică; înc. оумерь но аще Хощь да и то прибываетъ.

f. 1. Єѵаггєліѥ на воскресєніѥ Господине на лютрѵии wт Иоанна (Evanghelia de la învierea Domnului la liturghia de la Ioan).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornamentate. Filigrane: tiară, sabie, cap de bour. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în piele şi pînză. Scris probabil în Moldova sau în Ucraina. Slavă bisericească de redacţie rusă apuseană. Proveniența necunoscută.

7.

Sec. XVI. Hîrtie. 244 f. 26 × 19 cm. Lipseşte începutul şi foi după f. 1^{v}, f. 240^{v} şi probabil o foaie sau două la sfîrşit.

Iaţimirski nr. 7 (o socoate scrisă în Moldova în sec. XV, dar filigranele şi scrisul sînt din sec. XVI-lea).

‹*Tetravanghel*›. f. 1—4.

f. 4^{v}—6^{v}. Θєѡфилакта арХїєпископа ОХридского прѣдисловїє Єѵаггєліа ѥже wт Матθєѣ (Predoslovia lui Theofilact, arhiepiscop de Ohrida la Evanghelia de la Matei).

f. 7—71^{v}. Єже wт Матθєа сѧтоє Благовѣстїє (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 71^{v}—72^{v}. Главы Єѵаггєліа wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 72^{v}—73^{v}. Прѣдословїє ѥже wт Марка сѧтаго Єѵаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 74—117. Єже wт Марка сѧтоє Єѵаггєліѥ (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 117—118^{v}. Єже wт Лѹка сѧтаго Єѵаггєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

118^{v}—119. Прѣдословїє wт Лѹкы сѧтаго Єѵаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 119^{v}. Albă.

f. 120—189^{v}. Єже wт Лѹкы сѧтоє Єѵаггєліѥ (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 189^{v}—190. Главы Єѵаггєліа ѥже wт Іѡанна (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 190—191^{v}. Прѣдословїє ѥже wт Іѡанна сѧтаго Єѵаггєліѥ (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

www.dacoromanica.ro

f. 192–244^{v}. Єже wт Іwанна сѧтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 240. Smulsă; se vede un fragment.

f. 242–244^{v}. Съборник съ Богом вї мѣсацам показоуѧ главы коемжждо Єѵаггєлю избранным сѧтым и празником владичным (Sinaxar cu Dumnezeu, al celor 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii, la sfinţii aleşi şi la praznice împărăteşti).

Pe marginea paginilor, cîteva însemnări din Evanghelie în romînește, sec. XIX.

Titluri şi iniţiale cu roşu şi în mai multe culori. Iniţiale ornate. Ornamente în culori la f. 7, 74, 120, 192. Filigrane : ancoră, două săgeţi încrucişate. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice (deteriorată). Scris în Transilvania. Slavă bisericească de ortografie medio-bulgară. De la biserica din Singeorgiu din nordul Transilvaniei.

8.

1515 [f. 92]. Hîrtie. 208 f. 30 × 21 cm. Lipseşte începutul şi foi după f. 2^{v}, 8^{v}, 157^{v}. Iaţimirski, nr. 8.

<*Tetravanghel*>.

f. 1–1^{v}. Capetele Evangheliei de la Matei. Titlu : Єже wт Маѳ⟨єа⟩ сѧтаго Благокѣствованїа (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 1^{v}–2^{v}. Прѣдословїє єже wт Маѳєа сѧтаго Єѵаггєлїа творенїє Ѳєwфилакта патрнарха Българскаго арХиепископа (Predoslovie a sfintei Evanghelii de la Matei, opera lui Theofilact patriarh arhiepiscop al Bulgariei). După f. 2, lipseşte o foaie cu începutul Evangheliei de la Matei.

f. 3–49^{v}. <Începînd cu cap. 2) Evanghelia de la Matei.

f. 50–50^{v}. Главы єже wт Марка сѧтоє Єѵаггєлїа, (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 50^{v}–51^{v}. Прѣдословїє єже wт Марка сѧтоє Єѵаггєлїє (Predoslovie la Evanghelia de la Marcu).

f. 52–90. Єже wт Марка сѧтаго Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 90^{v}–91^{v}. Єже wт Лѹкы сѧтоє Єѵаггєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 91^{v}–92. Прѣдословїє єже wт Лѹкы сѧтоє Єѵаггєлїа (Predoslovia Evangheliei de la Luca).

f. 92^{v}. Însemnarea scriitorului manuscrisului.

f. 93–155^{v}. Єже wт Лѹкы сѧтоє Благокѣстованїє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 156^{v}. Главы єже wт Іwанна сѧтаго Єѵаггєлїа (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

www.dacoromanica.ro

f. 156—157^{v}. Прѣдословіе ѥже wт Іwанна сѫтаго ѥѵаггелїе (Predoslovenia sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 158—202^{v}. Evanghelia de la Ioan (de la mijlocul versetului 2).

f. 159^{v}. Lăsată albă, cu o însemnare ulterioară (v. la sfîrşit).

f. 195^{v}. Lăsată albă, cu însemnări ulterioare (v. la sfîrşit).

f. 202^{v}—204. Lista pasagiilor din Evanghelie în ordinea calendarului liturgic cu o explicaţie. Сказанїе прѣемлѫщее въсего лѣта число ѥѵаггелское и ѥѵаггелистом прѣтїе wт кѫдоу начинѫт и до где стажт (Spunere cuprinzînd pe tot anul numărul evangheliei şi ordinea evangheliştilor de cînd se începe şi pînă unde se opresc).

f. 204—207. Съборникъ с Богомъ кї мѣсѧцем показѣѫ главы коѥмоуждо ѥѵаггелїоу избранымь сѫтым и праздникwм владичным (Sinaxar cu Dumnezeu, pe 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii şi ale sfinţilor aleşi şi ale praznicelor împărăteşti).

f. 207—208. Оуказь гласоѫwмь ѥѵаггелїамь ѵыскресеным и Ѧпостоль і Ѳѵаггелїе (Arătarea glasurilor evangheliilor Învierii şi Apostolului şi Evangheliei).

f. 208^{v}. Albă cu încercări de condei.

Însemnări ale scriitorului mss-ului şi ale altora

f. 49^{v}. (Sfîrşitul Evangheliei de la Matei): Съкръши сѧ стлъпъ сѫтам ѥѵаггелиста Маѳѣа, мѣсѧца декѣкриѣ ѣ дънь и почѣ сѧ Марко тогождѣ дънъ (S-a isprăvit stîlpul sfîntului evanghelist Matei, luna decembrie 5 zile şi s-a început Marco în aceeaşi zi).

f. 90. (Sfîrşitul Evangheliei de la Marcu): Съкръши сѧ стлъпъ сѫтагw апостола ѥѵаггелиста Марка генѣар ѣ дънъ и почѣ сѧ божѣственаіѧ Лѣка того дънъ (S-a sfîrşit stîlpul sfîntului apostol evanghelist Marcu, ianuarie 5 zile şi s-a început cea dumnezeiască de la Luca, în aceeaşi zi).

f. 155^{v}. (Sfîrşitul Evangheliei de la Luca): ѧ съкръши сѧ стлъпь сѫтаго ѥѵаггелиста Лѣка, мѣсеца мартіѣ ѳ дънъ до $\overline{м}$ мѵченикы (Şi s-a sfîrşit stîlpul sfîntului evanghelist Luca, luna martie 9 zile, la 40 Mucenici).

f. 159^{v}. Scrisoarea apocrifă în limba slavă adresată lui Petru voevod domnul Moldovei, cu data de 4 Iunie 7022 (1514), înc.: Свѣтломѣ великъзмождомѣ и самод жакномѣ иже съ више вѣнчи вѣнчаномѣ и прѣwкрашѣномѣ господинь нашемѣ Iw Петра коѥвода, Божїею милостїю господаръ земли Молдавскои (Luminatului mult puternicului şi singur stăpînitorului cel încununat de sus cu cunună şi preaînfrumuseţatului domnului nostru, Io Petru voevod, din mila lui Dumnezeu, domn al ţării Moldovei). Publicată de St. Nicolaescu, *Doc. slavo-romîne*, p. 150—152, de Melhisedec, în „Revista pentru istorie, arheologie şi filologie", V. p. 143—144 şi de I. Bogdan în „Buletinul Comisiunei istorice", 1915, p. 124—125.

f. 92. Iw Іанкѣл коѥвод Божїи милостию господаръ земли Мол⟨дав⟩скои и пишем поклоны много, к лѣто ×$\overline{зпѳ}$ мѣсѧца ген. (Io Iancul voevod, din

www.dacoromanica.ro

mila lui Dumnezeu, domn al ţării Moldovei şi scriem închinare multă în anul 7089 (1581) luna ianuarie).

Dedesubt: copia scrisorii în limba slavă a lui Gheorghe cel bătrîn fost logofăt către Petraşco stolnic din Ivăneşti; înc.: Старꙑ Гєѡргїє бившєи логоѳет поклон и много здравїє (Bătrînul Gheorghie fost logofăt închinare şi multă sănătate). Publicată de I. Bogdan, „Buletinul Comisiunei istorice", I, 1915, p. 126.

f. 92ᵛ: Изволєнїєм Ѻтца и поспѣшєнїєм Сѫтаго Дх҃а създа сѣ и съкръши сѣ сїа книга зовємыи Тетроєѵаггєль в дьнъ благочьстивкомѹ и Христѹлюбивкомѹ господинѹ нашємѹ Iѡн Богдан воєвода господаръ земли Молдавскон. Сїа книга исписахъ дїак грѣшнїи Гаврил, сїи книгѹ писахъ за ві злат; азь пїсахъ въ тѫснотѫ мносѣ и в чєлздѣ и въ тѫшкон работѫ братѹ моємѹ миломѹ и дрѹгомѹ попѹ Старѣшинѹ ѡт Съръчинєци чини молбѹ себе и свои попадїю и свои сынїи, за дѹша єго и за дѣша родитєлѣ єго и за братїа єго и за въсѣмь родѡм свѡим, сїа книга писахъ, чєтєти исправити, а не клинѣте мѣ, ѡтци, попови и чирноризци и дїаци, четите а не клинѣте мѣ, прости мѣ грѣшнаго, да вздєши потєкиницѣ ві час дьни и нощи, прости мѣ грѣшнаго в лѣто ×зкг. (Cu voia Tatălui şi săvîrşirea Sfîntului Duh, s-a făcut şi s-a sfîrşit această carte numită Tetroevanghel în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorul domnului nostru, Ion Bogdan voevod, domn al ţării Moldovei. Această carte a scris-o păcătosul diac Gavril. Această carte am scris-o pentru 12 zloţi. Eu am scris cu mare strîmtoare şi supărare şi cu grea muncă fratelui meu iubit şi prieten popă Streaşină din Sărăcineşti, făcînd rugăciune pentru dînsul şi pentru preoteasa lui şi pentru fii, pentru sufletul lui şi pentru sufletul părinţilor lui şi pentru fraţii lui şi pentru tot neamul lui. Această carte am scris: cetiţi, îndreptaţi şi nu mă blestemaţi, părinţi, popi şi călugări şi dieci, cetiţi şi nu mă blestemaţi, iertaţi-mă pe mine, păcătosul, să fiţi pomeniţi 12 ceasuri ziua şi noaptea, iertaţi-mă pe mine, păcătosul, în anul 7023 /1515/).

La urmă, încercări de condei cu titlul lui Bogdan voevod şi începutul formularului uricelor acestui domn.

f. 208. Scrisoarea apocrifă, fără dată, slavonă, a lui Petru domnul Moldovei către Petru domnul Ţării Romîneşti. înc.: Съ милостїю Божїи господаръ Петр воєвода земли Молдавскон, пишем живот добро и здравїє (Cu mila lui Dumnezeu, domnul Petru voevod al ţării Moldovei scriem viaţă bună şi sănătate). (Scriere din sec. XVI). (Publicată de St. Nicolaescu, *Doc. Slavo-romîne*, p. 160—161 şi I. Bogdan, „Buletinul Comisiunei istorice", I, 1917, p. 127.

f. 208ᵛ. Исписахъ Тетраѵаггел... Стрѣшинъ ѡт Съръчинєци... ⟨въ⟩ дьни Петра воєвода господаръ земли Молдавскон ⟨и въ дьни⟩ епископа Макарїи ѡт Романа... з... и ѓ лѣта мѣсѧца іол... дьнь (Am scris Tetravanghelul... Streaşină din Sărăcineşti... în zilele lui Petru voevod domnul ţării

www.dacoromanica.ro

Moldovei [1]) <și în zilele> episcopului chir Macarie de la Roman [2]), în anul 70...3, luna iulie...zile).

Titluri și inițiale cu roșu. Ornamente în roșu și negru la f. 52, 93. Filigran: ancoră. 22—24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție rusă apuseană. Dăruit de D. A. Sturdza.

9.

C. 1579—1582. Hîrtie. 261 f. 32 × 20 cm. Lipsește începutul și foi după f. 4^{v} și 211^{v}. Iațimirski nr. 9 (cu data 1589).

<*Tetravanghel*>

f. 1. Pagină dintr-o Cazanie romînească (Moldova), tipărită (sec. XVIII).

f. 2. Pagină adăugată din alt ms. slav de Evangheliar, tot din sec. XVI, din Evanghelia de la Matei.

f. 3—4. Capetele Evangheliei de la Matei (începutul lipsește).

f. 4—4^{v}. Θεωφιλακτα αρχιεπισκοπα Βωλγαρσκαго προѣдисловїє єже wт Матθеѫ сѫтоє Єѵαггєлїѧ (Predoslovia lui Theofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 5—70^{v}. Єже wт Матθеια сѫтаго Благовѣствованїє (De la Matei sfînta Evanghelie).

f. 7. Adăugată în locul unei foi lipsă, scrisă în sec. XVIII.

f. 70^{v}—71^{v}. Главы Єѵαггєлиа wт Ма<ρ>ка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 71^{v}—72^{v}. Прѣдисловїє єже wт Марка сѫтаго Єѵαггєлиа (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 73—114. Єже wт Марка сѫтоє Єѵαггєлїє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 114^{v}—115^{v}. Capetele Evangheliei de la Luca.

f. 115^{v}—116. Прѣдословїє єже wт Лѫки сѫтаго Єѵαггєлиа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 116. Însemnarea scriitorului manuscrisului (v. mai jos).

f. 117—189^{v}. Titlu: Єже wт Лѫка сѫтоє Єѵαггєлїє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 189^{v}. Главы Єѵαггєлїа єже wт Іωан (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 189^{v}—191. Прѣдословїє єже wт Іωанна сѫтаго Єѵαггєлиа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 190^{v}. Albă, cu o însemnare religioasă adăugată mai tîrziu.

---

[1]) Petru Rareș (1527—1538, 1541—1546).

[2]) Macarie, episcop de Roman (1531—1550).

www.dacoromanica.ro

f. 192—242^{v}. Єже wт Іwанна сватоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 212. Adăugată în sec. XVIII în locul unei foi lipsă.

f. 232—246. Scrise în sec. XVIII.

f. 243—259^{v}. Scris în sec. XVIII. Сказаніє єже на късѣкь дьнь (Spunere pentru fiecare zi) dator iaste a grăi evangheliei duminecile în tot anul în svănta şi marea duminecă a Paştilor.

f. 247—251. Tipărite, extrase dintr-un Tetravanghel tipărit în Rusia, sec. XVIII.

f. 252—259. <evanghelii pentru diferite nevoi> sec. XVIII.

f. 260 - 261. Scoase dintr-alt manuscris slav, sec. XVI, tot Tetravanghel.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului:

f. 116^{v}: Іа диакъ Стєфан писа попоу Ивашкоу wт Берлєдєщи за вол. Бог дан емоу на отпѫщєніє грѣхов и с подроужїєм єго и з богоданїмыми чады єго за дша wтца своєго Симиwна и за дша матєрє єго Оулиана и за брат своихъ дша и за чада своя и за дша своя и дша подрѫжіа єго Настасіа и сынь Григоріи и Маноил и Тодик и дщєр: Маика. Помяни Господи Гєрвасїа что оутоноук, помяни Господи Гаврила. Я Хто сїа книгы имал бы якрасти, а wн да быді проклят сватым wтци т и пі иже во Никеи заповѣда з соборъ вжди проклят яко и анаѳема въ сїи кѣк ⟨и⟩ къ вждящіи. Я при дръжакѣ Іwна Янъкѵла въдж и къ лѣт, × афпѳ рок. Я а дїак Стєфан пис сватоє Єѵаггєліє. Ино wтци чьстнии,чтитє и спрашаитє и мє грѣшнаго нє клинитє, але благословитє, а вас Богъ благословит в сїи кѣк и къ вждящіи. Ямин, амин, амин.

(Eu, diacul Ştefan, am scris pentru popa Ivaşcu din Berledeşti pentru un bou. Dumnezeu să-i dea iertarea păcatelor şi cu soţia lui şi cu copiii lui dăruiţi de Dumnezeu, pentru sufletul tatălui său, Simion şi pentru sufletul mamei lui Uliana şi pentru sufletul fraţilor săi şi al copiilor săi şi pentru sufletul său şi sufletul soţiei sale Nastasia şi al fiilor, Grigorie şi Manoil şi Todică şi fiica: Maica. Pomeneşte, Doamne, pe Ghervasie, care s-a înnecat, pomeneşte, Doamne, pe Gavril. Iar cine ar fura această carte, el să fie blestemat de sfinţii 318 părinţi cei de la Nicea, să fie blestemat de învăţătura celor 7 soboare, precum şi anathema, în acest veac şi în cel viitor. Şi în domnia lui Ion Iancul vodă şi în anul 1589 an [1]). Iar eu, diacul Ştefan, am scris sfînta Evanghelie. Deci, cinstiţi părinţi, citiţi şi îndreptaţi şi pe mine păcătosul nu mă blestemaţi, ci binecuvîntaţi, iar pe voi să vă binecuvînteze Dumnezeu în acest veac şi în cel viitor. Amin, amin, amin).

[1]) Data este greşită; în 1589 nu domnea Ianeu-vodă Sasul, care domneşte între 1579—1582. Probabil diacul, neobişnuit cu datele erei noastre, care nu se foloseau pe atunci, a greşit cifra zecilor, şi trebuie citit 1579.

www.dacoromanica.ro

Însemnări posterioare: f. 7^{v}. Această sfîntă Ivanghilie am dat eu Sandul Bosie biv vătav dimpreună cu soţul meu Sanda sfintii biserici de la Moreni pentru suflitele nostre, să fie a bisericii neclătită.

f. 85^{v}—95^{v}. (Pe marginea de jos a foilor): Изволенїем Ѻтца и съ поспѣшенїем Сына и съвръшенїе Сватаго Дха (Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh). Această carte ce se chiemă Ivanghelie au legat şi ou noit popa Lazor den sat, den Creţeşti şi cu preuteasa lui Cutora şi cu feciorii lor ca să le fie lor pomană în veci de veci. Iar după moartea mea sau a preuteasei mele sau a feciorilor mii, cine va vrea să ia să o vîndză sau să o fure, acela om să fie trecleat şi procleat de trei sute şi optusprădzeace de părenţi cei în vă Nechei şi 4 evanghileşti şi să fie negru ca dracul şi afuresit ca Iuda şi să fie neertat în veci de veci. Si s-au legat întru dzilele lui Vasilie voevoda v leato 7146 (1637) mesiţa noevrii 27.

f. 116^{v}. Tănasie gramatic nepot lu pope lu Ivaşco ot Bîr⟨l⟩ădeşti.

f. 259^{v}. Această sfîntă Evanghelie fiind stricată şi lipsind cîteva frundze şi rămasă de la săhastrul Neculaiu, monahul de pe Valca Urlaţilor, după ce l-au omorăt cei lepădaţi de Hristos tălhari, iar soru-sa, a lui Neculaiu săhastrul, anume Sofronia Blehăneasa, s-au rugat să o prohodesc şi să-i slujesc să o pomenescu la sfîntul jărtăvnic, fiindi-mi fiică de ispo<ve>danie, me-au dăruit-o mie, preotul Apostol Şerban ot Novaci; iar eu am sc<r>is cît trebuia şi am legat-o pe cum ne-au fostu putinţa, mesiţa fevruarie 29 v leat 7233 (1725) къ дьни (în zilele lui) Ioan Mihaiu voev<o>da [1]).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale împodobite Ornamente la f. 5, 73. 117 şi 192. Filigran: mistreţ. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

10.

Sec. XV (a doua jumătate). Pergament. 207 f. 32,5 × 23,5 cm. Lipseşte începutul şi o foaie după f. 151.

Iaţimirski nr. 10 (îl datează de la începutul sec. XVI, dar recunoaşte că e produs de şcoala de caligrafi din vremea lui Ştefan cel Mare).

⟨*Tetravanghel*⟩

f. 1—30. Evanghelia lui Matei, începe cu zaciala 75.

f. 30^{v}. Albă.

f. 31—31^{v}. Єже wт Марка сватоє Єваггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu). ⟨Pe două coloane⟩.

f. 31^{v}—32^{v}. Прѣдъсловїе єже wт Марка сватаго Єѵаггелїа (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Marcu).

---

[1]) Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, în a treia domnie (1716—1726).

www.dacoromanica.ro

f. 33—75^{v}. Єжє wт Марка сѫтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 76—77. Єжє wт Лѹкы сѫтаго Єѵаггєліа (Capetele sfintei Evangheliі de la Luca). <Pe două coloane>.

f. 77—77^{v}. Прѣдословіє єжє wт Лѹкы сѫтаго Єѵаггєліа (Predoslovia sfintei Evangheliі de la Luca). <Pe două coloane>.

f. 78—149^{v}. Єжє от Лѹкы сѫтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 150. Єжє wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггєліа (Capetele sfintei Evangheliі de la Ioan). <Pe două coloane>.

f. 150—151^{v}. Прѣдисловіє єжє wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггєліа (Predoslovia sfintei Evangheliі de la Ioan). (Pe două coloane).

După f. 151^{v}, lipseşte o pagină cu începutul Evangheliei de la Ioan.

f. 152—207^{v}. Evanghelia de la Ioan. Lipseşte începutul; începe cu cap. 2.

Titluri şi iniţiale cu aur, puncte de aur în text. Litere iniţiale ornamentate. Ornamente frumoase în mai multe culori la f. 31, 33, 76, 78, 150; 20 de rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în carton. Scris în Moldova. Prin comparaţie cu manuscrisele nr. 33 din aceeaşi colecţie şi alte două manuscrise de la Ştefan Cel Mare (München, 1493, Tetravanghel şi Muzeul Rumianţev, Moscova, 1498, Tetravanghel), E. Turdeanu, în *Manuscrise slave din timpul lui Ştefan cel Mare* („Cercetări literare", V, 1943, p. 189), socoate acest manuscris, copiat de diacul Teodor Mărăşescu, care lucrează între 1493 — 1500. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. Proveniența necunoscută.

11.

Sec. XVI. Hîrtie. 237 f. 28 × 19 cm. Lipsesc începutul şi foi după f. 3^{v}, 28^{v}, 112^{v}. Jumătate din f. 60 ruptă.

Iaţimirski nr. 11 (îl datează din sec. XV, dar filigrana este din sec. XVI).

<*Tetravanghel*>

f. 1—1^{v}. Sfîrşitul cuprinsului evangheliei de la Matei.

f. 1^{v}—3. (Pe două coloane). Θєѡфилакта арХїєпископа ѠХридьскаго прѣдисловїє Єѵаггєліа єжє wт Маѳєа (Predoslovia lui Theofilact, arhiepiscop de Ohrida, la Evanghelia de la Matei).

f. 3^{v}. Albă

f. 4—66^{v}. Evanghelia de la Matei de la zaceala 2.

f. 67—67^{v}. Titlu: Главы Єѵаггєліа єжє wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu). <Pe două coloane>.

f. 67^{v}—68^{v}. Прѣдословїє єжє wт Марка сѫтаго Єѵаггєліа (Predoslovia sfintei Evangheliі de la Marcu). <Pe două coloane>.

f. 69—111. Єжє wт Марка сѫтоє Єѵаггєліа (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 111—112. Єжє wт Лоѵкы сѫтаго Єѵаггєліа главы (Capetele sfintei Evangheliі de la Luca). <Pe două coloane>.

www.dacoromanica.ro

f. 112–112^{v}. Прѣдословїе еже wт Лоукы сватаго Єѵаггелїа (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Luca).

După f. 112, lipseşte o f. cu începutul textului Evangheliei de la Luca.

f. 113 –186. Evanghelia de la Luca (de la cap. 2).

f. 186. Главы Єѵаггелїа еже wт Іѡанна (Capetele Evangheliei de la Ioan). <Pe două coloane>.

f. 186–187^{v}. Прѣдъсловїе еже wт Іѡанна сватаго Іѵаггелїа (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Ioan). <Pe două coloane>.

f. 188–238^{v}. Єже wт Іѡанна сватоѥ Єѵаггелїе (Sfînta Evanghelie de la Ioan). Sfîrşitul Evangheliei de la Ioan lipseşte, textul păstrat se opreşte la cap. 60).

Însemnări

f. 68^{v}: Сїа книга рекоми Тетрокангєл покѹпи Іѡн за дѹше ѥго и за дѹше бацюм ѥго Дръгънил и за дѹше ⟨мати⟩ го Фръсина и за подрѹже го Настасїѥ и за чѧд ѥго Васїлїѥ и Сава и Костатин и Тоадер, да бѫдет емѹ памет в вѣкы к сватим цръкам. Я аџе кто продадет, да бѫдет проклет за т и ни wтць иже в Нїкїѥ (Această carte numită Tetravanghel a cumpărat-o Ion pentru sufletul său şi pentru sufletul tatălui său Drăgăilă şi pentru sufletul <mamei> sale, Frăsina şi pentru soţia sa Nastasia şi pentru copiii săi, Vasile şi Sava şi Costatin şi Toader, să-i fie lui pomenirea în veci în sfintele biserici. Iar dacă cineva o va vinde, să fie blestemat de 318 părinţi, cei de la Niceia). (Însemnare din sec. XVII).

f. 112^{v}: Язъ много грѣшнїи иєромонахъ Селевестръ од манастира обиєжителнаго Крѣхова Рижкевїцъ к дьни благочьстивиаго господдарѧ Ивнъ Мѣган Раковѣца воєвода, роко Божиѧ, аѱ-д мѣсеца Іюнїа (Eu, mult păcătosul ieromonah Selevestru de la mănăstirea cu viaţă de obşte Crehov Rijchevici. În zilele binecinstitorului domn Ioan Mihai Racoviţa voevod anul Domnului 1704, luna iunie).

f. 187^{v}. К лѣт ×зрнї (În anul 7118 (1710).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 69, 188. Filigran: ancora. Scris de două mîini (I, f. 1–66^{v}, 69–111, II, 67–68^{v}, 111–112) 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Din biblioteca lui D. A. Sturdza.

12.

Sec. XVI, a doua jumătate. Hîrtie. 326 f. 29 × 30 cm Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi toi după f. 7^{v}.

Iaţimirski nr. 12

<*Tetravanghel*>

f. 1–4^{v}. Evanghelistar. Lipseşte începutul.

f. 4^{v}–5^{v}. Єже wт Матѳеѧ главы (Capetele <Evangheliei> de la Matei).

www.dacoromanica.ro

f. 5^{v}—7^{v}. Θєωφилакта арχіепископа Ѡрχыдскаго (sic) прѣдсловіє Єѵаггєлїа єже wт Матθєа (Predoslovia lui Theofilact, arhiepiscopul Ohridei, la Evanghelia de la Matei). Lipseşte sfîrşitul.

f. 8—88. Evanghelia de la Matei. Lipseşte începutul cap. 1.

f. 88—89^{v}. Єже wт Марка сѧтаго Єѵаггєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 89^{v}—91^{v}. Прѣдсловіє єже wт Марка сѧтаго Єѵаггєлїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 92—146. Єже wт Марка сѧтоє Благовѣстіє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 146—147^{v}. Єже wт Лѫкы сѧтаго Єѵаггєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 148. Прѣдсловіє єже wт Лѫкы сѧтаго Єѵаггєлїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 149^{v}—240. Єже wт Лѫкы сѧтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 240—240^{v}. Главы Іѣѵаггєлїа єже wт Іωанна (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 240^{v}—242^{v}. Прѣдсловіє єже wт Іωанна сѧтаго Єѵаггєлїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 243—314. Єже wт Іωанна сѧтоє Єѵаггєлїє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 314^{v}. Albă.

f. 315—325. Съборникъ съ Богом к҃ѳ-тимъ мѣсѧцьмѣ показоу҃ѧ главы коемоу҃жьдо єѵаггєлїю, избранным сѧтымъ и праздником владычным (Sinaxar cu Dumnezeu a celor 12 luni, ce arată capitolele fiecărei evanghelii pentru sfinţii aleşi şi pentru praznicele împărăteşti).

f. 326. Evanghelii diferite pentru orice trebuinţă. Lipseşte sfîrşitul.

Însemnări

f. 2^{v}. Sfîrşitul unei însemnări: † К лѣт × $\overline{\text{зроѳ}}$ а wт рок Божїи, × $\overline{\text{аχоа}}$ (În anul 7179, iar anul lui Dumnezeu 1671) au cumpărat.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornamente în roşu la f. 92, 149, 243. Filigran: mistreţ. 19 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche, artistică, în piele şi lemn cu ferecături de aramă. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit de Alexandru Pop din Năsăud, Sînglorgiu, în august 1884.

13.

1643 (f. 298^{v}). Hîrtie. 317 f. 31 × 20 cm.
Iaţimirski nr. 13.

‹*Tetravanghel*›

f. 1—2^{v}. Єже wт Матθєа сѧтаго Єѵаггєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

www.dacoromanica.ro

f. 3—5^{v}. Θєωфилакта арχїєпископа Блъгарскаго прѣдисловїє єже wт Матθєа сѫтаго Єѵаггєлїа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 6. Albă.

f. 6^{v}. Miniatură: Matei evanghelistul.

f. 7—85. Єже wт Матθєа сѫтоє Єѵаггєлїє (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 85^{v}. Albă.

f. 86—87. Єже wт Марка сѫтаго Єѵаггєлїє главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 87^{v}—89. Прѣдисловїє єже wт Марка сѫтаго Єѵаггєлїє (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 89^{v}. Miniatură: Marcu evanghelistul.

f. 90—140^{v}. Єже wт Марка сѫтоє Єѵаггєлїє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 141—143. Єже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 143—143^{v}. Прѣдисловїє єже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггєлїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 144. Albă.

f. 144^{v}. Miniatură: Luca evanghelistul.

f. 145—230. Єже wт Лѫкы сѫтоє Єѵаггєлїє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 230^{v}. Albă.

f. 231—231^{v}. Єже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггєлїа (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 231^{v}—233^{v}. Прѣдисловїиє єже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггєлїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 234. Albă.

f. 234^{v}. Miniatură: Ioan evanghelistul.

f. 235—296^{v}. Єже wт Іѡанна сѫтоє Єѵаггєлїє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 297 şi 299—304^{v}. Сказанїє прѣємлѧщеє вѣсего лѣта чисало єѵаггєльскоє и єѵаггєлистwм (Spunere cuprinzînd numărul evangheliilor şi a evangheliştilor pe tot anul).

f. 298. Похвала чѣстномоу крѣстоу (Lauda cinstitei cruci).

f. 298^{v}. Însemnarea scriitorului (v. mai jos.)

f. 299—304. Сказанїє єже на вѣсѣкъ дьнь длъжно глаголѣти сѧ єѵаггєлїє в недѣлѣмъ вѣсего лѣта (Spunere pentru fiecare zi ce evanghelie trebue spusă în săptămînile de peste tot anul).

f. 305—315. Съборникъ вї-мь мѣсѧцемь показоуѫ главы коемоуждо єѵаггєлїю извраннымъ сѫтымъ и праздникомъ владычнымъ (Sinaxar al celor 12

www.dacoromanica.ro

luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii a sfinților aleși și a sărbătorilor împărătești).

f. 315^{v} -- 317. Albe.

Studiat de I. Barnea. *Tetravanghelul de la Căldărușani*, în „Buletinul Comisiunii monumentelor istorice". XXXVII, p. 58—68 cu reproduceri ale miniaturilor.

Însemnări

Insemnarea scriitorului manuscrisului

f. 298^{v}. Богоу прѣблагомоу въседръжителю и въсевидцоу дажьдомоу въсѣкомоу добромоу дѣлоу иже о немѣ начинаемоу начѧло положити и конець съврѣшити, томоу слава и дръжава в бесконечныи вѣкы. Ѧмин. Понеже иже въ Троици покланѣемыи Богъ благоизволи цръкоѫь своѫ исплънити сватыми книгами въ словословїе и полза прочитаѫщим, изволенїем Ѿтьца и с поспѣшенїем Сына и съврѣшенїем Сватаго Доуха, въсевидца и прѣблагомоу Богоу, слава и величїю и въ бесконечнїи вѣкы. Ѧминь.

Благочистивомѹ и Христоѫлюбивомѹ и ѿт вышнѣго промысла дарованномѹ и Богом хранимомѹ и ѿт сватаго царѣ нєбеснаго сѣянномѹ съ царскым вѣнцем вѣнчанномѹ, иже слънца оком сїаѫщомѹ и православнымѧ и непорѫчнымѧ Христїанскымѧ вѣры скѣтлом скоуптрѹ и по божественыхъ цръквахъ стлъпь недвижим подобѧ сѧ второмѹ Констатинѹ сватыхъ великыхъ цареи Новаго Рима, сирым и ниццїим теплаи застѫпникѹ, свѣтломѹ и прѣмилостивомѹ и велевъзможномѹ господарю въсеблагочестивїи и великомѹ господарю и Христоѫлюбивїи Іѡан Матѳеи Бъсъраб великаго воєвод', Божїею милостїю господарь земли Оуґровлахїискои, благоволи господства си и написа сѧ съ сватаго Ѥуаггелїе. Сего ради възрѣковахъ ѿт оуєръдїа доушевнаго и положихъ въ єръдци своем Христоу раб и слоужителю Христовь и прѣмилостивомѹ еже и дал его къ новосъзданна свод монастир Къладъръшанї, идеже ѥст Храм сватаго и славнаго и мѵроточиваго великомѹченика Димитрїа, къ задоушїе и в памѧт себѣ и госпожди его Ѥлина и родителем его и Богоданным сыновом иѵ. Ѩ кто възметьѧ ѿт сватаа монастир либо нѣкоеѧ потрѣбѧ или съ благословенїем съвѡра или без благословенїа, а не пакы възнесеть ѫ въ монастир, таковы да бѫдет проклѧт ѿт Господа Бога и ѿт прѣчистаа приснодѣваа Христовѫ матерь и ѿт сватыхъ врѣховныхъ апостоль Петра и Павла и ѿт сватыхъ четырехъ ѥуаггелистъ: Матѳеи, Марко, Лука, Іѡанн и ѿт въсѣхъ сватыхъ и ѿт сватыхъ тѣи ѿтьць иже в Никеи събравшихъ сѧ прѣвѣе на проклатїе безоумнаго Ариа и иже съ ним. К лѣто × зрна, с благословенїем и с повелѣнїем прѣмилостивомѹ и прѣѡсвѧщеннаго ѿтца нашего архїепископь и митрополит кѵр Ѳеѡфил въсеи земли Оуґровлахїискои. И съврѣши сѧ въ мѣсѧць маи кѣ дьни, в прѣвыи ігѵмен ермонахъ Варлам. Ѩзь грѣшнїи и меншїи въ иноцѣхъ недостоинїи Христоу раб монахъ Мардарие писахъ.

(Prea bunului Dumnezeu, atotțiitorului și atotvăzătorului, care a dat oricărei fapte bune ce s-a început întru dînsul să se așeze întru început

www.dacoromanica.ro

şi să ia sfîrşit, acestuia slavă şi stăpînire în veacurile fără sfîrşit, amin. Fiindcă cel închinat într-o Treime Dumnezeu a binevoit să umple biserica sa cu cărţi sfinte pentru laudă şi folosul cititorilor, prin voia Tatălui, cu ajutorul Fiului şi prin săvîrşirea Sfîntului Duh atotvăzătorului şi preabunului Dumnezeu, slavă şi mărire şi în veacurile fără sfîrşit, amin. Bine cinstitorul şi de Hristos iubitorul şi din cugetul de sus dăruit şi de Dumnezeu păzitul, luminatul de sfîntul împărat ceresc, încununat cu împărătească cunună, care este luminat cu ochiul soarelui şi a credinţei creştineşti pravoslavnice şi neprihănite cu sceptru luminat şi stîlp neclintit al dumnezeeştilor biserici, fiind asemenea unui al doilea Constantin din sfinţii mari împăraţi ai Romei Nouă, celor nevoiaşi şi săraci cald ajutător, luminatul şi prea milostivul şi întru totul puternicul domn, atotbinecinstitorul şi marele domn şi de Hristos iubitorul Io Matei Băsărab mare voevod, din mila lui Dumnezeu domn al ţării Ungrovlahiei, a binevoit domnia mea şi s-a scris această sfîntă evanghelie. De aceia am rîvnit din osîrdia sufletului şi am aşezat-o la inima mea, rob lui Hristos şi slujitor al lui Hristos şi prea milostiv, pe care am şi dat-o în mănăstirea mea nou zidită Căldăruşani, unde este hramul sfîntului, slăvitului şi izvorîtorului de mir, marele mucenic Dimitrie, pentru pomenirea şi pentru sufletul meu şi al doamnei mele Elina şi a părinţilor şi a fiilor lor de Dumnezeu dăruiţi.

Iar cine o va lua de la sfînta mănăstire, fie pentru vreo trebuinţă, sau cu binecuvîntare ori fără binecuvîntarea soborului, şi nu o va aduce iarăşi în mănăstire, unul ca acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu şi preacurata şi pururea fecioară maică a lui Hristos şi de sfinţii apostoli de frunte Petre şi Pavel şi de patru sfinţi evanghelişti Matei, Marcu, Luca, Ioan şi de toţi sfinţii şi de 318 sfinţi părinţi de la Niceia, care s-au adunat întîia oară pentru blestemul lui Arie cel fără minte şi a celor cu el. În anul 7151 (1643). Cu binecuvîntarea şi cu porunca preamilostivului şi a preasfinţitului părintelui nostru arhiepiscop şi mitropolit chir Teofil a toată ţara Ungrovlahiei. Şi s-a sfîrşit în luna mai 14 zile, în vremea celui dintîi egumen, ieromonah Varlaam. Eu păcătosul şi cel mai mic dintre călugări, nevrednicul rob al lui Hristos, monahul Mardarie, am scris).

Titluri şi iniţiale cu aur. Iniţiale ornate. Foarte frumoase miniaturi lucrate de popa Vlaicul zugrav la f. 6^{v}, 89^{v}, 144^{v}, 234^{v}, 298^{v}. Ornamente în culori la f. 24^{v}, 90. 91 şi 110. 20 şi 21 rînduri pe pagină. Semiuncială Legătură în catifea verde şi lemn, ferecată în argint cu icoanele înălţării şi ale celor patru evanghelişti. Scris în Ţara Românească la mănăstirea Căldăruşani de călugărul Mardarie. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit de Ministerul Instrucţiunii Publice.

14.

1668. (f. 68) Hîrtie. 183 f. 28,5 × 19,5 cm. Cu multe foi rupte. Numeroase foi lipsesc după f. 178^{v}.

Iaţimirski nr. 14.

www.dacoromanica.ro

‹*Tetravanghel*›

f. 1—2. Єже wт Матѳѣꙗ сѫтаго Єѵаггелиа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 2ᵛ. Albă.

f. 3—5ᵛ. Ѳеwфилакта архїепископа Блъгарьскаго прѣдисловїе еже wт Матѣем сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 6—65. Єже wт Матѳѣꙗ сѫтаго Єѵаггелїа (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 65ᵛ—66ᵛ. Єже wт Марка сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 66ᵛ—68. Прѣдисловие еже wт Марка ‹сѫтаго Єѵаггелїа› (Predoslovia ‹la sfînta Evanghelie› de la Marcu).

f. 68ᵛ. Însemnare. (v. mai jos).

f. 69—106. Evanghelia de la Marcu. Din prima foaie s-a păstrat numai o parte.

f. 106ᵛ—107. Albe.

f. 107ᵛ—109ᵛ. Єже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 109ᵛ—110. Прѣдисловие еже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 110ᵛ. Albă.

f. 111—174ᵛ. Єже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггелїа главы (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 175. Єже wт Іwанна сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 175ᵛ—177. Прѣдисловїе еже Іwанна сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 177ᵛ. Albă.

f. 178—183ᵛ. Єже wт Іwанна сѫтаго Єѵаггелїѧ (Sfînta Evanghelie de la Ioan). S-au păstrat numai cap. 1—8; începutul cap. 11 şi 12.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 68.: Сїѣ Єѵаггелїѣ сътвори пан Єнакїѣ шарХородскы и съ жителница его Марїа и дадѣ ѧ сѫтѣи цръкве идеже ест Храм рождество прѣсѫтѣи владычици нашеи Богородици и приснодѣвеи Марїи, да бѫдет емѹ памет и родителем его в вѣки. Ямин. Въ дьны благочистиваго и Христолюбиваго господина нашего Иw Дѫка воєводa и при дьны арХїепископа Гедеwна митрополита Сѹчавскы. И аще кто сѣ покѹсит възѣти или инако променѣти сїѣ малое наше данїѣ, а wн да бѣдет проклѣт и тръклѣт wт Господа Бога и wт прѣчистїи его матери и wт тїи сѫтыХ wтьцъ иже в Никеи и wт д̄ еѵаггелисти и wт вї сѫтыХ апостолъ и wт въсѣХ сѫтыХ, Ямин. Ѣ лѣто × ѕроѕ̄ мѣ-

www.dacoromanica.ro

сѫца іюнїа ѳ҃ї дьнѣ и въ дьны ѥрѳа Гєѡргїа Кицєскѹла тогождѣ Храма к҃л҃к҃ѳ кєѳпки к ѡѡѳ × їѹлд (=попа Ноаким писал) мѣсѫца юлї і҃в҃.

(† Această Evanghelie a făcut-o pan Enachie de Şarhorod [1]) şi soţia lui Maria şi au dat-o sfintei biserici unde este hramul naşterii prea-sfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria să-i fie lui pomenire şi părinţilor lui în veci, amin, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului nostru domn Io Duca voevod şi în zilele arhiepiscopului Ghedeon, mitropolit al Sucevii. Şi dacă cineva va îndrăzni să o ia sau să schimbe altfel această mică danie a noastră, iar el să fie blestemat şi de trei ori blestemat de Domnul Dumnezeu şi de preacurata lui Maică şi de 318 sfinţi părinţi cei de la Niceia şi de 4 evanghelişti şi de 12 sfinţi apostoli şi de toţi sfinţii, amin. În anul 7176 (1668) în luna iunie 19 zile; şi în zilele preotului Gheorghe Chiţescul de la aceeaşi biserică, *a scris popa Ioachim*[2]) 7176 (1668) luna iulie 12). Şi cumpărătură au fost depreună cu Lefteru şi giupîneasa dumisali Maria, ca să le fie lor pomană în veci şi părinţilor lor. Amin.)

Слава дакшомо по зачалѣ и конец (Slavă celui care a dat după început şi sfîrşitul).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 20 de rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente artistice (deteriorată), bătută în ţinte de aramă. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Provenienţa necunoscută.

15.

Sec. XVII (prima jumătate). Hîrtie 234 f. Hîrtie. 21 19,5 cm. Lipseşte o foaie de la început.

Iaţimirski nr. 15.

<*Tetravanghel*>

f. 1—1^{v}. Din evanghelistar.

f. 1^{v}—2^{v}. Єже wт Матѳа сѫтаго Єѵаггєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 3—5. Ѳєѡфїлакта арХїєпископа Блъгарскаго прѣдисловїє єже wт Матѳа сѫтаго Єѵагг<єлїа> (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 5—63^{v}. Wт Матѳа сѫтоє Благовѣстованиє (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 63^{v}—64^{v}. Єже wт Марка сѫткго Єѵаггєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

---

[1]) Şargorod în R. S. S. Ucraineană.

[2]) Textul în cursive, în criptogramă.

www.dacoromanica.ro

f. 64^{v}—65^{v}. Прѣдисловїе еже wт Марка сватаго Єуаггелїа Благовѣстїе (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 66—104^{v}. Єт Марка сватое Благовѣствованїе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 105—106^{v}. Єже wт <Л>оукы сватаго Єуаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 106^{v}—107. Прѣдїсловїе еже wт Лѕкы сватое Єуагг<елїе> (Predoslovie la sfînta Evangh<elie> de la Luca).

f. 107—172. Єт Лѕкы сватое Благовѣствованїе (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 172—172^{v}. Єже wт Іѡанна сватаго Єуаг<гелїа> главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 172^{v}—174^{v}. Прѣдїсловїе еже wт Іѡанна сватое Єуаггелїе (Predoslovie de la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f4. 174^{v}—224. Єт Іѡанна сватое Благовѣствованїе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 224^{v}—230. Minologhiul.

f. 230—234. Evanghelistarul.

f. 234^{v}. Inițial albă, apoi cu o însemnare (v. mai jos).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 234. Слава тебѣ, Христе Боже, вот многа трѕда испочи҃х благодарѕ тѧ чловѣколюбце Христе, по започлѣ конец, ѩко рад зажѣ҃ пробѣжѣ, тако рад писец исконча послѣднѣѧ строкѕ, але ми сѧ к... wх҃, wх҃, еще wх҃... (Mărire ție Hristoase Dumnezeule, iată multă muncă am înfrînt; îți mulțumesc Hristoase, iubitor de oameni, după început și sfîrșit, după cum e bucuros iepurele care a fugit, tot așa e bucuros scriitorul carele a sfîrșit cel din urmă rînd însă... vai, vai, încă vai...).

Alte însemnări.

Pe marginele de jos ale f. 172^{v}—175: † Сiи Трѣтованґел кѵпил рабъ Божiю ерей поп Дѕмитрѕ и съ подрѕжiѧ его Гафта и дадѧ сѧ чад иҲ Михалчѣ wт Дерене҃ до сватаа монастiр називаемаго Съкѕл идеже Храм сватаго Іѡанна Прѣдтеча, за дѕшѫ своего и за дѕшѫ родѣтелим и дѣдом его и чадом его. Я кто сѣ пѩкѕсит продатi ѧ, а wн да ест треклѣт и проклѣт wт Господа Бога иже сътвьршаго небо [небо] и земли и прѣчистѫѧ матир и wт тнi wтьцъ иже въ Никiе и wт вьсѣҲ сватнҲ Богѕ ѕгождшнҲ. Ямин. († Acest Tetravanghel l-a cumpărat robul lui Dumnezeu, preotul popa Dumitru și soția sa Gafta si l-a dat copilul lor, Mihalcea din Dereneu, la sfînta mănăstire numită Săcul, unde este hramul sfîntului Ioan Inainte Mergătorul, pentru sufletul său și pentru sufletul părinților și al bunicilor lui și al copiilor lui. Iar cine va îndrăzni să-l vîndă, acela să fie de trei ori blestemat și blestemat de Domnul Dumnezeu care a făcut cerul și pămîntul

www.dacoromanica.ro

şi de preacurata Maică şi de 318 părinţi cei de la Niceia şi de toţi sfinţii care au plăcut lui Dumnezeu, amin). (Sec. XVII).

Pe f. 234^{v}: 1. (Sec. XVII): † Їз поп Ивн wт Тѣзара кѫпил сїю книгѫ рекомни Тетрєвангел и деде ѥи кѫ Храмѫ оусп҃нїе прѣсвѧтѣи Богородици и деде ѥи за дѫша своа и за дѧтеи своихъ. Ѩ по его животѣ кто ѫсхочеть ѥи продати или wт датеи его или wт непотов его [или оунѫчать его] или бѫди кто от родѫ его ⟨repetat⟩ да бѫдет проклѧт wт т҃ї wтьць иже в Никеи мѫнчивьшихъ сѫ. Бог с вами и с нами, амин, арип. Слава съвръшителю Богѫ по зачалѫ давъшомѫ конецъ († Eu popa Ion din Tuzara am cumpărat această carte numită Tetravanghel şi am dat-o la hramul Adormirii preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi am dat-o pentru sufletul meu şi pentru al copiilor mei. Iar după viaţa lui, cine va vrea s-o vîndă, sau dintre copiii lui, sau dintre nepoţii lui, sau fie oricine din neamul lui, să fie blestemat de 318 părinţi care s-au trudit la Niceia, Dumnezeu cu voi şi cu noi, amin, arip. Slavă săvîrşitorului Dumnezeu, care după început a dat sfîrşit).

2. Din sec. XVIII (încep.): † Toader Şchiupul ot P⟨ă⟩truşeni; Zelinco; † Eremiia ot Pătruşeni ѫкрали s҃ кибил (au furat 6 iepe) şi le-au cumpărat Vasile sini Doadei ot Văratec si sini Lamba зѣт ѥго по пѣт талєр (ginerile său, pe 5 taleri).

f. 104^{v}: † Adecă eu Mirăuţă Hraneţu am învăţat tot Tretiivanghelul la Ghervasie ermonah (sec. XVIII).

Pe verso f. lipită pe scoarţa de la sfîrşit se distinge în parte, restul fiind rupt:

1. . . . . Милостїю господаръ земли Молда⟨вскои⟩ . . . . . Сафта wт Белград . . . . . издавно а кнаж . . . . . такождере . . . . дал емѫ тнѫ пинѣзи . . . . . и присига с к҃і люди добрии wт Белград (. . . din mila ⟨lui Dumnezeu⟩, domn al Moldovei . . . . . Saîta de la Cetatea-Albă.[1]) . . . . . de demult, iar Chiaj . . . . deasemeni . . . . . i-a dat lui acei bani . . . . . şi a jurat cu 12 oameni buni de la Cetatea-Albă).[1]) (sec. XVIII).

2. Иан Храницъ wт Коринива сынъ Нъврънъскѫл . . . . . ⟨пр⟩ѣ⟨д⟩ нами и казал такоже . . . . . по имѣ Мирѫцѫ . . . . . и wт . . . . . рък по Трифан wт Кочкодани († Pan Hraniţă din Coriniva, fiul lui Năvrăpăscul . . . . . înaintea noastră şi a spus tot aşa . . . . . anume Mirăuţu . . . . şi din . . . . . ,mîna popei Trifan de la Cocicodani) (sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigrane: mistreţ şi stemă, 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit de D. A. Sturdza în 1885.

[1]) În textul slav Belgrad.

www.dacoromanica.ro

16.

Sec. XVII (început). Hîrtie. 129 f 31 × 20 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 8^{v}, 12^{v}, 16^{v}, 36^{v}, 50^{v}, 53^{v}. Fragment prost păstrat

Iaţimirski nr. 16.

‹*Tetravanghel*›

f. 1—4^{v}. Evanghelistarul. Lipseşte începutul.

f. 4^{v}—5^{v}. Єже wт Матѳеа сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfîntei Evanghelii de la Matei).

f. 5^{v}—8. Ѳеѡфилакта арХїепископа Блъгарскаго, прѣдсловїе еже wт Матѳеа сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 8^{v}. Albă, apoi completată cu o notă (v. mai jos).

f. 9—53^{v}. Evanghelia de la Matei. Lipsesc : cap. 1, începutul cap. 2, cap. 9—14, începutul cap. 15, cap. 21—23, începutul cap. 24, sfîrşitul cap. 25, cap. 26—39, începutul cap. 40, sfîrşitul cap. 81, cap. 82—86, sfîrşitul cap. 109, cap. 110—112, începutul cap. 113, sfîrşitul cap. 115 şi cap. 116.

f. 54 ruptă, numai un fragment.

f. 55. Єже wт Марка сѫтаго Єѵаггелїа глаш (sic). (Capetele sfîntei Evanghelii de la Marcu).

f. 56—57. Прѣдсловиѥ еже wт Марка сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 57^{v}. Rugăciune, scrisă ulterior.

f. 58—88. Ѡт Марка сѫтоѥ Благовѣстїѥ (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 88—89^{v}. Єже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfîntei Evanghelii de la Luca).

f. 89^{v}—90. Прѣдсловїе еже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Luca)

f. 90—129^{v}. Ѡт Лѫкы сѫтагѡ Благовѣстїа (Sfînta Evanghelie de la Luca). Lipseşte sfîrşitul; de la sfîrşitul cap. 71.

Însemnări

f. 9^{v}. : † Сїа книга рѣкомїи Тетръвангел кѫпил ѥм раб божїи Трифан съ жителница ѥго Настасиѫ и с сыном своим Матѳеи и дъщи ѥго Ѩѳанїѥ и синъ ѥго Гордїи и Лазор wтьц ѥго Іѡн и мати Гапка и брат ѥго Бранл и дида ѥго Лазор и съ подрѫжїѥ си и Исаиа Крецѫл, Ѩндрѫ, Илка, Марка, Ѩнна, Ѩрманка, Драгина, Настаска, Драгна, СъХика, Ирина, Нелюба и всѣго родѫ ѥго. И дал за неи Трифан съ подрѫжїа си Настасїиа [1]) шест талерїн. И кѫпил ѥи за дѫшѫ ро итѣлеи своиХ кыше писанихъ. Я если сѫ которомѫ свещеникѫ праключит вникнѫти в сїю книгѫ читати або дїаконѫ або причетцѫ цръковномѫ, wни имают

[1]) Ultimele patru cuvinte sînt tăiate cu cerneală de aceeaşi mînă.

www.dacoromanica.ro

чнтати и справнѣти слово Божїе, а за нихъ Бога просити. Я Хто се извереть отъ нихъ рода и покѫсить сїа ѕи [ѕи] продати, ѡн да бѫдет проклет и трикле̑т отъ т̑ отьць ѿ нже в Никеи, если ѕи продаст без великои неволи. И Трифан кѫпил ѕи сам за ѕ̑ таиер битихъ, без жони свои.

(† Această carte numită Tetravanghel a cumpărat-o robul lui Dumnezeu Trifan cu soția lui Nastasia și cu fiul său Matei și fiica lui Athanie și fiul său Gordie și Lazăr, tatăl său Ion și maica Gapca și fratele său Brail și bunicul său Lazăr și cu soția lui și Isaia Crețul, Andria, Ilca, Marca, Ana, Armanca, Draghina, Nastasca, Dragna, Săhica, Irina, Neliuba și tot neamul lui. Și a dat pentru ea Trifan cu soția sa Nastasca șase taleri. Și a cumpărat-o pentru sufletul părinților săi mai sus scriși. Iar dacă vre-unui preot sau diacon sau citeț bisericesc i se va întîmpla a pătrunde în această carte spre a o citi, ei să citească și să îndrepte cuvîntul lui Dumnezeu și să roage pe Dumnezeu pentru ei. Iar cine se va alege din neamul lor și va îndrăzni a o vinde, acela să fie blestemat și de trei ori blestemat de 318 părinți de la Niceia, dacă o va vinde, fără a avea nevoie mare. Și Trifan a cumpărat-o singur cu 6 taleri bătuți, fără soția lui). (Sec. XVII).

106^{v}: Іа былъ во монастыре в Проботѣ ꙋзналъ господина архїмандрита Паисїа что ѧ здѣлаю его владыкою. И. П. (Am fost eu la mănăstire la Probota și am aflat pe dumnealui arhimandritul Paisie, ca să-l fac vlădică. I.P.). (Sec. XVIII).

Pe coperta din urmă: Să să știe de când era vălet cel mare 7228 și ce<l> mic 1720.

Titluri și inițiale cu roșu. Filigran: mistreț. 22, 23 și 25 de rânduri pe pagină. Scmiuncială Legătură veche în piele și lemn cu ornamente geometrice (deteriorată). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Probota (1881).

17.

1604. (f. 20—20^{v}). Hîrtie. 258 f. 28 × 18 cm. Foile de la sfîrșit sînt legate greșit; după f. 241^{v} urmează f. 247—251^{v}, după acestea — 247, iar după f. 246^{v}, f. 257.

Iațimirski nr. 17.

<*Tetravanghel*>.

f. 1—3. Ѳеѡфилакта архїепископа Блъгарского, предословие еже отъ Матфеа ст҃аго Ꙗггелиа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 3^{v}—11. Evanghelistar.

f. 11—12^{v}. Главы еже отъ Матѳа ст҃аго Ꙗггелїа [главы] (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 13. Albă.

www.dacoromanica.ro

f. 13^{v}. Gravură înfățișînd pe evanghelistul Matei.

f. 14—73. Єжє wт Ма⟨θєа⟩ сѫтаго Благовѣствованїє (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 73^{v}—74. Єѵагг⟨лїє⟩ єжє wт Марка сѫтаго главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 74—75^{v}. Предисловиє єжє wт Марка сѫтаго Єѵаггєліѧ (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 76. Albă. Însemnare (v. mai jos).

f. 76^{v}. Gravură înfățișînd pe evanghelistul Marcu.

f. 77—114. Єжє wт Марка сѫтаго Єѵаггєліѧ (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 114^{v}—116. Єжє wт Лѹки сѫтаго Єѵаггєліѧ главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 116—116^{v}. Прѣдисловїє єжє wт Лоукы сѫтоє Єѵаггєліє (Predoslovia la sfînța Evanghelie de la Luca).

f. 117. Albă.

f. 117^{v}. Gravură înfățișînd pe evanghelistul Luca.

f. 118—190. Єжє wт Лѹкы сѫтаго Єѵаггєліѧ (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 190^{v}. Albă.

f. 191. Єжє wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггєліѧ главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 191^{v}—193^{v}. Прѣдисловиє єжє wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггєлиа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 194. Albă.

f. 194^{v}. Gravură înfățișînd pe evanghelistul Ioan).

f. 195—244^{v} şi 247—251. Єже wт Іѡанна сѫтаго Благовѣствованїє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 251^{v}—256^{v}, 245—246 şi 257—258 . Minologhiu.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 14—22. Pe marginea de jos: Милостию Божиею, молитвами пресѧтыѧ кладычица нашеѧ Богородица и присно дѣвы Маріа, Господа нашего Іѹсѹса Христа, сиа книга именем Єѵаггєліе кѹплена до села до Нестеровец ѕ имѣнїа пана воєводы Любенского, за помочию Божею кѹпил єи Карпь раб Божи и з братом своим Семиѡном и з женами своими и с Татиѧною и с Каскою и з сынами своими Григорием и Панкратем и з Михаїлом и Сѣновки сыны: Пилатом и з Іаковом. И придали єи до прѣстола и до Храмѹ собора арХангела Христова Михаила ѕ селѣ Нестѣровцѣх. Я Хто бы сию книгѹ мѣл издалити, именем Єѵаггєліе, из тои церкви сѫтои анѣ сын анѣ ладыи пришател инѣ свѧщеник .и єсли бы мѣл издалит или тоа с ним сѹд бѹдѹ имѣти пред сѹдиѡем Христокым коли сам Христос придет живыхъ и мертвыхъ ⟨сѹдити⟩.

www.dacoromanica.ro

И кѵпил ѕ свѣщенника именѣм Ѧндреꙗ с Подтелича родичѣм Прокоповича, рокѵ Божи тисащнаго шест сот Д. И если сїа вам и тцевѣ придаст читати, чтѣте, исправлаите и мнѣ грѣшнаго не кленѣте, а за Карпа и за Сеня просѣте Господа Бога и за жены иѪ и за дѣти иѪ и за приятели иѪ. Ѧ нам всѣм Боже дан многа лѣта. Ѧмин.

(Din mila lui Dumnezeu, cu rugăciunile preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria, a Domnului nostru Isus Hristos, această carte cu numele Evanghelie s-a cumpărat pentru satul Nesterovet, la moşia panului voevod de Lublin, cu ajutorul lui Dumnezeu a cumpărat-o Carp, robul lui Dumnezeu, cu fratele său Simeon, cu soţiile lor : cu Tatiana şi cu Casca, cu fiii săi : Griegorie, şi Pancrate şi Mihail şi cu fiii lui Senie : Pilat şi Iacov. Şi au dat-o la prestolul şi la hramul soborului arhanghelului lui Hristos, Mihail, în satul Nesterovţi. Iar cine va îndepărta această carte cu numele Evanghelie din acea sfîntă biserică, nici fecior, nici prieten şi nici preot, dacă o va îndepărta, apoi cu el voiu avea judecată înaintea judecăţii lui Hristos, cînd Hristos însuşi va veni să judece viii şi morţii. Şi a cumpărat-o de la preotul cu numele Andrei din Podtelici, din neamul Procopovici, în anul lui Dumnezeu o mie şase sute patru. Şi dacă vouă, părinţi, vi se va da aceasta s-o citiţi, citiţi-o şi îndreptaţi-o şi pe mine păcătosul nu mă blestemaţi ; iar pentru Carp şi pentru Senia rugaţi pe Domnul Dumnezeu şi pentru soţiile lor şi pentru copiii lor şi pentru prietenii lor. Iar nouă tuturor dă-ne Doamne mulţi ani, amin).

Alte însemnări.

f. 76. † Astă Ivenghelie este a dumisale a medelnicerului Iordache ot Păşcani şi au dat-o la sfînta beserecă ot Cîrligi la pomana dumisalia. Iar cine s-ar ispiti să o înstrăineze dela ace sfîntă beserecă unde au dat-o titorii, să fie afurisitu şi anathima şi aranathima şi blăstămat de Tatăl şi de Fiiul şi Duhul Sfîntu şi d<e> toate cetile îngereşti şi de trei sute şi opt oteţi carii sintu la Nechidie şi de sfinţii Vasili cel Mare, Gligorie Bogoslovu şi Ion Zlataust şi de toţi sfinţi. Oricine s-ar greşi să o e dela beserică, ori călugăru, sau preut, sau diacu, sau alţii din prostime, şi dacă va înţelege scriptora şi n-o va băga samă, să o ducă de unde poronceşte scriptora, să fie afurisito de Dumnezeu şi de noi caria am scris aice.

(Mai urmează text, însă a fost tăiat la legătura manuscrisului).

f. 12^{v}. Să să ştie că această Ivanghelie este a dumisale giupînului Iordachie Cantacuzinu medelnicer ot Păşcani.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu şi negru la f. 1, 14, 77, 118, 195. Figurile celor patru evanghelişti la f. 13^{v}, 76^{v}, 117^{v}, 194^{v}, luate dintr-o carte rusească tipărită în sec. XVI. 19 şi 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în piele şi carton. Scris în Ucraina. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară, cu influenţe ruseşti. După Iaţimirski, ar fi o copie după un original scris în Moldova. Din bilioteca D. A. Sturdza.

www.dacoromanica.ro

18.

Sec. XVI. Hîrtie. 265 f 27,5 × 20 cm.
Iaţimirski nr. 18 (îl socoate din sec. XV, filigranele şi scrisul sînt din sec. XVI)

‹*Tetravanghel*›

f. 12. Сже wт Матѳеа сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 2—5. Ѳеѡфїлакта архїепископа Блъгарскаго придисловїе еже wт Матѳїа сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie a lui Matei).

f. 5^{v}—69^{v}. Wт Маѳеа сѫтое Благовѣствованїа (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 69^{v}—70^{v}. Сле wт Марка сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 70^{v}—71^{v}. Прѣдословїе еже wт Марка сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Marcu). (Sfîrşitul lipseşte).

f. 72, nouă, înlocuieşte o foaie lipsă (scrisă în sec. XVIII).

f. 72^{v}—111^{v}. Сже wт Марка сѫтое Єѵаггелїе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 112—113^{v}. Сже wт Лоукы сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 114—115^{v}. Прѣдословїе еже wт Лоукы сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 116—193. Wт Лоукы сѫтое Благовѣствованїе (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 194. Сже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 194^{v}—196. Прѣдословїе еже wт Іѡанна сѫтое Єѵаггелїа (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 196^{v}. Albă.

f. 197—249. Wт Іѡанна сѫтое Благовѣствованїе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 248. Ruptă pe jumătate şi completată în sec. XVIII.

f. 249^{v}. A fost albă, pe ea o însemnare (v. mai jos); probabil mai lipseşte o foaie pe care se continuă însemnarea.

f. 250—262. Съборникъ к҃ї мѣсѧцемь сказаѫ главы коемоужде єѵаггелїоу избраннымь сѫтымь и празникомь (Adunare a 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii la sfinţii aleşi şi la sărbători).

f. 257 şi 262. Scrise ulterior (sec. XVIII), în locul unor foi ce lipsesc.

Însemnări.

f. 249^{v}: Сиѫ книга рекоми Тетрнаггель кѫпил его рабъ Божїи многогрѣшнии Федко и с подрѫжиемь своим Соѳиѫ и дали ѥи за wтданїе грѣхов

www.dacoromanica.ro

сконѫ з дѫцирь свом Ѳринїѫ и сынь его Баско и сынь Домьша и Катерина Хwгафиѫ и Тетьѧна и Богьдань и Татьѧна и Ѹлѧна и Ѳедора и Ѧремїа и Симеwнь и тиж Ѧремїа и Канько и Ѩна и Тоадерь и Юрашько и Настаска и Басѣтька и Магда и Марика и Домша и Ѻнь и Ѳедора и протоже кто мѣть пети с нем и ме прочитати, ви да знаете аже ест дана за дѣдинѫ до Храма сѫтиѫ владичице нашеи Богородице оу Лѣбока а Хлѣбока а ест дана за дѣша Симиона Бабича и Іюрїи сынь Ѳринїи, Ѩггелина и Матрена и Ѳедора и Ѻлекса и Козма, Мѣша. Я ви ереке и дѩкони поминаите сиѫ деди, Богь wтдаст съгрешенїе ваше прѣд Богом, благословете, кас Богь благословит и прощант и кас Богь простить. Я если...

(Această carte numită Tetravanghel a cumpărat-o robul lui Dumnezeu mult păcătosul Fedco şi cu soţia lui Sofia şi a dat-o pentru iertarea păcatelor lor, cu fiica lor Orinia şi fiul lor Vasco şi fiul Domşa şi Caterina Hogafia şi Tetiana şi Bogdan şi Tatiana şi Uleana şi Fedora şi Ieremii şi Simeon şi iarăşi Ieremia şi Vanco şi Ana şi Toader şi Iurăşco şi Nastasca şi Vasutca şi Magda şi Marica şi Domşa şi Onu şi Fedora. Şi de aceia, cine va cînta pe ea şi o va citi, iar voi să ştiţi că este dată de moştenire la hramul sfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu la Luboca şi Hluboca, este dată pentru sufletul lui Simion Babici şi Iurii, fiul Oriniei, Anghelina şi Matrena şi Fedora şi Olexa şi Cozma, Muşa. Iar voi, preoţi şi diaconi, pomeniţi pe aceşti moşi <şi> Dumnezeu va ierta păcatele voastre; înaintea lui Dumnezeu binecuvîntaţi, Dumnezeu vă va binecuvînta şi iertaţi, Dumnezeu vă va ierta, Iar dacă ....). (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente la f. 112, 116, 194, 197. Filigran: cap de zimbru. 22 de rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură în lemn şi catifea de la începutul secolului al XIX-lea. Scris probabil în Ucraina. Slavă bisericească de redacţie rusească-apuseană. Din biblioteca lui D. A. Sturdza.

19.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie. 340 f. 33 × 22 cm. Lipseşte începutul şi foi după f. 6^{v}. f. 7—10 sînt legate greşit, locul lor este la început înainte de f 2 f. 115 148 rupte.

Iaţimirski nr. 19 (îl datează din sec XV—XVII).

<*Tetravanghel*>

f. 1. Albă, adăugată la legat.

f. 2, 7—10. <Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la Evanghelia de la Matei>. Lipseşte începutul.

f. 2^{v}—4^{v}. Сказание прїемлющее въсего лѣта число єѵаггелское, ієѵаггелистом прїатїе wт кѫдоу начинажть и до где стажть (Spunere cuprinzînd numărul evangheliilor pe tot anul, a folosirii evangheliştilor, de unde încep şi unde se opresc.

www.dacoromanica.ro

f. 4^{v}—6^{v}. Єжє отъ Матѳєа сѫтаго Єѵаггєлїа главы (Capetele sfinteï Evanghelii de la Matei). Lipseşte sfîrşitul.

f. 10^{v}. Albă.

f. 11. S-a încercat a se scrie începutul Evangheliei de la Marcu; s-au scris trei cuvinte din titlu şi apoi s-a lăsat loc alb.

f. 11^{v}. Albă.

f. 12—112^{v}. Ѿт Матѳа сѫтоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 113—114^{v}. Єжє wт Марка сѫтаго Єѵаггєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 114^{v}—116^{v}. Прѣдїсловіє єжє wт Марка сѫтаго Єѵаггєлїа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 117—149^{v}. Ѿт Марка сѫтоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 149^{v}—152. Єжє wт Лоукы сѫтаго Єѵаггєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 152—152^{v}. Прѣдїсловіє єжє wт Лоукы сѫтаго Єѵаггєлїа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 153—247. Ѿт Лѫкы сѫтоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 247—247^{v}. Главы Єѵаггєлїа єжє wт Іѡанна (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 247^{v}—250. Прѣдїсловіє єжє wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггєлїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 250^{v}. Albă.

f. 251—315. Єжє wт Іѡанна сѫтоє Єѵаггєліе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 315^{v}. Albă.

f. 316. Albă.

f. 317—329^{v}. Сказаніє єжє на вѣсѣкы день длъжноє єсть глаголати сѧ єѵаггєліе недѣлѣмь вѣсего лѣта (Spunere despre evanghelia care trebue spusă în fiecare zi, a săptămînilor din tot anul).

f. 329^{v}—339. Съборникъ кї тѣм мѣсѧцем (Sinaxar al celor 12 luni).

f. 339^{v}—340. Albe.

Însemnări

f. 315. П⟨исал⟩ г⟨раматик⟩ р⟨абъ⟩ Б⟨ожїи м⟨ного г⟨рѣшнїи⟩ Іѡн (A scris grămăticul robul lui Dumnezeu, mult păcătosul Ioan).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu la f. 251, 317, 328^{v}. Filigran: mistreţ. Scris de două mîini (I, f. 2—197^{v}, II, f. 198—339). 17 şi 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit de D. A. Sturdza la 1881.

www.dacoromanica.ro

20.

Sec. XIII. Pergament. 215 f. 22 × 17,5 cm. Lipseşte sfîrşitul. Multe foi rupte şi tăiate părţi din ele; s-au decupat iniţialele de pe f 7 şi 8, jumătate din f. 38, o coloană din f. 107 şi 109, parte dintr-o coloană a f 108 şi 113, rupte 5 rînduri de jos din f. 187, între f. 191 şi 192 a existat o foaie din care nu mai este decît o bucăţică la cotor. Cîteva foi au marginea deteriorată din pricina umezelii. Mai multe foi de la început s-au legat greşit; astfel sînt f. 1—9 a căror ordine exactă e următoarea: 1, 3, 5, 4, 7, 6, 8, 2 şi 9; f. 214 urmează corect după f. 208. f. 168—173 s-au legat invers.

Iaţimirski nr. 20 (îl socoate din sec. XII—XIII).

1. ‹*Apostol*›

f. 1—181. ‹Epistolele apostolilor›. Titlul neciteţ.

2. f. 181—215^{v}. Minologhiu. (Calendar bisericesc). înc. мѣсяца сентѣмбра (Luna septembrie).

Însemnări

Însemnările scriitorului manuscrisului

f. 127. Стефан пописа (A scris Ştefan).

f. 136. Стефанъ и Драгота w сждѣ (Ştefan şi Dragotă despre judecată).

f. 165^{v}. Стефан (Ştefan).

Titluri şi iniţiale cu roşu, miţiale cu ornamentaţie zoomorfă la f. 3^{v} şi 68^{v}, unele cu roşu şi albastru. Ornamente în roşu şi negru la f. 1, 41^{v}, 101. Scris de trei mîini (I, f. 1—70^{v}, II, f. 71—173 şi III. f. 174—215^{v}). Pe două coloane, 21—24 rînduri pe coloană. Semiuncială. Legătură modernă în piele şi pînză. Scris probabil într-o regiune românească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară şi la a treia mînă, cu influenţe ruseşti-apusene. Provenienţa necunoscută.

21.

1528 (f lipită pe scoarţa din urmă) 227 f 28 × 20,5 cm. Lipseşte începutul şi foi după f. 5^{v}, 23^{v}, 176^{v}. Între f. 63—64 au existat 2 foi a căror urme se văd la cotor. f 277 s-a adăugat posterior.

Iaţimirski nr 21 şi un facsimul planşa 20 după f 692 a acestui ms.

‹*Apostol*›

f. 1—63. Faptele apostolilor. Începutul lipseşte. Titlul deasupra paginilor: Дѣанїа, înc.: ...Бѣрнѣ и силѣнии сѧ вес домъ.

f. 63—251. Epistolele apostolilor, înc.: Сказанїе Іакwвлѣ посланїа (Spunere despre epistola lui Iacov).

Fiecare epistolă e precedată de o introducere.

f. 251—263^{v}. Сказанїе извѣстно иже на кѣ дьни главамъ дѣанїи ѩпостолоу (Spunere pentru ştiinţă a capetelor Apostolului în fiecare zi).

f. 263^{v}—274^{v}. Събwрникъ вї мѣсѧцwмь сказаныѧ главы ѩпостолоу (Sinaxar al celor 12 luni, spunerea capetelor Apostolului).

www.dacoromanica.ro

f. 274^{v}. Инн Ѩпостоли различнн (Alte capete din Apostol diferite).

f. 274^{v}—275^{v}. Прокимнни въскръсны і алелѹїаре wсмимь гласовѡм (Prochimenele învierii şi aleluiare pe opt glasuri).

f. 275^{v}—276^{v}. Инн прокимнни и алелѹїаре ката дънєвни (Alte prochimene şi aleluiare zilnice).

f. 276^{v}. Ѩпостоли w оусѡпшнХ прєзь вьсю сєдмицѫ (Apostoli pentru cei adormiţi — pe întreaga săptămînă). Urmează două însemnări (v. mai jos).

2. f. 277. Ѩнтиѳоны по въсѣм дънн (Antifoane zilnice).

f. 277^{v}. Însemnare (v. mai jos).

Însemnări

Însemnările scriitorului manuscrisului

Pe f. lipită în interiorul primei scoarţe: † Изволєнїєм Ѿтьца и съ поспѣшєнїєм Сына и съвръшєнїєм Сѧтого Дѹха написа сѣ сїѧ кнїга зовємаа Праксєѕ монаХа Єѵлогїа и създа въ Храм чиснимь Ѹспєнїє сѧтого монастирѣ Сълъцанскон, къ дънн благочистивааго и Христѹлюбивааго господина нашєго Iѡ Петръ воєвода, сына стараго Стєфана воєводї, при єпископѣ митрополитѣ кир Калистрат. И тиже дадє ѿ в молбъ сєбѣ и родїтєлиѭ своиХ в цръков идє же вишє писано Оусп:нїє прѣсвѧтѣи Богородици. Ѩ кто сѣ покѹсит порѹшити или распнати нашєго даанїа и оутвър⟨ждєнї⟩а ⟨н⟩ли оукрадєт или продаст, да бъдет прокѣт wт Бога иже сътворївїн нєбо и з⟨емлѣ⟩ и wт прѣчистѣи єго матери и wт врѣХовнихъ к҃і҃ апостол и wт т҃нѣ҃ wтьцъ иже сът в Н⟨икєи⟩ и да єст емѹ почина с Июда и съ анаѳема и даже ⟨к⟩рьв Божїи на нихъ, анѹ д⟨а wкрѣпит, w⟩т Бога прощєн бъдет . Томѹ слава въ вѣкн. Ѩмин. К ⟨лѣто⟩ × з⟨лз⟩[1]) мѣсѧца маи к҃ѳ҃ дънн.

(† Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, s-a scris această carte numită Praxiu de monahul Evloghie; şi a făcut-o în biserica cinstitei Adormiri a sfintei mănăstiri Sălăgeni, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului nostru domn Io Petru voevod, fiul lui Ştefan voevod cel Bătrîn, sub episcopul chir Calistrat mitropolit. Şi de asemeni a dat-o pentru ruga sa şi a părinţilor săi în biserica în care s-a scris mai sus: Adormirea preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Iar cine ar îndrăzni să strice sau să risipească dania şi întărirea noastră, sau o va fura, ori o va vinde, să fie blestemat de Dumnezeu care a făcut cerul şi pămîntul şi de preacurata lui maică şi de 12 apostoli de frunte şi de 318 părinţi care sînt în Niceia. Şi să-i fie lui soarta cu Iuda şi cu anatema şi sîngele lui Dumnezeu asupra lor; iar dacă o va întări va fi iertat de Dumnezeu, căruia slavă în veci, amin. In anul 7⟨036⟩ (15⟨28⟩ luna mai 25 zile).

---

[1]) Data întregită după însemnarea următoare.

www.dacoromanica.ro

f. 276ᵛ. 1). † Изволенїем Ѻтьца и поспѣшенїем Сына и съвършенїем Сватаго Доуха, написа сѣ сїа книга зовемаа Праксѣоу монаха Евлогїа и създа в Храм и чиснїе еж Оуспѣнїе сватомоу мънастир Сълъчанскои к дьни благочьстиваго и Христоулюбиваго господина нашего Іоана Петра воєвода сына стараго Стефана воєвода, при епископѣ митрополита Калестратѣ.

(† Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, s-a scris această carte numită Praxiu, de monahul Evloghie şi s-a făcut în biserica cinstitei Adormiri a sfintei mănăstiri Sălăgeni în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului nostru domn, Io Petru voevod, fiul lui Ştefan voevod cel Bătrîn, sub episcopul chir Calistrat, mitropolit). (Sec. XVI).

2). К лѣто × ѕлѕ † и тиже дадѣ єи къ молъбѫ сѣбѣ и родїдел своихъ къ цръковь єдеже кише писанно Оуспенїе прѣсватыи Богородиця. Ѧ кто сѧ покоуситї порѣшитї или расїпати нашего даанїе и ѣтръжденїе или крадет или продаст, да єст проклѣт wт Бога сътворшаго небо и земле и wт прѣчи<с>тїи его матере и wт сватихъ крѣховнихъ ві апостолъ и wт тні wтьць еже в Никеи и да єст емѣ почина съ Ноуда и с анаѳема єдеже кръв Божїи на нихъ, анѣ да wкрѣпит и wт Бога прощен бѣдет, томѣ слава в вѣкы, Ямын.

(În anul 7036 (1528) † Şi de asemeni a dat-o pentru ruga sa şi a părinţilor săi în biserica unde s-a scris mai sus, Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu. Iar cine va îndrăzni să o strice sau va risipi dania şi întărirea noastră, sau o va fura, ori o va vinde, să fie blestemat de Dumnezeu, făcătorul cerului şi pămîntului, şi de preacurata lui maică şi de cei 12 sfinţi apostoli de frunte şi de 318 părinţi care sînt la Niceia şi să-i fie soarta cu Iuda şi cu anatema şi sîngele lui Dumnezeu asupra lui. Iar dacă o va întări, să fie iertat şi de Dumnezeu, căruia slavă în veci, amin).

Alte însemnări

f. 68ᵛ. Să să ştie de cînd am scris eu Toader к лет × зсѯи март... дне·смѣрми сѧ и покланми ѧ аз Тоадєр (în anul 7268 (1760) mart ... zile mă smeresc şi mă închin, eu Toader).

f. 277ᵛ. † Să să ştie de cînd s-au prostit mitropolitul Iacob, în dzilili prelu<mi>natului domni Ion Ftiodur voevod şi au dat cîrjă preosfinţitului mitropolit Ga<v>rili брат Іоана Божїю <милостїю> сен Фтодора кода в лѣто (fratele lui Ioan vodă, fiul lui Teodor <din mila> lui Dumnezeu în anul) 7268 (1760) fivruar 26 den. Ѧ<з> Тоадєр с.н Ѧнарїиан дїакона писах (Eu Toader, fiul lui Andrian diacon, am scris).

Titluri şi iniţialc cu roşu. Filigran : ancoră. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătura vcche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova de călugărul Evloghie la mănăstirca Sălăgeni. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de Ministerul cultelor.

www.dacoromanica.ro

22.

1609 (f. 7, 342). Hîrtie. 343 f. 25,5 × 23 cm. f. 90 lipseşte partea de jos. Iaţimirski nr. 22; un facsimil după f. 242^{v}.

<Apostol>

f. 1. Сказанїе дѣанїи апостольскыѧ написаныѧ Лоукоѫ єѵаггєлистомъ по лѣтѣѧъ мнwѕѣѧ страсти Господнѣ (Spunerea Faptelor Apostolilor scrise de evanghelistul Luca, după mulţi ani de la pătimirea Domnului).

f. 2—89^{v}. Дѣанїа сѫтыѧ апостолъ (Faptele sfinţilor apostoli).

f. 90—326^{v}. Epistolele apostolilor. înc.: Сказанїе Іакwвлѣ посланїе (Spunerea despre epistola lui Iacov).

f. 327—334. Сказанїе извѣстно иже на въсѣѫ дьни главамь дѣанїи апостоль (Spunere spre ştiinţă pentru capetele din toate zilele ale Faptelor apostolilor).

f. 334—341. Съборник вї мѣсѣцwм (Sinaxar al celor 12 luni).

f. 341. Инии апостоли различни (Diferiţi alţi apostoli).

f. 341—341^{v}. Прокимєни въскрѣсны и аллѵлоуїаре wсмим гласовwм (Prochimenele Învierii şi aleluiare pe opt glasuri).

f. 341^{v}—342. Прокимєни въскрѣсны и аллилѹіаре ката дьневнии (Alte prochimene şi aleluiare zilnice).

f. 342^{v}. Ѹказ гласwм и ѳѵаггєліам въскрѣсным и лѵтѹргїи Апостолъ съ Єѵаггєліѥи (Arătarea glasurilor şi evangheliilor învierii şi liturghiile Apostolului cu Evanghelia).

f. 343—343^{v}. Albă.

Însemnări

Însemnările scriitorului manuscrisului

f. 2—7. Сїи сѫтыи Апостолъ сътвори и wкова смѣренныи архїепископъ Анастасїе Кримкwвичь митрополит Сучавскыи въ памѧт доуша своего и рwдителеи своим, Іwан Кримка и Крѣстина. И даде и въ новосъзданныи свои монастырь Драгомирна — идеже єст Храм съшествїе прѣсѫтаго и животворѣщаго Доуха, въ дьни благочестиваго господина Іw Костантин Могила воєвwде господарь земли Молдавскои и съ прѣвъзлюбленою своиѧ им матерїѫ Іелисавѳи, госпожда покоинаго Іw Іеремїа Могила воєвwда и съ прѣвъзлюбленными емоу своиѧ братїа Алеѯандръ и Богдана воєвwда. И аще кто хощет покѹсити и възати wт сѫтаго монастырѣ без благословенїа, да имает съперник сам Господь наш Іѳс Христос и прѣчистѫ его матерь и въсѣѧ сѫтыѧ на страшнѣм сѫдищи. Амин. К лѣтw × зрнї мѣсѫца септєкрїа дьнь вї. (Acest sfînt Apostol l-a făcut şi l-a ferecat smeritul arhiepiscop Anastasie Crimcovici, mitropolit al Sucevii, întru pomenirea sufletului său şi a părinţilor săi: Ioan Crimca şi Cîrstina. Şi l-a dat în mănăstirea sa nou zidită, Dragomirna, unde este hramul coborîrea preasfîntului şi de viaţă făcătorului Duh, în zilele binecinstitorului domn Io Costantin Movilă voevod,

www.dacoromanica.ro

domn al țării Moldovei, și cu prea iubita sa maică Ielisaveta, doamna răposatului Io Ieremia Movilă voevod, și cu prea iubiții lui frați: Alexandru și Bogdan voevod. Iar dacă cineva va îndrăzni să-l ia dela sfînta mănăstire fără binecuvîntare, să aibă pîrîș la cumplita judecată pe însuși Domnul nostru Isus Hristos și pe preacurata lui maică și pe toți sfinții, amin. În anul 7118 (1609), luna septembrie a 18-a zi).

f. 342. Повелѣніемь въсе свѧтѣишаго арⷯіепископа кѵр Ѳнастасіа Крим-ковича и митрополита Сѹчавскаго, рѫкож грѣшнаго Димитріа дїака Бѣлин-скыи, съписа сѣ в лѣто × ѕрнѳ. (Din porunca preasfințitului arhiepiscop chir Anastasie Crimcovici și mitropolit al Sucevii, s-a scris în anul 7118 (1609), cu mîna păcătosului diac Dimitrie Belinski).

Titluri și inițiale cu roșu și cu aur. Inițiale ornate. Ornamente în mai multe culori și cu aur la f. 1, 2, 90, 91, 100, 101, 110, 111, 119, 128, 129, 130^{v}, 131, 132^{v}, 133^{v}, 136^{v}, 139^{v}, 173^{v}, 175^{v}, 209^{v}, 231, 242^{v}, 261, 269, 276, 291, 303, 304, 327. Miniaturi la f. 100^{v}, 116^{v}, 118^{v}, 127^{v}, 128^{v}, 130, 132, 133, 136, 175, 209, 230^{v}, 260^{v}, 268^{v} și 280. Filigran: stemă cu ancoră și stea. 19 rînduri pe pagină, iar de la f. 327 pînă la sfîrșit, 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn cu ornamente florale. Scris în Moldova de diacul Dimitrie Belinski. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. Proveniența necunoscută.

23.

Sec. XVI. Hîrtie. 185 f. 30 × 20 cm. Foarte rupt și putred, lipsesc pagini la început și sfîrșit. f. 1, 166—171 rupte, numai fragmente.

Iațimirski nr. 23.

‹*Tipic*›

f. 1. Foarte ruptă, numai un fragment.

f. 2. Оѹказь ѡ еже въ Минеи въѡбраженым (Arătare despre cele cuprinse în Minei).

f. 4—5^{v}. Типикь цръкѡвнѣи слоѹжбѣ иже ‹в› Ієрѹсалимѣ свѧтыѧ лавры прⷯподобного и Богоноснаго ѡтца на‹шего› Сакы (Tipic al slujbei bisericești de la sfînta lavră din Ierusalim a preacuviosului și părintelui nostru purtător de Dumnezeu, Sava).

f. 6—6^{v}. ‹Г›лавизны еже въ настоѧщѥи книзѣ (Capitole care se află în cartea de față).

f. 6—32^{v}. Indicații de tipic.

f. 32^{v}—143. Послѣдованіе цръковнаго пѣнїа и събранїа въселѣтнаго, начеше ѡт месеца септемврїа до м.сеца аѹгѹста († Rînduiala cîntării bisericești și sinaxar pe tot anul, începînd din luna septembrie pînă în luna august).

f. 143. Слѹжба свѧтыѧ и великыѧ м̄ — нице (Slujba sfîntului și marelui post).

f. 166—171. Rupte.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

Pe partea interioară a coperţei : † Să ştii acesta răvaş al meu, multă sănă<tate>.

Scris-am eu pînă la Radul.

† Нсписаѫ Дѫмитрѫ (Am scris Dumitru).

† jupan Popa vel vornic.

† Scris-am eu. Ursu pănă la t<ine>.

† Scris-am eu, Radul, pănă la mu...

† Scris-am eu, Dumitru, acesta al mieu zapis ca să hie de mare credinţă.

† Инс гра⟨ма⟩тик (a scris gra⟨ma⟩ticul) pînă la tine.

f. 54. † Милостїю Божїю Иѡ Лиѡн конводъ (Din mila lui Dumnezeu, Io Lion voivod).

Toate însemnările scris muntenesc, sec. XVII.

Iniţiale şi titluri cu roşu. Ornamente în roşu şi negru la f. 4, 6, 32^{v}. Filigran : două săgeţi încrucişate. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în pînză şi lemn (deteriorată), cu ornamente geometrice. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. Dăruit de Ministerul Cultelor la 1885.

24.

Sec. XVI. Hîrtie. 289 f. 19 × 29 cm. Lipseşte începutul.
Iaţimirski nr. 24.

<Tipic>.

f. 1—2^{v}. Sfîrşitul cuprinsului. Titlul capitolului se vede la f.^{v} 2 : Конец главїзнамъ роксѣцими ѧказыкъ настоѧщи сї книзѣ (Sfîrşitul capetelor arătărilor cuprinse în această carte de faţă).

f. 3—50. Ѯставъ црковнѣки слѫжбѣ иже въ Іерѹсалимѣ сѫтым лавры преподобнагѡ и богѡноснагѡ wтца нашего Савы (Tipicul slujbei bisericeşti de la sfînta lavră de la Ierusalim a preacuviosului şi părintelui nostru purtător de Dumnezeu, Sava).

f. 51—193^{v}. Послѣдованиѥ церковнаго пѣниа иже съврании всего лѣта wт мѣсѧца септевріа до мѣсѧца авгѫста (Rînduiala cîntării bisericeşti care cuprinde tot anul de la luna septembrie pînă la luna august).

f. 194—272^{v}. Послѣдованїѥ сѫтыѧ великаа четыре десѧтница (Rînduiala sfîntului marelui post).

f. 273—275^{v}. Titlu separat : Зачало сѫтаго поста по закѣнанїю сѫтыѫ апостолъ (Începutul sfîntului post după învăţătura sfinţilor apostoli).

f. 275^{v}—281^{v}. Ѯказ wставшим Ѩпостѡлѡм Іѹаггелїам на празноѹемыи сѫтым (Rînduiala Apostolului şi Evangheliilor la sfinţii cu praznic).

www.dacoromanica.ro

f. 281^{v}—285. Тропарѣ възкръсєнына, wсмь глас (Troparele învierii pe opt glasuri).

f. 285—287. Тропари прєз Нєдєлю и кwндакы (Tropare pe săptămînă şi condace).

f. 287—288. Богородични і кръсто Богородичны, пѣваємыѧ противоу трwпарєм на кожоу (sic) дьнь на вєчєрни и на заутрии противо глась тропара сѧтомоу (Cîntările născătoarei de Dumnezeu şi ale crucii născătoarei, ce se cîntă după troparul fiecărei zile seara şi dimineaţa după glasul sfîntului tropar)

f. 288^{v}—289. Ѧнтифон ѩже поѧт сѧ по въс дьни (Antifon care se cîntă în fiecare zi).

f. 289^{v}. A fost albă; pe ea s-au adăugat cu scriere din sec. XVII însemnări din zodiac şi gromovnic.

Însemnări

f. 4^{v}. Estip au nisu fe<v>r. — 11 dni vă leat 1733 (1625) şi n-au făcutu epurii urmă nemică.

f. 6. Aceste cărţi sînt ale mele, az Barbul Pipătruş copil.

f. 151. Exerciţiu de stil epistolar, romînesc, sec. XVII, înc.: al miu cinstitu şi prea iupit părinte...

f. 239: Stroe logofăt 7074 (1566).

† Să se ştie cîndu au luatu domnie lui Alicsandru voivodă, feciorul Radului vodă [1]), în luna lu ohtovrie 5 zile şi au purcesu în 8 la Ţarigradu şi au fostu văletu 7136 (1627).

† Şi au venitu Alicsandru vodă, feciorul lu Ilieşu vodă, în luna lu Ghinarie 28 dni (zile).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente geometrice stilizate în roşu la f. 2^{v}, 3, 50^{v}, 51. Filigran: stemă cu spade încrucişate la mijloc. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice, în parte deteriorată. Scris probabil în Rusia. Slavă bisericească, redacţie rusească. Dăruit Academiei de Ministerul cultelor în 1885.

25.

1611 (f. 275). Hîrtie. 277 f. 20 × 30 cm. Lipseşte o f. după f. 5^{v}.
Iaţimirski nr. 25.

<*Tipic*>

f. 1—2^{v}. Прѣдислwвіѥ к настоѧщюю книгѹ (Predoslovia la cartea de faţă).

f. 2—4^{v}. Главизни сѫщи ѕказы в настоѧщєи сєи к<низѣ> (Capetele lucrurilor care sînt în cartea de faţă).

[1]) Alexandru Coconul, fiul lui Radu Mihnea.

www.dacoromanica.ro

f. 5—43^{v}. Ѹставъ црѣковнѣи слѹжбе иже в Іерѹзалимѣ сватыа лавры прѣподобнаго wтца нашего Савы (Tipicul slujbei bisericeşti de la sfînta lavră din Ierusalim a preacuviosului părintelui nostru Sava).

f. 44—44^{v}. Albă.

f. 45—249. Послѣдованїе црѣковнаго събранїа вселѣтнаго wт мсца септемврїа до мсца авгѹста (Slujbele bisericeşti, adunate pe tot anul, de la luna lui septembrie pînă în luna august). Titluri separate pentru fiecare lună.

f. 190^{v}. Albă.

f. 191—249. Послѣдованїе сватыа великїа м̄-ница недлм в нїоже поет сѧ божественнаѧ притча еѵаггелскаѧ w мытари и фарисеи (Slujba sfîntului, marelui post. Duminica în care se cîntă dumnezeiasca pildă evanghelică a vameşului şi fariseului).

f. 196. Начало сватаго великаго поста (Începutul sfîntului, marelui post).

f. 224. К сватѹю великѹю недлю Пасхы (În sfînta mare săptămînă a Paştilor).

f. 249^{v}—252^{v}. Начало сватаго поста сватыхъ апостолъ и по завѣщанїю сватыхъ апостолъ (Începutul sfîntului post al sfinţilor apostoli şi învăţăturile sfinţilor apostoli).

f. 253—253^{v}. Wт завѣщанїи божественыхъ апостол и wт жителства сватыхъ wтцъ преданїе, како подобаетъ иноком і Христїаномъ жити.

(Datina din învăţăturile dumnezeeştilor apostoli şi din viaţa sfinţilor părinţi : cum se cuvine să trăiască călugării şi creştinii).

f. 264—267. Тропари въ къскресены и богородичнии и ипакои wсмим гласовѹм (Troparele la înviere şi ale Maicii Domnului, ipacoi pe opt glasuri).

f. 267^{v}—269. Ѹказ wставшим Апостолом, Іеѵаггелїам празднѹемым сватым (Arătarea Apostolului şi evangheliilor la sfintele sărbători).

f. 269^{v}—271. Апостолы Іеѵаггелїа днєвныи к понедлы бес плотным (Apostolul şi Evanghelia zilei în lunea puterilor celor fără de trup).

f. 271. Ѹказ гласовом Іеѵаггелїим въскръсным і Апостолѹ і еѵаггелїам (Arătare pe glasuri a evangheliilor învierii şi a Apostolului şi evangheliilor).

f. 272—276. Calendarul bisericesc pe 19 ani (Pashalie).

f. 274. Crugul lunii şi al soarelui. (Mîna lui Damaschin).

f. 275. Pe calendarul bisericesc însemnarea anului 1611, care este probabil data scrierii manuscrisului.

f. 276^{v}. Lăsată albă cu însemnări.

Însemnări

Pe foaia de gardă : Acest tipicon este a lu sfintei mitropolii Tîrgovişte; şi am scris eu cel mai jos iscălit; şi cine va citi, mă va pomeni. 1812 mart. 14, Vasilie logofăt.

www.dacoromanica.ro

f. 5^{v}—9. (Deasupra paginilor): Изволенїемъ Ѻтца и поспѣшенїем Сына и съкрѫшенїемъ Сѫтаго Дѫха, кѵпихъ сїю книгоу Лаврентїи, на имя Оуставъ за сына имїа Іакова нєбожчика за ѹшєвное єгѡ спасенїє, а своє телєсное здравїє и за wтпѹщенїє...[1] шнєи. До а кwтwрын имал ѣи wтдалитн, пwп, и дїакъ или ыкїи причетник села Шwдбѫжа wт тои сѫтои цръкве вниѣ помѣнен м, да къди проклят сѫтыми wтци тнї анафема и маранафа ѧ҃ѳалwс, рwкѫ Господа, × а҃хѵі, мѣсѧца сєптємврїа а҃ дньїа, на сѫтои Семїwна Стwлпника, а кѵпили ѣи на имїа Гвасилиа на тои час бѫдѫчи къ градѣ Дръгобичи. (Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, am cumpărat această carte anume Tipic, Lavrentie, pentru fiul anume Iacob răposatul, pentru mîntuirea sufletului lui şi pentru sănătatea mea trupească şi pentru iertarea ...[1] Şi iar cine ar îndepărta-o, popă sau diac, sau vreunul din ceata satului Podbuja, de la această sfîntă biserică mai sus pomenită, să fie blestemat de 318 sfinţi părinţi, anathema şi maranatha de două ori. Anul Domnului 1612, luna septembrie 1 zi, la sfîntul Semion Stîlpnicul. Şi a cumpărat-o anume dela Gvasilie, care pe atunci era în oraşul Drogobici.[2])

f. 276^{v}. Această carte, Tipic, iaste a popei lui Gheorghie clis<iarh> ot Bucureşti; deci carele o va fura sau o va ascunde sau va rumpe foaia de hîrtie aceasta cu legătură, să fie anathema şi afurisit de vlădica Isus Hristos şi de 318 wтци иже сѵт в Никеи (părinţi care sînt în Niceia) şi să fie afurisit şi de mine, de preoţia noastră, popei lui Gheorghie clis<iarh> carele nu o va vădi, amin † Pop Gheorghie eclisiarhul ot Bucureşti. (cu roşu) † Să se ştie că iaste acest Tipicar al sfintei mitropolii ot Bucureşti лѣто Господнно (anul Domnului) 1680.

Alte încercări de condei, fără însemnătate.

Pe coperta din urmă, partea interioară: Tipicon, al mitropoliei. Tîrgovişte <1>808, ghenaria 1, Azaria iscal (a iscălit).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornamente în culori la f. 1, 3, 5, 45, 70^{v}, 81^{v}, 114, 131^{v}, 142, 158^{v}, 163, 170^{v}, 175, 181^{v}, 191. Filigran: stemă. 30 de rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele cu icoana Maicii Domnului pe copertă, desen de tip apusean. Scris în Ucraina. Slavă bisericească de redacţie rusă apuseană. Dăruit de Ministerul cultelor la 1885.

26.

Sec. XVI. Hîrtie. 97 f. 20,5 × 16 cm. Lipseşte începutul (toată liturghia sf. Vasile cel Mare, afară de o singură foaie), lipsesc foi după f. 1^{v}, 4^{v}, 6^{v}, 16^{v}, 81^{v} şi 82^{v}; f. 2 trebuie aşezată după f. 67^{v}. f. 9 urmează între f. 6—7.

Iaţimirski nr. 26.

[1]) Lipseşte o foaie şi se întrerupe textul.

[2]) Drogobici în R.S S. Ucraineană.

www.dacoromanica.ro

1. <*Liturghier*>. f. 1—82^{v}.

f. 1—1^{v}. (Sfîrşitul liturghiei sf. Vasile), începutul lipseşte, înc.: Іако блгословн сѧ и прославн сѧ прⷣчьстоѥ великолⷣпіѥ имѧ твоѥ.

f. 3—71^{v}. <Liturghia sf. Ioan Gură de Aur>. Lipseşte numai titlul pe pagina anterioară pierdută, apoi foi în interior. La f. 21 pomenirea patriarhului de Tîrnova.

f. 72—81^{v}. Божєствнаа слоүжба прⷣжде сѫщєннаа сѫтаго и великаго Василїа (Dumnezeiasca slujbă a celor înainte sfinţite, a sfîntului şi marelui Vasilie), sfîrşitul lipseşte.

2. <*Tipic*>. f. 82—82^{v}.

Foaie izolată; înc.: Словєсы некыдимо єдин єст...

3. <*Molitvelnic*>. f. 83—97^{v}.

Începutul lipseşte; înc.: Пракєдниче мъздж пракєдничѧ.

f. 89—95. Чинъ на сѫтоѥ Богоꙗвленіѥ (Rînduiala la sfînta Bobotează).

f. 95^{v}—97. Молитвы литінны (Rugăciunile litiei).

f. 97^{v}. Молитва исповⷣданію къ Господоү нашего Іесѹ Христѹ (Rugăciunea la spovedanie către Domnul nostru Isus Hristos).

Însemnări

f. 54^{v}. Să <să> ştie a cu<i> este, a popii lui Vasilie sin Ojog. (Sec. XVIII).

f. 59. Ѣлѣт × ѯслѳ <în anul 7232—1724>

f. 59^{v}. Їз много грѣшнн ермонаѯ Досиѳ⟨и⟩ (Eu, mult păcătosul ieromonah Dositei). (Sec. XVIII).

f. 62^{v}. Cu plecăciune mă închin dum<nitale>, părinte Ghervasie. (Sec. XIX).

f. 71. Să se ştie de cînd au botezat părintele Gherasim un copil let 7227 (1719).

f. 97. Să se ştie de cînd au fost cutremur mare şi au căzut trula Golii, s-au crăpat pămîntul la Eşi, ş-au eşit apă şi năsip. Şi alte bisărici şi curţi s-au smintit în zilele lui Grigorie voevod, leat 7246 (1738) mai 31. Şi mănăstirea Răchitoasa s-au răsipit, tot la acel cutremur.

Pe coperta din urmă, partea interioară: Să se ştie de cîndu m-am războlit, eu Dosithei, la picior, în dzilele lui Mihai vodă [1]), să se ştie v. let 7228 (1720). Їзъ много грѣшнаго пѡп Григѡрє wт Дедз и т земнє Ѩрдєлскои, × ѯснд, април ѯ (Eu, mult păcătosul popa Grigore din Dej, din ţara Ardealului, 7254 (1746) april 7).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Scris de trei mîini (I, f. 1—81, II, f. 82—82^{v}, III, f. 83—97^{v}), 15, 25, 29 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Probota (Moldova).

[1]) Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, în a treia domnie (1716—1726).

www.dacoromanica.ro

27.

1618. (f. 94). Hîrtie. 94 f. 21 × 14,5 cm. Foarte rupt, lipsesc începutul şi sfîrşitul. Iaţimirski, nr. 27.

<Liturghier>.

f. 1—7^{v}. Slujba diaconului. Începutul lipseşte. înc.: ...шномоу славящоѕ твоемоу и бескрѣвнжѫ жрѣтвѫ сѣкрѣшати.

f. 8—33. Божественнаа слѹжба иже ⟨въ⟩ сватыѧ ѡтца нашего Іѡанна ⟨З⟩латоустаго (Dumnezeiasca slujbă a sfîntului părintelui nostru, Ioan Gură de Aur). După f. 30 o f. lipsă.

f. 33—53^{v}. Божественнаа слѹжба иже въ сватыѧ ѡтца нашего Васїлїа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi părintele nostru Vasilie cel Mare).

f. 53^{v}—71. Божественнаа слѹжба прѣжде свщеннаа Васїлїа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a lui Vasile cel Mare înainte sfinţită).

f. 71—74^{v}. Чинъ на литїи (Rînduiala la litie).

f. 75. Adăugată mai tîrziu cu completare de altă mînă.

f. 76—77. Мѣсеца того ѕ̄ сватаго прѣѡбраженїа Господа и Бога и Спаса нашего Ісуса Христа на малѣи вечернїи (A acestei luni, ziua 6, la sfînta Schimbare la Faţă a Domnului şi Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos la vecernia mică).

f. 77—93^{v}. На келицѣи вечернїи (La Vecernia Mare).

Însemnări

f. 94. ...Книга... и дал к цръков к сило... смо памет за свое ⟨здравїе⟩ родителе свои и за дѹше ⟨на⟩ше и жина свое им... да бѫдет емо памѣт, котреи чловѣкъ иже ⟨ѕ⟩имитъ книгъ ѡт цръков и прода нигди, а ѡн да б⟨ѹдет⟩ проклѣт за всиѧ сват⟨иѧ⟩. Писал к лѣт, × ѕ̄рк̄ѕ мѣсяце мартїе ді. (...cartea... şi a dat-o la biserică în satul ... pomenire pentru părinţii săi şi pentru sufletul nostru şi a soţiei sale, anume ... să fie lui pomenire. Care om va lua cartea de la biserică şi o va vinde aiurea, acela să fie blestemat de toţi sfinţii. Am scris în anul 7126 (1618) luna martie 14).

Scrisul este probabil al scriitorului manuscrisului.

f. 8. Помѣни Господи дѹшѫ ра⟨ба⟩ Божюе поп Неколаю и пападиа свод Тодосиа и ч диѧ его к цароткои небесны вѣсигда нинѣ просим (Pomeneşte Doamne sufletul robului lui Dumnezeu, popa Neculai şi al preotesii lui, Todosia şi al copiilor lui în împărăţia cerească, întotdeauna şi acum, te rugăm). (Scris sec. XVII).

f. 17. Помѣни Господи дѹшѫ раба Божїа поп Гїѡргїе... и мати его...

(Pomeneşte Doamne sufletul robului lui Dumnezeu, popa Ghiorghie ... şi mama lui...). (Scris sec. XVII).

f. 26^{v}. Cîteva nume scrise pe locul alb, fără însemnătate.

f. 69^{v}. Изволенїем Господа Бога и Спаса нашего Ісѹса Христа и сїа книга рекомо Литѹргїе кѹпил сѣ призкитер Гѣѡргїе ѡт Дръгѹшани и пападїа его

www.dacoromanica.ro

Мѳшѫ и дадел ѕ злат како да бѣдет мѡлба своего дѣше и за пападїе его и чѧдеⷯ его и родителе его до црькоⷯ wт Дрьгѳшани своего Храм сѧтаго арⷯїестратиг Михаила. И по сиⷯ кто избереть wт нашего племенік, что продал или кѣпите, да бѣдет проклѣт и трикл҃т wт Бога и прⷱчистїа его матери и ā апостоль и д҃ еваггелест и т҃ и н҃ wтци еже въ Н. кїе и въсⷯ сѧтыⷯ и да бѣдет анаѳема, анаѳема, анаѳема.

(Cu voia Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos şi această carte numită Liturghie a cumpărat-o preotul Gheorghie din Drăguşani şi preoteasa lui, Muşa, şi a dat 6 zloţi ca să-i fie rugăciune sufletului său şi pentru preoteasa lui şi copiii lui şi părinţilor lui, la biserica din Drăguşani, hramul său sfîntul arhanghel Mihail. Şi, după acestea, cine se va alege din rudele noastre, care ar vinde şi ar cumpăra, să fie blestemat şi de trei ori blestemat de Dumnezeu şi de preacurata lui Maică şi de 11 (sic) apostoli şi 4 evanghelişti şi 318 părinţi cei dela Nicheia şi de toţi sfinţii şi să fie anatema, anatema, anatema). (Scris sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 33 şi 76. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară Din comuna Drăguşani, în Moldova.

28.

Sec. XVI. Hîrtie. 87 f. 13 × 15 cm. Lipseşte sfîrşitul şi o foaie după f. 78^{v}.
Iaţimirski nr. 28.

<*Liturghier*>.

f. 1—17^{v}. Божьствнаа слⷭжба иже в сѧтыⷯ wтца нашего Іѡанна Златоустаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru, Ioan Gură de Aur).

f. 17—47. Wт сѫдⷭ прⷱиди въ слⷭжбѫ Великаго Василїа (De aici treci la slujba lui Vasilie cel Mare).

f. 47^{v}. Albă.

<Pînă aici a ţinut partea comună a celor două liturghii. Cea a sf. Vasilie cel Mare de la f. 48 începe cu o altă formă a rugăciunii pentru catehumeni, înainte de sfînta înălţare, care, în liturghia sf. Ioan Gură de Aur, se află la f. 17 —18>.

f. 47—79. Божествнаа слⷭжба иже въ сѧтыⷯ wтца нашего Василїа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru, Vasile cel Mare).

f. 79^{v}—84. Молитва литⷭгнаа (Rugăciunea la litie).

f. 84—85. Молитва над коⷭтїѡмь сѧтом (Rugăciune la coliva sfîntului).

f. 85—86^{v}. Wтпⷭсты на кѫждо день (Otpusturi pentru fiecare zi).

www.dacoromanica.ro

f. 86^{v}—87^{v}. ⟨Ѡтпоусты⟩ на въсѧ празники (Otpusturi la toate sărbătorile). Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 16 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură în piele şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de Ministerul cultelor în 1885.

29.

Sec. XVII. Hîrtie. 100 f. 28 × 21 cm.
Iaţimirski nr. 29.

⟨*Liturghier*⟩

f. 1—5. Ѹстав божественїѧ слѹжбы в нѣнже и дїакѡнства (Rînduiala slujbei dumnezeieşti în care şi partea diaconului).

f. 5. Albă cu însemnare (v. mai jos).

f. 6—36^{v}. Божествна слѹжба иже въ сѧтыѧ ѡтца нашего Іѡн Златоустаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru, Ioan Gură de Aur).

f. 37—63^{v}. Божествна слѹжба иже в сѧтыѧ ѡтца нашего Василїа Вел по всѣх Іѡанновѣ лѹт⟨ѳрїи⟩ по редѹ до моленїа иже о оглашенны (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru, Vasile cel Mare; cîntă toată rînduiala liturghiei lui Ioan pînă la rugăciunea pentru catehumeni).

f. 64—76^{v}. Божъствѣнаа слѹжба прѣжде свѧщеннаа (Dumnezeiasca slujbă a celor înainte sfinţite).

f. 77—87^{v}. Дїакѡнник на вєлицѣи вечерни (Diaconicon la vecernia cea mare).

f. 88—89. Молитвѫ над коутїѡм ѕсопшим (Rugăciune la coliva celor adormiţi).

f. 89^{v}—93. Молитва єже глаголетъ арχїєрєи или дѹχовник прощєнѫ на грѣχы въсѧ вѡлныѧ же и невѡлныѧ и въсѣкѫ клѧтвѫ и заклинанїє и вънєгда причѫщати сѧ т҃аинъ (Rugăciunea pe care o spune arhiereul sau duhovnicul pentru iertarea tuturor păcatelor, celor cu voie şi fără voie, şi de toate blestemele şi afurisenii şi cînd se împărtăşeşte cu preacuratele taine).

f. 93^{v}. Albă.

f. 94—98^{v}. Чинъ бываємы на поставленїє свѣщоносца и дипотаχъ (Rînduiala ce se obişnuieşte la aşezarea celor ce poartă luminile şi a dipoţilor).

f. 98^{v}—100^{v}. Чинъ бываємїи на поставленїє свѧщенника сир҃ч попа, дїакѡн въ нмѣи (Rînduiala ce se obişnuieşte la aşezarea preoţilor, adică a celor numiţi popi şi diaconi).

www.dacoromanica.ro

Însemnărik f. 5^{v}.

Iscălitura lui Theodosie arhiepiscop şi mitropolit al Ungrovlahiei.

Pe marginea de jos a f. 6—22 :

Θεωдосїе арХїепископъ и митрополит дал сїм лутвргїм скатѣки wбитєли Богданаскои идеж: єст Храм съшествїе Скатаго дѧХа, да бѣдєт емѣ вѣчнаа памат. Ѧ кто сѧ покѣсит ѣкрасти или къзѣти м да бъдєт прwклѣт. Ѧмин. Лѣт × ѕрпд, мѣсѧца сєптємврїи а дьнь. (Theodosie arhiepiscop şi mitropolit a dat această liturghie sfîntului locaş de la Bogdana, unde este hramul coborîrii Sfîntului Duh, să-i fie lui veşnică pomenire. Iar cine s-ar încumeta s-o fure sau s-o ia, să fie blestemat. Amin. Anul 7184 (1675) luna septembrie 1 zi).

f. 23—57. Pe marginea de jos :

Ion Mihai Racoviţă voevod, dămu ştire pentru această sfîntă Liturghie, precum am cumpărat-o dela tătari, cîntu au prădatu tătarii ţara din fapta unui beţivu blestematu de un ficior, anume Dumitraşco logofăt din neamul Ceauresc, cu anume Vasile, ce au fostu şi stolnic, care pradă şi robie ce au făcut de cîndu-i Moldova pîn acmu, nu au fostu. Trebue a-i zice toţi fiiul pierzării ; ce or care preot ar cînta sfînta leturghie pre această sfîntă carte, să aibă a-l blestema la toate leturghiile, să n-aibă parte cu Hristos, ce cu Iuda şi cu trecletul Arie şi cu toţi lepădaţii de Hristos. Şi am dat-o la biserica domnii mele din tîrgul din Eşi, ce este făcută la vamă, unde-i hramul înviere sfîntului şi dreptului Lazar, ca să fie acole, păn să va aşeza lucrurile. Şi aşezîndu-să, iar să mergă, unde au fostu mai înainte, la mănăstirea Bogdănii, l<eat> 7225 (1717) februarie 14 dni (zile).

f. 85^{v}—87. Pe marginea de jos a filelor :

Această sfăntă şi dumnezăească Liturghie este a sfintei mănăstiri Bogdanii şi cine s-ar ispiti să o fure, să-l lovască bubele lui Ghiez şi cutremurul lui Cain şi am scris eu, cutare, la let 1785.

Titluri cu aur şi roşu. Ornamente în mai multe culori la f. 1, 6, 37, 64. Iniţiale cu aur şi alte culori. 17 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în piele şi carton. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

30.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie. 153 f. 20 × 14 cm.

Iaţimirski nr. 30 (îl socoate din sec. XVII, dar avem o însemnare din vremea lui Mihai Viteazul).

<Liturghier>.

f. 1—12. Titlu : Филофеїа патрїарХа Костантина града твореніе (Facerea lui Filotei, patriarh de Constantinopol).

f. 12. A fost albă ; apoi s-a scris o rugăciune la sfîrşitul sec. XVII.

www.dacoromanica.ro

f. 13—66. Божєствнаа слоужба иже въ сватого wтца нашего Iwанна Златаоустаго архиепископа Костанътина градъ (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintelui nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol).

f. 66^{v}. A fost albă, însemnare (vezi mai jos).

f. 67—100^{v}. Божєствнаа слоужба иже въ сватого wтца нашего Василїа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Vasilie cel Mare).

f. 101—129. Божєствнаа слоужба прѣдсвящєнаго сватаго Велико Василиа (Dumnezeiasca slujbă a celor înainte sfinţite a sfîntului Vasilie cel Mare).

f. 129^{v}. Albă cu însemnări (v. mai jos).

f. 130—146^{v}. Чин възглашєнїємъ оутрѣнним по великыХ дїаконъскїаХ (Rînduiala celor ce se spun la utrenie după ecteniile diaconeşti cela mari).

Însemnări :

† f. 66^{v} : Cu dobîndă, cu izbîndă la celu dom<n> la Mihai v. vodă. Zisă dom<n> Mihai v. vodă : ale bun de mînă mi-aţi fost.

f. 129^{v}. Азъ Дѡмитрѡ поп wт Къкъчѣни зѣт поп Гидиwн wт там, пишем жив и много здракїє брато моємѡ любезнєишомѡ (Eu Dumitru popa din Căcăceni, ginerele popei Ghidion de acolo, scriem viaţă şi multă sănătate, fratelui meu cel prea iubit). (Scris sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : mistreţ. f. 147—152 şi pe partea internă a copertei din urmă, scrise la sfîrşitul sec. XVII, altă mînă în locul foilor lipsă. 14 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn (deteriorată). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară, cu influenţe ruseşti. Provenienţa necunoscută.

31.

1860 (f. 133). Hîrtie. 137 f. 17 × 10,5 cm. Paginaţia originală 137 f. (f. 5 sărită, ultima f. nenumerotată).

Iaţimirski nr. 31.

1. <*Liturghier*>. f. 1—134.

f. 1. Книга глаголемаа архієрєнскіи Слоужєбникъ wбдєржитъ же оубw в себе цръковныи чинъ и сватитєльскоє слоужєнїє, писанныа и нипписанныа законы, понеже оубw она сватаа соборнаіє и апостольскаа черкви не wтмещ'тъ свящєнныХъ и не писанныХъ законъ, наипаче тѣми оукрашаєт сѧ (Cartea numită Slujebnic arhieresc : cuprinde deci într-însa rînduiala bisericească şi slujba arhierească, legile scrise şi nescrise, pentru că sfînta sobornicească şi apostolească biserică nu se leapădă de legile preoţeşti şi de cele nescrise, ci dimpotrivă se împodobeşte cu ele).

f. 1^{v}—8. Titlu deasupra paginilor : Чинъ вечєрнїи (Rînduiala vecerniei).

www.dacoromanica.ro

f. 8^{v}—12^{v}. Titlu deasupra paginilor: чинъ оутрени (Rînduiala utreniei).

f. 13—134. <Liturghia sf. Ioan Gură de Aur:> Чинъ божественнымъ литѹргїи сватителскои егда самъ сватитель со всѣмъ цръковнымъ причтомъ совершаетъ божественѹю слоужбѹ иже во сватыхъ wтца нашего Iwанна Златоустаго Константинаграда Новаго Рима вселенскаго патрїарха. (Rînduiala dumnezeeşteii liturghii arhiereşti, cînd însuşi arhiereul cu tot clerul bisericesc săvîrşeşte dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, patriarh ecumenic al Constantinopolului, Roma Nouă).

f. 2. 134^{v}. Болшои оуставъ (Tipicul cel mare).

3. f. 135—135^{v}. Din cartea sfîntului Simeon de Tessalonic. <Despre binecuvîntarea arhierească cu dicherul şi tricherul>.

4. f. 136—137^{v}. Къ лѣто × ҃ѕѕї индикта ѓї мѣсяца декабря (În anul 7017 (1508) indiction 13 luna decembrie). *Hotărîre a arhiepiscopului rus Iosif de Chiev şi a altor episcopi pentru cele două agneţuri.*

Însemnări

f. 133. Însemnarea scriitorului: Написа сѧ ×҃ѕтѯи-го лѣто (S-a scris în anul 7368 (1860).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 17 rînduri pe pagină. Semiuncială cu amestec de cursivă. Legătură veche în catifea. Scris în Rusia. Slavă bisericească de redacţie rusească Din bilioteca episcopului Melhisedec, a fost a episcopului rascolnic de Ismail.

32.

Sec. XVI. Hîrtie. 212 f. 20 × 13 cm. Lipseşte începutul şi sfîrşitul şi foi după 18^{v}. Iaţimirski nr. 32.

<*Molitvenic*>.

f. 1—7^{v}. Sfinţirea apei la Bobotează. Începutul cu titlul, lipseşte; înc. Оставитъ нечьстивыи пѫт.

f. 8—15^{v}. Слоужба на wсвѧщенїе водѣ егда хощеши наливше сѫсѫд и поставит к папрѫтѣ и творит ѥреи благословенїе (Slujba la sfinţirea apei, cînd va să umpli vasul şi să-l aşezi în pronaos şi face preotul binecuvîntarea).

f. 16—21^{v}. Чинь к третыи дьнь женѣ егда раждаетъ отроча (Rînduiala la a treia zi pentru femeia care a născut copil). După f. 18 lipseşte o foaie).

f. 21^{v}—39. Чинь крещенїѧ дѣтен (Rînduiala botezului copiilor).

f. 39—46. Чин како подобает пріѣмати иже wт еретик къ сватѣи съборнѣи и апостолъстѣи цръкви приходящѫ къ православнѫ кѣрѫ (Rînduială, cum trebuie să se primească cei care trec de la eretici la sfînta

www.dacoromanica.ro

sobornicească şi apostolească biserică, către credinţa ortodoxă). (Un pasaj deosebit pentru conversiunea armenilor, f. 42).

f. 46ᵛ—56ᵛ. Слѫжба вѣнчанїю (Slujba nunţii).

f. 56ᵛ—60ᵛ. Чин братотворенїѧ (Rînduiala înfrăţirii).

f. 61—73. Чин исповѣданїѧ како подобаетъ пріимати хотѧщѧ покаати сѧ и исповѣдати своѧ грѣхы (Rînduiala spovedaniei. cum trebue primit cel ce vrea să se pocăiască şi să-şi mărturisească păcatele sale).

f. 73—79. Чин бываемыи на разлѫченїе дш̃и wт тѣла (Rînduiala ce se face la despărţirea sufletului de trup).

f. 79—106ᵛ. Чин погрибанїѧ над вѣсѣкым человѣкwм мирскым (Rînduiala înmormîntării pentru toţi mirenii).

f. 85. Scrisă posterior în sec. XVIII, în locul unei foi care lipseşte.

f. 106—108ᵛ. Ѹказь на wснованїе цр҃кви (Arătarea pentru întemeireea bisericii).

f. 109—124. Чинь на wсвѧщенїе цр҃квы егда хощет быти троиѣзмо (Rînduială la sfinţirea bisericii, cînd va fi tîrnosită).

f. 124—131. Чинь бываемыи на wсвѧщенїе цр҃кви и сѧщїи къ неи трапезѣ прѣжде даже не пріидет патрїархъ къхотѧщѧ сѧ оскатити цр҃ковь (Rînduială ce se face la sfinţirea bisericii, cînd este în ea sfînta masă, mai înainte ca să vie patriarhul care va sfinţi biserica).

f. 131—133. Чин бываемы над поколѣбавшѧ сѧ скатѧ трапезѫ кънегда хощет поколѣбавшїа сѧ скатыѧ божїѫ цр҃кве трапезѫ оц҃крѣдити сѧ (Rînduiala care se face la clătinarea sfintei mese. Cînd se va întări sfînta dumnezeiasca masă a bisericii, care se clatină).

f. 133ᵛ—134ᵛ. Дрwгыи чин бываемыи над поколѣбавшѧ сѧ скатѧ трапезѫ (Altă rînduială care se face la clintirea sfintei mese).

f. 134ᵛ—140. Канwн молебен къ Господоц҃ нашемѹ Іс҃ѹ Хр҃истѹ пѣваем къ wбщенѫждїе, къ бездъждїе и неблагорастворенїе крѣмен и къ противленїе вѣтрwм и къ нашествїе варварское... въ Богородичнѣ же Фїлоѳеово (Canon de rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos, care se cîntă la nevoie obştească, la lipsă de ploaie şi vremuri neroditoare şi la vînturi potrivnice şi la năvălirea varvarilor... dintre troparele Maicii Domnului ale lui Filotei).

f. 140—142. Тогожде кѵр Фїлоѳеа молитва глаголема въ бездъждїе и нерастворени врѣмень и въ противленїе вѣтрwм и къ нашествїе варварское (Ale aceluiaşi Filotei. Rugăciune care se spune la lipsă de ploaie şi la vremuri neaşezate şi la vînturi potrivnice şi la năvăliri barbare).

f. 142—144. Молитва дроѹга тогожде глаголема к страшна и напрасна смрътъ (Altă rugăciune a aceluiaşi care se rosteşte la moartea cumplită şi năpraznică).

f. 144—144ᵛ. Молитва на wснованїе црко҃к (Rugăciune la temelia bisericilor).

www.dacoromanica.ro

f. 145—146. Молитва всѣкомоу аще въпадает что скрѣвно в съсѫд, къ вино и къ елеи или къ кладенецъ или къ ѡчто (Rugăciunea fiecăruia, dacă cade ceva necurat în vas, în vin şi în ulei, sau în fîntînă, sau în orice).

f. 146—146^{v}. Молитва поганоу въ ладшоу къ стоуденеца (Rugăciunea pentru ceva necurat care a căzut în puţ).

f. 146^{v}—147. Молитва над новѣмъ кладенцемь (Rugăciunea la fîntîna cea nouă).

f. 147—147^{v}. Молитва на основаніе домоу (Rugăciunea la temelia casei).

f. 147^{v}—148. Молитва на благословеніе домоу и Храмоу (Rugăciunea la binecuvîntarea casei şi a căminului).

f. 148—149. Молитва Христїанинoу прѣлъстившѧ в ѧзычьское прѣлъщеніе и пакы възвращшѧмоу сѧ къ цръкви Божїи (Rugăciunile creştinului care a fost înşelat în înşelăciunile păgîneşti şi iarăşi se întoarce la biserica lui Dumnezeu).

f. 149^{v}. Молитва над агнѣцемъ на ПасХѫ (Rugăciunea la agneţul de Paşte).

f. 149^{v}—151^{v}. Молитва къ сватѫ пѧтина десатнїцѫ над колївѡм (Rugăciune la sfintele Rusalii, pe colivă).

f. 151^{v}—152. Молитва над виномь благословити (Rugăciunea pentru binecuvîntarea vinului).

f. 152. Молитва благословити сѡл на трапезѣ (Rugăciunea binecuvîntării sării pe masă).

f. 152—152^{v}. Молитва на заколеніе колоу и овноу (Rugăciune la tăierea boului şi a berbecului).

f. 152^{v}—153^{v}. Благодареніе над коливом на трапезѣ (Mulţumire pentru colivă la masă).

f. 154—157^{v}. Припѣла на въсѣкыхѫ владичныхѫ и богородичныхѫ праздник и въсѣм прѣподобным ѡцемь великым и сватым великым избранным мѫченикым и въсѣм нарочитим сватым и прип‡важїа сѧ с избранным ѱалѡм егда поет сѧ по полїелеѡ начьнше ѡт ѡсмаго дьне, септевріа месѫца, твореніе кѵр Фїлоѳеа мѡнаха, логоѳета бывшаго Мирна (sic) воеводы, на рождество прѣсватыѧ Богородицѫ поет сѧ сіе.

(Pripeale la toate praznicele împărăteşti şi ale Maicii Domnului şi la toţi prea cuvioşii părinţi cei mari şi la sfinţii mari, aleşi mucenici şi la toţi sfinţii de seamă şi care se cîntă cu psalmi aleşi, cînd se cîntă polieleul, care se începe în ziua a opta, luna septembrie; compunerea lui chir Filotei monahul, fostul logofăt al lui Mircea voevod, la naşterea preasfintei Născătoare de Dumnezeu, se cîntă aceasta).

f. 158—187^{v}. Чинь бываемыи на ѡсвѧщеніе маслоу егда съберѫт сѧ з̄ попѡк (Rînduiala ce se urmează la sfinţirea untului de lemn, cînd se adună 7 popi).

www.dacoromanica.ro

f. 188—212^{v}. Чин на погрибаніе свщенника (Rînduiala la îngroparea preotului). (Sfîrşitul lipseşte).

Însemnări

Pe partea de jos a f. 40^{v}—47 : Сѣи Молитъвник кѵпи рав Божїи Іаким и съ жителница его Θекла за д̄ златы оугорскыХ и даде ѧ въ свѧтыи црькы вь ндеже ест Храм свѧтаго арХиерарХа и чюдотворца Христока скоро помощника Николае, за дѵшѫ своѫ и за родителеи своиХ. Йціе кто сѧ покѵсит сѧ възати или продати, да бѫдет проклѣт и непрощен wт Господа Бога сътворшаго небо и землѧ и wт прѣчистїа его матерь и да имлет съперник свѧты Николае, в лѣто × зрмг̄ декевріи к̄.

(Acest Molitvenic l-a cumpărat robul lui Dumnezeu, Iachim cu soţia lui Tecla, pentru 4 zloţi ungureşti şi l-a dat la sfînta biserică, unde este hramul sfîntului arhierarh şi făcător de minuni al lui Hristos, repede ajutător, Nicolae, pentru sufletul său şi al părinţilor săi. Dacă cineva s-ar încumeta să-l ia sau să-l vîndă, să fie blestemat şi neiertat de Domnul Dumnezeu, făcătorul cerului şi al pămîntului şi de preacurata lui Maică şi să aibă pîrîş pe sfîntul Nicolae. În anul 7143 (1634) decembrie 2).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară Fost într-o biserică din Moldova, apoi la biserica din Sîngiorgiu, în Transilvania.

33.

Sec. XVI. Hîrtie. 220 f. 15 × 10 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul, mai multe foi putrede şi rupte. Lipsesc foi după f. 30^{v}; f. 106—109 rupte, se păstrează fragmente.

Iaţimirski, nr. 33.

<*Molitvenic*>.

f. 1—10^{v}. Canonul spovedaniei (lipseşte începutul cu titlul).

f. 10—12^{v}. На исХод дѵши (La ieşirea sufletului).

f. 12^{v}—37^{v}. Ѳгда кто wт Христїан изыде к Богѣ (Cînd cineva dintre creştini se duce către Dumnezeu).

f. 37^{v}—38^{v}. Канонь оусопшим, твореніе Ѳеофаноко (Canonul la cei adormiţi, facerea lui Theofan).

f. 39—95. Rînduiala îngropării mirenilor (lipseşte începutul cu titlul).

f. 95—111. Ѹказ како подобает пѣти въ пѧток вечерь над кѵтїѫ оусопшиХ (Arătare cum trebuie cîntat vineri seara la coliva răposaţilor).

f. 110—111^{v}. Scrise sec. XVII, altă mînă, în romîneşte.

f. 112—130^{v}. Молитвы на въсѣкыѫ потрѣвы (Rugăciuni la toate nevoile).

f. 131—131^{v}. Albe.

f. 132—161^{v}. Чин крещенію wтрочати (Rînduiala botezului copiilor).

www.dacoromanica.ro

f. 161^{v}—163^{v}. Чин вържчєнїю юнотъ и дѣвиць (Rînduiala logodnei tinerilor şi fecioarelor).

f. 164—194. Чин вѣнчанїю по съвръшєнн божєствнымъ литѹргїи (Rînduiala nunţii după săvîrşirea dumnezeieştii liturghii).

f. 194^{v}—202^{v}. Молитвы на въскыя потрѣбы (Rugăciuni pentru orice nevoi).

f. 202^{v}—216. Чинъ исповѣданїа Великаго Василїа (Rînduiala spovedaniei, a sfîntului Vasile cel Mare).

f. 216^{v}—220^{v}. Чинъ проводникѹ над оумръшим младнцем (Rînduiala prohodului pentru morţii tineri). Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 15 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate (deteriorată). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Provenienţa necunoscută.

34.

1635 (f. 281). Hîrtie 364 f. 20 × 15 cm. Lipseşte sfîrsitul şi foi după f. 207^{v}. Iaţimirski nr. 34.

‹*Molitvenic*›.

f. 1. Titlu: Съ Богом починаемъ Молитъвникъ (Cu Dumnezeu, începem Molitvenicul).

f. 1—16. Чинъ на святое Богоꙗвленїе (Rînduiala sfintei Bobotezi).

f. 16—35^{v}. Чин на wсвѧщенїе водѣ (Rînduiala la sfinţirea apei).

f. 35^{v}—37^{v}. Чин въ трєтїи днь женѣ по рождени отрочатї (Rînduiala femeii, la a treia zi după naşterea copilului).

f. 38—44. Чин на wбновленїе отрочати в $\bar{и}$ днь (Rînduiala la înoirea copilului la a 8-a zi).

f. 44—69. Чин крещенїѧ дѣтєи (Rînduiala botezului copiilor).

f. 63—64. Intercalate în text, scrise romîneşte, sec. XIX. Titlu: De cinu postului.

f. 69—75^{v}. Чинъ како подобаєть пріимати инa wт єрєтикъ къ свѧтѣи съборнѣи и апостолстѣи цръкви прихѡдѧщѧ в православнѧѧ вѣрѫ (Rînduiala cum se cuvine să fie primiţi în sfînta, sobornicească şi apostolească biserică, cei dintre eretici care trec la credinţa ortodoxă). (Pasaj special pentru armeni la f. 72^{v}).

f. 76—78^{v}. Чинъ на wбрѧщенїе брака (Rînduiala la logodnă).

f. 78^{v}—92^{v}. Слѹжба вѣнчанїѧ по скончани литоѹргїи (Slujba nunţii după terminarea liturghiei).

f. 92^{v}—100. Чинъ исповѣданїѧ (Rînduiala spovedaniei).

f. 100—109^{v}. Канwнъ на исхwд дѹши творенїе кѹръ Ѩндрєа архїепископа Критскаго (Canon la ieşirea sufletului, facerea lui Andrei, arhiepiscop al Cretei).

www.dacoromanica.ro

f. 109^{v}—154^{v}. Чинь погрибалнѣ над въсѣкымь чловѣком мирьскым (Rînduiala îngropării pentru toţi oamenii mireni).

f. 154^{v}—163^{v}. Послѣдованїе над кѫтїа (Slujbă la colivă).

f. 163^{v}—207^{v}. Чинь бываѫшїи осватити масло да съберѫт сѧ седмь попокь (Rînduiala ce se face la sfinţirea untului de lemn, cînd se adună 7 popi). Sfîrşitul lipseşte.

f. 208—212. Rugăciune pentru iertarea păcatelor. Titlul lipseşte.

f. 212—212^{v}. Молитва ѣ причѧстити сѧ хотѧщом сватыѫ таин (Rugăciunea 2-a a celor ce vreau să se împărtăşească cu sfintele taine).

f. 212^{v}—214^{v}. Молитва въс комоу аще въпадет что скврънно въ съсѫдь, в вино или в елеи или въ кладенець или въ ино что (Rugăciunea fiecăruia, dacă cade ceva necurat în vas, în vin sau în ulei, sau în fîntînă, sau în altceva).

f. 214^{v}—215^{v}. Молитва поганоу въпадшѫ въ стоуденець (Rugăciunea pentru ceva necurat care a căzut în puţ).

f. 215^{v}—217. Молитва wт въсѣком скврън (Rugăciunea pentru toată necurăţenia).

f. 217—217^{v}. Молитва над новѣм кладенцем (Rugăciunea pentru fîntîna cea nouă).

f. 217^{v}—218. Молитва на основанїе домоу (Rugăciunea la temelia casei).

f. 218^{v}—219. Молитва благословенїе домоу и Храмѫ (Rugăciunea la binecuvîntarea casei şi căminului).

f. 219—220. Молитва Христїанином прѣлъстившоу сѧ въ мзычьское прѣлъщенїе и пакы възвращшоу сѧ къ цркви. (Rugăciunea pentru creştinul care s-a înşelat în înşelăciunile păgîneşti şi iarăşi s-a întors la biserică).

f. 220^{v}—221. Молитва клъншѫ сѧ дрьзостїѫ напрасно (Rugăciunea pentru cel care a jurat cu voinţă în deşert).

f. 221—222. Молитва раздрѣшити въскѫ клѧтвѫ (Rugăciunea pentru spălarea de orice blestem).

f. 222—222^{v}. Молитва на агнецемь на ПасХѫ (Rugăciunea la agneţul de Paşte).

f. 222^{v}—223^{v}. Молитва в сватѫѧ патидесатницѫ над коливѡм (Rugăciunea la sfintele Rusalii, pe colivă).

f. 223^{v}—224. Молитва на господскыѧ праздникы над коливѡм (Rugăciunea la praznicele domneşti, la colivă).

f. 224—225. Молитва над коутїѡм сватыѫ памятї (Rugăciunea pe colivă întru pomenirea sfinţilor).

f. 225—226. Молитва над винѡм благословити (Rugăciunea la binecuvîntarea vinului).

f. 226—226^{v}. Молитва на заколенїе волѫ и окнѫ (Rugăciunea la tăierea boului şi a berbecului).

www.dacoromanica.ro

f. 226^{v}—228. Благодареніе над коливом на трапезѣ (Mulţumire pentru colivă, la masă).

f. 228—232^{v}. Ѹказь на основаніе цръкви (Arătare pentru înoirea bisericii).

f. 232^{v}—264^{v}. Чинь на wскѫщеніе цръкви егда Хощет быти троніазмо (Rînduiala la sfinţirea bisericii, cînd va fi tîrnosită).

f. 264^{v}—268^{v}. Чинь бываемыи над поколѣбавшѫ сѧ сватѫ трапезу кънегда Хощет поколѣбавшіа сѧ сватѫ Божїѫ цръкви трапезѫ оутвръдити сѧ (Rînduiala ce se face cînd s-a clintit sfînta masă, cînd se clintesc sfintele biserici ale lui Dumnezeu, se întăreşte masa).

f. 269—274^{v}. Чинъ братотвореніѕ (Rînduiala înfrăţirii).

f. 275—284^{v}. Канонь молебень къ Господоу нашемоу Іеѕѹ Христоу пѣваемь въ обще нѫждіе въ бездѣждіе и неблагорастворенне врѣмень и въ противленіе вѣтрѡм и въ нашествіе варварьское... въ Богородичнѣѫ же Филѳеово. (Canon de rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos, cîntat la nevoie obştească, la lipsă de ploaie şi vremuri neaşezate şi la vînturi potrivnice şi la năvăliri barbare, în cîntările Maicii Domnului, ale lui Filotei).

f. 284^{v}—287^{v}. Тогожде кѹрь Филѳеа молитва глаголема въ бездъждіе и нерастворени врѣмень и въ противленіе вѣтрѡм и въ нашествіе варворскон (Ale aceluiaşi Filotei, rugăciune care se rosteşte la lipsă de ploaie şi vremuri neaşezate şi la vînturi potrivnice şi la năvăliri barbare).

f. 287^{v}—290^{v}. Молитва дроѹга тогожде глаголема въ страшнѫ и напраснѫ съмрът (Altă rugăciune a aceluiaşi care se rosteşte moarte cumplită şi năpraznică).

f. 291—364^{v}. Чинь на погребаніе свѧщеника (Rînduiala la îngroparea preotului) (Sfîrşitul lipseşte).

Însemnări

Pe partea de jos a f. 275—281 : Изволеніем Ѡтца и съ поспѣшеніем Сина и съ съвръшеніе Сватаго Дѧха сїѭ книга рекомїе Молитвъник сътвори рабъ Божїи Щефан Мшимъскѧл бив вел армаш и кнѣгинѫ его Ирина и подасть ѧ въ свои цръковѣ въ сѣлѡ Кѧкwтѣни иде же ест Храм сватыХ архистратиѕи Михаили и Гавріила воевоѕи чинове ангелским, в лѣто × $\overline{\text{зрмг}}$ мѣсѫца мартѧ і дьны (Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, această carte numită Molitvenic a făcut-o robul lui Dumnezeu Ştefan Moimăscul fost mare armaş şi cneaghina lui Irina şi a dat-o la biserica sa, în satul Cucuteni, unde este hramul sfinţilor arhistrategi Mihail şi Gavril, voevozii cetelor îngereşti, în anul 7143 (1635), luna martie 10 zile).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în culori la f. 1. 17 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ferecături de aramă. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la biserica din Cucuteni. (Pecetie : Pădurea Hadîrului. T. G.).

www.dacoromanica.ro

35.

Sec. XVII. Hîrtie. 149 f. 19 × 16 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi o f. după f. 17; f. 21—22 rupte (fragmente).

Iaţimirski nr. 35.

<*Molitvenic monahal*>.

f. 1—26. Послѣдованїе великаго аггельскаго образа (Rînduiala îmbrăcării marelui chip îngeresc).

f. 26—27. Молитва на снатїе кѫкѹлѧ (Rugăciunea la punerea culionului).

f. 27—52^{v}. Послѣдованїе проводѫ инокѡмъ (Rînduiala prohodului călugărilor).

f. 53—99^{v}. Послѣдованїе сѫтаго елеѧ снрѣчъ маслосвѧщенїѧ (Slujba sfîntului maslu, adică sfinţirea untdelemnului).

f. 100—112. Канонъ на исхѡд дѹши, твореніе киръ Ѵндреа архїепископа Критскаго (Canon la ieşirea sufletului, facerea lui Andrei, arhiepiscop de Creta).

f. 112—125. Чинъ wсвѣщенїе водѣ, мѣсяца аѵгоѹста а̄ дьнь (Rînduiala sfinţirii apei, luna august 1 zi).

f. 125—140^{v}. Послѣдованїе просвѣщенїа сѫтыхъ Богоѵвленїи (Slujba sărbătorii sfintei Bobotezi).

f. 141—149^{v}. Чинъ исповѣданїю (Rînduiala spovedaniei). Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente geometrice în negru şi roşu la f. 1, 26, 53, 141. Filigran: cetate. 17 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură nouă în pînză. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie rusească. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

36.

Sec. XVIII. Hîrtie. 94 f. 15 × 9.5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.

Iaţimirski nr. 36.

<*Trebnic mic*>

f. 1—17. Чинъ водосвѧщенїе (Rînduiala sfinţirii apelor). Începutul lipseşte. Titlul deasupra paginilor, repetat.

f. 17—35. Чин исповѣданию(Rînduiala spovedaniei).

f. 35^{v}—36. Însemnări de rugăciuni în greceşte cu litere cirilice (începutul sec. XIX).

f. 36^{v}—38^{v}. Încercări de condei în ruseşte.

f. 39—77. <Rînduiala la alungarea duhurilor necurate.> (Începutul şi titlul lipsesc).

f. 77^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

f. 78—79^{v}. Молитва сѫтыѫ седми отроковъ на немощнаго и неспѧщаго (Rugăciunea celor 7 sfinți copii pentru cel neputincios și cel bolnav). Sfîrșitul lipsește.

f. 80—85^{v}. Text adaus în limba romînă, sec. XVIII. *O oraţie a peţitorilor.* înc.: Bună dimineaţa, bună dimineaţa boeri dumnaoastră; v-am întrebat dumnaoastră de trai, de viaţă, iar dumnaoastră vieţuiţi bini din mila lui Dumneziu.

f. 86—93^{v}. *Oraţie la masă în limba romînă, sec. XVIII*: înc. Masă frumoasă, meseni dumnavostră și lîngă masă tocmiți...

f. 94. Ruptă, cu cîteva încercări de condei.

Ornament în negru la f. 17. Scris de mai multe mîni (I, f. 1—22^{v}, II, f. 23—35, III, 35^{v}—38^{v}, IV, f. 39—50^{v}, V, f. 50—52, VI, f. 52—79^{v}, VII, f. 80—93^{v}). Semiuncială și cursivă (cursiva, mîna III și VII). 16 rînduri pe pagină. Legătură veche în piele și lemn cu icoana răstignirii. Scris în Rusia. Slavă bisericească de redacție rusească. Dăruit Academiei de G Gr. Bălianu.

37.

Sec. XVII. Hîrtie. 126 f. 20 × 13 cm. Lipsește o f. după f. 17^{v}. Numerotaţia originală f. 227—243, 110—226.

Iaţimirski nr. 37.

<*Minei pe mai*>.

f. 1—11. Мѣсяца маѧ а̄, памѧт сѫтаго Сидора оуродиваго Христа радї, нарицаемаго тверди слова Ростовскаго чюдотворца (Luna mai 14. Pomenirea sfîntului Isidor cel nebun pentru Hristos, poreclit „cuvînt tare", de la Rostov, făcător de minuni).

f. 11—17^{v}. Мѣсяца маїа ѕ҃ и прѣподобнаго отца Пахома Келикаго в тоиже день иже во сѫтыѫ отца нашего Исаиѧ епископа Ростовскаго чюдотворца (Luna mai 15. Preacuviosul părinte Pahomie cel Mare; în aceeași zi cel întru sfinți, părintele nostru Isaia episcop de Rostov, făcătorul de minuni). După f. 17 o lacună.

f. 18—19^{v}. <17 mai, sf. Andrenie>. Lipsește începutul.

f. 19—25^{v}. Мѣсяца тогоже и҃, сѫтаго мч҃ника Ѳеѡдота иже къ Ѧнкѵрѣ и сѫтыѫъ мч҃никъ Петра и Дїонисїѧ и иже с нимъ (Luna aceeași, 18, și sfîntul mucenic Theodot cel din Anchira și a sfinților mucenici Petru și Dionisie și cei cu dînșii).

f. 25^{v}—31. Мѣсяца того же ѳ҃, сѫщенно мч҃ника Патрикїа и иже с ним (luna aceeași, 19, sfîntul mucenic Patrichie și cei cu dînsul).

f. 31—49. Мѣсяца тогоже к҃, сѫтаго мч҃ника Ѳалелѣѧ, в тоиже день обрѣтенїе чѣстныѫ мощен иже къ сѫтыѫъ отца нашего Ѧлеѯїа митрополита (Luna aceeași, 20, sfîntul mucenic Thalaleu. În aceeași zi, aflarea cinstitelor moaște ale celui între sfinți, părintele nostru Alexie mitropolitul).

www.dacoromanica.ro

f. 49—54^{v}. Мѣсяца тогоже к҃а, сватыхъ великыхъ царен и равно апостолъ Константина и Єлены (Luna aceeaşi, 21 sfinţii mari împăraţi şi asemenea apostolilor, Constantin şi Elena).

f. 54^{v}—58. Мѣсяца тогоже к҃в, сватаго мѵченика Василиска (Luna aceeaşi, 22, sfîntul mucenic Vasilisc).

fi. 58—70. Мѣсяца тогоже к҃г, прѣподобнаго wтца нашего Михаила Синадскаго, в тоиже день wбрѣтенїе чьстнаго телеси иже въ сватыхъ wтца нашего Леwньтїа епископа Ростовъскаго † (Luna aceeaşi, 23 preacuviosul părintele nostru Mihail al Sinadelor. În aceeaşi zi, aflarea cinstitului trup al celui între sfinţi, părintele nostru Leontie, episcopul de Rostov).

f. 70—76. Мѣсяца тогоже к҃д, прѣподобнаго wтца нашего Сѵмеwна Стлъпника иже на дивнѣи горѣ (Luna aceeaşi 24, preacuviosul părintele nostru, Simion Stîlpnicul, cel dela muntele minunat).

f. 76—84. Мѣсяца тогоже к҃е, третїе wбрѣтенїе главы Iwана Прѣдитича (Luna aceeaşi, 25, a treia aflare a capului lui Ioan Înaintemergătorul).

f. 84—87^{v}. Мѣсяца тогоже к҃ѕ, сватаго апостола Карпа единого wт о̑ старыхъ (Luna aceeaşi, 26, sfîntul apostol Carp, unul din cei 70 de *bătrîni*).

f. 87^{v}—91^{v}. Мѣсяца тогоже к҃з, сватаго свѣщенно мѵченика Ѳерапонта (Luna aceeaşi, 27, sfîntul sfinţit mucenic Therapont).

f. 91^{v}—100. Мѣсяца тогоже к҃и, прѣподобнаго wтца нашего Никїты архїепископа Халкидоньскаго. К тоиже день памат сватаго Игнатїа епископа Ростовьскаго (Luna aceeaşi, 28, preacuviosul părintele nostru Nichita, arhiepiscop de Halchidon. În aceeaşi zi, pomenirea sfîntului Ignatie, episcop de Rostov).

f. 100—104^{v}. Мѣсяца того же к҃ѳ, сватыа прѣподобно мѵченици Ѳеодосїи (Luna aceeaşi, 29, sfînta preacuvioasa muceniţă Theodosia).

f. 104^{v}—107^{v}. Мѣсяца тогоже л҃, прѣподобнаго wтца нашего Исакїа Далматскаго (Luna aceeaşi, 30, preacuviosul părintele nostru, Isachie Dalmatul).

f. 107^{v}—112. Мѣсяца тогоже л҃а, сватаго мѵченика Єремїа (Luna aceeaşi, 31, sfîntul mucenic Eremia).

f. 112—120^{v}. Мѣсяца того же л҃в, пренесенїе моще҃нь сватѣю моученикоу Бориса и Хрѣба въ сватѣи крещенїи наречени Романъ и Давидъ (Luna aceeaşi, 2. Aducerea moaştelor sfinţilor mucenici Boris şi Hleb[1], numiţi Roman şi David după sfîntul botez).

f. 120^{v}—126^{v}. Мѣсьца маїа к҃г, прѣподwбнаго wтца нашего Никиты столпника Переславскаго чюдотворца (Luna mai, 25, preacuviosul părintele nostru Nichita Stîlpnicul dela Pereiaslav, făcătorul de minuni). Sfîrşitul lipseşte.

[1]) în loc de Gleb.

www.dacoromanica.ro

f. 126. Albă.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Rusia. Slavă bisericească de redacţie rusească. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

38.

Sec. XVIII. Hîrtie. 80 f. 16,5 × 10,5 cm.
Iaţimirski nr. 38.

1 — f. 1—9^{v}. Вопросы и wтвѣти w трїехъ добродѣтелехъ богослов. *Întrebări şi răspunsuri despre cele trei virtuţi teologale*). înc. w вѣри. Вопросъ.

2 — f. 9^{v}—10. Wт Старчества wт келеиномъ правилѣ и w молитвѣ юже предаде аггелъ Господинъ великомѹ Паѵомїю (*Din Pateric. Despre pravila pustnicului şi despre rugăciunea pe care a dat-o îngerul Domnului lui Pahomie cel Mare*). înc. Братъ вопроси старца.

3 — f. 10—10^{v}. Правила еже даде аггелъ Господинъ великомѹ Паѵомїю (*Pravila pe care a dat-o îngerul Domnului lui Pahomie cel Mare*). înc. Начало сице: Трисвѧтое.

4 — f. 11—14. Wт Главы к҃а Исаака Сѵрїанина (*Din capitolul 21 al lui Isaac Siriul*). înc. Вопрос. Кто ест крѣпкїи.

5 — f. 14^{v}—29. Вопроси и wтвѣти свѧтыѵъ и прѣподобныѵ wтцъ нашихъ о молитвѣ и о трезвенїи оѵма како подобаетъ иноковѵ сѣдѣти въ келїи (*Întrebări şi răspunsuri ale sfinţilor preacuvioşilor părinţilor noştri despre rugăciune şi despre mintea trează cu care se cuvine călugărului să şeadă în chilie*). înc. како должно ест.

6 — f. 29—49^{v}. Молитвы по каѳїсмахъ (*Rugăciuni după catisme*) înc. Блаженства и доброчестїа.

7 — f. 50—53. Слѹжба преподобныхъ wтецъ нашихъ Варлаама и Iwасафа въ постѣ просиѧвшихъ въ величен земли Индистен (*Slujba preacuvioşilor părinţilor noştri, Varlaam şi Ioasaf, care au strălucit în pustie, în marea ţară a Indiei*). înc. Wт корене царска.

8 — f. 53—58. *Mai multe rugăciuni fără titlu.*

f. 58^{v}—61^{v}. Albe.

9. — f. 62—64. <*Texte privitoare la Psaltire*> Басилїа Великаго (din Vasile cel Mare) глаголанїа Ѵгѹстина оѵчителѧ въ пролозѣ ѱалтири и иныхъ w силахъ ѱалмѡвъ (Cuvintele lui Augustin Învăţătorul în prologul Psaltirii şi ale altora despre puterea psalmilor); înc. Никїѧ же до иныѧ.

10 — f. 64^{v}—73. Чинъ како пѣти і҃в ѱалмѡвъ wсобъ (*Rînduiala cum se cîntă 12 psalmi îndeosebi*). înc. Wныхъ же воспоминает са.

11 — f. 73—75. Молитви Манассїи царѧ Ісденска (*Rugăciunea lui Manasie împăratul Iudeilor*).

www.dacoromanica.ro

12 — f. 75—76. Молитва сватаго Єустратїа (*Rugăciunea sfîntului Eustratie*). înc. величаю величаю тя.

13 — f. 76ᵛ—79ᵛ. ‹*Din Octoih, titlul romînesc, textul slav*›. înc.: Începutul Osmoglasnicului.

f. 80. Albă.

Însemnare

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 49ᵛ. Списатель сеѧ книжницы многогрѣшныи іеродїакон Пахомїи (Scriitorul acestei cărţulii; mult păcătosul ierodiacon Pahomie).

Titluri şi iniţiale cu roşu. La f. 1 un ornament tăiat dintr-o carte tipărită. Scris de trei mîini (I, f. 1—49ᵛ, 2—76, II, f. 50—61ᵛ, III, f. 76—79ᵛ). 24 rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură nouă în muşama. Scris în Ucraina. Slavă bisericească de redacţie rusă-apuseană. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

39.

‹1595—1606› (f. 213ᵛ). Hîrtie. 212 f. (numerotate de la 2—214, f. 1 lipseşte). Între f. 81—82, o f. nenumerotată. 28 × 20,5 cm.

Iaţimirski nr. 39 (îl socoteşte din Ţara Romînească din sec. XV, dar scrisul este din sec. XVI).

‹*Octoih*›.

f. 2—42ᵛ. Glasul 1. înc.: К сѫбота вечерь... глас а̄ (sîmbătă seara, glasul 1).

f. 43—54. Glasul 2. înc.: к сѫбота вечерь... глас в̄ (sîmbătă seara, glasul 2).

f. 54ᵛ. Albă.

f. 55—63. Glasul 3. înc.: на великѣи вечерни... глас г̄ (La vecernia mare, glasul 3).

f. 63—72. Glasul 4. înc.: на великѣи вечерни... глас д̄ (La vecernia mare, glasul 4).

f. 73—128. Glasul 5. înc.: к сѫбота вечери... глас є (sîmbătă seara, glasul 5).

f. 128ᵛ—188. Glasul 6. înc.: к сѫбота вечер... глас з̄ (sîmbătă seara, glasul 6).

f. 188ᵛ. Lăsată albă, cu însemnări (vezi la sfîrşit).

f. 189—197ᵛ. Glasul 7. înc.: К сѫбота вечер... глас з̄ (sîmbătă seara, glasul 7).

f. 197ᵛ—207, Glasul 8. înc.: к сѫбота вечерь... глас и (sîmbătă seara, glasul 8).

www.dacoromanica.ro

f. 207—211ᵛ. Свѣтлины съ єѵаггелсками самогласны єдина на десѧтими, твореніѥмъ кѵр Лъва прмдраго (Svetilnele cu idiomelele evanghelice, unsprezece, opera lui chir Leon cel Preaînţelept).

211ᵛ—213. Трончны всмогласника (Troparele sf. Treimi din Octoih).

f. 213—214 cu însemnări (v. mai jos).

Însemnări :

f. 188ᵛ. Єто аз пан Алеѯандрѫ дїак въ дьни Ию Михан Раковиц воєвод в лѣт × ѕѯкѕ (Iată eu, pan Alexandru diac, în zilele lui Mihai Racoviţă voevod, în anul 7226 (1718)) februarie 21. Această carte iaste anume Ohtai, scris-am eu Tănase diiacu zet (ginerele) popii lui Constantin v let 7264 (1756).

Єто аз пан аз Тоадер дїак wт земле Молдавски в лѣт × ѕѯкѕ мѣсмцѣ ıѳлїѥ кѣ дьни (Iată eu pan, Toader diac din ţara Moldovei, în anul 7226 (1718) luna iulie 25 zile).

f. 213ᵛ. (Însemnare romînească, cca 1595—1606, a celor pentru care s-a scris manuscrisul).

Această carte o u copărat Iva<n> cu 9 tal tal<eri>; şe o u dat pomană derept sofletol său şe o părenţelor sei, Mihail i Fodora şi a fraţelor sei Sava i Ştefan; şe şe o u dat pomană în Căpologo la sfînta beserecă. Cela ce u va loa să u vă<n>ză sau dzălogească, să fie proclet şe treclet de 318 otţi (părinţi) ce au lăsat lege pre pămî<n>t. Şe o u copă<rat> în zilele loi Eremie vodă[1]).

Alte însemnări, sec. XVIII :

Să să ştie de cănd s-au legat acest Ohto<ih> cu cheltuiala lui Erimii pentru sufletul părinţilor lui şi pentru sufletul lui, Dumnezău să-l erte, v leat 7235 (1727) mesiţa iulie 5 dni (zile) ... в лѣт × зраї (în anul 7111 (1703)). Theodosie diacul. Cela ce va străca acest ispisoc să fie proclet de 318 wтцн єже къ Неки (părinţi cei de la Nicheia).

f. 214ᵛ. Să să ştie de cînd s-au tocmit acest Ohtai în dzilele lui Mihai voevod, cînd au adus stălpul cel de piatră în Cîmpul Lungu, ca să să ştie şi cine au tocmit-o : Nechita Mircăş cu cheltuiala lui, ca să-i fie pomană părinţilor, Dumnezău să-i erte × ѕѯкѕ мєсмца ıѳнїѥ ѕї дьны скмцєна мѳченик Ѧнѳинигена, спис рав Божїи Тоадер д〈їак〉 (<în anul >7226 (1718), luna iunie 16 zile la sfîntul mucenic Antinoghen. A scris robul lui Dumnezeu Toader d<iac>).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament grosolan în roşu la f. 2. Filigran : balanţă în stemă. 30 rînduri pe pagină. Semuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Provine dintr-o biserică din Cîmpu-Lung-Moldova

[1]) Ieremia Movilă (1595—1606).

www.dacoromanica.ro

40.

Sec. XV. Hîrtie. 128 f. 28 × 18 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul, multe foi rupte; lipsesc foi după f. 2^{v}, 4^{v} 14^{v}, 21^{v}, 25^{v}, 53^{v}. Se văd resturile unor foi de la început şi la sfîrşit.

Iaţimirski nr. 40.

<Octoih, partea I-a>.

f. 1—25^{v}. Glasul 1. Începutul lipseşte; înc.: ... ствоу̀ въ истинѫ̀ ѹ̑дивишѧ̀ ѩко на сѫ̑дищи стажѫ̀деще.

f. 26—53^{v}. Glasul 2. Începutul lipseşte; înc.: стражїе Господи днес пронде из гроба и глаголаѧ̀ѫ̀.

f. 54—94^{v}. Glasul 3. Începutul lipseşte; înc.: начѧлнѣишин тѫ̀ сѣтъ еже съгласно поем.

f. 95—128^{v}. Glasul 4. înc.: въ сѫ̑бота вечерь стыхарыѫ̀ въскрѣсны глас $\bar{д}$ (sîmbătă seara. Stiharii Învierii, glasul 4). Lipseşte sfîrşitul glasului 4 şi glasurile 5—8).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: cerc dublu cu două flori stilizate la mijloc. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris probabil în nordul Transilvaniei. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Alexandru Pop din Năsăud, fost la biserica din Sîngeorgiu.

41.

Sec. XVII. Hîrtie. 148 f. 29 × 19 cm. Lipsesc foi în interior (după f. 1, 8, 29, 45, 48, 117) şi la sfîrşit.

Iaţimirski nr. 41 (îl datează din sec. XVI, dar scrisul este din veacul următor).

<Octoih>.

f. 1—14. Glasul 1. înc.: Съ Богом починает сѧ Ѡсмогласник, твореніе прѣподобнаго wтца нашего Iwан Дамаскына. На сѫ̑ботѫ̀ вечерь (Cu Dumnezeu se începe Octoihul, opera preacuviosului părintelui nostru Ioan Damaschin. Sîmbătă seara).

f. 14^{1v}—27. Glasul 2; înc.: въ сѫ̑бота вечерь, глас $\bar{в}$ (sîmbătă seara, glasul 2).

f. 27—42^{v}. Glasul 3; înc: въ сѫ̑ботѫ̀ вечерь, глас $\bar{г}$ (sîmbătă seara, glasul 3).

f. 42^{v}—59. Glasul 4; înc.: въ сѫ̑бота вечерь, глас $\bar{д}$ (sîmbătă seara, glasul 4).

f. 59—71^{v}. Glasul 5; înc.: въ сѫ̑бота вечерь на малеи вечерни глас $\bar{е}$ (sîmbătă seara la vecernia mică, glasul 5).

f. 71^{v}—82. Glasul 6; înc.: въ сѫ̑ботѫ̀ вечер на малеи вечерни, аще изволит їгѹ̑мени или поп, ащелї нї, поем великѫю вечернїѭ... глас $\bar{ѕ}$ (sîmbătă seara la vecernia mică, dacă vor egumenii sau popa, dacă nu, cîntăm vecernia mare, glasul 6).

www.dacoromanica.ro

f. 82^{v}—93^{b}. Glasul 7; înc.: къ сѹботѫ вечерї... глас з̄ (sîmbătă seara, glasul 7).

f. 93^{v}—147^{v}. Glasul 8; înc.: къ сѹботѫ вечере, ... глас ӣ (sîmbătă seara, glasul 8).

f. 133—143^{v} şi 147—147^{v}. Scrise de altă mînă mai tîrziu, adăugate în locul foilor lipsă.

La f. 143^{v} o rugăciune în romîneşte. înc.: Prea blagoslovitî eşti a Domnului ...

f. 147^{v}. Însemnări de rugăciuni în romîneşte (sec. XVII): începe: Luaş păcatele lumii, priimeaşte răutăciune noastră; ce şedzi dea dirapta Tatălui, milueşte pre noi ...

f. 148. Lipit un fragment de calendar liturgic.

Însemnări

Pe prima copertă, pe faţa interioară: Acestu Oftai iaste a lui Niculai a Curi şi cu a soţu so a Iustin şi l-au dat de l-am legat eu, Ion diacu din Răbra Mare să <să> ştia anu Domnului 1727 în 1<un>a lui iunii în 8 dzile, deci să să ştie că cu<m>părătură a dumisele a Curi; să n-aibă nime trebă a-l vinde.

f. 154. Scris-am eu popa Ion ot Sibiu aceste văscresne cumu amu aflat, să amu greşit, voi împleţi, Amin. (Scris sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 1. Filigran: stemă. 26 rînduri pe pagină. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Transilvania. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Provine din Transilvania.

42.

Sec. XVII (început). Hîrtie. 353 f. 19,5 × 14 cm. Lipseşte începutul.

Iaţimirski nr. 42 (îl datează din sec. XVII; filigrana aceiaşi ca a ms. nr. 25, care este din 1611).

Octoih, partea I-a, 4 glasuri>.

f. 1—82. Glasul 1. Lipseşte începutul; înc.: позносим Господа по вѣки.

f. 82—166^{v}. Glasul 2; înc.: к сѹботи вечеръ на малеи вечернїи, глас в̄ (sîmbătă seara, la vecernia mică, glasul 2).

f. 167—250^{v}. Glasul 3; înc.: к соꙋбота вечеръ на малои вечерни, глас г̄. (sîmbătă seara la vecernia mică, glasul 3).

f. 250^{v}—338. Glasul 4; înc.: к сѹботѫ вечер на малеи вечерни, глас д̄. (sîmbătă seara la vecernia mică, glasul 4).

f. 338^{v}—340. Светилны днєвны на всю сєдмицꙋ (Svetilnele zilnice pe toată săptămîna).

f. 340—348^{v}. Свѣтилны въскресны. (Svetilnele Invierii).

www.dacoromanica.ro

f. 348^{v}—349^{v}. Припѣла Григорїа Синанта, пѣкаемы по всѫ воскрѣсніа по троицном канонѣ. (Pripelele lui Grigore Sinaitul, care se cîntă în fiecare duminecă la canonul sfintei Treimi). înc. Достонно ест боголепно.

f. 349^{v}—351^{v}. Titlu : Молитка скатеи и живоначалнѣи Троицы, творение Марка инока. (Rugăciunea sfintei şi începătoarei de viaţă Treimi, opera lui Marcu călugărul). înc. Все моґѕцаѫ.

f. 352—353^{v}. Оуказ ѡ днех седмици како поют сѫ каноны по Ѻхтаи с Минѣем. (Arătare pe zilele săptămînii, cum se cîntă canoanele după Octoih cu Mineiul).

Titluri şi iniţiale cu rosu Filigran : stemă. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redactie rusească. Provenienţă necunoscută.

43.

1624 (f. 1^{v}). Pergament 1 foaie 28 × 16 cm.
Iaţmirski nr. 43.

‹*Octoih*›. (Fragment).

f. 1. Fragment din Octoih, înc. : Єсъ крыж оканныи вѣдым сѫ ако късѣ притѫжах иже ненакиднт Богъ.

Însemnări

f. 1^{v}. Însemnarea episcopului Efrem, scrisă de scriitorul manuscrisului : Изволенїемъ Ѻтца и поспѣшенимъ Сына и съвръшенїемъ Святого Дѫха. Се азъ рабъ Господа Бога моего Єфрем епископъ Радовскын, благоизволихмо и желателно ѡт въсего сръдца въждѣлѣхмо и дадохмо ѡт правого стѫжанїа моего написати сѫ сын Ѩнгелис иже и пакъ прѣдлежит зрѫцимъ на нѫ мнѣ въ молбѫ и родителѣм моим, дадохмо его святогѹ монастырю Молдавици идежъ ест Храм Благовѣщенїе пречистыѫ владичица нашѫ Богородици и приснодѣвы Марїа. Ащели кто навѣтомъ дїаволскымъ покоусит сѫ възѧти сїа книга ѡт святаго Храма сего выше писаннаго, тъ да вѫдет проклѧтъ ѡт Господа Бога съткоршаго небо и землѫ и ѡт прѣчистыѫ его Богоматере и ѡт святых ѡтьць тні и ѡт въсѣх святыхъ и ѡт мене смѣренаго да вѫдетъ непрощенъ и да имаетъ оучастїе съ Іоудом Скарїотскым къ безконечным вѣкы. Ѩмин. Бъ дьни благочьстиваго и Христолюбиваго господина нашего Іѡ Радоул воєводе, Божїею милостїю, господарѣ Мѡлдавскои в лѣт × ѕрлг мѣсѧца септемвїи кв дьнь.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi săvîrşirea Sfîntului Duh. Iată eu, robul Domnului Dumnezeului meu, Efrem episcop de Rădăuţi, am binevoit şi am dorit ca dornic din toată inima şi am dat din agonisita mea dreaptă, ca să se scrie acest Anghelis care stă de faţă celor ce-l privesc, ca rugăciune a mea pentru mine şi părinţii mei; şi l-am dat

www.dacoromanica.ro

sfintei mănăstiri Moldaviţa, unde este hramul Bunavestire a preacuratei stăpînei noastre, Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria. Dacă cineva, din îndemn diavolesc, s-ar încumeta să ia această carte dela această biserică mai sus scrisă, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu, făcătorul cerului şi al pămîntului şi de preacurata lui Maică a lui Dumnezeu şi de sfinţii 318 părinţi şi de toţi sfinţii; şi de mine smeritul să fie neiertat; şi să aibă parte cu Iuda Iscarioteanul în veacurile cele fără de sfîrşit, amin. În zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domnului nostru, Io Radul voevod, [1]) din mila lui Dumnezeu, domn al ţării Moldovei, în anul 7133 (1624), luna septembrie 22 zile). Dedesubt, semnătura monogramatică cu litere de aur: Efrem episcop.

Însemnarea episcopului Efrem într-un chenar împodobit cu diferite culori, între care şi aur. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Scris în Moldova Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. Dăruit de E. Barsov, profesor din Moscova. În coperta manuscrisului se află scrisoarea lui E. Barsov către Academia Română, în limba franceză, din 10 februarie 1878.

44.

1640 (f. 56). Hîrtie. 174 f. 42,5 × 28,5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 100. Iaţimirski nr. 44.

<Octoih, partea I-a pe 4 glasuri>

f. 1—55. Glasul 1. Lipseşte începutul; înc.: **стнаа. Пѣс г̄ ірмос. Єдинь съ вѣды чьлокѣчьскаго сѫщьства ва неможнїѣ.**

f. 55ᵛ—100. Glasul 2; înc.: **к сѫботы вечер на малѣи вечерни .... глас в̄** (sîmbătă seara, la vecernia mică, glasul 2). Sfîrşitul lipseşte.

f. 56ᵛ. Însemnarea scriitorului (v. mai jos).

f. 100. Ruptă (lipseşte o parte).

f. 101—149ᵛ. Glasul 3. Începutul lipseşte; înc.: **... жетѫ поем къ всѫ вѣкы пророчєнїа пророчьскаа.**

f. 150—174ᵛ. Glasul 4; înc.: **к сѫботы вечерь на малѣи вечерни ... глас д̄** (sîmbătă seara, la vecernia mică, glasul 4). Sfîrşitul glasului 4 lipseşte.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 56ᵛ. **† Ѣ имѣ Ѻтца и Сына и Сѫтаго Дѫха. Сїа сѫтаа книга глаголемаа Йнгелес прѣвыи, съткори wт своегw праваго стѣжанїа пан Геѡргїе вел чашник и кнѣгинѣ его Йнна и даде ѧ къ свои новосызданныи сѫтыи монастир зовемыи под горїе Пєwн, да бѫдет имь вѣчнаа памѧт и родителем иѫъ и съткори сѧ сїа сѫтаа книга въ дьни Iw Каснлиѣ воєвод в лѣт × зрмн, мѣсѫца генарїи ѝ.**

[1]) Radu Mihnea, domn al Moldovei, în a doua domnie (1623—1626).

www.dacoromanica.ro

(În numele Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh. Această sfîntă carte numită Angheles <partea> întîi, a făcut-o din dreapta lui agonisită pan Gheorghie mare ceaşnic şi cneaghina lui, Ana; şi au dat-o mănăstirii sale nou întemeiate numită „Sub muntele Peon", să le fie lor veşnică pomenire şi părinţilor lor. Si s-a făcut această sfîntă carte în zilele lui Io Vasilie voevod [1]), în anul 7148 (1640) luna ianuarie 8).

Alte însemnări

f. 8. Pe marginea de jos a paginei: Scris-am eu Diia ot Ceahlău. (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: stemă, 32 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Din biblioteca lui D. A. Sturdza.

45.

Sec. XVIII. Hîrtie. 127 f. 13,5 × 9,5 cm. La început multe foi rupte, sfîrşitul lipseşte. Iaţimirski nr. 45 (îl datează din sec. XVII. Scrierea este evident din al XVIII-lea).

1 — <*Octoih*>. f. 1—64.

f. 1—10^{v}. Glasul 1; înc.: на великѣи вечерни ... (La vecernia mare...). Restul titlului rupt.

f. 10^{v}—20. Glasul 2; înc.: на великѣи вечерни ... глас в̄ (La vecernia mare, glasul 2).

f. 20—29. Glasul 3, fără titlul zilei; înc.: твои кръстом спасе ...

f. 29—38. Glasul 4; înc.: на великѣи вечернїи ... глас д̄ (La vecernia mare..., glasul 4).

f. 38—48^{v}. Glasul 5; înc.: на великѣи вечернїи ... глас ѕ̄ (La vecernia mare..., glasul 5).

f. 48^{v}—57. Glasul 6; înc.: на великѣ ... глас ѕ̄ (La <vecernia> mare, glasul 6).

f. 57—64^{v}. Glasul 7, fără titlul zilei; înc.: приидите възрадем сѧ Господови.

Glasul 8 lipseşte.

2 — <*Rugăciuni şi cîntări*>. f. 64^{v}—127^{v}.

f. 64^{v}—71^{v}. Вечернїе песнь (Cîntările vecerniei).

f. 72—98^{v}. Diferite rugăciuni şi cîntări. înc.: слава сѫтом архаггел, ъглас з̄ (Salvă sfîntului arhanghel, glasul 6). cuprinde cîntări şi rugăciuni pentru diferiţi sfinţi).

f. 100. Versificare în romînește; înc.: Straje nu-i lipseşti, domnul întăreaşti, crai şi-mpărăţei...

[1]) Vasile Lupu, domnul Moldovei (1634—1653).

www.dacoromanica.ro

f. 100^{v}. Rugăciune romînească; înc.: Curăţeşte-mă mîntuitoriule că mi-s multe fără legile şi dintr-adîncul rău<u>tăţilor scoate-mă.

f. 101—187^{v}. Continuă rugăciunile şi cîntările în slavoneşte, înc.: Пріндѣте людіе.

Însemnări

Pe marginea f. 26^{a}—29^{v}. Să să ştie că am cumpărat eu Ion această carte mie şi am dat-o-ou Predeliţei mucinic.

f. 48^{v}. Silvestru ot Voroneţ.

f. 49. Silvestru ot Slatina.

f. 71^{v}. Izvod de rămăşiţă... (Urmează socoteli fără însemnătate.)

f. 86^{v}—87. Dat-am zapisul mieu la mîna părintelui Nechifor egumen sfîntei mă<năs>t<iri> Vizantii.

Titluri şi iniţiale în roşu şi verde. Ornamente grosolane în roşu sau în negru la f. 1, 10^{v}. 20, 29, 48^{v}. 57. 17 şi 18 rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură veche în piele şi lemn, deterioratâ, Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

46.

Sec XVI. Hîrtie. 222 f. 22 × 16 cm. Lipseşte începutul şi foi după f. 46, 65, 85^{v}, 103^{v}.

Iaţimirski şi inventarul manuscriselor Academiei indică prima f. a acestui mss. ca fiind adausă dintr-un manuscris pe pergament sec. XIII—XV; ea astăzi lipseşte.

Iaţimirski nr. 46 (socoate manuscrisul scris în sec. XV şi XVI. Filigranele şi însemnările arată sec. XVI).

<*Minei pentru sărbători*>.

f. 1. Începe cu data de 15 august; înc.: мѣсяца того жде ѣї: Оу҃спеніе пр҃ѣсвѧтыѧ владичицѣ нашѣ Богородицѣ (Aceiaşi lună, 15: Adormirea preasfintei stăpînei noastre, Născătoarea de Dumnezeu).

Cuprinde slujbele la sfîntele sărbători şi vieţile sfinţilor.

f. 15—46, cele din luna septembrie.

După f. 46, lipsesc mai multe foi.

f. 46—65^{v}. Luna octombrie; lipsesc apoi numeroase foi.

f. 66 este un fragment din alt mss. din Octoih sec. XVI, începutul glasului 6.

f. 67—91^{v}. Luna decembrie.

f. 91^{v}—100^{v}. Luna ianuarie.

f. 100^{v}—136^{v}. Luna februarie.

După f. 103 lipsesc mai multe foi.

f. 136^{v}—143. Luna martie.

f. 143^{v}—195^{v}. Luna aprilie.

f. 195^{v}—201. Luna mai-iunie.

f. 201^{v}—209. Luna iulie.

f. 209^{v}. Rugăciuni slave scrise în sec. XVII din Octoih.

www.dacoromanica.ro

f. 210—222. Luna august (Schimbarea la Față).

f. 222ᵛ. Albă, cu însemnări.

Însemnări

f. 1ᵛ—2ᵛ. Сїѧ книга рекомїи Минїи, а поп Тоадер wт села Бѫргѫ Кишє, агост і̄ дьнь, × ѧ҃ѱг҃ (Această carte numită Minei, iar popa Teodor din satul Bîrgău de Sus, august 10 zile, 1703).

f. 176 : грѣшнїи дїакъ Григорїє сынь Гаврилокъ wт Лѣкакѫць, та ѥнѣ понѣал wтєць до Ѹгор и згинє (Păcătosul diac Grigorie, fiul lui Gavrilo din Lucavăț; apoi s-a dus părintele în Ungaria, și a pierit).

Mai jos, începutul unei porunci domnești a lui Constantin Movilă (1607—1611) : Іѡ Костѣнтин Могила воєвода Божїю милостїю господаръ земли Молдавскои. Далесм⟨ы⟩ господства ми молєбникѣ нашємѣ Ѳнастасїє владика, на то скѧтинн сѝ да єст моцєн (Io Costantin Moghila voevod, din mila lui Dumnezeu, domn al țării Moldovei, am dat domnia mea rugătorului nostru, Anastasie vladica, să fie sfinția sa puternic...).

f. 203ᵛ—204 : 7 ai acmu, Илиѧ проорок, писал дїак Тоадерь (Ilie prooroc, a scris diacul Toader). (Sec. XVII).

f. 222. Исписа сн сїа книга именєм Менєа рѫкоѫ многогрѣшнаго попа Матєѫ (S-a scris această carte anume Minei cu mîna mult păcătosului popa Matei).

f. 222ᵛ. Сїє писал Иванко wт Лѣдъскои земли въ лѣт × ѕоа҃, къ дни благочѣстиваго и Христолюбиваго Ѳѡн Богдан воєводы (Aceasta a scris-o Ivanco din Țara Leșească, în anul 7071 (1563), în zilele binecinstitorului și de Hristos iubitorului Ion Bogdan voevod·[1]) Însemnarea e apoi repetată.

Pe coperta de la sfîrșit, fața interioară : мєсѣца агоста к҃а дьнь попадиѧ мои оумерил (Luna august 21 zile a murit preoteasa mea). (Scris din sec. XVII).

Titluri și inițiale cu roșu Ornamente grosolane, în roșu și verde sau numai în roșu la f. 100 , 143 , 162 , 210. Filigrane : cîne, cap de zimbru, șarpe și cruce. 23 de rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară cu influențe rusești. Proveniența necunoscută

47.

Sec. XVI. Hîrtie. 299 f 26 × 18 cm. Lipsesc începutul și sfîrșitul și foi după f. 255. Iațimirski, nr. 47.

⟨*Minei pentru sărbători. Martie-august*⟩

f. 1—60. Luna martie, începutul lipsește. înc. : Дєнца Хотѧ видѣти Сѫмєшнє прѣсъкрѫшєнаго.

[1]) Data greșită, Bogdan-vodă Lăpușneanu domnește între anii 1568—1572.

www.dacoromanica.ro

f. 61—86^{v}. Luna aprilie.
f. 86^{v}—119^{v}. Luna mai.
f. 121—168^{v}. Luna iunie.
f. 169—244^{v}. Luna iulie.
f. 245^{v}—299^{v}. Luna auust.
După f. 255 o foaie lipsă.
Cuprinde slujbele sărbătorilor şi extrase din viețile sfinților.
Însemnări
f. 168^{v}: Съретници аггелѡм, благословите wтци сѫтыи испракленое и простити грѣшеное. (Cei ce vă întreceți cu îngerii, binecuvîntați, sfinți părinți, cele îndreptate şi iertați cele greşite). (Sec. XVI).

Titluri şi inițiale cu roşu. Filigran : mistreț. 19 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. Proveniența necunoscută.

48.

Sec. XVII Hîrtie. 332 f. 19 × 14,5 cm.
Iațimirski nr 48.

<*Minei pentru sărbători*>
Cuprinde slujbele tuturor sărbătorilor sfinților şi mucenicilor, cu extrase din Octoih. Nu este împărțit pe luni. După Iațimirski (p. 165), textul este o copie după ediția Mineiului tipărit la Moscova în anul 1600 din porunca țarului Boris Gudunov. înc. : на малеи вечеръ стихарьи апостолом, глас ... (rupt) господина сѣдѧщѥ, пѣмать. (La vecernia mică stiharii apostolilor, glasul... pe domnul, la judecată, se cîntă).
f. 332—332^{v}. Albe.
Însemnări
f. 331^{v}: Слава Wтцѹ нерож<д>ену, слава Сыну единородну, слава прѣсѫтому исходителному дхѹ в кѹпѣ слакимому в Троицы единому Богу, дакшему сїю сѫтѹю <книгу Минею> общѹю начати <и печатати и> сподобльшему <и совершити> мастерьствомь и трѹды многогрѣшнаго и неключимаго раба Ѧндроника Тимоѳѣева сына и прочих трѹдивъших сѧ.
(Slavă Tatălui celui nenăscut, slavă Fiului unul născut, slavă prea Sfîntului Duh, celui purces, împreună slăviți în Treimea unuia Dumnezeu, care a îngăduit ca această sfîntă <carte Minei> de obşte să se înceapă <şi să se tipărească> şi <să se săvîrşească> cu truda de meşter a mult păcătosului şi netrebnicului rob Andronic, fiul lui Timotei şi a celorlalți care s-au trudit). Acest text reproduce post-fața Mineiului tipărit la Moscova în 1600.

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu. Scris de două mîini (I, f. 1—104^{v}, II, 105—331^{v}). 21 (prima mînă) şi 23 (a doua mînă) rînduri pe pagină. Semiuncială cu elemente de cursivă. Legătură veche în piele şi lemn cu catarame şi ornamente în flori stilizate. Scris în Rusia. Slavă bisericească de redacţie rusă. Provenienţa necunoscută.

49.

Sec. XVI. Hîrtie. 248 f. 33 × 21 cm. Sfîrşitul lipseşte.

Iaţimirski nr. 49 (îl socoate din sec. XVII, scrisul şi filigranul sînt însă mai vechi, din secolul precedent).

<*Minei de sărbători. Martie-septembrie*>

f. 1—20^{v}. Luna martie; înc. Мѣсеца мартиа въ а̄, прѣподобнеи ... (rupt) Єѵдокїа (luna martie 1, prea cuvioasa... (rupt) Evdochia).

f. 20^{v}—38. Luna aprilie.

f. 38—67^{v}. Luna mai.

f. 67^{v}—107^{v}. Luna iunie.

f. 108—151. Luna iulie.

f. 151—217. Luna august.

f. 218—220^{v}. Слѫжба wтца нашєго Іѡанна Лѣствичника (Slujba părintelui nostru Ioan Scărariul).

f. 221—248^{v}. Сїа книга глаголємаа Минєа пѣваємаа wвѣщим сѫтым всѣмъ, пророкѫ єдиномѫ и прочим моученикомъ и моученицамъ и апостолом и прєподобным и свѫщєнно свѣтитєлємь. (Această carte numită Minei, pentru cîntarea îndeobşte a tuturor sfinţilor, a unui prooroc şi a tuturor mucenicilor şi mucenităţelor şi apostolilor şi preacuvioşilor şi sfinţilor ierarhi). (Cuprinde diferite slujbe ale sfinţilor).

Însemnări

f. 105^{v}—107. Jos, scris pe dos faţă de text: Să să ştie de cîndu sîntu <la> biserică la Măr<ă>şti în zilele preluminatului domn Ion Ion Neculai voevod, cînd era 2 dumni fraţi şi 2 domnii v leat 7254 (1746). [1])

f. 157^{v}—160. Сїа сѫтаа книга рєкома Минею кѵпил рѳб Божиѳ Лѳкач ѳрикар и съ жителница єго Мъриика из рѳка погани Ягарѣни, когда плѣниша землєи Лѣшскои съ Скєндир пашѣ съ Галга солтан и дади єм въ сѫтаа монастир назѣваємого Кизантїа въ за дѳше иХ и къ за дѳше родитєлєм им, да бѣдєт им памєт нєпорѳшєм николиже ѳ вѣкии въ сѫтаа монастир. Йцїє кто wт родѳ наш или от нашєго плѣменїчим ѳмишат сѣ възѣтъ или продати из сѫта монастир, тот да бѣдєт трѣклѣт и проклѣт и анаѳєма и да имаєт ѳчасти съ Иѳдо и Йрєм и съ невѣрнїми жидовє wт Господа Бога, крък єго на ниХ и на чѣдѫХ иХ. И аз сам Лѳкwч ѳрикар написаХ лєт × ѕ҃рк҃ѳ новємврїє

[1]) Ioan Mavrocordat în Moldova (1743—1747) şi Constantin Mavrocordat în Ţara Românească (1744—1748).

www.dacoromanica.ro

кѣ въ дьнїи благочестїваго Iw Илѣандръ воєводї сынъ Єлиѫш водї, господинъ земли Молдавскои.

(Această sfîntă carte numită Minei, a cumpărat-o robul lui Dumnezeu Lucaci uricar şi cu soţia lui Mărica din mîinile păgînilor agareni [1]) cînd au prădat Ţara Leşească cu Schindir paşa, cu Galga-sultanul. Şi am dat-o la sfînta mănăstire numită Vizantia, pentru sufletul lor şi pentru sufletul părinţilor lor, să le fie pomană neclintită, niciodată în veci în sfînta mănăstire. Dacă cineva din neamul nostru sau din rudele noastre se amestecă să ia sau să o vîndă din sfînta mănăstire, acela să fie de trei ori blestemat şi anathema şi să aibă parte cu Iuda şi Arie, cu necredincioşii jidovi dela Domnul Dumnezeu, sîngele lui asupra lor şi asupra copiilor lor. Şi eu singur, Lucoci [2]) uricar am scris în anul 7129 (1620) noembrie 25, în zilele binecinstitorului Io Alexandru voevod, fiul lui Eliaş vodă, domnul ţării Moldovei).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: mistreţ. 32 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

50.

1644. (f. 229^{v}). Hîrtie. 229 f. (30 × 20,5 cm.).
Iaţimirski nr. 50.

<*Triod de post*>

f. 1. Inc.: Тръпѣснєць сн Богом начинаєм. (Începem Triodul cu Dumnezeu).

Urmează cîntările postului mare; înc. Недѣлѣ таже w мытарн и фарисєи. (Duminica Vameşului şi a Fariseului).

Fiecare zi separat cu titlul în roşu. Textul se termină la f. 229 cu însemnarea donatorului.

Însemnări

f. 229^{v}. Въ имѣ Ѻтца и Сына и Сватого Дѫха. Сє азъ рабъ кладикы моєго Iєѕса Христа пан Гєѡргїє вел чашник и кнѣгинѣ єго Марїа промисли благъ помыслъ сътворити сїа сватаа кнїга глаголемаа Трїѡд мытар и фарисєи wт своєго добраго стѣжанїа сватомѫ Храмѫ идєже именоѹєт сѧ съшествїє Сватаго Дѫха въ свои новосъзданныи сватыи монастир зовемыи под горїє Шєѡн наричаємыи скит въ задѫшне себѣ и родителєи нѪ сватопочившнѪ и сътворї ѧ въ дьни благочьстиваго и Христоѹлюбиваго Господина нашєго Iw Васнлиє воєвода господар земли Молдавскон, в лѣт × зрнѕ, мѣсяца маи кі, Маѳим Лашкович писал.

[1]) Turci.

[2]) Lucoci, aşa în text, mai sus: Lucaci.

www.dacoromanica.ro

(În numele Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh. Iată eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, pan Gheorghie mare ceaşnic şi cneaghina lui, Maria, am cugetat gînd bun, să facem această sfîntă carte numită Triodul vameşului şi fariseului, din buna noastră agonisită, pentru sfîntul hram, care se numeşte Coborîrea sfîntului duh, la sfînta sa mănăstire nou întemeiată, numită „Sub muntele Peon" zisă Schit, pentru sufletul lor şi al părinţilor lor, sfîntrăposaţi. Şi a făcut-o în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domnului nostru, Io Vasile voevod, domnul ţării Moldovei, în anul 7152 (1644), luna mai 11. Maxim Laşcovici a scris).

Pe coperta din faţă partea interioară : Această carte este a mănăstirii Schitului ; şi am dat la Durău, leat 7281 (1773) mesiţa februarie 13.

Pe coperta din urmă partea interioară : Ermonah Serapion ot Neamţu v leat 7251 (1743).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 1. Filigran : trifoi. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de D. A. Sturdza, la 1885.

51.

Sec. XVII (cca. 1640). Hîrtie 183 f. 30 × 21 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul. Iaţimirski nr. 51.

‹ *Triod* ›

Începutul lipseşte.

f. 1. Inc. : **въ wбщее въскресенїе родоу̀ чловѣчьскомоу̀ въспрїемыи.**

Începe cu duminica din săptămîna a treia a postului ; apoi urmează cu subtitluri cîntările din zilele următoare pînă vineri din a şasea săptămînă a postului, la utrenie. Primul subtitlu : f. 9ᵛ. **Въ тъже недѣлѣ вечер на Господи възкаѫ, постаки стиѫ ї и поем а̄, покаани глас̄ таже Тріwд глас ѧ̄.** (În aceeaşi, duminică seara, la „Doamne strigat-am", am pus stihuri 10 şi cîntări 4, cele cu glas de umilinţă, apoi ale Triodului, glasul 8).

f. 168. **Сѣдалны wт Ѻсмогласнїка еже поем на прѣвыѫ стиѫолwгїаѫ сѧтыѧ м̄-цѧ** (Sedilniile din Octoih, pe care le cîntăm la cele dîntîi stihologhii ale sfîntului mare post).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : două flori stilizate într-o stemă. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Scrisul este de aceeaşi mînă cu manuscrisul nr. 50. Dăruit Academiei de D. A. Sturdza la 1885.

52.

Sec. XVII. Hîrtie. 28 f. 30 × 19 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 23, 26, 27 Este numai un fragment.

Iaţimirski nr. 52.

www.dacoromanica.ro

‹*Triod*›

f. 1. Începe cu cîntările de la Marţea Mare. (Subtitlu въ сѫтыи Велїкїи Второкъ вечер (în sfînta Marţea Mare seara). Merge numai pînă la Vinerea Mare.

La f. 28ᵛ. Слѹжба сватыѫ страстен Господа Бога и Спаса нашего Ісѹса Христа клеплем к в̄ час ноцї и събракшїм сѧ братїѭмъ въ цръкви (Slujba sfintelor patimi ale Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cu toacă la al 2-lea ceas al nopţii şi adunîndu-ne fraţii în biserică).

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară : Монахъ До‹ро›θеи wт Побрата лѣт × зскѕ. (Monahul Do‹ro›tei de la Pobrata anul 7225 (1717). Să să ştie de cînd am scris eu, Constantin.

— Помене Господи[н]ѣ монаѫ Пѫтрашкѹ (Pomeneşte Doamne pe monahul Pătraşcu).

Pe coperta din urmă, partea interioară : Недостоѡни во иночествѣ еромонаѫ Селевестрѹ (Nevrednicul în călugărie, ieromonahul Selevestru).

† Să să ştie de cînd au bătut nemţii pe tor‹ci› în zilele lui Mihai voevod. v leat 7225 (1717). (Data scrisă de altă mînă).

† Ermonah v. leat 7231 (1723).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : stemă. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legat în piele şi lemn, cu ornamente geometrice Scris în Rusia. Slavă bisericească de redacţie rusească. De la mănăstirea Probota-Moldova.

53.

Sec. XVII Hîrtie. 171 f. 41.5 × 29 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.
Iaţimirski nr. 53.

‹*Minei pe luna septembrie*›

f. 1. Începe cu ziua de 3 septembrie, sfîntul mucenic Anthim, episcop din Nicomedia; începutul lipseşte. înc. : wче наш Ѩнѳиме, пѣс ѕ̄ їрмос ѝ̄ wт Ісѧен.

Primul subtitlu la f. 3 : Мѣсѧца тогожде ѕ̄ день, сватаго сѫщенно мѹченика Вакила и пророка Мѡѱсеа Боговидца (Luna aceeaşi, ziua 4, a sfîntului preot mucenic Vavila şi a prorocului Moisi, cel care a văzut pe Dumnezeu). Urmează pe rînd toate zilele lunii septembrie cu sfinţii respectivi şi slujbele lor, pînă la ziua 30; se termină la f. 139ᵛ.

f. 140—171ᵛ. Vieţile sfinţilor pe scurt ale căror slujbe se află în partea 1-a a manuscrisului : Прологъ събранні ѕ сватыѫ въсего лѣта wт гдеже и къждо изыде и где роди сѧ и кыми лѣты или мѹченїа или пощенїа дѣлѣ како конжде вѣнець пріѧль ест. Мѣсѧца септевріѥ имат дьни л̄, дьнь

www.dacoromanica.ro

имат час вї, а нощь вї (Prolog ales al sfinţilor întregului an, fiecare de unde s-a ivit şi unde s-a născut şi în ce an şi fiecare, sau prin mucenicie, sau prin fapte evlavioase, cum a primit cununa. Luna septembrie are 30 de zile, ziua are 12 ceasuri şi noaptea 12).

Începe cu lămurirea indictionului, apoi cu sfinţii şi sărbătorile din luna septembrie pînă la 21 septembrie. Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în patru culori la f. 140. Filigran: floare de crin 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit de D. A. Sturdza în 1885.

54.

Sec. XVII. (cca. 1640). Hîrtie. 324 f. 30,5 × 21 cm. Lipseşte începutul. Iaţimirski nr. 54.

<Minei pe octombrie>

Începe slujba sf. Roman Melodul, începutul lipseşte; f. 1 înc. ... вда чѣвница божєствнаго дх҃а славныи цѣѹрь божєствныхъ пѣснїи.

Primul titlu: f. 6 мѣсяца wктоврїа а҃, сватаго апостола Ѩнанїѫ (Luna octombrie 1, a sfîntului apostol Anania).

Urmează slujbele tuturor sfinţilor pe rînd din zilele lunii octombrie, cu scurte sinaxare pînă la 31 octombrie inclusiv pînă la f. 323^{v}.

f. 131—138. Slujba sfintei Paraschiva, fără textul vieţii.

De observat la f. 190—195^{v} viaţa sfîntului Ioan de Rilo din Bulgaria (rezumat după scrierea lui Evtimie de Tîrnova. (Publicată de E. Kaluzniacki, *Werke des Patriarchen von Bulgarien Euthimius*, Viena, 1901, p. 5—26).

Titlu: Къ тъжъ дьнь памат прѣподобнаго wтца нашєго Іѡанна Рыльскаго. (În aceeaşi zi, pomenirea preacuviosului părintelui nostru Ioan de Rilo). (19 octombrie).

f. 324. Ruptă, se păstrează un fragment. Pe ea se află însemnarea donatorului.

Însemnări

f. 324. Însemnarea donatorului: † Изволєнїєм Ѻтца <и съ поспєшєнїємь Сына и съвръшє>нїємъ Сватаго Д<х҃а>, сїа свата книга глаголема мѫсец октоврїє> сътвори пан <Гєѡргїє вєл чашник и кнѣгинѣ> єго Ѩнна <и дадє сѧ> въ новосъ<зданои> сватыи монастир зовємы <под>горїє Пє<ѡн да>..... нєбєсном..... идє жє.... проклѣт.... и съвръши <сѧ> милост <їѫ Божїєѫ>...

(† Cu voia Tatălui <şi cu ajutorul Fiului şi cu> săvîrşirea Sfîntului D<uh această sfîntă carte numită Minei pe luna octombrie> a făcut-o pan <Gheorghie mare ceaşnic şi cneaghină> lui Ana<şi au dat-o> în mănăs-

www.dacoromanica.ro

tirea nou întemeiată numită Sub muntele Peon ... cereşti ... unde ... blestemat .. şi s-a sfîrşit ... din mila <lui Dumnezeu>).[1])

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : trei semilune. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în pielc şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova de aceeaşi mînă ca manuscriscle nr. 50 şi 51. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară Dăruit de D. A. Sturdza la 1885.

55.

Sec. XVII. Hîrtie. 345 f. 30 × 19 cm. Lipseşte începutul şi foi după f. 1.
Iaţimirski nr. 55.

<Minei pe noembrie>

Începutul lipseşte. Începe cu slujba sfinţilor Cozma şi Damian (1 noembrie) la f. 5^{v}, primul subtitlu : **Мѣсяца ноемврїе имат дънїи л, дънь имат час ї а ночь гї, въ пръвї, памат сватыѫ безрекръникъ Козмы и Дамїана** (Luna noembrie are zile 30, ziua are 10 ceasuri, iar noaptea 13 (sic.) În ziua întîi pomenirea sfinţilor cei fără de arginţi, Cozma şi Damian). Urmează viaţa lor.

Slujbele sunt urmate de sinaxarele canoanelor.

De observat la f. 339—340^{v} viaţa apostolului Andrei (30 noembrie), în care se spune că a propovăduit în Tracia, Macedonia „pînă la părţile Istrului".

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 345^{v}. **Слава съкръшителю Богоу, по зачалѣ и кѡнецъ** (Slavă împlinitorului Dumnezeu, după început şi sfîrşit).

Titluri şi miţiale cu roşu. Filigran : cap de zimbru într-o stemă. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în pielc şi lemn cu ornamente de flori stilizate Scris în Moldova Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de D. A. Sturdza

56.

Sec. XVII. Hîrtie. 381 f. 31 × 20 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul ; f 176, 177 mutilate.
Iaţimirski nr. 56 (îl datează cca. 1625 pentru motive neîntemeiate El descrie manuscrisul ca fiind pe lunile august—decembrie)

<Minei pe decembrie>

Partea întîi f. 1—287 cuprinde slujbele sfinţilor din luna decembrie.

f. 1—2^{v}. Slujba sf. Naum (1 decembrie) începutul lipseşte. înc. : **...нїа провъзвѣстилъ есн Божїѫ силы прошлѣѫ.**

[1]) Textul rupt completat după însemnările aceloraşi donatori din anul 1640, manuscriscle slave nr. 44 şi 50, descrise mai sus, şi nr. 57 de mai jos.

www.dacoromanica.ro

Primul titlu la f. 2^{v}: мѣсяца того́же в̄, сватаго пророка їѡакоума (luna aceeaşi, 2, a sfîntului prooroc Avacum).

f. 287^{v}. Chenar ce urma, se pare, să înconjure însemnarea donatorului, lăsată în alb.

f. 288—381^{v}. Partea a doua cuprinde sinaxarele canoanelor pe decembrie; înc.: Мѣсяца декемвріа а̄ дьнь, сватаго пророка Наоума (luna decembrie, 1 zi, a sfîntului prooroc Naum). Urmează toţi sfinţii lunii decembrie pînă la 31, ultimele pagini lipsesc.

Însemnări

Pe prima copertă interioară: Ştefan.

Pe coperta din urmă, partea interioară: Lupul diacul Todosie.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente: la f. 287^{v}, chenar în roşu; ornament în 5 culori la f. 288. 23 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente de flori stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de D. A. Sturdza.

57.

1647 (f. 202, azi lipsă). Hîrtie. 201 f. 31.5 × 19.5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul. Se văd resturi de foi la cotor, la început.

Iaţimirski nr. 57.

‹*Minei pe februarie*›

Partea I cuprinde slujbele sfinţilor din luna februarie. f. 1—150^{v} începe cu slujba sfîntului Trifon (1 februarie). Începutul lipseşte; înc.: ...не ранами болѣзнен кѫпѣ сѧ...

— Primul subtitlu la f. 5: Мѣсяца того́ в̄, срѣтение Господа нашего Іс҃а Христа (Aceeeaşi lună în 2, întîmpinarea Domnului nostru Iisus Hristos).

Partea a II-a cuprinde sinaxarele canoanelor din aceeaşi lună. (f. 151—210^{v}). Inc. Мѣсяца февр҃арь имат дньїи к҃и, дьнь имат час а҃і, а ноць г҃і (Luna februarie are 28 de zile, ziua 11 ceasuri, iar noaptea 13).

Însemnări

Insemnarea scriitorului manuscrisului

În Catalogul Iaţimirski se reproduce însemnarea donatorului acestui manuscris pe f. 202^{v}. Azi această foaie lipseşte, a fost smulsă din manuscris; reproducem însemnarea după Iaţimirski: Ѣ҃ имѧ Ѻтца и Сына и Сватаго Д҃Ха, азь рабь владыкы моего Іс҃уса Христа, пан Гєѡргїє вел҃ чашник и кнѣгинѣ его Маріѧ сътворихъ сїѧ сватаа книга зовемаа мѣсець февр҃ар ѡт своего праваго стѣжанїа за своє ѡтпѹщєнїє грѣхов и родителєи нѣ҃ и даде ѧ въ свои новосъзданныи сватыи монастир зовемы под горїє Ѱон идеже єст Храм съшествїє Сватаго Д҃Ха. И съвръшн сѧ сїѧ сватаа книга въ дьни І҃ѡ Василїє воєвода, господарь земли Молдавскои в лѣт × з҃рнє мѣсяца агѹста а̄.

www.dacoromanica.ro

(În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sîntului Duh. Eu robul stăpînului meu Iisus Hristos, pan Gheorghie mare ceaşnic şi cneaghina lui Maria, am făcut această sfîntă carte numită : Luna februarie, din dreapta lor agonisită, pentru iertarea păcatelor lor şi ale părinţilor lor; şi au dat-o la mănăstirea lor nou întemeiată, numită : Sub muntele Peon, unde este hramul Coborîrea Sfîntului Duh. Şi s-a sfîrşit această sfîntă carte în zilele lui Io Vasilie voevod, domn al ţării Moldovei, în anul 7155 (1647) luna august 1).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : stemă. 29 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de D. A. Sturdza în 1885.

58.

Sec. XVII. Hîrtie. 238 f. 31 × 20,5 cm.
Iaţimirski nr. 58.

1. <*Minei pe aprilie*>. f. 1—235^{v} şi 236^{v}—238^{v}.

Începe cu slujba sfintei Maria Egipteanca (1 aprilie). Începutul lipseşte; înc. : Поустыня късѫ напонла єси... Primul subtitlu la f. 3^{v} : Мѣсѧца априлїє имын а̄ дьнїи, дьнь имат час гї и нощь аї. Въ а̄ памат прѣподобныѫ Маріѫ Єгупт҃нинѫ. (Luna aprilie are 30 de zile, ziua are 13 ceasuri, şi noaptea 11. La 1, pomenirea preacuvioasei Maria Egipteanca). Urmează viaţa sfintei Maria Egipteanca.

Textul cuprinde slujbele fiecărui sfînt din luna aprilie în ordinea zilelor, urmat de sinaxarele canoanelor, pînă la 30 aprilie inclusiv.

2. f. 235^{v}—236^{v}. Иже въ сватыХ wтца нашего Єфрема, поучєнїє w съдѣлованїи благыиѣ дѣль и єже жданїа Божїа. (A celui între sfinţi, părintele nostru Efrem. învăţătură despre făptuirea faptelor bune şi despre răbdarea lui Dumnezeu). înc. : Сє крѣѫ нас приводить.

Titluri şi iniţiale roşu. Filigran : trei semilune. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente în flori stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de D. A. Sturdza în 1885.

59.

Sec. XVI. Hîrtie. 66 f. 31 × 21 cm. Lipseşte aproape jumătate din manuscris la început. Iaţimirski nr. 59 (socoate că scrisul este molodvenesc).

<*Minei pe aprile*>

Începe cu ziua de 12 aprilie f. 1. Titlu : Мѣсѧца тогоже кї, сватаго wтца Єпифанїа и Германа (Aceeaşi lună, 12, a sfîntului părinte Epifanie şi German). Urmează slujbele sfinţilor din luna aprilie, pînă la 30 inclusiv. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

Pe coperta din urmă, partea interioară : Acesta este al mitropolii ot Tîrgovişte.

Ştefan mitropolit Ungrovlahiischih. [1])

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : mistreţ. 29 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în epiele şi lemn cu ornamente geometrice (s-a păstrat numai coperta de la urmă). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de Ministerul instrucţiunii 1885.

60.

Sec. XVI. 126 f. 31 × 21,5 cm Lipseste începutul şi foi după f. 39^{v} şi 103^{b}. Iatimirski nr. 60.

‹Minei pe iunie›

Începe cu ziua de 4 iunie, slujba sfîntului Mitrofan Începutul lipseşte ; înc. : сръдца источилъ еси напаж дшж.

Primul subtitlu la f. 5. : Мсца тогожде є, сватаго свщенно мчника Дороѳеа епископа Тирска (luna aceeaşi, 5, a sfîntului, sfinţitului mucenic Dorotei, episcop de Tir).

Urmează slujbele sfinţilor din luna iunie.

După f. 39^{v}, lacună în mss. ; lipsesc slujbele sfinţilor dintre 12—22 iunie.

f. 40—90^{v}. Slujbele sfinţilor dintre 23—30 iunie.

f. 91—114. Sinaxarele canoanelor din luna iunie. înc. : мсцъ існіе имат дьнїи л̄,дьнь час имат є̄ı а нощь ѳ̄ (Luna iunie are 30 zile, ziua are 15 ceasuri, iar noaptea 9).

După f. 103 lacună ; lipsesc sinaxarele sfinţilor dintre 10—19 iunie.

La urmă, f. 114—126^{v}, slujba sîfîntului Nicolae (6 decembrie).

Însemnări

f. 90^{v}. † Изволенїем Отца и съ поспѣшенїем Сына и съкръшенїем Сватаго Дха. Сїа книжица рекомїи юнїи мсцъ скпи ен Глигорчѣ и даде ю въ молбж сбк и подржїам его и чад иХ, идеже ест Храм сватаго и славнаго пророка и предитича Іоана въ тръг въ Свчакѣ и аще кто покусит сѧ поршати или възати wт сватаго Храма сего, а wн да даст wтвѣт прѣд Богомь къ дьнь сждїи. Ямин. К лѣт × ꙁоꙁ при ерен Петрѣ рекомїи Стиглѣ.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh. Această cărticică numită luna iunie, am răscumpărat-o Gligorcea şi am dat-o pentru rugăciunea sa şi a soţiei lui şi a copiilor lor, unde este hramul sfîntului şi slăvitului prooroc şi înainte mergător Ioan în tîrgul Suceava. Şi dacă cineva se încumetă s-o clintească sau s-o ia de la această sfîntă

[1]) Ştefan mitropolit al Ungrovlahiei (1648—1668).

www.dacoromanica.ro

biserică, el să dea răspuns lui Dumnezeu în ziua judecăţii. Amin. În anul 7077 (1569) în vremea preotului numit Stiglea).

La f. 126^{v} : † Сїи Минеи месица юніи свезд и поновн второе раз дїакон Тоадер сынъ поп Іωнашько протопоп от сватаа митрополіе въ дни благочестиваго господинъ нашего Іо Ілїаш Алеѯандрѫ воевод, господарь земли Молдавскои, при дни архіепископъ кѵр Геδеωн митрополит Сѫчавскои, в лѣто × ҃зроѕ мѧсеца маи ѕ҃ дни.

(Acest Minei al lunii iunie l-a legat şi l-a înoit a doua oară diaconul Toader, fiul popei Ionaşco protopop de la sfînta mitropolie, în zilele binecinstitului domnului nostru Io Iliaş Alexandru voevod domn al ţării Moldovei, în zilele arhiepiscopului Ghedeon mitropolit de Suceava, în anul 7175 (1667), luna mai 15 zile).

Pe coperta din faţă, partea interioară : Erodiacon Theodor. (Scris sec. XVII).

Tot acolo criptogramă : † Θг. ѕкωеѕкр ωт ѣ҃ кѵл.ѧкак.

Pe coperta din urmă, criptogramă : † Θг. ѥнпрфлц ѕкθп.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : mistreţ 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele si lemn cu ornamente geometrice, deteriorată. Scris în Moldova Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Probota.

61.

1641 (f. 219^{v}). Hîrtie. 249 f 31 × 21 cm.
Iaţimirski nr. 61.

‹*Minei pe luna iunie*›

f. 1—191^{v}. Partea I-a, slujbele sfinţilor din luna iunie, începe cu primul subtitlu : мєсѧца іюнна а҃. Сватаго мѵченика Іѵстїна филосωфа и иже съ ним. (Luna iunie 1, a sfîntului mucenic Iustin filozoful şi cei cu dînsul). Urmează slujbele tuturor sfinţilor din luna iunie, pînă la 30 iunie inclusiv.

f. 192—249. Sinaxarele canoanelor din luna iunie. înc. : мѣсѧца ѳнїѥ имат дніи л, дьнь имат час ѕ҃, ноць θ҃ (Luna iunie are 30 de zile, ziua are 15 ceasuri, iar noaptea 9).

f. 249^{v}. Cu însemnarea donatorului.

Însemnări

Însemnarea donatorului

f. 249^{v} : Въ имѣ Ѻтца и Сына и Сватаго Дѵха, сѥ азъ рабъ владикы моего Ісѵса Христа, паи Гεωргїє вел чашник и кнѣгинѣ Маріѧ промислн благо по\мыслъ сътворити сїа сватаа книга глаголемаа Минеи мѣсѧца іюнїи ωт своего добраго стѣжанїа и дадохѫ ѫ въ свои новосъзданыи сватыи монастир зовемыи пѫд горіѥ Пєωнь, идѥ же ѥст Храм съшествїє Сватаго Дѵха въ задѵшїє сѣкѣ

www.dacoromanica.ro

и родителем иХъ сватопочившихХ. И съткорї м къ дьни благочьстивааго и Христѣлюбивааго господина нашего Iw Василїе воєвода Божію милостїю господарь земли Молдавскои, в лет × ѕриѓ, мѣсяца септемврїи к, Маѳим Лашкович писал.

(În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh. Iată eu, robul stăpînului meu, Iisus Hristos, pan Gheorghie mare ceaşnic şi cneaghina lui, Maria, au cugetat gînd bun, să facă această sfîntă carte numită Minei al lunii iunie, din agonisita lor bună şi au dat-o la sfînta lor mănăstire numită Sub muntele Peon, unde este hramul Coborîrea Sfîntului Duh, pentru sufletul lor şi al părinţilor lor sfînt răposaţi. Şi a făcut-o în zilele binecinstitului şi de Hristos iubitorului domnului nostru Io Vasilie voevod, din mila lui Dumnezeu, domn al ţării Moldovei, în anul 7153 (1644) luna septembrie 20. Maxim Laşcovici a scris).

Alte însemnări

f. 191ᵛ. Ermonah Serafim Baronce egumen ot Bisericani, 7232 (1724).

Pe coperta din faţă, partea interioară: Трочє сватаа єдиносъщна и нєраздѣлима, к лѣто × ѕро. (Treime sfîntă de o fiinţă şi nedespărţită, în anul 7170 (1662).

Pe coperta din urmă, partea interioară: Єрмонаѳ Иѳтими wт Скит пис къ лѣто × ѕро при єгѹмене Ѳєѡдосїє и бист тогда Єѹстратїє воєвода Дабижь. (Ieromonahul Iftimie de la Schit, a scris în anul 7170 (1662) în vremea egumenului Theodosie şi era atunci Eustratie voevod Dabija).

Єрмонаѳ Сєрафим єгѹмен wт Бисѣрикани. (Ermonahul Serafim, egumenul de la Bisercani).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 1. Filigran: trei semilune. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova de Maxim Laşcovici. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Proveniența necunoscută.

62.

1646 (f 228ᵛ). 228 f. 19 × 31 cm.
Iatimirski nr. 62 (cu data 1647).

<*Minei pe luna iulie*>

f. 1—186ᵛ. Partea I: Slujbele sfinţilor din luna iulie de la 1 la 31 înc. cu subtitlul: мѣсяца ѳлїа ѣ, сватыхъ чюдотворецъ Козмы и Дамїана бесрєбрѣницы иже къ Римѣ пострадакшихъ. (Luna iulie 1, a sfinţilor făcători de minuni Cozma şi Damian cei fără de arginţi, care au pătimit la Roma).

f. 187—228ᵛ. Partea a II-a. Sinaxarele canoanelor din luna iulie de la 1 la 31, f. 187; înc.: мѣсяца ѳлїа ѣ, памат сватыхъ мѹчєникъ и бесрєбрѣникъ Козмы и Дамїана иже wт Рима (Luna iulie, 1, pomenirea sfinţilor mucenici şi fără de arginţi, Cozma şi Damian cei de la Roma).

www.dacoromanica.ro

Însemnări

Însemnarea donatorului

f. 228^{v}. Ѣ҃ имѧ Ѻтца и Сына и Сѧтаго Дѹха, сїа сѧтаа книга глаголема мѣсѧць іюль сътвори wт своего пракаго стѣжанїа паи Гєwргіє кел чашникъ и кнѣгинѣ его Маріѧ за свое wтпоущєніе грѣховъ и даде ѥ въ свои новосъзданыи сѧтыи монастир зовемыи под горіѣ Нєwн нарицаємыи Скит, идеже єст Храм съшествиѥ Сѧтаго Дѹха, да бѫдет им вѣчнаа памѧт и родителем иѫ. И сътвори сѧ сїѧ сѧтаа книга въ дни Iw Василиє воєвода в лѣт × зрнѕ мѣсѧца декєвриѥ кг҃. Маѯим Лашковичь писал.

(În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh. Această sfîntă carte numită „luna iulie" a făcut-o din dreapta sa agonisită pan Gheorghie mare ceaşnic şi cneaghina lui Maria, pentru iertarea păcatelor lor şi au dat-o în sfînta lor mănăstire nou întemeiată Sub muntele Peon, numită Schit, unde este hramul Coborîrea Sfîntului Duh, să le fie lor veşnică pomenire şi părinţilor lor. Şi s-a făcut această sfîntă carte în zilele lui Io Vasilie voevod, în anul 7155 (1646), luna decembrie 23. Maxim Laşcovici a scris).

Titluri şi iniţiale cu roşu Ornament în rosu la f. 1. Filigran : stemă 29 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova de Maxim Laşcovici Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academici de D. A. Sturdza.

63.

Sec XVI. Hîrtie. 262 f. (numerotate 1—89, 100—139, 150—189, 200—292), paginaţia veche 2—264 (cu cirilică), după f. 154 o f nenumerotată). 29,5 × 19 cm. Lipseşte sfîrşitul şi 2 foi după f. 253^{v}.

Iaţimirski nr. 63.

<Minei pe luna august>

f. 1—236^{v}. Partea I, slujbele sfinţilor din luna august. f. 1 înc. : мѣсѧца аѵгѹста ѳ҃ а҃ дьнь, проѥхож⟨д⟩єніѥ чѣстнаго и животворѧщаго крѣста и сѧтыѭъ мѵчєник седми Маккавеи и оучители иѫъ Соломоніи (Luna august în ziua 1, scoaterea cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci şi <pomenirea> sfinţilor şapte mucenici Macabei şi învăţătorul lor Eleazar şi mama lor, Solomonia).

f. 237—292^{v}. Partea a II-a. Viеţile sfinţilor din luna august. Titlu : мѣсѧца аѵгѹста имат дьніи ѳ҃а҃, дьнь имат час гі, а нощь аі. (Luna august are 31 de zile, ziua are 13 ceasuri, iar noaptea 11).

Cuprinde sinaxarele canoanelor de la 1 pînă la 31 august. Sfîrşitul textului zilei de 31 august. (Aşezarea brîului Maicii Domnului la Vlaherne) lipseşte.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

f. 4—5. Pe marginea de jos: Filoteiiu Şoldan ot Voroneţ. (Scris sec. XVIII).

f. 188^{v}. Pe marginea de jos: **До зде написал сїи Минеи еродїакон Ионил Побратскои wбители** (Pînă aici a scris acest Minei erodiaconul Ioil din mănăstirea Pobrata).

Titluri şi miţiale cu roşu. Ornamente în roşu şi negru la f. 1 şi 237. Filigran: mistreţ. Scris de mai multe mîini: f. 1—2^{v}, 8—9^{v} adause în sec. XVII în locul celor ce lipseau; f. 3—7^{v}, 10—188^{v} scrise de Ioil de la Probota; f. 189—292 scrise de altă mînă, tot în sec. XVI. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, deteriorată. Scris în Moldova la mănăstirea Probota. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit de D. A. Sturdza la 1883.

64.

Sec. XVII. Hîrtie 262 f. 30,5 × 21 cm. Sfîrşitul lipseşte. f. 55—55^{v} lipsă; f. 99—100 mutilate.

Iaţimirski nr. 64 (îl datează: 1640—1648)

<*Minei pe luna august*>

f. 1—201. Partea I, slujbele tuturor sfinţilor din luna august. înc. **мѣсяца авгѹста а̄, сватыХ в̄ Макавеи и оучителѧ иХ Елеазара и матере иХ Соломонїж.** (Luna august 1, a sfinţilor 7 Macavei şi a învăţătorului lor Eleazar şi a mamei lor Solomonia).

Urmează slujbele tuturor sfinţilor lunii pînă la 31 august inclusiv.

f. 201^{v}—262^{v}. Partea a II-a, sinaxarele canoanelor din luna august. înc.: **мѣсяца авгѹст имат дьнїи ѧ̄а̄, дьнь имат час г̄і̄, нощь а̄і̄.** (Luna august are 31 zile, ziua are 13 ceasuri, iar noaptea 11).

Urmează vieţile tuturor sfinţilor pînă la 31 august inclusiv (Aducerea brîului Maicii Domnului), din care lipseşte o foaie.

Titluri şi miţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 1. Filigrane: trei semilune, mistreţ. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de D. A. Sturdza la 1885.

65.

1828 (f. 85^{v}) Hîrtie 133 f. 32,5 × 21,5 cm.

Iaţimirski nr. 65

1. f. 1—48. <*Cîntările pentru utrenie şi vecernie*>; înc.: **вигилю, на полѹношницы поем** (Vigilia, cîntăm la slujba dela miezul nopţii).

f. 48^{v}. Albă.

2. f. 49—84. *Cîntările liturghiei*; înc.: **Начало божественныѧ литѹргїи иже во сватыХ wтца нашего Іоанна архїепископа Констѧнтина града Злато-**

www.dacoromanica.ro

оустаго. (Începutul dumnezeeştii liturghii a celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol.

În prima şi a doua parte, fiecare rînd de text are deasupra un rînd de note muzicale (notaţia kriuki).

f. 84^{v}—85. Albe.

3. f. 85^{v}—132. <*Manual de învăţătură notelor muzicale bisericeşti în notaţia kriuki*>. înc.: Рѣченіе оучителєво ко оученикомъ (Cuvîntul învăţătorului către elev).

f. 132^{v}—133^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 85^{v}. Ящє и мнози во оучилищи пооучаютъ сѧ, маліжє wт нихъ навыкновєни wбрєтаютъ сѧ, понєжє лѣности и нєрадви к дѣлє семъ ѣвлѧютъ сѧ. Написа сѧ сїѧ пъкчїа азбѣка, (urmează criptogram): к бавїєръ нкмѕ чы петсю гирачю моща Чохїѧ многочмѣ в пачо Єксєвіа Багина къ лѣто × ѯтлз генкарѧ ѳ годна (Deşi mulţi învaţă în şcoală, însă puţini dintre dînşii se află învăţaţi, pentru că se iveşte lenea şi neplăcerea pentru acest lucru. S-a scris acest abecedar de cîntări în anul 7336 (1828), ianuarie ziua 9).

Urmează în criptogramă: *Cu silinţa şi munca nevrednicului rob al lui Dumnezeu, mult păcătosul* [1]) Eusebie Vaghin.

Pe coperta din urmă, partea interioară: 26-го февраля 1842 года Измаил сия книга глаголемая обыходникъ купца Измаильскаго Никиты Бѣляева. (26 februarie, anul 1842 Ismail. Această carte numită Obhodnic este a negustorului din Ismail, Nichita Bielaev).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Rusia la Ismail de E. Vaghin. Slavă bisericească de redacţie rusească. Din biblioteca episcopului Melhisedec

66.

Sec. XVIII. Hîrtie 289 f. 18 × 14.5 cm. Sfîrşitul lipseşte.
Iaţimirski nr. 67.

<*Psaltichie*>

f. 1—10^{v}. Cîntările vecerniei şi utreniei. Titlu: Бдєніе напѣвъ Кїєвскаго (priveghiere, cîntarea de Kiev).

f. 11—289^{v}. Cîntările din Octoih pe opt glasuri, fiecare glas cu titlu deosebit.

f. 54^{v}, 91^{v}, 122^{v}, 235^{v}. Albe.

Însemnări

f. 20 (în l. rusă): Иеродиакона Севастиана книга (A ierodiaconului Sevastian această carte). Scris sec. XVIII).

[1]) Rezolvarea criptogramei după Iaţimirski catalog, p. 183.

www.dacoromanica.ro

f. 102—104. Pe marginea de jos (în limba polonă): Sy Irmolay raba bozya Yvana Wiszewskago obywatela Ywankowieckiego. (Acest Irmoloi (Psaltichie) este al robului lui Dumnezeu Ivan Wiszewski, locuitor din Iwankowiec). (Scris sfîrşitul sec. XVIII).

Pe alte pagini, pe margine, cîteva cuvinte în limba polonă, fără însemnătate.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în negru la f. 1, 11, 92, 123, 173, 192, 221 şi 237. 18 rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate. Scris în Ucraina. Slavă bisericească de redacţie rusă apuseană. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

67.

Sec. XIX. Hîrtie. 244 f. 22 × 16 cm. Sfîrşitul lipseşte.
Iaţimirski nr. 68.

<*Psaltichie*>

f. 1—1^{v}. Tabla de materii.

f. 2. Cîntările liturghiei pe opt glasuri. înc. На литѳргїи сѫтаго Васїлїа Великаго (La liturghia sfîntului Vasile cel Mare).

f. 16. Subtitlu: Печерское (Cîntarea de la mănăstirea Pecerska).

f. 219—220^{v}. Albe.

f. 221. Titlu: Ко сѫтѣю великѣю четыредесѫтницѣ (În sfîntul marele post de patruzeci de zile).

f. 235 şi 235 bis (nenumerotată). Albe.

f. 244. Cu însemnări posterioare.

f. 244^{v}. Albă.

Pe fiecare pagină, portativ cu note muzicale şi dedesupt textul cîntărilor.

Însemnări

f. 1: Сеи Ирмолои принадлежитъ Рошканско жителю Григорию Димковѣ купленъ отъ монаха Серапиона, марта 12 числа, 1825 лѣт, цѣною за двадцать левовъ. (Acest Irmoloi aparţine lui Grigore Dimcov locuitor din Roşcani, cumpărat de la monahul Serapion, martie în 12, anul 1825, preţ de doisprezece lei).

f. 244. Aceasta carti este a lui Dinco dila Roşcani şi nu poti nimini a îndrăzni a o lua, că a lui esti; anaftima să fie celu ce va adauge o vorbă mai mult spri luari cărţuia aiştia. 1833 dichemvrie 20.

Petra Dinco Grigorovici.

Unele titluri şi iniţiale cu roşu. 16 rînduri pe pagină. Semiuncială mică. Nelegat. Scris în Rusia. Slavă bisericească de redacţie rusească. Din biblioteca episcopului Melhisedec. La 1882, era la Piatra Neamţului.

www.dacoromanica.ro

68.

Sec. XV. Hîrtie. 145 f. 26 × 19 cm. Lipsesc cîteva foi după f. 5[a], 16[v].
Iaţimirski nr. 69. (Dă numai titlul primei lucrări).

f. 1. Lăsată albă, cu însemnări posterioare.

1. *<Leastviţa lui Ioan Scărariul>* f. 1[v]—107[v].

f. 1[v]—9[v]. Predoslovia. Начело съ Богwм книгы глаголемеи Лѣствица къ сѫтыхъ wтца нашего Iwан игоуменi Ирантъскаго, прѣдословiе (Începutul, cu Dumnezeu, a cărţii numită Leastviţa a celuia întru sfinţi, părintele nostru Ioan, egumenul de la Raithu. Predoslovie). înc.: Понеже къ книзѣ сеи...

f. 4[v]—5[x]. Житiе к кратцѣ въ сѫтыхъ wтца нашего Iwан игѹмена сѫтые гwры Синаискые наричаемаго Схоластика въ сѫтыхъ по истинѣ. (Viaţa pe scurt a celui între sfinţi, părintele nostru Ioan egumenul sfîntului munte Sinai, numit Sholasticul, în adevăr între sfinţi). înc.: еже кто приживы сего.

f. 6—107[v]. Textul (începutul lipseşte). înc.: Къ мирнагоже покланiенiа...

2. f. 108—111. Петра Дамаскына. Словеса дѹшеполезна (*A lui Petre Damaschin. Cuvinte folositoare pentru suflet*); înc.: Мали сѫть спасаемi, глаголiетъ Господь...

3. f. 111—113[v]. Прѣподобнаго и Богоноснаго wтца ⟨на⟩шего Макарiа Игуптѣнина слово (*Cuvînt al părintelui nostru, preacuviosul şi purtătorul de Dumnezeu Macarie Egipteanul*); înc.: Єгда прѣклонiши колѣнѣ свои.

4. f. 113[v]—114[v]. Тогожде сѫтаго Макарiа слово (*Cuvîntul aceluiaşi sfînt Macarie*); înc.: Глаголетъ Господь въ Єѹаггелiи.

5. f. 114[v]—119[v]. Слово сѫтаго Филимона wшелника (*Cuvîntul sfîntului părinte Filimon pustnicul*); înc.: Глаголахѫ w wтци Филимонѣ...

6. f. 119[v]—120[v]. Ѡ томь како подобаетъ пѣти *(Despre aceia cum trebuie să cînţi)*; înc.: Ѡвы ѕбо мало глаголютъ.

7. f. 120[v]—121[v]. Ѡ томь како подобаетъ питати се (*Despre aceia cum trebuie să te hrăneşti*); înc.: Ѡ ѕтробѣже что рекѫ чарици.

8. f. 121[v]—123[v]. О прѣл⟨ь⟩щенiи въ нiемже и w многыхъ кецехъ (*Despre înşelăciune, în care şi despre multe lucruri*); înc.: Зриже яко хощѫте извѣстно вѣдѣти w прѣлсти.

9. f. 123[v]—124. *<Întrebări şi răspunsuri despre rugăciune>*; înc. Въпросъ, како можетъ i тw всегда молити се.

10. f. 124—125[v]. Сѫтаго Симеона Новаго Богослова w молитвѣ (*Ale sfîntului Simeon cel Nou Bogoslovul: despre rugăciune*); înc.: вьходь wбрѣтe дiаволь.

11. f. 125[v]—129. Тогожде w молитвѣ (*Ale aceluiaşi, Despre rugăciune*); înc.: Трии сѫть вьнiманiа...

www.dacoromanica.ro

12. f. 129. Ѡ томъ како подобаетъ сѣдѣти въ безмолвии (*Despre aceea cum se cuvine să şezi în tăcere*); înc.: Сицѣ рѣше wтци...

13. f. 129—129^{v}. Ѡ томъ како подобаетъ глаголѣти молитвѣ (*Despre aceea cum trebuie spusă rugăciunea*).

14. f. 129^{v}—130. Ѡ томъ како подобаєтъ дръжати умъ (*Despre aceea cum se cuvine să-ţi stăpîneşti gîndul*); înc.: разумѣи яко никтоже...

15. f. 130—131^{v}. Ѡт Дамаскина w wтриченѣмъ дѹши (*Din Damaschin: despre renunţarea sufletului*); înc.: Вѣдомо вѹди.

16. f. 131^{v}. Ѡт Патерика wтчьскw. Рече старць, вѣра надежда. (*Din Patericul părinţilor. Spune un bătrîn despre credinţă şi nădejde*); înc.: Сиа мнѣ повѣениа.

17. f. 131^{v}—132^{v}. Свѧтаго wтца Макариа реч свѧты (*Al sfîntului părinte Macarie, cuvînt sfînt*); înc.: Рече свѧты Макарии.

18. f. 132^{v}—133^{v}. Симеwна Новаго Богослова (*Ale lui Simeon cel Nou Bogoslovul*); înc.: Не имоуще бѫст в нынѣхъ.

19. f. 133^{v}—139^{v}. Старца велика (*Din cartea cea mare a stareţilor*); înc.: Не глаголы яко спасит се.

20. f. 139^{v}—145^{v}. Повѣсты свѧтыХ wтць (*Povestiri ale sfinţilor părinţi*); înc.: Повѣлаше нѣтко...

Însemnări

f. 1. Прѣwсвѣщеномѹ митрополит кир Θеwфїл, писаХ аз многогрѣшне граматик Иван wт свѧтаѧ митрополїе (Preasfinţitul mitropolit chir Teofil.[1]) Am scris eu mult păcătosul gramatic Ivan dela sfînta mitropolie). (Scris sec. XVII).

† Scris-am eu logofăt Radu dăn Latine: Muşu popo, să faci bine, să înveţi şi prea mine păintru să te spăsească Dumnezeu (scris sec. XVII).

† Scris-am eu, popa Ion ot sfînta mitropolie, chir arhiepiscop ot Rîmnic. (Sec. XVII).

f. 145^{v}. Милостїю Божїю прѣwсвѣщеном митрополит кир Θеофил (Din mila lui Dumnezeu, preasfinţitul mitropolit, Theofil). (Sec. XVII).

† Ştefan arhiepiscop şi mitropolit.[2])

† Scris-am eu în zilele Io Matei Basarab voevod şi zilele vlădică Theofil v leat 7157 (1649).

Pe coperta din urmă, partea interioară: Scris-am eu gramatic Ştefan ot sfînta mitropolie v leato 7155 (1647).

Почтенномѹ правїтелю сїю книги повеленїе господства ми (Cinstitului dregător, această carte, porunca domniei mele). Ca să fie volnecu cu carta dumnei méle.

---

[1]) Teofil al Ungrovlahiei (1637—1648).

[2]) Ştefan al Ungrovlahiei (1648—1668).

www.dacoromanica.ro

† Scris-am eu gramaticul Encul ot Ludeşte и сынъ его (şi fiul lui) Vaselie pînă la tine, frate. (Sec. XVII).

Милостїю Божїю Іѡн Маѳтею воѥвод (Din mila lui Dumnezeu, Ion Mahteiu voevod).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu şi albastru la f. 1^{v}. Filigrane: amforă; stemă cu cruce la mijloc. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente de flori stilizate (deterioratâ). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbă. Dăruit Academiei de Ministerul instrucţiunii în 1895.

69.

Sec. XVIII. Hîrtie. 126 f. 16,5 × 11 cm.
Iaţimirski nr. 70 (îl socoate din sec. XVII; scrisul este însă din veacul următor).

f. 1, 3. Începutul unor fraze neterminate, cu caracter religios, scrise posterior faţă de restul manuscrisului.

f. 1^{v}, 2, 2^{v}, 3^{v}. Albe.

1. <*Nil dela Sorsca: despre rînduiala vieţii călugăreşti*> f. 4—124.

f. 4—9. Блаженнаго Нила Сорскаго пѹстинника. Предословїе во свою емѹ книгѹ въ немже оглавлѧет сѧ еже wт кїнѣ̀ъ рече сѧ омысленномъ дѣланїи и какѡ хощемъ семѹ навчити сѧ. (A fericitului Nil de la Sorsca pustnicul. Predoslovie la cartea lui, în care se arată pe scurt despre care lucruri se vorbeşte, despre lucrarea minţii şi cum vom învăţa aceasta). înc.: Понеже мнози.

f. 9—112^{v}. Lucrarea lui Nil împărţită în 20 de cuvîntări.

f. 112^{v}—124. Titlu: Тогожде Нила Сорскаго, преданїе своимъ его оученикѡмъ (A aceluiaşi Nil de la Sorsca. Învăţătură lăsată ucenicilor săi). înc.: Кседѣкнсткїемъ Господа Бога.

2. f. 124^{v}. <*Fragment din Leastviţa lui Ioan Scărariul*>. înc.: Єже оубодикнти сѧ ...

f. 125—126. Albe cu unele însemnări.

Însemnări.

f. 124^{v}. Іеромонаѳа Ѳеѡдосїа wт Мотрѹ (A ieromonahului Theodosie de la Motru). (Sec. XVIII).

f. 125^{v}, 1808. нѡемкрна 30 пристакн сѧ старицъ ієросхимонаѳъ Ѳеѡдосїи Жанкн (1808 noembrie 30. A murit stareţul ieroshimonah Theodosie Janchi).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Litere iniţiale împodobite. 17 rînduri pe pagină. Semiuncială mică. Legătură veche în piele. Scris în Ucraina. Limbă slavă bisericească de redacţie rusă apuseană. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

www.dacoromanica.ro

70.

1750 (f. 2). Hîrtie. 76 f. 16 × 10 cm.
Iaţiimirski nr. 71.

La început 6 foi liminare nenumerotate, albe.

f. 1. Cu o indicaţie despre purcederea Sfîntului Duh. în.·. Иако Духъ святыи от самаго Отца исходитъ, зри соборъ Константинопэлскии II. (Cum Duhul Sfînt purcede numai de la Tatăl; vezi soborul al II-lea de la Constantinopol).

f. 1^{v}. Albă.

‹*Theofan Procopovici. Mărturisirea credinţei*›

f. 2. Преосвященнѣйшаго и словесѣйшаго господина Феофана Прокоповича, защищение веры въ коемъ отвесвуется на писание некоихъ премудрых лутеранъ ко отцу Михаилу и схимнико монаху Печерскому из Регюмонта присланное въ неиже они ответствуютъ на его писание позывателное къ нимъ первее поданное о истиннеи веры восточныя греко-россииския апостолския церкве.

(A preasfinţitului şi preaelocventului domn Theofan Procopovici, Apărarea credinţei, în care se răspunde la scrisoarea unor învăţaţi luterani către părintele Mihail, shimonah dela Pecersca, trimisă din Königsberg, în care ei răspund la scrisoarea lui de chemare trimisă mai întîi către dînşii, despre adevărata credinţă a bisericii apostolice răsăritene greco-ruseşti).

f. 2^{v}. Albă.

f. 3—61^{v}. Textul lucrării lui Theofan Procopovici.

f. 62—76. Albe.

Însemnări

f. 2. Sub titlul scrierii: Преписах лѣта 1750 мая в Шопроне (Am transcris în anul 1750 mai, la Şopron).

23 rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură veche în piele. Scris la Şopron în Ungaria, ruseşte. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

71.

Sec. XVIII. Hîrtie. 210 f. 30,5 × 19 cm.
Iaţimirski nr. 72.

f. 1. Царский путь креста Господина воводящий в животъ вечный, трудомъ и изждивениемъ яснаго в Богу преосвященнаго его милость Господина отца Иоанна Максимовича архиепископа Черниговскаго, Новогородскаго и всего Североа, написанный тип⟨ографии⟩ святеи Троеци Илинскаго Чернѣгове изданныи при всечесному господину

www.dacoromanica.ro

отцу Варлааму Василиевичу архимандрите тоиже обители, року от Рождества Христова 1709 декемвриа 1.

(*Calea împărătească a crucii Domnului care duce la viața veșnică, scrisă cu munca și cheltuiala luminatului întru Dumnezeu preasfințitul, milostivirea sa domnul părinte Ioan Maximovici, arhiepiscop de Cernigov, de Novgorod și de toată Severia. Publicată în tipografia Sfintei Troițe Ilinska din Cernigov, în vremea a tot cinstitului domnului părinte Varlaam Vasilievici arhimandrit al acestui locaș, în anul dela nașterea lui Hristos, 1709, decembrie 1*).

f. 1^{v}—11^{v}. Dedicația autorului către țarul Petre cel Mare.

f. 12—13. Versuri intitulate: Слоки ко читателемъ (Stihuri către cititor).

f. 13—209^{v}. Textul lucrării, în parte în versuri.

f. 210—211^{v}. Albe.

Însemnări

f. 211^{v}: Изъ числа книгъ иеромонаха Аѳанаѳиа Мелега 1864-го мая 20 дьня (Din numărul cărților ieromonahului Anania Melega, 1864, mai 20 zile).

25 de rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură în piele și lemn cu icoana Bunei Vestiri în aur. Scris în Rusia. Rusă apuseană. Din biblioteca episcopului Melhisedec

72.

Sec. XIV (început). Pergament. 245 f 31.5 × 23.5 cm. Lipsesc începutul și sfîrșitul Iaţimirski nr. 73.

Manuscris miscelaneu compus dintr-un foarte mare număr de mici fragmente, adesea cîteva rînduri, extrase din scrierile părinților bisericii: Anastasie, Chiril de Ierusalim, Climent (Stromatele), Diadoh, Dionisie de Alexandria, Dorotei, Epifanie din Panarion, Eusebie al Pamfiliei, Gheorghe Hurov, Grigore Dialogul, Grigore Nissis, Hypolit, Ioan Gură de Aur, Ioan Scărariul, Isidor de Pelusion, extrase din Limonarion, Maxim, Metodie de Philippi, Neumesia episcop de Emessa, Nichifor patriarh de Constantinopol, Nil, Origene, Paladie, Theodor prezviter de Niceia, Theodot, Zaharia.

De asemenea, diferite scurte fragmente din Vechiul și Noul testament și din Faptele apostolilor cu tîlcuiri. Cîteva fragmente din filozofii profani: Aristotel (f. 48^{v}), Apollonie de Rodos (f. 47^{v}).

Un mic număr de extrase din pravile (f. 166, 188^{v}, 204^{v}), chestiuni de morală: iubirea de arginți, cum nu trebuie să judeci.

---

[1]) Data nu este a scrierii manuscrisului, ci a editiei tipărite din Cernigov, care este copiată în întregime, cu titlu cu tot

www.dacoromanica.ro

La f. 226—233^{v} definiţii din logică: о ѥствѣ (despre fiinţă), о обьствѣ (despre substanţă), ѡ лицѣ (despre aspect), ѡ различьи (despre distincţie), ѡ количьствѣ и ѡ мѣрамѣХ (despre cantitate şi despre măsuri) etc., fără nume de autor.

Pe lîngă acestea, o sumă de chestiuni diverse: numele rîurilor şi a munţilor mari (f. 154^{v}—155), originea numelui Samarinenilor (fig. 175).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 21^{v}. Прости мѧ сі козї бѣ и там wстакенан, оубоюХ сѧ оубо (Iertaţi-mă, aşa a fost şi am lăsat <scrisul> acolo, căci m-am temut). Se referă la pagina care a fost lăsată pe jumătate albă.

Alte însemnări

f. 236^{v}. Semnătură în greceşte: Ιωάνη λογοφεθογ Κω... (Ale lui Ioan logofătul Co ...). (Sec. XVII).

Mai jos: Constandin. (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură nouă în carton. Scris probabil în Serbia. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. Dăruit Academiei de Gr. N. Manu la 1897.

73.

Sec. XV. Hîrtie. 241 f. 26 × 19 cm. Lipseşte sfîrşitul.
Iaţimirski nr. 74.

1. f. 1—3^{v}. Иже въ сѫтыХъ wтца нашего Iѡанна арХїепїскопа Константинѣграда Златоустаго. Бесѣда w молитвѣ и w мытари и фарисеи. (*A celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul Constantinopolului: Cuvîntare despre rugăciune şi despre vameşul şi fariseul*); înc.: Iако господаже оуныка.

2. f. 3—10^{v}. Иже в сѫтыХъ wтца нашего арХїепископа Кесарїѧ Каппадокїнскыѧ Касілїа великаго. Бесѣда о смѣрено мѫдрїи. (*A celui între sfinţi, părintele nostru Vasile cel Mare arhiepiscopul Chesareii Cappadociei: Cuvîntare despre smerita înţelepciune*); înc. длъженъ бѣ чьловѣкъ.

3. f. 10^{v}—14. Иже въ сѫтыХъ wтца нашего і҃ѡ҃ арХїепископа Константинѣграда Златоустаго. Слово о мытарь и фарисеи. (*Al celui între sfinţi părintele nostru Io<an> Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt despre vameşul şi fariseul*); înc. Чьловѣка два възыдѡста въ црькѡ...

4. f. 14—21. Iѡанна арХїепископа Кѡнстантинѣграда Златоустаго. Слово w блаженѣмь сынѣ. (*Al lui Ioan Gură de Aur arhiepiscopul de Constantinopol: Cuvînt despre fiul risipitor*); înc. присно оубо чьловѣкѡлюбїе.

5. f. 21—28. Калиста арХїепїскопа Константинѣграда. Бесѣда w блаженѣмъ сынѣ. (*Al lui Calist, arhiepiscopul de Constantinopol: Cuvînt despre fiul risipitor*); înc. Благъ оубо Богъ...

www.dacoromanica.ro

6. f. 28—38^{v}. Иже к сѫтыхъ wтца нашего Iwанна арХїепископа Константинѣграда Златоустаго. Ѡ блажданѣмъ и w дрѣвѣ еже вѣдѣти добро и зло и о разбоиникѣ. (*A celui dintre sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Despre fiul risipitor și despre copacul cunoașterii binelui și răului și despre tîlhar*) ; înc. прѣжде намъ братїе великое и благолѣпное...

7. f. 38^{v}—42. Тогожде Iw Златоустаго, въ еже wт Лоукы Єѵаггелїе, о драХмѣ и въ еже чловѣкѣ нѣкыи имаше два сына. (*Ale aceluiași Io<an> Gură de Aur : Despre drahmă și despre un om oarecare care avea doi fii, din Evanghelia de la Luca*) ; înc. : Пакы нѣдра Христова...

8. f. 42—51. Иже въ сѫтыХ wтца нашего Iwанна арХїепископа Константинѣграда Златоустаго. Слово w оуспшиХ и бѫгатыХ и нищиХ. (*A celui între sfinți, părintele nostru Iian Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt despre cei adormiți și despre cei bogați și săraci*) ; înc. принес и днес паче прѣвыиХ.

9. f. 51—66. Иже к сѫтыхъ wтца нашего Ѩндреа арХїепископа крїтьскаго Іерусолимлѣнина, w чловѣчѣстѣмъ житїи и о ѕмершиХ. (*A celui între sfinți părintele nostru Andrei, arhiepiscop de Creta, Ierosolimitanul : Despre viața omenească și despre cei morți*) ; înc. Ничтоже wко въ истинѫ.

10. f. 66^{v}—78^{v}. Iwана мниХа Дамаскина, w иже въ вѣрѣ оуспшиХ wко ѫже w нихъ бываемыѫ слоужбы и благотворенїа полѕоуѫтъ нХъ. (*A lui Ioan Damaschin călugărul : Despre cei adormiți întru credință, cum că slujbele și binefacerile făcute pentru ei sînt de folos*) ; înc. иже wт сънѣден.

11. f. 78^{v}—88^{v}. Иже въ сѫтыХ wтца нашего Єфрема Сѵрїна. Слово w тръпѣнїи и w скончани вѣка и w вторѣмъ Господни пришествїи... (*Al celui întru sfinți, părintele nostru Efrem Sirul : Cuvînt despre răbdare, despre sfîrșitul lumii și despre a doua venire a Domnului*) ; înc. свѣтлѫ житїе пракедныХ.

12. f. 88^{v}—97. Иже въ сѫтихъ wтца нашего і҃w҃ арХїепископа Кѡнстантїнѣ града Златоустаго. Слово w апостолскомъ реченїи, wко въси прѣдстанемь сѫ ицоу Христовоу, да прїиметь къждо wже съ телѡм сѫдѣ и w сѫдѣ. (*A celui întru sfinți părintele nostru Io<an> Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt despre spusa apostolului, că toți vom sta în fața judecății lui Hristos, ca să primească osîndă, fiecare după ce a făptuit cu trupul, și despre judecată*) ; înc. непцевдаХѣ великиа.

13. f. 97—107. Иже въ сѫтыХъ wтца нашего Iw арХїепископа Константїнѣграда Златоустаго. Бесѣда w тръпѣнии и оумилени и желанїи бѫдѫщиХъ благ и w вторѣмъ пришествїи Господа нашего Іесѹса Христа. (*A celui întru sfinți părintele nostru Io<an> Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt despre răbdare și umilință și despre dorința bunurilor viitoare și despre a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos*) ; înc. молѫ вас братие.

www.dacoromanica.ro

14. f. 107—114^{v}. Иже къ сватыхъ wтца нашего Iw арХїепископа Кwнстантинѣграда Златоустаго. Къ еже егдаже прїидетъ сынъ чьлов҃чьскыи въ слав҃ wтца своего и къси сватїи аггели съ нимъ тогда сѣдет на прѣстолѣ славы своеѣ и разлѫчит wвцѣ wт козлищъ... (*A celui întru sfinți părintele nostru Io<an>, Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Când va veni Fiul Omului în slava Tatălui său și toți sfinții îngeri cu dînsul, atunci va ședea pe tronul slavei sale și va despărți oile de capre*); înc. Прѣсѣченїа сеѣ сладости.

15. f. 114^{v}—123^{v}. Иже къ сватыхъ wтца нашего Iw̄ арХїепископа Кwнстантинѣграда Златоустаго. Къ еже о лѣтоХ же и врѣменехъ братіе не трѣбѣ҃ ест писати сѧ вамъ, сами бо извѣстно кѣсте ꙗко дьнь Господинь ꙗкоже тать въ нощи, тако прїидетъ (*A celui întru sfinți părintele nostru Io<an> Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol, la aceia: Fraților nu e nevoie să vă scriu de ani și de vremuri, căci singuri știți că ziua Domnului, ca tîlharul noaptea, așa va veni*); înc. Ничтоже тако много испытать.

16. f. 123^{v}—140^{v}. Іполута блаженнѣишаго и мѹченика папы Римскаго. Слоwо о скончани мира и w Антихрїстѣ и вторѣмъ пришествїи Господина нашего Ісѹса Христа (*A fericitului Ipolit mucenicul, papa Romei: Cuvînt despre sfîrșitul lumii și despre Antihrist și a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos*); înc. Понеже оубо блаженїи.

17. f. 140^{v}—149. Иже къ сватыХ wтца нашего Василїа арХїепископа Кесарїѫ Каппадокїнскыѫ. Слово w еже вънимати себѣ҃(*A celui între sfinți, părintele nostru Vasile, arhiepiscopul Chesariei Cappadociei: Cuvînt la „Ia seama la tine însuți”*); înc. слова потрѣбѫ даст намъ...

f. 149^{v}. Albă, cu însemnare posterioară.

18. f. 150—158. Иже въ сватыхъ wтца нашего арХїепископа Кесарїѫ Каппадокїнскыѫ Василїа Великаго. Бесѣда w благодареніи (*Al celui întru sfinți, părintele nostru Vasile cel Mare arhiepiscopul Chesariei Capadociei: Cuvînt despre recunoștință*); înc. Слышасте ли глаголы апостола.

19. f. 158—166. Иже въ сватыхъ wтца нашего Григорїа Нyсскаго, къ начѧлw сватыхъ постъ (*A celui întru sfinți, părintele nostru, Grigorie de Nissis, la începutul sfîntului post*); înc. Съчетанно живwтно чьловѣкъ.

20. f. 166^{v}—175^{v}. Иже въ сватыхъ wтца нашего Iw арХїепископа Кwнстантїнѣграда Златоустаго. Бесѣда о пророцѣ Iwнѣ и Данїилѣ и трїехъ отрокох и w покаани речена же быст въ ходѣ сватыхъ пост (*Al celui întru sfinți, părintele nostru Io<an> Gură de Aur ,arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt despre prorocii Iona și Daniil și despre cei trei copii și despre pocăință; a fost rostită la intrarea în sfîntul post*); înc. Свѣтло днес наше тръжьство...

21. f. 175^{v}—184. Иже въ сватыхъ wтца нашего арХїепископа Кесарїѫ Каппадокїнскыѫ Василїа Великагw. Словw о постѣ (*Al celui întru sfinți, părin-*

www.dacoromanica.ro

tele nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Chesariei Capadociei: *Cuvînt despre post*); înc. Къстрѫбите речена.

22. f. 184—196^{v}. Ѩнастасїа мниха Синаискыѫ горы. Беседа реченаа ѡ шестомь ѱалмѣ къ къходѣ свѧть пост (*Al lui Anastasie, călugărul de la muntele Sinai*: *Cuvînt despre psalmul al şaselea, la intrarea în sfîntul post*); înc. Подобаѫщее постомъ начѧлѡ.

23. f. 196^{v}—202^{v}. Иже в свѧтыхъ ѡтца нашего архїепископа Кесарїѫ Каппадокїискыѫ Касиліа Великаго. Слово ѡ постѣ (*Al celui întru sfinţi, părintele nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Chesariei Capadociei*: *Cuvînt despre post*); înc. Молите рече свѧщенникѡмъ.

24. 202^{v}—204. Тогождє, ѡ постничьствѣ и како подобает оукрашенѣ быти иноко҃ (*A aceluiaşi*: *Despre postire şi cum se cuvine să fie podoaba călugărului*); înc. Достоитъ иноко҃ прѣждє въсѣх.

25. f. 204—207. Прѣподобнаго ѡтца нашего Дороѳеа. Слово о постѣ (*Al preacuviosului părintelui nostru Dorotei*: *Cuvînt despre post*); înc. къ законѣ покелѣ Богъ.

26. f. 207^{v}—211^{v}. Прѣподобнаго и Богоноснаго ѡтца нашего Ефрема Сурина. Слово ѡ отцехъ скончавшїихъ сѧ (*Al preacuviosului părintelui nostru, purtător de Dumnezeu, Efrem Sirul Cuvînt despre părinţii care s-au săvîrşit*); înc. къ сїи дьнь пръвыи.

27. f. 211^{v}—214^{v}. Тогождє, ѡ отцехъ скончавшїихъ сѧ (*A aceluiaşi*: *Despre părinţii care s-au săvîrşit*). înc. : ѫтробоѫ моеѫ.

28. f. 214^{v}—231. Иже къ свѧтыхъ ѡтца нашего Іѡ Златоустаго. Слово поученїе имѣѫ ѡ постѣ и ѡ прѣстѫпленїи Ѧдамовѣ и ѡ лѫкавыихъ и блѫдныихъ женахъ (*Al celui întru sfinţi, părintele nostru Io<an> Gură de Aur*: *Cuvînt cuprinzînd învăţătură despre post şi despre neascultarea lui Adam şi despre femeile înşelătoare şi adultere*); înc. прѣдлежитъ намъ къзлюблнїи.

29. f. 231—240^{v}. Иже къ свѧтыхъ ѡтца нашего Іѡ архїепископа Константинѣграда Златоустаго. Ѡ създанїи и изъгнанїи Ѧдамовѣ (*A celui întru sfinţi, părintelui nostru Io<an> Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol*: *Despre zidirea şi alungarea lui Adam*); înc. принеси паки да коснѣм сѧ.

30. f. 240^{v}—241^{v}. Иже къ свѧтыхъ ѡтца нашего Ґригорїа архїепископа Константинѣграда Богослова. Ѡ ѩзвѣ града (*A celui întru sfinţi, părintele nostru Grigore Bogoslavul arhiepiscop de Constantinopol*: *Despre pierirea cetăţii*). Cu explicaţii marginale. înc. Что разарѣете чинъ.

Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

f. 128. (În limba polonă): Mnie wielce miloscivie panu y kochany bracie, Anatoly, litero moi podle zasylam. (Al meu mult milostiv domn şi iubit frate, Anatolie, îţi trimit scrisoarea mea). (Sec. XVII).

www.dacoromanica.ro

f. 149. O amar monahului care nu ţine sama pre vătător. (Sec. XVII).

f. 183^{v}. Ca folos este omului de meşteşugul lui, dacă n-are minte. (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în negru şi roşu la f. 1. Filigran: ornament cu trei trifoi. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente florale, deteriorată. Scris probabil în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de Gr. N. Manu în 1897.

74.

Sec. XV. Hîrtie. 101 f. 27 × 18 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 20^{v}, 40^{v}, 48^{v}, 55^{v}, 94^{v}, 95^{v}, 97^{v}.

Iaţimirski nr. 75.

1. <*Fragmente din Paterio*> f. 1—26.

f. 1—2^{v}. <Reguli ale vieţii călugăreşti>; înc. Кроткостїѫ и смѣренїемь срдца.

f. 2^{v}—4. Înc. Ѿтцъ Памво посла оученика своего въ градъ Ѧлеѯандрїѫ (Părintele Pamvo a trimis pe un ucenic al său în cetatea Alexandria)

f. 4—5. Ѻ сватѣмь послоушанїи своко сѣло полезно (Despre sfînta ascultare, cuvînt foarte folositor); înc. повѣда намь нѣкыи...

f. 5—7. Повѣсти сватыХ мажїи (Poveste despre sfinţii bărbaţi); înc. Къ единь wт дьнїи...

f. 7—26^{v}. Ѻ отци Їїноуфїи (Despre părintele Pinufie); înc. Много же нѣкоего wт wтць.

2. f. 26^{v}. Молитва (*Rugăciune*); înc. Боже, молии сѧ.

3. f. 27—28. СватыХ старець, въпроси и wтвѣти сѣло полезни. (*Întrebări şi răspunsuri ale sfinţilor stareţi, foarte folositoare*); înc. Къпроси како подобаетъ иноκоу.

4. f. 28—29^{v}. Къпроси и wтвѣти прѣподобныХ wтць, о молитвѣ и трѣзвени оума, како подобаетъ безмлъвникоу сѣдъти въ келїи (*Întrebări şi răspunsuri ale preacuvioşilor părinţi, despre rugăciune şi minte trează şi cum se cuvine sihastrului să şeadă în chilie*); înc. Како подобаетъ безмлъствокати.

5. f. 29^{v}. Сватаго Макарїа Великаго (*Ale sfîntului Macarie cel Mare*); înc. Подобаетъ оубо wтрекшомоу мира...

6. f. 30—40^{v}. Житїе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Варвара мѵроточца пwдкивакшаго сѧ въ ПелагонскыХ гwраХ. (*Viaţa şi petrecerea preacuviosului părintelui nostru Varvara izvorîtorul de mir, care s-a nevoit în munţii Pelagoniei*); înc. Добро и благославно еже wт подвига.

După f. 40^{v} numeroase foi lipsesc.

www.dacoromanica.ro

7. *<Din Pateric>*

f. 41—47^{v}. Повѣсть сѫтаго wтца нашего Исаїѫ (Povestea sfîntului părintelui nostru Isaia); înc. Wтць Исаїа повѣда намь.

f. 48—49. Сѫтаго wтца нашего Макаріа.... (Ale sfîntului părintelui nostru Macarie) şi altele din Pateric; înc. Ѩще кто изьшед wт сконѫ.

8. f. 49—49^{v}. Иже к сѫтыѫ wтца нашего Нила. Бесѣда къ мниѫwм (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Nil: Cuvînt către călugări*) înc. Не къздръжанїе брашень.

9. f. 49^{v}—51^{v}. Wт житїа сѫтаго Паѫwмїа (*Din viaţa sfîntului Pahomie*); înc. Помоли сѧ иногда великыи wтць нашь Паѫомїе.

10. f. 51^{v}—52. Wт wтьчьскыиѫ словес (*Din cuvintele părinţilor*); înc. Глаголаашє нѣкыи wт wтцъ...

11. f. 52. Сѫтаго Ефрема Сѵрина (*Ale sfîntului Efrem Sirul*); înc. Трѫбе ѕнаменоѵѫщи воинство.

12. f. 52—53. Сѫтаго Макаріа. Како пѫдобает быти инокоѵ (*Ale sfîntului Macarie: Cum trebuie să fie călugărul*); înc. Помышѣѫ оубо чѧда по моемоѵ правѕ.

13. f. 53^{v}—55^{v}. Wт повѣченїа книгъ прѣподобнаго wтца нашего Сїмеwна Новаго Богослwва и игоѵмена бывшаго мwнастырѣ wграды, сѫтаго Маманта къ новоначѧлным мниѫом (*Din învăţătura cărţii preacuviosului părintelui nostru Simeon cel Nou Bogoslovul şi fost egumen al mănăstirii Grădinii sfîntului Mamant, către călugării începători*); înc. Братїа и wтци...

14. f. 55^{v}. Къ братѕ къпадшѕ къ длъгѫ болѣзнь и прѣтъсновенїа различна (*Către fratele care a căzut în boală lungă şi în diferite supărări*); înc. моля тѧ, чѧдо.

15. f. 56—59^{v}. Иже къ сѫтыѫ wтца нашего прѣподобнаго Макаріа Великаго, слово ѕѣло полезно (*Al celui între sfinţi, preacuviosul părintele nostru Macarie cel Mare, cuvînt foarte folositor*); înc. Хотѧи пристѫпити.

16. f. 60—62. Смѣрено мѫдростни (*Despre smerenie*); înc. Ѩвва Ѩндронїе.

17. f. 62—65^{v}. Ѡ тръпѣни (*Despre răbdare*); înc. глаголѣѫ, о wтци.

18. f. 65^{v}—79. Ѡ оѵмилени (*Despre umilinţă*); înc. Глаголѣѫ wт отци Ѩрсенїи.

19. f. 79—85^{v}. Іако неподобаеть wсѫждати съгрѣшаѫщиѫ (*Că nu trebuie să osîndească pe cei ce greşesc*); înc. Съгрѣшь брат wтлѫчень...

20. f. 85^{v}. О страсѣ Божїи, глава а̄ (*Despre teama de Dumnezeu, capul 1*); înc. Блаженъ оубо ест чловѣкъ.

21. f. 85^{v}—86. О бестрашии, глава в̄ (*Despre cei ce nu se tem <de Dumnezeu> capul 2*); înc. неимѣниѫ страха.

22. f. 86—87. О любви, глава г̄ (*Despre dragoste, capul 3*); înc. Блаженъ мѫжъ.

www.dacoromanica.ro

23. f. 87—87^{v}. О неимѣшихъ любкѣ, глава $\overline{\text{д}}$ (*Despre cei ce n-au dragoste, capul 4*); înc. ѡкаанїе и страстень...

24. f. 87^{v}. О длъготръпѣнїи, глака $\overline{\text{е}}$ (*Despre îndelungă răbdare, capul 5*); înc. Блажень по истинѣ.

25. f. 87^{v}—88. Ѻ неимащихъ тръпѣнїа. глака $\overline{\text{ѕ}}$ (*Despre cei ce n-au răbdare, capul 6*); înc. Неимѣжи длъготръпѣнїа.

26. f. 88—88^{v}. Ѻ тръпѣнїи, глака $\overline{\text{з}}$ (*Despre răbdare, capul 7*); înc. Блажень братіе...

27. f. 88^{v}—89. Ѻ неимащїи тръпѣнїа, глака $\overline{\text{и}}$ (*Despre cei ce n-au răbdare, capul 8*); înc. Ѻкаанѣ же и страстень.

28. f. 89—89^{v}. Ѻ безгнѣвѣи, глака $\overline{\text{ѳ}}$. (*Despre nemîniere, capul 9*); înc. Блажень чловѣкъ.

29. f. 89^{v}—90. О нагло дѹши, рекше о гнѣвѣ, глака $\overline{\text{і}}$ (*Despre iuțime, adică despre mînie, capul 10*); înc. наглодѹшемїже wдръжимъи.

30. f. 90—90^{v}. Ѻ кротости, глака $\overline{\text{ак}}$ (*Despre blîndețe capul 11*); înc. блажень и тръблажень.

31. f. 90^{v}—91^{v}. Ѻ лжакьствѣ, глака $\overline{\text{кі}}$ (*Despre înșelăciune, capul 12*); înc. рыдати оубо.

32. f. 91^{v}. Ѻ истинѣ, глака $\overline{\text{кг}}$ (*Despre adevăr, capul 13*); înc. Блажень иже къ истинѣ.

33. f. 91^{v}—92. Ѻ лъжахъ, глака $\overline{\text{дг}}$ (*Despre mincinoși, capul 14*); înc. ѡкаанеѣже и страстень.

34. f. 92—92^{v}. О послѹшаніи, глака $\overline{\text{іє}}$ (*Despre supunere, capul 15*); înc. блажень иже стѧжа себѣ.

35. f. 92^{v}—93^{v}. О непокорствѣ и рѣптаніи, глака $\overline{\text{зі}}$ (*Despre nesupunere și murmurare, capul 16*); înc. проклѧть и ѡкаанень...

36. f. 93^{v}—94. Ѻ иже немат завистн и ревности, глака $\overline{\text{зі}}$ (*Despre aceea, să nu aveți pizmă și pofte, capul 17*); înc. Блажень иже завистн.

37. f. 94^{v}—95^{v}. Ѻ завистн и ревности, глака $\overline{\text{ні}}$ (*Despre pizmă și pofte, capul 18*); înc. въсихже себе оуязкивъи.

38. f. 96—101^{v}. <*Învățăturile unui stareț către călugări*> începutul lipsește; înc.: инаа мнѡжаишаа сказоуешими.

Însemnări

Pe coperta din față, partea interioară: Ѥрмонахъ Мардарїе пѣвец (Ieromonah Mardarie, cîntăreț).

Pe coperta din urmă, partea interioară: Толико марторисим, даем ти знати инако не от ништа. † Пис Данїил дїакъ wт земли Ѻгорскои (Atîta mărturisim, îți dăm de știre, altfel nu, de nimic. + A scris Daniil diac din țara Ungurească).

Пис егѹмен Паисїе w скатаго монастир Поврата (A scris Paisie egumenul de la sfînta mănăstire Pobrata) (sec. XVII).

Петръ воєкода (Petru voevod). (Sec. XVII).

www.dacoromanica.ro

Titluri și inițiale cu roșu. Filigran: foarfece. Scris de două mîni (I. f. 1—95^{v} și II, f. 96—101^{v}). 20, 25, 27 rînduri pe pagină. Semuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente geometrice și florale. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redactie medio-bulgară. De la mănăstirea Probota.

75.

Sec. XVI (sfîrșit). Hîrtie 180 f 32 × 20.5 cm Lipsește începutul și sfîrșitul. Iațimirski nr. 76 (datează: sec. XVII).

<Evanghelie cu învățături>

f. 1—3. Evanghelie cu învățătură la duminica a 4-a după Paști. Începutul lipsește; înc. Здрава а ктомоу не съгрѣшаи.

f. 3—7^{v}. Недѣлѣ є по Пасце, ѡ самарѧнкынѣ, Єѵаггелїе Іѡана, глава кі. (duminica a 5-a după Paști despre samariteancă, Evanghelia de la Ioan, capul 12).

f. 8—12. Недѣлѣ ѕ по Пасцѣ, ѡ слѣпом, Єѵаггелїе Іѡана, глава $\overline{\text{л}}$. (duminica a 6-a după Paști, a Orbului, Evanghelia de la Ioan, capul 34).

f. 12—15^{v}. Недѣлѣ з по Пасцѣ, сѫтыѫ ѡтець, Єѵапгелїе ѡт Іѡана глава $\overline{\text{нѕ}}$ (duminica a 7-a după Paști a sfinților părinți, Evanghelia de la Ioan, capul 56).

f. 15^{v}—18^{v}. Недѣлѣ и по пасцѣ, еже єст Сѫтаго Дѫха, Єѵаггелїе Іѡана, глава $\overline{\text{кз}}$. (duminica a 8-a după Paști, cea a Sfîntului Duh, Evanghelia de la Ioan, capul 27).

f. 19—22. Недѣлѣ късѣѫ сѫтыѫ, Єѵаггелїе ѡт Матфеа, глава $\overline{\text{ли}}$ (duminica tuturor sfinților, Evanghelia de la Matei, capul 38).

f. 22—24^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{в}}$ по късѣѫ сѫтыѫ, Єѵаггелїе ѡт Матѳеа, глава $\overline{\text{ѳ}}$ (duminica a 2-a după a tuturor sfinților, Evanghelia de la Matei, capul 9).

f. 25—28^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{г}}$ по късѣѫ сѫтыѫ, Єѵаггелїе ѡт Матфеѫ, глава $\overline{\text{ні}}$ (duminica a 3-a după a tuturor sfinților, Evanghelia de la Matei, capul 18).

f. 28^{v}—31^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{д}}$ по късѣѫ сѫтыѫ. Єѵаггелїе ѡт Матфеѫ, глава $\overline{\text{іє}}$ (duminica a 4-a după a tuturor sfinților, Evanghelia de la Matei capul 15).

f. 31^{v}—34^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{ѣ}}$ по късѣѫ сѫтыѫ, глава $\overline{\text{кѳ}}$, Єѵаггелїе ѵчителное (duminica a 5-a după a tuturor sfinților, capul 28, Evanghelie cu învățătură).

f. 34^{v}—36^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{ѕ}}$ по късѣѫ сѫтыѫ, Єѵаггелїе ѡт Матѳеа, глава $\overline{\text{кѳ}}$ (duminica a 6-a după a tuturor sfinților, Evanghelia de la Matei, capul 29).

f. 36^{v}—39^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{з}}$. Єѵаггелїе ѡт Матѳеа. Пооученїе мироу (duminica a 7-a, Evaghelia de la Matei, învățătură lumii). Marginal: Глава $\overline{\text{лг}}$ Матѳеи (Matei, capul 33).

f. 40—42^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{и}}$ по късѣѫ сѫтыѫ, Єѵаггелїе ѡт Матѳеа, глава $\overline{\text{нѳ}}$ (duminica a 8-a, după a tuturor sfinților, Evanghelia de la Matei, capul 58).

www.dacoromanica.ro

f. 42^{v}—45^{v}. Недѣлѣ ѳ, Єѵаггеліе wт Матѳеа, пооученіе мнрѕ (duminica a 9-a, Evanghelia de la Matei, învăţătură lumii). Marginal: Матѳеи, зачало нѳ (Matei, capul 59).

f. 45^{v}—49. Недѣлѣ і, Єѵаггеліе wт Матѳеа, пооученіе мироу (duminica a 10-a, Evanghelia de la Matei, învăţătură lumii). Marginal: Матѳеи зачало ѻѯ (Matei, capul 72).

f. 49—52^{v}. Недѣлѣ аі, Єѵаггеліе wт Матѳеа, глава ѻз, наоука Хрестїаном (duminica a 11-a, Evanghelia de la Matei, capul 77, învăţătură creştinilor).

f. 53.—55^{v}. Недѣлѣ ві, Єѵаггеліе wт Матѳеа, глава ѻѳ, наоука Хрестїаном (duminica a 12-a, Evanghelia de la Matei, capul 79, învăţătură creştinilor).

f. 56—60. Недѣлѣ гі по късѣХ сватыХ, Єѵаггеліе wт Матѳеа, глава ѻз (duminica a 13-a, după a tuturor sfinţilor, Evanghelia de la Matei, capul 77). (cap. 77 greşit, în loc de 80).

f. 60—64^{v}. Недѣлѣ ді, Єѵаггеліе wт Матѳеа, глава пѳ (duminica a 14-a, Evanghelia de la Matei, capul 89).

f. 64^{v}—68. Недѣлѣ еі, Єѵаггеліе wт Матѳеа, глава чѯ (duminica a 15-a, Evanghelia de la Matei, capul 92).

f. 68—71^{v}. Недѣлѣ ѕі, Єѵаггеліе, wт Матѳеа, наоука Хрестианом (duminica a 16-a, Evanghelia de la Matei, învăţătură creştinilor). Marginal: зачало ре (capul 105).

f. 71^{v}—75. Недѣлѣ зі, Єѵаггеліе wт Матфеа, глава ѯѯ, наоука Хрестианом (duminica a 17-a, Evanghelia de la Matei, capul 62, învăţătură creştinilor).

f. 75—78^{v}. Недѣлѣ а еже wт Лѫки Єѵаггеліе, зачало зі (duminica 1, Evanghelia de la Luca, capul 17).

f. 78^{v}—82. Недѣлѣ к, Єѵаггеліе wт Лоукы, глава кз, наоука Хрестиѧном (duminica a 2-a, Evanghelia de la Luca, capul 26, învăţătură creştinilor).

f. 82^{v}—86. Недѣлѣ г, Єѵаггеліе wт Лѫки, зачало л, наоука Хрестїаном. (duminica a 3-a, Evanghelia de la Luca, capul 30, învăţătură creştinilor). Marginal: глава з (capul 7).

f. 86^{v}—90^{v}. Недѣлѣ д, Єѵаггеліе wт Лоукы, глава ле (duminica a 4-a, Evanghelia de la Luca, capul 35).

f. 90^{v}—94. Недѣлѣ ѕ, Єѵаггеліе wт Лоукы. глава... наоука Хрестиѧном (duminica a 5-a, Evanghelia de la Luca, capul ... învăţătură creştinilor.

f. 94^{v}—97^{v}. Недѣлѣ ѕ, Єѵаггеніе wт Лоукы, глава ли, наоука православным крестїаном (duminica a 6-a, Evanghelia de la Luca, capul 38, învăţătură ortodoxilor creştini).

f. 97^{v}—101^{v}. Недѣлѣ з, Єѵаггеліе wт Лѫки, глава лѳ (duminica a 7-a, Evanghelia de la Luca, capul 39).

www.dacoromanica.ro

f. 101^{v}—104^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{и}}$, Єѵаггеліе wт Лѵки, зачало $\overline{\text{нг}}$, наѵка Хрестїаном (duminica a 8-a, Evanghelia de la Luca, capul 53, învățătură creştinilor).

f. 104^{v}—106^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{ѳ}}$, Єѵаггеліе wт Лѵки, зачало $\overline{\text{ѯѕ}}$ (duminica a 9-a, Evanghelia de la Luca, capul 66).

f. 106^{v}—110. Недѣлѣ $\overline{\text{і}}$ Єѵаггеліе wт Лѵки, зачало $\overline{\text{оа}}$, наѵка Хрестїаном (duminica a 10-a, Evanghelia de la Luca, capul 71, învățătură creştinilor).

f. 110—114. Недѣлѣ $\overline{\text{аі}}$, Єѵаггеліе wт Лѵки, зачало $\overline{\text{оз}}$, наѵка Хрестїаном (duminica a 11-a, Evanghelia de la Luca, capul 76, învățătură creştinilor).

f. 114—117^{v}. Недѣкѣ $\overline{\text{ві}}$, Єѵаггеліе wт Лѵки, зачало $\overline{\text{пѣ}}$, наѵка Хрестїаном (duminica a 12-a, Evanghelia de la Luca, capul 85, învățătură creştinilor).

f. 118—121. Недѣлѣ $\overline{\text{гі}}$, Єѵаггеліе wт Лѵки, зачало $\overline{\text{ча}}$, наѵка Хрестїаном (duminica a 13-a, Evanghelia de la Luca, capul 91, învățătură creştinilor).

f. 121—123^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{ді}}$, wт Лѕки, Єѵаггеніе, зачало $\overline{\text{чг}}$, наѵка Хрестиѧном (duminica a 14-a, Evanghelia de la Luca, capul 93, învățătură creştinilor).

f. 124—127. Недѣлѣ $\overline{\text{ёі}}$, wт Лѵки, Єѵаггеліе... наѕка Хрестианом (duminica a 15-a, Evanghelia de la Luca ... învățătură creştinilor).

f. 127—129^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{зі}}$, w мытари и фарисеи, Єѵаггеліе wт Матфеѧ... наѵка православнымъ Хрестианомъ (duminica a 16-a, despre vameş şi fariseu, Evanghelia de la Matei... învățătură ortodoxilor creştini).

f. 129^{v}—135^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{зі}}$, w блоудномъ... Єѵаггеліе wт Лѵки, зачало $\overline{\text{оѳ}}$, наѵка Хрестианомъ (duminica a 17-a, despre fiul risipitor, Evanghelia de la Luca, capul 79, învățătură creştinilor).

f. 135^{v}—138. Недѣлѣ сыропоусна, Єѵаггеліе wт Матѳеа, глава $\overline{\text{зі}}$, наѵка Хрестїаном (duminica lăsatului de brînză, Evanghelia de la Matei, capul 17, învățătură creştinilor).

f. 138—140^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{а}}$ поста, Іѡань глава $\overline{\text{ё}}$, Єѵаггеліе оучителное православнымъ Хрестїаномъ (duminica 1 din post, Ioan, capul 5, Evanghelia cu învățătură ortodoxilor creştini).

f. 140^{v}—143. Недѣлѣ $\overline{\text{к}}$ поста. Єѵаггеліе wт Марка, глава $\overline{\text{з}}$, наѵка Хрестїаном (duminica a 2-a din post, Evanghelia de la Marcu, capul 7, învățătură creştinilor).

f. 143—144^{v}. Недѣлѣ $\overline{\text{г}}$ поста. Сѧтаго Єѵаггеліе wт Марка, глава $\overline{\text{лз}}$ (duminica a 3-a din post, sfînta Evanghelie de la Marcu, capul 37).

f. 144^{v}—146. Недѣлѣ $\overline{\text{д}}$ поста, Єѵаггеліе wт Марко, глава $\overline{\text{м}}$ (duminica a 4-a din post, evanghelia de la Marcu, capul 40).

f. 146^{v}—148. Недѣле $\overline{\text{ё}}$ поста, сѧтаго Марка. глава $\overline{\text{мз}}$, Єѵаггеліе оучителное (duminica a 5-a din post, a sfîntului Marcu, capul 47; Evanghelie cu învățătură).

www.dacoromanica.ro

f. 148—150. В неделю цвѣтною, пооученїе миром (În duminica Floriilor, învăţătură lumii).

f. 150^{v}. Albă.

f. 151—154. Слово на възнесенїе Господа нашего Исвса Христа, наоука православнымъ Хрестїаномъ (Cuvînt la înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos, învăţătură creştinilor ortodoxi).

f. 154—157. Пооученїе миром отъ Єѵаггелїа наоука православнымъ Хрестианом на сватаго апостола Петра и Павла (Învăţătură lumii din Evanghelie, învăţătură creştinilor ortodoxi la sfinţii apostoli Petru şi Pavel).

f. 157—159^{v}. Слово на сватаго пророка Илии, чюдо егда заключи небо три лѣта не быст дожда по въсе земли (Cuvînt la sfîntul profet Ilie; minune cînd a închis cerul trei ani de n-a fost ploaie pe întreg pămîntul).

f. 159^{v}—162. Слово на прѣображенїе Господа нашего Ісуса Христа отъ Єѵаггелїа Матфеа (Cuvînt la schimbarea la faţă a Domnului nostru Iisus Hristos, din Evanghelia lui Matei).

f. 162—164^{v}. Слово на оус енїе прѣсватыа Богородице выложено єѵаггелїстом Іоаном (Cuvînt la adormirea preasfintei Născătoare de Dumnezeu, alcătuită de evanghelistul Ioan).

f. 164^{v}—168. Слово на рождество прѣсватыа Богородице, пооученїе мирѡ (Cuvînt la naşterea preasfintei Născătoare de Dumnezeu, învăţătură lumii).

f. 168—171^{v}. Слово ѡ въздвиженни чьстнаго и животворящаго дѣха, выложено єѵаггелистом Іоаном. (Cuvînt despre înălţarea cinstitului şi de viaţă făcătorului Duh, alcătuit de evanghelistul Ioan).

f. 171^{v}—173. Слово ѡ покровѣ сватыа Богородицѧ, наоука православнымъ Хрестїаном (Cuvînt despre acoperămîntul Născătoarei de Dumnezeu, învăţătură creştinilor ortodoxi).

f. 173—174^{v}. Слово на оуведенїе пресватыа Богородица присно дѣвы Марїа, наоука православнымъ Хрестїаномъ (Cuvînt la intrarea în biserică a preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pururea fecioarei Maria, învăţătură creştinilor ortodoxi).

f. 174^{v}—176. Слово преподобном Параскевыин ѥако моученїе прїѧла (Cuvîntul preacuvioasei Paraschiva, cînd a primit pătimirea).

f. 176^{v}—178. Слово на собор сватаго архистратига Михаила (Cuvînt la soborul sfîntului arhistratig Mihail).

f. 178—179^{v}. Слово на собор прѣсватыа Богородица (Cuvînt la soborul preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 179^{v}—180^{v}. Єѵаггелїе въкладное на ѡбрѣзанїе Господне (Evanghelia cu învăţătură la tăierea împrejur a Domnului).

Lipseşte sfîrşitul.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

Coperta din urmă, partea interioară : † Из Небожатко логофет († Eu Nebojatco logofăt). Из Мирwн бан († Eu, Miron ban).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : stemă. Scris de două mîini (I, f. 1—123^{v}, II, f. 124—180^{v}). 23 (mîna I-a) şi 32 (mîna II-a) rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Ucraina. Slavă bisericească de redacţie ucraineană cu influenţe medio-bulgare. Dăruit Academiei de D. A. Sturdza la 1885.

76.

Sec. XVII (sfîrşit). Hîrtie. 111 f. 30 × 19 cm. Lipseşte sfîrşitul.
Iaţimirski nr. 77.

1. f. 1—7^{v}. Казанїа на различныи праздники и недѣ. Первое на Воскресенїе Господнне (*Cuvîntări la diferite sărbători şi dumineci. Întîi la Învierea Domnului*) ; înc. Сеи дьнь егоже сотвори Господь...

2. f. 7^{v}—11. Слово второе к неделю Θомины (*Cuvîntul al doilea la duminica Tomei*) ; înc. Миръ камъ. Iwаннъ гл. к.

3. f. 11—14^{v}. Слово г к неделю мироносиць (*Cuvîntul al treilea la duminica Mironosiţelor*) ; înc. Достоинъ похвалы.

4. f. 14^{v}—18. Слово д к неделю разслабленнаго (*Cuvîntul al patrulea la duminica Slăbănogului*) ; înc. Се здравъ бысть.

5. f. 18—22. Словw к неделю самаряниню (*Cuvînt în duminica Samarinencii*) ; înc. Всяк пїяи wт воды сея.

6. f. 22—26^{v}. Слово е к неделю слѣпаго (*Cuvîntul al cincilea la duminica Orbului*) ; înc. Мнѣ подобаетъ дѣло.

7. f. 26^{v}—32. Слово к неделю з, сѧтыхъ wттць (*Cuvînt în duminica a 7-a a sfinţilor părinţi*) ; înc. Се естъ животъ вѣчнїи.

8. f. 32—36^{v}. Слово к неделю а всѣхъ сѧтыхъ (*Cuvînt în duminica întîi a tuturor sfinţilor*) ; înc. Богъ создатель нашъ.

9. f. 36^{v}—41. Слово к неделю в по сошествїе Сѧтаго Дха (*Cuvînt în duminica a 2-a după coborîrea Sfîntului Duh*) ; înc. Градѣте по мнѣ...

10. f. 41—45^{v}. Слово на совершенїе вчилыщи (*Cuvînt la terminarea şcoalei*) ; înc. Воздадѣмъ благодареніе.

11. f. 45^{v}—57. Слово на Богоявленїе Господне (*Cuvînt la Botezul Domnului*) ; înc. Море видѣ и побѣже...

12. f. 57—68^{v}. Сово к пяток на страсти Господни (*Cuvînt, vineri la patimile Domnului*) ; înc. Христос пострада по намъ...

13. f. 68^{v}—70. Wрацїа благодарствующаа на сѧтыи гавить (*Oraţie de mulţumire la sfînta rasă*) ; înc. Господь нашъ Iсс Христос.

14. f. 70—74. Слово на воскресенїе Лазарево (*Cuvînt la învierea lui Lazăr*) ; înc. Лазаръ дрг нашъ вспе...

www.dacoromanica.ro

15. f. 74—80. Слово к неделю цвѣтоносїѧ (*Cuvînt la duminica Floriilor*); înc. Рцѣте дщери Сїѡновѣ...

16. f. 80—89^{v}. Слово на пренесенїе мощен сѵ̑тителѧ Христова Николаѧ (*Cuvînt la aducerea moaştelor ierarhului lui Hristos, Nicolae*); înc.

17. f. 89^{v}—95. Казанне на Воскресенїе Христова (*Cuvînt la Învierea lui Hristos*); înc. Грѧдїи на страданїе волное.

18. f. 95^{v}—100^{v}. Казанїе на страсти Христовы (*Cuvînt la patimile lui Hristos*); înc. Сосѵ̑дъ избранныи Христовъ.

19. f. 100^{v}—105. Слово поⷯвалное на Воведенїе прⷱчистыѧ Богородицы (*Cuvînt de laudă la Intrarea în biserică a preacuratei Născătoare de Dumnezeu*); înc. Воздождъ выщнемѵ̑ ѡ бⷱты твѡѧ.

20. f. 105—110^{v}. Слово на памѧть иже во сѵ̑тыⷯ ѡтца нашего Николаѧ чѵ̑дотворца (*Cuvînt la pomenirea celui între sfinţi, părintele nostru Nicolae, făcătorul de minuni*); înc. Вселенскыи ѵ̑читель сѵ̑тыи Іѡаннъ Златоѵ̑стїи.

21. f. 110^{v}. Слово поⷯвалное ꙗсне къ Богѵ̑ прѣсвѧщенномѵ̑ егѡ милости господнѧ ѡтцѵ̑ Петрѵ̑ Могилѣ по смерты дорочною памѧтїю почитаемаго к колегїѵ̑мъ Братском Кїевском (*Cuvînt de laudă pentru strălucitul întru Dumnezeu preasfinţitul, milostivirea sa, domnul părinte Petru Movilă, la pomenirea anuală după moarte, cititä în colegiul Frăţiei din Chiev.*) Exordium.

Din cuvîntarea în cinstea lui Petru Movilă nu s-au păstrat decît 7 rînduri, restul lipseşte; înc.: Exordium. Не ѡтнииⷣетъ памѧть его...

f. 111—111^{v}. Albe.

Însemnări

f. 111. Весн книгѣ листовъ 110, а аркѵ̑шекъ бѵ̑дет 55, каждои аркѵ̑шъ по три пары, то бѵ̑детъ денегъ чотыри лева, кромѣ оправки и бѵ̑маги (Toată cartea, foi 110, iar coli vor fi 55; fiecare coală cîte trei parale, vor fi banii patru lei, afară de legătură şi hîrtie). (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: stemă. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele. Scris în Ucraina, probabil la Chiev. Limbă ucraineană literară. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

77.

1796 (f. 74). Hîrtie. 75 f. 21,5 × 17,5 cm.
Iaţimirski nr. 78.

<Letopiseţ sîrbesc — Letopiseţul Tronschi>

Pe foaia liminară nenumerotată dedicaţia lui C. Mijatović, istoric sîrb, către P. Balş, în limba franceză, din 1882.

f. 1.: Родослове сербское или илїрическое (Rodoslovie <genealogie> sîrbească sau ilirică); înc. Понеже мнози изволиша впискати родословїе...

www.dacoromanica.ro

Numele unor crai sîrbi sînt scrise pe margine de sus în jos, de asemenea şi numele unor mănăstirii pomenite în text.

Textul letopiseţului — f. 1—73^{v} — cuprinde istoria Serbiei pînă la începutul secolului XVI, fără subtitluri.

f. 74. Însemnarea scriitorului manuscrisului.

f. 74^{v}—75^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriisorului manuscrisului

f. 74. Сїѧ исторїѧ wт сербскиѫ̀ъ царѣ и кралѣ юже преписаѫ̀ъ дѧкъ Николае Глигорекичь из села Белотица. Темже молю вы, wтцы и братїа w погрешенїи, аще негдѣ wбрящете, прочитающе или преписающе сїа тетрадїнцы, исправлѧйте и мене процениw сподобляйте, понеже иво писменаѫ̀ъ есть весма грѹбо, wбаче во словаѫ̀ъ есть жалостно и ѕмилно можеть, бо из каменниѫ̀ъ сердцъ слезы пролити сѧ, понеже и во мнѣ бѣ сердцѣ затверждено wбаче преписаючи и чтечи много горкиѫ̀ъ сѹза (sic) проливаѫ̀ь, такw и ты любезнiи читателю с оусердїемъ сїѧ прочитан и вѹдеши слези пролиѵати. Wт рождества Христова × а҃ψ҃ѕ҃ лѣта Господня надстоѧнїемъ, месеца марта з҃ дне 8 селѕ Белотичѕ, протоереемь Гєѡргїемъ Бернчемъ. Конецъ.

(Această istorie despre ţarii şi craii sîrbi, am transcris-o diacul Nicolae Gligorevici din satul Belotici. De aceea, vă rog, părinţi şi fraţi, dacă veţi afla vreo greşală, citind sau copiind aceste caiete, îndreptaţi şi pe mine binevoiţi să mă iertaţi, pentru că şi în scrieri este foarte greu, căci în cuvinte este jale şi cutremurare şi pot să scoată lacrimi şi din inimile de piatră, şi pentru că şi în mine a fost inima învîrtoşată, dar scriind şi citind am vărsat multe lacrimi amare. Aşa şi tu, iubite cititorule, citeşte aceasta cu silinţă, vei vărsa lacrimi. De la naşterea lui Hristos, anul Domnului 1796 luna martie 7 zile în satul Belotici, fiind protopop Gheorghe Berici. Sfîrşit).

Titluri şi prima iniţială cu roşu. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice şi icoana răstignirii. Scris în Serbia, limbă sîrbească. Dăruit Academiei de Panaiot Balş la 1882.

78.

Sec. XV (a doua jumătate) cu adaose, sec. XVI—XVII (în vremea lui Ştefan cel Mare s-a copiat şi s-a continuat textul vechi început la 1407 (f. 1). Pergament. 53 f. 21 × 16 cm. Lipsesc foi la sfîrşit; în unele locuri textul răzuit, ilizibil şi completat cu nume adause posterior.

Iaţimisrki nr. 79.

‹*Pomelnicul mănăstirii Bistriţa* (*Moldova*)›

f. 1—2^{v}. Изколенїем Отца и съ і҃оспѫшенїемь Сына и съвр҃ъшенїемь Сватаго Дѹха нача сѧ си помѣникь в лѣто, × ѕ҃цеї҃, ендиктїѡн е҃і҃, кржг слънцоу к҃з҃, лоуны н҃і҃, въ Храмѣ Оуспенїа пр҃чистыѧ владичицѫ нашѧ Богородицѫ

www.dacoromanica.ro

и приснодѣвы Маріѧ иже на Бистрици (Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, s-a început acest Pomelnic în anul 6915 (1407), îndictionul 15, crugul soarelui 27, al lunii 18, în lăcaşul Adormirii preacuratei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria, cel de la Bistriţa).

Textul împărţit în capitole.

f. 2^{v}—4^{v}. Зде поминаѫт сѧ благочѣстивїи господарїе земли Молдовлахыскыѧ иже сѫтъ си (Aici se pomenesc binecinstitorii domni ai ţării Moldovlahiei, care sînt aceştia). Sînt trecuţi domnii Moldovei de la Bogdan (1359) pînă la Ştefan Rareş (1550—1552), împreună cu doamnele, membrii familiei, marii cnezi aî Moscovei cu familia lor şi unii domni munteni, precum şi rudenile dela Mangop ale lui Ştefan cel Mare.

f. 5. Зде поминаѫт сѧ архїерен ; Помѣни Господи въ блаженом кончинѣ прѣставлъшихѯ сѧ митрополити (Aici se pomenesc arhiereii. Pomeneşte, Doamne, pe mitropoliţii care s-au sfîrşit cu moarte fericită). Începe cu Iosif şi se termină cu Pahomie.

f. 5—5^{v}. Зде поминает сѧ архимандрити (Aici se pomenesc arhimandriţii). Începe cu Dionisie, se termină cu monahul Gheorghe de la Tazlău.

f. 5—15^{v}. Зде поминает сѧ иниѡкыи чин (Aici se pomeneşte cinul călugărilor).

f. 15. Titlu marginal : Зде поминаю сѧ архїепископъ прѣвыѧ Іоустинїанїа иже ест ѺХрид (Aici se pomenesc arhiepiscopii Iustinianei Prime, care este Ohrida). Începe cu Prohor, urmează apoi iarăşi numele monahilor.

f. 16—18^{v}. Зде поминаѫ сѧ инокыни (Aici se pomenesc călugăriţele).

f. 19—23. Зде поминаѫт сѧ болѣре земли Молдовлахыскыѧ (Aici se pomenesc boierii ţării Moldovlahiei).

f. 23^{v}. Зде поминает сѧ мѫнтѧне wт Келеѧ (Aici se pomenesc muntenii dela Chilia).

f. 24. Зде поминает сѧ плимѣни Нѣкоресѫлока (Aici se pomeneşte neamul lui Necorescul).

f. 24—26^{v}. Diferite nume fără titlu.

f. 27—38. Зде поминаѫт сѧ въ оумершїихѯ православнїи Христїане (Aici se pomenesc drept credincioşii creştini dintre cei morţi).

f. 38^{v}. Сїи оу разбои Тоурско оумрѣшѧ панове (Aceştia sînt boierii morţi în războiul cu turcii).

f. 39—53^{v}. Urmează nume fără titlu separat.

Întreg textul manuscrisului cu traducere romînească editat de Damian P. Bogdan, *Pomelnicul mănăstirii Bistriţa*, Bucureşti, 1941.

Titluri, mai multe rînduri întregi, nume în text, cu roşu, altele cu albastru. Scris de mai multe mîini, adăugîndu-se mereu nume noi la textul vechi. Scris în secolul al XV-lea. Între 16—21 rînduri pe pagină. Semiuncială, unele adausuri tîrzii cu cursivă. Legătură nouă pînză. Scris la mănăstirea Bistriţa-Moldova. Limbă slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Bistriţa.

www.dacoromanica.ro

79.

Sec. XVII cu adause din sec. XVIII—XIX. Hîrtie. 138 f. 27 × 19,5 cm. Iaţimirski nr. 80.

‹*Pomelnicul mănăstirii Schitul Mare (Galiţia Orientală*›

f. 1—2. Ѥктенїꙗ за оусопшихъ (Ectenii pentru răposaţi).

f. 2. Помѧникъ преподобнаго wтца нашего схимонаха Іwва кѵпноже и схимонах Данїила, родителѣи и съ род их (Pomelnicul preacuviosului părintelui nostru schimnic Iov, împreună şi cu shimonahul Daniil, părinţii şi neamul lor). ‹E vorba de întemeietorul mănăstirii›

f. 2ᵛ—48. Urmează pomelnicele călugărilor şi egumenilor de la Schit, începînd cu egumenul Theodosie.

f. 48.ᵛ Albă.

f. 49—77ᵛ. Continuă pomelnicul ieromonahilor şi monahilor. La f. 55, cu un titlu deosebit: Помѧникъ монаха Пахомїа Тѵркѵла (Pomelnicul monahului Pahomie Turcul). Urmează apoi iar pomelnicele călugărilor, la margine, cu locul originii şi date din sec. XVII şi XVIII.

f. 71ᵛ. Albă.

f. 78. Помяни Господи дѵша преставльшихсѧ рабов своих (Pomeneşte, Doamne, sulfe ele răposaţilor robilor tăi). Începe cu mitropolitul Ghedeon (al Liovului), apoi ieromonahi şi preoţi).

f. 78ᵛ. Albă.

f. 79—90ᵛ. Pomelnicul a diferite persoane, între care cei mai mulţi călugări.

Dela f. 83 text pe două coloane.

f. 86. Albă.

f. 91—94. Albe.

f. 95. Архимандрыти (Arhimandriţii), iar pe coloana a doua mitropoliţii de Chiev.

f. 95ᵛ. Albă, urmează o lacună.

f. 96—136. Listă cu date ale fraţilor morţi, începe cu nr. 19; înc. И тоже дьнь такожде прачасти сѧ брат нашь Іларїwнь в годины ѳ нощъ предаст дѵхъ и оба в четвертокъ погребоша сѧ единою рокѵ × ⁻ахкк мѣсѧца іюнїа з. (În aceeaşi zi de asemenea a murit fratele nostru Ilarion la ceasurile 2 din noapte şi şi-a dat sufletul şi amîndoi au fost îngropaţi împreună, în anul 1622 luna iunie 7).

f. 100. Рокѵ × ⁻ахнв мѣсѧца іюлѧ кд дьнѧ почало сѧ повѣтрее през которое престависи сѧ братїа наша (În anul 1652 a început ciuma, în timpul căreia au murit fraţii noştri), urmează 160 de nume. După aceea continuă cu morţii anilor 1653—1676.

La f. 106. Рокѵ × ахоѕ мѣсѧца септѳврїа ѕ дьнѧ тѵрки монастыр наш врѵиновали (în anul 1676, luna septembrie 6 zile, turcii au dărîmat

www.dacoromanica.ro

mănăstirea noastră); urmează lista călugărilor care au pierit cu acest prilej. Urmează apoi lista călugărilor morți pînă la 1719.

f. 114. Рок × ⁂ѳї мѣсмца wктовріа дьнь ѳ почало сѧ повѣтрѧ моро второе (În anul 1719 luna octombrie ziua 9, a început a doua epidemie de ciumă).

La f. 136 termină lista călugărilor morți cu anul 1803.

f. 136ᵛ. Albă.

f. 137. Памент Савина бана в лѣто wт здані мира × ѕсаї юлиа ѝ, по фторіе създаніе церкви, а wт създаніе церкви лѣто × ѕрпѝ (Pomenirea lui Savin banul, în anul de la facerea lumii 7211 (1703) Iulie 8, după a doua clădire a bisericii, iar de la clădirea bisericii 7188 (1680); înc. Помнаніе п. Савина бана великаго земли Молдавскон. Помѧни Господи благороднаго раба своего Савина бана и кнѧгиню его Єленѕ (Pomenirea panului Savin, marele ban al țării Moldovei. Pomenește, Doamne pe nobilul, rob al tău, Savin banul și pe cneaghina lui, Elena). Urmează alte nume de boieri moldoveni.

f. 137ᵛ. Albă.

f. 138. Însemnare ruptă, în limba polonă, de diferite nume proprii.

Foaie mică separată cu rugăciuni pentru morți, nenumerotată.

Titluri și inițiale cu roșu. Ornamente în roșu și negru la f. 1, 2, 55, 80. Miniaturi la f. 2, 97 (aceasta din urmă în peniță reprezintă moartea egumenului Theodosie, cu data 1630). Filigran: stemă. Scris succesiv de mai multe mîini, pe măsură ce se adaugă nume la pomelnicul inițial. Numărul rîndurilor pe pagină variază între 12—32. Semiuncială și cursivă. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente stilizate (deteriorată). Scris la mănăstirea Schitul Mare (Ucraina) limbă ucraineană. Proveniența necunoscută.

80.

Sec. XIX. Hîrtie. 343 f. 34 × 21 cm.
Iațimirski nr. 81.

f. 1. albă.

f. 1ᵛ. Extrase din Apostol.

1. <*Dogmele bisericii ortodoxe*>. f. 2. Titlul lucrării: Обозрение догматов, преданiи и обычаевъ нововнесенныхъ бывшемъ Никономъ, патриархомъ съ последующими архипастырьми въ велико россiистен нынѣ господствующей церкви (Privire asupra dogmelor, tradițiilor și obiceiurilor de curînd introduse de Nicon [1]), fost patriarh, împreună cu arhipăstorii următori, în biserica mare rusă acum conducătoare).

f. 2—10ᵛ. Predoslovia.

[1]) Nicon, patriarh al Rusiei (1655—1666, † 1681).

www.dacoromanica.ro

f. 11—12^{v}. Tabla de materii.

f. 13—329^{v}. Textul.

2. f. 330—337. Каталогъ древле православныхъ все россійскихъ іерархове какъ то митрополитове киевскихъ и потом московскихъ и патріарховъ московскихъ и вся Россій от летъ равноапостольнаго князя Владимира и до Никона патріарха (Catalog al ierarhilor cei vechi, ortodoxi a toată Rusia, ca mitropoliții de Chiev și după aceea ai Moscovei și patriarhii de Moscova și a toată Rusia, din anii cneazului Vladimir, cel de o potrivă cu apostolii, pînă la patriarhul Nicon).

f. 337^{v}—343^{v}. Albă.

Titluri și inițiale cu roșu. Ilustrații (mîini cu părți din veșminte în diferite culori) pe numeroase pagini, în margine, 58 și între 83^{v}—108^{v}. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială mică. Legătură veche în piele și lemn cu ornamente florale. Scris în Rusia. Limbă rusească. Din biblioteca episcopului Melhisedec.

81.

Sec. XVI. Hîrtie. 259 f. 27 × 18 cm. Sfîrșitul lipsește. Foile 1—3 rupte pe margină; o f. lipsă după f. 4 ; f. 259 ruptă.

Iațimirski nr. 82.

<Tipic>

f. 1—2^{v}. Cuprinsul : Главизны сѫщим оуказным къ настоящеи сеи кни<зѣ> (Capetele ce se arată în cartea aceasta de față).

f. 3—51^{v}. Оустав цръковнѣи слѫжбѣ иже въ Іероусалимѣ сватыа великыа Лавры прѣподобнаго wтца нашего Савы; се въслѣдованіе бываетъ и къ прочіихъ Іерѫсалимъскыхъ wбителехъ (Rînduiala slujbei bisericești care se face după urmarea celei din Marea Lavră din Ierusalim a prea cuviosului părintelui nostru Sava. Această slujbă se face și în celelalte locașuri din Ierusalim).

f. 52—179^{v}. Послѣдованіе цръковнаго пѣнія иже съврания всего лѣта wт мѣсяца септевріа до мѣсеца авгѫста. (Rînduiala cîntării bisericești adunată pe tot anul, din luna septembrie pînă în luna august).

f. 180—259^{v}. Послѣдованіе сватыа великіа м̄-тниця недѣлѣ въ нѫже поет сѧ божественаа притча еѵаггелскаа о мытарн и w фарисеи. (Rînduiala sfîntului marelui post de 40 de zile. Săptămîna în care se cîntă dumnezeiasca pildă a vameșului și fariseului).

f. 259. Ruptă, se păstrează numai un fragment.

Însemnări

La f. 3—11 însemnare slavonă în mare parte ruptă prin tăierea marginei de jos a paginilor, pe care e scrisă; se poate descifra începutul : рокѫ × а̄х̄ѕ̄ (anul 1606) și blestemul pentru cine va lua cartea.

www.dacoromanica.ro

Pe forzaţul din urmă : Пис Кифо дїак wт Zагра, сынъ попа Късию (Am scris Chifo diac, din Zagra, fiul popei Văsiiu).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Litere ornate. Ornamente în 3 culori la f. 1, 3, 52, şi în 4 culori la p. 180). Filigran : stemă cu cruce la mijloc. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Limbă slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Dăruit Academiei de Alex. Pop din Sîngiorgiu Năsăud.

82.

Sec. XVII. Hîrtie. 179 f. 28,5 × 20 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul. Numerotaţia cirilică a foilor 47—74, restul nenumerotat.

Iaţimirski nr. 83 (îl datează din sec. XVI, dar filigrana şi scrisul sînt din veacul următor).

<Ceaslov>

f. 1—4^{v}. Cîntările ceasului al 5-lea. Începutul lipseşte ; înc. Хранихъ пѫти жестwкы.

f. 5^{v}—9. Час ѕ : прѣд тє поклоним сѧ трици (Ceasul al 6-lea : înaintea ta ne închinăm de trei ori).

f. 16^{v}—21. Час $\overline{\text{ѳ}}$, царю небєсныи три сѧтоє Господи помилоу҃и $\overline{\text{вї}}$. прѣд тє поклwним сѧ трици (Ceasul al 9-lea, împăratului ceresc de trei ori sfînt, Doamne miluieşte de 12 ori, ne închinăm înaintea ta de trei ori).

f. 21—27. Начало вечерни, прїндѣтє, поклwним сѧ (Începutul vecerniei, veniţi să ne închinăm).

f. 27^{v}—61. Начѧло великои павечерници (Începutul vecerniei celei mari).

f. 62—163^{v}. Послѣдованіє цръковнаго пѣнїа и събранїа въсє лѣтнаго наченше wт мѣсѧца септєврїа до мѣсѧца аѓоуста прѣкимѫ тропарїє и кондаке праздникwм нарwчитымъ сѧтымъ (Rînduiala cîntării bisericeşti şi adunare pe tot anul începînd de la luna septembrie pînă la luna august, cuprinzînd troparele şi condacele sărbătorilor şi ale sfinţilor consacraţi).

f. 164—176^{v} Трwпарѫ, кондаци великыѫ $\overline{\text{м}}$-цѫ, въ недѣлѣ ѩже w мытари и фарисеи (Troparele şi condacele postului mare de 40 de zile, în săptămîna vameşului şi fariseului).

f. 177—179^{v}. Тропаре въскрѣсныи (Troparele învierii).

Însemnări

f. 111^{v}—112. Pe marginea de jos a foilor : Acest Ceaslov alu nostru, anume Chripriiano monah de la schitul Hangului.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 62. Filigran : trei semilune. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură nouă în pînză. Scris în Moldova. Slavă bisericească, redacţie medio-bulgară. Proveniența necunoscută.

www.dacoromanica.ro

83.

Sec. XVIII (început). Hîrtie. 160 f. 19 × 15 cm.

Iaţimirski nr. 84 (îl datează din sec. XVII, dar scrisul şi desemnele sînt de la începutul veacului următor).

1. <*Cîntări bisericeşti*

f. 1—8^{v}. Къ неделю на полѹношницы канонъ сѫтыи живоначалнѣи Троицы, творе҇ніе Митрофана патрїарха Цариграда... глас а҃ (duminică la slujba mezonopticei. Canonul sfintei Treimi de viaţă începătoare, opera lui Mitrofan, patriarhul Ţarigradului. Glasul 1).

Urmează cîntările celorlalte glasuri cu titluri asemănătoare :

f. 9—16. Glasul II.

f. 16^{v}. Albă.

f. 17—23. Glasul III.

f. 23^{v}—30. Glasul IV.

f. 31—37. Glasul V.

f. 37^{v}. Albă.

f. 38—44. Glasul VI.

f. 44^{v}—50^{v}. Glasul VII.

f. 51—58^{v}. Glasul VIII.

f. 59—62. Припѣлꙗ Троичны, творе҇ніе с Григорїѧ Сїнаита (Pripelele Treimei, opera sfîntului Grigore Sinaitul)

f. 62^{v}—64^{v}. Albă.

f. 65—70^{v}. Канонъ ко сѫтомѹ ангелѹ Хранителю своемѹ (Canon către sfîntul înger păzitor).

f. 71—77. Правило къ сѫтомѹ Ивану Предитичи (Pravilă către sfîntul Ioan Înaintemergătorul).

f. 77^{v}. Albă.

f. 78—87. Всечестныи параклисъ прѣсѫтѣи владичице нашеи Богородици (Preacinstitul Paraclis al preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu).

f. 87^{v}—95^{v}. Канонъ сѫтителю Христѹ и чѹдотворцѹ Нїколаю (Canonul ierarhului lui Hristos, Nicolae, făcătorul de minuni).

f. 96—101^{v}. Канонъ чьстномѹ и животворѧщемѹ кръстѹ Господню (Canonul cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci a Domnului).

f. 102—102^{v}. Albe.

f. 103—114. Канонъ къ всѣм сѫтымъ (Canon către toţi sfinţii).

f. 114^{v}. Albă.

f. 115—124^{v}. Канонъ иноческиı (Canonul călugărilor).

f. 125—125^{v}. Albe.

2. f. 126—131^{v}. Страсти Господа нашего Ісѹса Христа (Patimile Domnului nostru Iisus Hristos).

www.dacoromanica.ro

3. f. 132—143^{v}. Благодарное страданїи Христовыѧ размышленїе (Meditaţie recunoscătoare pentru patimile lui Hristos).

f. 144—144^{v}. Albe.

4. f. 145—153. Чинъ бываемыи на понахидѣ всечестныхъ архїмандритовъ Печерскихъ (Rînduiala ce se obişnuieşte la panahida atotcinstiţilor arhimandriţi ai Pecerschii).

Pe f. 145^{v} în text: Господѕ помолим сѧ ѡ вставленїи грѣховъ къ блаженнои памѧти преставльшаго сѧ раба Божїа преѡсщенаго мїтрополита кїевскаго и архимандрита Печерскаго Петра Могилы (Domnului ne rugăm pentru iertarea păcatelor celui întru fericire răposat, robul lui Dumnezeu, preasfinţitul mitropolit al Chievului şi arhimandrit de Pecersca, Petru Moghilă).

f. 153^{v}. Ocupată toată cu un lavis reprezentînd învierea lui Hristos.

f. 154—159^{v}. Чинъ бываемыи на понахидѣ блаженныхъ и присно помнаемыхъ ктиторовъ сѧтыѧ обители Печерскїѧ кїевскїа (Rînduiala ce se face la panahida fericiţilor şi în veci pomeniţilor ctitori ai sfîntului lăcaş al Pecerschii din Chiev).

f. 160—160^{v}. Albe.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Desene in peniţă şi lavis-uri imitind ilustraţiile cărţilor tipărite, unele reprezentînd pe sfinţii Lavrei Pecersca de la Chiev şi cuprinzînd şi cîte o pagină întreagă la f. 1, 9, 17, 24^{v}, 38, 41^{v}, 51, 59, 65, 71, 78, 87^{v}, 96, 103, 115, 126, 132, 145, 153 şi 154. 17 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Ucraina-probabil la Chiev. Slavă bisericească de redacţie ucraineană. Proveniența necunoscută.

84.

Sec. XVI Hîrtie. 325 f. 20 × 31 cm Lipsesc foi după f. 12^{v}. După f. 153 o foaie nenumerotată.

Iaţimirski 1 (M-rea Neamţ) (îl datează din sec XV, însă filigranul şi scrisul sînt din veacul următor: (în descrierea lui Iaţimirski se indică ca fiind lipite pe copertele manuscrisului două foi de pergament ale unui manuscris slav sec. XIII—XIV. Ele formează azi ms. slav nr. 682).

<Cărţile proorocilor şi tîlcuirea lor>. Titlu pe cotor: Книга Ѳпокалипсисъ толкованїи болгарскаѧ с пророчествїѧми (Cartea tîlcuirii Apocalipsului în bulgăreşte cu prorocirile).

f. 1—60. Din Apocalipsul sf. Ioan şi tîlcuirea lui, fără titlu; înc. Господиноу моемоу брату и причестникоу.

f. 24^{v} şi 60^{v}. Albe.

f. 61—69^{v}. Titlu: Сїе пророчество сѧтаго пророка Ѡсиѥ (Aceasta e prorocirea sfîntului proroc Osie).

f. 69^{v}—73. Пророчество Іѡилеко (Prorocirea lui Ioil).

f. 73—79^{v}. Пророчество Ѧмоше (Prorocirea lui Amos).

f. 79^{v}—81^{v}. Сказанїе пророчьства Ѧкденна (Spunerea prorocirei lui Avdia).

www.dacoromanica.ro

f. 81^{v}—84. Пророчьство Іωнн пророка (Prorocirea prooroculuí Iona).

f. 84—90^{v}. Пнорочьство Мнхεωвко (Prorocirea lui Mihei).

f. 90^{v}—93. Пророчьство Наѹмлїε (Prorocirea lui Naum).

f. 93—97. Пророчьство Йввакоѹмлїε (Prorocirea lui Avacum).

f. 97—100. Пророчьство Софонино (Prorocirea lui Sofonie).

f. 100—102^{v}. Пророчьство Йггеи пророка (Prorocirea proroculuí Agheu).

f. 102^{v}—114^{v}. Пророчьство Захарне пророка (Prorocirea proroculuí Zaharia).

f. 114^{v}—118. Пророчьство Малахино... Prorocirea lui Malahia).

f. 118—183^{v}. Пророчьство Исаїε пророка сына Йммоша (Prorocirea lui Isaia prorocul, fiul lui Amos).

f. 183—184. Сватаго Єпифанїа епископа Кѹпрьскаго ѡ именεх пророчьскых и ѡт коѹда бышε сами и како оѹмрѣшε и гдε лежетъ моши их. (Ale sfîntului Epifanie, episcop de Cipru : Despre numele prorocilor şi de unde au fost ei şi cum au murit şi unde zac moaştele lor) ; înc. Исаіа бε ѡт Іерѳсалима.

f. 184—185^{v}. Ѳεѡдорита епископа кѹпрьскаго, сказанїε ѡ пророчьствε Іεзεкiилεвε (al lui Theodorit, episcopul de Cipru : Cuvînt despre prorocirea lui Iezechil) ; înc. Къложих пророкъ пророчьства.

f. 185^{v}—253. Пророчьство Іεзεкiила пророка (Prorocirea proroculuí Iezechil).

f. 253—259. Din prorocirea lui Ieremia (fără titlu).

f. 259—260. Сказанїε пророчьства Єзεкилεва (Spunerea prorocirii lui Ezechil).

f. 260—296^{v}. Пророчьство Іεремїинѡ (Prorocirea lui Ieremia).

f. 297—323^{v}. Пророчьство Данилово (Prorocirea lui Daniel).

f. 324—325^{v}. Albe cu însemnări.

Însemnări

f. 324. Помени Господи До⟨ви⟩да цара Морескаго (Pomeneşte, Doamne, pe David împăratul Moreii). (Sec. XVI).

f. 325^{v}. Въ лето × $\overline{зчк}$ сиε писа Димїтръ кнεзεкъ вноукъ Іандѡкъ сынъ, мѣсяца марта $\overline{кї}$ днь, кого бεшε жито килѡ пѡ $\overline{к}$ аспри, къ вεки вεкѡм. Ймин. (În anul 7092 (1584) a scris aceasta Dimitrie, nepot de cneaz, fiul lui Andrei [1]), în luna martie 12 zile, cînd a fost grîul chilul pe 20 aspri, în vecii vecilor. Amin).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în mai multe culori la f. 1 şi 61. Filigran : două săgeţi încrucişate. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ferecături metalice şi ornamente geometrice. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească şi influenţe medio-bulgare. De la mănăstirea Neamţului.

[1]) În text „Iandov".

www.dacoromanica.ro

85.

Sec. XV. Hîrtie. 279 f. 31 × 21,5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după 176^{v}. Iaţimirski nr. 2 (m-rea Neamţ).

‹*Vechiul Testament*›

Începutul lipseşte; f. 1 începe cu povestirea despre Iosif. înc.; -тое принесоⷯшм съ собож коупити пищ҃.

f. 1—7^{v}. ‹Facerea, cartea I-a›

f. 8—43. Книгы второ҃ѧ Моусеѡвы, Исⷯшдныѧ (Cartea doua a lui Moisi, Ieşirea).

f. 43—63^{v}. Книгы третїѧ҃ Мшусеѡвы, Левитикы слⷭжебныителены рекше слугжи (Cartea treia a lui Moisi Levitiçul, adică slujitorii care fac slujba).

f. 64—94. Книгы четвр҃тыѧ҃ Мшусеѡвы, числа сынѡвъ Іаковлѧ (Cartea patra a lui Moisi. Numerile fiilor lui Iacov).

f. 94—126^{v}. Книгы Мшусеѡвы пѧтыѧ҃, в̄-го закона (Cartea cincea a lui Moisi: despre a doua lege).

f. 126^{v}—150^{v}. Книгы Іⷭсовы сына Навїина шестыѧ҃ (Cartea şasea a lui Iisus, fiul lui Navi).

f. 150^{v}—173. Книгы сѫдїи Израилевⷦⷯъ седмыѧ҃ (Cartea a şaptea a judecătorilor israeliţilor).

f. 173^{v}—176^{v}. Книгы Рѳⷬинны wсмыѧ҃ (Cartea a opta a lui Ruth).

După f. 176 lipsesc foi.

f. 177—200^{v}. ‹Cartea întîia a regilor›. Lipseşte începutul, înc. И да прⷦбѫдет днес и слышанити сѧ.

f. 200^{v}—228^{v}. Царьство второе (A doua împărăţie).

f. 228^{v}—264^{v}. Царьство третїе (A treia împărăţie).

f. 264^{v}—279^{v}. Царьство четвр҃тое (A patra împărăţie).

Sfîrşitul cărţii lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 8, 43, 64, 94, 200^{v}, 228^{v}. Filigran: mînă cu stea pe un deget. 32 rînduri de pagină. Semiuncială. Legătură nouă în pînză (cu un fragment din veche legătură în piele cu ornamente stilizate). Scris în Moldova, şcoala de copişti a lui Gavril diacul dela mănăstirea Neamţ. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la mănăstirea Neamţ.

86.

Sec. XVI. Hîrtie. 490 f. 21,5×16 cm. F. 1 ruptă în parte.
Iaţimirski nr. 3. (M-rea Neamţ).

‹*Vechiul Testament*›

f. 1—2^{v}. ‹Introducere la Paralipomene›; înc.: ⟨На⟩чинаетъ предословїе ⷯ҃ѧтаго Геⷬасима къ кнⷭ⟨ги⟩ иже ⷭст Паралипомени иже мы глаголⷦти..

www.dacoromanica.ro

(rupt). (Începe predoslovia sfîntului Gherasim la cartea care este Paralipomene, pe care noi o numim... (rupt).

f. 2^{v}—4^{v}. Ꙗкы ины пролог (Iarăşi alt prolog).

f. 4^{v}—50. Начинаетъ первам книга даврє аминъ[1]) ѥже ест Паралипоменωнъ (Începe prima carte a Cronicelor care este Paralipomenele).

f. 50^{v}—109^{v}. Начинает книга даврє аминь[1]) или паралипоменонъ книга к̄ (Începe cartea Cronicelor sau a Paralipomenilor, cartea 2).

f. 110—112. Начинает предословиє Божесткенаго Герасима презвитерѕ на книгѕ Ѳздрє (Începe predosloyia dumnezeescului Gherasim prezviterul la cartea Ezdrei).

f. 112—127. <Cartea Ezdrei>. Fără titlu.

f. 127^{v}—151. Начинает сѧ книга Ѳздра вторая (Începe cartea a doua a Ezdrei).

f. 176—222^{v}. Начинает сѧ книга Ѳздры третиа (Începe cartea a treia a Ezdrei).

f. 223—223^{v}. Ꙗчинаетъ прологъ блаженаго Герасїма презвитера на книгѕ Товїѧ (Începe prologul fericitului Gherasim la cartea lui Tobie).

f. 224—241^{v}. Начинает книгѕ Товїю (Începe cartea lui Tobie).

f. 242—264^{v}. Начинаетъ книгѕ Іодиѳь (Începe cartea Iuditei).

f. 265—287. Книга глаголемаа Ѳсѳирь (Cartea numită Estera).

f. 287^{v}. Начинает пролог на книгѕ премѹдрости (Începe prologul la cartea Înțelepciunii).

f. 288—319^{v}. Начинает книга премѹдрости (Începe cartea Înțelepciunii).

f. 320—320^{v}. Albe.

f. 321—321^{v}. Пролог на книги Маковеїскїа (Prolog la cartea Macabeilor).

f. 321^{v}—382^{v}. Начинает книга а̄-ка Маковєѡмѣ (Începe cartea întîi a Macabeilor).

f. 383—424. Начинает книга к̄ Маковєнска (Începe cartea doua a Macabeilor).

f. 424^{v}. Albă.

f. 425—489. Начинает Іеремиа пророкъ (Începe prorocul Ieremia).

f. 489^{v}. Albă.

f. 490—490^{v}. Cu însemnări (v. mai jos).

Pe marginea foilor şi dedesupt explicații ale cuvintelor. Numărul mare de cuvinte latineşti, explicate în note, arată că aceste părți din Vechiul Testament au fost traduse în slavoneşte din latină.

Însemnări

Însemnări ale scriitorului manuscrisului.

---

[1]) În ebraică: dibrć haggamin: anale cronici.

www.dacoromanica.ro

f. 109^{v}. Скончавает молитка Манасїа царѧ їюдіна а гдѣ бѫдет wпис, а ты, Христа дла, испрак собою (Se termină rugăciunea lui Manasia, împăratul iudeilor, iar unde va fi greşeală, iar tu, pentru Hristos, îndreaptă-mă).

f. 264^{v}. Скончает книгѫ Юдитѣ къ Хвалѣ Богѹ, емѹ же ест чьсть и слава в вѣкиим вѣком. Ямин. (Se termină cartea Iuditei, spre lauda lui Dumnezeu, căruia îi este cinstea şi slava în vecii vecilor. Amin).

Alte însemnări.

f. 490 : Această carte ce se cheamă Ezdroa au petrecut ermonah Veniiamin eclisiarhu, ficior lui Dumitru ot Magoşeşti мѣсяца wктоврїа $\overline{\text{лѣ}}$ дьни лѣт × $\overline{\text{зрчд}}$; скончает сѧ въ дьни Константин Кантемир воєвода (Luna octombrie 31 zile, anul 7194 (1685); s-a terminat în zilele lui Constantin Cantemir voevod).

f. 490^{v}. Книга реторскаа погѹбленїе оумоу (Cartea retorică, pierderea minţii).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în mai multe culori la f. 1 şi 4^{v}. Filigrane: cap de zimbru, şarpe încolăcit pe o cruce. 22 rînduri pe pagină. Semiunicală. Legătură veche în piele şi lemn frumos ornamentată. Scris probabil în Ucraina. Slavă bisericească de redacţie ucraineană. De la mănăstirea Neamţ.

87.

Sec. XVI. Hîrtie. 172 f. 24,5 × 16 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.

Iaţimirski nr. 4 (m-rea Neamţ). (Il datează de la sfîrşitul veacului al XV-lea, dar scrisul este din al XVI-lea.

1. <*Psaltirea*> f. 1—153^{v}.

f. 1. Ordinea cîntărilor Psalmilor în slujbele de peste an. Titlul lipseşte.

f. 1^{v}—142. Давида пророка и царѣ, пѣс Ѱалом (Ale lui David proroc şi împărat, cîntările Psalmilor).

f. 142—142^{v}. Сїи псаломь особь писань ест Давидь и вънѣ числа $\overline{\text{рн}}$ псаломь, егда едино братєвкова съ Голїаѳом (Acest psalm este scris deosebit de David, în afara numărului celor 150 de psalmi, cînd s-a luptat singur cu Goliath).

f. 143—154^{v}. <Cîntările scriptuare ce urmează după psalmi>. înc. Пѣснь Моусиова въ исходѣ (Cîntarea lui Moisi la „ieşire").

2. <*Din Triod*> f. 154—165.

f. 154—158. Въ сѫтѫѭ и великѫѭ сѫбьтє кечер (În sfînta şi marea sîmbătă seara).

f. 158—164^{v}. Въ сѫтѫѭ великаа недѣлѣ Пасхы (În sfînta mare duminecă a Paştilor).

www.dacoromanica.ro

3. f. 165—172^{v}. Чьстныи Па·аклис прѣсвѧтѣи владичици наше Богородици (*Cinstitul Paraclis al preasfintei stăpînei noastre, Născătoare de Dumnezeu*).

Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: Петръ воєвода (Petre voevod). Sec. XVI).

f. 1 jos: Irodiacon Afănasie. (Sec. XVII).

f. 159^{v}. Къ лѣто, ×$\overline{\text{знз}}$ (În anul 7056 = 1548).

Pe coperta din urmă, partea interioară: Азъ много грѣшнїи Иѳимї дїакон (Eu mult păcătosul Iftimie diacon). (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori, naive, la f. 1^{v}, 66, 143, 165. 22 rînduri pe pagină. Semiunicală. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ

88.

Sec. XV. Hîrtie. 281 f. 29×21 cm. Începutul lipseşte.
Iaţimirski nr. 6 (m-rea Neamţ).

‹*Tetravanghel*›

f. 1—62^{v}. Evanghelia de la Matei, lipseşte începutul (începe cu sfîrşitul zacialei 15).

f. 63—64. Єже wт Марка сѧтого Єѵаггелїа главы. (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 64—65. Прѣдїсловїє еже wт Марка сѧтаго Єѵаггелїа. (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 66—114^{v}. Єже wт Марка сѧтоє Єѵаггелїе. (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 115—117. Єже wт Лѹкы сѧтого Єѵаггелїа главы. (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 117—117^{v}. Прѣдисловїє еже wт Лѹкы сѧтаго Єѵаггелїа. (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 118—201^{v}. Єже wт Лѹкы сѧтоє Єѵаггелїе. (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 202—202^{v}. Главы еже wт Іѡанна сѧтаго Єѵаггелїа. (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 202^{v}—204^{v}. Прѣдисловїє еже wт Іѡана сѧтаго Єѵаггелїа. (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 205—264^{v}. Єже wт Іѡана сѧтоє Єѵаггелїе. (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 265—265^{v}. Сказаніе прѣемлѧщее късего лѣта число єѵаггелское и єѵаггелистwм прѣѧтїе wт кѫдоѹ начинаѫть и до где стаѫть. (Spunere

www.dacoromanica.ro

cuprinzînd numărul eveangheliilor pe tot anul şi folosirea evangheliştilor de la fiecare de unde începe şi pînă unde se opreşte).

f. 265^{v}—271. Сказаніе еже на въсѣк дьнь длъжное глаголити сѧ єѵаггеліе неделѣи въсего лета. (Spunere a evangheliei ce trebuie spusă în fiecare zi a săptămînilor din tot anul).

f. 271^{v}—280^{v}. Съвѡрникъ съ Богом вї-мь мѣсацем показоуѫ главы коемоуждо єѵаггелію избранным сѧтым и праздникѡм владичным. (Sinaxar, cu Dumnezeu, a celor 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii, la sfinţii aleşi şi la praznicele împărăteşti).

f. 281—281^{v}. Ѩ се: како чьтет сѧ вес Тетраѵаггель веліѫ Недѣлна часѣХ. (Iar aceasta; cum se citeşte întreg Tetravanghelul în Săptămîna mare, la ceasuri).

Însemnări

f. 281^{v}. Ѿт Нѣмцѣ, єродиѧконъ Никанор. (De la Neamţ, ierodiaconul Nicanor). (Sec. XVII).

Pe coperta de la urmă, partea interioară : Іеродїѧкон Никанор wт сѧта мьнѫстир wт Нѣмцѣ къ дьни благочьстиваго и Христолюбиваго господара нашего Іо Гєѡргїе воєвода Стефан вода. (Ierodiacon Nicanor de la sfînta mănăstire Neamţ în zilele bine cinstitorului şi de Hristos iubitorului domnului nostru, Io Gheorghie voevod Ştefan vodă (sic) [1]).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în cerneală neagră la f. 63, 66, 115, 118, 205 21 rînduri pe pagină. Semiunicală. Legătură veche în piele şi lemn, deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară De la mănăstirea Neamţ.

89.

Sec. XVI. Hîrtie 296 f. 28 × 20 5 cM. Lipseşte ultima filă.

Iaţimirski nr. 8 (m-rea Neamţ). (Îl datează din sec. XV, dar filigrana şi scrisul sînt din al XVI-lea).

<*Tetravanghel*>

f. 1—2^{v}. Єже wт Матѳеа сѧтаго Єѵаггеліа главы. (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 2^{v}—4^{v}. Ѳеѡфилакта арХіепископа Блъгарскаго, прѣдословіе еже wт Матѳеа сѧтаго Єѵаггел(ıа). (Predoslovia lui Theofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la Evanghelia de la Matei).

f. 5—81. Єже wт Матѳеа сѧтое Єѵаггеліе. (sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 81^{v}—82^{v}. Єже wт Марка сѧтое Єѵаггеліа главы. (capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

[1]) Gheorghe Ştefan, domnul Moldovei (1653—1658).

www.dacoromanica.ro

f. 83—84^{v}. Прѣдисловїе еже wт Марка сѫтаго Єѵаггелїа. (Predoslovia la Evanghelia de la Marcu).

f. 85—131^{v}. Єже wт Марка сѫтое Єѵаггелїе. (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 132—133^{v}. Єже wт Лѹкы сѫтаго Єѵаггелїа главы. (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 134—134^{v}. Прѣдисловїе еже wт Лѹкы сѫтаго Єѵаггелїа. (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 135—218. Єже wт Лѹкы сѫтое Єѵаггелїе. (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 218^{v}—219. Главы еже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггелиа. (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 219—221^{v}. Прѣдисловїе еже wт Іѡана сѫтаго Єѵаггелїа. (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 222—281. Єже wт Іѡанна сѫтое Єѵаггелїе. (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 281^{v}—282. Сказанїе прѣемлѧщее вѣсего лѣта число єѵаггелское и єѵаггелистом прѣѧтїе wт кѫдѣ начинажть и до где стажть. (Spunere cuprinzînd numărul evangheliilor pe tot anul şi folosirea evangheliştilor de cînd începe şi pînă unde se opreşte).

f. 282—287. Сказанїе еже на вѣсѣкъ дьнь дажное глаголати сѧ єѵаггелїе неделѣм вѣсего лѣта. (Spunere a evangheliei care trebuie spusă în fiecare zi a săptămînilor din tot anul).

f. 287^{v}—296. Съвѡрникъ съ Богом $\overline{\text{вї}}$-мъ мѣсѧцем показѣж главы коемѹждо єѵаггелїю избранным сѫтым и празникѡм владычнымь. (Sinaxar, cu Dumnezeu, a celor 12 luni arătînd capetele fiecărei evanghelii la sfinţi aleşi şi la praznice împărăteşti).

f. 296^{v}. Ѩ сѣ како чьтет сѧ весь Тетраѵаггелье веліж Неделѣ на часѣ (Iar aceasta: cum se citeşte tot Tetraevanghelul în Săptămîna mare la ceasuri).

Însemnări

f. 293^{v}—294: Tot cine va citi să pomenească erei Panteleimon, papadie [1]. Marie и чад иѪ (şi copiilor lor) ermonah Ghedeon. (Sec. XVII).

Pe coperta din urmă, partea interioară: Această svîntă Evanghelie iaste a svintei mănăstiri Niamţului; şi am scris eu smeritul Ghedon Dinga egumenul Niamţului, leat 7256 (1747) octombrie 29, Ghedeon egumen Neamţului.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu la f. 1, 5, 81^{v}, 85, 132, 135, 218^{v}, 222, 287^{v}. Filigran: ancoră. 21 rînduri pe pagină. Semiunicială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

[1]) preoteasă.

www.dacoromanica.ro

90.

Sec. XVI. Hîrtie, 194 f. 27×19 cm. Lipseşte începutul şi două foi după f. 60^{v}, 75, 101^{v}, 103^{v}, 153^{v}; f. 155 lipseşte jumătate. Numeroase foi rupte.

Iaţimirski nr. 9 (m-rea Neamţ). (Il socoate din sec. XV; după scris este însă din veacul următor).

<Tetravanghel>

f. 1—59. <Evanghelia de la Matei>. Lipseşte începutul; începe cu sfîrşitul cap. 7.

f. 59^{v}—60^{v}. Главы Єѵаггеліа еже wт Марка. (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 61—62. Прѣдословіе еже wт Марка сватаго Єѵаггелиѥ. (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 62^{v}. Albă.

f. 63—98^{v}. <Evangheliea de la Marcu>. Lipseşte începutul; începe cu sfîrşitul cap. 2.

f. 99—100^{v}. Єже wт Лѫкы сватаго Єѵаггеліа главы. (capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 100^{v}—101. Прѣдословіе еже wт Лоѵкы сватаго Єѵаггелиѥ. (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 102—152^{v}. <Evanghelia de la Luca>. Lipseşte începutul; începe cu sfîrşitul cap. 1.

f. 153—153^{v}. Главы Єѵаггеліа еже wт Іwанна. (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 153^{v}. Прѣдословіе еже wт Іоанна сватаго Єѵаггеліе. (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 154 — . <Evanghelia de la Ioan>. Lipseşte începutul; începe cu cap. 34.

f. 182. Albă.

f. 183 — 192. Съборникъ съ Богомъ кї мѣсѧцем показоуѫ главы коемоуждо єѵаггелію избраннымь сватымь и празникwм владичнымь. (Sinaxar, cu Dumnezeu, pe 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii, la sfinţi aleşi şi la praznicele împărăteş i).

f. 192^{v}—194^{v}. Albe cu însemnare (v. mai jos).

Însemnări

f. 193. Acest Tretiovanghel l-au tocmit şi l-au înnoit Costin Păcuroiul derept sufletul seu şi a părinţilor lui, ca să-i fie pomeană în veci. Amin. Къ дни Іw Василіе воєвода господаръ земли Молдав<скои>, в лѣт × зрнѯ, (în zilele lui Io Vasilie voevod, domn al ţării Moldovei, în anul 7152 (1644)). Urmează o criptogramă: иѯ зцкфлцвч θ ξwпчкw фчиwѱгθкw (*Eu Grigorie am scris acest zapis*). (După rezolvarea lui Iaţimirski).

În Catalogul Iaţimirski p. 631 se mai indică următoarea însemnare de cronică pe o foaie, care azi lipseşte: Къ лѣтw × зцка Алеѯандръ вwе-

www.dacoromanica.ro

код Мѡлдавскаго ста на господство и господствокa лѣт ѳк и мѣсѧцн ѳ. Бъ лѣт ⁘ ѕцпѳ прїат Баязнт царь град Килїѫ и Бѣлградь, ѳ-го лѣта царства его (în anul 6921 (1413) Alexandru voevod al Moldovei a venit la domnie şi a domnit ani 32 şi luni 8. În anul 6989 (1481) a luat Baiazid împăratul cetatea Chilia şi Cetatea Albă, în al 3-lea an al împărăţiei lui).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 92. Filigrane: două mîini şi stemă. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ

91.

Sec. XVI. Hîrtie. 327 f. 31×20 cm. Lipseşte o foaie după f. 240 ; f. 112 s-a legat greşit, căci ea urmează după f. 113, iar f. 319 urmează după f. 321.

Iaţimirski ur. 12 (M-rea Neamţ).

‹*Tetravanghel*›

f. 1—2. Єже wт Матѳа сѫтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 2ᵛ—5ᵛ. Феѡфилакта архїепископа Бѣлгарскаго, прѣдсловїе Єѵаггелїа еже wт Матѳа. (Predoslovia lui Theofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la Evanghelia de la Matei).

f. 6—6ᵛ. Albă.

f. 7—92. Єже wт Матѳа сѫтое Єѵаггелїе. (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 92ᵛ—93ᵛ. Єже wт Марка сѫтаго Єѵаггелїа. (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 94—95ᵛ. Прѣдсловїе еже wт Марка сѫтаго Єѵаггелїа. (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 96—148ᵛ. Єже wт Марка сѫтого Єѵаггелїе. (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 149—151. Єже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггелїа главы. (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 151ᵛ—152ᵛ. Прѣдсловїе еже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггелїа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 153—236ᵛ. Єже wт Лѫкы сѫтое Єѵаггелїе. (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 237—237ᵛ. Главы wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггелїа. (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 237ᵛ—240. Прѣдсловїе еже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггелїа. (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 240ᵛ. Albă.

f. 241—306ᵛ. ‹Evanghelia de la Ioan›. Începutul (o foaie) lipseşte.

www.dacoromanica.ro

f. 307—312. Сказаніе прѣемлющее въсего лѣто число єѵаггелское. (Spunere cuprinzînd numărul evangheliilor pe tot anul).

f. 312—312ᵛ. Єѵаггеліа сѫтыХ стрaстеи. (Evanghelia sfintelor patimi).

f. 312ᵛ—313. Єѵаггеліа сѫтыѧ великыѫ м-цѫ. (Evanghelia sfîntului marelui post).

f. 313—320ᵛ. Съвѡрникъ съ Бѡгом вї-мь мѣсяцем показѫ главы коемѫждо єѵаггелію избранным сѫтым и праздником владичным. (Sinaxar cu Dumnezeu a celor 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii, la sfinții aleşi şi la praznicile împărăteşti).

f. 320ᵛ—321. Єѵаггелиѧ различнаа въсѣкѫ потрѣбѫ. (Evanghelii diferite pentru toate trebuințele). (f. 319 urmează după f. 321).

f. 321ᵛ. Оуказ гласовѡм и єѵаггеліам въскрѣсным и апостолъ и єѵаггеліам. (Arătare a glasurilor evangheliilor Invierii şi ale apostolului şi evangheliilor).

f. 323—323ᵛ. Albe.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 7, 96, 153. Filigran: ancoră în cerc. 20 rînduri pe pagină. Tabla capetelor şi prefaţa Evangheliei dela Matei sînt scrise pe două coloane. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redactie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamt.

92.

Sec XVI (a doua jumătate). Hîrtie. 270 f 31.5×21 cm Lipsesc începutul şi sfîrşitul, lipseşte o f după 115.

Iaţimirski nr. 13 (m-rea Neamţ).

<*Tetravanghel*>

f. 1—62ᵛ. Єже wт Матѳеа сѫтое Єѵаггеліе (sic) (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 63—64. Єже wт Марка сѫтаго Єѵаггеліа главы. (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 64—65ᵛ. Прѣдсловіе еже wт Марка сѫтаго Єѵаггеліа. (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 66—112. Єже wт Марка сѫтое Єѵаггеліе. (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 112ᵛ—114. Єже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггеліа главы. (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 114ᵛ—115. Прѣдсловіе еже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггеліа. (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 115ᵛ. Тропар апостоле сѫтыи. (Troparul sfîntului Apostol) <Tropar la evanghelistul Luca>.

f. După f. 115ᵛ, lipseşte o foaie.

www.dacoromanica.ro

f. 116—194^{v}. <Evanghelia de la Luca>. Lipseşte începutul; începe cu cap. 2.

f. 195. Главы еже wт Iwанна сватаго Єѵаггелиа (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 195—197^{v}. Прѣдословіе еже wт Iwанна сватаго Єѵаггелиа. (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 197^{v}. Тропар глас в̄, кондак глас в̄. (Tropar <pentru evanghelistul Ioan>, glasul 2; condac, glasul 2).

f. 198—256^{v}. Єже wт Iwанна сватое Єѵаггелиѥ (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 257—257^{v}. Сказаніе прѣемлющее въсего лѣта число єѵаггелское и єѵаггелистwм прѣтіе wт кѫдѣ начинатѫть и до где стажт (Spunere cuprinzînd numărul evangheliilor pe tot anul şi folosirea evangheliştilor de unde începe şi pînă unde se opreşte).

f. 257^{v}—262. Сказаніе еже на въсѣкъ дьнь длъжное глаголѣти сѧ єѵаггелиѥ неделѣмъ въсего лѣта. (Spunere care evanghelie trebuie spusă în fiecare zi, în săptămînile din tot anul).

f. 262^{v}—270. Съкwрникъ съ Богомъ в̄і-мь мѣсѧцем, показоуѧ главы коемѹждо єѵаггелію избранным сватым и праздникwм владичным. (Sinaxar cu Dumnezeu, al celor 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii, ale sfinţilor aleşi şi ale praznicelor împărăteşti).

f. 270^{v}. Й се, како чьтет сѧ вьсь Тетраєѵаггель келїѫ Недѣлѣ на часѣх. (Iar aceasta, cum se citeşte tot Tetravanghelul în Săptămîna mare, la ceasuri).

f. 270^{v}. Сказаніе како подобаѥть обрѣтати по въсе дьневна єѵаггелиѥ· (Spunere cum se poate găsi evanghelia fiecărei zile) Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în mai multe culori la f. 1, 66, 198. Filigran: mistreţ. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătura veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

93.

1500 (f. 284). Hîrtie. 298 f. 26×23 cm. Lipsesc toi după f. 284, 290, 291. Iaţimirski nr. 15 (m-rea Neamţ).

<*Apostol*>

f. 1—76. Дѣанія сватыхъ апостолъ. (Faptele sfinţilor apostoli).

f. 76^{v}—284. <Epistolele apostolilor.>; înc. Сказаніе Іакwвлѣ посланіа. (Spunere despre epistolia lui Iacov). Fiecare epistolă este precedată de o introducere.

f. 77^{v}. Albă.

f. 284^{v}. Însemnarea scriitorului (v. mai jos).

www.dacoromanica.ro

f. 285^{v}—290^{v}. Tipicul Apostolului .Lipseşte începutul.

f. 291—296^{v}. Minologhiu.

Lipseşte începutul pînă la 9 septembrie.

f. 297. Инии апостоли различни. (Diferiţi alţi apostoli).

f. 297—298. Прокѹмни въскрѣсни и аллѹлѹаре всемым гласовѡмь. (Prochimene ale învierii şi aleluiare pe opt glasuri).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 284^{v}. Într-un chenar lucrat în aur şi alte culori: † Изволеніем Ѻтца и съ поспѣшеніем Сына и съвръшеніем Сватого Дѹха, Іѡ Стефан воєвода Божіею милостію господаръ земли Молдавскои сынь Богдана воєводї даде и исписа сѣ сын Пракѯіѕ и даде его къ молбѣ себѣ и господжди своєм Ма ін и дѣтем иѪ къ цръкѡв Немьцъскаго монастирѣ, идеже ест Храм сватаго Възнесенїа Господа Бога и спаса нашего Іѣса Христа, в лѣто × $\overline{\text{зн}}$, а с всего господства лета $\overline{\text{м}}$ и на четвръто текѫщее, и съвръши сѧ мѣсѧца їѳнїа $\overline{\text{кї}}$ дьнь и потрѳжденіем много грѣшнѣго Ѳеѡдора.

(† Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, Io Ştefan voevod, din mila lui Dumnezeu, domn al ţării Moldovei, fiul lui Bogdan voevod, a dat de s-a scris acest Praxiu şi l-a dat pentru ruga sa şi a doamnei sale Maria şi a copiilor lor, în biserica mănăstirii Neamţ, unde este hramul sfintei Înălţări a Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Isus Hristos, în anul 7008 (1500), iar a domniei lui anul 44 curgător; şi s-a sfîrşit în luna iunie a 14-a zi şi prin truda prea păcătosului Teodor).

Alte însemnări

Sub textul de pe f. 298:

1. К лѣто × $\overline{\text{зѳ}}$ поновн сѧ сїѧ книгѫ глагълемѫѧ ⟨П⟩рак⟨сїѳ⟩ монаѪѡмь Іѡасафѡм. (În anul 7070 (1562) s-a înoit această carte numită Praxiu de către monahul Ioasaf).

2. † Сѣ ѹбо аз многогрѣшни и Ѯѳд єродїакон Исаиѧ ѡт монастир Немецкоі-жалиѪ... [1]) ти-сѣ и свеза сиѧ книга глаголемаго Пракѯіѳ вторни крат понові въ дь⟨ни Іѡ Мирон⟩ Барновски воєвода, при егѳменѣ ѡтцѳ нашему ермонаѪ Ивa⟨на⟩ и парамонар Ивнл въ лѣто × $\overline{\text{зрлз}}$, мѣсѧца ѹниа $\overline{\text{ѕ}}$ дьн⟨и⟩.

(† Iată deci eu mult păcătosul şi micul ierodiacon Isaia dela mănăstirea Neamţ ... [1]) şi am legat această carte numită Praxiu a doua oară, am înoit-o în zilele lui ⟨Io Miron⟩ Barnovschi voevod, sub egumenul, părintele nostru eromonah Ioan şi a paramonarului Ioil, în anul 7137 (1629) luna iunie 6 zile).

V. E. Turdeanu, *Manuscrisele slave din timpul lui Ştefan cel Mare* (Cercetări literare, V, 1943), p. 188.

---

[1]) rupt.

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu, altele în aur. Frumoase ornamentate în diferite culori şi cu aur la f. 1, 76^{v}, 284^{v}. Iniţiale ornate. 20 rînduri pe pagină. Semiunicală. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente de flori stilizate (deteriorată). Scris în Moldova de diacul Teodor Mărăşescu. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

94.

Sec. XVII. Hîrtie. 219 f. 31×19 cm. F. 1. ruptă.
Iaţimirski nr. 16 (m-rea Neamţ).

1. <*Apostol*>

f. 1—49. Дѣанїа сватыѣ апостолъ съписани сватым апостолѡмъ Лоукѡ же і єѵаггелїстомъ (Faptele sfinţilor apostoli scrise de sfîntul apostol Luca evanghelistul).

f. 49—186. <Epistolele apostolilor>; înc. Сказаніа Іаковлѣ посланіа (Spunere despre epistola lui Iacob). Fiecare epistolă e precedată de o introducere.

f. 186^{v}—196. Сказаніе извѣстно иже на въсѧ дьны глаѳам Дѣаніи апостолъ въ недѣлѣ Пасѣы (Spunere spre ştiinţă a capetelor Faptelor apostolilor în fiecare zi, în săptămîna Paştilor) şi în celelalte zile, pînă la duminica a 36-a după Rusalii).

f. 196—197^{v}. Начало сватѣи и великѣи четырыдесатници (Începerea sfîntului şi marelui post).

f. 197^{v}—208^{v}. Събѡрникъ ві-мь мѣсацемъ сказоуѫ главы Апостолоу (Sinaxar al celor 12 luni, în care se spun capetele Apostolului).

f. 209. Albă.

2. <*Predosloviile la evanghelii*>

f. 209^{v}—211. Θеѡфилакта архіепископа Бѫлгарскаго, прѣдисловіе еже wт Маѳеа свато Єѵаггелиа (Predoslovia lui Theofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 211—212. Пр дислwвіе еже wт Марка сватаго Єѵаггеліе (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 212—212^{v}. Прѣдисловіе еже wт Лѵкы сватаго Єѵаггеліе (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 212^{v}—214. Прѣдисловіе еже wт Іѡанна сватаго Єѵаггелиа (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Ioan).

3. <*Modele epistolare pentru scrisori*>

f. 214—216^{v}. *a*) Către patriarh (f. 214),

b) către episcop (f. 214),

c) către duhovnic (f. 214^{v}),

d) frate către frate (f. 214^{v}),

e) Къ великым wтцем иже къ пѵстини жикѫщимѣ (Către marii părinţi ce trăiesc în pustie),

www.dacoromanica.ro

f) către boieri (f. 215),

g) către egumen (f. 215),

h) către domn (f. 215^{v}),

i) scriere a unui călugăr (un diac, fost la mănăstirea Putna, care a scris Apostolul, îl dăruieşte mănăstirii Neamţ, cînd era domn Eremia Movilă voevod şi doamna Elisabeta şi mitropolit al Sucevii Theofan),

j) scrisoare a egumenului dela Neamţ (f. 216),

k) Нѣцінм происхоⷣнник (a unui om de jos). <Un ieromonah dela Probota care scrie un manuscris> (f. 216),

l) scrisoare a egumenului şi soborului dela mănăstirea Rîşca (f. 216^{v}).

Editate de Iaţimirski, Мелкие тексты и заметки Nr. XXXIX), în Извѣстія отдѣленія русскаго языка и словѣсности Академии Наукъ 7 (1902) p. 95—136, St. Petersburg.

f. 217—219. Сватаго Єпифанїа епископа Кипрѣска wт сватыхъ апостолѣхъ, где къждє ихъ пропокѣда и како и где кончашж сѧ и сватаа тѣлеса лежѧт и въ коихъ мѣстѣхъ. (Ale sfîntului Epifanie, episcop de Cipru : despre sfinţii apostoli, unde a propovăduit fiecare dintre ei şi cum şi unde s-a sfîrşit şi unde şi în ce locuri zac sfintele lor trupuri); înc. Сїмѡнь Петръ врѣховныи апостолѡм.

f. 218^{v}. Albă, apoi textul continuă.

f. 219^{v}. Rugăciune sec. XVII (scris cursiv).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 208^{v}. Простите грѣшнаго Захаріє (Iertaţi pe păcătosul Zaharia).

Alte însemnări

Pe coperta din urmă, partea interioară : $\overline{\text{л}}$ сребрънникъ, $\overline{\rho\overline{\text{п}}}$ аспри, є таланть × $\overline{\text{аѡ}}$ аспри, $\overline{\text{к}}$ таланть $\overline{\text{чк}}$ аспри, $\overline{\text{а}}$ таланть, $\overline{\text{тξ}}$ аспри $\overline{\text{ї}}$ таланть × $\overline{\text{гх}}$ аспри $\overline{\text{д}}$ таланьть × $\overline{\text{аѵм}}$ аспри, сединмь крат седмь десѧть ест $\overline{\text{ѵч}}$· (30 arginţi 180 aspri, 5 talanţi 1800 aspri, 2 talanţi 720 aspri, 1 talant 360 aspri, 10 talanţi 3600 aspri, 4 talanţi 1440 aspri, de şapte ori şaptezeci este 490). (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche artistică în piele şi lemn cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la mănăstirea Neamţ.

95.

Sec. XV şi XVI. Hîrtie. 166 f. 32×22 cm. Lipsesc începul şi foi după f. 159^{v}, 165^{v}. Iaţimirski nr. 17 (m-rea Neamţ).

<*Apostol*>

f. 1—74. <Faptele apostolilor>; înc. ...жїє Галилеистїи что стоите Lipseşte începutul cap. 1.

f. 74^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

f. 75—145. ‹Epistolele apostolilor›, înc. Сказаніе Іаковлѣ съборнаго посланіа пръваго (Spunere despre epistola sobornicească cea dintîi a lui Iacov).

f. 83. Albă.

f. 145^{v}. Greşit scrisă şi apoi anulată de scriitor cu cerneală roşie.

f. 146—153^{v}. Сказаніе извѣстно иже на въсѧ дни главам Дѣаніи апостолъ. (Spunere spre ştiinţă a capetelor Faptelor apostolilor pentru toate zilele).

f. 154—165^{v}. Сборникъ в҃ї мѣсѧцем сказаа главы апостолскѫ (Sinaxar pe 12 luni, spunînd capetele Apostolului).

f. 165^{v}. Ини апостоли различни (Diferiţi alţi Apostoli).

f. 165^{v}. Прокѵмини въскрѣсни і аллѵлѵаре wсмым гласом (Prochimene ale învierii şi alliluiare pe opt glasuri). Numai începutul titlului.

f. 166. cap. 131 din Epistolele apostolilor. Scris în sec. XVII.

f. 166^{v}. Albă.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

În capul vignetei de pe f. 75 : Помѧни раба Божіа К... (Pomeneşte pe robul lui Dumnezeu V ...).

Coperta din faţă, partea interioară : Помѧни Господи дѹша раба Божіею ере‹н› поп Фолтѣ что писал ‹сїа книга› по ‹н›мѧ Праксіѳ (Pomeneşte Doamne sufletul robului lui Dumnezeu, preotul popa Foltea care a scris ‹această carte› anume Praxiu). (Sec. XVI).

Alte însemnări

f. 166 : † Сїа книга рекѡмі Праксіѳ сетвори ерѡдіѧкон Пандкратие, коиї ѕ пѹпѕ Філимѡн wт Кінджѕані что дал w‹н› а҃ кѡн, за дѹше его w за дѹше Іѡн и подрѹжіе его и чѧдіо его, w Господи. Ямин. (Această carte numită Praxiu a făcut-o ierodiaconul Pancratie, a cumpărat-o popa Filimon din Vindăuani, pe care a dat el un cal, pentru sufletul său şi pentru sufletul lui Ion şi al soţiei lui şi a copiilor lui,întru Domnul, amin). (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în mai multe culori la f. 75. Filigran : ancoră în cerc şi două săgeţi (în textul scris în veacul al XV-lea). Scris de două mîini (I, f. 84—153. 160—165^{v}, în sec. XV. II, f. 1—83. 154—159^{v}, 166 sec. XVI). 19, 20 şi 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

96.

1503 (f. 278^{v}). Hîrtie. 278 f. 30,5×21 5 cm.
Iaţimirski nr. 19 (m-rea Neamţ).

‹Catenă la Iov›

Titlu (mai nou pe cotor în romîneşte) : A fericitului Olimpiodor, diaconul Alexandriei, spunerea pentru Iov.

www.dacoromanica.ro

f. 1—8^{v}. Съ Богом починаєм книгы Іwвwвы съ тлкованіємь : Златоустꙗ тлъкь. (Cu Dumnezeu, începem cartea lui Iov cu tîlcuire; tîlcuirea lui Gură de Aur).

În text sînt indicate în dreptul fiecărui pasaj şi alte tîlcuiri, afară de cea pomenită în titlu (Ioan Gură de Aur), anume : Polihronie, Dydim, Olimpiodor, Climent, Iulian, Evagrie, Apolinarie, Origen, Seviros arhiepiscop de Antiohia, Nil, Theofil, Methodie, Theodotian, Chiril al Alexandriei, etc. înc. Чьлокѣкъ бѣ нѣкыи въ странѣ Ꙋвсидстѣи. Тьлк : зри пръкое поѯваленіе.

f. 134^{v}, 137^{v}. Albe.

Însemnări

f. 278^{v}. Исписа сѧ сіа книга Іwв рѫкож Кисаріwна ѳченика Ѳеwктиста митрополита Сѳчавскаго, повелѣніємь свѧтѣишаго митрополита тогожде града кꙋр Геwргіа, въ свѧтѣи Гwрѣ Ꙋѳwна въ монастири Зѳграфскwм к лѣт ×ѕаі, wт извода сръбскаго, того радї простите недостатъчна.

(S-a scris această carte, Iov, cu mîna lui Visarion, ucenicul lui Theoctist mitropolitul Sucevii, din porunca preasfinţitului mitropolit al aceleiaşi cetăţi, chir Gheorghie, în sfîntul munte Athos, în mănăstirea Zografi, în anul 7011 (1503) după izvodul sîrbesc. De aceea iertaţi cele nedesăvîrşite).

Text grecesc asemănător în Catena lui Iov a lui Nicetas, episcop de Serrae, publicat de Migne P. G. 93 col. 115 şi urm. sub numele lui Olimpiodor Alexandrinul. O descriere a manuscrisului la V. E. Turdeanu, *Manuscrisele slave din timpul lui Ştefan cel Mare*, Cercetări literare, V, p. 198.

Titluri şi iniţiale cu roşu şi albastru. Filigran : mînă cu stea. 28 rînduri pe pagină. Semiunicială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente artistice animale şi florale. Scris la mănăstirea Zografi (Athos), de diacul Visarion. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la mănăstirea Neamţ.

97.

1520—1535 (f. 376). Hîrtie. 376 f 28×20,5 cm.

Iaţimirski nr. 20 (m-rea Neamţ); îl socoate de la începutul sec. XV, Ştefan despot pomenit în notă este însă Ştefan Berislavi (+ 1535), nu Ştefan Lazarevici (1389—1427). Scrisul e din sec. XVI).

‹*Tîlcuirea Evangheliei de la Matei*›

f. 1—9. Иже въ свѧтыѯъ wтца нашего Іwанна арѯіепіскопа Константіи града Златоꙋстаго, повѣданіе о Ꙓꙋаггеліи свѧтаго Матѳеа еꙋаггелиста (A celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Spunere despre Evanghelia sfîntului Matei evanghelistul; înc. Подобаше оубw намь нетрѣбовати.

f. 9—15. Блаженаго Ѳеwфілакта арѯіепіскопа Блъгарскаго о Ꙓꙋаггеліи Матѳеw въ сказаніе въ кратцѣ wт Златоꙋстова сказанїа (A fericitului

www.dacoromanica.ro

Theofilact, arhiepiscopul Bulgariei : Despre Evanghelia lui Matei; spunere pe scurt după tîlcuirea lui Gură de Aur), înc. Почто оубѡ не резрѣшиѥ.

f. 15—25. Иже къ сѫтыХ wтца нашего Iѡанна арХіепископа Кѡнстантинаграда Златооустаго. Слово wт Матѳеа еѵаггелиста. Книга рѡждства Ісѹса Христьва сына Давидова, сына Ѵраамля (Al celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de aur arhiepiscop de Constantinopol. Cuvînt despre Matei evanghelistul. Cartea naşterii lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam). înc. Къпросити вас нинѣ прихождѹ.

f. 25^{v}—40^{v}. Иже въ сѫтыХ wтца нашего Iѡанна арХіепископа Кѡнстантінаграда Златооустаго. Слово wт Матѳеа сѫтаго Ѥѵаггеліа Ісѹса Христово же: Рождьство сице бысть (A celui între sfinţi părintele nostru Ioan Gură de aur arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt din sfînta Evanghelie de la Matei : Naşterea lui Hristos astfel a fost). înc. Которое Рожденіѥ глаголюши...

f. 40^{v}—358. Блаженаго арХіепископа Блъгарскаго Ѳеѡфілакта, тлъкованіѥ ѥже wт Матѳеа сѫтаго Ѥѵаггеліа (A fericitului arhiepiscop al Bulgariei, Theofilact : Tîlcuire din sfînta Evanghelie de la Matei), înc. име Ісѹс нѣст Ѥллинско.

La f. 60 este în textul lui Theofilact o polemică împotriva Maniheilor, înc. : Маніѳи же глаголю ѡко тѣло своѥ Ісѹс wстакиль ѥст въ Іѡрданіи (Maniheii spun că Iisus şi-a lăsat trupul său în Iordan). Pe margine : Ѳретици (Ereticii).

f. 358^{v}. Albă.

f. 359—376. Иже къ сѫтыХъ wтца нашего Iѡанна арХіепископа Солоѹнскаго, тако ни едино разньство ни сѫпротивство въ еѵаггелистѣХъ о въскресєнии (Ale celui între sfinţi, părintele nostru, Ioan, arhiepiscop de Salonic. Cum că despre înviere nu este la evanghelişti nici o singură deosebire, nici contrazicere); înc. ѡк же вьмѣсти сѧ спокѣдаХѡмь...

f. 376^{v}—377. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 376. Сіа книга благочьстиваго господина деспота Стефана (Această carte este a binecinstitorului domn despot Ştefan [1]).

Mai jos altă mînă : и приложи сѧ въ сѫтиХ мьнѣстир глаголим сѧ Ѯиноѳь имее wбитель сѫти Гєѡргіѥ (Şi s-a dăruit la sfînta mănăstire numită Xenof [2]), numele locaşului, sfîntul Gheorghe).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în trei culori la f. 1. Filigran : floare stilizată, potcoavă cu o pană. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Ungaria. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară cu influenţe sîrbeşti. De la mănăstirea Neamţ.

[1]) Ştefan Berislavi (1520—1535), fratele vitreg al doamnei Elena a lui Petru Rareş.

[2]) Mănăstirea Xenofon de la Muntele Athos

www.dacoromanica.ro

98.

Sec. XVI. Hîrtie. 105 f. 21×14,5 cm. Sfîrşitul lipseşte.
Iaţimirski nr. 21 (M-rea Neamţ). (Îl scoate din veacul XV. însă scrisul este din veacul XVI).

1. <*Evanghelia de la Marcu cu tîlc*>

f. 1—1ᵛ. Главы Єѵаггеліа еже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 2—3. Прѣдисловіе еже wт Марка сѫтаго Благовѣстіа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 3—99ᵛ. Єже wт Марка сѫтаго Благовѣстіа (Sfînta Evanghelie de la Marcu). Fiecare pasaj este urmat de tîlcul lui. Însemnare pe margine : тл (tîlc).

2. <*Pravila sf. Apostoli*>

f. 100—105ᵛ. Правила сѫтыѧ апостолъ (Pravila sfinţilor apostoli). Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară : <Citeşte frate cu usîrdie> [1]) O minunat, minunat lucru scrie aice pentru călugări; fraţilor, fericit fratele cela carele a pute fi următor acestor aşăzate docme călugăreşti; cu adevărat acela să vă spăsi, fraţilor. Ieromonah Lazar ot Neamţ. (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu şi negru, grosolane la f. 1, 2, 3, 100. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială cu elemente de cursivă. Legătură veche în piele şi lemn, deteriorată. Scris în Moldova Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

99.

Sec. XV—XVI. Hîrtie. 381 f. 22×14 cm Sfîrşitul lipseşte.
Iaţimirski nr. 22 (m-rea Neamţ). (Îl datează din sec. XV).

<*Tîlcuirea Evangheliei de la Ioan, de Theofilact, arhiepiscop al Bulgariei*>

f. 1—381. Тлъкованіе блаженаго Θеѡфилакта архіепископа Блъгарскаго еже wт Іѡанна сѫтомоу Благовѣствованію, прѣдисловіе (Tîlcuirea fericitului Theofilact, arhiepiscop al Bulgariei, a sfintei Evanghelii a lui Ioan. Predoslovie). După o scurtă predoslovie (f. 1—2ᵛ) urmează fără titlu separat, pasajele din Evanghelie, urmate fiecare de tîlcuirea lor. Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

f. 1. Sus : Монастира Ѯенофа (A mănăstirii Xenof) [2]). (Sec. XVII).

---

[1]) Cuvintele între paranteze se află sub eticheta Bibliotecii Academiei; sînt reproduse după Catalogul lui Iaţimirski.

[2]) Mănăstirea Xenofon de la muntele Athos.

www.dacoromanica.ro

Jos : Що даде поп Іакок митрополии (Pe care a dat-o popa Iacob mitropoliei). (Sec. XVIII).

f. 1^{v}. Sus : Сіа книга манастира Ѯеноѳа, кое изнесе изъ монастира, проклет боуде (Această carte este a mănăstirii Xenof ; cine o va lua de la mănăstire, va fi blestemat).

f. 381^{v}. Сіа книга манастира Ѯеноѳа (Această carte este a mănăstirii Xenof ...).

Titluri şi iniţiale cu roşu Ornament în trei culori la f. 1. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris probabil la muntele Athos. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la mănăstirea Neamţ.

100.

1399—1420 (f. 121^{v}) Hîrtie. 124 f. 29,5×19.5 cm. Lipsesc începutul şi foi după f. 2 şi f. 100; f. 61 trebuie deplasată după f. 123, formînd începutul caietului 16.

Iaţimirski nr 23 (m-rea Neamţ). (Îl datează din sec. XIV).

<Apocalipsul cu tîlcuire>

f. 1—124^{v}. Textele Apocalipsului ; fiecare pasaj urmat de tîlcuirea lui Andrei de Alexandria. Titlul lipseşte, înc. Накодимніе рани на кончинѹ.

Însemnări

f. 3—24. Pe marginile de jos :

<În numele Tatălui şi al Fiului> şi a Sfîntului Duh şi ruga Maică Precistei svînta fecìora Maria, cădem cu plecată smerenie neşte păcătoş<i>, aducîndu-ne <aminte> de munca vecinică, cădem cu plecată smerenie la cinstit şi dumnedzeescu părinte egumen Sofronie dela svînta dumnedzăiască casă dela Schit cel Mare den Ţara Leşască. Vădzăndu noi numit svîntu săbor şi vinindu cu blagoslovenie svinţiilor voastre aceşti doi părinţi, iermonah Ignatie i monah Ar<se>nie, dat-am această svîntă cartea svîntului săbor, să cetiţ<i>, să vă măngîiaţi şi pre neşte păcătoşi să pomeniţi : părinţii noştri : Artemie i Chelsiia şi eu nedestonecu şi multu păcătos ierei Ion i papadie ego (preoteasa lui) Maria, leat 7205 (1697) meseţa ghenarie 17.

f. 25. Лѣт × $\overline{\text{зсд}}$ мѣсяца генаріи (Anul 7204 (1696) luna ianuarie).

f. 124. Şi eu mă rog svinţiilor voastre, părinţi, pomeniţi pre neşte păcătoşi : Dimitraşco, Gligoraşco, Arsenie, Nastasie.

f. 124^{v}. Cu litere unciale în roşu (contemporan cu scrierea textului manuscrisului) : Сава $\overline{\text{в}}$ патріарѯъ сръблем и гркѡм (Sava al doilea, patriarh al sîrbilor şi grecilor [1]).

[1]) Sava II, patriarhul sîrbilor 1399—1420. Însemnarea de mai sus este monograma patriarhului, scrisă probabil de mîna lui. Vezi C. Jirecek, *Staat u. Gesellschaft im mittelalterischen Serbien.* IV (Denkschriften der Akademie der Wissenschaften in Wien. Phil-hist. Klasse 64—2, 1919).

www.dacoromanica.ro

Dedesubt : Сію книга сѫтомѹ монастира Главачьг, вьчнаа мѹ памѧт (Această carte este a sfintei mănăstiri Glavaciog. Veşnica lui pomenire). (Sec. XV—XVI).

(*În limba polonă*) : Pzydzie panie, zaginę. (Vino, Doamne, că pier).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigrane : cerc, trident, furcă cu două cercuri la capete. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Serbia. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la mănăstirea Neamţ.

101.

1523 (f. 286^{v}). Hîrtie. 328 f. 22,5×19,5 cm. Lipsesc începutul şi o foaie după f. 286^{v}. Iaţimirski nr. 24 (M-rea Neamţ)

‹*Tipic*›

f. 1—5. ‹Tabla de materii›, începutul lipseşte.

f. 5^{v}. Albă.

f. 6—38^{v}. Titlu : Типикъ цѣркокнѣи слоужбѣ иже въ Іерусалимѣ сѫтыѩ Лавры прѣподъбнаго и Богоноснаго wтца нашего Сабы, сіе послѣдованіе бываєт и въ прwчіиѩ Іерусолимскыѩ сѫтыѩ wбитѣли (Tipicul slujbei bisericeşti de la sfînta lavră a preacuviosului şi de Dumnezeu purtătorul, părintelui nostru Sava din Ierusalim. Această slujbă se face şi în celelalte sfinte locaşuri din Ierusalim).

f. 39—201^{v}. Послѣдованне цркокнаго пѣніа и събранїи късе лѣтнаго, начьнше wт мѣсѧца септемврїа до мѣсѧца аѵгѹста (Rînduiala cîntării bisericeşti şi sinaxar pe tot anul, începînd din luna septembrie pînă în luna august).

f. 202—268. Слѹжба сѫтымъ и великымъ м̄-цѧ (Slujba sfîntului marelui post de 40 de zile).

f. 268^{v}. Єѵаггєліа оутреніам къскръсна (Evanghelia utreniei de duminică).

f. 269. Ѹказ гласокwм Єѵаггеліам къскръсным и апостолwм и литѹргіам (Arătarea glasurilor Evangheliilor de duminică şi apostolilor şi liturghiilor).

f. 269^{v}—286^{v}. Припѣла на късъкыиѩ кладичныиѩ и Богwрwдичныиѩ праздникъ и късѣм прѣподобнымъ wтцем великыим и сѫтым и великым избраннымъ мѹченикwм и късѣм нарwчитым сѫтым (Pripeale la toate sărbătorile împărăteşti şi ale Maicii Domnului şi ale tuturor preacuvioşilor părinţi mari şi ale sfinţilor şi marilor şi aleşilor mucenici şi tuturor sfinţilor însemnaţi).

f. 286^{v}. Însemnare (v. mai jos).

f. 287—327. Правило Паскалїи ржк нашь (Pravila Pascaliei, mîna noastră). Începe cu anul 7027 (1519), merge pînă la anul 7448 (1940).

www.dacoromanica.ro

f. 307^{v}. Albă; apoi continuă textul Pascaliei.

f. 327. Însemnare (v. mai jos).

f. 327^{v}. Rugăciune slavă. (Sec. XVII).

f. 328—328^{v}. Albe.

Însemnări

f. 286^{v}. Изволеніем Ѻтца и поспѣшеніем Сына и съвръшеніем Сватаго Дѧха, исписа сѧ сін Типик даннiем и повелѣнiем митрѡполита кiр Ѳеоктиста рѫкож архiмандрiта кир Сiлѵана Пѵтенскаго и дадѡше его въ чѣстно сн Храм сватаго Христова Къзнесенiа иже ѡт Нѣмец, да ест въ памѧт и молбѫ дакшомѵ его и исписавшомѵ его и рѡдителем нХ прi игѵменѣ Макарiи в лѣт × зла, ветхiн же монастирскiн прѣнесѡхѡм въ митрѡполiи.

(Cu voia Tatălui şi ajutorul Fiului şi săvîrşirea Sfîntului Duh, s-a scris acest Tipic cu dania şi porunca mitropolitului chir Theoctist, cu mîna arhimandritului chir Siluan dela Putna şi l-a dat cinstitului acestui locaş al sfintei înălţări a lui Hristos dela Neamţ, să fie pentru pomenirea şi rugăciunea celui care l-a dat şi a celui care l-a scris şi a părinţilor lor, în vremea egumenului Macarie, în anul 7031 (1523); cele vechi ale mănăstirii le-am adus la mitropolie).

f. 327. Această sfîntă carte ce să chiamă Tipic o am dat de o au legat, că era răsipită, smeritul ermonah Isaiia egumen ot Nemţu; noi am nevoit de s-au tocmit, iar cheltuiala au fost a svintei mănăstiri, în dzilele domnului Ioan Neculae Alecsandru voevoda [1]) leat 7218 (1710) mesiţa mai 25 dni.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu la f. 6, 89, 202. 27 rînduri pe pagină. Semuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

102.

Sec. XVII (cu adause posterioare). 191 f. 14,5×9,5 cm.
Iaţimirski nr. 29 (m-rea Neamţ).

<*Trebnic*>

f. 1—2^{v}. Au fost albe, s-au adăugat cîteva indicaţii liturgice sec. XVIII şi o însemnare (v. mai jos).

f. 3—40^{v}. <Послѣдованiе> къ божьствене причащенiе (Slujba dumnezeeştii cuminecături).

f. 40^{v}—53. Чѣстныи Параклис прѣсвятѣи кладничци нашеи Богородици (Cinstitul Paraclis al preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu).

f. 53—56^{v}. Молитвы женѣ родившеи (Rugăciunile femeii care a născut).

[1]) Nicolae Mavrocordat, în prima domnie în Moldova (1709—1710).

www.dacoromanica.ro

f. 56^{v}—69^{v}. Чинъ крещенію (Rînduiala botezului).

f. 69^{v}—72. Чинъ обрѣченію (Rînduiala logodnei).

f. 72—82^{v}. Чинъ вѣнчанію (Rînduiala nunţii).

f. 82^{v}—87^{v}. Чинъ вѣнчанію второбрачнымъ (Rînduiala la nunţile celor ce se căsătoresc a doua oară).

f. 87^{v}—93^{v}. Чинъ исповѣди (Rînduiala spovedaniei).

f. 93^{v}—96. Чинъ егда ключит сѧ воскорѣ велми болномѹ дати причастіе (Rînduiala cînd se întîmplă să se dea cuminecătura în grabă celui greu bolnav).

f. 96—113^{v}. Послѣдованіе погрѣбанію мірскимъ человѣком (Slujba înmormîntării mirenilor).

f. 113^{v}—117^{v}. Чинъ погрѣбанію младенческомѹ (Rînduiala îngropării tînărului).

f. 118—133^{v}. Послѣдованіе молитвам на всѧкіа различныя потребы (Rînduiala rugăciunilor la toate nevoile deosebite).

f. 134—172^{v}. Послѣдованіе сватаго елеѧ сирѣчь масло сѧщеніа, всѧщаемаго wт з̄ свѧщенниковъ (Rînduiala sfîntului untdelemn, sau maslul sfinţit de 7 preoţi).

f. 173—173^{v}. Psalmul 31 (adaos de altă mînă, mai tîrziu).

f. 174—179. Соборникъ двнадесѧтем мѣсѧцемъ (Sinaxarul celor douăsprezece luni). Lipseşte sfîrşitul; sînt numai lunile septembrie-martie.

f. 180—180^{v}. Чинъ благословенія и осѧщенія иконы Спасытелнои или wт праздниковъ господскиѣъ (Rînduiala binecuvîntării şi sfinţirii icoanei Mîntuitorului sau ale praznicelor împărăteşti). Text adăugat în sec. XVIII.

f. 181—190^{v}. Indicaţii pentru evangheliile şi psaltirea ce se citesc la sărbători, cu date 1782—1785.

f. 191. Însemnări, sec. XIX.

Însemnări

f. 1. Сиѧ книжицѫ, Требникъ Матѳея Баницкого... (Această carte, Trebnic, este a lui Matei Banîtchi...), (Sec. XVIII).

f. 191. Această carte nu trebueşte, findcă-i véchă, singur nu ştii ce să facă. (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ucraina. Slavă bisericească de redacţie ucraineană. De la mănăstirea Neamţ.

103.

1579 (f. 50). Hîrtie. 179 f. 28×19 cm. Lipsesc o foaie la sfîrşit şi foi după f. 179^{v}. Iaţimirski nr. 31 (m-rea Neamţ).

<*Psaltire*>

f. 1. Rugăciune: Єгда начинаѣши правила своѥго, прѣжде помоли сѧ сице. (Cînd începi pravila ta, mai întîi roagă-te aşa).

www.dacoromanica.ro

f. 1^{v}—2^{v}. Сице начинаем ѱалтирь (Aşa începem Psaltirea).

f. 3—122. Давида пророка и царѣ, пѣснь а̀ каѳисма пръвая, ѱалмъ а̀. (A lui David proroc şi împărat, cîntarea 1, catisma 1, psalmul 1). Urmează toţi Psalmii pe rînd. Fiecare catismă are titlu deosebit.

f. 122^{v}. Albă cu însemnări (v. mai jos).

f. 123—133^{v}. <Cîntările scriptuare>.

f. 134—137^{v}. Чьстнїи Параклис прѣсватѣи Богородици (Cinstitul Paraclis al preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 138—141. Чьстїи Параклис прѣподобнѣи матери нашеи Параскеви. (Cinstitul Paraclis al preacuvioasei maicii noastre Paraschiva).

f. 141^{v}—145. Чьстныи Параклис сватыи архистратигъ Михаилъ и Гавриилъ. (Cinstitul Paraclis al sfinţilor arhangheli Mihail şi Gavriil).

f. 145^{v}—148. Канѡн молебенъ ѡбще Троици, архагѓелъ, Прѣдитичи, Николѣ и Богородици. (Canon de rugăciune împreună a Treimii, arhanghelului, Inainte mergătorului, lui Nicolae şi Născătoarei de Dumnezeu).

f. 148—150. Канѡн молебенъ чьстномъ Прѣдитичи. (Canon de rugăciune, cinstitului Înainte mergător).

f. 150—152^{v}. Канѡн чьстномъ животворящемоу кръстъ. (Canon la cinstita şi de viaţă făcătoarea cruce).

f. 152^{v}—157^{v}. Чьстныи Параклис иже въ сватыхъ ѡтца нашего Николы. (Cinstitul Paraclis al celui între sfinţi părintele nostru Nicolae).

f. 158—161. Чьстны Параклис сватомъ велико мѵченикоу Георгїоу. (Cinstitul Paraclis al sfîntului mare mucenic Gheorghe).

f. 161^{v}—170^{v}. Чьстны Параклис сватомъ великомѵченикъ Прокопїю. (Cinstitul Paraclis al sfîntului mare mucenic Procopie).

f. 171—171^{v}. Катакасїа възнесенїе Господне. (Catavasie la înălţarea Domnului).

f. 171^{v}—172. Катакасїа на съшествие Сватаго Дѵха. (Catavasie la coborîrea Sfîntului Duh).

f. 172—173. Катакасїа на ѵспенїе Богородици. (Catavasie la adormirea Născătoarei de Dumnezeu).

f. 173—174^{v}. Канон чьстомъ кръстъ. (Canon al cinstitei cruci).

După f. 174, lipsă o foaie.

f. 175—179^{v}. Calendar bisericesc; lipsesc începutul şi sfîrşitul.

Însemnări

Însemnarea donatorului

f. 50. Изволеннем Ѡтца и съ поспѣшенїемъ Сына и съкръшенїем Сватаго Дѵха. Се аз многогрѣшныи и послѣдныи въ иноцѣхъ монахъ Мисаил желахъ ѡт въсего сръца моего напластн сѧ книгъ сиѫ и сам азъ кѵпихъмо сїѧ книгъ рекомаа ѱалтырь и съ иныи прилѹгы мноѹгы на мои правїи гинѣѕи и дадохъ и въ монастир в Нѣмецкомъ, идеже ест Храм ѡбытѣли Пандѡкраторъ,

www.dacoromanica.ro

въ задѹшіе и въ памат себе и родителем моим. Ѧ по съмрѣти моем, кто покѹсит сѧ да дръзнет изкадити ѿ ѡт сего монастирѣ или прѡдати ѿ инде, или творити себе быти, а ѡн да бѫдет проклат ѡт тѣ ѡтць иже въ Никеи и да бѫдет оучастіе съ Іоудѡм и съ Іоудеи иже възъпишѧ: къзми, къзми, распини его и кръвъ его на нѧ и да wбрѫщет сѧ на сѧдъ съ тръклатии и съ Ѧріѧ и Евиѡміе и Диѡскора и Севира безглавнаго и да станет на страшнѣм сѧдищи Христовѣ съ wнѣми на шѹи иже речет имъ Господь: ѡтидѣте ѡт мене прѡклатии въ wгнь вѣчныи оуготованыи діаколѹ и аггелѡм его. И да бѫдет непрощен ѡт нас въ вѣкы. Ѧмин. К лѣто × знз текѫще на дрѹгое при игѹменѣ... Кесариѡна, въ дьни благочьстиваго Петра воєводе.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh. Iată, eu mult păcătosul şi ultimul dintre călugări, monahul Misail, am dorit din toată inima mea să mă adăp din cartea aceasta şi însumi eu am cumpărat această carte numită Psaltire şi cu alte adausuri multe, pe banii mei drepţi şi am dat-o la mănăstire, la Neamţ, unde este hramul locaşului Pantocratorul, pentru sufletul şi pentru pomenirea mea şi a părinţilor mei. Iar după moartea mea, cine se va încumeta să îndrăznească să o ia dela această mănăstire sau s-o vîndă în altă parte sau s-o facă să fie a sa, acela să fie blestemat de 318 părinţi cei din Niceia şi să fie la un loc cu Iuda şi cu iudeii care au strigat: ia-l, ia-l, răstigneşte-l şi sîngele lui asupra lor; şi să se afle la judecată cu cel de trei ori blestemat cu Arie şi Evnomie şi Dioscor şi Sevir cel fără cap [1]) şi să stea la cumplita judecată a lui Hristos de gît cu cei cărora le spune Domnul: plecaţi dela mine, blestemaţilor în focul veşnic pregătit diavolului şi îngerilor lui şi să fie neiertat de noi, în veci, amin. În anul 7087 (1579) curgător, adică sub egumenul ... [2]) Visarion în zilele binecinstitorului Petru voevod [3])).

f. 1^{v}. Să să ştie cînd am venit la mănăstire Neamţului, eu Amvrosie la sveti Gheorghie lest 7267 (1759) şi m-am călugărit august 15 la sintă Mărie ce mare.

f. 18^{v}. Scris-am eu erodiacon Filaret, luna martie 9 zile ve let 7232 (1724).

f. 105. Să să ştie de cînd au murit părintele eroischimnic Mardarie de la Pocrov, starețul, 7243 (1735) ѡт рождества Іѣса Христока (de la naşterea lui Iisus Hristos) 1<735>.

f. 122. Să să ştie de cînde au prădat tătarăi ţară Moldovii în dzilile lui Mihai voevod [4]) în domnie a 3-a (repetat pe verso).

---

[1]) Sever de Antiohia, patriarh monofizit (512—518), în jurul căruia s-au grupat eutychienii despărţiţi de Petrus Mongus în 482 şi rămaşi cîtva timp fără conducător. Din această pricină au primit numele de ἀκέφαλοι (fără cap), epitet care aci este pus pe seama lui Sever.

[2]) Nume răzuit.

[3]) Petru Schiopul (1574—1579, 1582—1591).

[4]) Mihai Racoviţă (1715—1726).

www.dacoromanica.ro

f. 122^{v}. Să să ştie de cînd s-au bătut niamţul cu brandiburdu, 7242 (1734) şi l-au învins pe niamţ.

f. 132^{v}. Много грѣшнїи мънахъ Ѵмвросіе отъ Нѧмцъ лет × $\overline{зсξз}$ (Mult păcătosul monah Ambrosie de la Neamţ, anul 7267 (1759)). Numele din botez Avraam.

f. 143^{v}. Многъ грѣшнїи Ѵмвр··сіе параклисиархъ отъ Нѧмцъ, лет × $\overline{зсо}$ (Mult păcătosul Ambrosie paraclisiarh dela Neamţu, anul 7270 (1762).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 1, 3, 7^{v}, 92^{v}, 19, 25, 30^{v}, 38, 44^{v}, 50^{v}, 56^{v}, 63, 71, 77^{v}, 83, 88, 93^{v}, 98, 105^{v}, 110^{v}, 117, 123. Filigran: mistreţ. La început 2 foi şi la sfîrşit o foaie tipărită din slujba Acatistului în romîneşte, sec. XVIII. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

104.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie. 146 f. 21×16 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 1^{v}, 3^{v}, 5^{v}, 11^{v}.

Iaţimirski nr. 32 (m-rea Neamţ).

1. f. 1—78^{v}.

<Psaltirea>

Începe cu Psalmul 13; după f. 1^{v} lipseşte o foaie cu Psalmii 15—17, apoi după f. 3 cu Psalmii 19—20, după f. 5 Psalmii 23—50, după f. 11 Psalmii 61—78.

f. 79—96^{v}. К пѧтък вечери є̄ недѣла поста, бываетъ слоужба Ѵкаѳістоу прѣсвѧтыѧ Богородицѣ (Vineri seara, săptămîna 5 a postului se face slujba. Acatistului preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

2. f. 97—100^{v}. Канѡн молебенъ прѣсвѧтѣи Богородици (*Canon de rugăciune la preasfînta Născătoare de Dumnezeu*).

3. f. 100^{v}—110^{v}. Канѡн молебен къ Господоу нашемоу Іс҃ѹсѣ Христѣ (*Canon de rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos*).

4. f. 111—146^{v}. Часословецъ нмѣѧ ноцнѣѧ и дневнѣѧ слоужба по оустакоу прѣподобнаго отъца нашего Савы (*Ceaslov mic cuprinzînd slujba de noapte şi de zi, după rînduiala prea cuviosului părintelui nostru Sava*). Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

f. 2. Pîngăraţi leat 7225 (1717) iunie 22.

f. 5^{v}. Această Psaltire s-au legat în zilile lui igumen ...

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornamente în culori la f. 12, 111. Filigran. mistreţ. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, detcriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

www.dacoromanica.ro

105.

Sec. XV. Hîrtie. 228 f. 28×19,5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după 166^{v}. Iaţimirski nr. 33 (m-rea Neamţ).

‹Octoih, partea I-a, glasurile I—IV›

f. 1—55^{v}. Octoihul glasul 1; lipseşte sîmbăta şi începutul utreniei de duminică, glasul 1; înc. ‹чьлокѣ›колюбець царь сыи небѕ.

f. 56—107^{v}. Glasul II.

f. 108—166^{v}. Glasul III.

f. 167—228^{v}. Glasul IV. Începutul lipseşte, precum şi sfîrşitul.

Însemnări

Pe coperta din urmă, partea interioară: Пис ꙗ дїакон Сїмон wт сѫта монастїрѣ Немецкомъ, лѣтѣ × ҃зр҃ѯѕ (Am scris eu, diaconul Simon de la sfînta mănăstire Neamţ, în anul 7166 (1658).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 56. 108. Filigran: foarfecă. 29 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

106.

Sec. XV. Hîrtie. 258 f. 28×30 cm. Sfîrşitul lipseşte. Iaţimirski nr. 34 (m-rea Neamţ).

‹Octoih, partea II-a, glasurile V—VIII›

f. 1—62^{v}. Glasul 5; înc. В сѫбота вечер, на малѣи вечерни... глас ѕ҃ (Sîmbătă seara, la vecernia mică ... glasul 5).

f. 63—123. Glasul 6.

f. 123—183. Glasul 7.

f. 183—249. Glasul 8.

f. 249—250^{v}. Сѵѣтилны съ ѥѵаггелскамн самогласнымн а҃і, тѵореніе кнр Льва Прѣмждраго (Svetilnele cu cele 11 samoglasnice evanghelice: opera lui chir Leon cel Preaînţelept). Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

f. 23. Cinstite şi al nostru întru Hristos frate, Ioanichie egumene ot Neamţu.

f. 46—47. Pe marginea de jos a paginilor: Această sîntă carte este a sfintei mănăstiri a Neamţului anume Octoic, let 7253 (1745) april 21, în 21 (sic), Ghedeon ot Pocrov am scris aice în Octoic.

f. 94—101. Pe marginea de sus a paginilor: Pe această carte am învăţat eu, Necolae şi cu Andrii la părintele Mihail la mănăstirea Neamţului, în zilele marii sale Io Ioan Nicolae voevoda şi mitropolit era în Eşi mitropolitul Nechifor. Şi învăţăm noi la glasul 7 la sedelni; şi umbla vă leato 7255 (1746) noem‹brie› mesiţa 20 dni şi era egumen [şi era egumen i i

www.dacoromanica.ro

părint] părintele Ghedeon întîiu la mănăstire, această, ca să s<ă> ştie, de cînd s-au scris aice.

f. 159^{v}. v leat 7252 (1744).

Pe coperta de la urmă, partea interioară: Ирѡдиакон Иѡил ѡт Намцо клѣт × зрмд (Irodiacon Ioil de la Neamţ, în anul 7144 (1636)).

Mai sînt pe diferite pagini cîteva iscălituri ale călugărilor, fără importanţă.

Titluri şi iniţiale cu roşu [Ornamente în culori la f. 63, 64, 123, 183, 184, 249. Filigran: cerc cu balanţă. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate (deteriorată). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la mănăstirea Neamţul.

107.

Sec. XVI. Hîrtie. 244 f. 26×19 cm.
Iaţimirski nr. 37 (m-rea Neamţ). (Îl datează din sec. XV).

<Octoih, partea a II-a, glasurile V—VIII>

f. 1—64. Glasul 5; înc. Къ сѫбота вечер на малѣки кечерни... глас є (Sîmbătă seara, la vecernia mică ... glasul 15).

f. 64—124. Glasul 6.

f. 124—179. Glasul 7.

f. 179—240. Glasul 8.

f. 240—244^{v}. Скѣтилны съ єѵаггелсками самогласныими аі; твореніе кир Лъка Прѣмѫдраго (Svetilnele cu samoglasnicele evanghelice 11, opera lui chir Leon ce Preaînţelept).

Însemnări

f. 244^{v}. Къ имѫ Ѿтца и Сына и Сѫтаго Дѫха. Азъ іерен Филимѡн и попадіа єго Кръстина съ чѧди си Ѧндоніє и Настѫ коупиⷯ сіѫ книгѫ Ѧнгирест є, къ молбѫ и памѧт себѣ и родїтелеи и чѧдом нашим и дадоⷯѡм єго къ Храм архїстратига Миⷯаила и Гавриила въ село Кындєѡни и аще кто покѫсит сѧ єѫ къзѫт или продати кромѣ чѧд и сърѡдник моиⷯ, да бѫдет проклѧт и триклѧт ѡт сѫтыⷯ апостоль и от тѝ и їѲ Богоносныⷯ сѫтыⷯ ѡтць иже въ Никеи и ѡт спаса Христа. Сіѧ книга скѣзал и ѕпракил и оукраси азъ сам, дїѧк Иѡи ѡт Ѵгоурскои земле, близъ град Сибїнскои и платил іереѕ Лазарь и съ попадіѫ єго Настасіѫ, виѕк іерен Филимон ѡт тогожде села Кындєѡни, въ лѣт × зрн, мѣсѧць їолю кі дьни, при дьни Іѡан Василіє воиꙋода господар земле Молдакскои.

(În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, eu erei Filimon şi preoteasa lui, Cîrstina, cu copiii lor, Andonie şi Nastea am cumpărat această carte, Anghirest 5, să fie pentru rugăciunea şi pomenirea noastră şi a părinţilor şi a copiilor noştri; şi am dat-o la biserica vóevozilor Mihail

www.dacoromanica.ro

şi Gavriil din satul Vindeoni. Şi dacă cineva s-ar încumeta să o ia sau s-o vîndă, în afară de copiii şi de rudele mele, să fie blestemat şi de trei ori blestemat de sfinţii apostoli şi de 300 şi 18 sfinţi părinţi purtători de Dumnezeu, cei dela Nicheia şi de mîntuitorul Hristos. Această carte am legat-o şi am îndreptat-o şi am înfrumuseţat-o, eu singur, diacul Ion din Ţara Ungurească, lîngă cetatea Sibiului şi a plătit popa Lazăr şi cu preoteasa lui, Nastasia, nepotul lui popa Filimon, din acelaşi sat Vindeoni, în anul 7150 (1642), luna iulie 12 zile, în zilele lui Ioan Vasilie voevod, domn al ţării Moldovei).

Titlul şi iniţialele cu roşu. Ornament în trei culori la f. 1. Filigran : potcoavă cu cruce. 24—29 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

108.

Sec. XVI. Hîrtie. 207 f. 27,5×20 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc, precum şi foi după f. 35^{v}, 90^{v}, 148^{v}.

Iaţimirski nr. 37 (m-rea Neamţ).

‹Octoih prescurtat›

f. 1—28. Glasul 1 (lipseşte începutul), începe cu glasul 1, Vecernia Mare de sîmbătă, înc. Кражи разрѣшивши съмирениѥ.

Textul cuprinde cîntări alese din cele opt glasuri, care nu sînt aşezate în ordinea lor numerică.

f. 198. Свѣтилны Ѥѵаггелскоі и стихирыХ всмым гласомь (Svetilnele Evangheliei şi stihirile celor 8 glasuri).

Însemnări

f. 35^{v}. † Изволѣниѥ Ѿтца и съ поспѣшениѥ Сына, съкръшениѥ Свѧтаго ДѫХа, сыи кнѣга чтѫ копил попъ Пътръ wт Кръломънѣщи радi а̄ злат тътарскиХ, за дѫше свое и за жина ѥго и за чѣдеХ ѥго.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului, săvîrşirea Sfîntului Duh, această carte pe care a cumpărat-o popa Pătru din Cîrlomăneşti pentru 50 de zloţi tătăreşti pentru sufletul său şi al soţiei lui şi al copiilor lui). (Sec. XVII).

† Изволѣниѥ Ѿтца и съ поспѣшениѥ Сына, съкръшениѥ Свѣтаго ДѫХа, сыи кнѣга чтѫ копил Итатор wт Хръбор радi а̄ златъ татарскиХ за дѫше свое и за жина ѥго и за чѣдеХ ѥго и дадитi въ цръкви wт Кръломънѣщи.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, această carte pe care a cumpărat-o Itator ‹sic› dela Hrîbor pentru 30 de zloţi tătăreşti, pentru sufletul său şi al soţiei lui şi al copiilor lui şi a dat-o în biserica dela Cîrlomăneşti).

(Urmează fragmente de rugăciuni de aceeaşi mînă). Sec. XVII.

www.dacoromanica.ro

f. 36^{v}—37. Изволеніе Ѻтца и съ поспѣшеніе и Сына и съвръшеніе и Свѧтаго Дѹха, сіа книга именим Ангерес искѹпил поп Пътрѣ wт Крѣломънеце и вадит емѹ а̄ злат татарскиѫ за дѹша своѫ и попадіѫ Пъраскан и чѧдіе его.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi săvîrşirea Sfîntului Duh, această carte anume Angheres, a răscumpărat-o popa Pătru din Cîrlomăneşti şi a plătit-o 30 de zloţi tătăreşti pentru sufletul său şi al preotesii Părasca şi al copiilor lui). (Sec. XVII).

f. 98. К лѣт ҳ зрдн (în anul 7118 (1610).

f. 105. Această să să ştie: de cînd am scris eu, Necu<la>i diac pe această carte ce era carte a bisericii ot Timişeşti, adecă eu sînt diac ot Cîrsteşti, let 7256 (1748) mai 2, Naculai diac.

f. 203^{v}—205. Această sîntă carte ce să camă Oftoic, dată în sama lui Ichim, să înveţe pe dînsa, să să ştie. (Sec. XVIII început).

Pe coperta din urmă, partea interioară:

Erodiacon Tofil ot Neamţu.

Să să ştie de cînd au venit nemţii în cetate, 7225 (1717).

Să să ştie de cînd m-am călugărit eu, Tofil ot Neamţ v leat 7213 (1705).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: potcoavă mică. Scris de mai multe mîini (I, f. 1—40^{v}, II, 41—88^{v}, III, f. 89—90^{v}, IV, 91—207^{v}). 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

109.

Sec. XVIII. Hîrtie. 136 f. 14×9 cM.
Iaţimirski nr. 38 (m-rea Neamţ). Îl datează din secolele XVII—XVIII)

<Octoih>

f. 1—16. Glasul 1, înc. На велицѣи вечерни, гласъ а̄ (La Vecernia Mare, glasul 1).

f. 1^{v}. Albă cu fragmente de rugăciune, scrise posterior.

f. 16—28. Glasul 2.

f. 29—42. Glasul 3.

f. 43—59. Glasul 4.

f. 59^{v}—74^{v}. Glasul 5.

f. 74^{v}—88. Glasul 6.

f. 88—101^{v}. Glasul 7.

f. 102—116^{v}. Glasul 8.

Octoihul conţine numai cîntările unei singure vecernii mari pe fiecare glas.

www.dacoromanica.ro

f. 116^{v}—134. Свѣтилны и стнхирыѫ Єѵаггельскы wсмым гласом, твореніе Лѣва Прѣмѫдраго (Svetilnele şi stihirile Evangheliei; facerea lui Leon cel Prea Înţelept).

f. 134^{v}. Fragment din vieţile sfinţilor, înc. Іа вистиар Костантинѣ цариѳ (Eu, vistierul împăratului Constantin).

f. 135. Rugăciune în romîneşte (adaos sec. XVIII).

f. 135^{v}—136. Rugăciune în l. slavă.

f. 136^{v}. Cu însemnări.

Însemnări

f. 136^{v}. Acest Osmoglasnecu este diaconului Vasi<lie> dila Thoader Podornic. (Sec. XVIII).

Pe copeıta din urmă, partea interioară. Ca să s<ă> ştie: acest Osomoglasnic că l-am dat fiiul-mieu, lui Vasilie, ca să-mi fie mie pomană după săvîrşitul mieu, leat 7234 (1726), fevruarie 27. Az <eu> Toader dascăl.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu şi negru lemn. cu ornamente stilizate. Cursivă. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară De la mănăstirea Neamţ.

110.

Sec. XVIII (inceputu). Hîrtie. 71 f. 15 × 9,5 cm.
Iaţimirski nr. 39 (m-rea Neamţ).

<Octoih>

f. 1. Înc.: Съ Богом починаем Ѻсмогласник (Cu Dumnezeu, începem Osmoglasnicul). Deasupra: ⟨Глас⟩ пе⟨р⟩вїи (Glasul întîi) şi dedesupt romîneşte, scris, se pare, de scriitorul manuscrisului: Cu agiutorul lui Dumnedzău.

f. 1—10. Glasul 1.

f. 10^{v}—19. Glasul 2.

f. 19—27. Glasul 3.

f. 27^{v}—35^{v}. Glasul 4.

f. 35^{v}—44^{v}. Glasul 5.

f. 44^{v}—51^{v}. Glasul 6.

f. 52—58^{v}. Glasul 7.

f. 58^{v}—65. Glasul 8.

Octoihul cuprinde numai o vecernie mare pentru fiecare glas.

f. 65^{v}—69^{v}. Titlu romînesc, textul slav: Podobiile pe opt glasuri; înc. Глас пєрвїи.

f. 70—71^{v}. Albe.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

f. 1. Această car‹te› esti a părintelui Dimitriia.

Inițiale cu roșu. Ornament grosolan la f. 1. 16 rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură veche în piele. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț.

111.

Sec. XVI. Hîrtie. 346 f. 32×20 cm.
Iațimirski nr. 40 (m-rea Neamț).

‹*Triod al Postului*›

f. 1. Titlu: Трѣпѣснец съ Богом начинаемь, недѣа же ѡ мытарин и фарисеи (Triodul, începem cu Dumnezeu, duminica vameșului și fariseului).

(Urmează cîntările pe toate săptămînile postului mare f. 1—330).

f. 330—344. Сѣдалны ѡт Осмогласника иже поемъ на прѣвыѫ стиѫологіаѫ свѧтыѫ м̄-цѫ (Sedilnele din Osmoglasnic, care le cîntăm la primele stihologhii ale postului de 40 de zile).

f. 344ᵛ—346. Пѣніа тронична, иѫже поем въ великын пост (Cîntările Treimei, pe care le cîntăm în postul mare).

f. 346ᵛ. Albă cu însemnări (v. mai jos).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 346ᵛ. Азъ грѣшныи Никола цръковника ѡт трѣга Іаскаго по срѣдѣ трѣга Господарскыѫ цръковь, исписалъ Трнѡд рекомыи Митарь Фарессеи. Ѿтци и братіа моа, прочитате и благословите, а не клънѣните и прости мѧ грѣшнаго. Ямин.

(Eu, păcătosul Nicolae țîrcovnic din tîrgul Iași, al bisericelor domnești din mijlocul tîrgului, am scris Triodul numit Vameș-Fariseu. Părinți și frații mei, citiți și binecuvîntați, iar nu blestemați și iertați-mă pe mine, păcătosul, amin). (Sec. XVI).

Mai jos, pe aceeași pagină:

Сіа книга рекоміе Митар-Фарисеи платил монаѫ Іѡаникіе Скѫтар, запокри ради дѫше своѥ и за дѫше родителе его, в лѣто × зр̄мѕ, мѣсяца март к̄а дьны.

(Această carte numită Vameș-Fariseu a plătit-o monahul Ioanichie Scutar, să fie legată, pentru sufletul său și pentru sufletul părinților lui, în anul 7145 (1637) luna martie 21 zile).

Titluri și inițiale în roșu. Ornament în roșu la f. 1. Filigran: mistreț. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn cu ornamente stilizate și icoana răstignirii gravată. După Iațimirski, în legătură s-ar fi aflat cîteva file dintr-un manuscris slav pe pergament din sec. XIII—XIV; azi aceste file lipsesc. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț.

www.dacoromanica.ro

112.

Sec. XVI (început). Hîrtie. 266 f. 26,5×18 cm. Lipseşte începutul.

Iaţimirski nr. 41 (m-rea Neamţ). Îl datează din sec. XV; scrisul este mai probabil din sec. XVI la început).

‹*Triod-Penticostar*›

Începutul lipseşte; înc **Ѿтьчѣ твои заклѧт тѧ прѣжде кончины своем** (Începe cu Vecernia mică din sîmbăta lui Lazăr).

Textul urmează neîntrerupt pînă la dumineca Tuturor Sfinţilor (f. 1—266).

f. 266^{v}. Cu însemnări.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

Cu roşu la sfîrşitul textului.

Їзъ Братѣи мнwо грѣшныи (Eu Bratei mult păcătosul).

f. 266^{v}. **Сіа книга wбнови сѧ въ лѣт ×** $\overline{\text{зпа}}$ **Парѳенїем ермонаѵwм къ мѣсѧцѣ генѹаріе и платил ест монаѵ Ѳеwдорь за свое правое стѣжаніе, да бѫдет емѹ памѧт и родителем его.**

(Această carte s-a înnoit în anul 7081 (1573) de Partenie eromonah în luna ianuarie şi a plătit monahul Theodor din dreapta lui agonisită, să-i fie lui pomană şi părinţilor lui).

† **Сіа книга wбнови сѧ лѣт ×** $\overline{\text{зрпѕ}}$ **Ифросин wт Добровец еромонаѵом къ мѣсѧцѣ март и платил ест еремиа Ионашкѹ за свое правое стѣжаніе, да бѫдет емѹ памѧт и родителем его.**

(Această carte a înnoit-o în anul 7185 (1677) Ifrosin de la Dobrovăţ ieromonah, în luna martie şi a plătit preotul Ionaşcu din dreapta lui agonisită, să-i fie lui pomană şi părinţilor lui).

Pe coperta din urmă, partea interioară:

Să să ştie că aceste 2 Trioade Ţviatnaia i Postna s-au fost dat la Nicolae sulger la Uricheni de 12 ani, de s-au ţinut şi l-au străcat de tot şi ei n-au dat nimic la mănăstire, să aibă plată.

Pahomie episcop (ss) (încep. sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: inimă cu săgeată. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele si lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

113.

Sec. XVI. Hîrtie. 332 f. 30,5×20,5 cm.

Iaţimirski nr. 42 (m-rea Neamţ).

‹*Penticostar*›

Înc.: **К пѧтек ѕ недел̃ поста келикаго** (Vineri în a 6-a săptămînă a postului mare).

www.dacoromanica.ro

Urmează textul pînă la sfîrşit cu cîntările pe fiecare zi; duminecile cu titluri în roşu cu litere mai mari, pînă la a 8-a duminecă după Paşti (dumineca Tuturor Sfinţilor), pînă la sfîrşitul volumului.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: Θεωφιλ επισκωπ ρομανσκιη η ґαλαδσκιη (Theofil episcop de Roman şi de Galaţi[1]).

Să să ştie de cînd au şezut părinte Ionichie episcop la Roman leat 7255 (1746), septembrie 15 şi şoltuz ... (*ilizibil*). (Cuvintele „şi şoltuz ..." şterse cu cerneală neagră).

Să să ştie de cînd s-au pus preosfinţitul svinţie sa părintele Ionichie episcop Romanului, leat 7255 (1746) septembrie 15 ἔγο ἐγραψε (eu am scris).

f. 332^{v}. Acest Penticostar l-am legat eu, ermonah Agathon ot Agapia, cu cheltuiala lui Ghedeon clisiaş ot Neamţu în dzilele lui Grigorie vodă Ghica leat 7239 (1731) mai 26 dni şi iaste a svintei mănăstiri a Neamţului.

Acest Triod este legat de Gheorghie cu cheltueala mănăstiri, cu osteneala Isaiei igumen ... Leat 7225 (1717) mai 22.

Să se ştie de cî<n>d am început a spune pe această carte.

Coperta din urmă, partea interioară: Ѣъ дьнн (În zilele lui) Ioan Gligori Ghica voevod, a cincilea an a domniei sale, am scris, meseţa anuar 9.

Să să ştie, cînd am prohtit eu aice pe ceastă svîntă carte canonul Floriilor, la let 7255 (1747) april 12.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: mistreţ. 29 rînduri pe pagină. Semiuncială, Legătură veche în piele şi lemn cu icoana Mîntuitorului gravată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

114.

Sec. XVI. Hîrtie. 247 f. 21 × 13 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.
laţimirski nr. 43 (m-rea Neamţ).

<*Antologhion*>

Începe cu slujba sfîntului Trifon pe ziua de 1 februarie, urmată la f. 2^{v} de viaţa aceluiaşi sfînt. Începutul lipseşte; înc. f. 1^{v}: мжченнкмь и тѫ поетъ дѧѣь мон...

Urmează slujbe de sfinţi în ordinea calendarului, o parte din ele urmate de sinaxarele canoanelor.

f. 38^{v}. Albă.

Merge pînă la 29 august (Tăierea capului sf. Ioan-Botezătorul).

[1]) Theofil, episcop de Roman (1743–1716).

www.dacoromanica.ro

Însemnări

Pe coperta din urmă, partea interioară :

Попа Гирасим wт Дъвиджни в лѣто × ѕр҃ѳ (Popa Gherasim dela Dăvideni, în anul 7109 (1601).

Titluri şi iniţiale cu roşu şi galben. Ornamente în roşu şi galben la f. 138, 211, 239^{v}, 240^{v}, 25 rînduri pe pagină. Semiuncială cu influenţe de cursivă. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

115.

Sec. XVI. Hîrtie. 174 f. 34×22 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc; foarte rupt, lipsesc foi după f. 6^{v}, 12^{v}, 18^{v}, 24^{v}, 32^{v}, 36^{v}, 41^{v}, 51^{v}, 56^{v}, 84^{v}, 90^{v}, 141^{v}, 160^{v}, 170^{v}. 171^{v}.

Iaţimirski nr. 44 (m-rea 'Neamţ).

‹*Antologhion*›

Cuprinde slujbele sărbătorilor începînd cu cele din luna septembrie pînă la 6 ianuarie (Bobotează). Urmează apoi, f. 150, slujba sfinţilor Petru şi Pavel (29 iunie).

f. 1. Slujba sfinţilor Ioachim şi Ana (9 septembrie), începutul lipseşte, înc. : Бw даст ли Господь о дѣшевленїѧ полатѫ.

f. 1—149. Sărbătorile pe rînd pînă la 6 Ianuarie (Boboteaza).

f. 150—160^{v}. Slujba sfinţilor Petru şi Pavel (29 iunie); la sfîrşitul f. 160^{v}, scris mare cu roşu конец = sfîrşit.

f. 161—165^{v}. După o lacună, urmează slujba celor 40 de mucenici (începutul lipseşte).

f. 166—174^{v}. Slujba Bunei Vestiri (25 martie).

Pe marginile foilor traduceri ale unor pasaje din liturghiile sfinţilor, în limba romînă (sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : stemă. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice, deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

116.

Sec. XVI (a doua jumătate). 312 f. 31×21 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.

Iaţimirski nr. 45 (m-rea Neamţ)

‹*Antologhion*›

Începe cu slujba sfinţilor Ioachim şi Ana (9 septembrie).

f. 1. Începutul lipseşte; înc. Теченїѥ сѣкрѣшикшѥ и вѣрѫ сѣблодоуша.

Urmează slujbele tuturor sărbătorilor mobile în legătură cu Paştile; se termină cu slujba Înălţării.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

f. 212^{v}. Să se ştie această sfîntă carti a cui este şi de unde este, că este din Fărcaşe şi-i a preutului Pavelu din ot tam (de acolo) şi au dat-o pomană în Broşteni la biserică, unde este hramul bisericii sveti Necolai.

Titluri şi iniţiale cu roşu Filigran: mistreţ, 29 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn (deteriorată), cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

117.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie, 235 f. 10×8 cm. Numerotaţia veche 229 f. (numere repetate). După descrierea lui Iaţimirski, manuscrisul cuprindea 250 foi, azi ultimele 15 foi lipsesc. Lipseşte de asemenea începutul.

Iaţimirski nr. 46 (m-rea Neamţ) (Îl socoate de la începutul sec. XVII-lea; după scris este din a doua jumătate a sec XVI).

1. <*Antologhion*> (f. 1—206)

f. 1. Începe cu slujba naşterii lui Hristos (25 decembrie) începutul lipseşte, înc.: Клонь небеса съѣдитъ сегоже.

Urmează slujbele sărbătorilor mari în ordinea calendarului, pînă la Înălţarea sfintei cruci (14 septembrie), f. 1—206.

2. <*Rugăciuni în limba slavonă cu titluri în slavă şi romînă*> (f. 206—313).

f. 206. За здравіе ѓоспожди Prentru sănătate doamnéei.

f. 207. За здравіе отрѡчать Prentru sănătate cuconilor.

f. 208^{v}. За здравіе отрѡкокицамь Prentru sănătate făcioriţilor.

f. 211. Бѡлѣрѡм (boierilor) <fără traducere>

f. 214. Стиѣары и пѡдобны избранны комоу аще приключит сѧ (Stiharii şi podobii alese cui dacă i se întîmplă). Subtitlu romînesc: Prentru mila lui Dumnedzău.

f. 218^{v}. Честномоу кръстоу (cinstitei cruci).

f. 219^{v}. Сѫтомоу пророкоу и прѣдитичи и Кръстителю Іѡанноу Prentru ruga lui Ioan Cr<î>st<ite>l.

f. 220^{v}. Ѧггелѡм (îngerilor).

f. 221^{v}. Сѫтым апостолѡмь Prentru ruga apostolilor.

f. 222^{v}. *Titlu numai în romîneşte*: Prentru ruga prooroculii.

f. 223^{v}. Сѫтомоу Гєѡргіѕ (sfîntului Gheorghie) fără trad. rom.

f. 223^{v}—224. Сѫтомоу великомѹченикѕ Дѧмитрію Prentru ruga lui s-tîi Dimitrie.

f. 225^{v}. И прѡчімь сѫтым мѹченикѡм Prentru ruga şi altor mucenici.

f. 226. Сѫтомоу Іѡанноу Новомоу Prentru ruga lui svtii Ioannu Novîi, inc. Днєс цръкви тръжъствѹєть.

www.dacoromanica.ro

f. 226ᵛ. Сѫтымь трем сѫтителемь Prentru ruga a trei mare s<ve>t<ite>l<i>.

f. 227ᵛ. Сѫтомоу Никѡлаоу Prentru ruga lui stîi Nicolae.

f. 229. Прѣпѡдобным wтьцем Prentru ruga a otţilor (sic = părinţilor).

f. 229ᵛ. Сѫтым прѣwтьцемь Prentru ruga a preoţilor (i-e: strămoşilor).

f. 230ᵛ. Прѣпѡдобным женам Prentru ruga a fămei preapodobnice.

f. 232ᵛ. Прѣподобнѣи Параскеви Prentru ruga a preapodobnei Paraschivi. înc. О десняѫ спаса прѣдста.

f. 233. Късѣ сѫтым Prentru ruga a tutoror sventilor.

f. 234. О здравїи порѧдоу късѣхъ ащелн ест пост (Pentru sănătatea pe rînd, a tuturor, dacă este în post). За здравїе деспотоу ръци сіе Prentru sănătate domnilor. Sfîrşitul lipseşte.

La foile ce lipsesc la sfîrşit, după descrierea lui Iaţimirski, se mai găseau rugăciuni: „prentru sănătatea maice a lui vodă, prentru sănătate doamneai, prentru sănătate cuconilor, prentru sănătate a fecioriţilor, prentru sănătate voinicilor, prentru a tuturor creştinilor, cînd vor vrea să <se> scoale de la masă, cînd vor vrea să încalece.".

O parte din aceste rugăciuni sînt publicate de episcopul Ghenadie, în „Biserica ortodoxă romînă", VIII (1884), p. 843—850 şi 942—964 şi de P. Syrku, Литургические труды цатриарха Евфимия Терновскаго (Opere liturgice ale patriarhului Eftimie de Tîrnova), St. Petersburg, 1890, p. XXXVI.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 214. 14 rînduri pe pagină. Semiuncială mică. Legătură veche în pînză şi lemn, deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară (cu titluri în romîneşte). De la mănăstirea Neamţ.

118.

Sec. XVII. Hîrtie. 320 f. 14,5×19,5 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc.
Iaţimirski nr. 47 (m-rea Neamţ).

1. <*Antologhion*> (f. 1—310)

Începe cu slujba Naşterii lui Hristos (25 decembrie). Începutul lipseşte, f. 1 înc.: . . Шіем въздкиги ж въси рогъ нашь, сѫтъ еси Господи.

Urmează slujbele sărbătorilor pînă la Înălţarea sfintei cruci (f. 1—310).

2. f. 310ᵛ—312. Чин на сѫтое Богоꙗвленіе (Rînduiala sfintei Bobotezi).

3. f. 312ᵛ—320ᵛ. Припѣла на късѣкыихъ владичныихъ и Богородичныихъ праздникь и късѣм прѣподобным wтцемь великым и сѫтителем великымь,

www.dacoromanica.ro

ИЗБРАННЫИМ МЧЕНИКѠМ И ВѢСѢМ НАРОЧИТЫИМ СѦТЫМ ПРИПѢКАЖЩІА Сѧ СЪ ИЗБРАННЫИМЪ ѰАЛМОМ (Pripele la toate praznicele împărăteşti şi ale Născătoarei de Dumnezeu şi la toţi părinţii mari preacuvioşi şi la mari ierarhi, la mucenici aleşi şi la toţi sfinţii însemnaţi, se cîntă cu psalmi aleşi). Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări.

f. 138^{v}. ЛѢТ × ЗСКГ (anul 7223 (1715).

f. 320^{v}. Ermonah Ioil.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 12 rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură veche în piele şi lemn cu icoana răstignirii gravată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la mănăstirea Neamţ.

119.

1602 <data pe legătura manuscrisului corespunde cu filigranul şi cu scrisul>. Hîrtie. 210 f. 34,5×21,5 cm. Lipsesc foi după 167^{v}.

Iaţimirski nr. 48 (m-rea Neamţ).

<Minei pe iuna septembrie>

Titlul pe coperta exterioară, scris cu litere de aur pe piele. МѢСѧЦЪ СЕПТЕКРІН, РОКЪ × ѦХѲ (Luna septembrie, anul 1602). (Luna este a Mineiului).

f. 1—167^{v}. Începe cu sluba lui Simion Stîlpnicul, 1 septembrie şi urmează cu slujbele tuturor sfinţilor pe rînd din luna septembrie.

După f. 167^{v} lipsesc cîteva pagini din slujba mucenicului Grigore al Armeniei (30 septembrie), cu care se termină slujbele sfinţilor pe luna septembrie).

f. 168—210. Sinaxarele canoanelor din septembrie. Titlu: МѢСѧЦЬ СЕПТЕКРІН РЕКОМЫН ИМАЕТ ДНІН Л, ДЬНЬ ИМАЕТЪ ЧАС ВІ, А НОЩЬ ВІ (Luna numită septembrie are 30 de zile, ziua are 12 ceasuri, iar noaptea 12).

Cuprinde şi unii sfinţi slavi.

f. 176. ВЪ ТѪЖЕ ДЕНЬ СТРАСТЬ ѺУБІЄНІЄ ГЛѢБА КНѦЗѦ СЫНА ВОЛОДИМЕРОВА (În aceiaşi zi (5 septembrie) uciderea cneazului Gleb, fiul lui Volodimir).

f. 206^{v}. ВЪ ТѪЖЕ ДЬНЬ СТРАСТЬ СѦТАГО ВѧЧЕСЛАВА КНѦЗѦ ЧЕСКАГО (În aceiaşi zi (28 septembrie) patimile sfîntului Viaceslav, cneazul cehilor).

f. 210^{v}. Albă.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: † Іѡ ЏЕФАН ВОЕКОДА БОЖІЮ МИЛОСТІЮ ГОСПОДАРА ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ ДАЛ СИЕ <В ЛѢТ × ЗРКА> (Io Ştefan voevod [1]), din mila lui Dumnezeu, domn al ţării Moldovei a dat aceasta <în anul 7121—(1613)>.

[1]) Ştefan Tomşa, în prima domnie (1611—1615).

www.dacoromanica.ro

Partea între paranteze după catalogul lui Iaţimirski, deoarece azi e acoperită cu o etichetă.

Pe foaia liminară nenumerotată: † Mihail am scris. (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: mistreţ. 32 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente în aur. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară, cu influenţe ruseşti. De la mănăstirea Neamţ.

120.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie 248 f. 31×20 cm. Lipsesc foi după f 74^{v}. Celemai multe foi rupte pe margine şi reparate ulterior.

Iaţimirski nr. 49 (m-rea Neamţ). (Îl datează din sec. XV. În genere, manuscrisele moldoveneşti cu filigrana mistreţului sînt din anii 1570—1620).

‹*Minei pe octombrie*›

f. 1—244. Slujbele sfinţilor din luna octombrie, începînd cu slujba apostolului Andrei şi a sfinţitului mucenic Anania şi a lui Roman cîntăreţul, pînă la sfîrşitul lunii.

Sinaxarele canoanelor însoţesc slujbele lor.

f. 157^{v}. Albă.

f. 244^{v}—248^{v}. Cu titlu separat: Слѫжба прѣподобнѣи Параскеви (Slujba preacuvioasei Paraschiva).

Însemnări

f. 248^{v}. Сіа книга рекомїе Минею wхтовріе платил монаХ Іоаникіе, скѫтар Неминскіи монастир, запокри к лѣт × ѕрмѣ мѣсяца март кѣ дьны (Această carte numită Minei pe octombrie a plătit-o monahul Ioanichie, scutarul mănăstirii Neamţ, pentru a fi legată, în anul 7145 (1637), luna martie 21 zile).

Etichetă pe copertă: Mineiu bulgărescu de luna lui octomvrie (sec. XVII—XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 1. Filigran: mistreţ. F. 229—229^{v} scrise de altă mînă. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

121.

Sec. XV. Hîrtie. 283 f. 27 × 19,5 cm. Lipsesc o pagină după f. 239^{v} şi mai multe foi la sfîrşit.

Iaţimirski nr. 50 (m-rea Neamţ).

‹*Minei pe luna decembrie*›

f. 1—283^{v}. Începe cu slujba sf. Naum (1 decembrie) şi urmează cu ale tuturor sfinţilor din luna decembrie pînă la sfîrşit. Sinaxarele canoanelor urmează după fiecare slujbă.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

Pe coperta de la urmă, partea interioară: Vasile diiac (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu şi negru la f. 1. Filigran: oval cu spirală. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură artistică în piele şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

122.

1445 (f. 208ᵛ). Hîrtie. 208 f. 27×20 cm.
Iaţimirski nr. 50 (m-rea Neamţ).

<*Minei pe luna februarie*>

f. 1—208ᵛ. Înc. Мѣсяца февроаріа а, прѣд празденство Срѣтенїа Господа нашего Ісуса Христа и сватаго мученика Трїфона (Luna februarie 1, înainte de prăznuirea Întîmpinării Domnului nostru Iisus Hristos şi a sfîntului mucenic Trifon).

Urmează slujbele tuturor sfinţilor din luna februarie în ordinea calendarului, pînă la sfîrşit. Sinaxarele canoanelor, urmează, cu lipsuri, după fiecare slujbă.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 208ᵛ. † Гаврїла исписа сіж книга к лѣт × ѕцнг (Gavriil a scris această carte în anul 6953 (1445).

Alte însem~ări

f. 5ᵛ. Ion diacu, leat 7251 (1743).

f. 14. Să să ştie de că<n>du am sc<r>is eu, Ion diiacu, leat 7251 (1743).

f. 208ᵛ. feurarie 16, leat 7251 (1743).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în mai multe culori la f. 1. Filigran: foarfece. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova de diacul Gavril de la mănăstirea Neamţ. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

123.

1447 (f. 226ᵛ). Hîrtie. 226 f. 28,5×21 cm. Lipseşte începutul.
Iaţimirski nr. 52 (m-rea Neamţ).

<*Minei pe luna martie*>

f. 1. Începe cu slujba sfintei Evdochia (1 martie). Lipseşte începutul; înc. ...Рокати и дѫшамь нашим келіж милост.

www.dacoromanica.ro

Primul subtitlu la f. 2 : Мѣсяць мартіє имат дьни $\overline{\text{лд}}$, дьнь имат час $\overline{\text{кі}}$ и ноць $\overline{\text{кі}}$. Прологъ (Luna martie are 31 zile, ziua are 12 ceasuri şi noaptea 12. Prolog [1])).

Urmează toate slujbele sfinţilor din luna martie, pînă la sfîrşit, iar sinaxarele canoanelor sînt trecute împreună cu fiecare slujbă, înainte sau după.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 226^{v}. † Гаврїилъ исписа сьи комат$\overline{\text{ъ}}$ Минеа в лѣт × $\overline{\text{ѕцнє}}$ (Gavriil a scris această bucată de Minei în anul 6955 (1447).

Dedesupt, pe aceeaşi pag'nă : Послѣдованьѣ бысть сіи Минеи в лѣт × $\overline{\text{ѕцо}}$ (Acest Minei a fost continuat în anul 6970 (1463).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : trifoi. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova de Gavriil diacul de la mănăstirea Neamţ. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

124.

1574 (f. 181). Hîrtie. 181 f 32×21,5 cm.
Iaţimirski nr. 53 (m-rea Neamţ).

<Minei pe luna aprilie>

f. 1. Înc. : Мѣсяца априлїа $\overline{\text{а}}$, прѣподобныѧ матере нашѫ Маріѫ Єгѵптѣныня (luna aprilie 1, preacuvioasa maica noastră Maria Egipteanca). Urmează (f. 1—189^{v}) toate slujbele sfinţilor pe luna aprilie, pînă la sfîrşitul lunii.

f. 130—180^{v}. Sinaxarele canoanelor din luna aprilie, înc. Мѣсяца априлїе имат дьни $\overline{\text{л}}$, дьнь имат час $\overline{\text{гі}}$, а ноць $\overline{\text{аі}}$. (Luna aprilie are 30 zile, ziua are 13 ceasuri, iar noaptea 11).

f. 181—181^{v}. Au fost albe, pe care s-au scris însemnări.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 181. Изволенїемь Ѻтца и съ поспѣшенїемь Сына и съвръшенїем Сѫтаго Дѵха, исписа сѧ сіи Минею мѣсяць април съ помощїа Божїѧ, ржкож многогрѣшнаго раба Божїи Трифан быкшаго єреи и коупил wт него брат его монахъ Мисаил за $\overline{\text{кє}}$ злат и даде его въ мѡлѳ҃ себѣ и за дѵши своєи, въ Немецкои монастир идеже єст Храм сѫтаго Въснесенїе Господа Бога и Спаса нашего Іѵса Христа и въ дьни господинѣ нашемѣ Іѡан Петръ воєвод господаръ земли Мѡлдавскои, єгда прїидѡша поганїи Тоурци и Тътари и оубиша Іѡн воєкѡда и въси вои его и воєваша землѣ Молдавскои кѡлшее половина. Ь лѣт × $\overline{\text{зпѳ}}$ мѣсяцѧ авгѵст $\overline{\text{кі}}$ дьнїи въ час $\overline{\text{ѳ}}$-тїи.

[1]) Prolog înseamnă viaţă de sfînt.

www.dacoromanica.ro

Ѡтцн и братїе, аще кто wт вас мет чъсти на него, а вн простите нас и помнните нас къ сватшХ слѫжвХ и аще кто късХощет къзмти wт сватон монастнр, да бѫдет непрощен wт Бога.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, s-a scris acest Minei pe luna aprilie, cu ajutorul lui Dumnezeu, cu mîna mult păcătosului robul lui Dumnezeu, Trifan, fost preot şi l-a cumpărat de la dînsul fratele lui, monahul Misail, pentru 25 de zloţi şi a dat pentru rugăciunea sa şi pentru sufletul său la mănăstirea Neamţului, unde este hramul sfintei înălţări a Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi în zilele domnului nostru, Ioan Petru voevod, domn al ţării Moldovei, cînd au venit păgînii turci şi tătari şi au omorît pe Ion voevod şi pe toţi oştenii lui şi au prădat ţara Moldovei mai mult de jumătate, în anul 7082 (1574) luna august 12 zile în ceasul al 9-lea.

Părinţi şi fraţi, dacă cineva dintre voi va citi pe dînsul, iar voi iertaţi-ne şi pomeniţi-ne în sfintele slujbe. Iar dacă cineva o va lua de la sfînta mănăstire, să fie neiertat de Dumnezeu).

f. 181^{v}. Acest Minea este al sfintei mănăstiri Neamţului şi cine l-ar tăgădui, să nu-l spue unde s-ar afla, să fie afurisit. (Sec. XVIII).

Ierodiacon Io Iorest ot Niamţ в лѣт ×зснѳ мѣсмца апрнл ѳ (în anul 7253 (1744) luna april 9). Să să ştii de cîndu m-am călugărit aicea la sfînta mănăstire Niamţul, în dzilele mării sale Ioan Costandin Nicolaiu voevod, fiind mitropolit ţărăi chir Nєchifor Morăian şi m-au călugărit sfinţia sa, chir Macarii egumen Niamţului şi m-au făcut diiacon sfinţia sa chir Varlaam episcop Radav<s>coi (de Rădăuţi) leat 7252 (1744) mesiţa fevruarie 17.

Pe coperta din urmă, partea interioară : Ierodiiacon Iorest ot Niamţu.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : stemă mică şi mistreţ. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova de Trifan, fost preot. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

125.

Sec. XV. Hîrtie. 216 f. 27,5×20 cm. Lipseşte începutul. f. 215—216^{v} urmează după f. 154.

Iaţimirski nr. 54 (m-rea Neamţ).

<*Minei pe luna mai*>

f. 1. Slujba proorocului Ieremia. Începutul lipseşte; înc. : ...калѣнным къ рwвь вѣкрѣжѥ тобож прѣчестад...

Primul subtitlu la f. 2 : Мѣсмца маіа имать дьни ѳѳ, дьнь имать час ѳі, а ноць і (Luna mai are 31 zile, ziua are 14 ceasuri, iar noaptea 10).

Urmează toate slujbele sfinţilor din luna mai (f. 1—213^{v}).

www.dacoromanica.ro

f. 155. Inc. : Мѣсяца тогожде к҃а, прѣподобнаго отца нашего Симеона Столпника иже к Дивногорѣ. (Aceeaşi lună, în 24, a preacuviosului părintelui nostru Simion Stîlpnicul, cel din Muntele Minunat).

Slujba sf. Simeon Stîlpnicul, 24 mai, începe la f. 154, dar la f. 155—167^{v} s-au intercalat foi din alt manuscris din sec. XVI, care cuprind slujba aceluiaşi sfînt în altă formă. După f. 154, trebuie să urmeze, f. 215—216 care fac parte din canonul acelei zile, apoi f. 168—171, care şi ele fac parte din slujba sf. Simion Stîlpnicul în redacţia manuscrisului din sec. XV-lea.

După terminarea slujbelor de sfinţi, pînă la 31 mai urmează, ca un adaus separat la f. 214, slujba sf. Pahomie : Сватомѹ Пахомію, слава, глас ѕ҃ (sfîntului Pahomie, slavă, glasul 6).

f. 214^{v}. Albă.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : turn si foarfece. Scris de două mîini. (f. 155 — 167^{v} sînt intercalate din alt manuscris din sec. XVI-lea în interiorul manuscrisului din sec XV-lea.) 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

126.

Sec. XV. Hîrtie. 168 f. 26×20 cm.
Iaţimirski nr. 55 (m-rea Neamţ).

<Minei pe luna mai>

f. 1—119. Slujbele sfinţilor pe luna, înc. : Мѣсяца маа а҃, сватаго пророка Іереміа (luna mai 1, sfîntul proroc Ieremia). Urmează toate slujbele în ordinea calendarului pînă la 31 mai.

f. 120—168. Sinaxarele canoanelor din luna mai. Titlu : Мѣсяца маа имат дьни к҃а, дьнь имат час і҃, а нощь і҃ (luna mai are 31 zile, ziua are 14 ceasuri, iar noaptea 10).

f. 168^{v}. Albă.

Titluri şi iniţiale cu roşu, verde şi albastru. Ornamente în mai multe culori la f. 1 şi 120. Filigrane : balanţă şi turn. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

127.

Sec. XVI. Hîrtie. 203 f. 28×20 cm.
Iaţimirski nr. 56 (m-rea Neamţ).

<Minei pe luna august>

f. 1—153. Slujba sfinţilor pe luna august : Мѣсяца августа а҃, свтыхъ ѕ҃ Маккавеи и оучителѣ ихъ Елеазара и матере ихъ Соломониѣ (luna

www.dacoromanica.ro

august 1, a sfinților 7 Macabei, a învățătorului lor Eleazar și a mamei lor Solomonia). Urmează slujbele sfinților din luna august în ordinea calendarului.

f. 154—203. Sinaxarele canoanelor din luna august. înc. Мѣсяца августъ имат дніи $\overline{\text{кѣ}}$, день имат час $\overline{\text{гі}}$, а нощь $\overline{\text{іѣ}}$ (luna august are 31 de zile, ziua are 13 ceasuri, iar noaptea 11).

Urmează viețile sfinților din luna august în ordinea calendarului.

f. 203. Albă, cu însemnări posterioare.

Însemnări

f. 203. Іеродіакон Іωрестъ к лѣт × $\overline{\text{зсна}}$ мѣсяца 18ню $\overline{\text{кѕ}}$, к дьны Іωан К⟨о⟩с⟨тантина⟩ Н⟨икола⟩є $\overline{\text{а}}$ воєвода (Ierodiacon Iorestu în anul 7251 (1743) luna iunie 26, în zilele lui Ioan Constantin Nicolae I voevod).

Книга августъ, да съ знаєт, свѧтти мон⟨астир⟩ωт Нѣмць. О, братє ѕклони сє ωт зла и сътвори благо, възыщи мира и пожини его [и пожини его] и мєтє его. МонаХ ПаХоміє ωт Немци лѣт × $\overline{\text{зсї}}$.

(Cartea august, să se știe, a sfintei mănăstiri de la Neamț. O, frate, ferește-te de rău și fă binele. Cercetează lumea și alung-o și leapădă-te de dînsa. Monah Pahomie de la Neamț, anul 7210 (1702).

Pe coperta din urmă, partea interioară:

Іеродіакон Іωрестъ ученик єромонаХ Макаріи єгѹмен, дикни Соучавскож к дны арХіепископа митрополита кир Нєкифор крекъ Мороѩн к лѣт × $\overline{\text{зсна}}$ мѣсяца ѕноа $\overline{\text{кѕ}}$, ωт свѧта монастиря Нѣмцѹл.

(Ierodiaconul Iorest, ucenicul eromonahului Macarie, egumen, dichiul Sucevii, în zilele arhiepiscopului mitropolit chir Nichifor grecul Moraitul, în anul 7251 (1743), luna iunie 26, de la sfînta mănăstire Neamțul).

Іеромонах Лазар ωт Нѣмцъ, писаХ здѣ (Ieromonahul Lazăr de la Neamț, am scris aici). (Sec. XVIII).

Titluri și inițiale cu roșu. Ornamente în trei și două culori la f. 1 și 154. Filigrane: floare stilizată și secure. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț.

128.

Sec. XVI. Hîrtie. 9 f. 27 ×18,5 cm. Sfîrșitul lipsește.
Iațimirski nr. 57 (m-rea Neamț).

Слѹжба ѩкаѳнстѣ. СтиХарыХ несѣдѣномоу. (*Slujba Acatistului. Stiharii nesedelne*). Continuă pînă la sfîrșitul manuscrisului.

Titluri și inițiale cu roșu. Filigran: mistreț. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legat în carton (legătură sec. XVIII—XIX). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redactie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț.

www.dacoromanica.ro

129.

Sec. XVI. Hîrtie. 95 f. 21×16 cm
Iaţimirski nr. 58 (m-rea Neamţ).

‹*Adunare de slujbe bisericeşti*›

Foaia liminară un icos (sec. XVII), înc. Иже земли на земли ѡставившіи.

f. 1—2. На литїи стиХирыХ самогласны сѫтомѹ къзне‹сє›ніѧ Господоу нашемоу Іѣса Христа (La litie stihiri samoglasnice la sfînta înălţare a Domnului nostru Iisus Hristos).

f. 2—5. Канонь твореніе Іѡанна (Canon, facerea lui Ioan).

f. 5—13. Чьстныи Параклис прѣсѫтѣи владичици нашеи Богородици (Cinstitul Paraclis al preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu).

f. 13ᴬ—33ᵛ. Оуказь како подобаєт пѣти над коуті м оусѡпшімь ѡтцемь и братїамь нашим и прочїимь Христіанѡм оумершіим (Arătare cum se cuvine să cîntăm la coliva răposaţilor părinţilor şi fraţilor noştri şi altor creştini morţi).

f. 33ᵛ—94ᵛ. Слѹжба сѫтаго причѫщенїа (Slujba sfintei împărtăşanii).

f. 95—95ᵛ. Fragmente de imnuri religioase în greceşte (Sec.XVII).

Însemnări

f. 94. Сіа книга поновил еромонаХ егѹмен Ѡаким в лѣт × зрлз̄ мѣсица март ѝ̄ въ дьны господина нашего Іѡ Мирон Бърѣновскыи воєвѡд господарѣ земли Молдавскои.

(Această carte a înnoit-o eromonahul egumen Ioachim în anul 7137 (1629) luna martie 8, în zilele domnului nostru Io Miron Bărnovschi voevod, domnul ţării Moldovei).

Pe coperta din urmă, partea interioară : Tote isu cu putinţa celui nevoitoriu. Ieremia arhidiiacon. (Sec. XVIII).

Pe foaia liminară : un pasaj şters, apoi altă mînă : Мѣсаца іюле 18 дне 1810-го года, ѡтцѹ Никодимѹ, и ѡтци Григорію (luna iulie 18 zile, anul 1810, părintelui Nicodim şi părintelui Grigorie).

Titluri şi ornamente cu roşu. Ornament în roşu la f. 1. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

130.

Sec. XV. Hîrtie. 307 f. 28×20,5 cm. Lipseşte sfîrşitul şi foi după f. 4ᵛ.
Iaţimirski nr. 59 (m-rea Neamţ). (Îl datează de la sfîrşitul secolului al XVI-lea).

1. f. 1. Прѣдословіе настоѫщаго съчетаніа (*Predoslovie la cetirea celor de faţă*) înc. ...Доухъ в ѡнъ иже въсѣчьскы.

www.dacoromanica.ro

f. 1^{v}—3. Изложеніе wт посланіа еже къ игѹмен цр҃кве сватаго Симеwна чюдотворца кѵр Петрѹ (Extras din scrisoarea către egumenul bisericii sf. Simion făcătorul de minuni, chir Petru) înc.: Прости мѧ wтце мои...

2. f. 3—4. Прѣдословїа книгы сеѧ въ оукѣдѣніе чьтѧщимь слов съдрѣжѧкъ сѧ вещи книгы сеѧ. (*Predoslovia cărții acesteia în care se dă de știre cititorilor cuvîntărilor despre lucrurile ce sînt cuprinse în această carte*). Este de fapt tabla de materii a cărții în care se cuprind 63 de scrieri, dintre care azi o parte lipsesc.

La f. 4^{v} jos, titlul întregii cărți: Книга БогодьХновена събрана и съписана wт многиХ и различныХ божествныХ книгъ ветХаго wкоже вещи закѣта и новаго, прѣподобным wтцемъ Никоном, жикѧщимъ въ глаголемѣи Чрънѣи Горѣ, настаклѣѧщи и поспѣшьствѹѧщи подкизаѧщиХ сѧ на въсѣко дѣло. ДѹХовное слово съдръжѧѧ о вещи сказанїомъ книгы сеѧ. (*Carte cu dumnezeiască inspirație adunată și scrisă din multe și deosebite dumnezeiești cărți ale Testamentului, care se spune cel Vechiu și cel Nou, de preacuviosul părintele nostru Nicon, care a trăit în numitul Muntele Negru, îndreptînd și ajutînd pe cei care se nevoiesc în orice lucru duhovnicesc. Cuvînt care cuprinde despre lucrările ce se spun în această carte*).

După f. 4 urmează o lacună în text, lipsesc primele 4 lucrări trecute în tabla de materii.

3. f. 5. Сѵатаго Игнатіа Богоносца wт еже къ Поликарпоу (*A sfîntului Ignatie purtătorul de Dumnezeu: Din epistola către Policarp*) înc. Рабы и рабынѧ...

4. f. 5^{v}—8^{v}. Слово $\overline{\text{s}}$, wтХодѧщиХ wт братеи... (*Cuvîntul 6. Despre frații care pleacă...*). Extrase diverse. înc.: Иже оубо единоѧ дроуг...

5. f. 8^{v}—10^{v}. О различи съблазнь... (*Despre definirea păcatelor...*) înc. Горе мироу wт съблазнъ...

6. f. 10^{v}—16^{v}. О различи оучителеи... (*Despre definirea învățătorilor...*); înc. Къ іесте сѡль земли...

7. f. 16^{v}—18^{v}. О различи гнѣка и ѡрости (*Despre definirea mîniei și furiei*); înc. Слышасте ѡка речено быст...

8. 18^{v}—22. О оукоризнѣ и въсѣкои досадѣ и празнослови... (*Despre desfrîu și toate supărările și cuvintele deșarte*) înc. Иже аще речѣт братѹ...

9. f. 22—23^{v}. О еже съмирѣвати сѧ съ ближним (*Despre împăcarea cu aproapele...*); înc. Аще принесеши даръ свои...

10. f. 23^{v}—28^{v}. О съложени блѧда и своиствоіХ его... (*Despre definirea curviei și caracterul ei...*) înc. Слышасте ѡко речьно быст...

11. f. 28^{v}—31^{v}. О прѣлюбодѣани и блѧдѣ... (*Despre preacurvie și curvie*) înc. Речено быст иже аще поустить женѫ...

12. f. 31^{v}—34^{v}. О клѧтвѣ и различи лъжи... (*Despre jurămînt și diferite minciuni...*) înc. Єже wт Матѳеа Златоустоко...

www.dacoromanica.ro

13. f. 34^{v}—41^{v}. О незлоби и безпристрастно... (*Despre nevinovăție și lipsă de patimi...*) înc. Слышасте ꙗко речено быст...

14. f. 41^{v}—43. О незлоби и простотѣ... (*Despre nevinovăție și simplitate...*) înc. Єже wт Матѳеа: аще невратите сѧ...

15. f. 43—47. О послꙋшании... (*Despre asculatre*) înc. Єже wт Матѳеа аще кто...

16. f. 47—50^{v}. О колѣХ своиХ и тꙋждиХ и каа волѣ есть блага и каа съпротивнаго... (*Despre voința proprie și cea străină și care voință este bună și care potrivnică...*) înc. Не могѫ азъ о себѣ творити...

17. 50^{v}—51^{v}. О блазѣи волн... (*Despre voința cea bună*) înc. Єже прѣизбирати...

18. f. 51^{v}—57^{v}. О милостыни и како подобает подаанїа творити и како неподобает... (*Despre milostenii și cum trebuie să faci danie și cum nu se cuvine...*) înc. Златаꙋст еже wт Матѳеа...

19. f. 57^{v}—59^{v}. Ꙗко лꙋче есть ницимь раздаати имѣнїа, нежели приносити къ цръкваm и ѕкрашати иХ... (*Precum este mai bine să împarți averea săracilor, decît s-o dărueşti bisericilor și să le împodobeşti...*) înc. Єже wт Матѳеа: Исоꙋс же быкшѕ въ Киѳанїи...

20. f. 60—62^{v}. О творѧщиХ милостинѫ... (*Despre cei ce fac milostenii...*) înc. Златаꙋсток wт Матѳеа: съткорите себѣ...

21. f. 62^{v}—65. Ꙗко аще разѕмомъ еже дати оꙋбогым богатыХ имѣнїа растачѣете кто, несъгрѣшаетъ... (*Dacă cineva face risipă cu gîndul de a da săracilor averea bogaților, nu păcătueşte...*) înc. Блаженныи Iѡаннъ съ късѣми.

22. f. 65—68^{v}. О любви и чловѣколюби и како подобает любити искрънѣго... (*Despre dragoste și dragostea de oameni și cum trebuie să iubim pe aproapele...*) înc. Слышасте ꙗко речено быст...

23. f. 68^{v}—70^{v}. Ꙗко не достоитъ зло творити или ненавидѣти какова любо чловѣка, или нечьстика или еретика или еллина. (*Cum nu se cuvine să faci rău sau să urăşti pe oricare om, sau necredincios, sau eretic sau elin* [1])...) înc. Пришедже раби къ домѕ.

24. f. 70^{v}—73. Ꙗко подобает молити сѧ паче о нечистивыХ, еретикоХже и еллиноХъ и кьсыХ грѣшныХъ, а не клѧнити иХ (*Cum se cuvine a ne ruga și pentru cei necredincioşi, eretici și elini* [1]) *și pentru toți păcătoşii și nu a-i blestema...*) înc. Молѫ ѕво вы прѣжде...

25. f. 73—74. О еже како подобает ѩвѣ милостьнѫ творити (*Despre aceia, cum se cuvine să faci pe față milostenii...*) înc. Къниманте мылостына...

26. f. 74—77. О молитве и како подобаетъ молити сѧ... (*Despre rugăciune și cum se cuvine să te rogi...*) înc. Єгда молите сѧ...

---

[1]) păgîni.

www.dacoromanica.ro

27. f. 77—84. Образъ молитвы и прѣбыванїа ошелѣничьскаго (*Chipul rugăciunii şi a traiului de sihastru...*) înc. Нѣкыи иногда wт wшелникъ...

28. f. 84—87. Образъ молитвы съ пѣтнемъ иже къ дрѫжинѣ сѫщимъ... (*Chipul rugăciunii cîntate a celor ce sînt în tovărăşie...*) înc. Молитвы ткорите ѕтрънмѫ...

29. f. 87—90^{v}. О иже съ молитвоѫ къ пѫт Ходѫцихъ или къ иномъ какокѣ искѫшенн... (*Despre cei ce fac rugăciune mergînd pe drum sau în vreo altă încercare...*) înc. Великыи Гарсанѫфїе рече...

30. f. 90^{v}—100. Иже молитвѫ wт инѣхъ ищѫ и сам же прилежѫ ничтоже полѫѕѣть... (*Cel ce cere rugăciune dela alţii şi singur nu stăruie, nici un folos nu are...*) înc. Свято Маѳима wт недокѣдомыхъ.

31. f. 100—103. О человѣкко оүгодіи и лицемѣрн... (*Despre cei ce se fac plăcuţi oamenilor şi despre făţărnicie...*) înc. Єгдаже постите сѧ...

32. f. 103—106. О нестѫжани и wко еже ѕпражнѣти сѧ въ повелѣнихъ Божінх нѣсть паренїе бесловесно... (*Despre ne agonisită şi cum a te îndeletnici cu poruncile lui Dumnezeu nu este o rătăcire fără minte...*) înc. Єже wт Матѳеа; не крыкаите себѣ...

33. 106—112^{v}. Йко неподобит оүчителю любо-нмѣннѕ быти... (*Cum nu se cuvine învăţătorului să fie iubitor de averi...*) înc. Жикѫ оүчитель ни тоѫ...

f. 112^{v}. O coloană albă.

34. f. 113—118^{v}. Йко крѣдно иест съкъкѕпленїе иноккых съ мирѣны... (*Cum este păgubitoare adunarea călugărilor cu mirenii...*) înc. Рече сѫты Исаїа...

35. f. 119—124^{v}. Йко недостонтъ оклеветакати нѣкых ради нѫжданыѫ къ еже жити потрѣбы... (*Cum nu se cuvine a cleveti pe unii pentru nevoia în care trebuie să trăiască...*) înc. Златооүст къ Філнппсіѡм...

36. f. 124^{v}—126^{v}. О богатьствѣ и нищетѣ и како познаваем таковаа wт Бога ли сѫт или wт дѣнства съпротивнаго и wко иже wт непракды богатско нѣст wт Бога... (*Despre bogăţie şi sărăcie şi cum putem cunoaşte dacă acestea sînt de la Dumnezeu sau din fapta potrivnicului şi cum bogăţia nedreaptă nu este dela Dumnezeu...*) înc. Богоү глаголмцюү пророкѡм.

37. f. 126^{v}—134^{v}. О еже не безь расѫжденїа сѫдити искрънѣго wкоже лицемѣрін фарисее и книжници... (*Despre aceia să nu judeci fără socoteală pe aproapele tău, ca făţarnicii farisei şi cărturari...*) înc. Wт Матѳеа запокѣд $\overline{\theta}$...

38. f. 134^{v}—145^{v}. Йко не достонтъ сѫдити нерѣшмъ или праведнѣ или неправеднѣ... (*Cum nu se cuvine să judeci pe preoţi, fie cu dreptate, fie fără dreptate...*) înc. Таковоү быти оүчителю...

www.dacoromanica.ro

39. f. 145^{1}—149. О божественныхъ сѫдбахъ и ꙗко никто же сихъ оубѣгнѫти можетъ... (*Despre judecăţile lui Dumnezeu, şi cum nimeni nu poate scăpa de ele...*) înc. Къ многыхъ вамъ братіе...

40. f. 149—165^{v}. О творѫщихъ знаменіа или пророчествѹющихъ... (*Despre cei ce fac semne sau prorociri...*) înc. Знаменіа и чюдотворенїи...

(În acest text la f. 159^{v} Ѿт лѣтописца (din letopiseţ) înc. Къ днемъ Василїа иже ѡт Македонїѫ царствовшаго... (În zilele lui Vasile din Macedonia care a fost împărat).

41. f. 165^{v}—172. Ꙗко добро и благопрїѧтно Богоу еже делати по правѣдномѹ словѹ... (*Cum este bine şi plăcut lui Dumnezeu a lucra după cuvîntul cel drept...*) înc. Отцы наши ꙗдошѫ...

42. f. 172—178^{v}. Каа хѫдожьства обѣтованію иноческомѹ прилична сѫт... (*Care sînt meşteşugurile potrivite cu călugăria...*) înc. Къпрос: каа хѫдожьства ѡбѣтованїю.

43. f. 178^{v}—181^{v}. Како подобаетъ комѹ продаати и коупѹвати, ꙗко да непрїязнит сѧ Богоу... (*Cum se cuvine cuiva a cumpăra şi a vinde, ca să nu supere pe Dumnezeu...*) înc. Къпрос: ѡт постныхъ сватаго Василїа.

44. f. 181^{v}—186. Каа хѹдожьства мирскыхъ достоина сѫт и ꙗко врачебное хѹдожьство и въ мирскыхъ и въ иноких нѣст ѡтметно (*Care meşteşug se cuvine mirenilor şi cum meşteşugul medical nu trebuie lepădat, nici de mireni, nici de călugări...*) înc. Єсть земедѣлателное хѫдожьство...

45. f. 186—188^{v}. О различи скопцемъ и ѡт кѫдѹ сіи прижшѫ начало... (*Despre caracterele scopiţilor şi de unde au luat început aceştia...*) înc. Ѿт Єѵагеліа: сѫт скопици...

46. f. 188^{v}—201. О смѣренїи... (*Despre smerenie...*) înc. Иже смѣреніа скровище...

47. f. 201—211. Ꙗко Господнѫ заповѣди и прѣдпочитати достоитъ... (*Cum se cuvine a cinsti poruncile Domnului...*) înc. Ѿт посныхъ сватаго Василїа...

48. f. 211—219. О покаани и испокѣдани ѡт божественыхъ писани свѣдетельства... (*Despre pocăinţă şi spovedanie, mărturii din dumnezeieştile scripturi...*) înc. Възлюбленныи Господинъ.

49. f. 219^{v}—238. Показаніа ѡ покаани и испокѣдани... (*Arătare despre pocăinţă şi spovedanie...*) înc. Братъ иде почрѣпьсти...

50. f. 238—243^{v}. Како подобаетъ причѧщати сѧ божественыхъ таинъ... (*Cum se cuvine a se împărtăşi cu tainele dumnezeieşti...*) înc. Добролиоубо ѥст еже чѧсто...

51. f. 243^{v}—246. Ꙗко страшно и бѣдно естъ немощнымъ по дѹши прїемати нѣкаа испокѣданїа... (*Cum este lucru cumplit şi nefericit ca cei neputincioşi cu duhul să primească o spovedanie...*) înc. Нѣцїи къспрѧтїа сѫт...

www.dacoromanica.ro

52. f. 246—250. Ꙗко не подобаетъ кромѣ ієрєа пріемати исповѣди... (*Cum nu se cuvine să primească spovedania altcineva decît preotul...*) înc. Никтоже wт сѫщихъ въпричьтѣ.

53. f. 250—255. О запрѣщенихъ и wтлѫченыхъ иже wт ієреи даємыхъ... (*Despre cei opriţi şi despărţiţi <de cuminecătură> de către preoţi...*) înc. Ꙗще которыи презвитеръ...

54. f. 255—273. О празникохъ и постѣхъ и колѣно прѣклоненыхъ възбраненныхъ или повелѣнныхъ бывати... (*Despre sărbători şi posturi şi mătănii care sînt oprite sau poruncite...*) înc. Ꙗзъ Петръ и Павелъ заповѣдаѥ... (în acest articol un citat Стѣдитово (din Studit); f. 267^{v} şi Ѿт Типика Сѫтыѧ Горы... (Din Tipicul Sfîntului Munte).

55. f. 273—280^{v}. Сказаніе положено wт божественыхъ писаніи w празникохъ... (*Spunere luată din dumnezeieştile scripturi despre praznice...*) înc. Иже истиннѫѧ пропов҃ѣдь...

56. f. 280^{v}—285^{v}. Расѫжденіе рекше сказаніе wт божественыхъ писаніи сложено имѫщеи нѣкыѫ главизны wт божественыхъ wтьць к свѣдетельствѣ еже кьим wзразом и коѣда подобаетъ прѣданныѧ посты въ общинѫ... (*Cugetare adică spunere extrasă din dumnezeieştile scripturi, avînd cîteva capitole din părinţii dumnezeeşti ca mărturie, în ce chip şi cînd se cuvine păzirea posturilor în de obşte...*) înc. Съборныѧ црькве оуставы же...

57. f. 285^{v}—288^{v}. О снѣди и пити иноком подажщим ошелникомже и сѫщимъ въ дрѫжинѣ... (*Despre mîncarea şi băutura ce trebuie să se dea călugărilor, shimnicilor şi celor ce sînt în obşte...*) înc. Великыи wтцъ нашъ Харитонъ...

58. f. 288^{v}—291. О брашнѣ и питїи и прѣбываніи иже въ wбщихъ житихъ живѫщихъ... (*Despre hrana şi băutura şi viaţa celor ce trăesc viaţă în de obşte...*) înc. Иже много постѫи сѧ...

59. f. 291^{v}—295^{v}. О снѣди подобажщіи иже въ мирѣ живѫщимъ и како достоитъ Хрістїаномъ питати сѧ... (*Despre hrana ce se cuvine celor ce trăesc în lume şi cum se cuvine unui creştin să se hrănească...*) înc. Хѡщете ли да видимъ...

60. f. 295^{v}—307^{v}. О поставлени и изврѣжени причьстникъ... (*Despre aşezarea şi scoaterea clerului...*) înc. Божественое слово сѫтымъ. Sfîrşitul lipseşte.

Toate aceste lucrări sînt compuse din citate numeroase şi scurte din Vechiul şi Noul Testament, Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur, Grigore Bogoslov, Pravile şi Canoane şi numeroase alte texte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: urs. Scris de două mîini (I. 1—118^{v}, II, 119—307^{v}). Scris pe două coloane. 50 rînduri pe pagină. Semiuncială minusculă. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris probabil la Muntele Athos. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară, cu influenţe sîrbeşti. De la mănăstirea Neamţ.

www.dacoromanica.ro

131.

1472. (f. 190^{v}). Hîrtie. 190 f. 41×27 cm. Începutul lipseşte.

Iaţimirski nr. 60 (în-rea Neamţ). (Îl datează din 1474, citind greşit însemnarea scriitorului manuscrisului).

‹*Matei Vlastares. Pravila* (*Sintagma*)›

Începutul lipseşte. Titlul romînesc pe copertă (sec. XVII). Alcătuirea spunerilor de Pravilă. Pe partea interioară a copertei : Правила Кел (Pravila Mare). Traducerea titlului grecesc este următoarea : Adunare pe capitole a tuturor pricinelor cuprinse în canoanele sfinte şi dumnezeeşti, adunată şi orînduită de cel mai mic între ieromonahi, Matei.

f. 1. înc. : Ѫщѣ мысли къ скѫщенныхъ написашѧ сѧ ѩже сихъ правилѣхъ. (Introducerea).

f. 1—8. În text cu roşu trimiterile citatelor din canoanele sinoadelor, din părinţii bisericii şi din legiuiri bizantine.

f. 8—8^{v}. Ветхое десѧтословіе wт Левитика (Vechiul decalog : din Levitic).

f. 8^{v}—11^{v}. Tabla de materii : Сказаніе главизнамъ по ѩзъ кѣдѣ (Spunerea capitolelor după alfabet). Sînt 24 de capitole, fiecare împărţit în articole.

f. 12—178^{v}. Textul Pravilei ; înc. : О кѣрѣ православнѣи (Despre credinţa ortodoxă).

La f. 24, scris cu roşu, deosebit : Ꙗко єдіномꙋ патріархꙋ Ѡвстантинѣграда крѣсто вѣдрженїа вѣсѫдꙋ посилати дано єст. (Numai singurului patriarh de Constantinopol îi este dat dreptul să trimită peste tot înfigerea crucii [1]).

f. 142—143. Intercalate tablele pentru socotirea datei Paştelui şi a crugului soarelui : Правилница показѫщи въ конѣ лѣтѣхъ еже къ законѣи пасць вѣсе лоуностное которомоѫ сѣсходит сѧ ѯнпоу мѣсѧца и къ тое wт полоу дньства сѣкрѣшенѣише прѣко или вторыдне, дрwбное. (Îndreptar arătînd după lună, în care ani cad după lege toate paştile, în ce fază a lunii şi mai precis, în care jumătate de zi, în prima sau în a doua parte a zilei, amănunţit).

f. 142^{v}—143. Кржзи слнцꙋ (Crugurile soarelui). Dedesupt : Матѳеи позна сіе сѣставити (Matei a ştiut să alcătuiască aceasta). Data Paştilor merge pînă la anul 6859=1351.

f. 179—182^{v}. Wт правилъ сватаго Іѡа҃нна Постника. (Din Pravila sfîntului Ioan Postnicul).

f. 182^{v}—183. Никиты блаженнаго митрополита Ираклїскаго wтвѣти къ нѣкоемоу Константїномъ епископꙋ w нихже вѣпрошенъ быст. (Răspunsurile

[1]) stavropighie.

www.dacoromanica.ro

lui Nichita fericitul mitropolit de Iraclia către un oarecare episcop Constantin pentru cele pe care le-a întrebat), înc. Опасеніе оубо двое женца.

f. 183—184^{v}. Иже въ сватыихъ Никифора Кwнстантїнова града исповѣданика. Правила wт црѣкwвныихъ его съчиненіихъ и иже съ нимь сватыихъ wтць (A celui între sfinţi Nichifor al Constantinopolului Mărturisitorul: Pravila din scrierile lui bisericeşti şi ale sfinţilor părinţi care erau cu dînsul); înc. Ищіе по невѣдѣнии wперет сѧ.

f. 184^{v}—188^{v}. Wт wтвѣтъ Iwана сѧщенѣишаго епископа Кїтрошскаго къ сѧщенѣшемоу епископоу Драчьскомоу Кавасилѣ w антиминсѣх. (Din răspunsurile lui Ioan, preasfinţitul episcop de Chitros, către preasfinţitul episcop de Durazzo (Dracia), Cavasil, despre antimise) înc. Антиминсіе о сватителныж.

f. 188^{v}—189. W црѣкwвныих санокѣх (Dspre demnităţile bisericeşti) înc. Wт црѣкwвныих кластель. Iакоже кетхоѳ.

f. 189—189^{v}. Како имѧ чина прѣстоли црѣкwвь wт под лежащіихъ патрїархоу Кwнстантинѣграда. (Care sînt scaunele bisericeşti supuse patriarhului de Constantinopol). Listă de mitropolii şi arhiepiscopii. Cele romîneşti lipsesc (trecute: Driastra, a ruşilor, Gothia); înc. Митрополіѧ: а. Кесарїа.

f. 189^{v}—190. Латинскыѧ рѣчи (Cuvintele latineşti). Scurt dicţionar latin-slav al cuvintelor folosite în pravile (pe trei coloane); înc. Даноумїwнъ: по имени проходити.

(Publicat de Al Iaţimirski în Древности славѣнской комиссіи II-2 p. 43 şi de E. Kaluzniacki în „Archiv für Slavische Philologie", XIV (1892), p. 82—88, ambele ediţii după alte manuscrise slave mai noi ale Pravilei lui Matei Vlastares.

f. 190—190^{v}. Чин бываемыи на поставленіе игоумена (Rînduiala la aşezarea egumenului) înc. Wбладит сѧ пръво...

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 190^{v}. Іермонахъ Гервасіе исписа сиж книгж монастырю Нѣмецкомь в лѣт ×ѕцп, мѣсѧца април кѳ. (Ieromonahul Ghervasie a scris această carte pentru mănăstirea Neamţ în anul 6980 (1472), luna april 28).

Pe coperta din faţă, partea interioară: Pravilă ceia ce spune păcate multe şi réle. (Sec. XVII).

Pe coperta din urmă, partea interioară: К лѣтw ×зрмѳ мѣсѧца април ѳ (În anul 7145 (1637) luna aprilie 8).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 109^{v}, 179, 189. Filigran: foarfecă. 43 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente artistice. Scris în Moldova la mănăstirea Neamţ de ieromonahul Ghervasie. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

www.dacoromanica.ro

132.

Sec. XV. Hîrtie. 237 f. 22×14 cm. Începutul lipseşte.

Iaţimirski nr. 61 (m-rea Neamţ). (Îl socoate din sec. XVI, dar scrisul şi hîrtia sînt din al XV-lea).

<Viaţa lui Varlaam şi a lui Ioasaf>

Începutul lipseşte, înc. f. 1 Нѣкакъ естъ и мстръ и паче и жени...

Textul urmează pînă la sfîrşit fără împărţirea în capitole şi fără subtitluri, afară de cel de la f. 77^{v}: Ѡ инорозѣ (Dspre inorog <licorna>).

f. 225^{v}. Albă, cu o însemnare.

f. 237. Postfaţa autorului; înc. Скончѣ сѧ w Господи житіе.

f. 237^{v}. Albă, cu încercări de condei.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: O mila ta, Doamne, marie este, minunată carte este aceasta, plină este de toate învăţăturile sfinte. Pahomie episcop [1]).

f. 225^{v}. Смерен ермонаХ Лазарь прочтаХ (Smeritul ieromonah Lazăr, am citit).

f. 236^{v}. Această carte am citit-o şi eu şi am aflat multe cuvinte <folisi>toare de suflet, ѵ leat 7225 (1718) Ermonah Isaie egumen ot Neamţu Nou...

f. 237^{v}. Сію книгѫ прочити еродіакон Серафим. (Această carte a citit-o erodiaconul Serafim). (Sec. XVII).

Pe coperta din urmă, partea interioară: Ѿт земли Лецъкон. Еродіакон Съръфимъ wт тожде монастиХа Нѣмцѣ × зрод, а wт рождества Христова × ахѯг. 1663. (Din Ţara Leşească. Ierodiacon Serafim din această mănăstirea Neamţului 7171, iar de la naşterea lui Hristos 1663).

Smeritul ieromonah Lazăr многогрѣшнiи (mult păcătosul). (Sec. XVIII).

Titluri cu roşu. Filigran: cruce greacă. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

133.

Sec. XVI. Hîrtie. 139 f. 22×16 cm. Începutul lipseşte, precum şi foi după f. 4^{v}, 8^{v}, 16^{v} 57^{v}, 77^{v}, 111^{v}.

Iaţimirski nr. 62. (m-rea Neamţ).

<Viaţa sf. Vasile cel Nou>

Începe f. 1. Чьстивыи старце кто еси и wт кѫдѹ еси.

[1]) Episcop de Roman (1707—1717).

www.dacoromanica.ro

Textul vieții cuprinde întreg manuscrisul pînă la f. 139.

f. 139. Albă cu însemnări (v. mai jos).

Însemnări

Pe coperta din față, partea interioară : Смереннїи еромонахъ Лазар проегѹмен изколи прочитатї сїю книгѹ и ест и правєдно и истино ест сїм ксм, бо сѹдьи Божїм неисследование (Smeritul eromonah Lazăr proegumen a bine voit să citească această carte și este dreaptă și adevărate sînt toate acestea, pentru că judecățile lui Dumnezeu sînt de nepătruns). (Sec. XVII).

f. 139^{v}. Сїм книга wт Немецкаго монастир, аще кто къкѹсит м да бѫдет проклѣт. (Această carte de la mănăstirea Neamț, dacă cineva se ispitește <să> o <ia>, să fie blestemat. (Sec. XVII).

Această carte ce să chiamă Vasilie Novîi au petrecut-o eromonah Veniiamin clisiiaș în dzilele Ducăi vodă, leat 7190 (1682) august 5 dni.

Această carte ce se chiamă Vasilie cel Nou o am cetit eu, smeritul ieromonah Lazăr proegumen vă dni <în zilele> gospodare Constantin Racoviță voevod, let 7261 (1753)febr<ar>. Și după acestu domnu au venit Măteiu vodă sin Nicolaia voevod, къ тоже лито єже кише писахъ (în același an, în care am scris mai sus).

P› copʏrta din urmă, partea interioară : Сиа книга рекомаа Василіе Новиі прочитохъ аз смереніи іеродиакон Єфрем къ дьни благочистиваго господара Николае Ілександрѹ воєвода, лѣт × ѕскв мѣсеца декемврїи к дьни (Această carte numită Vasilie cel Nou, am citit-o eu, smeritul ierodiacon Efrem, în zilele binecinstitorului domn Nicolae Alexandru voevod, anul 7222 (1713), luna decembrie 20 zile).

Titluri și inițiale cu roșu. Filigran : mistreț. Ff. 110—110^{v} și 112—112^{v} scrise de altă mînă. 18 rînduri pe pagină Semuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente geometrice, deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț.

134.

Sec. XV și XVI. Hîrtie. 204 f. 21 × 14 cm. Începutul lipsește și foi după f. 1^{v}, 130^{v}. Iațimirski nr. 65. (m-rea Neamț).

1. *<Viețile și lauda sfinților regi sîrbi>* f. 1—130^{v}.

f. 1—100. Viețile sfinților regi sîrbi Sava și Simion. Începutul lipsește ; înc. : . . . скыхъ и бечислыємь побѣдахъ.

La f. 93 paragraf deosebit ; înc. : Къ име Wтца и Сына и Сѫтаго Дѹха къ лѣто × ѕѱов къ царство благовѣрнаго царя гречьскаго кѵр Михаила Палеѡлога (În numele Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, în anul 6772 (1264) în domnia bine credinciosului țar al grecilor, chir Mihail Paleolog. . .).

www.dacoromanica.ro

La f. 100 jos o rugăciune în greceşte cu litere cirilice. (Sec. XVII).

f. 100. Albă.

f. 101—130^{v}. Тогожде Θєѡдосіа монаѵа поѵвала сватыѵь и прѣподобныѵ wтць нашиѵь Сумєѡна и Савы оучителю Сръбскою (A aceluiaşi monah Teodosie: Lauda sfinţilor şi preacuvioşilor părinţilor noştri Simion şi Sava învăţătorul Serbiei) înc. Свѣтла и пресвѣщєнна намь.

2. <*Viaţa şi învăţăturile sf. Andrei cel nebun pentru Hristos*> f. 131—204^{v}.

De la f. 131 începe al doilea manuscris de cuvîntări bisericeşti. Începutul lipseşte. <Viaţa sfîntului Andrei cel nebun pentru Hristos, de Nichifor prezviterul>. înc. ...ски бєсєдовати нѣ ѕмєюцоу трєзвъѣе сіи ѕмомъ.

f. 152^{v}—154^{v}. Слово свѧтаго Ѩндрѣа иже Христа ради оуродиваго (Cuvîntul sfîntului Andrei cel nebun pentru Hritsos); înc. Бь єдниже wт дьны...

f. 154^{v}—162. Тогожде w нѣкоюєм мнысѣ срѣбролюбци (Ale aceluiaşi despre un oarecare călugăr iubitor de arginţi) înc. И wбрѣте тамо нѣкоюєго мниѵа...

f. 162—165^{v}. Тогожде Ѩндрѣа о нєкоюємь юношн (Ale aceluiaşi Andrei despre un tînăr); înc. Нѣкон юноша приста...

f. 166—196^{v}. Избранїє мало wт житїа свѧтаго wтца нашєго Ѩндрѣа оуроднваго Христа радї, имєющиєє въпроси свѧтаго Єпифанна съ wтвѣтми свѧтаго Ѩндрєа. пользно зѣлw (Mică culegere din viaţa sfîntului părintele nostru Andrei cel nebun pentru Hristos, cuprinzînd întrebările sfîntului Epifanie cu răspunsurile sfîntului Andrei, foarte folositoare) înc. Добро ѕбо и доѵвално ѥст...

f. 196^{v}—204^{v}. Тогожде Ѩндрѣа повчєнию спасително къ Єпїфанню (A aceluiaşi Andrei, învăţătură mîntuitoare, către Epifanie) înc. Сыноу мон и чѣдо...

Însemnări

Însemnarea scriitorului primei părţi a manuscrisului

f. 130^{v}. Wтьцн и братїа прочнтающєн понєжє аціе что нєьгрѣшиѵ вь писанїн сємь нє достатьчно бо оумомь и нє оутвръждень помыслы грѣшнїн, нь простнтє молю вы, Господа радї (Părinţi şi fraţi, care citiţi, dacă aflaţi ceva greşit în această scriere din pricina neajunsului minţii şi neţinerii gîndului, cele greşite iertaţi-le, pentru Domnul).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 166. Filigran: turn (în prima parte). Scris de două mîini (I, f. 1—130^{v} din secolul al XV-lea, II, 131—204^{v} din secolul al XVI-lea). 22 şi 23 rînduri pe pagină. Legătură veche în piele şi lemn, deteriorată. Semiuncială şi cu influenţe de cursivă la a doua mînă. Scris probabil în Serbia. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la mănăstirea Neamţ.

www.dacoromanica.ro

135.

Sec. XV, XVI şi XVII (1624—f. 124). Hîrtie. 430 f. (paginaţia veche 4—180. restul nepaginat). Sfîrşitul lipseşte.

Iaţimirski nr. 66 (m-rea Neamţ).

1. <*Vieţile şi lauda sfinţilor regi sîrbi*> f. 1—123^{v}.

f. 1—107.: Житїе и подвизы еже къ поустыни съ своимъ wтцемъ и особъ Хожденїа и wтчести чюдесь съповѣданїе иже къ свѧтыхъ wтца нашего Савы, прѣваго арХїепископа и оучителя сръбскаго сказано прѣподобнымъ Доментїаномъ иноком и презвутерwмъ монастира Хїландарь нарицаемаго, съписаноже Θеwдосїемъ мниХомъ тогожде монастира.

(Viaţa şi traiul în pustie cu părintele său şi umblarea deosebită şi povestirea minunilor părinteşti ale celui între sfinţi, părintele nostru Sava, adevăratul arhiepiscop şi învăţător al Sîrbilor, povestită de preacuviosul Domentian călugăr şi preot al mănăstirii numită Hilandar, scrisă de Theodosie călugărul din aceeaşi mănăstire) înc.: Разоума заніе ништетою одрѣжим...

f. 107^{v}—123^{v}. Тогожде Θеwдосїа монаХа поХвалное свѧтыХ и прѣподобнїнХъ wтць нашиХъ Симеwна и Савы свѧтителя оучителю сръбскыю (Ale aceluiaşi Theodosie monah, lauda sfinţilor şi preacuvioşilor părinţilor noştri Simion şi Sava erarhul şi învăţătorul sîrbilor) înc. Скѣтлаа и проскѣщенна намь...

f. 124. Însemnarea scriitorului primei părţi a manuscrisului (v. mai jos).

f. 124^{v}. Albă.

2. f. 125—153. Мѣсѧца февроарїи їд. Паметь и жнтїе блаженаго оучителїа нашего Кон⟨с⟩тантинь философа пръваго наставника словенскоу ꙗзыкѹ. (*Luna februarie 14, Pomenirea şi viaţa fericitului învăţătorului nostru Constantin Filozoful*[1]*), primul îndreptător al limbii slavoneşti*) înc. Боѓь милостивь и щедрь...

f. 153^{v}. Albă.

3. <*Predici diferite în postul mare şi în duminicile după Paşti*> f. 154—196.

f. 154—155. Къ неделю мытареѵ и фарїсеwвоу: ꙗко подобаетъ съ вънїманїемь послоушати ѓлаголіе мое. (În duminica Vameşului şi Fariseului: Cum trebuie să ascultaţi cuvintele mele cu atenţie) înc. Прінджте оубо дньс братіе.

f. 155—156^{v}. Къ неделю мытара и фарісеwѵ: w мирѣ и кротости w милостыни и девьствѣ. (În duminica Vameşului şi Fariseului: Despre pace şi blîndeţe, despre milostenie şi feciorie) înc. Братіе и wтци ни азь хощоу сытости...

[1]) Chiril, apostolul slavilor, sec. IX.

www.dacoromanica.ro

f. 156^{v}—158. Къ недєлю w блоудѣмъ. Поученіе w благосъставн покаанїа и w ползи дшєкнѣи. (În duminica Fiului risipitor: Învățătura despre bunătatea pocăinței și despre folosul sufletesc) înc. Къзлюблєннїи послоушанте самого Христа...

f. 158—159. Къ недєлю мєсопоустны w великомъ шклєннмъ дьни Господа нашєго Іесоа Христа. (În duminica lăsatului de carne: Despre marea zi a arătării Domnului nostru Iisus Hristos) înc. Братіє и wтцн законъ католичьскы...

f. 159—159^{v}. Къ недєлю сырwпостнюю w постѣ и шко истинномоу послоушникоу истинныи пость єст wтєкиновєніе своєволіе (În duminica lăsatului de brînză: Despre post și cum pentru adevăratul novice, adevăratul post este înfrînare a voinței sale) înc. Братіє и wтцн. Благын нашь Боѓъ...

f. 159^{v}—161^{v}. Къ срѣда чьстыє недєлі. Ѡ постѣ и w бєстрастїи, рєченоже въ начелѣ поста (miercuri în prima săptămînă a postului: Despre post și despre înfrînare, spus la începutul postului) înc. Братіє и wтцн. Поста врѣмє въ се лѣто...

f. 161^{v}—164. Къ пѧтъкъ а̄ недєлѣ поста. Наказаніе Єпифанїа емоуже аггєль сочнка свары, шко не достонть wтходити wт цръкве до wтпоущєніа єрєнскаго (Vineri în prima săptămînă a postului: Învățătura lui Epifanie, căruia un înger i-a pregătit mîncarea, cum nu se cuvine preotului să iasă din biserică pînă la sfîrșitul liturghiei) înc. Послоушанте братіє, съмыслыно...

f. 164—165^{v}. Къ сѵботѣ а̄ свѧтаго поста: памет творнм свѧтаго великомѵченика Ѳєодора Тирwна. (Sîmbăta întîi a sfîntului post: Facem pomenire sfîntului mare mucenic Teodor Tiron) înc. Іоуліаноу законопрѣстоупномоу...

f. 165^{v}—166^{v}. І въ недєлю а̄ свѧтаго поста: w прѣз силоу не протезаати сє намь къ Богоу и како питати доушоу дѵховнымь зрѣніємь. (În duminica întîi a sfîntului post: Este peste putință a nu ne lipi de Dumnezeu și cum trebuie hrănit sufletul cu hrană sufletească) înc. Братіє и wтцн. Поніеже всако зачело...

f. 166—167^{v}. Къ недєлю в̄ свѧтаго и великаго поста, w кротко и оудwбо съвръшати намь дьни поціенїа въ надежди бесконьчныє жизны. (În duminica a doua a sfîntului marelui post: Despre datoria noastră de a împlini cu umilință și potrivit zilele postului, în nădejdea vieții celei fără de sfîrșit) înc. Братіє и wтцн: добро єст пост...

f. 167^{v}—169^{v}. Къ недєлѣ г̄ свѧтаго поста. Напиcаніе о избиєнїихъ блъгарѣхъ Христіань въ свѧтыє посты за меса не ѣдєнїа (În duminica a 3-a a sfîntului post: Scriere despre uciderea de către bulgari a creștinilor în sfîntul post, pentru nemîncarea cărnii) înc. Братіє и wтцн. Къ сєи заповѣди...

www.dacoromanica.ro

f. 169ᵛ—171. Къ срѣда срѣдопостныѥ неделиѥ, ꙗко Пасха сіа wбразь ѥст боудоущоѥ вѣчноѥ Пасцѣ и w тръпѣни и w моужьствѣ. (În miercurea din săptămîna din mijlocul postului : Paştele acesta este chipul Paştilor veşnice viitoare şi despre răbdare şi bărbăţie) înc. Братіѥ и отцн. Пощеніѥ прѣходитъ...

f. 171—172. Къ петъкъ срѣдѣ постныѥ неделіѥ. Ꙗко въ оумрѣщлѥніѥ страстеи и въскрѣшеніѥмь добрwдѣтелни се ѥст праздновати по всѥ дьни и Пасхасокати Господоу Богоу. (Vineri în săptămîna din mijlocul postului : Cum în uciderea patimilor şi învierea cu fapte bune, aceasta este să ţii sărbătoare în fiecare zi şi să faci Paştele cu Domnul Dumnezeu) înc. Братіѥ и wтцн. Приближает се дьнь...

f. 172—173. Къ недѣлѣ $\overline{д}$ поста. Ѡ прѣполwвлѥніи сватыхъ пость и бъдрѣно твореніѥ къ и еще пощенію. (În duminica a 4-a a postului : Despre mijlocul sfintelor posturi şi despre bucuria către postire mai multă) înc. Братіѥ и wтцн. Благодѣть сватаго Дѣха...

f. 174. Albă.

f. 174ᵛ—175ᵛ. Прѣтръпети нам въсѥ мѣченіѥ подобіюже Христокоу и сватыихъ. (Să răbdăm toate chinurile după pilda lui Hristos şi a sfinţilor) înc. Братіѥ и wтцн. Ѳда како нас опечалова...

f. 175ᵛ—177. Къ неделю $\overline{ѥ}$ поста. Ꙗко подwбаѥть намь wбнавлѣти се напрѣд трьпѣніѥмь нападающихъ на ни видимыихъ и невидимыихъ напастен. (În duminica a 5-a a postului : Cum că se cuvine să ne înnoim prin răbdarea nenorocirilor văzute şi nevăzute, ce cad asupra noastră) înc. Братіѥ и wтцн. Ꙗко зима прѣиде...

f. 177—178ᵛ. Къ неделю цвѣтонwсноую : Пооученіѥ w четвородьнекнѣмь Лазари и w сватымь постѣ (În duminica Floriilor : Învăţătura despre Lazăr cel înviat a patra zi şi despre sfîntul post) înc. Братіѥ. Прѣплоукше ꙗкоже морскѣю...

f. 178ᵛ—180. Къ срѣда велїю. Ѡ спаснои страсти и пооученіѥ w смѣреномоудріи и о покорении (În miercurea mare : Despre patimile mîntuitoare şi învăţătură despre înţelepciunea smerită şi umilinţă) înc. Братіѥ и wтцн. Сы дьнь сватыи...

f. 180—181ᵛ. Къ петъкъ великын, о страсти Господа нашего и владыкы Ісуса Христа. (În Vinerea mare : Despre patimile Domnului nostru şi stăpînului Iisus Hristos) înc. Братіѥ и отцн. Повсегда оубо Господа...

f. 181ᵛ—183. Къ недѣлѣ $\overline{в}$ по Пасцѣ. Ꙗко подwбаѥть намь оумирати присно волною съмрътїю и w благосъставлѥніи (Duminica a 2-a după Paşti : Cum se cuvine nouă a muri pururea cu moarte de voie şi despre buna rînduială) înc. Братіѥ и wтцн. Пасха прѣиде...

f. 183—184ᵛ. Къ неделю $\overline{г}$ по Пасцѣ : Ꙗко подобаѥть намь Ходити достоинно въ мнишьскомь обѣтованіи и въ изгнании ежѥ изгнании быхwм Господа ради. (În duminica a 3-a după Paşti : Cum se cuvine nouă a umbla

www.dacoromanica.ro

cuviincios în făgăduiala călugăriei şi în prigoană cînd sîntem prigoniţi pentru Domnul) înc. Братіе и wтцн. Радостїю радоуем се...

f. 184—186. Къ неделю д̄ по Пасцѣ: О вънимати себе и бѣгати wт погыбѣлныхъ мѣсть и wбразы грѣховныхъ. (În duminica a 4-a după Paşti: Despre înfrînare şi a fugi de locurile pierzării şi de chipurile păcătoşilor) înc. Братіе и wтцн. Крѣме нас зоветь...

f. 186—187. Къ неделю ѣ̄ по Пасцѣ: о страшномь соудищи и крѣпко прѣмѣнѣти дьни сего живота нашего. (În duminica a 5-a după Paşti: Despre cumplita judecată şi pentru a folosi cu putere zilele acestei vieţi a noastre) înc. Братіе и wтцн. Прѣбываніе сен жизни...

f. 187v—189. Къ неделю ѕ̄ по Пасцѣ прѣд Възнесеніемь: ꙗко подобаеть благоухати сами себе добрѡдѣтелми. (În duminica a 6-a după Paşti înainte de Înălţare: Cum că se cuvine a ne preţui bine pe noi înşine prin fapte bune) înc. Братіе и wтцн. Христовѣмь въскресеніемь...

f. 189—190v. Къ четкерток ѕ̄ неделѥ. Възнесеніе Господа Бога и Спаса нашего Іѕа Христа и благоугодно житіе междоу собѡю. (Joi în a 6-a săptămînă: Înălţarea Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi despre viaţa cu bună înţelegere între noi) înc. Братіе и отцн. Праздникь праздникомь намь...

f. 190v—191. Къ неделю з̄ по Пасцѣ. Словѡ w съборѣ сватыхъ wтьць т̄ и ѝ̄ съшьдшихъ се въ Никѡи на Ѳріа еретика. (În duminica a 7-a după Paşti: Cuvînt despre soborul celor 318 sfinţi părinţi care s-au adunat la Nicheia împotriva lui Arie ereticul) înc. Къ Ѳлеѯандріи Єгупьтєцѣи...

f. 191—193v. Къ неделю ӣ: Пооученіе на съшъствіе сватаго дѯха. (În duminica a 8-a: Învăţătură la coborîrea Sfîntului Duh) înc. Присно жиден Богь...

f. 193v—195. Къ неделю всѣхъ сватыхъ. Іако не крѣкію тѣкмо моученици нъ житіемь Божіемь живше. (În duminica Tuturor Sfinţilor: Precum mucenicii nu numai au sîngerat, ci au trăit viaţă dumnezeiască) înc. Братіе и wтцн. Праздникомь оубо ест праздникь...

f. 195—196. Мѣсяца марѳіа к̄ѣ на Благовѣщеніе: w дѣвьствѣ. (Luna martie 25, la Buna Vestire: despre feciorie) înc. Братіе и wтцн. Ношеже Благовѣщеніе...

f. 196v. Albă.

4. <*Tîlcuirea evangheliei lui Marcu de Theofilact, arhiepiscopul Bulgariei*>, f. 197—351. Înc. Прѣжде закона оубо они сватыи моужие...

5. f. 351v—365v. Мѣсяца іюня к̄. Сватаго священномѹченика отца нашего Меѳодіа епископа Патарскаго, слово о царствін езыкъ послѣдныхъ врѣмень, извѣстно сказаніе wт пръваго чьловѣка до скончаніа вѣкоу. (*Luna iunie 20. Al sfîntului mucenic, părintele nostru Methodie, episcopul de Patara: Cuvînt despre împărăţia limbilor celor din urmă vremi, povestire dela primul om pînă la sfîrşitul veacului*) înc. Єгда изыдоста из раа Ѳдамъ...

www.dacoromanica.ro

La f. 363. Іавѣє ꙗко срацини до конца погоубить. (Arătare cum saracinii (turcii) pînă în sfîrşit vor pieri).

f. 363^{v}. О затворенихъ татарохъ (Despre tătarii cei închişi); înc. Тогда отвръзоутъ се врата сѣверная и изыдоутъ силы езычьскые иже бѣахоу затворени къноутрѣ июдоу. (Atunci se vor deschide porţile de la miază noapte şi vor ieşi puterile păgîneşti care erau închise înăuntrul iadului) ed. Tihonravov, Памятники отеческой русской литературы p. 213—226.

6. f. 365^{v}—372. Плачеве и рыданіа инока грѣшна и странна имиже съпираше се къ дѣши своеи. Слоко ā. (*Plîngerile şi ruşinea călugărului păcătos şi fugar, cu care se dezvinovăţeşte faţă de sufletul său. Cuvîntul 1*) înc. Како сѣдиши како беспечалоуеши...

f. 372. Albă.

7. f. 373—414. Житие и жизнь и по чести чюдесь, сказаніе прѣподобнаго отца нашего Василіа Новаго, писанно Гліґоріємь миніхомь ѳеникомь иго. (*Viaţa şi traiul şi cinstitele minuni, povestire despre preacuviosul părintele nostru Vasilie cel Nou, scrisă de Grigore monahul, ucenicul său*) înc. Непостижнаагw Бога о чьловѣчьстѣмь...

8. f. 414—417^{v}. Мѣсяца ноемъбра вь $\bar{и}$ дьнь, чьстнаго Храма Михаила архистратига. (*Luna noembrie în 8. Ziua cinstitului hram al lui Mihail arhistrategul*) înc. Начело w исцѣлени даровь...

9. f. 417^{v}—424. Дѣяниа сватаго апостола Индреа и Матѳеа. (*Faptele sfinţilor apostoli Andrei şi Matei*) înc. Къ они дьни бѣхѫ...

10. f. 424—427^{v}. Слово прѣподобнаго отца Агапи: чесо ради оставлюють чьловѣци отца и митрь и въземьше кръст въ слѣд Христа идеть. (*Cuvîntul preacuviosului părinte Agapie: Pentru ce lasă oamenii pe tată şi pe mamă şi iau crucea şi merg pe urma lui Hristos*) înc. Агапиє отьць нашь из млада начеть...

11. f. 427^{v}—429. <*Lucrare fără titlu despre aflarea sf. cruci*>; înc. Въ с̄ и вь л̄ и третиє лѣто по мѫчени Господа нашего Іѣса Христа възискание бысть кръста. (În anul 233 după pătimirea Domnului nostru Iisus Hristos a avut loc găsirea crucii). Sfîrşitul acestei lucrări lipseşte.

f. 429—430^{v}. Albă.

Însemnări

Însemnarea scriitorului a manuscrisului primei părţi

f. 124. Съвръши се сіа сватаа и Божественаа книга, житіе и жизнь иже къ сватыихъ отца нашего Сава пръваго архіепископа и оучителіа сръбскаго въ лѣто × ѯрлв, крвг сльнцѣ к̄ и лѣны з̄, индикта з̄, златочисло і̄, ѳемеліе к̄, масеца генаріе к̄и, при игѫменѣ монастыра сватаго Павла кир Іоаникію іеромонахѣ настоаніємъ и поспешеніємъ проігѫмена кир Митрофана іермонаха и съ братіами и насъ грѣшныихъ w семъ троудившихъ се простете, а не клънете, понеже съ ноужджею велнею сіе писахъ, понѣже бѣше зима чювствна ꙗко да избавитъ Господь насъ зими грѣховныіе и сподобитъ съ праведными

www.dacoromanica.ro

селиєніа. Сіа писа оубогы црьноносцъ Θєѱлєни таѫа, понєже имѣѫъ самодрѫжаць замѣдливъ на добродѣланіє и навикоѫъ wт юности прѣзьрєство и не наоучиѫ сє любомоудрїю, w, кто мене не въсплачетъ оканнаго.

(S-a sfîrşit această sfîntă şi dumnezeească carte: viaţa şi traiul celuia între sfinţi, părintele nostru Sava, primul arhiepiscop şi învăţător al sîrbilor, în anul 7132 (1624), crugul soarelui 20 şi lunii 7, indictionul 7, numărul de aur 10, temelia 20, luna ianuarie 28, în vremea egumenului mănăstirii sfîntului Pavel, chir Ioanichie ieromonah, cu îndemnul şi ajutorul proegumenului, chir Mitrofan ieromonah şi cu a fraţilor. Şi pe noi, păcătosul, cel ce s-a trudit pentru aceasta, iertaţi-mă şi nu mă blestemaţi, pentru că am scris aceasta cu mare trudă pentru că era iarnă grea, ca să ne mîntuiască Domnul pe noi păcătoşii de iarnă şi să ne învrednicească locuirea împreună cu cei drepţi. Aceasta a scris-o călugărul sărac <*Antonie*> [1]) aşa zis călugăr, pentrucă am fost singur tîrzielnic la faptele bune şi din tinereţe am fost obişnuit cu nepăsarea şi nu am învăţat înţelepciunea. O! Cine nu mă va plînge pe mine, nenorocitul).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: trifoi (în a doua parte), licorna (în a cincea parte). Scris de şase mîini în epoci diferite: (I, f. 1—124^{v} la 1624, II, f. 125—153^{v}, III, f. 154—174^{v}, IV, f. 175—196^{v} — aceste trei părţi scrise în sec. XVIII; V, f. 197—372^{v}, şi VI, f. 373—429, minusculă din sec. XV). 25 şi 34 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn (deteriorată). Scris la mănăstirea sf. Pavel (Muntele Athos) de Antonie călugăr. De la mănăstirea Neamţ.

136.

1443 (f. 370^{v}). 371 f. 28 × 20 cm. Începutul lipseşte.

Iaţimirski nr. 67 şi 68 (întrucît mai înainte erau două fragmente din acelaşi manuscris, care s-au legat apoi împreună). (M-rea Neamţ).

<*Ioan Gură de Aur. Cuvîntări. Mărgăritar*>

Începutul lipseşte; începe cu cuvîntarea a treia f. 1—4; înc. Или нє имать власти скѫдєлни къ бренїа.

f. 4^{v}—15. Тогожде о непостижимѣмь. Бєсєда четвръта (Ale aceluiaşi, despre cel ce nu poate fi înţeles); înc. Доклѣаше оубо прѣжде показавшѳ...

f. 15—29^{v}. Acelaşi, acelaşi titlu: Бєсѣда пѧта (Cuvîntarea a cincea) înc. Кънєгда аџе хощєть кто длъжанишѫ ..

f. 29^{v}—37. Idem О непостижимѣмь слово $\overline{s}$ (*idem*, Despre cel ce nu poate fi înţeles, cuvîntul 6) înc. Єдинь камь побєсѣдоваХ.

f. 37—54. Иже къ сѫтыХ wтца нашєго Іѡанна арХіепископа Кѡнстантїнѣграда Златоуста, єже на Ісдєм слово $\overline{a}$. (A celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului: Cuvîntul întîi împotriva iudeilor) înc. ХотѣХ камъ wтдати.

[1]) Criptogram.

www.dacoromanica.ro

f. 54—67. Тогождє, къ Ісаєwм о трѫбаХ ПасХыХ. Єже речно бысть въ ѦнтїwХїи въ келицѣи цр҃кви (A aceluiaşi către iudei, despre trîmbiţele Paştilor, care a fost rostită la Antiohia în biserica cea mare) înc. Пакы страстніи вьсѣХ чловѣкъ.

f. 67—91^{v}. Тогождє на Ісаєа слоко трєтїє (Al aceluiaşi împotriva iudeilor; cuvîntul al treilea) înc. Ѿт кѫдоу намъ оубо...

f. 92—106^{v}. Тогождє пр҃кѣє длъгобєсєдованіє сътворивь на Ісаєа и мало оудрѫжав сѧ wт длъготы реченныХ пакы сіє реч, слово $\overline{д}$. (Ale aceluiaşi: mai înainte făcînd cuvîntare lungă despre iudei şi scurtîndu-se puţin din cauza lungimii cuvîntării, iarăşi vorbeşte aceasta, Cuvîntul 4); înc. Свѣріє дондєже оубо къ чаѧХ.

f. 106^{v}—120. Тогождє на Ісаєа, слоко $\overline{є}$. Ale aceluiaşi împotriva iudeilor; Cuvîntul 5) înc. Оубw пришєтє ли сытость.

f. 120—139^{v}. *Idem* Слоко шєстоє (Cuvîntul al şaselea) înc. Мимонде постъ Ісаєнскыи.

f. 140—145^{v}. Бєсѣда: и бысть къ лѣто въ нєжє оумр҃ѣть Ѿзіа царь. КидѣХ Господа сѣдѧща на пр҃стwлѣ высоцѣи пр҃кѣзѧтѣ и сєрафіми стwаХѫ окрѣстъ єго, слово $\overline{а}$. (Cuvîntare: şi a fost în anul în care a murit Ozia împăratul: am văzut pe Domnul şezînd pe tron înalt ridicat şi pe serafimi stînd în jurul lui; Cuvîntul 1) înc. Радѹѫ сѧ съ тѣкаѧщиѫ сѧ.

f. 145^{v}—157^{v}. Тогождє похваленіє пришєдшимь къ цр҃ковь и о благочѣсни иже въ слаковословленіХ и о єже видѣХ Господа сѣдѧща на пр҃столѣ высоцѣ и пр҃кѣзнесенѣ, слово $\overline{в}$. (Ale aceluiaşi: Laudă celor ce au venit în biserică şi despre meritul celor ce slăvesc cu cîntare şi că am văzut pe Domnul şezînd pe tron înalt şi ridicat; Cuvîntul 2) înc. Много зрѧ тѣщаніє...

f. 157^{v}—168^{v}. Тогождє, о речени пророка Исаіѫ глаголѧщємь: и бысть къ лѣто въ нєжє оумр҃ѣть Ѿзіа царь... Слово $\overline{г}$... (A aceluiaşi. Despre spusa proorocului Isaia, care spune: Şi a fost în anul cînd a murit Ozia împăratul..., Cuvîntul 3) înc. Свѣтло намъ днєс позwрищь бысть...

f. 168^{v}—178^{v}. Тогождє, wт пръвыѫ Паралипомены глаголѧщѫ: възнесє сѧ срдцє Ѿзіинно и о смѣрено мѫдрокани... Слово $\overline{д}$ (Ale aceluiaşi. Despre primele Paralipomene, care spun: s-a ridicat inima lui Ozia şi despre smerita înţelepciune... Cuvîntul 4) înc. Благословєнъ Богъ шком при нашємь...

f. 178^{v}—185. Тогождє, о речени пророка Исаіѫ... КидѣХ Господа и оуказаніеа єго по правдѣ прокази сѧ Ѿзіа... Слово $\overline{є}$... (A aceluiaşi. Despre spusa proorocului Isaia: Am văzut pe Domnul şi la arătarea lui cu adevărat s-a prăpădit Ozia... Cuvîntul 5) înc. Принесли днєс да иже о Ѿзіи ..

f. 185—192^{v}. Тогождє, о сєрафімwХъ, слоко $\overline{ѕ}$, (Al aceluiaşi: Despre serafimi, Cuvîntul 6) înc. Єдва нѣкоѓдаже о Ѿзіи...

www.dacoromanica.ro

f. 192^{v}—213. Слово по калаⷭдѡⷯ къ причінѣ на оупиваѭщиⷯ сѧ и о Лазарѣ, слово пръво (Cuvînt a doua zi după calende : Despre cei ce se îmbată şi despre Lazăr, Cuvîntul întîi) înc. Вчерашніи дьнь праздникь.

f. 213—225. Тогожде, о богатѣмь и о Лазарѣ и ꙗко дꙋша нѫждно съмрътныⷯ не бываѭть бѣсѡве и о сѫдѣ и о милостыни, слово $\bar{в}$ (Ale aceluiaşi : Despre bogatul şi despre Lazăr şi cum sufletele celor morţi prin violenţă nu devin diavoli şi despre judecată şi milostenie, Cuvîntul 2) înc. Оꙋдивиⷯ сѧ любви вашеи...

f. 225—243. Тогожде, о Лазарѣ. . слово $\bar{г}$ (Ale aceluiaşi; Despre Lazăr,... Cuvîntul 3) înc. Неприлоꙋчшаа сѧ нас...

f. 243—255. Тогожде, о богатѣм и о Лазарѣ, ꙗко съ быст обыче намъ въспоминати древнѣа съгрѣшениа и о Іосифѣ: слово четвръто... (Ale aceluiaşi : Despre bogat şi despre Lazăr, cum conştiinţa obişnuieşte să ne amintească despre vechile păcate şi despre Iosif, Cuvîntul 4) înc. Лазаровы притчѧ конецъ.

f. 255—267^{v}. Тогожде, о покаани къ иже на кѡнскаа ристаниа ѡшедшимь... слово пѧтое (Ale aceluiaşi : Despre pocăinţă, către cei ce s-au dus la alergări de cai... Cuvîntul 5) înc. Хѡщѫ обычнаго пакы...

f. 267^{v}—279. Слово о иже о Давидѣ и о Саоꙋлѣ и о незлобоимѣнствѣ... слово $\bar{а}$ (Cuvînt despre David şi Saul şi despre averea cea fără de păcat... Cuvîntul 1) înc. Єгда лѣтное нѣкоеи...

f. 279—289. Тогожде, ꙗко велиѣ благо ест не еже проⷯодити тъчіѫ добродѣтѣль... слово $\bar{в}$ (Ale aceluiaşi : Că este foarte bine a nu face decît fapte bune... Cuvîntul 2) înc. Вы оубо поⷯвалисте...

f. 289—306^{v}. Тогожде, ꙗко блазньное ест еже на позѡрища въсⷯодити... слово $\bar{г}$ (Ale aceluiaşi : Că este lucru de ocară a umbla la teatru... Cuvîntul 3) înc. Мнѡгымиⷯ ѡт иже пръвѣ...

f. 306^{v}—312^{v}. Бесѣда о беспорочнѣмь и блаженѣмь Іовѣ. Слово $\bar{а}$. (Cuvîntul despre neprihănitul şi fericitul Iov, Cuvîntul 1) înc. Прінде намъ лѣтныи днес...

f. 312^{v}—318. *Idem* Бесѣда втораа (A doua cuvîntare) înc. Великыⷯ ѡт вещеи...

f. 318—328^{v}. *Idem* Бесѣда третіа (cuvîntarea a treia) înc. Принеси и мы кѡснѣм сѧ...

f. 328^{v}—341^{v}. *Idem* Бесѣда четвъртаа (Cuvîntarea a patra) înc. Въсѫдоꙋ ѕбо и над въсѣми...

f. 341^{v}—349. Тогожде, чьсо ради дрѣво разоꙋмно добрѡ и злоꙋ нарече сѧ... (Ale aceluiaşi. De ce s-a numit arborele cunoştinţii răului şi binelui) înc. Много молиⷯ вчера вашѫ..

f. 349—358^{v}. Тогожде, ѡ глашеніе къ Хѡтѧщиⷯ кръстити сѧ... (Al aceluiaşi : Cuvînt către cei care vor să se boteze...) înc. Зрѧ въ стадѣ...

www.dacoromanica.ro

f. 358^{v}—370^{v}. Тогожде, слово о покаании и о оумилении... (Al aceluiaşi : Cuvînt despre pocăinţă şi despre umilinţă...) înc. Кънегда оубо блаженныи...

f. 371—371^{v}. Albe cu însemnări. (Însemnarea scriitorului manuscrisului).

Însemnări

f. 370^{v}. † Гаврінлъ исписа сіа Маргарит в лѣт × ѕцна (Gavril a scris acest Margarit în anul 6951 (1443).

f. 371. К лѣт × ѕцнѣ мѣсяца іюліа въ гі дьнь отсѣче сѧ глава Стефана воєводѫ господарѣ землѧ Молдавскыѧ, сына Алеѯандра воєводѫ, от Романа воєводѫ, сына Іліѫ воєводѫ и погребен быст въ Нѣмецкомь монастирю, тогожде мѣсяца іоуліа въ ѕі дьнь.

(În anul 6955 (1447) luna iulie 13 zile s-a tăiat capul lui Ştefan voevod, domnul ţării Moldovei, fiul lui Alexandru voevod, de Roman voevod, fiul lui Ilie voevod şi a fost îngropat în mănăstirea Neamţ, în aceeaşi lună iulie, în 16 zile).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură nouă în piele şi carton. Scris în Moldova la mănăstirea Neamţ de Gavriil diac. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

137.

1462 (f. 413). Hîrtie. 413 f. 27,5 × 19,5 cm.
Iaţimirski nr. 69 (m-rea Neamţ).

1. f. 1.—227^{v}. Иже въ сѧтыхъ прѣподобнаго и богоноснаго отца нашего Ефрема Сирина, пооученіа дшеполезнаа и повѣсти оумилѥніа и оутѣшенія. (*Ale celui între sfinţi, preacuviosul şi purtătorul de Dumnezeu părintele nostru Efrem Siriul : Învăţături folositoare pentru suflet şi povestiri despre umilinţă şi mîngîiere*) înc. Бѣше сын божествныи моужь...

Subtitlurile sînt în general Тогожде сѧтаго Ефрема пооученіе, слово sau глава (Ale aceluiaşi sfînt Efrem învăţătură, cuvîntul *sau* capul) şi cu un scurt titlu, sînt numerotate de la 1 pînă la 54 (f. 1—136), apoi iarăşi de la 1 la 21 (f. 136—145^{v}) şi de aici de la 86—109 (f. 145^{v}—227^{v}). Sînt deci 99 de învăţături.

La f. 227^{v} : До зде конъць книгы сѧтаго Ефрема (Pînă aici sfîrşitul cărţii sfîntului Efrem).

2. f. 228—252. Житіе и жизнь прѣподобнаго и богоноснаго отца нашего Ѳеѡдосіа великаго иже вѣжителствѫ начелника. (*Viaţa şi traiul preacuviosului şi purtătorului de Dumnezeu, părintele nostru, Theodosie*

www.dacoromanica.ro

cel Mare, care a fost începătorul traiului de obște <*al călugărilor*>) înc. Сладчаншіа оубо весна . .

3. f. 252—412^{v}. Житіе и жизнъ прѣподобнаго wтца нашего Грігоріа епископа бывшаго иже въ Омнрнтѣ града Тафарона и повѣсти w съдѣанныхъ, чюдесъ wт нѣго съписанна wт епископа града Негранскаго. (*Viața și traiul preacuviosului părintelui nostru Grigore, care a fost episcop în cetatea Tafaron din țara Omerităi și povestire despre faptele și minunile lui, scrisă de episcopul cetății Negran*) înc. Късь нѣкаа есть не wт славныхъ . . .

f. 413. Însemnarea scriitorului manuscrisului (v. mai jos).

f. 413^{v}. Albă.

Însemnări

Însemnări scrise de scriitorul manuscrisului

f. 412^{v}. Христос зачело и конець wтцѹже нашемѹ и ктиторѹ сватаго мѣста сего кѵр Ѳндонїѹ, вечнаа паметь иже прѣведе сїю книгѹ wт Грѣцкаго изкода на сръбскы (Hristos este începutul și sfîrșitul. Părintelui nostru și ctitor al acestui sfînt loc, chir Andonie, veșnică pomenire, celui ce a tradus această carte din izvodul grecesc în sîrbește).

f. 413. Прѣписа сїю книгѹ многогрѣшнїи Ѳванасїе таѫа монаѫ при чѣстнѡм игѹменѣ Свтаго Павла, іеромонаѫѹ попѹ кѵр Ѳеѡфанѹ въ лѣт ×ѕцо Тѣм же молю се свтости вашои съ ѹмилєнїємь милостивн моє и грѹбости рѹкы и ѹма страстнаго немощи боудете. Єлици прочитаіете грѹбо писателное потрѹжденіе нашего ѹсрѣдіа, да не въ стѹдь и прѣтиканіе моєи ѫздости въмѣните, зашєжѣ и молю се помолите Господа подати ми w сиѫ и w прочїиѫь wтпѹщеніе, вам бо мала трѹдь, мнѣже веліе богатство въ единои рѣчи wт свтаго сръдца вашего изнешои се.

(A transcris această carte mult păcătosul Athanasie așa zis monah în vremea cinstitului egumen de la Sf. Pavel, ieromonahul popa chir Theofan, în anul 6970 (1462). De aceea, mă rog sfinților voastre cu umilință, fiți milostivi pentru mîinile mele grosolane și neputința minții pătimașe. Cîți citiți cele scrise grosolan cu truda silinței noastre, să nu faceți de rușine și de ocară micimea mea ; pentru aceia mă și rog : rugați pe Domnul să-mi dea iertare pentru acestea și pentru altele, ceiace pentru voi este o mică trudă, iar pentru mine mare bogăție iese dintr-un singur cuvînt din sfînta inima voastră).

Alte însemnări

f. 228^{v} (pe o hîrtie lipită) : ×ѕро мѣсмцъ поморне бысть (7170 (1662) luna... a fost epidemie).

Titluri și inițiale cu roșu. Ornament în roșu și galben la f. 1. Filigrane : Floare stilizată și foarfecă. Pe copertă lipite pagini ale unui ms. slav, liturghier din sec. XVII. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente stilizate. Scris la muntele Athos de călugărul Athanasie. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț.

www.dacoromanica.ro

138.

Sec. XV. Hîrtie. 318 f. 26,5 × 20 cm. Lipseşte începutul şi foi după 8^{v}.
Iaţimirski nr. 70 (m-rea Neamţ).

1. <*Efrem Siriul. Învăţături*>

Începe cu lauda lui Efrem Siriul, din care nu s-au păstrat decît cîteva rînduri la sfîrşit; înc. Къ немоу, что ꙗко прѣбывающи къпіѧ и Хвала и молитвѫ творѧ.

f. 1. Primul subtitlu: Тогожде Ефрема наказаніе слово ā (Ale aceluiaşi Efrem: Învăţătură, cuvîntul 1) înc. Ꙗзъ есмъ Ефремъ грѣшныи.

Urmează cuvîntările numerotate. După f. 8 o lacună. (Lipseşte sfîrşitul cuvîntării 5, cuvîntării 6 şi începutul cuvîntării 7).

f. 275—$275\frac{v}{2}$. Scrisă de altă mînă (mai nouă).

Cuvîntările lui Efrem Siriul numerotate merg pînă la nr. 100, cu care se termină la f. 289^{v}.

2. f. 289^{v}—318. Прѣподобнаго отца нашего Іоанна Дамаскина и презвитери. На прѣславное прѣображеніе Господа и Бога и Спаса нашего Ісуса Христа (*A preacuviosului părintelui nostru Ioan Damaschin preotul: La preaslăvita schimbare la faţă a Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Isus Hristos*) înc. Прѣидете тръжьствѹимь днес...

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: Izvorul cel <de> pocăinţă, aceasta este; nevoiţi fraţilor de cetiţi sf<înt> luminat cu totul. (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: floare stilizată. 23 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

139.

Sec. XV Hîrtie. 182 f. 22 × 14 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.
Iaţimirski nr. 72 (m-rea Neamţ). (Îl datează din sec. XIV, dar scrisul este din cel următor).

<*Isac Siriul. Cuvîntări*>

Începutul lipseşte; începe cu cuvîntarea nr. 4; înc. ...таніе тѣцѣ сладкне слоу҃га оу҃бо естъ блаженъ.

La f. 7^{v}.: Тогожде, слово ѣ (Ale aceluiaşi, cuvîntul 5); înc. Оу҃мъ смѧщенъ не можетъ...

Urmează cuvîntările numerotate pînă la sfîrşit, în număr de 81. Sfîrşitul cuvîntului al 81-lea lipseşte.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

Pe coperta din față, partea interioară : Пахомїе епископ (Pahomie episcop) [1]).

La f. 173, pe margine, traducerea unor pasagii în romînește.

Titluri și inițiale cu roșu. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială minusculă. Legătură veche în piele și lemn, deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț.

140.

1787 (f. 12). Hîrtie. 362 f. 26 × 18 cm.

Iațimirski nr. 73 (m-rea Neamț) și 75 (operele lui Paisie Velicicovschi, la p. 561 a catalogului său).

‹*Isac Siriul : Cuvîntări traduse de Paisie Velicicovschi*›

f. 1—12. Titlu : Ѡ перевод҃ѣ книги ст҃аго Ісаака Сѵрїна съ еллиногрѣческаго҃ на славенскій ꙗзыкъ и ѡ положеныхъ мною ꙁнсненїа ради грамматическаго҃ ра҃зꙋма в нем̃ много различныхъ точкамн ѡ значенїихъ краткое ꙁнꙗвленїе (Despre traducerea cărții sfîntului Isac Siriul din limba elino-grecească în limba slavonă și despre lămuririle puse de mine pentru înțelegerea gramaticală, în care sînt multe și deosebite lămuriri pe puncte, scurtă arătare) înc. Пребывающꙋ мнѣ еще въ маломъ числѣ. . .

În această introducere Paisie Velicicovschi vorbește despre împrejurările în care a cunoscut cartea lui Isac Siriul și cum a tradus-o după un manuscris grecesc, începînd în anul 1786 și terminînd în anul 1787.

La f. 12 . : Прекодъ же сей мои книга сеѧ въ даръ приношꙋ высоко прѣосвѧщенѣишомꙋ великомꙋ господнꙋ кѵр Гаврїилꙋ митрополїтꙋ. . .

Трꙋдихи сѧ въ прекодѣ семъ Ст҃отовознесенскаго҃ Нѧмецкаго и Предетечка Секꙋлскаго молдовлахїискихъ монастырен архїмандритъ Паісїн Величковскїн роднмацѣ Полтавскїн.

(Traducerea aceasta a mea a acestei cărți, o aduc în dar înalt preasfințitului marelui domn, chir Gavril mitropolit. . . S-a trudit la traducerea aceasta arhimandritul de la mănăstirea Neamțului a sfintei Înălțări și a Înainte mergătorului de la Secul, Paisie Velicicovschi, originar din Poltava).

f. 13—14ᵛ. Albe.

f. 15—28ᵛ. Написанїн со Богомъ ѡ молчанїн и безмолвїн и жити тихомъ составлѧти сѧ могꙋщемъ прежде всѧкаго҃ дѣла ѡт оꙋдержанїа ꙗзыка и кротка сердца, въ немже и мала похвала ѡт невѣжднческихъ оꙋстенъ приносима прѣподобномꙋ ѡтцꙋ Ісаакꙋ Сѵрїнꙋ.

---

[2]) Pahomie, episcop de Roman (1707—1717).

www.dacoromanica.ro

(Scriere cu Dumnezeu, despre tăcere şi nevorbire şi prin viaţă tăcută să te faci puternic, înainte de orice cu ţinerea limbii şi inimă smerită, în care se află şi o mică laudă din buze neştiutoare adusă preacuviosului părinte, Isaac Siriul) înc. Великаѧша сотрѣшеніѧ и ѕѣлw...

f. 29—36. Ѡглавленіе настоѧщіѧ книгы (Capetele cărţii de faţă). Tablă de materii.

f. 36^{v}. Albă.

f. 37—101. Иже въ сѫтыхъ отца нашего аввы Ісаака Сѵрїна постника и wтшелника бывшаго епископа Хрістолюбиваго ѓрада Нїнеѵїи, словеса написана оубw wт негw сконственнымъ ѧзыкомъ, сказана же wт прѣподобныхъ отецъ нашихъ аввы Патрікіа и аввы Авраміа любопремѫдрыхъ и безмwлвник безмолствовавшихъ въ лаѵрѣ иже во сѫтыхъ wтца нашего Саввы.

(A celui între sfinţi, părintele nostru ava Isaac Siriul, pustnic şi sihastru, fost episcop al oraşului iubitor de Hristos Ninive, cuvinte scrise de el în limba lui, tălmăcite de preacuvioşii părinţii noştri, ava Patrichie şi ava Avramia, iubitori de înţelepciune şi fără vorbire, care au dus viaţă în tăcere în lavra celui între sfinţi, părintele nostru Sava) înc. Стрaхъ Божіи начало есть добродѣтели. Sînt în total 91 de cuvîntări.

f. 301—302. Albe.

Scris de două mîini (I, f. 1—4^{v} şi II, f. 5—301). a doua mînă fiind scrisul autograf al lui Paisie Velicicovschi. Legătură veche în piele şi carton. 30 rînduri pe pagină. Cursivă. Scris în Moldova la mănăstirea Neamţ de Paisie Velicicovschi, autorul traducerii, cu adaosul primelor patru foi de alt scriitor. Ciornă cu corectări marginale şi interlmiare. Slavă bisericească de redacţie ucraineană. De la mănăstirea Neamţ.

141.

Sec. XV. Hîrtie. 415 f. 28,5 × 20 5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.
Iaţimirski nr. 74 (m-rea Neamţ).

1. ‹*Grigore Teologul*: *Cuvîntări*› f. 1—386^{v}

Prima cuvîntare (f. 1—2^{v}) este fără început; înc. ...Ниже начинаємо, ниже прѣстаємо...

f. 2—30. Слово ѣ тогожде, на сѫтоую Пасхоу (Cuvînt al doilea al aceluiaşi, la sfintele Paşti) înc. На стражи моѥ ѧ станоу.

f. 30—39^{v}. Иже въ сѫтыхъ wтца нашего Грігорїа арХїепіскопа Кwнстантінїа града Богослова, въ новоую недѣлю, слово ѓ (Al celui între sfinţi, părintele nostru Grigore Teologul, arhiepiscopul Constantinopolului, la duminica Nouă [1]), Cuvînt 3) înc. Поновлієніа чтати сѧ...

[1]) a Tomei.

www.dacoromanica.ro

f. 40—55. ...Слово на сватоую н-цоу (Cuvînt la sfintele Rusalii) înc. О праздницѣ мало-да любо...

f. 55ᵛ—69. ...О МаккавеѡХ, слово ѥ (Despre Macabei, Cuvîntul 5) înc. Чтоже Маккавеи сиХ бо настоіщіе...

f. 69—85. ...О моученицѣ Кюпріанѣ, слово ѕ (Despre mucenicul Chiprian, Cuvîntul 6) înc. Маломь Кюпріань оубѣжа нас.

f. 85—98. ...О словесехъ, о съревнителе Іоуліанѣ, словѡ з (Despre cuvinte; despre emulul său Iulian, Cuvîntul 7) înc. Что моучителство...

f. 98—112ᵛ. ...На рождество Христоко, слово и (La naşterea lui Hristos, Cuvîntul 8) înc. Христос раждаєт сѧ, прославите...

f. 113—193ᵛ. ...Надгробноіе Великомоу Васіліоу, слово ѳ (La înmormîntarea lui Vasilie cel Mare, Cuvîntul 9) înc. Хотѣше оубѡ мнѡгы. .

f. 194—211. ...На сватаа Просвѣщенїа, слово і (La sfînta Bobotează, Cuvînt 10) înc. Пакы Іс҃с мои и пакы.

f. 211ᵛ—259ᵛ. ...На сватоіе крьщеніе, слово аі (La sfîntul botez, Cuvîntul 11) înc. Вчера свѣтлыи просвѣщенїа.

f. 260—292. ...О сватѣмь Ѳанасіи, слово кі (Despre sfîntul Athanasie, Cuvîntul 12) înc. Ѳанасіа Хвале, добродѣтель.

f. 292ᵛ—299. ...О Григоріи братѣ Василіевѣ, пришьдша по изванію вьсего събора сирѣчь по Хиротоніи, слово кі (Despre Grigore, fratele lui Vasilie, care a venit după alegerea întregului sobor, adică după hirotonie, Cuvînt 13) înc. Дроугоу вѣрноу нѣст измѣны.

f. 299ᵛ—325. ...О пришествіи сто и петьдесеть епископь съборное, слово аі (Despre sosirea celor o sută cincizeci de sfinţi episcopi în sobor, Cuvînt 14) înc. Како вамь наша ѡ дроузи.

f. 326—365. ...О нищелюбствн, словѡ еі (Despre iubirea de sărăcie, Cuvînt 15) înc. Моужіе, братіе и съ оубозіи.

f. 365—386ᵛ. ...Ѡ wтци мльчеши язвы ради града. Слово ѕі (Despre tatăl său, care tăcea faţă de flagelul grindinei, Cuvînt 16) înc. Что разаіете чинь поХвалашемы...

2. f. 387—415ᵛ. Никуты Ираклінскаго. Тлъкованіе словеса иже къ свѧтыХ wтца нашего Григоріа арХіепископа Константина града Богослова. Слово надгробное Великомѹ Василію (*A lui Nichita de Heraclea. Tîlcuirea cuvintelor celui între sfinţi, părintele nostru, Grigorie arhiepiscopul Constantinopolului, Teologul; cuvînt la înmormînatarea lui Vasile cel Mare*) înc. Тлкк а страдателнаго и плачевнаго. Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu şi albastru. Ornamente în culori la f. 2ᵛ, 40, 51ᵛ, 69, 98, 113, 194, 260, 292ᵛ, 299ᵛ, 326. Filigran: grifon. Scris de două mîni (I, f. 1—386ᵛ, II, 387—415ᵛ). 20 rînduri (mîna I) şi 40 rînduri (mîna II) pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză şi carton; s-a păstrat o parte din legătura veche în piele, cu ornamente stilizate. Scris probabil în Moldova. De la mănăstirea Neamţ.

www.dacoromanica.ro

142.

Sec. XV. Hîrtie. 253 f. 29 × 21 cm. Lipseşte începutul.
Iaţimirski nr. 75 (m-rea Neamţ).

<Grigore Teologul: Cuvîntări>

f. 1—5. <Cuvîntul întîi>. Lipseşte începutul; înc. Нъчистѣ оубѣгохѫм Єгѵ̈пта.

f. 5—42. Тогождє, на сѫтѵю Пасхѫ, слово $\overline{к}$ (Ale aceluiaşi: La sfintele Paşti, Cuvîntul 2) înc. На стражи моєи станоу.

f. 42—51. Иже въ сѫтыихъ wтца нашєго Григорїа архїєпископа Константина града Богослова, къ новоую недєлю, слово $\overline{ѳ}$. (Ale celui între sfinţi, părintele nostru Grigorie Teologul arhiepiscop de Constantinopol: la duminica nouă, Cuvîntul 3) înc. Поновлєніа чтати сѧ кетхыи законъ.

f. 51^{v}—68. На сѫтоую петьдесетницоу, слово $\overline{д}$ (La sfnitele rusalii, Cuvîntul 4) înc. О празницѣ мало да любомоу дрѣствѣем.

f. 68—78^{v}. Acelaşi О Маккавєихъ, слово $\overline{є}$ (Despre Macabei, Cuvîntul 5) înc. Что же и Маккавєи.

f. 78—87. Acelaşi О мѵченицѣ Кипрїанѣ, слово $\overline{ѕ}$ (Despre mucenicul Chiprian, Cuvîntul 6) înc. Маломъ Кипрїанъ оубѣжа нас.

f. 87^{v}—97. Acelaşi О словесєхъ, о сѣржнители Іоуліанѣ, слово $\overline{з}$ (Despre cuvinte; despre emulul său Iulian, Cuvîntul 7) înc. Что моучителство єже из любкє.

f. 97—107. Acelaşi На рождьство Христоко, слово $\overline{и}$ (La naşterea lui Hristos, cuvîntul 8) înc. Христос раждает сѧ.

f. 107—146. Acelaşi Надгробное Великомоу Василію, слово $\overline{ѳ}$ (La înmormîntarea lui Vasilie cel Mare, Cuvîntul 9) înc. Хотѣше оубо мнwгыи намъ.

f. 146^{v}—159. Acelaşi На сѫтаа Проскѣщенїа, слово $\overline{і}$ (La sfînta Bobotează, Cuvîntul 10) înc. Пакы Іѡс мои и пакы таинство...

f. 159—185^{v}. Acelaşi На сѫтоє крещиє, слово $\overline{аі}$ (La sfîntul botez, Cuvîntul 11) înc. Вчера сѣтлыи Проскѣщенїа...

f. 185^{v}—203^{v}. Acelaşi О сѫтѣм Ѳанасїи, слово $\overline{кі}$ (Despre sfîntul Athanasie, Cuvîntul 12) înc. Ѳанасїа Хвале добродѣтель...

f. 203^{v}—208. Acelaşi О Григоріи братѣ Василіекѣ пришьдша по избранію всего събwра сирѣч по Хіротонін, слово $\overline{кі}$ (Despre Grigore, fratele lui Vasilie, care a venit după alegerea întregului sobor, adică după hirotonie, Cuvîntul 13) înc. Дроугоу вѣрноу нѣст.

f. 208—223. Acelaşi О пришествіи $\overline{рн}$ епископь съборное, слово $\overline{аі}$ (Despre venirea celor 150 de episcopi în sobor, Cuvîntul 14) înc. Како вамь нашла, w дроузи.

f. 223^{v}—242^{v}. Acelaşi О нищелюбствіи, слово $\overline{єі}$ (Despre dragostea de sărăcie, Cuvîntul 15) înc. Моужіе, братіе и съ оубозіи.

www.dacoromanica.ro

f. 242^{v}—253. Acelaşi О wтци мльчещи ѣзвы радї града, слово $\overline{si}$ (Despre tatăl său, care tăcea faţă de flagelul grindinii, Cuvîntul 16) înc. Что разарѧєте чинь поѫкаліземыи.

f. 253—253^{v}. Albe, cu însemnări.

Tîlcuirea lui Nichita din Iraclia este intercalată în textul cuvîntărilor, după fiecare pasaj.

Însemnări

f. 253. Сіа книга гл⟨аг⟩еми Богословь Григорие аще кто дрьзнеть вьзети wт цркве, да ест проклеть (Această carte numită Grigorie Bogoslov, dacă cineva îndrăzneşte s-o ia din biserică, să fie blestemat).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 43 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză şi carton. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la mănăstirea Neamţ.

143.

1446 (f. 231^{v}). Hîrtie. 231 f. 29 × 21,5 cm. Lipseşte începutul.
Iaţimirski nr. 76 (m-rea Neamţ).

⟨*Ioan Scărariul Sinaitul*: *Leastviţa*⟩

Lipsesc părţile introductive, scara şi primele trei capitole şi începutul celui de-al patrulea; f. 1 înc. Кѣдwнїа пръкаго иже тамо сѫщимь дїакwномь.

Sînt în total 30 de capitole numerotate (cu cele ce lipsesc), dar şi numeroase capitole nenumerotate, intercalate.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 231^{v}. † Гаврiил исписа сiи Лѣствичник, к лѣт × ѕцнд (Gavriil a scris această Leastviţă, în anul 6954 (1446).

Însemnarea mai nouă pe aceiaşi foaie: † Scris-am eu erodiiacon Filaret ot Neamţ v let 7231 (1722) Measeţa dechemvrii în 14 zile.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: foarfece. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză şi piele. Scris în Moldova la mănăstirea Neamţ de diacul Gavril. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

144.

Sec. XV. Hîrtie. 138 f. al × 13,5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul, f 1—12 deteriorate. După catalogul lui Iaţimirski, acest manuscris cuprindea circa 350 f. şi avea la urmă cinci lucrări teologice adause. Astăzi acestea lipsesc.

Iaţimirski nr. 77 (m-rea Neamţ).

⟨*Ioan Scărariul*: *Leastviţa*⟩

Primele trei capitole lipsesc, precum şi începutul celui de-al patrulea; f. 1. înc. Глс настоѧ непрѣста... (rupt) аще ли ѕмльчить что глас.

www.dacoromanica.ro

Sînt în total 30 de capitole.

f. 25^{v}. Albă.

Textul Leastviței se termină pe f. 136; la f. 136^{v}—138^{v} ‹Despre mai mulți sfinți cu numele Ioan›, fără titlu deosebit, înc.: **Понеже въ книзѣ сеи нарицаемои Лѣствица многаци Іѡанна Хвалими.** Sfîrșitul lipsește.

Însemnări

Pe margine unele observații asupra textului în limba romînă.

f. 46. Ce meșterșugurile celor către réle acéastea ne îndeamnă a face.

f. 54. Cum poftéște din toate rodurile și din sementiia sa nesăturînd (Sec. XVII).

f. 62. Iaste cînuire mai chinuită decît cel cînuit, ce însăși aceia cu dulceață féce pohtele, cu acéiași dulceață féce ispoveduință de scîrnăviile sale.

Titluri și inițiale cu roșu. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială minusculă. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente geometrice, deteriorată. Scris în Moldova, la mănăstirea Neamț. Slavă bisericească de redacție sîrbească. De la mănăstirea Neamț.

145.

Sec. XVI. Hîrtie. 269 f. 14 × 15 cm.
Iațimirski nr 78 (m-rea Neamț). (Îl datează din secolele XV—XVII).

‹*Ioan Scărariul Sinaitul*: *Leastvița*›

f. 1—5^{v}. **Посланіе wтца Іѡанна игоумена Раїѳоу къ Іѡанноу достоино и чюдн·мѫ игоуменоу Гѡры Синаискыѧ** (Epistola părintelui Ioan, egumenul de Raithu, către Ioan cel vrednic de minune, egumenul Muntelui Sinai) înc. **Кыше ест... и равнеаггельномѫ wтцѫ.**

La f. 4^{v}. Ilustrația scării cu cele 30 de trepte, care fie care reprezintă o virtute și corespund cu cele 30 de capitole.

Textul începe la f. 6. **Слово постничьское wтца Іѡанна игоумена иже къ Сїнаи Горѣ миниѫом** (Cuvînt pustnicesc al părintelui Ioan egumenul de la Muntele Sinai, către călugări) înc. **Благаго и прѣблагаго.**

Textul Leeatviței pînă la f. 241 cu 30 de capitole.

f. 242—243^{v}. Albe.

f. 244—264^{v}. **Wтца Іѡанна игоумена иже къ Синаистѣи Горѣ иноком слово к пастырю** (Al părintelui Ioan egumenul din muntele Sinai, pentru călugări: cuvînt către păstor) înc. **Понеже къ книзѣ се нарицаемои Лѣствица многаци Іѡнна Хвалима.**

f. 265—267^{v}. Despre mai mulți sfinți cu numele Ioan. înc. **Понеже в книзѣ сее...**

f. 268^{v}—269^{v}. Albe.

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Foarte frumoase ornamente la f. 1, 6, 244. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială minusculă. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie sîrbească cu influenţe medio-bulgare. De la mănăstirea Neamţ.

146.

Sec XVII. Hîrtie. 411 f. 21,5 × 15 cm.
Iaţimirski nr. 79 (m-rea Neamţ).

<*Damaschin Studitul : Cuvîntări*>

f. 1—15. Слово Дамаскина Иподіакона и Стоудита на божественое Благовѣщеніе прѣблагословенныя владичице нашеѥ Богородице и приснодѣвы Маріам. (Cuvîntul lui Damaschin hipodiacon şi studit : [1]) La dumnezeiasca Bună Vestire a preacuvioasei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria) înc. Обычаи имѣть царие.

f. 15—26^{v}. Acelaşi : Слово на дънь ежи по плъти рождества Господа нашего Іс҃са Христа, слово в҃ (Cuvînt la ziua naşterii celei după trup a Domnului nostru Isus Hristos, Cuvîntul 2) înc. Оуподобляют се празницы цркве.

f. 26^{v}—48. Acelaşi : Слово на сватаа богоявленіа Господа нашего Іс҃са Христа, слово г҃ (Cuvînt la sfîntul botez al Domnului nostru Isus Hristos, Cuvîntul 3) înc. Къседрьжитель Богъ . . .

f. 48—67. Acelaşi Слово д҃, на четыридесетодневное стрѣтеніе Господа нашеѥго Іс҃са Христа (Cuvîntul 4, la întîmpinarea după patruzeci de zile a Domnului nostru Isus Hristos) înc. Късако дѣніе и късако дѣло.

f. 67—84^{v}. Acelaşi. Слово риторичьское на четвероднекное къздвиженіе Лазареко, слово ѕ҃ (Cuvînt retoric la învierea lui Lazăr cea de-a patra zi, Cuvîntul 5) înc. Три чести соутъ дше

f. 84^{v}—95. Acelaşi Слово по къздвиженіи Лазареком на стрѣтеніе Христоко съ канем, слово з҃ (Cuvînt după învierea lui Lazăr, la întîmpinarea Domnului cu ramuri de palmier, Cuvîntul 6) înc. Обычаи имѣт царие и велможи.

f. 95—106^{v}. Acelaşi Слово з҃, на богоотѣлесное погребеніе Господа нашего Іс҃са Христа и на плачь прѣсватые Богородице и на къ а ѣ сшьствіе (Cuvîntul 7, la îngroparea trupului dumnezeiesc al Domnului nostru Isus Hristos şi la plîngerea preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi la coborîrea în iad) înc. Злаа къса и скрьвнал.

f. 106^{v}—120^{v}. Acelaşi Слово на трьдневное къскрьсеніе Господа нашего Іс҃са Христа и на Пасхоу, слово и҃ (Cuvînt la învierea cea de-a treia zi a Domnului nostru Isus Hristos şi la Paşti, cuvîntul 8) înc. Къса сѣздаліа Божіа.

---

[1]) Adică din mănăstirea Studion.

www.dacoromanica.ro

f. 121—130^{v}. Acelaşi Слово на спасителное възнесеніе Господа нашего Іс҃са Христа, слово $\overline{\theta}$ (Cuvînt la Înălţarea Domnului nostru Isus Hristos, Cuvîntul 9) înc. Чловѣкъ понеже ест създаніе...

f. 130^{v}—142. Acelaşi Слово на съшьствіе въсесѫтаго и проскѣщающаго Дх҃а и на Петдесетницѫ, слово $\overline{\imath}$ (Cuvînt la coborîrea atotsfîntului şi luminătorului Duh şi la Rusalii, Cuvîntul 10) înc. На трое раздѣлѥнна сѫть създаніа Божіа.

f. 142^{v}—158^{v}. Acelaşi Слово на прѣѡбраженіе Господа и Бога Спаса нашего Іс҃са Христа, Слово $\overline{\imath\alpha}$ (Cuvînt la schimbarea la faţă a Domnului şi Dumnezeului, Mîntuitorului nostru, Isus Hristos, Cuvîntul 11) înc. Господскіи днь҃с блаꙋгословеннїи...

f. 158^{v}—171^{v}. Acelaşi Слово на ѹспеніе прѣблаꙋгословенные владичице нашіѥ Богородице и присно дѣвы Маріам, слово $\overline{\imath\beta}$ (Cuvînt la adormirea preabinecuvîntatei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioareĭ Maria, Cuvîntul 12) înc. Три ѹстроеніа и чины.

f. 171^{v}—180^{v}. Acelaşi Слово на въ҃ходь въ цр҃ковь прѣблаꙋгословенные владичице нашіѥ Богородице и присно дѣвы Маріам. Слово $\overline{\imath\gamma}$ (Cuvînt la intrarea în biserică a preabinecuvîntatei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria, Cuvînt 12) înc. Паки празникь и паки тръжьство.

f. 180^{v}—188. Ѿт книги тогожде Дамаскина, слово ієромонаҳа и даскала Ѧлберта Марина wт Хиѕ, на Благовѣщеніе прѣсѫтые Богородице w тропари нынѣшнем семь цр҃кокномь (Din cartea aceluiaşi Damaschin: Cuvîntul ieromonahului şi dascălului Albert Marin din Hios la Buna Vestire a preasfintei Născătoare de Dumnezeu, despre troparele de acum cele bisericeşti) înc. Днь҃с спасенію нашемѕ.

f. 188—211^{v}. Слово $\overline{\imath\eta}$ Дамаскина монаҳа иподіакона и стѕдита. Повѣданіе избранныҳ чюдесь и исторіи бывшиҳ wт прѣвеликиҳ чиноначелникъ Михаила и Гаврінла (Cuvîntul 15 al lui Damaschin monah, ipodiacon şi studit: Povestire despre minunile alese şi istorii ale preamarilor cîrmuitori de cete Mihail şi Gavriil) înc. На три чины сѫть раздѣлѥнна.

f. 211—237^{v}. Acelaşi Слово w притчи мытара и фарисеа, сказѕетже слово сне о еже неwсѫждати и w смѣренїи и w исповѣданіи (Cuvînt despre pilda vameşului şi fariseului; spune acest cuvînt despre aceia să nu judeci şi despre smerenie şi spovedanie) înc. Ѻны иже видет издалеча.

f. 238—253^{v}. Acelaşi Слово w притчи блѕднаго сына. Оучитже слово сне и w покаанїи (Cuvînt despre pilda fiului risipitor; învaţă acest cuvînt şi despre pocăinţă) înc. Великое нѣкое зло ест.

f. 254—275. Acelaşi Слово w скончаніи мира и w Ѧнтиҳристѣ и w ѥторомь пришьствіи Господа нашего Іс҃са Христа (Cuvîntul despre sfîrşitul lumii şi despre Antihrist despre a doua venire a Domnului nostru Isus Hristos) înc. Ѻбычаи имѕт царие.

www.dacoromanica.ro

f. 275—287. Acelaşi Слово ѡ изгнании Адамовѣ въ ниемже и ѡ милостыни (Cuvînt despre alungarea lui Adam, în care se vorbeşte şi de milostenie) înc. Якоже чловѣкъ нѣкiи. . .

f. 287—312^{v}. Acelaşi Повѣсть ѡ сватыхъ иконахъ сказующаа ѡт кѣдѣ начет се сие гонѣнiе и кии сѣт · гонителi, къкѣпѣже и ѡ винѣ, чесо ради пренѣхом православiе съкрѣшати въ пръвѹю неделю сватаго поста (Povestire despre sfintele icoane, arătînd de unde începe această prigoană şi care sînt prigonitorii, împreună cu pricina dece am primit să sărbătorim ortodoxia în prima duminică a sfîntului post) înc. Господь нашь Iссѹс Христос. .

f. 313—320. Acelaşi Слово на поклонiенiе чьстнаго и животворещаго кръста чьтомое въ г̄ неделю сватаго поста (Cuvînt la închinarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci, citit în a 3-a duminică a postului) înc. Оуподобляет се дньшнiи сватыи дньнь.

f. 320—332^{v}. Acelaşi Слово въ неделю Ѳоминоу (Cuvînt la duminica Tomei) înc. Три сѣтъ великiе добродѣтели. . .

f. 332^{v}—346^{v}. Acelaşi Слово въ неделю Мироносиць (Cuvînt la duminica Mironosiţelor) înc. Сладкаа и оумащеннаа. . .

f. 346^{v}—359. Acelaşi Слово въ неделю Разслабленнаго (Cuvînt la duminica Slăbănogului) înc. Тѣлесные недѹгы бываемые.

f. 359^{v}—373^{v}. Acelaşi Слово въ неделю ѡ Самаранынии (Cuvînt la duminica Samarinencii) înc. Чловѣцы иже копаютъ глѹбинѹ.

f. 373^{v}—387. Acelaşi Слово в неделю слѣпа ѡт рождества (Cuvînt la duminica Orbului din naştere) înc. Ино нѣст чьстнѣише.

f. 387—402. Acelaşi Слово въ неделю сватыхъ и Богоносныхъ ѡтць (Cuvînt la duminica sfinţilor şi de Dumnezeu purtători părinţi) înc. Древнiхъ врѣмень Єлинi.

f. 402—409. Acelaşi Слово въ неделю Късехъ Сватыхъ (Cuvînt la duminica Tuturor Sfinţilor) înc. Ѡпѣлиже съврѣшихом.

f. 409^{v}—411^{v}. Pomelnice cu diferite nume. (Sec. XVII—XVIII).

Însemnări

f. 411^{v}. Сию книга кѹпила раба Божïа Гапка за ѡтпѹщiе грѣхом своихъ и за доброе здрова ѡ Леѡнтiа за два леви и ѡтдала ѡтцѹ Костатинѹ Четленицкомѹ в Ста⟨м⟩бѹлѣ ѹ домѹ Левом зацо пикинен єдин Господа Бога проси ти по мѣ, Господи рабѹ Божiю Гапъкѹ, Прокопiа, Зѣновиго, Иѡан, Иѡан, Алеѯѣ, Анна, Фросина, Єлена, Настасiа, Марiѣ, Катерина, Теклѣ, Алеѯеiа, Яндренка, Семиѡн, Касил, Марiѣ, Марiѣ.

(Această carte a cumpărat-o roaba lui Dumnezeu Gapca pentru iertarea păcatelor sale şi pentru bună sănătate, de la Leontie pentru doi lei şi a dat-o părintelui Constantin Cetleniţki la Stambul în casa lui Leon, pentru că se cuvine unuia Domnul Dumnezeu. Să roage pe Domnul pentru mine, roaba lui Dumnezeu Gapca, Procopie, Zenovie, Ioan, Ioan, Alexei,

www.dacoromanica.ro

Anna, Frosina, Elena, Nastasia, Maria, Caterina, Tecla, Alexei, Andreico, Semion, Vasile, Maria, Maria). (Sec. XVIII).

Pe aceeaşi pagină şi pe coperta din urmă, partea interioară : Încă cîteva însemnări în slavă şi greceşte, foarte urît scrise. Din ele rezultă că manuscrisul a aparţinut unui romîn şi a fost adus la Ţarigrad (Constantinopol). (Sfîrşitul sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 24 rînduri pe pagină Semiuncială. Legătură vechc în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la mănăstirca Neamţ.

147.

Sec XV—XVI. Hîrtie. 502 f. 21 × 14 cm. Sfîrşitul lipseşte.
Iaţimirski nr. 80 (m-rea Neamţ). (Îl datează de la sfîrşitul veacului al XV-lca).

<Iosif Vrienios : Cuvîntări>

f. 1—1ᵛ. Сватѣишаго и премѫдраго и блаженѣишаго оучителѧ, православнымъ Христіаномъ прѣподобнаго во иноцѣхъ кіръ Іωсифа. Бесѣды различны иже по оногω къ Богѣ wтшествію wт иже онагω рѫкописаніи опасно здѣ сложиша сѧ, оуказъ сегω списаніѧ всего скорѣише тожде и простѣише.

(Ale preasfîntului şi preaînţeleptului şi preafericitului învăţător al creştinilor ortodoxi, preacuviosul între călguri chir Iosif : Cuvîntări diverse, care după plecarea lui către Dumnezeu, au fost aşezate mai cu grije după manuscrisul său. Arătare a acestei întregi scrieri, mai pe scurt şi mai simplu) înc. Иже хотѧщым прочитати.

f. 2—20. Сватѣишаго и премѫдраго и блаженнаго оучителѧ православнымъ Христіаномъ кіръ Іωсифа емѫже Врїеніе нареченіе. Бесѣды различны реченное въ Константинѣ градѣ при царствѣ Манѹила Палеωлога и премѫдрѣишаго Іωсифа сватѣишаго вселенскаго патрїарха. Слово ā : w пребожесткеннѣи Троици. Реченоже бысть къ полатѣ предстоѧщимъ тѣ и иже, лѹчшимъ града.

(Ale preasfîntului şi preaînţeleptului şi fericitului învăţătorului creştinilor ortodoxi, chir Iosif, numit Vrienie : Cuvîntări diferite rostite la Constantinopol în timpul domniei lui Manuel Paleolog [1]) şi a preaînţeleptului Iosif preasfîntului patriarh ecumenic. Cuvîntul 1 : despre preadumnezeiasca Treime ; a fost rostit în palat celor ce se aflau acolo şi celor mai de seamă ai oraşului) înc. Боже иже единица и Троица.

f. 3. Adăugată ulterior cu o completare.

f. 3ᵛ. Albă, textul continuă pe f. 4.

f. 20—34. Тогожде слоко б̄. Ѡ прѣсвѫществѣи Троици. Къ тожде полатѣ и къ тожде реч се мѣста ниже wт Галата, лѹчши съшѣдшим се къ иже сего послѹшаніе.

[1]) Manuel II Paleolog, împăratul Bizanţului 1391—1425.

www.dacoromanica.ro

(Cuvîntul 2 al aceluiaşi; Despre Treime mai presus de toate. S-a rostit în acelaşi palat şi în acelaşi loc celor mai aleşi din Galata, care s-au adunat pentru această ascultare) înc. Богъ мнѣ слава и богатьство.

f. 34—54^{v}. Тогождє слово г҃. Ѡⷪ иже въсє виновніє Троице, реченноє въ тоижде полатѣ въ сѣмь иже въ великомь градѣ прилѧчающымъ сє wт Италіє тогда съсѣдецимъ грѣкwмъ въ нже сего послѹшаніе.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 3 : Despre Treimea, a toate făcătoare; rostit în acelaşi palat către toţi cei ce s-au aflat în marele oraş <Constantinopol>, grecii veniţi atunci din Italia pentru această ascultare) înc. Богоу иже прѣбожествніе Троицы.

f. 54^{v}—77. Тогождє слово д҃, речено въ тоижде полатѣ, w божествнѣи Троице. Зри иже къ w иже Сѧтаго Дѹха исхожденію искани изъıклаıє пространныше wтъ во именьствѹ Дѹха и w иже исхожданіе глась.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 4, rostit în acelaşi palat: Despre Dumnezeiasca Treime. Vezi cele despre chestiunea purcederii Sfîntului Duh, expunere mai întinsă despre denumirea Duhului şi despre purcederea cuvîntului) înc. Моужіе възлюблієни, искрьныи дрѹзы.

f. 77—92^{v}. Тогождє, слово ѣ҃. Къ тоижде речено полатѣ. Ѡⷪ божествнѣи Троицы. Показѣ ıако богословіе прѣвьсходитъ въсакого хѹдожства и хитрости по словѹ несьсѹдном тѣиже вѣра не съмишлієнıми показѣт сє.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 5, rostit în acelaşi palat: Despre dumnezeiasca Treime. Arată cum teologia întrece fără asemănare orice artă şi ocupaţie; de aceea credinţa nu se arată cu silogisme) înc. Божїи сѧтїи дѹше оумѣшителю...

f. 92^{v}—111. Тогождє, слово ѕ҃ Речено въ тоижде полатѣ. Ѡⷪ божествнѣи Троицы. Прѣставлıаıє ıако еже глаголати сє при латинєХ съставъ и соуцьство и лице тескнотою ıезыка wвращеніе сым правіе вѣри.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 6, rostit în acelaşi palat: Despre dumnezeiasca Treime. Arată cum cînd se zice de către latini: hipostază şi fiinţă şi chip, din cauza strîmtorării limbii, prin aceasta se face o abatere de la dreapta credinţă) înc. Ѡⷪ прѣвѣи и вторіе вини.

f. 111—127. Тогождє слово з҃. Ѡⷪ божествнѣи Троицы. Къ тоижде реченно полатѣ. Свѣдѣтельствы множаишими сѧтыХ ıвьстьнеıше прѣдставлıаıє ıако Дѹхъ Сѧтїм лицемь тьчїю wт wтьца исходитъ.

(Al aceluiaşi ,cuvîntul 7: Despre dumnezeiasca Treime; Rostit în acelaşi palat. Luminat cu multe mărturii ale sfinţilor, arătînd precum Sfîntul Duh cu chipul numai de la Tatăl purcede) înc. Оубо къ иже доспѣвшыХ словескХ.

f. 127—145^{v}. Тогождє слово и҃. Ѡⷪ божесткѣи Троицы. Къ тоижде речено полатѣ. Прѣставлıаıє ıавѣ, ıако иже прилогъ дрѧзнѹвшыХ и съборнѣ и на единѣ божественыи wтци клетвѣ подлагнютъ.

www.dacoromanica.ro

(Al aceluiaşi, cuvîntul 8 : Despre dumnezeiasca Treime; rostit în acelaşi palat. Arată limpede cum pe cei ce au îndrăznit a face adăugiri dumnezeieştii părinţi îi pun supt blestem şi împreună şi în deosebi) înc. Ащє оубо къ иномѹ помислѧ.

f. 145^{v}—163^{v}. Тогожде слово $\overline{\theta}$. Ѡ божественѣи Троици. Реченно къ царсцѣи ложници. Показоующе швьствнѣише шко еже wт Ѡтьца Сыномь Дѧхъ Скѧти глаголати се, не иже състака происхожденіе, из иже къ намь даніа назнамень ѥсть Дѧха.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 9 : Despre dumnezeiasca Treime. Rostit în odaia de dormit a împăratului. Arătînd foarte lămurit cum a zice că Duhul Sfînt <este> de la Tatăl prin Fiul, nu însemnează purcederea hipostasei, ci dăruirea către noi a Duhului) înc. Оупокаюшѧ намми иже надеждѧ...

f. 163^{v}—183. Тогожде слоко $\overline{\text{г}}$. Ѡ божественѣи Троици. Поѹчающе швѣ шко иже wт Ѡтьца Дѧхъ глаголѣ сѣ съ единіе нинѣ такw лежьць при вьсѣх богословѣх еже кѡпно назнамень҃ветъ и еже съи прѣдложеніе и еже сь а не личное Дѧха w соущьствованіе. Рече же се въ Скѧтыхъ Ѧпостолѣхъ иже великыхъ, прѣдьстоещоу тоу и цароу.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 10. Despre dumnezeiasca Treime. Învăţînd lămurit cum, cînd se spune : Duhul de la Tatăl, împreunare, astfel aflîndu-se împreună la toţi teologii, însemnează prepoziţiile *şi* şi *cu*, dar nu se spune că chiar Duhul este cu hipostaza sa. S-a rostit la Sfinţii Apostoli cei mari, fiind de faţă aici şi împăratul) înc. Подобаіетъ послѹшающыхъ божественныхъ.

f. 183—203. Тогожде слово $\overline{\text{аі}}$. Ѡ божественѣи Троици швѣ прѣдставлѧє шко идеже ащє w божественыхъ лицwхъ глаголіет се еже Сыном соущьствьное дѣиство и юже къ нам Дѧхаа благодѣть, а не иже Дѧхѧ състакакиѧ назнамень҃ветъ. Реченоже быст къ иже Скѧтыхъ Ѧпостоль Храмѣ, сѣщѧ тоу и късемѹ причтохъ.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 11. Despre dumnezeaiasca Treime. Arată lămurit cum, cînd se vorbeşte despre dumnezeeştile feţe, înseamnă acţiunea firească a Fiului şi binefacerea Duhului pentru noi, iar nu că Duhul este cu hipostasa lui. A fost rostit la biserica Sfinţilor Apostoli, fiind de faţă tot sfatul) înc. Отцѧ и Сыноу и Скѧтомоу Дѧхѧ соущѧ намь Богѧ.

f. 203^{v}—221^{v}. Тогожде слоко $\overline{\text{ік}}$. Ѡ божественѣи Троици, реченно въ иже Скѧтыхъ Ѧпостоль Храмѣ къ пришьствѣи цара и множаишымь арҳіереѡм и причтѧ и царскомѧ съборѧ, показѧюще швѣ шко притчы въ показанію слова при Богѣ мѣста не имѧт, изъимленіа же ради тъчію прїемлют се.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 12. Despre dumnezeiasca Treime, rostită în biserica Sfinţilor Apostoli în prezenţa împăratului şi a multor arhierei şi a sfatului şi adunării împăratului, arătînd lămurit că pildele nu au loc ca cuvinte de definire a lui Dumnezeu, ci se primesc numai pentru luminare) înc. Понєже бо нѣст ниже что помыслити...

www.dacoromanica.ro

f. 221^{v}—238^{v}. Тогожде слово $\overline{\text{гі}}$. Ѡ божъствнѣи Троици къ прѣименитнѣмь иже Сватыхъ Ѩпостоль, реченно wт Писаніа w , ръжеще w Дсе свѣдѣтелства и показѹюще шко ни къ єдином сыхъ глаголиєт се Дхъ Свати и wт Сына исходити.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 13 : Despre dumnezeiasca Treime, rostit în înainte numita biserică a Sfinţilor Apostoli, cuprinzînd mărturii din Scriptură despre Duhul <sfînt> şi arătînd că în niciuna din acestea nu se spune că Duhul Sfînt purcede şi de la Fiul) înc. Кѣрѣемь єдиного Бога быти.

f. 238^{v}—255^{v}. Тогожде слово $\overline{\text{ді}}$. Ѡ божествнѣи Троици, събирнюще шко и къса шже wт Писаніа елика нѣцыи мнеть быти крѣпка на нас къ единомѹ помислѹ зрѣть еже прѣдстакити съгласіе оутѣшителю къ Сынѹ. Реченоже быст и то къ иже Сватыхъ Ѩпостоль Храмѣ.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 14 : Despre dumnezeiasca Treime, adunînd toate pasajele din Scriptură, pe care unii le socotesc a fi puternice împotriva noastră, cu gîndul ca să se vadă că sînt favorabile <pentru părerea lor> despre Fiul) înc. Ѡ иже къ прѣбожествнѣи Троици.

f. 255^{v}—274. Тогожде слово $\overline{\text{єі}}$. Ѡ божествнѣи Троици, къ томьжде иже късехвалныхъ Сватыхъ Ѩпостоль Храмѣ реченномь, съкрьшающе швъстьвнѣ шко и вьси богословы за иже wт Ѡтца и Сына гласомь тождьство ѥства Ѡтца и Сына Дхоки свѣдѣтелствѹють, а не иже его състака битіе.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 15 : Despre dumnezeiasca Treime, rostit în aceeaşi biserică a atotlăudaţilor Sfinţilor Apostoli, dovedind lămurit că şi toţi teologii în cuvîntul <pe care-l zic>, că „de la Tatăl şi de la Fiul", mărturisesc despre identitate firei Tatălui şi Fiului cu Duhul <Sfînt>, iar nu despre fiinţa hipostasei lui) înc. Шко ѥствомь оубо късако слово.

f. 274—290^{v}. Тогожде слово $\overline{\text{sі}}$. Ѡ божествнѣи Троици, показѹе шко собою и аггелы и чьлокѣкы късе кинокнаа Троица еже Троица быти много wбразнѣ нас и многажди наѹчи. Речењноже быст иже божъствныхъ Ѩпостоль прѣхвалнѣм Храмѣ.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 16 : Despre dumnezeiasca Treime, arătînd că prin sine şi prin îngeri şi oameni, Treimea a toate pricinuitoare în multe chipuri şi de multe ori a învăţat că este Treime. A fost rostit în preaslăvita biserică a dumnezeeştilor Apostoli) înc. Нынїа славїи къспѣвлеть.

f. 290^{v}—307. Тогожде слово $\overline{\text{зі}}$. Ѡ божествнѣи Троици, шкѣ простирающе се словесним и оуказы късацѣми ноуждами нѣ лицемь Дхъ и wт Сына исходити. Глаголаже се къ црьскои ложници шкѣ.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 17 : Despre dumnezeiasca Treime, expunînd lămurit, cu dovezi logice, cu toate cele necesare, că Duhul <sfînt> nu purcede cu chipul <său> de la Fiul. S-a rostit întocmai în odaia de dormit a împăratului) înc. Елмаже wт ноудь недрьзаемь реци...

f. 307—324. Тогожде слово $\overline{\text{иі}}$. Ѡ божествнѣи Троици. Испраклюще нѣкаа нѣкыхъ w некоторыхъ мнѣніа. Речено иже быст къ Сватыхъ Ѩпостолехъ

www.dacoromanica.ro

великыХ и иже простыращымъ та послоушающымъ и иже простыращымъ та послоушающымъ и иже сунглита съвѣтѫ.

(Al aceluiaşi, cuvîntul 18 : Despre dumnezeiasca Treime. Îndreptînd unele păreri ale unora despre unele <chestiuni>. A fost rostit la Sfinţii marii Apostoli, ascultînd şi cei ce le-au propus acestea şi sfatul sinclitului) înc. Иже w пище пользнал wт словесъ.

f. 324—341. Тогожде, слово на Благовѣщєніе прѣсватіе владичице наше Богородице, реченно къ полатѣ къ петък петіе недели поста, прилоучившѫ се тогда празникѫ и къ ютрѣ съкрьшаемѣ слоужбѣ иже акаѳиста.

(Al aceluiaşi, cuvînt la Buna Vestire a preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu, rostit la palat, în vinerea din a cincea săptămînă a postului, întîmpinîndu-se atunci <această> sărbătoare şi la liturghia de dimineaţă, care este acatistul) înc. Къ славоу въсе виновніе.

f. 341—359. Тогожде слово ино къ w иже Благовѣщєніа празникоу. Речено къ тоижде полатѣ прѣжде вечерныХ пѣснѣи. По лѣтѣ единомъ иже прѣкаго възглашенію.

(Al aceluiaşi, alt cuvînt la sărbătoarea Bunei Vestiri. Rostit în acelaşi palat, înainte de cîntările vecerniei, după un an de la prima cuvîntare) înc. Богъ иже къса прѣжде битіа.

f. 359—359^{v}. Слово на распетіе Господа нашего Іѵса Христа. Речеже ест къ сватіи велики петък въ полатѣ царствоующаго града съшьдшым се мнwзѣмь. Сіа же соу въсем иже на распетіе Господа нашего Іѵса Христа слове главизна а̄.

(Cuvînt la răstignirea Domnului nostru Iisus Hristos. Este rostit în sfînta Vinerea mare în palatul din oraşul imperial, adunîndu-se mulţi. Acestea toate sînt dintre cuvintele la răstignirea Domnului nostru Iisus Hristos, capul 1) înc. Ѩко wжасѣвши ѥест късѣХ... (urmează pînă la capul 7).

f. 359^{v}—386. Поѹченіе w еже шко подобаетъ беззловіе имѣти и паче w иже под рѫкою въспоминающым намь иже коньчни Господа владикы гласъ.

(Învăţătură despre cum se cuvine să avem blîndeţe şi iarăşi despre aceea ca să ne amintim că sîntem supuşi la chemarea de la sfîrşit a Domnului stăpînul <nostru>) înc. Христа дѫше имоущи и творца...

f. 386 401^{v}. Тогожде, слово къ тоижде полатѣ реченно быст w иже Благовѣщєніа празникоу. Речеже се по лѣтѣ единомь иже втораго слова къ томѫ възглашенія.

(Al aceluiaşi : cuvînt rostit în acelaşi palat despre sărbătoarea Bunei Vestiri. S-a rostit după un an după ce s-a spus al doilea cuvînt la această sărbătoare) înc. Царице аггелwм владичице чловѣкwм.

f. 401^{v}—427^{v}. Тогожде слово реченно къ сватіи и великии Петькъ къ тоижде полатѣ. Ѿ божественомь Єѵаггеліго иже сватыХ страстеи сирѣч стоиХѫ при крьстѣ Іѵсовѣ мати его и еже по редѫ.

www.dacoromanica.ro

(Al aceluiaşi : Cuvînt rostit în sfînta şi marea Vineri în acelaşi palat. Despre dumnezeiasca Evanghelie a sfintelor patimi, adică : „Stăteau pe lîngă crucea lui Iisus, mama lui" şi cele următoare.) înc. Иже сіе кѣсе неизреченнмы. . .

f. 427—451. Тогождє, слово нно реченно къ полатѣ къ... скѧтїи великіи петькъ, ѡ Господнємѣ распетїи. (Al aceluiaşi. Alt cuvînt rostit la palat, la sfînta Vinerea Mare, despre răstignirea Domnului) înc. Съ раслынь мнрѕ и сълѣтнь. . .

f. 451—475. Тогождє, ѡ вѣдѧщим соудѕ и присно сѧщнем блаженьствѕ слово ā. Речено же быст къ Скѧтыхъ Ѩпостолѣхъ, къ недєлю месопѕстнѵю съшьдшим се мнозѣм.

(Al aceluiaşi : despre judecata viitoare şi despre fericirea vecinică. Cuvîntul 1; a fost rostit la Sfinţii Apostoli în duminica lăsatei de carne, adunîndu-se mulţi) înc. Оуподоби се оучитель, къ црькви. . .

f. 475—495. Тогождє, ѡ боудѧщем соудѕ и присно соущнем блаженьствѣ. Слово второ, речеже се и то къ Скѧтыхъ Ѩпостольхъ по седмом дьни иже прѣкаго wтданію.

(Al aceluiaşi : Despre judecata viitoare şi despre fericirea veşnică. Cuvîntul al doilea, s-a rostit şi acesta la Sfinţii Apostoli după şapte zile de la îndeplinirea celui dintîi) înc. Из биты и саныхъ иже вашемѕ Боголюбію...

f. 495—501^{v}. Тогождє. Слово благодарьствьно къ Богородици. Реченоже быст къ wбители иже наставныкъ по иже wт Хори икони сен възвращенію. (Al aceluiaşi : Cuvînt de mulţumire către Născătoarea de Dumnezeu. A fost rostit în locaşul unde era el cîrmuitor, după readucerea de la ţară a icoanei acesteia) înc. Богоу кѣсе силномоу богатно намь слово. . .

f. 502—502^{v}. Albe, cu o însemnare (v. mai jos).

Însemnări

Pe foia liminară : Сїа книга обители Ѡжно Коронскаѧ земли Молдавскіѧ. (Această carte este a mănăstirii Poiana Vorona în ţara Moldovei).

f. 502. Сіа книга іепископа Гєѡргіа (Această carte este a episcopului Gheorghie [1])). (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : trifoi. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială minusculă. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la mănăstirea Neamţ.

148.

Sec. XV. Hîrtie. 158 f. 27 × 21 cm. Lipsesc sfîrşitul şi foi după f. 109^{v} şi 144^{v}. Iaţimirski nr. 82 (m-rea Neamţ). (Îl datează de la sfîrşitul veacului al XIV-lea).

1. *<Cuvîntările lui Ioan Gură de Aur>* f. 1—109^{v}.

f. 1—9. Бєсѣда ā, въ прькіи дьнь сътвореннѧ мироу и wпостѣ, слово ā

[1]) Gheorghie, episcop de Roman (1718—1723).

www.dacoromanica.ro

(Cuvîntarea I-a, la prima zi a facerii lumii şi despre post, cuvînt 1) înc. Всакаа благочьстию притча.

f. 9—13^{v}. Тогожде бесѣда въ второи день сътворениа мирѹ. Слово в̄. (A aceluiaşi : Cuvîntare la a doua zi a facerii lumii... cuvînt 2) înc. Дѹшекноую любьвь подкиже.

f. 13^{v}—22. Тогожде бесѣда въ третіи день сътворениа мирѹ. Слово г̄. (A aceluiaşi : Cuvîntare la a treia zi a facerii lumii, cuvînt 3) înc. Єже мирскы хоудожникъ.

f. 22—34. Тогожде бесѣда въ четврти день сътворениа мироу. Слово д̄. (A aceluiaşi : Cuvîntare la a patra zi a facerii lumii, cuvînt 4) înc. Прилежати намъ гласѹ...

f. 34—43. Тогожде бесѣда въ пети день сотъворениа мироу. Слово ѣ̄. (A aceluiaşi : Cuvîntare la a cincea zi a facerii lumii, cuvînt 5) înc. Миоа же и дроуга и великаа.

f. 43—48. Тогожде бесѣда въ шести день сътворениа мироу. Слово ѕ̄. (A aceluiaşi : Cuvîntare la a şasea zi a facerii lumii, cuvînt 6) înc. Добрыи тръпѣнию колѣзны.

f. 48—57. Тогожде бесѣда въ седми день сътворениа мироу. слово з̄. (A aceluiaşi : Cuvîntare la şaptea zi a facerii lumii... cuvînt 7) înc. Пріинде паки обѣтованию.

f. 57—61. Словеса избрани wт сѫтыхъ и божественыхъ Єѵагели прочитаемаа на всекоу неделю... недѣлѣ еже о митари и фарисеи. (Cuvinte alese din sfintele şi dumnezeeştile Evanghelii citite în toate duminicile... duminica Vameşului şi Fariseului) înc. Єже о мытари и фарисеи.

f. 61—66. Пооученіе в̄ неделю блоудьнаго сына... Слово к̄. (Învăţătură la dum'nica Fiului risipitor. Cuvîntul 2) înc. Благъ оубо єст Богъ.

f. 66—70. Пооученіе въ неделю месопоуст... Слово г̄. (Învăţătură în duminica lăsatului de carne... Cuvîntul 3) înc. Страшнъ єст день онъ,

f. 70—75. Пооученіе въ неделю сирною... Слово д̄. (Învăţătura în săptămîna brînzei... Cuvîntul 4) înc. Се оубо четвородесетнаго поста.

f. 75—82. Пооученіе въ прьвоую неделю сѫтыхъ постъ. Слово ѣ̄. (Învăţătură în prima duminică a sfîntului post. Cuvîntul 5) înc. Четвородесетныи пост, братіе.

f. 82—86. Пооученіе в недѣлѣ к̄ сѫтыхъ пост... Слово ѕ̄, (Învăţătură în duminica a doua a sfîntului post... Cuvîntul 6) înc. Сѫтаго четвородесетнаго поста.

f. 86—91. Пооученіе в недѣлѣ г̄ пост... Слово з̄. (Învăţătură în duminica a 3-a a postului... Cuvîntul 7) înc. Прообразоуіе и прѣдписоуіе.

f. 91—95. Пооученіе въ д̄ недѣлѣ сѫтыхъ пост... Слово ӣ, (Învăţătură în a 4-a duminică a sfîntului post... Cuvîntul 8) înc. Прѣполовлаше братіе...

www.dacoromanica.ro

f. 95—98^{v}. Пооучениѥ къ петоую неделю пост. . Слоко ѳ. (Învățătură la a cincea duminică a postului... Cuvîntul 9) înc. Мимонде оуже зима.

f. 98^{v}—101. Пооученіѥ вь соуботоу сватаго и праведнаго Лазара. (Învățătură în sîmbăta sfîntului şi dreptului Lazăr) înc. Господоу нашемоу...

f. 101—103^{v}. Пооученыѥ к неделю Цкѣтоносноую... Слоко аі. (Învățătură în duminica Floriilor... Cuvîntul 11) înc. Днѣс оубо намь еуагелскы.

f. 103^{v}—105^{v}. Пооученіѥ вь сватоую и великоую неделю Пасхы, слово кі. (Învățătură în sfînta şi marea duminică a Paştilor, cuvînt 12) înc. Радованіѥ днь и веселіа, братіѥ.

f. 105^{v}—107^{v}. Пооученіе к понеделник праздниѥ неделѥ (Învățătură în lunea săptămînii luminate) înc. Разлѣщіѥніе наше подвизаѥ.

f. 107^{v}—109. Пооученіе к неделю сватаго апостола Ѳоми... слово кі. (Învățătură în duminica sfîntului apostol Thoma... cuvînt 14) înc. Ѡ сватоносноп недели.

f. 109^{v}. Albă, după care lipsesc foi.

2. f. 110—111. *Din Pravila sfinților apostoli*. Începutul lipseşte; înc. Да причещают се вси тьчю аще нѣст в покаани.

3. f. 111—111^{v}. О цркви и о сватѣмь прічещенін (*Despre biserică şi despre sfînta cuminecătură*) înc. Якоже прѣжде рече се.

4. f. 111^{v}—112^{v}. Я се ѡ постѣХ великыХ и малыХ (*Despre aceasta, despre posturile mari şi mici*) înc. Покелѣкаемь чьловѣкомь.

5. f. 112^{v}—113^{e}. Молитва дроуга и сіе рѣчи надь главою испокѣдакшаго-тн се послед егда испокѣстьти се. (*Rugăciunea a doua; şi aceasta se spune deasupra capului celui ce se spovedeştr, după ce s-a spovedit*) înc. Многѡ милостивыи и чьлокѣко любивы...

6. f. 113^{v}—116. Заповѣди о оубиственыХ грѣсѣХь (*Învățătură despre păcatele de moarte*) înc. Иже колею сѧ своею.

7. f. 116—116^{v}. СватыиХ апостоль ѡ цркка <*Din Pravila*> *sfinților apostoli: despre biserici*) înc. Что ѥст праведнѣише.

8. f. 116—121^{v}. <*Din pravilă*) înc. О вѣроующіиХ.

9. f. 121^{v}—122. Сватаго и вьселѥньскааго вьтораго собора (*Ale sfîntului sobor ecumenic al doilea*) înc. Иже аще кто ѡт поганын.

10. f. 122—123. О сырнѣи недел (*Despre săptămîna brînzei*) înc. И вьсоу такожде.

11. f. 123—132^{v}. И се пакь о иереиХ (*Şi aceasta iarăşi despre preoți*) înc. Іереи ѵникогдаже да не слоужить...

12. f. 132^{v}—139. Ѡт правїла сьбора антіѡХінскаго (*Din Pravila soborului de la Antiohia*) înc. Кьсакь іже сь Єврѣѡмь ѡт законныХ книгъ.

13. f. 139—140. Пакы се заповѣды ины (*Iarăşi acestea: Alte învățături din cărțile legilor...*) înc. Сьродство иже ѥст...

14. f. 140—141. Я степень прьвіа (*Primul grad <al rudeniei>*) înc. Слыши и оувѣжды.

www.dacoromanica.ro

15. f. 141—141^{v}. И се обрачныхъ рождакоХ (*Iar aceasta*: *Despre căsătoria între rude*) înc. Єже wт брачнаго.

16. f. 141^{v}—144. О степенѣХь (*Grade de rudenie*) înc.; Понеже sбw рѣХwмь.

După f. 144, lipsesc foi; înc. Понеже sбw рѣХwмь w степенем.

17. f. 145—150. Lucrare fără titlu despre datoriile călugărilor; înc. Имь wтцемь быст иже аще мниХ запрѣщениемь.

18. 150—158^{v}. Пооученіе Великаго Василіа къ мниХомь (*Învățătura lui Vasile cel Mare, pentru călugări*) înc. Ѡ, иноче аще сѣдши за потрѣбоу. Sfîrșitul lipsește.

Însemnări

Pe coperta din față, partea interioară: ā патерик вел (1. Patericul cel Mare).

Titluri și inițiale cu roșu. Filigran: cruce cu postament. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova Slavă bisericească de redacție sîrbească. De la mănăstirea Neamț.

149.

Sec. XV, prima jumătate. Hîrtie. 260 f. 29,5 × 20 cm. Lipsesc foi după f. 245^{v}. Iațimirski nr. 83 (m-rea Neamț).

1. f. 1—7. Иже къ сватыХь wтца нашегo Iwанна арХіепископа Константінѣ града Златоустаго, слово w разслабленнѣмь... слоко пръво. (*A celui între sfinți părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol*: *Despre slăbănog... cuvîntul* 1) înc. Вчерашнмм wстанкы нжжда...

2. f. 7—13. *Același* Сіа рекъ имъ Іс҃с прѣбыст къ Галилеи: ыкоже къзыдwшім брата его, тогда и тѣ къзыде къ празникъ (*Spunîndu-le aceasta, Iisus a rămas în Galileia*; *după ce frații lui s-au dus la sărbătoare, atunci s-a dus și el*) înc. Иже чьловѣньскыи wт Христа,

3. f. 13—18. *Același* Слово на срѣдопатидесатницѫ и о Мелхїседецѣ (*Cuvînt la mijlocul praznicului și despre Melhisedec*) înc. Яблъко Финиѫъ.

4. f. 18—19^{v}. *Același* Къ срѣд срѣдо пятдесатнѫм (*În miercurea mijlocul praznicului*) înc. Изъ Христwлюбци настоѫщіее.

5. f. 19—22^{v}. *Același* Слово къ срѣдѫ пятидесатницѫ кънегда глаголаХѫ Іоудее беса имѣти Іс҃ус и къ еже не сѫдити на лица (*Cuvînt la mijlocul... praznicului, în care se tîlcuește versetul*: *au spus Iudeii că pe Iisus l-a luat dracul și cum nu trebue să judeci după înfățișare*) înc. Ыкоже свѣтоноснаа лоуна.

6. f. 22^{v}—25. *Același* Слово въ срѣдѫ пятидесатницѫ (*Cuvînt la mijlocul praznicului*) înc. Идеже владика Христос.

7. f. 25—32^{v}. *Același* Слово w Самарѣныни (*Cuvînt despre Samarineancă*) înc. Днес намъ Христос подвиґы.

www.dacoromanica.ro

8. f. 32^{v}—38^{v}. *Acelaşi* О еже отвѣщавъ Іс҃с и рече къ нен: въсѣкъ пиѭи отъ воды сеѭ въѭѭждет сѧ паки, а иже пиетъ отъ водыѭже азъ дамъ емоу не въѭѭждет сѧ въ вѣкы... слово и҃. (*Despre: a răspuns Iisus şi a spus către dînsa: oricine bea din această apă va înseta iarăşi, iar cel ce bea din apa pe care eu i-o dau nu va înseta în veci... Cuvînt 8*) înc. Благодатѣ дх҃овнѣѭ.

9. f. 38^{v}—44. *Acelaşi* Глагола ей Іс҃с: жено, вѣрѭ ми, ими ѣако грѧдетъ врѣмѧ... слово ѳ҃ (*I-a spus ei Iisus: Femeie, crede-mă că va veni vremea, Cuvînt 9*) înc. Късѧдоу вѣра намъ трѣбѣ.

10. f. 44—50. *Acelaşi, cuvînt la* Оставлъши же почрѣпало свое жена и тече въ града... слово і҃ (*Lăsînd vasul său, femeia s-a dus spre oraş... Cuvînt 10*) înc. Многы намъ топлоть.

11. f. 50—52^{v}. Прѡкла архїепископа Константїнѣ града, слово ѡ Самарѣкыни, слово а҃ї (*A lui Proclu, arhiepiscopul Constantinopolului: Cuvînt despre Samarineancă, Cuvînt 11*) înc. Принеси оубо днес бъзлюблени.

12. f. 52^{v}—58^{v}. Иже въ сѧтыхъ отца нашего І҃ѡ архїепископа Кѡнстантїнѣ града Златоустаго въ еже, мимоходѧ Іс҃с видѣ чловѣка слѣпа отъ рождъства... слово в҃і (*A celui între sfinţi, părintele nostru Io<n> Gură de Aur arhiepiscopul de Constantinopol. Despre: trecînd Iisus, a văzut un om orb din naştere... Cuvînt 12*) înc. И мимоходѧ Іс҃с, видѣ.

13. f. 58^{v}—63^{v}. *Acelaşi.* Сіа рекъ Іс҃с плюнѧ на землѧ и сътвори брѣніе отъ плюновенія... Слово г҃і (*Aceasta a spus Iisus, scuipînd pe pămînt şi a făcut din scuipat tină... (Cuvînt 13*) înc. Хотѧщімъ что отъ прочитаемыхъ.

14. f. 63^{v}—71. *Acelaşi, cuvînt la* Глаголѣшѧ оубо слѣпомѹ паки... Слово д҃і. (*A vorbit orbului iarăşi... Cuvînt 14*) înc. Писанїа непросто.

15. f. 71—78^{v}. *Acelaşi, cuvînt la* И изгнашѧ его вънь и слышавъ Іс҃с ѣако изгнашѧ его вънь... слово е҃і. (*Şi l-au alungat afară şi a auzit Iisus că l-au alungat... Cuvînt 15*) înc. Иже ради истины и ради.

16. f. 78^{v}—83^{v}. Иже въ сѧтыхъ отца нашего Ѳѳанасїа архїепископа Ѡлеѯандрїскаго, слово о еже отъ рожденїа слѣпѣм, слово з҃і (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Athanasie, arhiepiscopul Alexandriei: Cuvînt despre orbul din naştere. Cuvînt 16*) înc. Трѹды оубо пѫтникѡмь.

17. f. 83^{v}—93. Иже въ сѧтыхъ отца нашего Іѡанна архїепископа Кѡнстантїнѣ града Златоустаго. Слово на възнесенїе Господа нашего Іс҃са Христа .. слово з҃і (*Al celui între sfinţi, părintele nostru, Ioan Gură de Aur arhiepiscopul Constantinopolei: Cuvînt la Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos... Cuvînt 17*) înc. И егда кѫста памѧть творимъ.

18. f. 93—95^{v}. *Acelaşi, acelaşi titlu* Слово и҃і (Cuvînt 18) înc. Свѣтло ми цр҃ъковное позорище.

19. f. 96—99^{v}. *Acelaşi, acelaşi titlu* Слово ѳ҃і (Cuvînt 19) înc. Благословенъ Богъ.

www.dacoromanica.ro

20. f. 99^{v}—100^{v}. *Acelaşi, acelaşi titlu* Слово $\overline{\text{ѳі}}$ (Cuvînt 19 (sic) înc. Да кеселѧт сѧ небеса.

21. f. 100^{v}—103^{v}. Иже къ сватыхъ wтца нашего Ѳанасіа арχіепископа Алеѯандрінскаго, слово на къзнесеніе Господа нашего Іс҃а Христа, $\overline{\text{к}}$ (*A celui între sfinţi părintele nostru Athanasie, arhiepiscopul Alexandriei: Cuvînt la Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos.* 20) înc. Недокѣданыи пріимѫ.

22. f. 103^{v}—107^{v}. *Acelaşi, acelaşi titlu,* Слова $\overline{\text{кa}}$ (Cuvînt 21) înc. Къскресеніа оуко памать.

23. f. 107^{v}—112. Прокла арχіепископа Константіна града. На къзнесеніе Господа нашего Іс҃а Христа. Слово $\overline{\text{кв}}$ (*A lui Proclu, arhiepiscop de Constantinopol: La înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos, Cuvînt 22*) înc. Благословенъ Богъ, празникъ.

24. f. 112—113. Иже къ сватыχ отца нашего Василіа епископа Селевкінскаго. На къзнесеніе Господа нашего Іс҃а Христа: слово $\overline{\text{кг}}$ (*A celui între sfinţi, părintele nostru Vasile, episcopul de Seleucia: La Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos, Cuvînt 23*) înc. Чьстно сътекшиχ сѧ.

25. f. 113—115^{v}. Иже къ сватыхъ wтца нашего Гріγорїа Нусінскаго... еже ест къзнесеніе Господа нашего Іс҃а Христа $\overline{\text{кд}}$. (*Ale celui între sfinţi părintele nostru Grigore Nisis:... Despre Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos.* 24) înc. Ѩко сладокъ съпѫтник.

26. f. 115^{v}—119^{v}. Иже къ сватыхъ wтца нашего Іwанна арχіепископа Кwнстантінѣ града Златооустаго, слово на къзнесеніе Господа Бога Іс҃а Христа, $\overline{\text{ке}}$ (*Al celui între sfinţi, părintele nostru, Ioan Gură de Aur arhiepiscopul Constantinopolului: Cuvînt la Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos...* 25) înc. Свѣтель оубо въсѣкъ празникъ ..

27. f. 119^{v}—121^{v}. *Acelaşi, acelaşi subiect* $\overline{\text{кз}}$ (26) înc. Божествьно нѣкое оуподоби...

28. f. 121^{v}—130^{v}. Гєωргіа презвитера Кесаріѫ Каппадокінскыѫ, w сватыхъ $\overline{\text{тиі}}$ wтцъ и Кwнстантінѣ благочьстивѣмъ царн. Слово $\overline{\text{кз}}$. (*A lui Gheorghe prezviter din Chesareia Capadociei: Despre cei 318 părinţi şi despre Constantin, împăratul binecinstitor. Cuvînt 27*) înc. Покарѣти сѧ настакникωмь.

29. f. 131—139^{v}. Ирсніа мниха и презвитера и игоумена. Слово сватыхъ трїста и wсмънадесатъ wтцъ къ Никеи $\overline{\text{кн}}$ (*Al lui Arsenie călugăr şi prezviter şi egumen: Cuvînt la cei treisute şi optsprezece părinţi, cei de la Niceia... 28*) înc. Ѡблаци оубо иже wтдымаціѫ сѧ.

30. f. 139^{v}—143^{v}. Иже къ сватыхъ отца нашего Василіа арχіепископа Селевкінскаго. О сватѣмь къображени вѣры... $\overline{\text{кѳ}}$ (*Ale celui între sfinţi, părintele nostru Vasilie, arhiepiscop de Seleucia: Despre sfîntul chip al credinţei... 29*) înc. Малъ оубо камь цръковнаго...

31. f. 143^{v}—164. Иже къ сватыхъ отца нашего Іwанна арχіепископа Кwнстантінѣ града Златооустаго, слово єгда вънѣ wт цръкве обрѣтает сѧ

www.dacoromanica.ro

Ѥвтропіе wтвръженъ бысть... л. (*Cuvîntul al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul Constantinopolului: Cînd se afla afară din biserică Eutropie a fost prins...* 30) înc. Сладостенъ оубо цѣтникь.

32. f. 164—171ᵛ. *Același* Слово сказоуѫ о сватѣмь и въселенстѣмъ пръвомь съборѣ и еще о злочьсти Ариевѣ... лв (*Cuvînt rostit despre sfîntul și primul sobor ecumenic și încă despre necredința lui Arie...* 31) înc. Въ деватнадесатое лѣто.

33. f. 171ᵛ—179ᵛ. *Același* Wт сказаніа еже къ Солоуньскымъ посланіа... слово кв (*Din cuvîntarea despre epistola către Tesalonicieni... Cuvînt 32*) înc. Пророци оубо достойно.

34. f. 179ᵛ—185ᵛ. *Același* Слово о еже не плакати сѧ мнѣ о скончавшихъ сѧ... лг. (*Cuvînt despre: Să nu plîngem prea mult pentru cei ce s-au săvîrșit...* 33) înc. Не плачимъ горцѣ възлюблени...

35. f. 185ᵛ—196ᵛ. *Același* Слово на сватѣѫ н-цѫ и о Сватѣмь Дусѣ... лд (*Cuvînt la sfintele Rusalii și despre Sfîntul Duh...* 34) înc. Пакы празникь.

36. f. 196ᵛ—202. *Același, același titlu* ле (35) înc. Благословенъ Богъ.

37. f. 202—208. *Același, același titlu* ѕ (36) înc. Късѣкъ оубо дьнь.

38. f. 208—213ᵛ. *Același, același titlu* лз (37) înc. Небо нам быст землѣ.

39. f. 213ᵛ—216. *Același* Слово сватымъ и въсехвалным два на десятимъ апостолѫмь, ли (*Cuvînt despre sfinții și întru tot lăudații doisprezece apostoli 38*) înc. Въ лѣпотѫ и дьнес.

40. f. 216ᵛ—220ᵛ. Иже въ сватыхъ wтца нашего Василіа Велнкаго архіепископа Кесаріѫ Каппадокіискыѫ. О Сватѣмь Дусѣ, лѳ. (*A celui între sfinți, părintele nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Chesareii Capadociei: Despre Sfîntul Duh.* 39) înc. Оуже бѡ и w Дусѣ.

41. f. 220—223. Иже въ сватыхъ отца нашего Василіа архіепископа Селевкіискаго. На еретикы о божестъвнѣи Троици м (*A celui între sfinți părintele nostru Vasile arhiepiscopul Seleuciei: Împotriva ereticilor, despre dumnezeiasca Treime* 40) înc. Много нѣкако ест.

42. f. 223—226. Петра презвитера Антіохіискаго, Слово въ сватѫѫ Пѧндесатницѫ, ма (*Al lui Petre prezviter de Antiohia: Cuvînt la sfintele Rusalii.* 41) înc. Пѧндесатницѫ оубо празникъ.

43. f. 226—230ᵛ. Иже въ сватыхъ отца нашего Іѡанна архіепископа Кѡнстантінѣграда Златоустаго. Слово w въсѣхъ сватыхъ иже въ семь мирѣ мѫченыихъ. мв. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul Constantinopolului: Cuvînt despre toți sfinții care au fost munciți în această lume.* 42) înc. Свѣтлаа и въждельнна.

44. f. 230ᵛ—236ᵛ. *Același* Слово похвално на въсѣхъ сватыхъ, мг. (*Cuvîntul de laudă la toți sfinții.* 43.) înc. Wт нелиже свѣщенное.

www.dacoromanica.ro

45. f. 236^{v}—245^{v}. Лъва царѣ. О Христѣ цари вѣчнѣм... мд. (*A lui Leon împărat: Despre Hristos veşnic împărat...* 44) înc. Пръвѣе сѫтаго дѧха..

După f. 245^{v} s-au smuls 6 foi (sfîrşitul caietului numerotat 33) care cuprindeau sfîrşitul articolului şi începutul unui alt articol al cărui titlu îl dăm după catalogul lui Iaţimirski, care a avut în faţă exemplarul complet:

46. f. 246—260. Ефрема Сирина. Слово късѣхъ сѫтыхъ. (*A lui Efrem Siriul: Cuvînt despre toţi sfinţii*). Începutul lipseşte; înc. И промыслитель и нѫже аще кто ечет по единои шт похвалъ.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 260^{v}. † Гаврінла мѡнаха (A lui Gavril monahul).

Alte însemnări

Coperta din faţă, partea interioară: Această carte este preminunată şi scumpă cu mare învăţătură. Pahomie episcop (ss). (Încep. sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornament în culori la f. 1. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură în catifea roşie şi lemn. Scris în Moldova la mănăstirea Neamţ de Gavril monahul. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirca Neamţ.

150.

Sec. XV. Hîrtie. 348 f. 28 × 19 cm. Începutul lipseşte şi 5 foi după 296^{v}. Iaţimirski nr. 84 (m-rea Neamţ). (Îl datează: începutul veacului XV).

1. f. 1—4^{v}. <*Grigore Nisis: Cuvînt la circumciziunea Domnului*>. Începutul lipseşte; înc. Инаго жителства свобождь прѣмѣнии Хѫждна бо шже о wбрѣзании...

f. 4—14. Тогождѣ сѫтаго Григорія Нусскаго. Слово надгробное своемоу его братоу Великомоу Василіоу (*Al aceluiaşi sfînt Grigore Nisis: Cuvînt la înmormîntarea fratelui său, Vasilie cel Mare*).

3. f. 14—33^{v}. Житіе и жителство иже въ сѫтыхъ отца нашего Сілвестра папы Римскаго (*Viaţa şi traiul celui între sfinţi, părintele nostru Silvestru, papa Romei*) înc. Чьстнін оубо и боговидѣнін...

4. f. 33^{v}—41. Иже въ сѫтыхъ отца нашего Василіа Великаго архіепископа Кесаріѫ Каппадокінскыѧ. Слово па сѫтое Христово крещеніе. (*Al celui între sfinţi părintele nostru Vasilie cel Mare, arhiepiscopul Chesareii Capadociei: Cuvînt la sfîntul botez al lui Hristos*) înc. Прѣмѫдрыи оубо Соломѡнъ...

5. f. 41—45^{v}. Иже въ сѫтыхъ отца нашего Іѡанна архіепископа Кѡнстантінѣ града Златоустаго. Слово о еже, съ естъ сынъ мои възлюбленныи

[1]) Pahomie, episcop de Roman (1707—1717).

www.dacoromanica.ro

и о нем же благоизволих. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul Constantinopolei : Cuvînt despre : Acesta este fiul meu cel iubit și întru dînsul bine am voit*) înc. Любочадным оубо...

6. f. 45^{v}—47. *Același* Слово на свѧтое Богоꙗвленіе (*Cuvînt la sfînta Bobotează*). înc. Късен къселенѣи.

7. f. 47—48. *Același* На свѧтое Богоꙗвленіе... Іс҃а Хр҃ста (*La sfînta Bobotează... a lui Iisus Hristos*). înc. Прѣкѣе рождьство.

8. f. 48—49. Исиѳіа презвитера Іерусолимскаго. На свѧтое Богоꙗвленіе. (*A lui Isihie prezviterul din Ierusalim : La sfînta Bobotează*) înc. Да wтвръзѫт сѧ днес.

9. f. 49^{v}—50^{v}. Ѧнтїпатера епископа Констронскаго. Слово на свѧтое Богоꙗвленіе (*Al lui Antipater episcop de Bostra : Cuvînt la sfînta Bobotează*) înc. Прѣславно тръжъство.

10. f. 50^{v}—57. Иже въ свѧтыѧ отца нашего Іѡанна арѳіепископа Кѡнстантинѣ града Златоустаго. Слово о еже съѳодити сѧ въсѣм Христїанwм въ свѧтѫѫ божїѫ цр҃ковь и о крещенїи (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul de Constantinopol : Cuvînt despre : S-au adunat toți creștinii în sfînta dumnxzeiască biserică și despre botez*) înc. Късн вы благо дѫши есте.

11. f. 57—59. *Același* Слово на свѧтое Просвѣщеніе (*Cuvînt la sfînta Bobotează*) înc. Празноватн Хощѫ любимци.

12. f. 59—63^{v}. *Același*. Слово на свѧтаа Богоꙗвленіа (*Cuvînt la sfînta Bobotează*) înc. Да wткрѣзѫт сѧ въсѣкаа...

13. 63^{v}—68^{v}. Іѡлїана епископа Тавїнскаго, Слово на свѧтое крещеніе Господа и Бога и Спаса нашего Іс҃а Хр҃ста (*Al lui Iulian episcop de Tavii : Cuvînt la sfîntul botez al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos*) înc. Иже зданію владика...

14. f. 68^{v}—103. Житіе и жителство прѣподобнаго отца нашего Ѳеодосїа иже общежителствоу начальника (*Viața și traiul preacuviosului părintelui nostru Theodosie începătorul traiului de obște*) înc. Сладчѣишн оубо кесна...

15. f. 103—129^{v}. Нилл мниха, о извѣеныхъ иже въ Сїнан и Раїѳу свѧтыихъ wтцъ (*Nil călugărul, despre sfinții părinți de la Sinai și Raithu, cei uciși*) înc. Ходѧ азь по мимошествїи ..

16. f. 129^{v}—140^{v}. Мѣсѧца ианоуарїа $\overline{\text{аі}}$ дьнь. Повѣсть Ѧммонїа мниха, о оубіеныхъ свѧтыихъ wтцъ въ Синан и Раїѳоу (*Luna ianuarie 14 zile. Povestirea lui Amon călugăr, despre uciderea sfinților părinți de la Sinai și Raithu*) înc. Сѣдѧщоу ми нѣкогда...

17. f. 141—176^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго отца нашего Ѧнтwнїа Великаго съписано блаженымъ Ѳанасїемь патрїархомь Алеѯандрїискымь. (*Viața și traiul preacuviosului părintele nostru Antonie cel Mare, scrisă de fericitul Athanasie, patriarhul Alexandriei*) înc. Добрѫ рeть възавигнѫсте.

www.dacoromanica.ro

18. f. 176^{v}—199^{v}. Житіе и житєлство иже въ сѣ҃тыхъ отца нашего и исповѣдника Ѳѳанасіа Великаа҃го арх҃іепископа Алеѯандрінскаго. (*Viaţa şi traiul celui între sfinţi, părintele nostru Athanasie cel Mare Mărturisitorul, arhiepiscopul Alexandriei*) înc. Нніи оубо инаа блаженыхъ мѫжъ...

19. f. 199^{v}—225^{v}. Житіе и жизнь прѣподобна҃го отца нашего Макаріа Єгупетскаго съписано Серапіономъ оученикомъ Великаа҃го Ѧнтѡніа наставника поустынна҃го (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Macarie Egipteanul scrisă de Serapion ucenicul lui Antonie cel Mare, cîrmuitorul pustiei*) înc. Ѱце и мнѡга прилежаніа.

20. f. 225^{v}—277. Житіе и жизнь прѣподобна҃го и бо҃гоноснаго отца нашего Єѳѵмїа (*Viaţa şi traiul preacuviosului şi purtătorului de Dumnezeu, părintele nostru Euthimie*) înc. И въсѣкаа оубо инаа вещь ..

21. f. 277—296^{v}. Житіе и жизнь иже въ сѫ҃тыхъ ѡтца нашего Гр҃игоріа арх҃іепископа Кѡнстантінѣ града Бо҃гослова, съписано Гр҃игѡріемъ оученикомъ егѡ (*Viaţa şi traiul celui între sfinţi, părintele nostru Grigore Teologul arhiepiscopul Constantinopolului, scrisă de Grigorie elevul său*) înc. Съзыкаетъ оубо нас.

22. După f. 296^{v} lipsesc 5 foi smulse; după catalogul Iaţimirski, conţineau Ѧмфилохіе епископа Иконінскаго. Слоко на Срѣтеніе. (*Amfilohie episcop de Iconium : Cuvînt la Întîmpinarea Domnului*).

23. f. 297—301. Иже въ сѫ҃тыхъ ѡтца нашего Іѡанна арх҃іепископа Кѡнстантінѣ ѓрада Златоустаа҃го. Похвалное сѫ҃томоу Мелетіоу арх҃іепископоу Ѧнтіохінскомоу и о потъщани сышедшіихъ сѧ (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul Constantinopolului ; Cuvînt de laudă a sfîntului Meletie arhiepiscop al Antiohiei şi despre cei ce au pierit năpraznic*) înc. Късѫдоу чѣстное.

24. f. 301—306. Иже въ сѫ҃тыхъ ѡтца нашего Гр҃игоріа Нуескаго. Слоко надгробное иже въ сѫ҃тыхъ Великомоу Мелетіоу арх҃іепископоу Ѧнтіохїнскомоу (*Al celui între sfinţi părintele nostru Grigorie Nissis : Cuvînt de înmormîntare al părintelui nostru Meletie cel Mare, arhiepiscop de Antiohia*) înc. Къзрасти намъ число апостолъское ..

25. f. 306—308. Покѣсть како обрѣтена быст глава сѫ҃таго пророка Прѣдитеча и Кръстителѣ Іѡанна. (*Povestire cum s-a aflat capul sfîntului proroc Înaintemergător şi Botezător Ioan*) înc. Инѫка два ѡт въстока...

26. f. 308—311^{v}. Обрѣтеніе чѣстныа главы сѫ҃таго и славнаго пророка Прѣдитеча и Кръстителѣ Христова Іѡанна (*Aflarea cinstitului cap al sfîntului şi slăvitului proroc Ioan Înaintemergătorul şi Botezătorul lui Hristos*) înc. Ивн сѧ тръбогатын...

27. f. 311^{v}—316. Мѫченіе сѫ҃тыхъ мѫченикъ м҃ иже въ Севастіи мѫченыхъ (*Muncirea sfinţilor 40 de mucenici, care au fost munciţi la Sevastia*) înc. Въ врѣмена Ликініа.

www.dacoromanica.ro

28. f. 316—322. Иже къ сватыкь wтца нашего арХіепископа Кесаріи Каппадокійскыи Василіа Великаго. ПоХвалное сватымь мѫченикwмъ четыринадесатимь (*Al celui între sfinţi părintele nostru arhiepiscopul Chesareii Capadociei Vasilie cel Mare : Cuvînt de laudă a celor patruzeci de sfinţi mucenici*) înc. Wт миничьскыи памати.

29. f. 322—327^{v}. Иже къ сватыХ wтца нашего Григоріа Нусскаго. Слово на Благовѣщеніе прѣсватыи владичицѫ нашѫ Богородицѫ и приснодѣвы Маріи и на Ірїаны. (*Al celui între sfinţi părintele nostru Grigorie Nissis : Cuvînt la Buna Vestire a preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi împotriva arienilor*) înc. Къ прѫкѫи недѣлѫ . .

30. f. 327^{v}—330^{v}. Іwанна арХіепископа Кwнстантінѣ града Златоѹстаго. Слово на Благовѣщеніе прѣсватыи владичицѫ нашѫ Богородицѫ и присноднѣвы Маріѫ (*Al lui Ioan Gură de Aur arhiepiscopul Constantinopolului : Cuvînt la Buna Vestire a preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria*) înc. Царскыи таинстъ къ праздникъ.

31. f. 330^{v}—333^{v}. Григоріа арХіепископа Неокесарійскаго. Слово на Благовѣщеніе прѣсватыи владичицѫ нашѫ Богородицѫ и присноднѣвы Маріѫ. (*Al lui Grigorie arhiepiscopul Neocesareii : Cuvînt la Buna Vestire a preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria*) înc. Днес аггелскаго плъка пѣсно.

32. f. 333^{v}—336^{v}. Иже къ сватыХ wтца нашего Іwанна арХіепископа Кwнстантінѣ града Златоѹстаго. Слово на Благовѣщеніе прѣсватыи Богородицѫ (*A celui între sfinţi părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul de Constantinopol ; Cuvînt la Buna Vestire a preasfintei Născătoare de Dumnezeu*) înc. Пакы радости благовѣстіа.

33. f. 336^{v}—338^{v}. *Acelaşi, cu acelaşi titlu.* înc. Иже правды късіа слънце. . .

34. f. 338^{v}—348. Иже къ сватыѣь wтца нашего Wѳанасіа Великаго арХіепископа Алеѯандрійскаго. Слово прѣдпразднествѫ проповѣдано о Благовѣщенїи прѣсватыѫ Богородицѫ (*Al celui între sfinţi părintele nostru Athanasie cel Mare arhiepiscopul Alexandriei : Cuvînt de propovăduire înainte de sărbătoare, despre Buna Vestire a preasfintei Născătoare de Dumnezeu*) înc. Божетъвныѫ свѫщенно проповѣдникы. . .

f. 348^{v}. Albă.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară : Pahomie episcop de Roman (sec. XVIII început).

Pe coperta din urmă, partea interioară : ПрочетоХ Wеwдосіе и Wнтоніе и Wѳанасіе и Макаріе и една wт оубенихХ (Am citit : Theodosie şi Antonie şi Thanasie şi Macarie şi unul din cei ucişi). (Sec. XVII).

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : inimă cu săgeată. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

151.

Sec. XV—XVI—XVII. Hîrtie. 266 f. 31 × 21 cm.
Iaţimirski nr. 85 (m-rea Neamţ). (Il socoate întreg scris în sec. XV).

Foaia liminară. Оуказь сеи книзѣ (Cuprinsul acestei cărţi).

1. f. 1—2^{v}. Иже въ сѫтыхъ wтца нашего Iwанна арХіепископа Константина града Златоустаго, слово въ началѣ индіктѹ. (*Al celui între sfinţi părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul de Constantinopol : Cuvînt la începutul Indictionului*) înc. Чюдна православныхъ...

2. f. 3—10. Повѣсть wткрѣвенїа прѣподобнаго wтца нашего Ѧрхіппа пѹстынно жителя и парамона въсе славнаго и чѣстнаго Храма арХаггела Михаила иже въ Хѡнѣхъ. (*Povestea revelaţiei preacuviosului părintelui nostru Arhip pustnicul, păzitorul preaslăvitei şi cinstitei biserici a arhanghelului Mihail de la Chonae*) înc. Начело исцѣлѣнїа дарѡвь...

3. f. 10—19^{v}. Повѣсть Iакѡва арХіепископа Іерѹсалимскаго на рождество прѣславныѥ владичице наше Богородице и присно дѣвы Маріе. (*Povestirea lui Iacob, arhiepiscop de Ierusalim, la naşterea preaslăvitei stăpînei noastre, Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria*) înc. Въ повѣстехъ двѹнадесетихъ племень...

4. f. 19^{v}—28^{v}. Иже въ сѫтыхъ wтца нашего Iwанна презвитера Дамаскїна. Слово на рождьство прѣнепорочныѥ владичице наше Богородице и присно дѣвы Маріе. (*Al celui între sfinţi părintele nostru Ioan Damaschin prezviterul : Cuvînt la naşterea preaneprihănitei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria*) înc. Пріндѣте вьси езыци...

5. f. 29—58^{v}. Ѧлеѯандра мниха, слово повѣстно о wбрѣтенїи чѣстнаго и животворещаго кръста. (*Al lui Alexandru călugărul : Cuvînt de povestire despre aflarea sfintei şi de viaţă făcătoarei cruci*) înc. Повелѣніе вашего wтьчьскаго...

6. f. 58^{v}—63^{v}. Иже въ сѫтыхъ wтца нашего Ѧнд⟨р⟩еа Іерѹсалимитана въздвиженіе чѣстнаго кръста. (*A celui între sfinţi, părintele nostru Andrei de la Ierusalim : la înălţarea sfintei cruci*) înc. Възлюблѥнїи подвигнѣмь днесь ..

7. f. 63^{v}—71^{v}. Иже въ сѫтыхъ wтца нашего Iw арХіепископа Константїна града Златаустааго, слово на чести Iѡ̄ Предетече и кръстителя. (*Al celui între sfinţi părintele nostru Io⟨n⟩ Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt în cinstea lui Io⟨n⟩ Botezătorul şi Înaintemergătorul*) înc. Възлюблѥнїи, пріде прочеѥ...

www.dacoromanica.ro

8. f. 71^{v}—78^{v}. *Acelaşi.* Похвальноє сѫтомоу Іѡаннѹ апостолѹ і евангелистоу и богословоу (*Lauda sfîntului Ioan apostol, evanghelist şi teolog*) înc. Іѡаннъ къ Ефесѣ...

9. f. 78^{v}—86^{v}. Никіты Пефлагонина, похвалноє сѫтомоу апостолоу Іакѡвѹ Алфеовѹ. (*Nichita al Paflagoniei : Cuvînt de laudă a sfîntului apostol Iacob al lui Alfeu*) înc. Вчера и прѣжде блаженнѣишін...

10. f.8 6^{v}—97^{v}. Житіе и жизнь прѣподобныє матере наше Петкы въ нємже и како прѣнесена быст въ прѣславныи градъ Тръновь, съписано кѹр Єѵѳиміемь патрїарховь Трьновскыимъ. (*Viaţa şi traiul preacuvioasei maicii noastre Paraschiva, în care se spune cum a fost adusă în preaslăvita cetate a Tîrnovei, scrisă de chir Eftimie patriarhul Tîrnovei*) înc. Яще оубо любокыи... Ed. M. Kaluzniacki, *Werke des Patriarchen von Bulgarien Euthimios*, Viena, 1901, p. 59—77.

11. f. 97^{v}—108. Моученіе сѫтаго Оуара и иже съ нимь. (*Muncirea sfîntului Varus şi a celor cu dînsul*) înc. Маѳниіаноу моучителю...

12. f. 108—108^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Іѡанна Рилскаго съписано Єѵѳїміем патріархомь Трѣновскомъ. (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Ioan de Rilo, scrisă de Eftimie, patriarhul de Tîrnova*). Sfîrşitul lipseşte. înc. Къ лѣпотоу оубw... Ed. M. Kaluzniacki *op. cit.*, p. 5—26.

De la f. 109 alt manuscris (sec. XV).

13. f. 109—266^{v}. Гєѡргіа архіепископа Алеѳандріискаго, w рожденіи и житіи и о изгнаніи иже(къ)сѫтыхъ wтца нашего Іѡанна архіепископа Константіна града Златоустаго. (*Gheorghe arhiepiscopul Alexandriei : Despre naşterea şi viaţa şi surghiunirea celui între sfinţi părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul de Constantinopol*) înc. Къси древніи повѣстописци...

Însemnări

Pe foaia liminară : Această carte a Xenofului [1]). Însemnare repetată şi pe f. 1.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu şi negru la f. 109. Filigran : mînă cu stea. Scris de trei mîini (I, 1—108^{v}, sc. XVII II, f. 109—142^{v}, sec. XV, III, f. 143—266^{v}, sec. XV—XVI). 28 rînduri pe pagină (mîna I) şi 22 (mîna II-a şi a III-a). Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris la muntele Athos (mănăstirea Xenofon). Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la mănăstirea Neamţ.

152.

Sec. XV. Hîrtie. 434. f. 28 × 19 cm.
Iaţimirski nr. 86 (m-rea Neamţ).

Господоу Богоу късемогоущоу начинаем Панагїрикъ сінрѣч събwрникъ имѣєн словеса дѹше полѣзнаа. (Domnului Dumnezeu atotputernic, începem

[1]) Mănăstirea Xenofon (Athos).

www.dacoromanica.ro

Penegiricul sau Săbornicul, care cuprinde cuvinte folositoare pentru suflet).

1. f. 1—8. Мєсѧца сєптєврїи а̑ дьнь, въспоминанїє житїа и чюдєсъ иже въ сѧтыихъ wтца нашєго Сїмєѡна Стлъпника. (*Luna septembrie 1. Pomenirea și minunile a celui între sfinți părintele nostru Simion Stîlpnicul*) înc. Странна вєщь и дивна бысть...

2. f. 8—9^{v}. Иже въ сѧтыхъ wтца нашєго Іѡанна архїєпископа Константїна града Златоустаго. Слово въ начєлѣ индїктѹ. (*Al celui între sfinți părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscopul de Constantinopol: Cuvînt la începerea indictionului*) înc. Чюдна православныихъ тръжьствꙋ...

3. f. 9^{v}—14. Повѣсть ѡ бывшємъ чюдєсы архїстратигꙋ Михаила. (*Povestire despre minunile arhistrategului Mihai*) înc. Иже о нинихъ сѧтыхъ проходити...

4. f. 14—18^{v}. Повѣсть бывшаго чюдєс архїстратизи Михаїлѡм и Гаврїлѡм въ обители иже въ сѧтѣи горѣ Ѳѡна Дохїарь нарицаємыи. (*Povestire despre minunile arhistrategilor Mihail și Gavriil în locașul dela sfîntul munte Athos, numit Dohiariu*) înc. Къ царєство Нікіфора Котаніата...

5. f. 19—21^{v}. Иже въ сѧтыхъ wтца нашєго Ѵндрєа архїєпископа критскаго ієросолимлꙗнина. Слово на рождьство прѣславныѧ владичице наше Богородице и приснодѣвы Маріє. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Andrei arhiepiscop al Cretei, ierusalimiteanul: Cuvînt la nașterea preaslăvitei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria*) înc. Начєло оубо нашимь празникѡмь.

6. f. 21^{v}—26. Іѡанна мниха презвитєра Євїє, слово о Благовѣщєніи Іѡакима и Ѵнны и на рождьство прѣсватыѧ владичице наше Богородице. (*Ioan călugăr prezviter de la Evia: Cuvînt despre buna vestire a lui Ioachim și a Anei și la nașterea preaslăvitei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu*) înc. Кєликы апостол иже Божєствныихъ таинь.

7. f. 26—28. Иже въ сѧтыхъ wтца нашєго Ѵндрєа архїєпископа Критскаго ієросолимлꙗнина. Слово абїє рєчєноє на вьсємирноє вьздвиженїє чьстнаго и животворєщаго кръста. (*Al celui între sfinți părintele nostru Andrei arhiepiscop de Creta, ierusalimiteanul: Cuvînt rostit la înălțarea în fața întregii lumi a cinstitei și de viață făcătoarei cruci*) înc. Кръста тръжьство...

8. f. 28^{v}—30. Василїа єпископа Селєвкїє Исаврїнскыѧ, на вьздвиженїє чьстнаго и животворєщаго кръста. (*A lui Vasilie episcopul Seleuciei Isauriei: La înălțarea sfintei și de viață făcătoarei cruci*) înc. вьсако оубо иже wт горшаго.

9. f. 30—32^{v}. Іѡанна архїєпископа Константїна града Златоѹстаго, похвалноє сѧтомꙋ Іѡаннꙋ апостолоу и єѵаггєлистоу и богословꙋ. (*A lui Ioan Gură de Aur arhiepiscopul de Constantinopol: Lauda sfîntului Ioan apostol și evanghelist și teolog*) înc. Іѡанн[illegible] сїнєцѣмь.

www.dacoromanica.ro

10. f. 32ᵛ—35. Блаженнаго Θеофилакта арχіепископа Блъгарскаѓо. Слово на въведеніе прѣчистые Богородице егда приведена быст къ цръковь wт своиχ родителеи трилѣтна сѫщи. (*Al fericitului Theofilact, arhiepiscopul Bulgariei: Cuvînt la intrarea în biserică a preacuratei Născătoare de Dumnezeu, cînd a fost adusă în biserică de părinții ei, fiind de trei ani*) înc. И паметь оубо праведнаго съ поχвалою...

11. f. 35—38. Иже въ сватыχъ wтца нашеѓо Тарасіа арχіепископа Константина ѓрада, слово на въведеніе прѣсватые владычице наше Боѓородице егда въведена быст въ цръков. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Tarasie, arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt la intrarea în biserică a preasfintei noastre Născătoare de Dumnezeu, cînd a fost adusă în biserică*) înc. Сѣтло и прѣславно настоѣщее.

12. f. 30—40. Иже въ сватыχъ wтца нашеѓо Iw⟨анна⟩ арχіепископа Константіна ѓрада Златоустаѓо. На Іоудее ѓлаголющее: тѣмже женѫ възметь Богъ и роди сына, благословіе, и на конецъ слово о Авраамѣ и жрътвѣ его. (*A celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: Împotriva iudeilor; de asemenea că Dumnezeu a luat femeie și a născut fiu, binecuvîntare și la urmă, cuvînt despre Avraam și jertfa lui*) înc. Хощѫ паκы начети о рождьствѣ.

13. f. 40—51. *Același.* Слово о написаніи Кїриніовѣ и о еже ндѣше кьждо въ свои ѓрадь и о еже вьзыдеше и Іосифъ wт Галилее wт ѓрада Назарета въ градь Давидовь, иже наричает се Βеθлеемь. (*Cuvînt despre recensămîntul lui Quirinus și cum s-a dus fiecare în orașul său, și că s-a dus și Iosif din Galileia din orașul Nazareth în orașul lui David, care se cheamă Bethleem*) înc. Єже древлѣ патрїарси оубо болѣѫ .

14. f. 51ᵛ—55ᵛ. Иже въ сватыχъ wтца нашеѓо Iѡ мниχа и презкитера Дамаскіна, слово на Христово рождьство. (*Al celui între sfinți părintele nostru Io⟨n⟩ Damaschin călugărul și prezviterul: Cuvînt la nașterea lui Hristos*). înc. Кънегда весна прiидеть.

15. f. 56—58. Иже въ сватыи wтца нашеѓо Ѓригорiа Нусскаго, слово на wсмодьнѣкное обрѣзаніе Господа Боѓа и Спаса нашеѓо Iсуса Христа, въ нѣмже въ кратцѣ поχвала и великомоу Василiю. (*Al celui între sfinți părintele nostru Grigorie Nissis: Cuvînt la circumcisiunea în a opta zi a Domnului Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, în care este pe scurt și lauda lui Vasile cel Mare*) înc. Сѣнь оубо боудѫщимь благомь.

16. f. 58—61. Иже въ сватиχъ wтца нашеѓо Iѡ арχіепископа Константіна града Златоустаго, слово о еже съходити се въсѣмь Христїанwм въ сватѣю Божію цръковь и о крещенiиχъ. (*Al celui între sfinți părintele nostru Io⟨n⟩ Gură de Aur, arhiepiscopul de Constantinopol: Cuvînt despre: se adună toți creștinii în sfînta biserică a lui Dumnezeu și despre botez*) înc. Къси вы благодоушiи есте.

www.dacoromanica.ro

17. f. 61^{v}—63^{v}. Григорїа арХїепископа Нусскаго, слово о еже сь ѥст сынь мои вьзлюбленныи, о нѣмж благоизволиХь. (*Grigorie arhiepiscopul Nissis. Cuvînt despre : Acesta este fiul meu cel iubit în care bine am voit*) înc. Любочедныи оубо съ wтць...

18. f. 63^{v}—69. Иже вь сѫтыХь отца нашего Ѳанасїа Великаго арХїепископа Алеѯандрїнскаго, слово на срѣтеніе Господа Бога и Спаса нашего Ісуса Христа. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Athanasie cel Mare, arhiepiscop de Alexandria : Cuvînt la întîmpinarea Domnului Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos*) înc. Иже настоѧщаа сѫщиннаѓо.

19. f. 69—70^{v}. Кѵрила арХїепископа Іерусолимскаго, слово на срѣтеніе Господнїе (*Al lui Chiril, arhiepiscop de Ierusalim : Cuvînt la întîmpinarea Domnului*) înc. Радѵи се ѕѣло дѣци.

20. f. 70^{v}—73. Иже вь сѫтыХь wтца нашего Григорїа Нусскаго, слово на Благовѣщеніе прѣсѫтые кладичице наше Богородице и приснодѣвы Маріе и на Ірїаны. (*Al celui între sfinți părintele nostru Grigorie Nissis : Cuvînt la Buna Vestire a preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și împotriva arienilor*) înc. Въ пръвѭю неделю.

21. f. 73—74^{v}. Иже вь сѫтыХь wтца нашего Іѡанна арХїепископа Константїна града Златоѵстаго. Слово на Благовещеніе прѣсѫтые Богородице. (*Al celui între sfinți părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul de Constantinopol : Cuvînt la Buna Vestire a preasfintei Născătoare de Dumnezeu*) înc. Пакы радости Благовѣсты.

22. f. 74^{v}—75^{v}. Прокла арХїепископа Константина ѓрада, поХвалное сѫтомѫ Іѡанѫ еѵаѓѓелистоѵ и богословоѵ. (*A lui Proclu, arhiepiscop de Constantinopol : Lauda sfîntului Ioan evanghelist și teolog*). înc. Дроѵзїи оубо благовѣстивци.

23. f. 75^{v}—77^{v}. Иже вь сѫтыХь wтца нашего Ѳанасїа Великаго арХїепископа Алеѯандрїнскаго. Слово на рожьдьство Преднтиче и Крьстителѧ Іѡанна и о Єлисавети и Богородици. (*Al celui între sfinți părintele nostru Athanasie cel Mare, arhiepiscop de Alexandria : Cuvînt la nașterea Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan și despre Elisabeta și Născătoarea de Dumnezeu*) înc. Нивоѵ оубо и сьХшоѵю.

24. f. 77^{v}—79. Исѵхїа презкитера Іерусолимскаго. Слово на сѫтые апостолы Петра и Пакла (*Al lui Isihie prezviter de Ierusalim : Cuvînt la sfinții apostoli Petru și Pavel*) înc. Добро оубо цѣты.

25. f. 79—80. Иже вь сѫтыХь wтца нашего Іѡанна арХїепископа Константїна града Златоѵстаго. ПоХвалное сѫтымь апостолѡмь дѫнадесетимь. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt de laudă a celor doisprezece apostoli*) înc. Вь лѣпотоѵ и дьньс...

26. f. 80—86. Прѣподобнаго wтца нашего Іѡанна Дамаскїна и презкитера, на прѣславное прѣображеніе Господа и Бога и Спаса нашего Ісуса Христа.

www.dacoromanica.ro

(*Ale preacuviosului părintele nostru Ioan Damaschin și prezviter*: *La preaslăvita schimbare la față a Domnului Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos*) înc. Приндѣте трьжьствоуимь...

27. f. 86—90. Анастасіа смѣренаго мниха сѫтыѣ горы Сінаискіе. Слово на сѫтое Христа Бога нашего прѣѡбраженіе реченное на тонждѣ сѫтѣи горѣ Θаворецѣи въ празникь. (*Al lui Athanasie smeritul călugăr de la sfîntul munte Sinai*: *Cuvînt la sfînta schimbare la față a lui Hristos Dumnezeul nostru, rostit la acest sfînt munte Tabor la praznic*) înc. Іако страшно мѣсто сѣ.

28. f. 90—94^{v}. Прѣподобнаго wтца нашего Іѡанна Дамаскіна инока и презкитера. Слово на оуспеніе прѣсѫтыѣ Богородице. (*Al preacuviosului părintelui nostru Ioan Damaschin, călugăr și prezviter*: *Cuvînt la adormirea preasfintei Născătoare de Dumnezeu*) înc. Паметь праведныХ...

29. f. 94^{v}—96^{v}. Иже въ сѫтыХ wтца нашего Германа арХіепископа Константіна града, на прѣславное оуспеніе прѣсѫтыѣ Богородице. (*A celui între sfinți părintele nostru Gherman, arhiepiscop de Constantinopol*: *Despre preaslăvita adormire a preasfintei Născătoare de Dumnezeu*) înc. Да прѣстаноуть оубо еретикѡмь.

30. f. 96^{v}—98. Иже къ сѫтыХъ wтца нашего Іѡанна арХіепископа Константина града Златооустаго. Слоко на оусѣкновеніе чьстнаго Прѣдитиче. (*A celui între sfinți părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol*: *Cuvînt la tăierea capului cinstitului Înaintemergător*) înc. Пакы. Ирода бѣсит сѣ.

31. f. 98—99. *Același, cu același titlu.* înc. Іакоже нѣкыи мѫжь.

32. f. 100—108. Моученіе сѫтаго моученика Оуара и иже съ нимь. (*Pătimirea sfîntului mucenic Varus și a celor ce erau cu el*) înc. Маѳимїанѫ моучителю.

f. 108^{v}. Albă.

33. f. 109—134^{v}. Моученіе сѫтаго и слакнаго велико моученика Артеміа. (*Pătimirea sfîntului și slăvitului mare mucenic Artemie*). înc. Иже великаго и славнаго...

34. f. 135—150. Житіе и жизнь и повѣсти чюдесъ сказаніе прѣподобнаго отца нашего и чюдотворца Николы арХіепископа Мирь Ликінскыѣ. (*Viața și traiul și povestirea minunilor preacuviosului părintelui nostru și făcătorului de minuni Nicolae, arhiepiscop de Mira Lichiei*) înc. Мѫдра нѣкаа вещь ..

35. f. 150—154^{v}. Иже въ сѫтыХъ отца нашего Ѵндреа арХіепископа Критскаго. Поѳвалное прѣподобномоу отцѫ нашемоу и чюдотворцоу Николаѫ арХіепископоу Мирскыи епарХіе. (*A celui între sfinți părintele nostru Andrei, arhiepiscop de Creta*: *Lauda preacuviosului părintelui nostru și făcătorului de minuni Nicolae, arhiepiscop al eparhiei Mirelor*) înc. Чьловѣче Божіи...

www.dacoromanica.ro

36. f. 155—162. Моученіе сватого велико моученика Трифона. (*Pătimirea sfîntului mare mucenic Trifon*) înc. Господоу Богоу и Спасоу нашемъ.

f. 162^{v}. Albă.

37. f. 163—171. Моученіе сватаго и славнаго велико моученика и побѣдоносца Гіѡргіа (*Pătimirea sfîntului şi slăvitului mare mucenic şi purtător de biruinţe Gheorghe*) înc. Спаса оубо нашего.

38. f. 171—179^{v}. Слово похвално сватомъ и великомъ въ моученицѣ и побѣдоносцъ Гіѡргіѣ. (*Cuvînt de laudă la sfîntul şi marele între mucenici şi purtător de biruinţe Gheorghe*) înc. Кчера любимци.

39. f. 180—186^{v}. Повѣсть ѡ прѣславнѣмъ чюдеси сватаго великомученика Геѡргіа, иже ѡт ніего бывшемъ на плѣненим ѡтрочети. (*Povestire despre preaslăvita minune a sfîntului mare mucenic Gheorghe, despre copiii care au fost robiţi, liberaţi de el*) înc. Иже даровваніа сватыхъ.

40. f. 186^{v}—191. Мѵченіе сватыхъ моученик $\overline{м}$ иже въ Севастіи мѵченыхъ (*Pătimirea celor 40 de mucenici, care au pătimit în Sevastia*) înc. Къ врѣмена Лїкінна цара...

f. 191^{v}. Albă.

41. f. 192—195^{v}. Месяца авгѵста $\overline{в}$: прѣнесеніе моіемъ сватаго и славнаго прьво моученика Стефана. (*Luna august 2: aducerea moaştelor sfîntului şi slăvitului primul mucenic Ştefan*) înc. Бысть по еже пренести моіи сватаго...

42. f. 195^{v}—198^{v}. Прокла архіепископа Константіна ѓрада. Похвалное сватомоу пръвомоученикѹ Стефанѹ (*A lui Proclu, arhiepiscopul de Constantinopol: Lauda sfîntului primul mucenic Ştefan*) înc. Чювъствьноіе оубо слънце...

43. f. 199—213. Моученіе сватаго и славнаго великомѵченика Прокопіа. (*Pătimirea sfîntului şi slăvitului mare mucenic Procopie*) înc. Къ врѣмена ѡна царствоваше Діоклитіанъ.

44. f. 213—218. Иже въ сватыхъ ѡтца нашего Кѵрила архіепископа Алеѯандріскаго, ѡ сватѣи Богородици и ѡ сватыхъ ѡтцехъ иже в Ефесѣ на съборѣ на Несторіа нечьстивѣишаго и безбожиаго. (*A celui între sfinţi părintele nostru Chiril, arhiepiscopul Alexandriei: Despre sfînta Născătoare de Dumnezeu şi despre sfinţii părinţi cei de la Efes de la soborul împotriva lui Nestorie cel necredincios şi fără Dumnezeu*) înc. Свѣтло наше слово.

f. 218^{v}. Albă.

45. f. 219—254. Житіе и жизнь иже въ сватыхъ ѡтца нашего Ѳеѡдора въсіавшаго въ постницѣхъ въ велицѣи Лаврѣ сватаго Савы. По семже бывша архіепископа въ градѣ Едесѣ и достопомнима испракивша дѣло, съписано ѡт Касиліа епископа Емесінскаго. (*Viaţa şi traiul celui între sfinţi, părintele nostru Theodor, care a strălucit în sihăstrii în marea lavră a sfîntului Sava, după aceea a fost arhiepiscop în cetatea Edessa, şi care a*

www.dacoromanica.ro

făptuit fapte demne de a fi pomenite, scrisă de Vasile episcop de Emessa) înc. Блаґословенъ Бо҃ъ wтцъ Господь вседрьжитель.

46. f. 225—267. Моученіе сватаго и славнаго великомоученика Пантелеимwна. (*Pătimirea sfîntului și slăvitului mare mucenic Pantelimon*) înc. Идолскомоу оубо помраченію.

47. f. 267^{v}—271^{v}. Иже въ сватыхъ wтца нашего Иwанна архіепископа Кwнстантінѣ града Златооустаго. Слово w сватыхъ Макавеwхъ и w матери ихъ. (*A celui între sfinți părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt despre sfinții Macabei și despre mama lor*) înc. Іако скѣтль и славнь.

48. f. 271^{v}—275. Месяца аґоуста к҃. Прѣнесеніе моіемь сватаго славнаго пръвомѵченика Стефана. (*Luna august 2: aducerea moaștelor sfîntului și slăvitului întîi mucenic Ștefan*) înc. Быст по иже вънести моіи.

49. f. 275—276^{v}. Иже въ сватыхъ wтца нашеґо Іwанна архіепископа Кwнстантінѣ града Златооустаго. Похвалное сватомѵ пръвwмѵченикѵ Стефанѵ. (*A celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul de Constantinopol: Lauda sfîntului întîi mucenic Ștefan*) înc. Вси оубw моученичьсціи.

50. f. 276^{v}—278^{v}. *Același*, Слово на сватое Христово прѣображеніе. (*Cuvînt la sfînta schimbare la față a lui Hristos*) înc. Слыша нинѣ възлюбленнии...

51. f. 279—282. *Același*, Бесѣда о молитвѣи и о мытари и фарисеи. (*Cuvînt despre rugăciune și despre vameș și fariseu*) înc. Никогдаже оунываимь.

52. f. 282—284. *Același*, Слово о блѧднѣмь сынѣ (*Cuvînt despre fiul risipitor*) înc. Присно оубо чьлоѣвколюбіе.

53. f. 284—285^{v}. *Același*, Въ еже wт Лоукы Єѵаггеліе о драхмѣ и въ еже чьловѣкъ нѣкыи имѣаще два сына (*Despre cele din Evanghelia lui Luca, despre drahmă și despre: un om oarecare avea doi fii*) înc. Іакы нѣдро Христова.

54. f. 285^{v}—290. Іwанна мниха Дамаскіна. О иже въ вѣрѣ оусьпшіихъ. (*A lui Ioan călugărul Damaschin: Despre cei adormiți în credință*) înc. Іж wт сынѣден чьстнаа.

55. f. 290^{v}—297^{v}. Іпполита блаженѣишаго и мѵченика папы Римскаго. Слово о скончаніи мира и о антіХристѣ и втор мь пришьствіи Господа нашеґо Іѵса Христа. (*A lui Ipolit preafericitul și mucenicul, papa Romei: Cuvînt despre sfîrșitul lumii și despre Antihrist și despre a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Понеже оубо блаженіи пророци.

56. f. 297^{v}—301^{v}. Иже въ сватыхъ wтца нашего архіепископа Кесаріе, Каппадокійскыѣ Касиліа Великаго, беседа о еже вьнимаи сѧбѣ. (*A celui între sfinți, părintele nostru, arhiepiscopul Chesariei, Capadociei, Vasilie cel Mare: Cuvînt despre: ia seama la tine însuți*) înc. Слово потрѣбоу дарова намь.

www.dacoromanica.ro

57. f. 301^{v}—306^{v}. Анаста.іа мниха Сінаискые Горы. Бес да реченнаа о шестомь ѱалмѣ въ вьходѣ сватыхъ постъ. (*A lui Anastasie călugărul de la muntele Sinai: Cuvîntare spusă despre al şaselea psalm la începutul sfîntului post*) înc. Подобающее постомь начело.

58. f. 307—310. Иже въ сватыхъ отца нашего Григорія Нискаго. Похвалное сватомоу великомоученикѹ Ѳеѡдорѹ Тирѡнѹ. (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Grigorie Nissis: Cuvînt de laudă a sfîntului mare mucenic Theodor Tiron*) înc. Къı Христови людіе сватое стадо.

59. f. 310—316^{v}. Нектаріа сватѣишаго патріарха Кѡнстантіна града. Слово о сватѣмь великомоученицѣ Ѳеѡдорѣ Тиронѣ и о милостыни. (*Al lui Nectarie, preasfinţitul patriarh de Constantinopol: Cuvînt despre sfîntul mare mucenic Theodor Tiron şi despre milostenie*) înc. Коль много множьство благости твоее.

60. f. 317—327. Повѣсть ѡ дрьжѳщи о сватыихъ и чьстныихъ иконахъ и како и которые ради вины приеть съврьшати въ прьвоую неделю сватыихъ пост сватаа и съборнаа цр⟨к⟩ви памет православію. (*Povestire despre apărătorii sfintelor şi cinstitelor icoane şi cum şi pentru care pricini a primit sfînta şi sobornicească biserică să împlinească pomenirea ortodoxiei în prima duminecă a sfîntului post*) înc. Идѡлстѣи тъмѣ ѡтгнанѣ бывши.

61. f. 327—334. Иже въ сватыихъ ѡтца нашего Іѡанна Златоустаго архіепископа Константіна града. Слово ѡ петдесетемъ ѱалмѣ. (*Al celui între sfinţi părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul de Constantinopol: Cuvînt despre psalmul al cincizecilea*) înc. ѡстанкы вчерашнее трапезы.

f. 331^{v}. Albă.

f. 334^{v}. Albă.

62. f. 335—339^{v}. *Acelaşi* О създаніи и изгнаніи Адамовѣ. (*Despre crearea şi alungarea lui Adam*) înc. Принеси паки да коснем се.

63. f. 339^{v}—345. Іѡ мниха и презвитера Дамаскіна. Слово сказоующе о сватыхъ и чьстныхъ иконахъ къ всякомоу Христіанинѹ и къ цароу Константінѹ Кавелиноу и на все еретикы. (*Al lui Io⟨n⟩ Damaschin călugăr şi prezviter: Cuvînt despre sfintele şi cinstitele icoane, către toţi creştinii şi către împăratul Constantin Cavelin şi împotriva tuturor ereticilor*) înc. Понеже оубо мнозн начеше.

64. f. 345—346. Иже съ сватыхъ ѡтца нашего Іѡ архіепископа Константина града Златоустаго. Слово къ ѡстаюцимъ ѡт божьствные слѹжбы и о священнѣи трапезѣ и о сѹдѣ. (*A celui între sfinţi, părintele nostru Io⟨n⟩ Gură de Aur arhiepiscopul de Constantinopol: Cuvînt către cei opriţi de la slujbele dumnezeeşti şi despre sfînta masă şi despre judecată*) înc. Іакоже сѣюцимъ никаже.

65. f. 346—349. Калиста архіепископа Константіна града, весѣда в неделю третію поста. (*Al lui Calist, arhiepiscopul de Constantinopol: Cuvînt în duminica a treia a postului*) înc. Прообразоуе и прописѹе...

www.dacoromanica.ro

66. f. 349—350^{v}. Иже вь сѫтыхъ wтца нашего и исповѣдника Іѡсифа арχіепископа Солѹнскаго. Слово о чьстнѣмь и животворещимь крьстѣ. (*A celui între sfinți, părintele nostru și mărturisitorul Iosif, arhiepiscopul de Salonic. Cuvînt despre cinstita și de viață făcătoare cruce*) înc. Крьста прѣдлежить днѣс.

67. f. 350^{v}—352^{v}. Калиста арχіепископа Константина ґрада, бесѣда вь д̄ неделѣ сѫтыхъ пост. (*Calist arhiepiscop de Constaetinopol. Cuvîntare la a 4-a duminică a sfîntului post*) înc. Прѣполовльше братіе...

68. f. 353—364. Житіе и жизнь прѣподобныѥ Маріе Єґѵптѣнынѥ съписанно Софроніем патріарχѡм Іерусолимскымь. (*Viața și traiul prea cuvioasei Maria Egipteanca, scrisă de Sofronie, patriarhul de Ierusalim*) înc. Таиноу царскоую добро ѥст...

f. 364^{v}. Albă.

69. f. 365—370. Повѣсть польꙁна wт древнихъ повѣстен събрана и въспоминаніе ꙗвлающи иже прѣславнѣ бывшомоу чюдеси вьнѣгда перси и варвари Цариградь бранію окрѫжише иже и погыбоше Божьствным соудомь искѫшени бывше, градже неврѣжденъ быст молитвами Богородице и молѥніе, wт толѣ поет се благодареніе несѣдалное дьнь именовавше.

(*Povestire folositoare culeasă din vechile povestiri și dată la iveală pentru pomenire, despre prea slăvitele minuni care au fost cînd perșii și varvarii au înconjurat cu război Țarigradul, care au și pierit din judecată lui Dumnezeu și au fost nimiciți, iar cetatea a rămas neatinsă cu rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu și de atunci se cîntă rugăciune de mulțumire cu stare în picioare, în acea zi*) înc. Къ лѣтѣχ Ираклія...

70. f. 370—372. Леѡнтіа презвитера Констандіна града, слово поχвално прѣсватѣи Богородици (*Ale lui Leontie, prezviterul din Constantinopol. Cuvînt de laudă a preasfintei Născătoare de Dumnezeu*) înc. Настоещаго чьстнаго...

f. 372^{v}. Albă.

71. f. 373—378^{v}. Иже вь сѫтыхъ wтца нашего Ѧндреа арχіепископа Критскаго, Слово на цвѣтоносіѥ. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Andrei, arhiepiscop de Creta: Cuvînt la Florii*) înc. Вчера нас съ владикою.

72. f. 378^{v}—382^{v}. Иже вь сѫтыхъ wтца нашеґо Кѵрїлла арχіепископа Ѧлеѯандріньскаго. Слово въ сѫтын празникь цвѣтоноснын. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Chiril, arhiepiscopul Alexandriei: Cuvînt la sfînta sărbătoare a Floriilor*) înc. Царское вѣрніи днѣс.

73. f. 383—389. Иже вь сѫтыхъ wтца нашего Іѡанна арχіепископа Константіна града Златоꙋстаго. Слово о таинѣ и вечери спасовѣ и о Іоꙋднинѣ прѣдательствѣ и о прѣчистыхъ и страшныхъ и божественыхъ таинахъ и еже не памето-злобнѫ быти. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul de Constantinopol: Cuvînt despre cina cea de taină a Mîntuitorului și despre Iuda trădătorul și despre preacuratele și cumplitele și dumnezeeștile taine și că nu trebuie să fii răzbunător*) înc. Хотѣхъ и днѣс.

www.dacoromanica.ro

74. f. 389—395. Гєѡргіа мниха и Хартофилака. Слово вь єже стоѩхѹ при кръстѣ Іс҃совѣ мати єго и сестра матере єго и вь Богоотѣлесное погрєбєніє Господа нашєго Іс҃са Христа. (*Al lui Gheorghe călugăr şi hartofilax. Cuvînt : cînd au stat lîngă crucea lui Iisus, mama lui şi despre îngroparea trupului dumnezeesc al Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Кь высочаншєи горѣ.

75. f. 395^{v}—400. Иже сь сѫтыхъ wтца нашєго Єпифаніа архіепископа Кипрьскаго. Слово на богоотѣлесное погрєбєніє Господа и Бога и Спаса нашєго Іс҃уса Христа и w Іѡсифѣ иже wт Ариматеѣ. (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Epifanie, arhiepiscop de Cipru : Cuvînt la îngroparea trupului dumnezeesc al Domnului şi Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi despre Iosif din Arimathea*) înc. Что сє бєзмлъвіє многѡ на зємли.

76. f. 400—402^{v}. Иже вь сѫтыхъ wтца нашєго Іѡанна архіепископа Константіна града Златоѹстаго. Слово на сѫтоѹю Пасх҃. (*A celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt la sfintele Paşti*) înc. Блаѕо врѣмє днєс.

77. f. 403—407. Иже вь сѫтыхъ wтца нашєго Іѡанна архіепископа Солѹнскаѕо. Іако ни єдино разъıство ни съпротивство вь єѵаггєлистѣх҃ о въскрєсєніи. (*A celui între sfinţi, părintele nostru, Ioan arhiepiscop de Salonic : Cum nu se află la evanghelişti nici o deosebire, nici contrazicere despre înviere*) înc. Іакоже въмѣсти сє.

78. f. 407—411. Иже въ сѫтыхъ wтца нашєго І҃ѡ архіепископа Константіна града Златоѹстаѕо. Слово о раслабльєнѣмь л҃н лѣт имѫщимь вь нєдѫгѣ своєм и ѥко wтєць мои дѣлаєт и азь дѣлаю. (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Io<n> Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt despre slăbănogul care avea 38 de ani cu neputinţa sa şi cum face părintele meu, şi eu fac*) înc. Благословєнь Богъ ѩко на коєждо...

79. f. 411—413. *Acelaşi*, Слово о раслабленѣм, рєчено жє быст вь срѣдѹ срѣдопетидєсятнѹю и о єже нє сѫдите на лица. (*Cuvînt despre slăbănog ; a fost rostit miercuri la mijlocul postului şi să nu judecaţi de faţă*) înc. Вчєрашнєє wстанкы.

80. f. 413—416. *Acelaşi*, Слово о самаранынн. (*Cuvînt despre Samarineancă*) înc. Днєс намь Христос подвигы...

81. f. 416—418. Acelaşi, Глагола єи Іс҃с: жєно, вѣроѹи ми, ѩко гредєть врѣмє єгда ниже вь горѣ с҃и ниже вь Ієросѡлимѣхъ поклонитє сє wтцѹ. (*I-a spus ei Iisus : Femeie, crede-mă că va veni vremea, cînd nici în acest munte, nici în Ierusalim nu vă veţi închina Tatălui...*) înc. Въсоѹдоу вѣра намь.

82. f. 418—420. Иже вь сѫтыхъ wтца нашєго Ѳѳанасіа архіепископа Ѳлєѯандріискаго. Слово о иже wт рожденіа слѣпѣмь. (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Athanasie, arhiepiscop de Alexandria : Cuvînt despre orbul din naştere*) înc. Троѹды оуво поутникѡмь.

www.dacoromanica.ro

83. f. 420—422. Иже вь сватыхъ wтца нашего Iw архіепископа Константіна града Златаустаго. Слово на Кѣзнесеніе Господа нашего Ісѣса Христа... (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Io<n> Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt la Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. И егда крьста памет творимь.

84. f. 422—423^{A}. Иже вь сватыхъ wтца нашего Ѳанасіа архіепископа Алеѯандрїнскаго, на вьзнесеніе Господа и Бога и Спаса нашего Ісуса Христа. (*A celui între sfinţi, părintele nostru Athanasie, arhiepiscop de Alexandria: La Înălţarea Domnului şi Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos*) înc. Кьскресенїа оубо памет.

85. f. 423^{v}—425. Гєwргїа презвитера Кєсарїє Каппадокінскыє, о сватыхъ тнї оцехъ и о Константїнѣ благочьстивѣмь цари. (*A lui Gheorghe, prezviterul din Chesareia Capadociei: Despre cei 318 sfinţi părinţi şi despre Constantin împăratul binecinstitor*) înc. Покарати сѣ нас...

86. 425—431. Иже вь сватыхъ wтца нашего Iw архіепископа Константіна града Златоустаго. Слово на сватоую н-цоу. (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Io<n> Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt la sfintele rusalii*) înc. Благословень Богъ ..

87. f. 431—433. Иже вь сватыхъ wтца нашего Василіа Великаго архіепископа Кієсарїє Каппадокінскыє, о Сватѣмь Дсѣ. (*A celui între sfinţi, părintele nostru Vasile cel Mare, arhiepiscop de Chesareia Capadociei: Despre Sfîntul Duh*) înc. Оуже бw и о Дсѣ...

88. f. 433—434^{v}. Льва о Христѣ цар и вѣчнѣмь цара, слоко, егда иже повсоудѯ на земли мѯчителіа рwдоу своими страстми низложившее добро побѣдные храбѣрникы вьсечьстнаа невѣста цркви почитаеть. (*A lui Leon, împărat întru Hristos, veşnic împărat. Cuvînt: cînd peste tot pe pămînt neamul chinuitorilor, lepădînd patimile lor, vor cinsti atotcinstita mireasă, biserica, prin izbînda cu bine a luptătorilor ei*) înc. Прьвѣе прѣсватаго Дсха празноваше сѧ...

f. 435—435^{v}. Albe.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: cap de bour cu stea. Scris de numeroase mîini, 30 şi 42 rînduri pe pagină. Semiuncială minusculă. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova (m-rea Neamţ). Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la mănăstirea Neamţ.

153.

Sec. XV. Hîrtie. 506 f. 29 20 cm. Prima foaie ruptă (lipseşte o parte).
Iaţimirski nr. 87 (m-rea Neamţ). (Il datează din a doua jumătate a secolului XV).

1. f. 1—141^{v}. Иже сь св⟨ватыхъ wтца нашего Ва⟩силіа Велика⟨го архіепископа Кесарїє Капа⟩докінскые, ⟨слово на Богоявленіе⟩ (*Al celui între sf⟨inţi*

www.dacoromanica.ro

părintele nostru Va>silie cel Mare <arhiepiscopul Chesariei Capa>docici : *<Cuvînt la Bobotează>*) [1]) înc. прѣмо... вьжи...[1]).

2. f. 15—23. Иже вь сѫтыхъ wтца нашего Iѡанна арХіепископа Кѡнстантіна града Златоустаго. Слово на сѫтое Богоѩвленіе. (*A celui între sfinți părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol* : *Cuvînt la sfînta bobotează*) înc. Да wтвръзают се...

3. f. 23—27. *Același.* Слово на крьщеніе Господніе (*Cuvînt la botezul Domnului*) înc. Источникъ евагґельскыиХ оучьнін.

4. f. 27^{v}—35. Сѫтаго Єѵсевіа епископа Алеѯандрінскаго, слово на сѫтое Госпо одне крещеніе (*Al sfîntului Eusebie, episcop de Alexandria* : *Cuvînt la sfîntul botez al Domnului*) înc. Єлма вчера о рождени Господни.

5. f. 35—44^{v}. Іоуліана епископа Тавінскаго, слово на сѫтое крьщеніе Господна нашего Ісѹса Христа (*Al lui Iulian, episcop de Tavii* : *Cuvînt la sfîntul botez al Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Иже зданію владика.

6. f. 44^{v}—56. Иже вь сѫтыхъ wтца нашего Iѡанна арХіепископа Кѡнстантіна града Златоустаго, слово о еже сьХодити се вьсѣмь Хрістіаномь вь сѫтоую Божію цръковь и о крьщені иХъ (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol* : *Cuvînt* : *Se adună toți creștinii în sfînta biserică a lui Dumnezeu și despre botezul lor*) înc. Кьси вы вь благодати есте.

7. f. 56—64. Иже вь сѫтыхъ wтца нашего Грігоріа Нуєскаго. Слово о еже сын єст сынь мои вьзлюбленныи. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Grigore Nissis* : *Cuvînt despre* : *acesta este fiul meu cel iubit*) înc. Любожжны оубо.

8. f. 64—68. Иже вь сѫтыхъ wтца нашего Iѡанна Златоѵстаго, слово на свѣтое Просвѣщеніе (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur* : *Cuvînt la sfînta Bobotează*) înc. Празноватн Хощоу любимици...

9. f. 68—78^{v}. Același, слово на сѫтое Богоѩвленіе. Господа и Бога и Спаса нашего Ісѹса Христа (*Cuvînt la sfînta Bobotează a Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos*) înc. Кьсен вьселюдѣи...

10. f. 73—84. Кѡсмы веститора, w прѣнесени моще иже вь сѫтыхъ wтца нашего Iѡанна Златоѵстаго (*A lui Cosma vestitor* [2]) : *Despre aducerea moaștelor celui între sfinți părintele nostru Ioan Gură de Aur*) înc. Слыша се вьсако вамь.

f. 84^{v}. Albă.

11. f. 85—106. Iѡанна митрополита Єѵхаитьскаго. ПоХвала сѫтымь тріємь іерарХѡмь Келнкомѣ Васнлію, Грігорію Богословоу и Iѡакнѳ Златоѵстомѣ. (*A lui Ioan mitropolit al Evchaitelor* : *Lauda celor trei sfinți ierarhi Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Gură de Aur*) înc. Пакы намь Iѡаннъ иже ѩзыкомь златін...

[1]) Rupt.

[2]) Vestitor, demnitate bizantină : paznic al veșmintelor.

www.dacoromanica.ro

12. f. 106—113^{v}. Иже в сватыхъ wтца нашего Iwанна арχіепископа Костантина града Златоустаго. Слово на срѣтеніе Господа нашего Іс҃а Христа и о Сіметнѣ и о Аннѣ. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt la întîmpinarea Domnului nostru Iisus Hristos și despre Simion și Ana*) înc. Не тьчію плъть носить.

13. f. 113^{v}—132. Иже въ сватыхъ wтца нашего Аѳанасіа Великаго арχіепископа Алеѯандрьскаго. Слово на срѣтеніе Господа и Бога и Спаса нашего Іс҃а Христа. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Athanasie cel Mare, arhiepiscop de Alexandria : Cuvînt la întîmpinarea Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos*) înc. Іаже настоѣщаа свѫщеннаго.

14. f. 132—139^{v}. Иже въ сватыхъ wтца нашего Амфилохіа епископа Иконінскаго. Слово на срѣтеніе Господа нашего Іс҃а Христа (*Al celui între sfinți, părintele nostru Amfilohie, episcop de Iconium : Cuvînt la întîmpinarea Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Мнwзи wт великыихъ чловѣкъ.

15. f. 139—144. Кѵрила арχіепископа Іерусалімскаго. Слово на срѣтеніе Господніе (*Al lui Chiril, arhiepiscop de Ierusalim : Cuvînt la întîmpinarea Domnului*) înc. Радѵи се зѣло дъщи.

16. f. 144—147. Повѣсть како wбрѣтена быст глава сватаго пророка Прѣдитиче и Кръстителя Iwанна. (*Povestire cum a fost găsit capul sfîntului prooroc Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul*) înc. Инока два wт въстока...

17. f. 147—153^{v}. Обрѣтеніе чьстныѥ главы сватаго и славнаго пророка и Предитиче Крьстителя Iwанна (*Aflarea cinstitului cap al sfîntului și slăvitului prooroc și Înaintemergător, Ioan Botezătorul*) înc. Іави се трь богатын...

18. f. 153^{v}—161. Мѵченіе сватыхъ мѵченикъ м҃ иже въ Севастіи моученыихъ (*Pătimirea celor 40 de mucenici care au pătimit la Sevastia*) înc. Въ врѣмена Лїкінна цара...

19. f. 161—171. Иже въ сватыхъ wтца нашего арχіепископа Кіесаріе Каппадокінскыѥ Василіа Великаго. Похвалное сватымъ мѵченикѫмъ четыри десетимъ (*A celui între sfinți, părintele nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Chesareei Capadociei : Lauda celor patruzeci de mucenici*) înc. Ѡ моученичьскыѥ памети.

f. 171. Albă.

20. f. 172—185. Иже въ сватыхъ wтца нашего Iwанна Дамаскына. Слово на благовѣщеніе прѣсватыѥ владичице наше Богородице приснодѣвы Маріе. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Damaschin : Cuvînt la buna vestire a preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria*) înc. Нинѣшномѵ чьстномъ...

21. f. 186—206. Маѯима ритора Ѡловола. Слово на Благовѣщеніе (*Al lui Maxim retorul Holobolos : Cuvînt la Buna Vestire*) înc. Благовѣстите днь wт дне..

22. f. 206—215. Иже в сватыхъ wтца нашего Грїгорїа Нѵсскаго. Слово на благовѣщеніе.. и на Прїаны. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Grigore*

www.dacoromanica.ro

Nissis: *Cuvînt la buna vestire şi împotriva arienilor*) înc. Къ прѣвѣю недєлю...

23. f. 215—220. Грїгорїа арХїепископа Неѡкїєсарїйскаго, слово на Благовѣщєніе (*Al lui Grigore, arhiepiscop de Neochesareia*: *Cuvînt la Buna Vestire*) înc. Днєс аггельскаго плька.

24. f. 220—224. Иже въ сѧтыХъ wтца нашєго Іѡанна арХїепископа Костантинꙋ града З⟨л⟩атоꙋстаго. Слово на Благовѣщєніе (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol*: *Cuvînt la Buna Vestire*) înc. Пакы радости...

25. f. 224—227^{v}. *Acelaşi, acelaşi titlu*; înc. Иже правды вьсїа слньце.

26. f. 227^{v}—233^{v}. *Acelaşi, acelaşi titlu*; înc. ЦарьскыиХъ таинствъ.

27. f. 234—250. Мѵченіе сѧтаго и славнаго великомѵченика Гєѡргїа (*Pătimirea sfîntului şi slăvitului mare mucenic Gheorghe*) înc. Дїоклитіанъ римскыи самодрьжьць...

28. f. 250—262. Моученіе сѧтаго и славнаго великомоученика и побѣдоносца Гєѡргїа (*Pătimirea sfîntului şi slăvitului, marelui mucenic şi purtător de biruinţe Gheorghe*) înc. Спаса оубо нашєго.

29. f. 262—274. Слово поХвалноє сѧтомѵ и великомѵ въ мѵченицѣХъ и побѣдоносцоу Гєѡргїѵ (*Cuvînt de laudă a sfîntului şi marelui mucenic şi purtător de biruinţe Gheorghe*) înc. Ꙗчера, любимици свѣтлыи...

f. 274^{v}. Albă.

30. f. 275—279^{v}. Иже къ сѧтыХъ wтца нашєго Іѡанна арХїепископа Кѡнстантинꙋ града Златоꙋстаго, поХвалноє сѧтомѵ Іѡанноу богословѵ и єѵагєлистѵ (*A celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol*: *Lauda sfîntului Ioan teologul şi evanghelistul*) înc. Пакы намъ wт небесь прїнде.

31. f. 279^{v}—283. Прокла арХїепископа Кѡнстантинꙋ града, поХвалноє сѧтомоу Іѡаннѵ єѵаггєлистоу и богословѵ. (*A lui Proclu, arhiepiscop de Constantinopol*: *Lauda sfîntului Ioan evanghelist şi teolog*) înc. Дроꙋзіи оубо благовѣстници...

32. f. 283—285. Иже въ сѧтыХъ wтца нашєго Кѵрїла арХїепископа Ꙗлеѯандрьскаго, о сѧтѣмъ Іѡаннѣ єѵаггєлистѣ и о Богородици (*A celui între sfinţi, părintele nostru Chiril, arhiepiscop de Alexandria*: *Despre sfîntul Ioan evanghelistul şi despre Născătoarea de Dumnezeu*) înc. СѧтыХъ оубѡ чьсти и славы.

33. f. 285—290. Прѣподобнаго wтца нашєго и исповѣдника Ѳєѡдора игоꙋмена стоꙋдїйскаго. ПоХвалноє на обрѣтєніе свѣщєнныє главы чьстнаго и славнаго пророка Прѣдитиче и Крьститєлꙗ Іѡанна. (*Al preacuviosului nostru părinte şi mărturisitor Theodor şi egumen de Studion*: *Cuvînt de laudă la aflarea sfinţitului cap al cinstitului şi slăvitului prooroc Înainte Mergător şi Botezător Ioan*) înc. Трєтіє възвѣщєніе.

f. 290^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

34. f. 291—297^{v}. Ѡбхожденіе и мѵченіе сватаго апостола Варнавы (*Călătoriile şi pătimirea sfîntului apostol Varnava*) înc. Понєже оубо wт сьхода.

35. f. 297^{v}—303^{v}. Іѡсифа смѣренаго инока, похвалное сватомоу Варѳоломею апостолоу (*A lui Iosif smerit călugăr : Lauda sfîntului apostol Vartolomei*) înc. Иже настоещее събравъıи. . .

36. f. 304—309. Иже въ сватыхъ wтца нашего Ѧнтіпатра епископа Кострwнскаго, слово на рождьство сватаго пророка Прѣдитече и Крьстителя Іwанна etc. (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Antipater, episcop de Bostra : Cuvînt la naşterea sfîntului proroc Ioan Înainte mergătorul şi Botezătorul* etc.) înc. Къ рожденнъıхже нами . .

37. f. 309—316^{v}. Ѧетіа прѣзвитера Кwнстантїнь града. Бесѣда на рождьство сватаго Іw Прєдитичє и Крьститєлѣ. (*Al lui Aetius prezviter de Constantinopol : Cuvînt la naşterea sfîntului Io<n> Înaintemergătorul şi Botezătorul*) înc. Мнwзи оубw оуже мнwжицею. . .

38. f. 316^{v}—325. Прѣподобнаго wтца нашего и исповѣдника Ѳеодора игоумена Стоудінскаго. Похвалное на рождьство сватаго Іwанна Прєдитече. (*A preacuviosului părintelui nostru şi mărturisitor, Theodor, egumen de Studion : Laudă la naşterea sfîntului Ioan Înaintemergătorul*) înc. Славїю нѣкоемоу вєлєгласноу. . .

39. f. 325—331^{v}. Иже въ сватыхъ wтца нашего Ѳванасіа Великаго архіепископа Ѧлеѯандрінскаго, слово на рождьство Прѣдитече и Крьститєлѣ Іwанна и о Єлисаветѣ и Богородици (*A celui între sfinţi, părintele nostru Athanasie cel Mare, arhiepiscop de Alexandria : Cuvînt la naşterea lui Ioan Înaintemergătorul şi Botezătorul şi despre Elisabeta şi Născătoarea de Dumnezeu*) înc. Нивоу оубw исьхшѵю.

40. f. 331^{v}—342. Иже въ сватыхъ Іwанна архіепископа Кwстантинѣ града Златооустаго, слово на рождьство Іwанна Крьститєля (*Al celui între sfinţi, Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt la naşterea lui Ioan Botezătorul*) înc. Благоврѣменьнѣ дънь.

f. 342^{v}. Albă.

41. f. 343—362^{v}. Мѵченіе сватыхъ и славныхъ врьховныхъ апостолъ Петра и Павла (*Pătimirea sfinţilor şi slăviţilor apostoli de frunte Petru şi Pavel*) înc. И въ художьствохъ не тъчію.

f. 349^{v}. Albă.

42. f. 362^{v}—367. Иже въ сватыхъ wтца нашего Іwанна архіепископа Кwнстантінѣ града Златооустаго, похвала сватымь врьховнымь апостоломь Петрѳ и Павлу (*A celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol : Lauda sfinţilor fruntaşi apostoli Petru şi Pavel*) înc. Нєбесє и земліе ретъ. . .

43. f. 367—371. Исѵхіа прѣзитера Іерусолімьскаго, на сватыє апостолы Петра и Павла. (*Isihie prezviterul de la Ierusalim : La sfinţii apostoli Petru şi Pavel*) înc. Добрw оубw цвѣты. . .

www.dacoromanica.ro

44. f. 371—374^{v}. Иже вь сватыхъ wтца нашего Iwанна арχіепископа Кwнстантиніа града Златоустаго, поχвалное Петрѕ и Iwаннѕ и Iакwвѕ (*A celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: Lauda lui Petru și a lui Ioan și a lui Iacob*) înc. Сльнце испѣлае свое лоучє...

45. f. 375—382^{v}. *Același,* Поχвала сватомоу апостолоу Павлѕ (*Lauda sfîntului apostol Pavel*) înc. Не съгрѣшить оубw кто...

46. f. 382^{v}—386. *Același,* Поχвалное сватымь апостоломь дванадесетимь (*Lauda celor doisprezece sfinți apostoli*) înc. Въ лѣпотоу дьньс...

f. 386^{v}. Albă.

47. f. 387—414. Мѕченіе сватаго и славнаго великомоученика Прокопіа (*Pătimirea sfîntului și slăvitului mare mucenic Procopie*) înc. Въ врѣмена она царствоваше.

48. f. 414^{v}—433. Поχвалное сватомоу и славномоу великомѕченикоу Прокопію (*Lauda sfîntului și slăvitului mare mucenic Procopie*) înc. Сладко оубw видѣніе...

49. f. 433—446^{v}. Wт житіа иже вь сватыхъ wтца нашего Θеодwра Єдескаго, о иноцѣ юнѣишемь Михаилѣ сьродницѣ тогожде Θеодора (*Din viața celui între sfinți, părintele nostru Theodor de Edesa; despre călugărul mai tînăr Mihail, ruda acestui Theodor*) înc. Безмльствоующоу оубw.

50. Titlul și începutul (8 rînduri) cuvîntului lui Grigore Palama, repetat întreg mai jos, la nr. 55. Aici este șters cu linii roșii. (V. mai jos no. 55).

51. f. 447—454^{v}. Иже вь сватыхъ wтца нашего Кирілла арχіепископа Алеѯандріискаго, о сватѣи Богородици и о сватыхъ wтцехъ иже вь Єфесѣ на соборѣ на Несторі нечьстивѣишаго и безбожнаго (*A celui între sfinți, părintele nostru Chiril, arhiepiscop de Alexandria: Despre sfînta născătoare de Dumnezeu și despre sfinții părinți cei din Efes la soborul împotriva preanecredinciosului Nestorie cel fără Dumnezeu*) înc. Свѣтло наше слово.

52. f. 454^{v}—460^{v}. Иже вь сватыхъ wтца нашего Iwанна арχіепископа Кwнстантинѣ града Златоустаго, поχвалное о сватѣмь пророцѣ Илін. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de aur arhiepiscop de Constantinopol. Cuvînt de laudă despre sfîntul prooroc Ilie*) înc. Пръвѣе оубw іоудеискыи събwрь.

53. f. 461—467. Тогожде вь сватыхъ wтца нашего Гєрмана арχіепископа Кwнстантиніа града, слово на вьведеніе прѣсватые владичице наше Богородице... (*Al celui între sfinți, părintele nostru Gherman, arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt la intrarea în biserică a preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu*) înc. Се пакы дрѕгое трьжьство.

54. f. 467—477^{v}. Гиwргіа є. ископа Никомидіискаго, слово о сватѣи Богородици егда приведена быст вь црьковь wт своихъ родителіи (*Al lui Gheorghe, episcop de Nicomedia: Cuvînt despre sfînta Născătoare de Dumnezeu, cînd a fost adusă în biserică de părinții ei*) înc. Добра намь хотещімь.

www.dacoromanica.ro

55. f. 477^{v}—506^{v}. Иже въ свѧтыхъ wтца нашего арХіепископа Солѹнскаго Григоріа Паламы, слово въ иже свѧтаа свѧтыхъ вьХода и еже въ нихъ Боговиднаго житіа вьсе прѣсвѧтые владичице наше Богородице и приснодѣви Маріе (*A celui între sfinţi, părintele nostru arhiepiscopul de Salonic, Grigore Palama : Cuvînt la intrarea în sfînta sfintelor şi viaţa văzătoare de Dumnezeu ce a dus-o într-însa prea sfînta stăpîna noastră Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria*). E acelaşi text al cărui început a fost şters la f. 446^{v}. inc. На болшінх паче.

Însemnări

f. 1. Сѣи панегирикъ ѯи⟨новскъ⟩ (Acest Panegiric este dela Xe⟨nof⟩[1])

Aceeaşi însemnare pe coperta din urmă, partea interioară (întreg).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în mai multe culori la f. 1. Filigran : foarfece. Scris de patru mîini (I, f. 1—237^{v}. II, f. 238—274, III, f. 275—478^{v}, IV, f. 479—507^{v}). 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris probabil la Muntele Athos. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la mănăstirea Neamţ.

154.

Sec. XV. Hîrtie. 315 f. 20,5 × 16 cm. Lipsesc începutul şi foi după f. 129^{v}. Iaţimirski nr. 88 (m-rea Neamţ).

1. f.1—1^{v}. O foaie detaşată dintr-un text fără început şi fără sfîrşit, în care se vorbeşte despre sinodul de la Niceia (face parte din caietul 8) înc. ...шины въсѣчьскым жителство же.

Textul începe apoi cu caietul 17, după o mare lacună.

2. f. 2—23^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Ѡнофріа и прочихъ инынъ постникъ написано wт Пафнѹтіа мниха и wшелника (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Onufrie şi a celorlalţi pustnici, scrisă de Pafnutie călugărul şi sihastrul*) înc. Въ единь оубо wт дьнїи.

3. f. 23^{v}—25^{v}. Словеса wтчьскаа свѧтыхъ wтць. (*Cuvinte părinteşti ale sfinţilor părinţi*) înc. Брат въпроси старца...

4. f. 26—59^{v}. Житіе и жизнь прѣподобныж матере нашж Єѵпраѳіиж (*Viaţa şi traiul preacuvioasei maicii noastre Eupraxia*) înc. Быст нѣкыи мжжь.

5. f. 59^{v}—82^{v}. Мѣсяца апріліа а̄ дьнь, житіе и жизнь прѣподобны Маріж Єгиптѣнинж (*Luna aprilie ziua 1: viaţa şi traiul preacuvioasei Maria Egipteanca*) înc. Таинж царж добро ест...

6. f. 82^{v}—83^{v}. О иноκынѣ бѣжавшіи въ пѹстинѣ (*Despre călugăriţa care a fugit în pustie*) înc. Ѿтьцы Іѡанъ повѣда.

7. f. 83^{v}—91. Ѡ нѣкоем мжжи именем Сергіе иже и старѣишинни блжднницам быст, потом же иночьски wбразь възем, тако спасе сѧ. (*Despre un*

[1]) Mănăstirea Xenofon de la muntele Athos.

www.dacoromanica.ro

oarecare om numit Serghie, care era păcătos la bătrîneţe, apoi luînd chip călugăresc, s-a mîntuit) înc. Мнихъ нѣкыи именем ..

8. f. 91—93^{v}. Ѡ отроковици посѣченои wт свекра еѫ понеже не wстави его блѫдити съ неѫ (*Despre fetiţa tăiată de tatăl ei vitreg pentru că nu l-a lăsat să păcătuiască cu ea*) înc. Ѡтьць Даніиль възыде...

9. f. 94^{v}—94^{v}. Ѡ женѣ sбіенои wт мѫжа еѫ (*Despre femeia ucisă de bărbatul ei*) înc. Дроугыи инок повѣда.

10. f. 94^{v}—96. <О> обрѣтенои инокыми в пѕстини (*Despre călugăriţa ce se află în pustie*) înc. Повѣданиа авв⟨а⟩ Кирїлъ.

11. f. 96—108^{v}. О дѣкыѫ не въсхотѣ обрѫчете сѧ въ бракѕ, нѫ оуневѣстити сѣ Христѕ (*Despre fecioara care nu a vrut să se lege cu cununie, ci să se mărite cu Hristos*)... înc. Бѣ нѣкыи wт великыихъ. .

12. f. 108^{v}—112. О трієхъ женъ wбрѣтеншихъ въ пропасти (*Despre cele trei femei care trăiau într-o prăpastie*) înc. Повѣда нам нѣкыи wт wтьць

13. f. 112—117. О двою братѕ ненавидѧшихъ дрѕг дрѕга себе (*Despre cei doi fraţi care se urau unul pe altul*) înc. И се повѣдашѫ нам.

14. f. 117—120^{v}. Ѡ женѣ wбрѣтеннѣи въ wстровѣ съ сыном еѫ (*Despre femeia care trăia în ostrov cu fiul ei*) înc. Блаженыи въ сѫтихъ.

15. f. 120^{v}—122. О исповѣдавшим съгрешенїа своа къ сѫтомѕ старцѕ (*Despre cel care şi-a spovedit păcatele la sfîntul stareţ*) înc. Мнихъ нѣкыи благого.

16. f. 122—126. Ѡ, великочюдо, братіе и повѣсти (*O ! mare minune, fraţilor, şi poveste*) înc. Повѣда нам нѣкыи wт wтьць.

17. f. 126—127^{v}. Слыши братіе сеѫ повѣсти дѕшполезны како спасѫ сѧ wтци наши (*Ascultaţi, fraţi, această poveste foarte folositoare pentru suflet, cum s-au mîntuit părinţii noştri*) înc. Повѣда нам wтць Θеwдѕль...

18. f. 127—129^{v}. Повѣсти дѕшеполезное (*Poveste folositoare pentru suflet*). Scriere apocrifă despre Macarie. înc. Ѡтьць Макаріе Ѧлеѯандрѣскаго.

După f. 129^{v} smulse numeroase pagini (caietele 33—36), care însă se aflau în vremea cînd Iaţimirski a făcut catalogul său, de oarece titlurile de pe aceste pagini se află în acel catalog.

19. f. 130—135^{v}. <Повѣсть w милостины и милосырды како подает емѕ Богъ даровање> (*Povestire despre milostenii, despre cel milos cum îl răsplăteşte Dumnezeu*). (Titlul, după Iaţimirski, se afla pe foaia precedentă, smulsă) înc. Тъѫде wтць глаголаше ..

20. f. 135^{v}—139^{v}. О трієхъ wшелницѣхъ (*Despre cei trei pustnici*) înc. Ѡтьць Матѳи повѣда намь.

21. f. 140—161^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Варнава мѵроточива подвизавшаго сѧ въ Ѳелаѓонстѣи ѓорѣ, wт къдѹ и како пришедша въ тыѫ страны. (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru*

---

[1]) Rupt.

www.dacoromanica.ro

Varnava izvorîtorul de mir, care s-a nevoit în muntele Pelagoniei, de unde și cum a venit în acele părți) înc. Добро и благословно...

22. f. 161^{v}—168. ...Сватаго Ефрема. Похвалное wбще живщихъ братен (*...A sfîntului Efrem : Lauda fraților care trăiesc viață în de obște...*) înc. Раи исплънь ест.

23. f. 168—176^{v}. Слово w покаани и w любви и крещени и исповѣдани и w бждщихъ сждѣ (*Cuvînt despre pocăință și despre dragoste și despre botez și spovedanie și despre judecata viitoare*) înc. Ничтоже прѣдопочтѣм възлюбленнаа.

24. f. 177—179. Wтьца нашего Ефрем Сирина (*A părintelui nostru Efrem Siriul*) <*Viața lui*> înc. Бѣ нѣкыи на въстокѣ мжжь.

25. f. 179—183^{v}. Тогожде Ефрема наказаніе (*Învățătură a aceluiași Efrem*) înc. Язь есмь Ефремь грѣшныи.

26. f. 183^{v}—197^{v}. Прѣподобнаго wтца нашего Ефрема, w спасени и w покани (*A preacuviosului părintelui nostru Efrem : Despre mîntuire și despre pocăință*) înc. Wтреченіе оубо еже въ сватѣмь кръщени.

27. f. 192—202. W дѣвьство слово и чисто (*Cuvînt despre feciorie și curățenie*) înc. W дѣвьствѣ и w свщеноки дшевнѣм.

28. f. 202—202^{v}. W страстѣ Божіи (*Despre patimile Domnului*) înc. Блаженъ оубо чловѣкъ.

29. f. 202^{v}—203. W бестрашіи (*Despre lipsă de teamă*) înc. Неимѣжи къ себѣ.

30. f. 203—204. W любви (*Despre dragoste*) înc. Блаженъ мжжь имѣѫ и любовь.

31. f. 204—204^{v}. O неимящихъ любви (*Despre cei ce n-au dragoste*) înc. Wкаанень же и страстен.

32. f. 204^{v}—205. W дльго тръпѣніи (*Despre îndelungă răbdare*) înc. Блаженъ чловѣкъ онь.

33. f. 205—205^{v}. O неимящихъ длъготръпѣнна (*Despre cei ce nu au îndelungă răbdare*) înc. Неимѣжи длъготръпѣнна.

34. f. 205^{v}—206^{v}. O нагло дшеи сирѣчи о гнѣвѣ (*Despre sufletul pripit, adică despre mînie*) înc. Нагло дшіем же дръжимыи.

35. f. 206^{v}—208^{v}. O кротости (*Despre blîndețe*) înc. Блаженъ въ истинѫ.

36. f. 209—310. O послѣшани (*Despre ascultare*) înc. Блаженъ стажавыи послѣшаніе.

37. f. 210^{v}—212. W иже не имѣти завести и ревност (*Despre a nu avea ură și invidie*) înc. Блаженъ иже завести.

38. f. 212—215^{v}. O иже не быти клеветникѣ (*Despre : să nu fii clevetitor*) înc. Блаженъ и тръблаженъ.

39. f. 215^{v}—225^{v}. Тогожде сватаго Ефрема; O покаани слово (*Al aceluiași sfînt Efrem : Cuvînt despre pocăință*) înc. Оумили сѧ дше моа.

40. f. 225^{v}—239^{v}. *Același cu același titlu.* înc. Пріидѣте любимци.

www.dacoromanica.ro

41. f. 238^{v}—241^{v}. Наказаніе къ новоначалнымъ инокомъ (*Învățătură către călugării începători*) înc. Възлюбленіе аџіе отвръг сѧ...

42. f. 242—257^{v}. Ѡ трѣпѣнии и о кончинѣ и о второмъ пришьствии Христовѣ и ѡ поучении божественыхъ книгъ и что есть безмлъвіѧ полза. (*Despre răbdare și despre sfîrșit și despre a doua venire a lui Hristos și despre învățarea dumnezeeștilor cărți și care este folosul tăcerii*) înc. Свѣтло житіе праведныхъ...

43. f. 258—284. Прѣподобнаго отца нашего Ефрема, слово о прѣкраснѣм Іосифѣ (*A preacuviosului părintele nostru Efrem : Cuvînt despre preafrumosul Iosif*) înc. Бѡже Аврамовь...

44. f. 284—291^{v}. Слово наказаніа на блаженыѧ како блажѧт подвизающіем сѧ ѡ Господи (*Cuvînt de învățătură pentru fericire, cum devin fericiți cei ce se nevoiesc pentru Domnul*) înc. Блаженъ иже възненавидитъ житіе.

45. f. 291^{v}—305^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго отца нашего Макаріа Римлѣнина иже ѡбрѣтен три пѫтници ѿт раіа. (*Viața și petrecerea preacuviosului părintele nostru Macarie Romanul, care a trăit la trei mile de rai*) înc. Молим сѧ оубо мы...

46. f. 305^{v}—306. Ѡтче Херѹвимскыѧ, егда поет литѹргіи (*Cîntările heruvimilor, cînd se cîntă liturghia*) și alte rugăciuni. înc. Ижи Херѹвимь тачно.

47. f. 306—307^{v}. <*Viața sf. Ecaterina, fără titlu*> înc. Жена нѣкоа благочьстива сѫщи въ градѣ Алеѯандрѣстѣм дѣщи сѫщи...

48. f. 308—315^{v}. <*Rugăciuni fără titlu*> înc. Час бо ѡнь пріемь въ ѕмѣ.

Însemnări

f. 315 : Пахоміе епископъ Романскіи (Pahomie episcop de Roman)[1]).

Titluri și inițiale cu roșu. Filigran : cap de bou cu trunchiu și șarpe între coarne. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente în aur (flori stilizate) și titlul КНИГА ГЛАГОЛЕМАА (carte numită). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț.

155.

Sec. XV. Hîrtie. 604 f. 29 × 21 cm. Lipsește începutul.
Iațimirski nr. 89 (m-rea Neamț).

1. <*Ioan Gură de Aur : Cuvîntări*> (f. 1—493 și 497—582^{v})

Titlu mai nou pe foaia liminară : Бесѣды Іоанна Златоустаго (Cuvîntările lui Ioan Zlataust). Începe cu cuvîntarea a 2-a.

f. 2—8. Бесѣда ѕ̄, въ начело създаніа, въ начель сътвори Богъ небо и землю (Cuvîntul 2 : La începutul facerii ; la începutul a făcut Dumnezeu cerul și pămîntul) înc. Многыѥ дьнь испльнаю сѧ.

[1]) 1707—1717.

www.dacoromanica.ro

f. 8^{v}—17. Бесѣда г. Къ вставшаа. Єже въ начѣлѣ сътвори Бого небо и землю до ѥже и быст вечерь и быст ютро день единь (Cuvîntul 3. La cele rămase. La început a făcut Dumnezeu cerul şi pămîntul, pînă la: „şi a fost seară şi a fost dimineaţă ziua întîia) înc. Скровищѧ нькоѥмѧ оуподоби сѧ.

f. 17—26^{v}. Бесѣда д̄. И рече Богъ: да бѫдѫть свѣтида на тврьди небесньи въ просвѣщенію земле... (Cuvîntul 4. Şi a spus Dumnezeu: Să fie luminători pe tăria cerului, ca să lumineze pămîntul ...) înc. Хвщѧ вѣчнаго воспѧти сѧ.

f. 26^{v}—43. Бесѣда ѣ̄. И вслышавьше гласъ Бога Ходеща въ ран. (Cuvîntul 5. Şi au auzit glasul lui Dumnezeu care umbla în rai ...) înc. Доволно мню по силѣ нашеи.

f. 43^{v}—52. Иже въ свѧтыихъ отца нашего архіепископа Костантіонограда Іоанна Златоустаго, бесѣд л̄г̄, Аврам же бѣ богатъ зѣло... (A celui între sfinţi, părintele nostru, arhiepiscop de Constantinopol, Ioan Gură de Aur. Cuvîntul 33: Avram era foarte bogat ...) înc. Зреваше дньс ѥже сѧ вскрѣдіѥ.

f. 52—63. Рече же Господь къ Авраамѧ... (Zis-a Domnul către Avram...) înc. Оувѣдсте ли вѣчера.

f. 63—77^{v}. Бысте же въ царство Амарѳадово... (Era în împărăţia lui Amarfath ...) înc. Велико благо възлюблѥнїи...

f. 77^{v}—88. Речеже Іаковъ къ Лаванѧ... (A spus Iacob către Laban...) înc. Ѡ любве Іаковлѥ іож ѡ Рахилѣ.

f. 88—103. Быст же повьнѥгда родити Рахили Іосифа (Cînd a fost Rahila să nască pe Iosif ...) înc. Іаже вставшаа от иже вѣчера.

f. 103—111^{v}. И възрѣвь рече Іаков видѣ плькъ Божіи вплъчивши сѧ. (Şi a privit Iacob şi a văzut oastea lui Dumnezeu aşezîndu-se în rînduri ...) înc. Вѣдѣ іако потроудисте сѧ.

f. 112—120^{v}. Сіа же родства Іаковліа Іосифь седьмь на десетим лѣтомь бѣше пасїи съ братіами вѫце (Aceştia sînt dar cei născuţi din Iacob: Iosif fiind de şaptesprezece ani păştea oile cu fraţii) înc. Пакы на вѣчиѭю трапезѫ.

f. 120^{v}—135^{v}. Слово ѕ̄, ѡ прѣкрасиѣмь Іосїфѣ (Cuvîntul 2 despre preafrumosul Iosif) înc. Боже Авраамовъ...

f. 135^{v}—142^{v}. Приближише сѧ рече дньіе Ісраилю ѥже ѕмрѣти и призва сына своіего Іосіфа (S-a apropiat -a spus- ziua morţii lui Israel şi a chemat pe fiul său Iosif ...) înc. Приіеси и дьны.

f. 143—150. Acelaşi Бесѣда а̄, ѡ непостижмѣмь (Cuvîntul întîi despre cel de neînţeles) înc. Что сѧ пастирь.

f. 150—155. Acelaşi Бесѣда а̄, и быст въ лѣто въ ніеже ѕмрѣтъ Ѡзіа царь (Cuvîntul întîi. Şi a fost în anul în care a murit Ozia împărat) înc. Радоуѭ сѧ сътекающе сѧ.

www.dacoromanica.ro

f. 155—164^{v}. Acelaşi Ѡ рєчєнїи пророка Исаіє глаголюшимь, и высть въ лѣто въ нєже ѕмрѣть Ѡзіа царь. (Despre spusele prorocului Isaia: şi a fost în anul în care a murit Ozia împărat) înc. Свѣтло или дньс.

f. 164^{v}—175^{v}. Тогожде w покаанїи... (A aceluiaşi: Despre pocăinţă...) înc. Хощѣ wбычнаго пакы.

f. 176—190^{v}. Тогожде ꙗко блазньно ѥст ѥже на позорища вьсХодити... (A aceluiaşi: Cum este păcat a umbla la teatru..) înc. Многы мною wт иже..

f. 190^{v}. Конець зде БогодьХновєнымь словѡмь иже wт ѥлиньскаго писанїа на блъгарскы ѥзык прѣтвори чьстнѣи и изрѣдньѣи по истиньѣ въ wтцеХ дивнїи кир Дїѡнїсїе wт книги иже въ сватыХ wтца нашего Іѡан Златоустаго ѥзыком и ѕсти. (Aici sfîrşitul cuvintelor inspirate de Dumnezeu, pe care le-a tradus din scrierea elinească în limba bulgară, cinstitul şi rarul în adevăr între părinţi, minunatul chir Dionisie, din cărţile celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, cu limba şi gura).

f. 191—200. <Sf. Ioan Gură de Aur> Къ ѕкарающїим... (către cei ce dispreţuiesc...) înc. Мнѣ ѕбо мнози бьше....

f. 200—209. Acelaşi, О свѧщєньчьствѣ, слово в̄. (Despre preoţie, cuvîntul 2) înc. Іако ѕбо ѥст и w добрѣ.

f. 209^{v}—218^{v}. Acelaşi. О ѥже не нерадити w Божіем цркъвє и сватыХ таинь (Despre: nu dispreţuiţi biserica lui Dumnezeu şi sfintele taine...) înc. Мали иже намь днѣс...

f. 218^{v}—226^{v}. Acelaşi, о покаанїи... (Despre pocăinţă ...) înc. Сего ради честѣ.

f. 226^{v}—238. Acelaşi. Слово w молитвѣ wт слово иже къ андріантомь (Cuvînt despre rugăciune din cuvîntul despre statui...) înc. Келїе благо молитва.

f. 238—249^{v}. Acelaşi. Слово w грѣХѣ и w исповѣданїю, wт слова ѥже w съвръшєннои любви. (Cuvîntul despre păcat şi despre spovedanie, din cuvîntul despre dragostea desăvîrşită) înc. Къзлюблєнїи ндели кто wт вас.

f. 249^{v}—272. Acelaşi, Слово w вѣдѧщїимъ соудѣ... (Cuvînt despre judecata viitoare...) înc. Мнози и иже при нас.

f. 272—277. Acelaşi. Слово w постѣ и цѣломѫдрїю (Cuvînt despre post şi cumpănenie) înc. Хощеши ли навикнѫти.

f. 277—278. Acelaşi, Слово w мльчанїи и неизрєченїи (*Cuvînt despre* tăcere şi viaţă fără vorbă) înc. Слово просто произнесе.

f. 278—285^{v}. Acelaşi. Слово w покаанїи и сѣтованїи цара Ахава... (Cuvînt despre pocăinţă şi despre *cruzimea împăratului Ahav ...) înc.* Ндѣсте ли въ прьвоую недєлю.

Dela f. 285^{v} urmează cuvîntările lui Ioan Gură de Aur, comentarii la texte din Evanghelie.

www.dacoromanica.ro

f. 285^{v}—290^{v}. Пристѫпльше ѹченици его рѣше емѹ: почто вь притчахъ глаголиеши имь? ѡн же ѿвѣщавь рече: ꙗко вамь даст се вѣдати тайни царствіа небеснаго, ѡнѣмже не даст се. (Venind ucenicii lui, au spus către dînsul: dece le vorbeşti lor în pilde? Iar el le-a răspuns, spunînd: vouă vă este dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei cerului, iar lor nu le este dat) înc. Достоить дивити се.

f. 290^{v}—297. Оуподоби се царство небесноие чловѣкѹ сѣюшѹ. (Asemenea este împărăţia cerului unui semănător...) înc. Что помеждоу се.

f. 297^{v}—303^{v}. Сїа въса глагола Іс҃с народомь притчами... (Aceste toate le-a spus Iisus poporului în pilde...) înc. Маркьже рече.

f. 303^{v}—314. Оуслишавже Іс҃с ѿтиде ѿт тоудѹ вь корабли въ поусто мѣсто... (Auzind Iisus, s-a dus de acolo în corabie, în loc pustiu) înc. Зри покъсоудѹ его ѿтходеща.

f. 314—321. И отпоустивь народи възыде на гороу... (Şi lăsînd mulţimea s-a dus pe munte ...) înc. Почто на гороу...

f. 321—331. Тогда приходить Іс҃с ѿт Іерусалима книжници и фарисеие (Atunci au venit la Iisus de la Ierusalim cărturarii şi fariseii ...) înc. Тогда когда егда тъмамы.

f. 331—340^{v}. Изьшьдже Іс҃с въ страни Кисаріе Филипови (Ajungînd Iisus în părţile Chesareii lui Filip) înc. Чесо ради ѡбитавшаго.

f. 340^{v}—350^{v}. Тогда Іс҃с рече оученикомь своимь: аще кто хощеть по мнѣ ити, да ѿвръжет се себѣ и да възметъ крьсть свои. (Atunci Iisus a spus ucenicilor săi: dacă cineva vrea să vină după mine, să se lepede de sine şi să-şi ia crucea ...) înc. Тогда когда егда Петръ.

f. 350^{v}—360. Аминь глаголю вамь: сѹть нѣцїи ѿт иже зде стоюшихъ (Amin zic vouă, sînt unii din cei ce stau aici...) înc. Єлмаже много.

f. 360^{v}—370. И въпросише его ѹченици его глаголюще, что ѹбо книжници глаголют. (Şi l-au întrebat ucenicii lui spunînd: ce spun dar cărturarii...) înc. Не оубо ѿт писаніа сіа.

f. 370—379^{v}. Живѹщим же имь Галилею рече имь Іс҃с... (Pe cînd petrecea în Galileia le-a spus Iisus) înc. Да оубо не глаголютъ.

f. 380—393. Горе мирови ѿт съблазенеи (Vai lumii din pricina smintelilor...) înc. Наше ноужда ѥст.

f. 393—403^{v}. И вьсходе Іс҃с вь Іерѹсалим... (Şi s-a suit Iisus la Ierusalim...) înc. Не абы ѥ вьсходытъ..

f. 403^{v}—411^{v}. И исходещоу ѥмоу ѿт Іерихона послѣдова емѹ народь многъ... (Şi ieşind din Ierihon, l-a urmat popor mult...) înc. Зри ѿт коудѹ прѣнде...

f. 411^{v}—420^{v}. И изьшьд Іс҃с ѿт сѫтилища идеше и пристѹпюше къ нѣмѹ оученици его (Şi ieşind Iisus din templu, a mers şi au venit la dînsul ucenicii lui) înc. Єлмаже бо рече ꙗко ѡставлаѥт се.

www.dacoromanica.ro

f. 420^{v}—432. Ѿт смоковницѣ тѣ навчитѣ сѧ притчи (Din acest smochin învățați o pildă) înc. Глмаже рече ꙗко поскрѣбы.

f. 432^{v}—441^{v}. Къ прьвыже дьнь ѡ прѣснака приствпише оученици Іѕсокы... (În prima zi a sărbătoarei au venit ucenicii lui Iisus...) înc. Прывы ѡ прѣснькъ.

Cu aceasta se termină cuvîntările cu comentarii ale evangheliei de la Matei.

f. 442—461^{v}. Acelaşi, Бесѣда реченна въ АнтіѡХіи, ѡ речени апостольскомь (Cuvînd rostit la Antiohia, despre spusele Apostolilor...) înc. Оуслышасте апостолскоую.

f. 461^{v}—478. Бесѣда реченнаа въ старои глаголюмен цркви соуще юмоу свщенникѕ, ѡ прилѕчившимь сѧ бесцинію низложени андріанътомь великаго Ѳеѡдосіа благочѕтивааго цара (Cuvînt rostit în biserica numită cea veche, de cînd era preot. Despre neorînduiala petrecută cu dărîmarea statuilor lui Theodosie cel Mare împăratul bine credincios ...) înc. Что рекоу и что провѣщаю.

f. 478—493. Acelaşi На ѡшьствыѥ егоже сътвори епископь АнтіѡХінскыи Флавіанъ къ царѕ Ѳеѡдосію... (Despre solia pe care a făcut-o Flavian, episcopul de Antiohia, către împăratul Theodosie...) înc. егда на прѣстолъ.

2. f. 493—496^{v}. Ѯстави свѧтыѩ апостоль, како подобаетъ жити Христіанинѕ (*Rînduielile sfinților apostoli, cum trebuie să trăiască un creștin*) înc. Законодавцоу Мѡусею...

3. <*Continuarea cuvîntărilor lui Ioan Gură de Aur*> (f. 497—582^{v}).

f. 497—502. Иже въ свѧтыѩ ѡтца нашего Іѡанна арХіепископа Кѡстантина града Златаустаго. Слово ѡ беспорочнѣмь и блаженнѣмь Іѡвѣ. Прьвоѥ (Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan arhiepiscop de Constantinopol, Gură de Aur: Cuvînt despre neprihănitul şi fericitul Iov. Primul) înc. Прїинде или лѣтнїи дьнь.

f. 502—506. Acelaşi. Despre Iov. Бесѣда втора (Cuvîntul al doilea) înc. Великыѥ ѡт вещеи.

f. 506—514^{v}. Acelaşi. Despre Iov. Бесѣда третіа (Cuvîntul al treilea) înc. Принесн имы коснѣм сѧ.

f. 514^{v}—523^{v}. Acelaşi. Despre Iov. Беседа четврьта (Cuvîntul al patrulea) înc. Ѣкоѕдѕ ѕбо и над всѣми.

f. 523^{v}—529. Acelaşi. Слово юмѕже начело ѡ създании Ѧдамокѣ... (Cuvîntul lui dintru început, despre zidirea lui Adam...) înc. Добри трьпѣниа трѕды.

f. 529—531. Тогожде ѡ Ѧдамѣ, ꙗко прѣжде сънѣсти юмѕ ѡт дрѣва разѕмнаго въдѣше коѥ зло коѥли добро... (A aceluiaşi: Despre Adam, dacă înainte de a mînca din arborele cunoştinții, a ştiut ce este rău şi ce este bine...) înc. Люблю оубо пост.

www.dacoromanica.ro

f. 531—537^{v}. A aceluiaşi. Чесо ради дрѣво разꙁмно добрѫ и злѫ нарече се... (Dece s-a numit arborele cunoştinţii răului şi binelui...) înc. Мнѡго молихъ вчера.

f. 537^{v}—549. Тогожде, ѡ еже Господь вьцари се да радуіе се земліа... (A aceluiaşi: Domnul a împărăţit; să se bucure pămîntul...) înc. Пакы намь блаженнаго Давида...

f. 549—570. Тогожде, слово ꙗко иже себе невꙁидещаго никтоже повредити можеть... (Al aceluiaşi: Cuvînt că cel ce nu-şi face sieşi pagubă, nimeni nu poate să-i facă rău...) înc. Ѣмь ꙁбо ꙗко девелишіимь.

f. 570—582^{v}. Тогожде, въ реченіе Давидо глаголюще не бои се егда разбогатеіеть чловѣкь... (A aceluiaşi: Despre spusa lui David, care spune: nu te teme cînd se îmbogăţeşte un om...) înc. Иже ꙁбо земліе дѣлатель...

Pînă aici, cuvîntările sfîntului Ioan Gură de Aur. Urmează o anexă despre Simbolul credinţei.

4. <*Comentarii şi corespondenţă despre simbolul credinţii*> (f. 583—604^{v}).

f. 583—586. Изложенію ѡ православнѣи вѣрѣ... (Expunere despre credinţa ortodoxă...) înc. Вѣрꙋю въ ієдино Бога.

f. 586—587^{v}. Писаніе Домьника а҃хіепископа Ве⟨не⟩тіискаго еже посла къ сватомь Петрь патріархь прѣвисокаго прѣстола и иже въ Ѵнтиѡхіискои цркъвы пръво прѣстолномь и апостоломь ѡбразномь мꙋжь, хоте его прѣпѣти писаніем ѡ ереси своіѣи и ѡ опрѣснакоу (Scrisoarea lui Dominic, arhiepiscopul Veneţiei, pe care a trimis-o sfîntului Petru, patriarhul praeaînaltului scaun, bărbatului întîi stător în biserica Antiohiei cu chip de apostol, vrînd să se scuze pentru erezia sa şi despre azimă) înc. Домникъ благодѣтію Божіею.

f. 588—598^{v}. Ѿтписаніе соупротивно посланію семоу (Răspunsul împotrivitor la această scrisoare) înc. Чьстномоу и равно аггелномь.

f. 598—602. Писаніе Михаила патріарха Костантина града еже посла къ патріархоу Ѵнтиѡхиискомоу Петроу (Scrisoarea lui Mihail, patriarhul de Constantinopol, pe care a trimis-o către patriarhul de Antiohia, Petru) înc. Прѣблаженномоу и дьховномоу братоу.

f. 602. Непсвѣданіе папи Римскаго писмо... (Neaşteptata scrisoare a papei de la Roma...) înc. Сиѣ же исповѣданіе принесоше.

f. 602. И дадоше прѣѡсвещенномоу и въселіенъскомь патріархь Константинаграда кир Германь при благовѣрнимь цари Іѡаннѣ Катаціи (Şi au dat-o preasfinţitului şi ecumenicului patriarh de Constantinopol chir Ghermanos în vremea binecredinciosului împărat Ioan Vatatzi) înc. Ѿтць иеси съврѣшень.

f. 602—602^{v}. Подписаніе апокрисари тѣх иже послани быше ѡт папа (Însemnarea solilor celor ce fuseseră trimişi de papa) înc. Сію вѣроу дзь оубо.

www.dacoromanica.ro

f. 602^{v}—604^{v}. Ѿтвѣщаніе свѧтаго и вьселєєнскаго патрїарха Гєрьмана и свѧщєнаго сьбора (Răspunsul sfîntului şi ecumenicului patriarh Ghermanos şi a sfinţitului său sobor) înc. Къ посланнымъ wт папи.

f. 605—605^{v}. Albe.

Însemnări

f. 604^{v}. Сиꙗ книга Ѯиновска (Această carte este a Xenofului [1])).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : cap de bou cu cruce între coarne. Scris de numeroase mîini. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, deteriorată. Scris la Muntele Athos. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

156.

Sec. XV. Hîrtie. 459 f. 30 × 20 cm. Lipsesc începutul şi foi după f. 2^{v}, 287^{v}. Iaţinirski nr. 90. (m-rea Neamţ).

f. 1—1^{v}. Tabla de materii. Începutul lipseşte, cuprinde numai cuvîntările de la nr. 62—105.

1. f. 2—14^{v}. Иже вь свѧтыѧ wтца нашего Iw арХіепископа Кѡнстантіна града Златоѹстаго, Слово о искХшіи смоковници (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Io<n>, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt despre smochinul uscat*) înc. Ѩко оубѡ зрє или дрѣво.

f. 3—12^{v}. Albe, adăugate ulterior în locul foilor care lipsesc.

2. f. 14^{v}—18. Лєѡнтіа презвитера Іерѳсалимскаго, Слово о Іѡвѣ (*Al lui Leonte, prezviter din Ierusalim : Cuvînt despre Iov*) înc. Принесн оубо и дньнс.

f. 3. 18—22^{v}. Iw⟨анна⟩ арХіепископа Константина града Златаѹстаго. Слово о десетыѧ дѣвы и w покаании и о милостыни (.... *A lui Io<an> Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt despre cele zece fecioare şi despre pocăinţă şi milostenie*) înc. Оубо оувѣдѣсте ли wт коудоу.

4. f. 22^{v}—25^{v}. *Acelaşi, acelaşi titlu.* înc. Єгда оудобь ниждиваемое.

5. f. 25^{v}—34. *Acelaşi.* О притчи же тьмѳ талантъ длъжнѣмь и сто динарен истежащим сѧ. (*Despre pilda celor o mie de talanţi datoraţi şi o sută de dinari agonisiţi*) înc. Іакоже wтдалиша го wшьствіа.

6. f. 34—37. *Acelaşi.* Бесѣда w евагтелскѡмь глаголѣ: изьшьдше фарисеє съвѣтъ пріеше на Іѳса (*Cuvînt despre spusa Evangheliei : Au ieşit fariseii şi au făcut sfat împotriva lui Isus*) înc. Єлиця пророка Нлїе оученици.

7. f. 37—40. *Acelaşi* Слово о блоудници и фарисеи (*Cuvînt despre femeia păcătoasă şi farisei*) înc. Късегда оубо Богъ.

8. f. 40—46^{v}. *Acelaşi, acelaşi titlu.* înc. Късако оубо врѣме.

9. f. 46^{v}—56. *Acelaşi.* Слово о таинѣи вечери Спасове и о Іоудинѣ прѣдателствѣ (*Cuvînt despre cina cea de taină a Mîntuitorului şi despre trădarea lui Iuda*) înc. Хотѣхъ и дньнс иже о патріарсѣ.

[1]) Mănăstirea Xenofon de la Muntele Athos.

www.dacoromanica.ro

10. f. 56—58. *Acelaşi.* Слово на оумывеніе (*Cuvînt la spălare*) înc. Милость Божію и чловѣколюбіе.

11. f. 58—61^{v}. *Acelaşi,* Слово вь еже, отче аще есть възможно, да мимоидет чаш сіа wт ме. (*Cuvînt despre: Părinte, dacă este cu putinţă, să treacă paharul acesta de la mine*) înc. Ничим же неподобни.

12. f. 61^{v}—67. Амфилохіа епископа Иконіискаго, слово въ еже, отче аще вьжможно ест мимоидет wт мене чаша сіа (*Al lui Amfilohie, episcop de Iconium. Cuvînt despre: Părinte, dacă este cu putinţă, să treacă de la mine paharul acesta*) înc. Пакы іако воинь законныи.

13. f. 67—72. Iw⟨анна⟩ архіепископа Константина града Златооустаго, слово о кръстѣ и о разбоиницѣ и о вторем пришьствіи Христовѣ (*Al lui Io⟨an⟩ Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt despre cruce şi despre tîlhar şi despre a doua venire a lui Hristos*) înc. Днесь Господь нашь Іѹс Христос.

14. f. 72—81^{v}. Гєѡргіа мниха и хартофілака, Слово въ еже: Стоѧѕ при крстѣ Ієѕовѣ мати его и сестра матере его и въ боготѣлесное погребеніе Господа нашего Ієѕа Христа (*Al lui Gheorghe călugăr şi hartofilax. Cuvînt despre: Stăteau lîngă crucea lui Iisus, mama lui şi sora mamei lui şi la îngroparea dumnezeiescului trup al Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Къ высочаишои горѣ.

15. f. 81^{v}—85. Acelaşi. Слово на боготѣлесное погребеніе Господа и Бога и Спаса нашего Ієѕа Христа (*Cuvînt la îngroparea dumnezeiescului trup al Domnului şi Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos*) înc. Кидѣсте ли вчера разбоиника благо разѕміе.

16. f. 85—92^{v}. Иже вь сѧтыхъ wтца нашего Єпифаніа архіепископа Кипрскаго, слово на боготѣлесное погребеніе Господа и Бога и Спаса нашего Ієѕа Христа и о Іѡсифѣ иже wт Ариматеіе (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Epifanie arhiepiscop de Cipru: Cuvînt la îngroparea dumnezeiescului trup al Domnului şi Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi despre Iosif din Arimatheia*) înc. Что се днесь безновіем.

17. f. 92—103. Iw⟨анна⟩ мниха и презвитера Дамаскина. Слово въ сѧтѹю и вел сѕботѕ (*Al lui Io⟨n⟩ Damaschin călugăr şi prezviter: Cuvînt la sfînta şi marea sîmbătă*) inc. Кто вьзглет силы.

18. f. 103—104. Iw анна⟩ архіепископа Константина града Златоустаго, оглашеніе на сѧтѹю Пасхѣ (*A lui Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: Chemare la sfintele Paşti*) înc. Аще кто благочьстивь.

19. f. 104—107. *Acelaşi.* Слово на сѧтоѹю Пасхоу (*Cuvînt la sfintele Paşti*) înc. Благо врѣме днесь вьсѣмь намь.

20. f. 107^{v}—111^{v}. *Acelaşi, cu acelaşi titlu.* înc. Радѹите се о Господи.

21. f. 111^{v}—113. Иже вь сѧтыхъ отца на⟨ше⟩го Гріґорія архіепископа Константина града Богослова, Слово на сѧтѹю Пасхѹ и о закьснѣныи (*A celui între sfinţi, părintele nostru Grigore Teologul arhiepiscop de Constanti-*

www.dacoromanica.ro

nopol : *Cuvînt la sfintele Paşti şi despre cei care întîrzie*) înc. Къскръсыа дьнь и начело.

22. f. 113—123. Тогождє. Слово второє на сѫтꙋю ПасХ꙯ (*Al aceluiaşi* : *Cuvîntul al doilea la sfintele Paşti*) înc. На стражи моєи станоу.

23. f. 123—126. Иже къ сѫтыХ отца нашего арХіепископа Кєсаріє Каппадокінскыє Касиліа Великаго : Къ начєлꙋ єже wт Іѡанна Єѵаггєліа (*A celui între sfinţi, părintele nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Chesareei Capadociei* : *La începutul Evangheliei de la Ioan*) înc. КъсѣХ оубо Єѵаггєліи глас.

24. f. 126—135. Иже къ сѫтыХ отца нашего Грігоріа Нyскаго, Слово на сѫтꙋю ПасХ꙯ (*Al celui între sfinţi părintele nostru Grigore Nissis* : *Cuvînt la sfintele Paşti*) înc. Ящє нѣкое патріаршьско.

25. f. 135—142^{v}. *Acelaşi*. Слово о въскрєсєніи Господа на〈шего〉 Іс꙯а Христа (*Cuvînt la învierea Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Къси оубо любимици.

26. f. 142^{v}—146. Іѡ арХіепископа Кѡнстантіна града Златооустаго· Слово на сѫтоую ПасХ꙯ (*Al lui Io<an> Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol* : *Cuvînt la sfintele Paşti*) înc. Къскрєсє въ третіи дьнь.

27. f. 146—148. Иже въ сѫтыХ wтца нашего Ѳѳанасіа арХіепископа Алеѯандріискаго, слово на сѫтꙋю ПасХ꙯ (*Al celui între sfinţi părintele nostru Athanasie, arhiepiscopul Alexandriei* : *Cuvînt la sfintele Paşti*) înc. Ящє аггелскыи єже Хвалити.

28. f. 148—154. Іѡанна арХіепископа Кѡнстантіна града Златооустаго, Слово на оупивающиХ сє и на въскрєсєніє (*A lui Ioan, Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol* : *Cuvînt despre beţivi şi la înviere*) înc. ѾтложивХѡм поста врѣмє.

29. f. 154—157. *Acelaşi*, Слово на сѫтоє въскрєсєніє Господа нашего Іс꙯а Христа (*Cuvînt la sfînta înviere a Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Късєгда оубо радовати сє достоитъ.

30. f. 157—159^{v}. Иже въ сѫтыХъ wтца нашего Касиліа арХіепископа Селєвкінскаго, слово w иже при красниХ братѡХ сѣдѣвшимъ Хромѣмъ (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Vasile, arhiepiscop de Seleucia* : *Cuvînt despre şchiopul care şedea la porţile cele frumoase*) înc. Иже оубо малыє сіє.

31. f. 159^{v}—167. Іѡ〈анна〉 арХіепископа Кѡнстантина града Златооустаго, Слово въ новꙋю нєдєлю иже и Ѳѡминоу (*Al lui Io<n> Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol* : *Cuvînt la dumineca nouă, care se zice şi a Tomei*) înc. Сє паки празникъ.

32. f. 167—171. Прѣподобнаго wтца нашего Єфрема. Слово w близници Ѳѡмѣ (*Al preacuviosului părintele nostru Efrem* : *Cuvînt despre Thoma geamănul*) înc. Ран благооуХаннѣишіи. . .

33. f. 171—175. Иже въ сѫтыХъ wтца нашего Грігоріа арХіепископа Кѡнстантінѣ града Богослова, словѡ въ новꙋю нєдєлю (*Al celui între sfinţi,*

www.dacoromanica.ro

părintele nostru Grigore, Teologul arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt la duminica nouă) înc. Поновленїа чьтѣте ветьХын.

34. f. 175—178^{v}. Калїста арХїепископа Кѡнстантїна града, бесѣда въ недѣлю сѫтыХ мѵроносиц (*Al lui Calist arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt la duminica sfintelor mironosiţe*) înc. И настоюшаа недѣлꙗ.

35. f. 178—185^{v}. Иже въ сѫтыХ wтца нашего Грігорїа арХїепископа Ѧнтіохїскаго, Слово на боготелесное погребеніе Господа нашего Іс҃са Христа и w мироносицаХ (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Grigore, arhiepiscopul Antiohiei: Cuvînt la îngroparea dumnezeescului trup al Domnului nostru Iisus Hristos şi despre mironosiţe*) înc. Поѻвално и сіе слово.

36. f. 185^{v}—188^{v}. Исѵхїа прєзвитера Іерусолимскаго. Слово о сѫтѣмь въскресенн Господа нашего Іс҃са Христа и о Іѡсифѣ и w мѵроносицаХ (*Al lui Isihia, prezviter de Ierusalim: Cuvînt despre sfînta înviere a Domnului nostru Iisus Hristos şi despre Iosif şi despre mironosiţe*) înc. Къскресенїа спасова въсіавшіа.

37. f. 188^{v}—192. Іѡанна арХїепископа Кѡнстантінѣ града Златоѹстаго, wт сказанїа еже wт Іѡанна Ѥѵагг҃елїа, wт слова п҃е-го и w Іѡсифѣ иже wт Ѧримаѳеѧ (*A lui Ioan, Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Din povestirea Evangheliei lui Ioan, din cuvîntul al 85-lea şi despre Iosif din Arimathea*) înc. Ію снХ прінде Іѡсифь.

38. f. 192—198^{v}. Ѧрсенїа мниХа и прѣзвитера и игѹмена. Слово w Ѡѡсифѣ иже wт Ѧріматеѥ и w мѵроносицаХ женаХъ (*A lui Arsenie călugăr şi prezviter şi egumen: Cuvînt despre Iosif din Arimathea şi despre femeile mironosiţe*) înc. Побѣдѧ Христовѧ іоже на съмрьть.

39. f. 198^{v}—203. Иже въ сѫтыХ wтца нашего Ѵасилїа арХїепископа Селевкінскаго. Слово о разслабленнѣмъ (*Al celui între sfinţi părintele nostru Vasile arhiepiscop de Seleucia: Cuvînt despre slăbănog*) înc. ХѡтѣХ оѹбо братіе ꙗкоже.

40. f. 203—210^{v}. Іѡ⟨анна⟩ арХїепископа Кѡнстантінѣ града Златаоѹстаго. Слово о разслабленнѣмъ л҃н-лѣт имоѹщімь въ недоѹзѣ своемъ (*A lui Io⟨n⟩ Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt despre slăbănogul avînd 38 de ani în neputinţa sa*) înc. Благословень Богъ ꙗко на коѥждо.

41. f. 210^{v}—213. Леонтїа прѣзвитера Кѡнстантінѣ града, w разслабленѣмъ и о Петрѣ апостолѣ wт Ирѡда въ тьмници затворенѫ бывшѫ (*A lui Leonte prezviter din Constantinopol: Despre slăbănogul şi despre apostolul Petru închis în temniţă de Irod*) înc. Иже Господа любещімь.

42. f. 213—217. Іѡ⟨анна⟩ арХїепископа Кѡнстантїна града Златаоѹстаго. Слово w разслабленнѣмъ (*Io⟨n⟩ arhiepiscop de Constantinopol Gură de Aur: Cuvînt despre slăbănog*) înc. Ѵчерашнѥе wстанкы.

43. f. 217^{v}—222. Acelaşi. Сіа рекъ имь Іс҃с, прѣбыст въ Галилеи, ꙗкоже възыдоше братіа егѡ, тогда и тѣ възыдѣ въ праздникь, не ꙗвѣ, нь wтан

www.dacoromanica.ro

(*Acestea le-a spus lor Iisus și a rămas în Galileia*: *Cînd au plecat fraţii lui la sărbătoare, atunci și el s-a dus, nu pe faţă, ci în taină*) înc. Иже чловѣчьскы wт Христа.

44. f. 222—225. *Același.* Слово на срѣдо пендесѧтниць и w Мелхиседецѣ (*Cuvînt la joia Rusaliilor și despre Melhisedec*) înc. Яблъко и финиѫкъ..•

45. f. 225^{v}—226^{v}. *Același.* Къ... срѣдо пендесетꙋю (*În joia Rusaliilor*) înc. Ꙗзъ, Хрістолюбци.

46. f. 226^{v}—229. *Același.* Слово въ срѣдо Пендесетниць, вънегда глаголаахѫ Іоꙋдеи бѣса имѣти Іесꙋсоу и въ еже не соудите на лица (*Cuvînt în joia Rusaliilor. Cînd au spus Iudeii că diavolii au luat pe Iisus și la aceia*: *nu judecaţi după înfăţișare*) înc. Ꙗко свѣтоносная лоꙋна.

47. f. 230—231. *Același.* Слово въ срѣдо Пендесетниць (*Cuvînt în joia Rusaliilor*) înc. Идеже вла нка Христос.

48. 231—236^{v}. *Același.* Слово о самарѣнынни (*Cuvînt despre samariteancă*) înc. Дънѣс намь Христос подвигы.

49. f. 236^{v}—240^{v}. *Același.* О еже wтвѣщавь Іѣс и реч къ нен: Късакь піен wт вwды сее възжеждет се пакы, а иже піетъ wт воды аже азъ дам емѹ не възжежде въ вѣкы (*Despre*: *I-a răspuns Iisus și a spus către dînsa*: *Oricine bea din apa aceasta va înseta din nou, iar cine bea din apa pe care eu i-o dau, nu va înseta în veci*) înc. Благодать дѧховнѹю.

50. f. 240^{v}—244. *Același.* Глагола ен Іѣс: Жено, вѣрѹми ими ꙗко гредет врѣме егда ниже въ горѣ сеи, ниже въ Іерослимѣх... (*I-a spus Iisus*: *Femeie, crede-mă că va veni vremea cînd nici în acest munte, nici în Ierusalim* ...) înc. Къ соудѹ вѣра намь.

51. f. 244—248^{v}. *Același,* Оставлъши же почрипало свое жена и тече въ град (*A lăsat vasul femeia și s-a grăbit spre cetate*) înc. Многы намь тwплоты.

52. f. 248^{v}—250^{v}. Прокла арХіепископа Кwнстантінѣ града. Слово о самарѣнынни (*Al lui Proclu arhiepiscop de Constantinopol*: *Cuvînt despre samarineancă*) înc. Принеси оꙋбw дънѣс.

53. f. 250^{v}—254. Іwанна арХіепископа Кwнстатінѣ града. Златоꙋстаго, въ еже и мимоХоде Іѣс, видѣ чловѣка слѣпа wт рождьство (*A lui Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol. Despre*: *Trecînd Iisus, a văzut un om orb din naștere*) înc. И мимоХоде Іѣс, видѣ.

54. f. 254^{v}—257^{v}. *Același.* Сіа рекь Іѣс плюнѹ на зьмлю и сътвори брение (*Aceasta a spus Iisus, scuipînd pe pămînt și a făcut tină*) înc. Хwтещімь что wт прочитаемыХ.

55. f. 257^{v}—263. *Același.* Глаголаше оꙋбw слѣпомѹ пакы, ты что глаголеши, ꙗко wтвръзе wчи твое (*A vorbit iarăși orbului*: *Tu ce spui cînd se deschid ochii tăi?* ...) înc. Писанїа непросто ниже.

56. f. 263—267^{v}. *Același.* И изгнаше его вънь и слышавь Іѣс ꙗко изгнаше его вънь (*L-au alungat afară și a auzit Iisus că l-au alungat afară*) înc. Иже ради истины.

www.dacoromanica.ro

57. f. 267^{v}—271. Иже въ сѫтыхъ wтца нашегѡ Ѳѡанасіа архіепископа Алеѯандрінскаго. Слово о иже wт рожденіа слѣпѣмъ (*A celui între sfinți, părintele nostru Athanasie, arhieposcopul Alexandriei : Cuvînt despre orbul din naștere*) înc. Трѹды оубо поутникѡм.

58. f. 271—273. *Același*, Слово на възнесеніе Господа нашего Іс҃а Христа (*Cuvînt la înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Недовѣде кыи пріимѧ҇ языкъ.

59. f. 273—276. *Același, același titlu.* înc. Въскрѣсніа оубо паметь.

60. f. 276—282^{v}. Іѡ⟨анна⟩ архіепископа Кѡнстантінѣ града Златоѹстаго. Слово на възнесеніе Господа нашего Іс҃а Христа (*Al lui Io⟨n⟩ Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt la înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos...*) înc. И егда крьста паметъ.

61. f. 282^{v}—283^{v}. *Același, același titlu*, înc. Да веселѧт сѧ небеса.

62. f. 283^{v}—285. *Același, același titlu*, înc. Свѣтломи црькоѵное позорище.

63. f. 285—287^{v}. *Același, același titlu.* înc. Благословень Богъ.

64. f. 287—288^{v}. Прокла архіепископа Констаитінѣ⟨града⟩ (*A lui Proclu, arhiepiscop de Constantinopol* (⟨*Despre înălțare*⟩) înc. Чьстно сътекшінх с҃.

După f. 287^{v} lipseşte o foaie.

65. f. 288^{v}—290^{v}. Иже въ сѫтыхъ wтца нашего Грігорія Нѵсскаго, w ѓлаголемѣм въ мѣстѣ Каппадокїистѣмъ обычнѣ спасителнѣмъ еже ѥст възнесеніе Господа нашего Іс҃а Христа (*A celui între sfinți, părintele nostru Grigore Nissis : Despre ⟨dumineca⟩ numită de obicei în Capadocia „cea mîntuitoare", adică înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Ѥко сладкь съпоутникъ.

66. f. 290^{v}—293. Іѡ⟨анна⟩ архіепископа Кѡнстантінѣ града Златоѹстаго, Слово на сѫтое Господніе въснесеніе (*Io⟨un⟩, Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt la sfînta înălțare a Domnului*) înc. Свѣтел оубо въсакь празникь.

67. f. 293—295. *Același, același titlu*, înc. Божьствно нѣкое.

68. f. 295—300^{v}. *Același.* Слово сказѧ҇ о сѫтѣмъ и въселѥнстѣмъ пръвомъ съѣwрѣ и еще же и о злочьсти Ѳріевѣ и о сквръннѣмъ его развращіени (*Cuvînt spus despre primul sinod ecumenic și încă și despre necredința lui Arie și despre murdara lui erezie*) înc. Къ декетьна десетое лѣто.

69. f. 300^{v}—307. Гєѡргіа прєзвитера Кєсаріє Каппадокінскыє, w сѫтыхъ т҃и wтцєхъ и w Кѡнстантінѣ благочьстивѣмь цари (*A lui Gheorghe prezviterul din Cesareia Capodociei : Despre cei 318 sfinți părinți și despre Constantin împăratul dreptcinstitor*) înc. Покарати сѧ наставникѡм.

70. f. 307—312^{v}. Арсеніа мниха и прєзвитера и игоѹмена, Слово о сѫтыхъ тріста и wсмьнадесетъ wтць иже въ Никеи (*Al lui Arsenie călugăr și prezviter și egumen : Cuvînt despre cei trei sute și optsprezece părinți de la Niceia*) înc. Wблаци оубо иже wтдымещѧю.

www.dacoromanica.ro

71. 312^{v}—315^{v}. Иже въ сватыХ wтца нашего Василіа арХіепископа Селеукіискаго, w сватѣм въображени вѣры (*A celui între sfinți, părintele nostru Vasile, arhiepiscopul Seleuciei : Despre sfînta întruchipare a credinței*) înc. Малъ оубw вамь.

72. f. 315^{v}—330. Iw⟨анна⟩ арХіепископа Кwнстантінѣ града Златооустаго, слово : егда вънѣ црькве wбрѣте се Eвтропіе wтръженъ быст (*Io⟨an⟩ Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt : Cînd se află în afara bisericii, Eutropie a fost prins...*) înc. Сладостенъ оубw цвѣтникъ.

73. f. 330—336. *Același* Wт сказаніа еже къ Сwлоуніанwм посланіа (*Din cuvîntarea cea către solia Salonicienilor*) înc. Пророци оубо достойно.

74. f. 336—340. *Același.* Слово : о еже не плакати сѣлнѣ скончавшінХ се, нь памети и молитвы и милостыніе w нихХ творити (*Cuvînt despre : nu plîngeți prea mult pe cei răposați, ci faceți pentru ei pomeni și rugăciuni și milostenii ...*) înc. Не плащимъ горцѣ възлюбленн.

75. f. 340—344^{v}. *Același*, Слово на сватоую Пендесетницѫ (*Cuvînt la sfintele Rusalii*) înc. Благословень Богъ, велика.

76. f. 344^{v}—346. *Același.* Слово сватым и въсеХвалным дванадесетимъ апостолwмъ (*Cuvînt la sfinții și întru tot lăudații doisprezece apostoli*) înc. Къ лѣпотоу и дьньс наитіе.

77. f. 346—348^{v}. Иже въ сватыХ wтца нашего Василіа арХіепископа Селеукіискаго, на еретикы о божественѣи Троици (*A celui între sfinți, părintele nostru Vasile, arhiepiscopul Seleuciei : Împotriva ereticilor despre dumnezeiasca Treime*) înc. Многа нѣкако ѥст.

78. f. 348^{v}—351^{v}. *Același.* W сватѣмь Дсѣ (*Despre Sfîntul Duh*) înc. Иже бw и w Дсѣ.

79. f. 351^{v}—356. Iwанна арХіепископа Кwнстантіне града Златооустаго, Слово на сватѫю Пендесетницѫ (*Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt la sfintele Rusalii*) înc. Късакь оубо дьнь свѣтелъ.

80. f. 356—360. *Același, același titlu.* înc. Небо намь быст земліа.

81. f. 360—362^{v}. Петра презвитера ѦнтіоХінскаго. Слово въ сватѫю Пендесетницѫ (*A lui Petru prezviter din Antiohia : Cuvînt la sfintele Rusalii*) înc. Пендесетнице оубо празникь...

82. f. 362^{v}—368. Иже въ сватыХъ wтца нашего Гріґорія арХіепископа Кwнстантінѣ града. Богослова. Слово въ сватоую Пендесетницѫ (*Al celui între sfinți, părintele nostru Grigore Teologul, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt la sfintele Rusalii*) înc. О празницѣ кратко любомоу.

83. f. 368—374^{v}. Iw⟨анна⟩ Златоустаго арХіепископа Константина града, слово на сватѫю н̄-цѫ и о сватѣ Дсѣ (*Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt la sfintele Rusalii și despre Sfîntul Duh*) înc. Иакы празникь.

www.dacoromanica.ro

84. f. 374^{v}—395. Фїлоѳеа патрїарха Кѡнстатина града. Слово ѡ всѣхъ сватыхъ... (*Filotei, patriarh de Constantinopol: Cuvînt despre toţi sfinţii...*) înc. И еже словесы оубо инаке.

85. f. 395—402^{v}. Лъва, о Христѣ цари вѣчнѣмь цара, слово, егда иже повьсоудѧ на земли мѵчителѣ родѵ своими страстьми низложикшее, добрѡпобѣдные храбрѡникы въсечьстнаа невѣста црькви почитаеть (*Al lui Leon, împărat întru Hristos, împăratul cel veşnic: Cuvînt: Cînd peste tot pe pămînt luptătorii cu bună izbîndă, biruind prin patimile lor neamul tiranilor, îi cinsteşte biserica, întru tot cinstita mireasă <a lui Hristos>* înc. Прькѣе прѣсватаго дѵха.

86. f. 402^{v}—404^{v}. Прѣподобнаго отца нашего Ефрема Сѵрина. Слово ѡ всѣхъ сватыхъ. (*A preacuviosului părintelui nostru Efrem Siriul: Cuvînt despre toţi sfinţii*) înc. Неразоумьнь и ненаоучень.

87. f. 404^{v}—407. Іѡанна архїепископа Константина ѓрада Златаоустаго. Слово о всѣхъ сватыхъ (*Al lui Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt despre toţi sfinţii*) înc. Свѣтла и въжделѣнна.

88. f. 407—411. *Acelaşi.* Слово похвално ѡ всѣхъ сватыхъ (*Cuvînt he laudă despre toţi sfinţii*) înc. Ѿт нелиже свѫщенное.

89. f. 411—414. *Acelaşi.* Слово ѡ постѣ сватыихъ апостолъ и ѡ милостыни (*Cuvînt despre postul sfinţilor Apostoli şi despre milostenie*) înc. Дънѣс възлюбленїи врачю поклоним се.

90. f. 414—421. *Acelaşi.* Слово ѡ богатыхъ и ѡ нищихъ и о Ѵвраамовѣ жрътви (*Cuvînt despre bogaţi şi despre săraci şi despre jertfa lui Avram*) înc. Дънїи четырнидесете.

91. f. 421—428^{v}. *Acelaşi.* Слово о ѣко възвеличише се дѣла твоа Господи въса прѣмоудростїю сътвориль еси (*Cuvînt despre: A preamărit lucrarea ta Domnul, de ai făcut toate cu înţelepciune...*) înc. Мала оубо соуть реченаа...

92. f. 428^{v}—434^{v}. *Acelaşi.* Слово о апостолъстѣи рѣчи и о женахъ и мѵжехъ и о цѣломѵдреніе (*Cuvînt despre spusele Apostolilor şi despre femei şi bărbaţi şi despre înţelepciune*) înc. Къ медьвньим источникѡм.

93. f. 434^{v}—444. Моученіе сватыхъ и славныхъ апостоль Петра и Павла (*Pătimirea sfinţilor şi slăviţilor Apostoli Petru şi Pavel*) înc. И въ хоудожьствѡхъ.

94. f. 444—446^{v}. Іѡанна архїепископа Кѡнстантїна града Златоустаго. Похвала сватымь врьховным апостолѡм Петрѵ и Павлѵ (*Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Lauda sfinţilor apostoli de frunte Petru şi Pavel*) înc. Небесе и землѥ рет виждѵ.

95. f. 446^{v}—450^{v}. *Acelaşi.* Похвала сватомѵ апостолѵ Павлѵ (*Lauda sfîntului apostol Pavel*) înc. Несъгрѣшить оубо кторан.

96. f. 450^{v}—453. Исѵхїа презвитера Іерусолимьскаго, на сватые апостолы Петра и Павла (*A lui Isihie, prevzviter din Ierusalim: La sfinţii apostoli Petru şi Pavel*) înc. Добрѡ оубѡ цѣты.

www.dacoromanica.ro

97. f. 453—454^{v}. Іѡ⟨анна⟩ арХіепископа Кѡнстантіна града Златоѹстаго, ПоХвалное Петрѹ и Іѡанну и Іакѡвѹ (*A lui Io⟨n⟩ Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Lauda lui Petru şi a lui Ioan şi a lui Iacov*) înc. Слънце испѹщае свое.

98. f. 454^{v}—456^{v}. *Acelaşi.* ПоХвалное сватым апостолом к̄і-тимъ (*Lauda celor 12 apostoli*) înc. Къ лѣпотѣ и дьньс нантїемъ.

f. 457—459^{v}. Albe.

Însemnări

l. 456^{v}. Сѣи Панегірикъ ѯиноХвскъ (Acest Panegiric este al Xenofului [1])).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament la f. 2. Filigran: cerc dublu cu ornament la mijloc. Scris de mai multe mîini (I. f. 1—139^{v}, III f. 140—365, II. f. 365^{v}—433, IV. f. 433^{v}—457^{v}). 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris la muntele Athos. Slavă bisericească de redacţie sîrbă. De la mănăstirea Neamţ.

157.

Sec. XVI. Hîrtie. 529 f. 13,5 > 9,5 tcm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc.
Iaţimirski nr. 92 (m-rea Neamţ).

1. f. 1—2. ⟨*Lucrare fără început împotriva ereziei lui Nestorie*:⟩ înc. Нам тогожде по чловѣчьствоу ѥкоже бо ест въ Божествѣ.

2. f. 2—5. Ѳнастасіа патріарХа Божїаго града великіе Ѳнтіохіе и Кѵрїла Ѳлеѯандрінскаго, изложенно въ кратцѣ ѡ вѣрѣ по въпросоу и ѡтвѣщаніоу (*A lui Anastasie patriarhul oraşului lui Dumnezeu, marea Antiohie şi a lui Chiril de Alexandria: Expunere pe scurt despre credinţă prin întrebări şi răspunsuri*) înc. Въпрос: Коее вѣры есн.

3. f. 5—10^{v}. МиХаила Сиггела Іерос⟨а⟩лимскаго, изложеніе ѡ православнои вѣрѣ (*A lui Mihail Singhelul din Ierusalim: Expunere despre credinţa ortodoxă*) înc. Вѣроѹю въ единого Бога.

4. f. 10^{v}—12. Свѧтаго Маѯима, изложеніе ѡ вѣрѣ въ кратцѣ (*A sfîntului Maxim: Expunere pe scurt despre credinţă*) înc. Въпросити и ѡтвѣщати...

5. f. 12—14. Тогожде, ѡ двою съвршенноу естьствоу сіи Господа нашего Іѵса Христа (*Ale aceluiaşi: Despre cele două fiinţe desăvîrşite ale Domnului nostru Iisus Hristos*). înc. Слово ѡтчее.

6. f. 14—33. Стезаніе бывшее въ кратцѣ въ ІерѵсалїмѡХ при Софронїи арХіепископѣ ѡ вѣрѣ Хрістіанствѣи и законѣ ѥврейскѡм съшьдшоу се съборѹ Хрістіанскѡмѹ и ѥврейскомѹ. (*Disputa care a fost pe scurt la Ierusalim în vremea lui Sofronie arhiepiscopul despre credinţa creştină şi legea evreiască, cînd s-a adunat la Ierusalim soborul creştinilor şi al evreilor*) înc. Хрїстіанин прѣжде въсѣХ.

[1]) Mănăstirea Xenofon la Muntele Athos.

www.dacoromanica.ro

7. f. 33—53. Предѣли съ Богомь различны по прѣданію и вѣрѣ свѧтые събѡрные и апостолскые цркве (*Diferite definiții, cu Dumnezeu, după tradiție și credința sfintei sobornicești și apostolești biserici*) înc. Кѣдити подобаєт.

8. f. 53—53. Іѡанна царѣ Кантакоузина, о тричестѡм дѹше и о естьствахъ (*A lui Ioan Cantacuzino împăratul: Despre sufletul în trei părți și despre ființe*) înc. Єстьствоу чловѣчьскоє.

9. f. 54—55. Тогожде, ѡ вѣрѣ (*A aceluiași: Despre credință*) înc. Іако аще вѣра без дѣль.

10. f. 55—55^{v}. Тогожде, ѡ законѣ нечьстивъныхъ (*A aceluiași: Despre legea nelegiuiților*) înc. Іако ѡт паденіе и скоудостію.

11. f. 55^{v}—56. Тогожде, о истинѣ (*A aceluiași: Despre adevăr*) înc. Истина оубо единна и простаа.

12. f. 56^{v}. Тогожде, о немощи различіа дѹшь и тѣла (*A aceluiași: Despre neputința de a deosebi sufletul și trupul*) înc. О тѣлеси оубо неможеть...

13. f. 56^{v}—59^{v}. Іакы ѡт Климентіискыхъ. О соущьствоу и естьствоуѣ, іако тожде ест и съставь и лице тожде ест: (*Iarăși din Clementiane: Despre aceia că „existență” și „ființă” sînt același lucru, și „întocmire” și „chip” același sînt*) înc. Єже ѡ сѹщьствѣ.

14. f. 59^{v}—60. Богослова: ѡт еже о градоу ѩзвы ради (*A Teologului: din: Despre „pentru flagelul grindinei”*) înc. Прѣмоудрость прѣвда.

15. f. 60^{v}—61. Свѧтаго Василіа, ѡт еже.... (*Ale sfîntului Vasilie: Din acelea despre: ...*) înc. Неподобаєт прилоучившіи.

16. f. 61—61^{v}. Ѿт апостолскыхъ завещаніи. (*Din învățătura apostolilor*) înc. Єзыцъскыихъ книгъ късѣхъ...

17. f. 61^{v}—63. Єѵсевіа ѡт начело словніе повѣсти (*A lui Eusebie: Povestire din introducere*) înc. Поніеже и єллины.

f. 63—503^{v}. Urmează cîteva sute de fragmente scurte uneori cîte o jumătate de pagină, fie indicate pe scurt: Teologul, Gură de Aur; fie cu titluri ale pasajelor comentate din Vechiul și Noul testament, fără indicarea autorului. Ele nu formează lucrări întregi, ci sînt extrase fragmentare, dintre care însemnăm numai cîteva mai importante).

f. 134—135. Albe, adăugate în locul unei lacune.

18. f. 230^{v}—231^{v}. Ѿт житіа свѧтаго Гріѕоріа папы Римскаѣ (*Din viața sfîntului Grigore, papa Romei*) înc. Иже въ свѧтыихъ Гріѕоріе.

19. f. 264—266. Ѿт житіа свѧтаго Іѡанна Милостиваго (*Din viața sfîntului Ioan Milostivul*) înc. Єже съ мною быти...

f. 294—295^{v}. Albe, adăugate în locul unei lacune.

20. f. 455—462. Прѣданіе оуставѡм иже на вънѣшнѣи странѣ прѣбывающим иноком, рекшее скѹтскаго житіа правило (*Tradiția orînduielii călugărilor care trăiesc în afară, adică pravila vieții de schit*) înc. Подобаєт оубо вѣдати.

www.dacoromanica.ro

21. f. 462—466. О неꙋмѣющіихъ ниже прочитающіихъ сватыихъ писаніи (*Despre cei ce nu ştiu, nici nu citesc sfintele scripturi*) înc. Боꙋдиже вѣдома и w сем.

22. f. 503—523^{v}. Слово сватыихъ въселенскыихъ седмыихъ съборъ где и когда и на кые кыижде ихъ събраше се (*Cuvînt despre cele şapte sfinte soboare ecumenice, unde şi cînd şi pentru ce fiecare din ele s-au adunat*) înc. Подобаєт кѣдати въсакомоꙋ Христіанїноꙋ.

f. 512^{v}—513. Albe.

23. f. 524^{v}—528. Ѡт лѣтописца (*Din Letopiseţ*). <*Extrase din cronograf*> înc. Посла Богъ гада проорока.

Însemnări

Pe coperta din urmă, partea interioară : Сіа книга глаго⟨лѣма⟩ пчѣла свато Паклыска въ свтꙋю горꙋ Ѳѳона (Această carte numită Albină este a sfîntului Pavel, în sfîntul Munte Athos).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 19 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris, la Muntele Athos (Sf. Pavel). Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

158.

Sec. XV. (Prima jumătate). Hîrtie. 350 f. 29 × 19 cm Începutul şi sfîrşitul lipsesc După f. 346, o foaie sărită la numerotare; f. 350 ruptă.

Iaţimirski nr. 93 (m-rea Neamţ). (Îl datează de la sfîrşitul veacului al XIV-lea).

1. f. 1. <*Viaţa şi lauda abbei Dorotei*> înc. Тѣ wакоже и достоино вꙗзыска всѣм ѕво корѣнь соꙋщъ.

f. 2—8. Ѡ wтца Досиѳеи слово ѕ̄ (Despre părintele Dositei, [1]) cuvîntul 2). înc. Блажены о истинѣ.

2. f. 8—139. Прѣподобнаго wтца нашего авва Дороѳеа оꙋченіа различна къ своимъ ѥмоꙋ оꙋченикомъ... (*Ale preacuviosului părintelui nostru avva Dorotei. Învăţături diferite către ucenicii săi*) înc. Испрьва, ѥгда створіи Богъ.

3. f. 139—179. Житіѥ прѣподобнаго wтца нашего Паисіа Велыкаго, исписано прѣподобнымъ Иwаномъ Коловомъ (*Viaţa preacuviosului părintelui nostru Paisie cel Mare, scrisă de preacuviosul Ioan Colovos*) înc. Iакоже ісрасна мира сего.

f. 179^{v}. Albă.

4. f. 180—350^{v}. <*Varlaam şi Ioasaf*> Писаніе сіи дꙋше полꙁꙋноіе wт выноꙋтрыніе Ѳѳіꙗпскыіе страны глаголемые Индиа въ святы градъ прѣнесено Iwаномъ миніхомъ моꙋжемъ святимъ въ монастырь свяꙋои въ нѣмьже житіе Варлаама и Iwасафа присно памѣтною и божьствьного (Scrisoarea aceasta folositoare pentru suflet a fost adusă din părţile lăuntrice ale Ethiopiei,

[1]) Titlul este greşit; e vorba de Dorotei în text.

www.dacoromanica.ro

adică India, în sfînta cetate, de către Ioan Călugărul, bărbat sfînt în mănăstirea cea sfîntă, în care se cuprinde viaţa lui Varlaam şi a lui Ioasaf cel veşnic pomenit şi dumnezeesc) înc. Єлици дѫхомь божиимь водими сѫ тъ.

La f. 233 subtitlu separat Притча и иноросѣ (Pilda despre inorog ‹licornă›).

Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 73^{v}, 82, 98, 180. Iniţiale ornat. (ornamente animale la f. 73^{v}). 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris la Muntele Athos. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la mănăstirea Neamţ.

159.

Sec. XV. Hîrtie. 322 f. 21,5 × 13,5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 88^{v} şi 128^{v}.

Iaţimirski nr. 95 (în-rea Neamţ). (Crede o parte din manuscris scris în sec. XIV).

1. f. 1—49 . ‹*Cugetărfle lui Maxim Mărturisitorul*› numerotate pe margine. Sus deasupra fiecărei pagini Маѯ‹им› = Maxim. Începutul lipseşte; începe cu cugetarea nr. 70; înc. Шлающи но стражеть заньк ѣда врѣме позоветь.

Cugetările sînt numerotate pînă la nr. 400.

2. f. 50—88^{v}. Исиѯіа презвитера къ Θеодоулѫ, словеса дѫше полезнаа трѣзвени и добродѣтѣли ѓлавизни. Начьло, просвѣщеніе дѫши и истино изложеніе, глаголемаа ѡтвѣщателнаа и молитвныѫ главы (*Ale lui Isihie prezviterul — către Theodul — cuvinte folositoare de suflet, capete despre mintea trează şi binefacere. Începutul: luminarea sufletului, spunerea adevărului, rostite prin răspunsuri şi capete de rugăciuni*) înc. Трѣзвѣніе єст Хѫдожество.

3. ‹*Cugetări*› numerotate pe margine de la 1 la 98.

După f. 88^{v} foi smulse (eràu la locul lor cînd s-a făcut catalogul Iaţimirski, care dă titlul: Главы четыриста прѣподобнаго ѡтца нашего Θаласіа Capete patru sute, ale prea cuviosului părintele nostru Thalasie).

f. 89—103^{v}. Cugetările părintelui Thalasie încep cu nr. 34 şi merg pînă la 400. Începutul lipseşte, înc. Слово да єст оумна...

4. f. 103^{v}—115^{v}. Прѣподобнаго ѡтца нашего Фїлоθеа Храма свѧтыѫ Богородицѫ иже въ кѵпинѣ Синаистѣи (*Ale preacuviosului părintelui nostru Filotei din lăcaşul sfintei Născătoare de Dumnezeu, care este la rugul de la Sinai*) înc. Єстъ оумнаа бран. Cugetările numerotate pe margine de la 1—38.

www.dacoromanica.ro

5. f. 115^{v}—128^{v}. Нила постника главизни ѡ молитвѣ $\overline{\text{рн}}$ (*Ale lui Nil Pustnicul* : *Capete despre rugăciune 150*) înc. Иже Хощет благовонныи. Cugetări numerotate pe margine de la 1—148. După f. 128 lipseşte o foaie.

6. f. 129—204. Главизни прѣподобнаго ѡтца нашего Макарїа, ѡт словесь его прѣтворенна логоѳетомь $\overline{\text{рн}}$ (*Capetele preacuviosului părintelui nostru Macarie, din cuvintele lui traduse de logofăt, 150*) înc. Благодатнѫ оубо и даромь.

Cugetările numerotate pe margine dela 1—150.

7. f. 204—205^{v}. Никиты инока и презвитера ѡбитѣли стоудитскыѫ Стиѳата (*Ale lui Nichita Stithat călugărul şi prezvister din mănăstire Studioon*). <Întrebări şi răspunsuri> ; înc. Къпрос: кда ест мысль.

8. f. 205^{v}—230. Тогожде главы дѣателны сътницѫ пръвѫ (*Ale aceluiaşi „capete lucrătoare", prima sută*) înc. Четыри непщоужви.

9. f. 230—253. Дроугыѫ ѡт естывныѭ того главизнь, вторыѫ сътницѫ (*Altele din „capetele naturale" ale aceluiaşi, a doua sută*) înc. Начѧло оубо любве Божїѫ.

10. f. 253—263^{v}. Иныѫ главизни, третїѫ сетницѫ, тогожде (*Alte capete, a treia sută, ale aceluiaşi*) înc. Ино ѡбязь Божїи.

11. f. 263^{v}—272. Ѿт пооученїа книгь прѣподобнаго ѡтца нашего Сумеѡна новаго Богослова игоумена бывшаго монастырѣ ѡграды свѧтаго Маманта (*Din învăţăturile cărţii preacuviosului părintelui nostru Simion Noul Teolog şi fost egumen al mănăstirii grădina sfîntului Mamant*) înc. Братїа и ѡтцы, всѣкъ чловѣкь.

12. f. 272—285^{v}. Слова ѡт главизнь азьбоуковныѭ прѣподобнаго ѡтца нашего Сїмеѡна новаго богослова (*Cuvinte din capetele pe alfabet ale preacuviosului părintelui nostru Simion Noul Teolog*) înc. Богь егда сѧдеть на сѧдѣ . . .

13. f. 285^{v}—306^{v}. Главы дѣтѣлны прѣподобнаго ѡтца нашего Ѳеѡдора Ѥдескаго (*Capetele lucrătoare ale preacuviosului părintelui nostru Theodor al Edessei*) înc. Понеже оубѡ благаго Бога.

Cugetări numerotate pe margine de la 1—100.)

14. f. 306^{v}—318. Сумеѡна Новаго Богослова главизни (*Capetele lui Simion Noul Teolog*) înc. Многое и безѓодное съкроушенїе.

Cugetări numerotate de la 1—50.

15. f. 318—322^{v}. Тогожде (*Ale aceluiaşi*). <*Cugetări numerotate*> ; sfîrşitul lipseşte ; înc. Ящѥ ѡтрещи сѧ въсхїщеши.

În tot manuscrisul corectări marginale de mîna lui Paisie Velicicovschi, stareţul de la Neamţ (a doua jumătate a sec. XVIII).

Titluri şi ornamente cu roşu. Iniţiale ornate. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. Scris în Moldova la mănăstirea Neamţ. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la mănăstirea Neamţ.

www.dacoromanica.ro

160.

Sec. XV. Hîrtie. 312 f. 21,5 × 14 cm. Lipsesc foi după f. 2^{v}, 171^{v}. Foi completate în sec. XVII (f. 1—2^{v}, 24—27^{v}).

Iaţimirski nr. 96 (m-rea Neamţ).

1. ‹*Învăţăturile abbei Dorotei*› f. 1—152.

f. 1—2^{v}. Посланіе къ братꙋ просившꙋ послати сѧ емꙋ ѡбрѣтенна слова прѣподобнаго ѡтца нашего аввы Дороѳеа (Epistolă către fratele care a cerut să i se trimeată cuvintele ce s-au aflat ale preacuviosului părintelui nostru ava Dorotei). Foi adause în sec. XVII. înc. Хвалѧ оꙋсръдіе блажѧ.

f. 3—5^{v}. ‹Viaţa avei Dorotei›. Începutul lipseşte, înc. . . . окъ и дѣломъ по слове си старецъ. . .

f. 5^{v}—14. Ѡ отци Дѡсиѳеи, слово к̄ (Despre părintele Dositei (sic, în loc de Dorotei). Cuvîntul 2) înc. Блаженыи и по истинѣ авва.

f. 14—152. Прѣподобнаго ѡтца нашего аввы Дорѡѳеа, оꙋченіа различѧна къ своимъ емоꙋ ѕченикѡмъ. . . (Ale preacuviosului părinteluir nostru avva Dorotei: Învăţături diferite către ucenicii săi. . .) înc. Исправа егда сътвори.

2/ f. 152—159. Слово сѧтаго Макарія ѡ съвръшенѣи и истиннѣм молитвѣ (*Cuvintele sfîntului Macarie: Despre rugăciunea desăvîrşită şi adevărată*) înc. Добрѡ естъ постъ.

3. f. 159—162^{v}. Повѣстъ дѕше полезна зѣло ѡтца Макарія (*Poveste foarte folositoare pentru suflet a părintelui Macarie*) înc. Повѣдѣлаѫ старъци

4. f. 162^{v}—164. Сѧтаго Исаиѫ сказание поле‹зное› (*A sfîntului Isaia: Povestire folositoare*) înc. Рече сѧтыи Исаиа.

5. f. 164—165. Сѧтаго Маѯима въпрос (*A sfîntului Maxim întrebare*) ‹Întrebări şi răspunsuri.› înc. Како можетъ оꙋмъ. . .

6. f. 165—171^{v}. Ѳанасіа Алеѯандрьскаго главизни (*Capetele lui Athanasie al Alexandriei*) înc. Възлюбленіи попечѣм сѧ ѡ спасени.

7. f. 172—172^{v}. ‹*Dfn Pateric*›. înc. Повѣдашѧ ѡ етерѣ.

8. f. 172^{v}—196. О оꙋмиленіи слова (*Cuvînt despre umilinţă*) ‹şi altele din Pateric› înc. Глаголаѫ ѡ ѡтци Ѩрсени.

9. f. 196^{v}—201. Слово сѧтаго ѡтца нашего Ефрема, о ѡтпадаѫщиѫ ѡт своѧ лѣности и непщѹющиѫ видѫ ѡ гѣсѣѫ (*Cuvîntul sfîntului părintelui nostru Efrem: Despre cei căzuţi din pricina lenevirii lor şi care nu cugetă despre păcatele lor*) înc. Брате минѹшъскомѹ житию.

10. f. 201—207. Тогожде Ефрема. Слово о блаженыѫ (*Ale aceluiaşi Efrem: Cuvînt despre cei fericiţi*) înc. Блаженъ иже възненавидитъ. . .

11. f. 207—210^{v}. Наказание ꙗко подобаетъ смнати сѧ ни глоꙋмити сѧ— слово к̄г̄ (*Învăţătură cum trebuie să te stăpîneşti şi nu trebuie să glumeşti, cuvînt 23*) înc. Начѧло развращению.

www.dacoromanica.ro

12. f. 210^{v}—212. Тогождѣ Ефрема ѡ трѣпѣнии слово (*Ale aceluiași Efrem : Cuvînt despre răbdare*) înc. Любимици, бждѣмъ храбри.

13. f. 212—215. Наказаніе еже прѣходить ѡт мѣста на мѣсто и не прѣхѡдить, слово $\overline{\text{кѕ}}$ (*Învățătură : să treci din loc în loc și să nu treci ; cuvînt 26*) înc. Кѣра мати естъ.

14. f. 215—246. Поученіе сватаго Ефрема Сирина, слово $\overline{\text{н}}$ (*Învățătura sfîntului Efrem Siriul. Cuvîntul 50*) înc. Бѡлѣзнъ нждитъ.

15. f. 246—261^{v}. Тогождѣ Ефрема Сирина, Слово егда придошѫ къ немѹ братіа и въпросишѫ ѡ дѣлесѣх имы слов, $\overline{\text{кв}}$ (*Al aceluiași Efrem Sirul : Cuvînt cînd au venit la el frații și l-au întrebat despre fapte, cuprinzînd 22 cuvîntări*). Sînt 22 de scurte cugetări despre virtuți și păcate ; înc. Блажѫ вашѫ жизнъ.

16. f. 261—264. Ѿт Патерика избранна словеса (*Cuvinte alese din Pateric*) înc. Повѣда намъ нѣкыи.

17. f. 264—264^{v}. Прѣподобнаго Исаака, словеса (*Cuvintele preacuviosului Isaac*) înc. Съ нестъ чинъ.

18. f. 265—268. Слово полезно на въсѣкъ дьнь прочитаемоу бывати пользы ради (*Cuvinte folositoare a le citi în fiecare zi pentru folos*) înc. Нѣкто ѡт братиѫ напис..

19. f. 268—269. Сватаго Ефрема (*Ale sfîntului Efrem*) înc. Късприми мльчание.

20. f. 269—271. Повѣсти сватыхъ отць (*Povestea sfinților părinți*). Din Pateric. înc. Реченѣ кто ѡт старецъ.

21. f. 271—272. Ѿт житиа сватаго Пахомиа слово (*Din viața sfîntului Pahomie, cuvînt*) înc. Великыи Пахомие еще юнъсыи.

22. f. 272^{v}—274. Ѿт житиа сватаго Венедикта (*Din viața sfîntului Venedict*) înc. Нѣкоѓдаже сватомоу Венедиктоу.

23. f. 274—275. Сватаго Варъсанѹфіа (*Ale sfîntului Varsanufie*) înc. Братъ въпроси ѡтца Варъсанѹфіа.

24. f. 275 și 277^{v}. Ефрем (*Efrem*) înc. Ящє живеши съ братиами.

25. f. 275^{v}—277^{v} <*Din Pateric*> înc. Рече старецъ : Ящє не моцнѹ...

26. f. 277—278^{v}. Прѣподобнаго ѡтца нашего Стефана Ѳивенскаго, заповѣди ѡтрекшим сѧ мира (*Ale preacuviosului părintelui nostru Ștefan din Teba : Învățături pentru cei ce s-au lepădat de lume*) înc. Пръкое оубѡ ненмѣн...

27. f. 278^{v}—285. Тогождѣ, заповѣди болъшѫ прѣкынх къ хѡтящимъ спасти сѧ (*Ale aceluiași : Învățături mai mari ca cele dintîi, către cei care vor să se mîntuiască*) înc. Прѣжде въсего трѣбоуемъ.

28. f. 285—286. Молитва (*Rugăciune*) înc. Владико Господи Іисоусе Христе.

29. f. 286—289. Слово сватаго Великаго отца Макаріа (*Cuvîntul sfîntului părinte Macarie cel Mare*) înc. Повѣда намъ авва Исаиа.

www.dacoromanica.ro

30. f. 289—296. Инꙑ бесѣды сватꙑихъ wтцъ (*Alte cuvîntări ale sfinţilor părinţi*). ‹Scurte sentinţe din Ioan Gură de Aur, Efrem Siriul, Nil, Isidor› înc. Рече старецъ: аще налѣжѫтъ тн.

31. f. 296—296^{v}. Прѣподобнаго wтца нашего Симеwна новаго Богослово, w прьвомь вънимании (*A preacuviosului părintele nostru Simeon Noul Teolog*: *Despre prima luare aminte*) înc. Пръваго wубо вънимания...

32. f. 296^{v}—297^{v}. О различни втораго вънимани (*Despre definirea celei de a doua luare aminte*) înc. Второе же вънимание ест се.

33. f. 297^{v}—298. Се и w третиемь вънимании (*Aceasta şi despre a treia luare aminte*) înc. Послꙋшании бw своего.

34. f. 298—301^{v}. О различи третиаго вънимании (*Despre definirea celei de a treia luare aminte*) înc. Начало же третиаго вънимании.

35. f. 301^{v}—306. Сватаго wтца нашего Ефрема Сирина, слово w страсти Спасовѣ, мз̄ (*Al sfîntului părintelui nostru Efrem Siriul*: *Cuvînt despre patimile Mîntuitorului*, 47) înc. Боѫ сѧ глаголати.

36. f. 306—306^{v}. Инꙑ бесѣда сватꙑихъ wтцъ (*Alte cuvinte ale sfinţilor părinţi*) înc. Рече старечъ: аще наложѫтъ.

37. f. 306^{v}—311. Наказание сватаго Ефрема Сирина w покаании (*Învăţătura sfîntului Efrem Siriul despre pocăinţă*) înc. Давецъ въсѣхъ благꙑхъ.

38. f. 311—311^{v}. Іwанна Златоꙋстаго (*Ale lui Ioan Gură de Aur*) şi ale altora scurte cuvîntări; înc. Рече блаженꙑи Іwаннъ.

39. f. 312—312^{v}. Wт житна Иwанна Милостиваго (*Din viaţa lui Ion cel Milostiv*) înc. Блаженꙑи Іwаннъ Милостивъıи.

Însemnări

f. 2^{v}. O! de folos şi sufletesc lucru este întru această carte, carele şi eu smeritul şi mult păcătosul o am cetit peste tot, cînd să făce schitul în Codrul Păşcanilor, ce să camă Brăteşti Да знати сѧ въ дѫлгое врема (Să se ştie în multă vreme) Ieromonah Lazar leat 7242 (1734).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Scris pe două coloane. 16 şi 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

161.

Sec. XV. Hîrtie. 276 f. 20,5 × 20 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după 5^{v}, 6^{v}, 175^{v}, 271^{v}.

Iaţimirski nr. 97 (m-rea Neamţ).

1. f. 1—5. ‹*Cuvînt al lui Ioan Gură de Aur.*› Începutul lipseşte, înc. Намъ въсхотѣніе неподаетъ трꙋда.

2. f. 5—5^{v}. Тогожде, бесѣда о непостижимѣмъ, ꙗко не бѣ съхожденіе серафимwм. Слов третіе (*Ale aceluiaşi. Cuvîntare despre cel de neînţeles, că*

www.dacoromanica.ro

nu a fost o coborîre a serafimilor. Cuvîntul al treilea) înc. Трꙋдолюбныѣ wт земедѣлника.

După f. 5^{v}, lacună; începe alt manuscris. După f. 6 două foi smulse.

3. f. 6—12^{v}. <*Din Patericul egiptean şi cel de Ierusalim,*> fără început, înc. Моѣ нагъ пакыи wтидж тамо.

4. f. 12^{v}—26^{v}. Тогождѣ, посланиѣ разлычна къ братꙋ вьпросившоꙋ его w нечювствии дꙋши и w исжкновениа любвѣ, отвѣтъ (*Ale aceluiaşi. Epistole diferite către fratele care l-a întrebat despre nesimţirea sufletului şi despre tăierea dragostei. Răspuns*) înc. О нечювствіи дꙋшж твоѣ.

5. f. 26^{v}—28. О женѣ пришедшои исповѣдати сѧ (*Despre femeia care a venit să se spovedească*) înc. Приспо поминаемыи Єꙋлогіе.

6. f. 28—30. О мжжи съпиражщим сѧ съ бѣсы $\overline{\text{г}}$ часи прѣжде съмрѣти его (*Despre* ⁅*bărbatul care s-a luptat cu dracii 3 ore înainte de moartea lui*) înc. Повѣда намъ нѣкыи wт отцъ.

7. f. 30—33. О мниХохъ плѣменыХъ въ Ѩфрикыиж (*Despre călugării prădaţi în Africa*) înc. Къ странаХ глаголемыиХ Калавріа.

8. f. 33—33^{v}. О сповѣдавшимъ свод съгрѣшениа къ сѧтомꙋ старцꙋ (*Despre cei ce şi-au spovedit păcatele la sfîntul stareţ*) înc. Мниⷯ нѣкыи и благоѓо вѣннін.

9. f. 33^{v}—39^{v}. О исповѣдавшім сѧ къ wбразꙋ Господа нашего Іꙋса Христа (*Despre cei ce s-au spovedit la icoana Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Мжжъ нѣкыи wт славныⷯ.

10. f. 39^{v}—41^{v}. О триⷯ жень обрѣтенін в пропасти (*Despre cele trei femei care trăiau în prăpastie*) înc. Повѣда намъ нѣкыи wт отцъ.

11. f. 41^{v}—45^{v}. О женѣ обрѣтенон въ островѣ съ сыниомъ еж (*Despre femeia care trăia în ostrov cu fiul ei*) înc. Блаженыи вь сѧтыⷯ.

12. f. 45^{v}—90. О отци Герасимѣ емоꙋ же лъвь поработа (*Despre părintele Gherasim, căruia i-a fost rob un leu*) înc. Сказа намъ нѣкыи wт wтъцъ.

13. f. 90—93. Ѡ иномꙋ магистріанѣ (*Despre alt „magistrian”*) înc. Тъждѣ wтцъ повѣда нам.

14. f. 93—97. Прѣподобнаго нашего Серапиwна (*Ale preacuviosului nostru Serapion*) înc. Съ иже въ сѧтыⷯ.

15. f. 97—100. О простѣмъ Павль (*Despre Pavel cel simplu*), înc. Блажены wтцъ Павелъ.

16. f. 100—110. Отца Филимона ошелника, слово велми полезно (*Al părintelui Filimon pustnicul : Cuvînt foarte folositor*) înc. Глаголаⷯж wтци Филимон wшелницѣ.

17. f. 110—128^{v}. Иже въ сѧтыⷯ wтца нашего Єфрема, слово w покаани (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Efrem : Cuvînt despre pocăinţă*) înc. Пріндѣте любимици...

www.dacoromanica.ro

18. f. 128^{v}—131^{v}. Иже въ сѫтыхъ wтца нашегѡ Иларіѡна, w ѳединѣмъ жити (*A celui între sfinţi, părintele nostru Ilarion : Despre a trăi în singurătate*) înc. Потѣщимъ сѧ братіе паче въсегѡ.

19. f. 131^{v}—142^{v}. Прѣподобнаго wтца нашегѡ Сїмеѡна Новаго Богослова (*Ale preacuviosului părintelui nostru Simion Noul Teolog*) înc. Братіе и отѣцы, въсѣкъ чловѣкъ.

20. f. 142^{v}—147. Иже въ сѫтыхъ wтца нашегѡ великаго Ѳанасіа патрїарха Алеѯандрѣскаго, слово wглавлено къ заповѣдемъ Божінхъ и въсѣмъ wтвръгшимъ сѧ мира, хотѧщимъ спасити сѧ (*Ale celui între sfinţi, părintele nostru Athanasie, cel Mare, patriarhul Alexandriei. Cuvîntare pe capitole, despre poruncile lui Dumnezeu şi către toţi cei ce s-au lepădat de lume, vrînd să se mîntuiască*) înc. Възлюбленіи потѣщимъ сѧ w спасенїи.

21. f. 147—150. Иже въ сѫтыхъ прѣподобнаго wтца нашегѡ Макарія Великаго, слово ѕѣло полѣзно (*Al celui între sfinţi, preacuviosul părintele nostru Macarie cel Mare : Cuvînt foarte folositor*) înc. Хотѧи пристѫпити къ Господѹ...

22. f. 150—169. Ѡ смѣрѣнїѣ мѫдрости (*Despre smerita înţelepciune*) <şi din Pateric>; înc. Аввы Ѝндонїе трѳѭдъ сѧ (urmat de alte fragmente din Pateric).

23. f. 169—175^{v}. <*Cuvintele lui Efrem Siriul despre virtuţi şi păcate*> (fără titlu), începe cu subtilul Ѡ страсѣ Божїи глава а̄ (Despre frica de Dumnezeu, capul 1) urmează o lacună.

24. f. 175^{v}—179^{v}. <*Scriere fără titlu*>, înc. Кавина сѫт пламеню w Господьнѣмъ.

25. f. 179^{v}—180. Бесѣды дѹшеполезни wтца Зосимы (*Cuvinte folositoare pentru suflet ale părintelui Zosim*) înc. Повѣда нам ѕченык wтца Зосима.

26. f. 180—181^{v}. Сѫтаго Макарія Великаго (*Ale sfîntului Macarie cel Mare*). înc. Подобаѥть ѳво wтрекшомѹ сѧ.

27. f. 181^{v}—184. Ісааково (*Ale lui Isaac*) înc. Потрѣба и себѣ ти любимице.

28. f. 184—184^{v}. Григорїа бесѣдовнаго w вещи ѕѣ оумиленнѣи (*Ale lui Grigore : Cuvinte despre lucrurile umilinţei*) înc. Къ начѧлѣ оубо и еще сѫщѣмъ.

29. f. 184^{v}—186^{v}. О иноцыни иже тѣлѡм гъгорѣвшои (*Despre călugăriţa care şi-a ars trupul*) înc. Иже въ сѫтыхъ wтьцъ епископъ.

30. f. 186^{v}—189. О wтьци Ѵиталїи иже блѧдницѧ спасшомѳ (*Despre părintele Vitalie care a mîntuit pe păcătoase*) înc. Старецъ же нѣкыи.

31. f. 189—194. О блаженѣмъ епископѣ Нонѣ (*Despre fericitul episcop Nonus*) înc. Ѡтьцъ ꙗко выповѣда нам.

32. f. 194—196. О иноцыни бѣжавшии въ поустинѧ (*Despre călugăriţele care au fugit în pustiu*) înc. Ѡтьцъ Іѡнъ повѣда.

www.dacoromanica.ro

33. f. 196—196ᵛ. Ѡ женѣ оубиенои wт мѫжа еѧ (*Despre femeia ucisă de bărbatul ei*) înc. Дрѣгыи иноѣ повѣда...

34. f. 196ᵛ—197. О женѣ патрикыевѣ въпадшои въ ересь (*Despre femeia patricelui căzută în erezie*) înc. Поведа намь wтьць Анастасіе презвитер.

35. f. 197—198. О инокини обрѣтенои въ поустини (*Despre călugăriţa care trăia în pustiu*) înc. Повѣда нам авва Кирилъ.

36. f. 198—209. О инокыни wбрѣтенои въ Іѡрданстѣи пѹстыни (*Despre călugăriţa care a trăit în pustiul Iordanului*) înc. Нѣкыи wт великыѭ и Бо҃носныѭ.

37. f. 209—213ᵛ. Сѫтаго Іѡанна епископа Карпаѳінскаго, главизна сторицна (*Ale părintelui Ioan, episcop de Carpathos, capete o sută*) înc. Невъсѫщи никогдаже w иноче.

38. f. 213ᵛ. Сѫтого Ѳанасіа (*Ale sfîntului Athanasie*) înc. Рече великыи Ѳанасіе.

39. f. 213ᵛ—223. Лѣствичниково (*Din Leastviţă*) înc. Съмотримь и wбрещемь.

40. f. 223—237ᵛ. О чловѣко ѕгодїю илицемь wт еѵаггелїа заповѣд и҃ (*Despre cele ce se cuvin omului, sau 8 învăţături din evanghelie*) înc. Ѻ҃гда же постите сѧ.

41. f. 237ᵛ—244. О еже не безрасѫжденїа сѫдити... (*Să nu judeci fără raţiune...*) înc. Ѿт житїа сѫтаго Паѳомїа...

42. f. 244—247ᵛ. Іако недостоитъ сѫдити ѥреѡм или праведнѣ или не праеднѣ (*Cum nu se cade preoţilor să judece fie cu dreptate sau fără dreptate...*) înc. Сѫтаго Анастасіа синаитъскаго.

43. f. 247ᵛ—251ᵛ. О Божіиѭ сѫдбаѭ (*Despre judecăţile lui Dumnezeu*) înc Глаголаше авва Агаѳони.

44. f. 251ᵛ—253. Ѿт житна сѫтаго Паѳомїа (*Din viaţa sfîntului Pahomie*) înc. Бѣдѧщѧ нѣкоѓда wтьцѧ Паламонѧ.

45. f. 253—258. Ѿт Лавсаконa Патерика (*Din Lavsiacon*) înc. Оубо нѣкто.

46. f. 258—263. Иже въ сѫтыѭ wтца нашего Марка живша въ Ѳракыстѣи горѣ (*A celui între sfinţi, părintele Marco, care a trăit în munţii Traciei*) înc. Повѣда нам авва Серапиѡнъ.

47. f. 263—263ᵛ. Сѫтаго Дометїа⟨на⟩ перснѣнина и дѣвѣ оученика его (*Ale sfîntului Domeţian Persul şi a doi ucenici ai lui*) înc. Съ бѣжевъ врѣмена...

48. f. 263ᵛ—271ᵛ. Иже въ сѫтыѭ wтца нашего Иларіѡна, w отрѡжени мира иночьскаго (*A celui între sfinţi, părintele nostru Ilarion : Despre lepădarea călugărească a lumii*) înc. Късїи wтрекшеи сѧ мира.

49. f. 272—276ᵛ. ‹*Fragmente din tîlcuirea Vechiului testament*›. Cele cinci foi de la sfîrşit nu fac parte din acest manuscris.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

www.dacoromanica.ro

162.

Sec. XVI. Hîrtie, 90 f. 20,5 × 16 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 30^{v}; f. 72 ruptă.

Iaţimirski nr. 98 (m-rea Neamţ).

1. <*Inmormîntarea călugărilor*> f. 1—30.

1. 1—3. <Rînduiala înmormîntării călugărilor>. Începutul lipseşte; înc. Да спасет нꙗ же създа оубы како затвори сѧ милосерді Христова моегѡ.

f. 3—30. Послѣдованіе бываемо оусѡпшихъ иноковъ (Rînduiala ce se face la călugării adormiţi).

2. f. 31—90^{v}. <*Din Pravila sfîntului Vasile*>, Începutul lipseşte; înc. Сѣхъ повелитъ емоу wтьцъ.

La f. 46 subtitlu: О родитьлехъ и о чѧдѣхъ правило (Pravilă despre părinţi şi copii) înc. Рѡдителіе чѧдѡм своим равно.

La f. 53 subtitlu: Заповѣди w оубіствьныхъ грѣсѣхъ (Învăţătură despre păcatele de moarte) înc. Иже болеѭ оубіство.

Sfîrşitul manuscrisului lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: coroană F. 50^{v} scrisă de altă mînă. 17 rînduri pe pagină. semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară De la mănăstirea Neamţ.

163.

1750 (f 234^{v}). Hîrtie. 236 f. 32,5 × 20 cm.

Iaţimirski nr. 102 (m-rea Neamţ).

<*Simeon Polotchii* (*1629—1680*). *Cununa credinţei catolice* (*adică universale*) *scrisă în 1670*>

f. 1. Titlu: Вѣнецъ вѣри каѳолическіѧ на wснованіи сумвола свѧтихъ апостолъ из различнихъ цвѣтовъ богословскихъ и протчихъ сплетенніи... (Cununa credinţei catolice pe temeiul simbolului sfinţilor apostoli împletită din diferite flori teologice şi altele).

f. 1^{v}—2. Albe.

f. 2^{v}—3. Трꙋдолюбіемъ многогрѣшнаго іеромонаха Симеона Полоцкаго в лѣто wт созданіѧ міра × $\overline{зром}$ а wт рождество еже по плотѧ Господа нашего Іѣса Христа × $\overline{ахѳ}$ мѣсеца іюніа въ $\overline{ѳ}$ день. (Cu truda iubitoare a mult păcătosului ieromonah Simeon Poloţchi, în anul de la facerea lumii 7178, iar de la naşterea după trup a Domnului nostru Iisus Hristos 1670, luna iunie în 9 zile).

f. 3^{v}—6. Предословіе к читателю православномоу (Predoslovie către cititorul drept credincios) înc. Божінмь ѕкрашеннои wбразомь.

f. 6^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

f. 7—8^{v}. Изꙗвленіе главъ и вниѫъ разсѫжденіи книги сеѩ (Arătarea capitolelor şi a cugetărilor dintr-însele din cartea aceasta).

f. 9. Albă.

f. 9^{v}. Desenul reprezentînd simbolic Sfînta Treime.

f. 10. Textul înc. Господи рекіи: Азъ есмь алфа и ѡмега (Domnul a spus: Eu sînt alfa şi omega ...).

Urmează textul pînă la f. 234^{v}.

f. 235—236^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului.

f. 234^{v}. Переписалъ же есть сеи вѣнецъ ради дѫшевнаго спасенїѧ 1750 года с срединѫ чиселъ маѧ по срединѣ числѣ юнѧ и того всеѫ единь мѣсѧцъ писа сѧ (S-a transcris această cunună, pentru mîntuirea sufletului, în anul 1750, de la mijlocul lui mai pînă la mijlocul lui iunie şi s-a scris în timp de o lună).

f. 2. Іѡсифъ Ѹрсинъ (Iosif Ursin).

Ilustraţie în culori cu culori simbolice formînd cadru în jurul titlului [la f. 1. 28—29 rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură nouă în piele şi carton. Scris în Ucraina. Limbă rusă-apuseană. Mănăstirea Neamţ.

164.

1439. (f. 330). Hîrtie. 331 f. 29 > 20 cm.
Iaţimirski dă la f. 796—797 o scurtă descriere.

1. f. 1—30. Ꙗлеѯандра мниѫа, слово повѣстно о ѡбрѣтени чѣстнаго и животворѧщаго креста... (*Al lui Alexandru monahul: Cuvînt de povestire despre aflarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci*) înc. Повелѣніе вашего ѡтьчьскаго прѣподобства...

2. f. 30—43^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго ѡтца нашего Іѡанна Рыльскаго съписано Єѵѳимїемь... патрїарѫомъ Тръновскымь (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Ioan de Rilo, scrisă de Eftimie, patriarhul de Tîrnova*) înc. Къ лѣпотѣ оубо кто намь поносилви.

Publicat de M. Kaluzniacki, *Werke des Patriarchen von Bulgarien, Euthimios*, Wien 1901, p. 5—26.

3. f. 43^{v}—73. Мѯченіе свѧтаго и славнаго великомѯченика Ѩртемїа (*Pătimirea sfîntului şi slăvitului mare mucenic Artemie*) înc. Іѧже великааго и славнаго мѯченика.

4. f. 73^{v}—91^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго ѡтца нашего Иларіѡна епископа Меглинскаго въ немже и како прѣнесень бысть въ прѣславныи градъ Тръновъ, съписано Єѵѳимїемь патрїарѫом Тръновскым (*Viaţa şi traiul preacuviosului nostru părinte Ilarion, episcop de Meglena, în care se spune şi*

www.dacoromanica.ro

cum a fost adus în preaslăvita cetate a Tîrnovei, scrisă de Evtimie, patriarhul de Tîrnova) înc. Сладка оубо настоѫщіа жизнь...

Publicat de M. Kaluzniacki, *op. cit.*, p. 27—58.

5. f. 91^{v}—97^{v}. Похвалное сватомоу Михаилоу Кѡиноу съписаное Евѳумїемь патрїархом Трънновскым (*Lauda sfîntului Mihail oşteanul, scrisă de Evtimie, patriarhul de Tîrnova*) înc. Радостивн на днес и настоѫщее тръжьство.

Publicat de M. Kaluzniacki, *op. cit.*, p. 170—180.

6. f. 97^{v}—137^{v}. Житїе и жизнь прѣподобнаго ѡтца нашего Стефана Новаго и исповѣдника иже по сватыхъ и чьстныихъ икѡнахъ пострадавшаго (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Ştefan cel Nou Mărturisitorul, care a pătimit pentru sfintele şi cinstitele icoane*) înc. Божъстъвна нѣкаа вещь добродѣтѣль.

7. f. 137^{v}—150^{v}. Похвалное иже въ сватыхъ ѡтцоу нашемоу Іѡанноу епископѣ Полівѡтскомоу съписано Евѳумїемь патрїархом Трънновскымь (*Lauda celui între sfinţi, părintele nostru Ion, episcopul de Poliboton, scrisă de Evtimie, patriarhul de Tîrnova*). Înc. Иже по лѣпотѣ очистившеи дшж...

Publicat de Kaluzniacki, *op. cit.*, p. 181—202.

8. f. 150^{v}—153. Кѡзмы веститора, похвалное сватым богоѡтцемь Іѡакимоу і Аннѣ (*A lui Cozma Vestitor: Lauda dumnezeeştilor părinţi, Ioachim şi Ana*) înc. Вчера Богородицж рождествъно.

9. f. 153—170^{v}. Мжченїе [сватыихъ мжченикъ [Евстратїа, Авѳентїа, Евгенїа, Мардарїа и Ѡреста (*Pătimirea sfinţilor mucenici Eustratie, Axentie, Evghenie, Mardarie şi Orest*) înc. царствоуѫщоу Діѡклитїаноу и Маѳимїаноу.

10. f. 170^{v}—203^{v}. Рытѡра сватъншжм Божіж великыж цркве Михаила Калсама, на сватыа и славныа новоѡбавленныж Христовы мжченикы Антѡніа, Іѡанна, Евстаѳіа (*Ale ritorului preasfintei marei biserici a lui Dumnezeu, Mihail Valsamon, la sfînta şi slăvita nouă arătare a lui Hristos mucenicilor Antonie, Ioan, Eustathie*) înc. Яцие же и божъстъвныж кромѣ помощинне.

11. f. 203^{v}—214. Житїе и жизнь прѣподобнаго ѡтца нашего Іѡанна Колнбника иже Христа ради нищаго (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Ioan Colibaşul, care a trăit sărac pentru Hristos*) înc. Томителнаа нѣкаа вещь рѡждъшихъ...

12. f. 214—221^{v}. Кѡзмы Веститора, о прѣнесении мѡщеи иже въ сватыхъ ѡтца нашего Іѡанна Златоустаго (*A lui Cozma Vestitor: Despre aducerea moaştelor celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur*) înc. Слыша сѧ въсѣко вамь ѡ Христо...

13. f. 221^{v}—224^{A}. Житїе и жизнь прѣподобнаго ѡтца нашего Кирїла Філосѡфа (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Chiril Filozoful*). înc. Сею прѣподобнаго ѡтъца нашего Кирїла.

www.dacoromanica.ro

Ed. Fr. Pastrnek. *Dejny slovenskych apostolu Cyrilla a Methodia*, Praga, 1902.

14. f. 224^{v}—233. Иже въ свѧтыхъ wтца нашего Іѡанна Дамаскина и презвитера. Слово на Благовѣщеніе пречистѫ владичицѫ нашѫ Богородицѫ и приснодѣвы Маріѫ (*A celui între sfinți, părintelui nostru Ioan Damaschin prezviterul: Cuvînt la Buna Vestire a preacuratei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria*) înc. Нинѣшномоу чьстномоу и царскомоу събраніѭ.

15. f. 233—281^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Сумеѡна иже въ дивнѣи горѣ съписано wт Никифѡра магистра Антіѡхіискаго (*Viața și traiul preacuviosului părintelui nostru Simion, cel din Muntele Minunat, scris de Nichifor, magistrul din Antiohia*) înc. Благословень Богъ того ѡw благословити.

16. f. 281^{v}—286. Обхожденіе и мѫченіе свѧтаго апостола Варнавы (*Călătoria și pătimirea sfîntului apostol Varnava*) înc. Понеже оубо wт съхода Спаса нашего.

17. f. 286—301^{v}. Похвалное свѧто и великомѫченици Недѣли, съписаное Ѳѵѳиміемь патріархомь Тръновскыим (*Lauda sfintei și marei mucenițe Nedelea scrisă de Euthimie, patriarhul de Tîrnova*). înc. Съзываетъ нас вина настоѫщаго праздника...

Publicat de Kaluzniacki, *op. cit.*, p. 147—169.

18. f. 301^{v}—324. Житіе и подвизи прѣподобныѫ матере нашѫ Ѳѵпраѯіѫ (*Viața și nevoințele preacuvioasei maicii noastre Eupraxia*) înc. Бысть нѣкыи мѫжъ въ Кѡнстантінѣградѣ.

19. f. 324—330. Мѫченіе свѧтаго и славнаго мѫченика Іѡанна Новаго иже въ Бѣлѣградѣ мѫчившаго сѧ, съписано Гріґѡріемь мниχомь и презвитеромь въ великои цръкви Молдовлаχіискои (*Pătimirea sfîntului și slăvitului mucenic Ioan cel Nou, care a fost chinuit la Cetatea Albă, scrisă de Grigore călugărul și prezviterul din marea biserică a Moldovlahiei*); pe margine: Țamblac (scris în sec. XVIII). înc. Мнѡзи оучителства иже добрѣ ..

Autorul este Grigore Țamblac. Publicat de episcop Melhisedec în „Revista pentru istorie, arheologie și filologie", III, p. 163—174.

f. 330^{v}—331^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 330. † Ѕ лѣт × ѯцмѕ мѣсеца сеп⟨темврiи⟩ кг, съвръши Гаврiил сiи събѡрник (În anul 6947 (1439) luna septembrie 23, a isprăvit Gavril acest sbornic).

Alte însemnări

Pe coperta din față, partea interioară: Aice este și mucenia lui sveatăi Ioan Novii scris de svetii Gligorie Țamblacu, a fost dascăl întăi dinceput în Moldova și egumen aice în Niamțu și mai apoi mitropolit în Kiev,

www.dacoromanica.ro

cărue i-am sărutat şi sfintele moştii acolo. Pahomie episcopu [1]). (Începsec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în culori la f. 1. Filigrane : foarfece şi tiară. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova, la mănăstirea Neamţ, de diacul Gavril. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Neamţ.

165.

1441 (f. 307^{v}). Hîrtie 307 f. 26 × 19 cm.
Iaţimirski p. 794—795. (m-rea Neamţ).

1. f. 1—138^{v}. Житїе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Грігwріа епископа бывша иже въ Wмиритѣ града Тафарwн... Съписано wт епископа града Негранска (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Grigore, fostul episcop din oraşul Tafaron al Omiriţilor..., scris de episcopul cetăţii Negranei*) înc. Весь нѣкаа ест не wт славныхъ...

2. f. 139—147. Иже въ сватыхъ wтца нашего Iwанна арХіепископа Кwнстантинъ града Златооустаго, w блаженнѣмь Філогонѣ... (*A celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul de Constantinopol : Despre fericitul Filogon...*) înc. Язь оубо и днес готовлѣахъ сѧ.

3. f. 147—149^{v}. *Acelaşi* ; Слово поХвално прѣсватыѫ владичицѫ нашѫ Богородицѫ... (*Cuvînt de laudă a preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu...*) înc. Въсіа намь днес праведное слънце...

4. f. 149^{v}—158^{v}. Житїе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Павла Wивенскаго (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Pavel din Teba*) înc. Повѣдашѫ намь оученици wтца Ѧнтwніа...

5. f. 153^{v}—158. Житїе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Ѧлеѯіа человѣка Божіа Іефиміанова сына (*Viaţa şi traiul preacuviosului părintelui nostru Alexie, omul lui Dumnezeu, fiul lui Iefimie*) înc. Быст чловѣкъ благовѣрень.

6. f. 158—170^{v}. Грігwріа мниХа и презвитера игѵмена обитѣли Пандократwровѣ, поХвалное сватомѵ великомѵченикѵ Гewргіѵ (*Ale lui Grigore <Ţamblac> călugăr şi prezviter igumenul locaşului Pantocratorului : Lauda sfîntului mare mucenic Gheorghe*) înc. Велико нѣкое и чюда плъно мѫжьство.

7. f. 171—189^{v}. Wткрѣвеніе сватаго Іwанна Богослова еже видѣвъ Патмѣ wстровѣ (*Revelaţia sfîntului Ioan Teologul pe care a văzut-o în insula Patmos*) înc. Wткрѣвеніе Ісѵсѵ Христова.

8. f. 189^{v}—204^{v}. Житїе и жизнь прѣподобныѫ матере нашѫ Філоѳеи, съписанон Єѵѳиміемь патріарХомь Трънwвскымь (*Viaţa şi traiul preacuvioasei*

[1]) Pahomie, episcop de Roman (1707—1717).

www.dacoromanica.ro

maicii noastre Filofteia, scrisă de Evtimie, patriarhul de Tîrnova). înc. Иже къ добрwдѣлѣхъ вѣдящїи.

Publicat de M. Kaluzniacki, *Werke des Patriarchen von Bulgarien Euthimios*, Viena, 1901, p. 78—99.

9. f. 204ᵛ—207. Мжченіе сватыхъ мжченикъ Христовъ Іоустина филосwфа, Харитwна и Харитосы, Євелписта, Ираки, Пеwна и Леверіана мжчинwмъ бышемъ въ Римстѣмъ великѣмъ градѣ (*Pătimirea sfinților mucenici ai lui Hristos, Iustin filosoful, Hariton, și Haritosa, Evelpist, Ierax, Peon și Liverian, care au fost chinuiți în marele oraș al Romei*) înc. Къ врѣмена безакwнныхъ идwлwслwжител.

10. f. 207—211. Мжченіе сватыхъи славныхъ мжченикъ Христовъ Лоукіана и иже съ ним младенци: Клавдіа, Ипатіа, Дїwнисіа, Павла (*Pătimirea sfinților mucenici ai lui Hristos: Luchian și a tinerilor ce erau cu el: Claudie, Ipatie, Dionisie, Pavel*) înc. Царствоужіи Иврилїанъ.

11. f. 211—214. Иже въ сватыхъ wтца нашего Іwанна арХіепископа Кwнстантінѣ града Златооустаго. Слово на рождьство Предитичево и о въплъщени Господни. (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt la nașterea Înainte mergătorului și despre întruparea Domnului*) înc. Тржбѣ гласѣщи вwинѣ въсѣкъ на брань...

12. f. 214—283ᵛ. Житіе и жизнь иже въ сватыхъ wтца нашего Θеwдора въсїавшаго въ постницѣхъ... съписана wт Василіа епископа Ємесінскаго (*Viața și traiul celui între sfinți, părintelui nostru Teodor, care a propovăduit la pustnici... scrisă de Vasile episcop Emessa*) înc. Благословенъ Богъ wтьцъ Господь...

13. f. 284—299. Житіе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Варвара мирwточца подвизавшаго сѧ въ Пелагонстыи гwрѣ, wт кѫдоу и како пришедша въ сеѭ страны (*Viața și traiul preacuviosului părintelui nostru Varvara, izvorîtorul de mir, care s-a nevoit în muntele Pelagoniei și de unde și cum a venit în aceste părți*) înc. Добро и благословно еже wт подвига.

14. f. 299—307ᵛ. Грїгоріа мниха презвитера игоумена обитѣли Пандократwровы. Слово на сватлыи Цвѣтоносіа праздникъ и ꙗко нипаче несъгласіе въ евагтелустѣхъ и на Ідеѧ (*Al lui Grigore <Țamblac>, călugăr și prezviter și egumen al locașului Pantocratorului: Cuvînt la sfînta sărbătoare a Floriilor și cum nu este nici o contrazicere la evangheliști și împotriva iudeilor*) înc. Въ вчерашныи же ѕѳ дьнь.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 307ᵛ. Гаврінл исписа сіи събwрник в лѣт ×ѕцмѳ (Gavril a scris acest sbornic în anul 6949 <1441>).

Alte însemnări.

Pe coperta din față, partea interioară: Pahomie episcop Romanschi. Într-această carte este și viața epi<s>copului Pavel Theveischii și altor

www.dacoromanica.ro

sfinți a mulți, foarte de mare folos; și sîntu 2 cazanii prea de folos a lui svîntui Gheorghie vel mucenic și alta la Duminica Floriilor scrise și făcute de svintîi Grigorie Țamblacu, care a fost egumenu aice în mănăstirea Niamțului și au fost și la săborul al optule și mai pe urmă au fost mitropolit la Chiev, care i-am sărutat și svintele moștii în Peșteră. (Sec. XVIII la început).

f. 307^{v}. Сїѧ книга поновн монахъ Михаилъ за $\overline{\text{ѕ}}$ зл и $\overline{\text{ѕ}}$ аспри в лѣто × $\overline{\text{зѯ}}$ мѣсяца авгѹста $\overline{\text{кі}}$ (Această carte a înnoit-o monahul Mihail pentru 6 zloți și 6 aspri în anul 7090 (1582) luna august 15).

Titluri și inițiale cu roșu. Ornament în culori la f. 1. Inițiale ornate 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova, la mănăstirea Neamț, de diacul Gavril. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț.

166.

1780 (f. 179^{v}). Hîrtie. 180 f. 29,5 × 22 cm.
Iațimirski nr. 128, p. 567. (Biblioteca starețului Paisie Velicikovski).

f. 1—179^{v}. Прѣподобнаго wтца нашего Макарїа єгѵпетскаго, бесѣды дх҃вныѧ сѣло многїа ползы исполненны w должномъ и тщимомъ Христианѡмъ совершенствѣ (*Ale preacuviosului părintelui nostru, Macarie Egipteanul: Cuvîntări duhovnicești pline de foarte mult folos despre datoria și zelul creștinilor pentru desăvîrșire*).

Sînt în total 50 de cuvîntări.

f. 180—181^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 179^{v}. Писалъ Софронїи и Спѵридѡнъ × $\overline{\text{аѱпѳ}}$ года (Au scris Sofronie și Spiridon în anul 1780).

Titluri și inițiale cu roșu. Desen în peniță reprezentînd pe Macarie văzînd pe serafimi sburînd, la f. 1. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele. Scris în Moldova de călugării Sofronie și Spiridon. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la mănăstirea Neamț (biblioteca starețului Paisie Velicikovski).

167.

1779 (f. 286). Hîrtie. 287 f Paginația veche (cirilică) de la f. 14, 1—166, 1—407. 20,5 × 15,5 cm.
Iațimirski nr. 178, p 573 (Biblioteca lui Paisie Velicikovski).

1. <*Callist și Ignatie Xantopoli: Raiul. Tradus din grecește de Paisie Velicikovski, starețul de la Neamț*>

f. 1. Însemnarea scriitorului manuscrisului (v. mai jos).

www.dacoromanica.ro

f. 1^{v}. Albă.

f. 2—11^{v}. Главы іаже по части по рядѣ настоящаго слова (Capitolele care pe rînd sînt în cartea de faţă).

f. 12. Titlul cărţii; Маленишихъ въ пѹстыннищѣхъ Каллиста и Игнатіа Ѯанѳопѹлѡвѣ... глаголет сѧ же наименованіе книгѣ сеѧ Рай, іакѡ мало не ѿт всего божественнаго писанія wбдержитъ въ себѣ свидѣтелства (Al celor mai mici între pustnici Callist şi Ignatie Xantopuli... se numeşte această carte cu titlul Rai, pentrucă cuprinde în ea mărturii aproape din toată dumnezeiasca scriptură).

f. 12^{v}—13. Albe.

f. 13^{v}. Chipul lui Nestor cronicarul (dintr-o carte rusească tipărită).

f. 14. Предисловіе слова еже и первыѧ главы число имать (Cuvinte de introducere care au şi numărul capitolului întîi). inc. Подобаше оубо намъ.

Urmează textul împărţit în 100 de capitole (f. 14—176^{v}).

2. f. 177—178^{v}. Ѿ блаженныхъ отцѣхъ нашихъ Каллїстѣ патрїархѣ и Игнатіи, ѿт книгы Сумеѡна архіепископа Ѳессалонїтскаго, во главѣ іаже ѡ божественнѣмъ послѣдованіи сѵе, странницѣ ссі (*Despre fericiţii noştri părinţi, Callist patriarhul şi Ignatie, din cartea lui Simeon, arhiepiscopul de Thessalonic, în capitolul despre urmarea lui Dumnezeu, 395, pagina 210*). înc. Изряднѣе же во дѣни.

3. f. 179—179^{v}. Ѿт церковныѧ повѣсти Мелетіа Ѳинскаго, въ книзѣ аі, главѣ еі, числѣ и (*Din Istoria bisericească a lui Meletie de Athena, în cartea 14, capitolul 15, paragraful 5*). înc. Каллістъ вторыи.

4. f. 180—286. Ѿт іаже сѵтъ Каллїста Катафѵгіѡта (*Din cele care sînt ale lui Callist Catafighiotul*). Scurte cugetări numerotate de la 1 la 286. înc. а. Всѣко животно.

f. 286^{v}—287^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 286. Сіѧ книга Каллиста Катафѵгіѡта с перевода господина ѿтца іеросхїмонаха Паисіа чьстнаго старца обители Секѹлскіѧ что на Молдови, переписана свѧщенномонахомъ Нїколаемъ живѹщимъ при отцѣ Онѹфрію схїмонахѣ во пѹстыни над потокомъ Короною въ Молдови ✕ ѵ҃ѱоѳ҃ года марта с ѕ҃ апрілѧ по аі, числа. Списано ✕ ѵ҃ѱоѳ҃ года апрїла аі дньѧ Нїколаемъ.

(Această carte a lui Calist Catafighiot după traducerea domnului părinte ieroshimonah Paisie cinstitul stareţ al locaşului de la Secul din Moldova, copiată de ieromonahul Nicolae care a trăit pe lîngă părintele Onufrie shimonah în sihăstria de pe pîrăul Vorona în Moldova, anul 1799 de la martie 2 pînă la 14 aprilie. Scris în anul 1779 aprilie 14 de Nicolae).

f. 179^{v}. Сїю книгѹ Рай сватаго Каллїста патрїархѣ и спостника его прѣподобнаго Игнатіѧ Ѯанѳопѹлѡвъ, господинъ ѿтецъ іеросхїмонахъ Паисїи, старецъ обителеи Драгомирнои, Секѹлскои и Нѣмецкои, многимъ своимъ трѹдомъ и

www.dacoromanica.ro

тщаніемъ чрез нѣкоторыхъ господинъ знатныхъ изъ Царьграда зискалъ, и самъ собою зъ греческаго на славенскій языкъ перевелъ. Из онаго перевода × ⁂ года августа з д⟨ьни⟩ намъ недостоинымъ, по нашему прошенію писалъ. Съ котораго тогоже числа начали писать, а окончали тогоже года октоврія к. Свидѣтелствуемъ, схмнченномонахъ Ніколаи и схїмонахъ Онуфріи во пустыни жившіе, над потокомъ Короною.

(Această carte, Rai, a sfîntului Callist patriarh şi a celui care a fost pustnic împreună cu dînsul, Ignatie Xantopuli, a dobîndit-o domnul părinte ieroshimonah Paisie, stareţul mănăstirilor Dragomirna, Secul şi Neamţ, cu multă trudă şi nevoinţă a sa de la nişte domni de seamă de la Ţarigrad şi el singur a tradus-o din greceşte în limba slavonă. Şi din acea traducere, la anul 1779, august 7 zile, ne-a scris pentru noi, nevrednicii, după rugămintea noastră, care de la aceeaşi pagină am început să scriem, şi am terminat în acelaşi an, octombrie 20. Mărturisim : ieromonah Nicolai şi shimonah Onufrie, care trăiesc în sihăstria de pe pîrăul Vorona).

f. 1. Сиѧ книга Рай из книгъ схїмонаха Онуфріа жившаго кѕ лѣтъ въ пустыни над потокомъ Короною въ Молдавіи идѣже и престави сѧ и погребенъ бысть × ⁂ года марта кѳ днѧ. Свидѣтелствую свое рукою писавыи сію книгу и съ нимъ на томьже пустынномъ мѣстѣ безмолствовавыи схїмонахъ Ніколаи.

(Această carte Rai este dintre cărţile shimonahului Onufrie care a trăit 25 de ani în sihăstrie lîngă pîrăul Vorona în Moldova, unde a şi murit şi a fost îngropat în anul 1789, luna martie 29 zile. Mărturisesc cel ce am scris cu mîna mea această carte şi care împreună cu dînsul am dus viaţă în tăcere, shimonahul Nicolae).

Titluri cu roşu. La f. 13ᵛ foaie tipărită, reprezentînd pe cronicarul Nestor de la Kiev scrimd în chilia sa. Ornamente în roşu, galben şi albastru la f. 14, 176ᵛ, 180. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele. Scris în Moldova, la mănăstirea Vorona de Nicolae ieromonahul. Slavă bisericească de redacţie rusească. De la mănăstirea Neamţ (biblioteca stareţului Paisie Velicikovski).

168.

Sec. XIX (început). Hîrtie. 63 f. 22 > 17 cm.
Iaţimirski nr. 174 p. 573. (Biblioteca lui Paisie Velicikovski).

⟨*Pomelnicul mănăstirii Neamţ*⟩

4 foi liminare albe, nenumerotate.

f. 1. За здравіе поминовеніе сватыѧ обители Нямецкіѧ (Pomenirea pentru sănătate a sfîntului locaş de la Neamţ). Între altele : Сватѣшін правителствующін сунодъ всероссінскін (Prea sfinţitului Sinod cîrmuitor rusesc).

www.dacoromanica.ro

f. 1^{v}. Arhiepiscopii. Arătați între cei vii: Veniamin (Costache) (1803—1846); la morți începe cu Dositei.

f. 2. Episcopii.

f. 2^{v}. Arhimandriții.

f. 3—3^{v}. Ieroshimonahii.

f. 3—4^{v}. Ieromonahii.

f. 5—5^{v}. Ierodiaconii.

f. 6—7. Schimonahii.

f. 7^{v}. Albă.

f. 8—18^{v}. Monahii.

f. 19—24. Albe.

f. 24^{v}. Alți monahi cu rudele lor.

f. 25. За оупокои братіи сѫтыѧ обители Нѧмецкіѧ (Pentru odihna fraților sfîntului locaș al Neamțului). Începe cu mitropoliții (primul, Gavril), arhiepiscopii (primul, Grigore).

f. 25^{v}. Episcopi (începe cu Amfilohie), stareți (începe cu Paisie). Ксечестнагw wтца нашегo (Prea cinstitul părintele nostru).

f. 26—27 și 30^{v}. Ieroshimonahii.

f. 27^{v}—28. Albe.

f. 29^{v}—30. Albe.

f. 31. Albă.

f. 31^{v}. Ierodiaconii.

f. 32. Albă.

f. 32^{v}—36. Shimonahii.

f. 36^{v}—38^{v}. Albe.

f. 39—45. Monahii.

f. 45^{v}—54^{v}. Albe.

f. 55. Паисіа старца родителеи: ієрея Іѡанна и монаѧ҃ины Ѳліаніи (Părinții starețului Paisie: Preotul Ioan și monahia Iuliana).

f. 55^{v}—57^{v}. Послѹшникwвъ мірскиѧ҃ъ (Poslușnicii mireni).

f. 58—63^{v}. Albe.

Scris de mai multe mîini, o serie de nume adăongîndu-se în cursul vremilor în pomelnic. Pe două coloane, 20 rînduri pe coloană. Semiuncială. Legătură veche în carton. Scris în Moldova (mănăstirea Neamț). Slavă bisericească de redacție medio-bulfară. De la mănăstirea Neamț (Biblioteca lui Paisie Velicikovski).

169.

1791 (f. 1). Hîrtie. 85 f. 20,5 × 17 cm.

Iațimirski nr. 18 p. 556. (Din Biblioteca starețului Paisie Velicikovski).

f. 1. Врачебная наставленія о любострастныхъ болѣзняхъ кои приключіаются отъ разныхъ частях человѣческаго тела, сочиненныя славнымъ

www.dacoromanica.ro

врачемъ І. І. Пленкомъ съ латынскаго на россіискіи языкъ предложилъ Несторъ Максимовичь Амбодикъ, надворныи совѣтникъ медицины докторъ и профессоръ повивальнаго искусства подъ вѣдѣніемъ государственной медицинской коллегіи. Во градѣ с.-Петра. Печатано при император. акад. наук 1790 года, а съ оной списано в Молдавіи въ столичномъ городѣ Ясахъ 1791 года.

(*Sfaturi medicale despre bolile venerice care se încuibează în diferite părți ale corpului omenesc, scrise de vestitul medic I. I. Plenco, traduse din limba latină în rusește de Nestor Maximovici Ambodic, consilier aulic, doctor în medicină și profesor de arta moșitului al colegiului imperial de medicină. În orașul Sf. Petru. Tipărite la Academia imperială de științe în anul 1790, iar după aceasta transcrise în Moldova în orașul de scaun, Iași, în anul 1791*).

f. 2—3. Предисловіе от сочинителя (Precuvîntarea autorului).

f. 3^{v}—5^{v}. Оглавленіе (Tabla de materii).

f. 6—84^{v}. Textul. O parte din rețete în limba latină.

f. 85. Albă.

f. 85^{v}. O rețetă.

26 rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură în carton. Scris în Moldova, la Iași. Ruscște. De la mănăstirea Neamț (Biblioteca lui Paisie Velicikovski).

170.

1643 (f. 127^{v}). Hîrtie. 169 f. 21 × 15 cm.
Iațimirski f. 853—854 (nr. 2 al mănăstirii Secul).

<*Liturghier*>

f. 1—1^{v}. Albe.

f. 2—3^{v}. Începutul Evangheliei de la Ioan, în romînește (sec. XVIII, adaos pe paginile ce fuseseră lăsate albe).

f. 4—5^{v}. Albe.

f. 6—12. Ѹстав божественыѧ слѫжбы въ неиже и діакѡнства (Rînduiala slujbei dumnezeești în care și slujba diaconului).

f. 12^{v}—13. Albe.

f. 13^{v}. Miniatură: sf. Ioan Gură de Aur.

f. 14—54^{v}. Божествнс слѫжба иже въ свѧтыѫ ѡтца нашего Іѡан Златоустаго (Slujba dumnezeiască a celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur).

f. 55—56. Albe.

f. 56^{v}. Miniatură: sf. Vasile cel Mare.

f. 57—93^{v}. Божествнда слѫжба иже въ свѧтыѫ ѡтца нашего Василіа Великаго (Slujba dumnezeiască a celui între sfinți, părintelui nostru Vasilie cel Mare).

www.dacoromanica.ro

f. 94—96. Albe.

f. 96^{v}. Miniatură: sf. Grigore Dialogul.

f. 97—118. Божественная слѫжба прѣжде свѣщенная (Dumnezeiască slujbă, celor mai înainte sfinţite).

f. 118^{v}. Albă.

f. 119—127. Сице глаголет іерен wтпоуст на къждо днь всего лѣт (Aşa spune preotul otpustul în fiecare zi peste tot anul).

f. 127^{v}. Însemnarea scriitorului manuscrisului (v. mai jos).

f. 128—129^{v}. Чинь бываемыи на поставленіе свѣщеносца и депотата (Rînduiala la aşezarea celui ce poartă lumînările şi depotat).

f. 129^{v}—130. Чинь бываемыи на поставленіе чѣтца и пѣвца (Rînduiala la aşezarea citeţului şi cîntăreţului).

f. 130^{v}—131^{v}. Чинь бываемыи на поставленіе иподіакона (Rînduiala la aşezarea ipodiaconului).

f. 132—139^{v}. Чин бываемыи на поставленіе дїакwна (Rînduiala la aşezarea diaconului).

f. 136—139^{v}. Чин бываемыи на поставленіе свѣщенника сирѣч попа (Rînduiala la aşezarea preotului sau a popei).

f. 140—146. Чинь бываемыи на поставленіе епископа или митрополита или патріарха (Rînduiala la aşezarea episcopului sau a mitropolitului sau a patriarhului).

f. 147—151. Мо́литва егда поставѧт митрополита и вьхо́дить прѣкѣе въ градъ и чѣтет молитвѫ прѣд ѓрадом (Rugăciunea cînd se aşează mitropolitul şi iese întîia oară în cetate şi citeşte rugăciunea înaintea cetăţii).

f. 151^{v}—158^{v}. Молитва юже глаголет арχіерен или дѫховникь прощенѫ за грѣχы вwлныѧ и невольныѧ и за въсѣкѫ клѧтвѫ и заклинаніе и всѣкь грѣχ (Rugăciunea pe care o spune arhiereul sau duhovnicul pentru iertarea păcatelor cu voie sau fără voie şi pentru toate blestemele şi afuriseniile şi toate păcatele).

153^{v}. Însemnarea scriitorului manuscrisului (v. mai jos).

159—169^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnările scriitorului manuscrisului

f. 127^{v}. Изволеніем Wтца и съ поспѣшеніемъ Сына и съвръшеніем Свѧтаго Дѫха, написа сѧ сіѧ свѧтаа и божественаа литѫргіе повелѣніем и оусрѣдіем и даніем пана Θеwдора Іановича великаго логофета и даровал ѧ прѣwсвѣщенномоу своемоу дѫхwвномѫ wтцоу кир Варлаамоу архіепископѫ и митрополитѫ Соучавскомѫ и въсеи земли Мwлдавскои, въ дни благочьстиваго и Христолюбиваго господина нашего Iw Васіліе воєводa в лѣт ×$\overline{зрна}$ мѣсеца маи $\overline{кѣ}$.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, s-a scris această sfîntă şi dumnezeiască liturghie din porunca şi cu strădania şi darea panului Theodor Ianovici, mare logofăt, şi a dăruit-o preasfinţi-

www.dacoromanica.ro

tului său părinte duhovnicesc, părintelui chir Varlaam, arhiepiscop şi mitropolit de Suceava şi a toată ţara Moldovei, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domnul nostru, Io Vasilie voevod, în anul 7151 (1643) luna mai 25)

f. 158^{v}. Написа сѧ сіѧ литѹргіа рѫкожⷣ мнѡгѡ ѓрѣшнаго рабᲂ Божіѧ Иванка въ єпископіи Радѡвскои при єпископѣ кир Ѳнастасіє ѡт Молдавица.

(S-a scris această liturghie cu mîna mult păcătosului, robul lui Dumnezeu, Ivanco, în episcopia de Rădăuţi, sub episcopul chir Anastasie de Moldaviţa).

Alte însemnări

f. 14^{v}—15. Această sfîntă liturghie este a sfintei mănăstiri Secului (sfîrşitul secolului al VXIII-lea).

Iniţiale şi titluri cu aur şi alte culori. Iniţiale ornate şi ornamente numeroase în mai multe culori. Miniaturi la f. 6, 13^{v}, 14, 56^{v}, 57, 96^{v}, 97, 119, 128. 14 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în catifea şi lemn, cu aplicaţii metalice. Scris în Moldova, la episcopia de Rădăuţi. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la mănăstirea Secul.

171.

Sec. XV. Hîrtie. 325 f. 28 × 20 cm.; f. 303—321 smulse se păstrează numai nici fragmente. Asemenea, foi smulse după f. 11.

Iaţimirski nr. 1. (Muzeul de antichităţi). (Il datează din sec. XVI, dar scrisul şi filigrana sînt mai vechi).

1. ‹*Din cărţile Vechiului Testament*›

f. 1—44. Книга тетрѡвасилiѡ, єже єст четвѡро цареⷭтвъкникъ, ца‹р›ство пръвое (Cartea tetro-vasilio, care este a celor patru Regi. Prima împărăţie).

2. f. 44—44^{v}. Adaos în sec. XVII, un apocrif intitulat : Како wсъди Марѳа Пилата прѣд царем Кесарем (*Cuvînt cum a învinuit Marta pe Pilat înaintea împăratului Cesar*) înc. Ѡ възнесеніе Господа нашего Іс҃а Христа къставше Маріа и иде въ Рим къ царю Ѳвгѹстѹ Кесарю (După înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos, s-a sculat Maria şi s-a dus la Roma la împăratul August Cesar).

3. ‹*Din cărţile Vechiului Testament*› f. 45—297^{v}.

f. 45—88^{v}. Царство вторѡе (A doua împărăţie).

f. 88^{v}—141^{v}. Царство третіе (A treia împărăţie).

f. 142—187^{v}. Царство четврътое (A patra împărăţie).

f. 155. Albă.

f. 188—217^{v}. Слwвеса приточна Соломѡнѣ сына Давида (Cuvintele în pilde ale lui Solomon, fiul lui David).

f. 217^{v}—222. Ѡѣнiи пѣниа Соломонѣ сына Давидова (Cîntarea cîntărilor lui Solomon, fiul lui David).

www.dacoromanica.ro

f. 222—266^{v}. Прѣмѫдрост Іѡсѹсова сына Сирахова (Înţelepciunea lui Iisus, fiul lui Sirah).

f. 266^{v}—269^{v}. Сице полихронь глаголеть прѣдь глаголѫ въ Іѡвѣ (Astfel se spune polihronul, înainte de a spune cartea lui Iov).

f. 270—297^{v}. Іѡвь, сказаніемь книгъ Іѡвѡвы (Iov, spunerea cărţii lui Iov).

4. f. 298—302^{v}. Видѣніє Ісаіѫ пророка еже видѣ ѡ Христѣ. (*Vedenia lui Isaia proorocul, pe care a văzut-o despre Hristos*). Apocrif. înc. Ѣ̀ъ двоенадесѧте лѣто царствоѹжщоѹ Єзекіи.

Sfîrşitul lipseşte, foile 303—321 smulse.

5. f. 322—325^{v}. <*Fragment dintr-o scriere apocrifă despre patimile Mîntuitorului*>, înc. А̄ сребрѣникъ wт архіерен и wт старець.

Însemnări

f. 3—7. Pe marginea de jos a paginilor : Сіа книга глаголемаа Четвороцарственик кѹниѫ аз раб владикы Христа моегѡ много грѣшныи Димитріе быв питар и даѫ є въ Цркwв Бѣлыи идеже ест Храм чьсное рождество сватаго Іwанна Преднтичѧ и кръстителѣ въ Їском тръгѫ, въ задѹшіе родите⟨ле⟩ моиѫ и въсѣм ѕспшиѫ и за wтпѹщеніе грѣхов моим. Ащє же кто ен продаст или инако ѕтант wт къ сватаа цркwв, да ест непрощен wт Бога и сватаго Іwанна. Ащє лиже възмеет поученіа ради, а wн паки без благословеніа ієрewва да не възмет и паки да даст въ рѹки его, тако да благословит его Господь и да wткріет емѹ въсѣ прѣмдрwст Дѹха Сватаго писанное въ книзѣ сеа, Ямин, амин, амин. Писѹ ръкоѧ моеѫ в лѣте ×зрдї фев ї дьни сваты мѹченика Харалампіа.

(Această carte numită Patru împăraţi, am cumpărat-o eu, robul stăpînului meu Hristos, mult păcătosul Dimitrie fost pitar şi am dat-o Bisericii Albe, unde este hramul cinstitei naşteri a sfîntului Ioan Înainte mergătorul şi Botezătorul în tîrgul Iaşi, pentru pomenirea părinţilor mei şi a tuturor adormiţilor mei şi pentru iertarea păcatelor mele. Dacă cineva o va vinde sau o va ascunde altfel de la sfînta biserică, să fie neiertat de Dumnezeu şi de sfîntul Ioan. Dacă însă cineva o va lua pentru învăţătură, să n-o ia fără binecuvîntarea preotului şi iar să o dea în mîinile lui; <atunci> să-l binecuvinteze Domnul şi să-i descopere toată înţelepciunea Sfîntului Duh scrisă în această carte, amin, amin, amin. Am scris cu mîna mea, în anul 7114 (1606) februarie 10 zile, la sfîntul mucenic Haralambie).

Adaus dedesubt (*f. 5^{v}—6^{v}*) *de acelaşi* : Паки аз сам Дѧмитрѹ видѣще мѣтеж сватыѫ цьркваѫ еже въ Іас wт злоключенїи еже wт враговъ земскиѫ и запѹстѣжт цркwви Божіѫ, тѣмже помислиѫ да не погибнет, иж даѫ ен въ монастир Бистриць, Храм ѕспеніе прѣсватѣи Богородици, за дѹше полез и спасеніе ѥкоже и прѣжде писахом, амин, в лѣто ×зрѕі, дек. кѳ.

(Tot eu, singur Dumitru, văzînd neorînduiala sfintelor biserici celor din Iaşi din pricina relelor întîmplări care vin de la duşmanii ţării şi au

www.dacoromanica.ro

pustiit bisericile lui Dumnezeu, de aceea m-am gîndit să nu piară, ci am dat-o la mănăstirea Bistriţa, hramul adormirii prea sfintei Născătoare de Dumnezeu pentru folosul sufletesc şi mîntuire, cum am scris şi mai înainte, amin. În anul 7116 (1607), decembrie 29.

f. 22. Зде читет поп Манѣ wт Дънеци много сіа повѣст (Aici a citit popa Manea din Dăneşti multe din aceste povestiri). (Sec. XVII).

f. 187^{v}. Съ четворо царственик кѫпил раб Божін Димитріе житничар сынъ Хилип Тѫдорановичь и дал его въ Бѣлая црькwв ѫ Іаскон тръ, иде же ест Храм чьстное рождьство сватаго и славнаго пророка и Предитича и Кръстителѣ Іwанна въ за дѫшее себѣ и родітел его и кто ѫбо възмет егw wт црьков и не даст паки въ црькwв и бѫдет пагѫба сватѣи црькви, wн да даст wтвѣт прѣд страшнаго и нелицемѣрнаго съдіе Христовѣм. Ямин.

(Acest „Patru împăraţi" l-a cumpărat robul lui Dumnezeu, Dimitrie jitnicer, fiul lui Filip Tudoranovici şi l-a dat la Biserica Albă în tîrgul Iaşi, unde este hramul cinstitei naşteri a sfîntului şi slăvitului proroc şi Înainte mergător şi Botezător Ioan, pentru pomenirea sa şi a părinţilor lui. Şi cine o va lua dela biserică şi nu o va da iarăşi la biserică şi va fi paguba sfintei biserici, el să dea răspuns înaintea cumplitei şi nefăţarnicei judecăţi a lui Hristos. Amin).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 1, 45, 188. Filigrane: cap de bou cu cruce între coarne şi şarpe, cerc cu două flori stilizate. Scris de două mîini (I, f. 1—186^{v}, II, f. 187—325^{v}). 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

172.

Sec. XVI—XVII. Hîrtie. 215 f. 19 × 15 cm. Foi rupte, completate ulterioar.
Iaţimirski nr. 2. (Muzeul de antichităţi). (O datează din sec. XVI).

<Psaltire>

f. 1—2. Foi albe cu însemnări. Titlul pe f. 2^{v} (scriere mai nouă decît restul manuscrisului): Давида пророка каѳисма ā. Ѱалwм Давидѣ цара, пѣс ā (A lui David proorocul cathisma 1 a Psalmilor lui David împăratul, cîntul 1).

f. 159—165. Completată de altă mînă, mai noi.

f. 164^{v}. Albă.

Psalm *151* pînă la f. 187^{v}.

f. 187^{v}—206^{v}. Cîntările scriptuare care urmează după Psalmi, înc. Пѣснь Моисеwва въ исхwд (Cîntarea lui Moisi, la ieşire).

f. 206^{v}—208^{v}. Трwпар сіе поем въ сѫботѫ по непорwчнаx (Acest tropar îl cîntăm sîmbătă după „neprihănite").

f. 208^{v}—209^{v}. Сіи тропари въскрѣсни пѣт сѧ въ недѣлѣ по непорwчнаx (Aceste tropare ale învierii se cîntă duminica după „neprihănite").

www.dacoromanica.ro

f. 209ᵛ—215. Тропари Вѣскрѣсни и Богородічни (Tropare ale Învierii şi ale născătoarei de Dumnezeu).

f. 215ᵛ. Albă cu însemnări.

Însemnări.

Pe coperta din faţă partea interioară: Aiastă Psaltire să să ştie că iaste a moşului Iorest şi o au dat de o-m legat în bani 80, ghenarie 20 dni, leat 7207 (1699).

Eu Nicula fiind întru sfînta şi marea mănăstire ot Urezi, fiind egumen Ioan. (Sec. XVIII).

Pe f. 1. † Această Psaltire să s<ă> ştie că iaste a moşului şi o au dat de o am legat eu, Mateiu gramaticul în bani 80, ghen<arie> 20 dni, leat 7207 (1699).

f. 159ᵛ. Pe foaia completată: această foae Пис аз Матеи многогрѣшник. ген. ві днь лѣт × зсз (Am scris eu Matei mult păcătosul, ianuarie, 12 zile, anul 7207 (1699).

f. 215ᵛ. Să se ştie de cînd s-au legat această carte în dzilele lui Racoţi Ghiorghie craiu cel tînăr[1]) vă leat 7151 (1643) wт рождества Христова × ѧлмг, аз писаХ Соломонъ (de la naşterea lui Hristos 1643, eu am scris Solomon). <Să> să ştie de cîndu am luat această carte de protu-<popa> din Capăcelu dereptu 4 f<lorini> şi să să ştie de această c<arte> dată din... (restul nu s-a mai scris) (Sec. XVII).

Pe coperta din urmă, partea interioară:

Să să ştie această Psaltire a cui este, a moşului Iorest ot Ruscă şi i-a o legat-o dascalul Matei gramaticul în bani 80; şi am scris eu Stanciu copilul wт там (de acolo) leat 7207 (1699).

Să să ştie această Psaltire a cui este, a moşului Iorest.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 14 rînduri pe pagină. Semiuncială (unele completări cu cursive). Legătură modernă în pînză (s-a păstrat coperta din faţă a legăturii vechi cu icoana răstignirii). Scris în Transilvania. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi

173.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie. 201 f. 19 × 13 cm. Uzat, şters şi rupt. Iaţimirski nr. 3 (Muzeul de antichităţi).

1. *<Psaltire>*.

f. 1. Fusese lipită de copertă. Cuprinde un fragment liturgic (sec. XV) din alt manuscris.

f. 2—172ᵛ. Titlul: Давида пророка и царѣ пѣсне (Ale lui David prooroc şi împărat, cîntări).

[1]) Gheorghe Racoţi, principele Ardealului 1630—1648.

www.dacoromanica.ro

f. 172^{v}—189. Cîntările scriptuare, care urmează după Psalmi, înc. Пѣс Мωvсѣова въ исходъ (Cîntarea lui Moisi la Ieşire).

f. 189—189^{v}. Молитва кончавшн Ψалтирь (Rugăciunea la terminarea Psaltirei).

2. f. 189^{v}—194^{v}. Тѣже молитва за въсѣ Хрістіань (*De asemenea rugăciunea pentru toţi creştinii*).

3. f. 195—200^{v}. Параклис прѣсвѧтѣи владичици нашеи Богородици (*Paraclisul preasfintei stăpînei noastre Născătoarea de Dumnezeu*).

4. f. 201—201^{v}. Fragment din Triod slav, sec. XVI.

Însemnări

f. 1^{v}. Scris pe dos, foarte şters: Барньвски Могила воєвода, Божію милостію господарь земли... слугим нашим (Barnoschi Moghilă [1]) voevod din mila lui Dumnezeu domnul ţării ... slugilor noastre ... [2])).

f. 201. Să să ştie că am dat doi florinţi şi 6 costande.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornamente în roşu şi albastru la f. 2, 83, 17^{2v}. Filigran: mistreţ. 16 rînduri pe pagină. Smiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

174.

Sec. XVI. Hîrtie. 321 f. Numerotaţia veche 1—322, socotindu-se şi foaia liminară. 29 × 21 cm.

Iaţimirski nr. 4. (Muzeul de antichităţi).

1. <*Psaltire*>

f. 1—24. Чинь како длъжен ест пѣти Ψалтірь (Rînduiala după care trebuie cîntată Pslatirea).

f. 3—248. Давида пророка и царѣ. Пѣс (David proroc şi împărat. Cîntări).

f. 129^{v}. Albă.

f. 248^{v}. Albă.

f. 249—269^{v}. Cîntările scripturare ce urmează după Psalmi.

2. <*Acatistul Maicii Domnului*>.

f. 270—298^{v}. Къ пѧтокъ ѣ недѣлѣ поста, вечер, бываетъ слоүжба Ѩкаѳістоү прѣсвѧтыѫ Богородицѫ (vineri în a 5-a săptămînă a postului, seara se face slujba Acatistului preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

3. f. 299—309. Чстныи параклис прѣсвѧтѣи владичици нашеи Богородици (*Cinstitul paraclis al preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu*).

---

[1]) Miron Barnovschi, domnul Moldovei (1626—1629).

[2]) Rupt.

www.dacoromanica.ro

4. f. 309—319 Слѫжба къ Господѫ нашемѫ Іс҃ѵ Хр҃ѵстѫ (*Slujba către Domnul nostru Iisus Hristos*).

f. 319^{v}—321^{v}. Albe.

f. 320^{v}. <Începutul Psalmului I>.

Însemnări.

f. 285 : Grigoraş Simis logo<fă>t писаѫ (am scris). (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornamente în roşu la f. 1, 3, 130. 14 rînduri pe pagină. Semiuncială mare. Legătură veche, artistică, în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

175.

1627. (f. 189^{v}). Hîrtie. 193 f. Numerotaţia veche: 1—190. 27,5 × 19,5 cm. Lipseşte începutul.

Iaţimirski nr. 5. (Muzeul de antichităţi).

1. <*Psaltire*>

Începutul lipseşte. Începe cu Psalmul 2. înc. Цѣс на Господи и на Христа его.

f. 8—8^{v}. Adaose cu cursive din Psalmul 9 în locul unei pagini ce lipseşte (sfîrşitul sec. XVII).

f. 172—187^{v}. Cîntările scriptuare ce urmează după Psalmi.

f. 187^{v}—188. Пророчѣство Заѫхріѧ wтца Предитечева (Prorocirea lui Zaharia, tatăl Înainte mergătorului).

f. 189^{v}—191. (*Încadrat*). Însemnarea scriitorului.

f. 192^{v}—193^{v}. Albe cu încercări de condei şi însemnări.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 188^{v}—191 : Изволеніемь Wтца и съ поспѣшеніемь Сына и съвръшеніем Сѫтаго Дѫха въсевидцоу и прѣблагомѫ Богоу слава и величію и въ бесконечніи вѣкы. Ѧминь. Ѩзь грѣшніи и меншіи въ иноцѣх недостоиніи Христоу рабь, монаѫ Мардаріе, съписаѫ сіѫ Ѱалтирь въ земли Оугровлахіискои въ монастыри зовомѣм Бистрица прилежещоу въ подкрыліи горы глаголемыѫ Напоуша, идеже ест потроуждѧніе и ктитори Баніа съ благословеніемь и повелѣніемь wтца нашегѡ игоумена іеромонаха кир Ѩнаніа въ сѫтѣм же монастыроу бывшоу црковномоу Хранителю и парамонарѫ великомѫ еклисіархоу кир Михаиль іеромонахѫ тогожде монастыра имже бѫди вѣчнаа памѧт.

Къ дьни благочестиваго и Христолюбиваго господина Iw Ѩлеѯандрѫ воеводы сынь Радоул воеводы и архіепископь кир Ѳеѡфил тогда прѣстателствоѫщоу Ребничьскыіе епархіи.

www.dacoromanica.ro

Трꙋдиже сѧ о семь мѣнши и послѣдни иже тъчію имѧ иночьское имѣжи дѣлаже ни мало лѣнивыи и оубоѥ҇ыи въ добродѣтелеⷯ тъщалливыже и богаты въ грѣсѣⷯ рабь рабѡм Христовѣмь, емꙋже званіе ѥст въ начѧло оубо къ пръвомꙋ четыридесѧтоѥ обрѣтает сѧ срѣднее же его и пръвое съвъкоуплѣет сѧ съ четврътым и на конци окръсть десѧтаго сто и петое обдръжеще въ лѣто ⨯ ҂ѕрлѕ, кржг слньцоу кд, лоуны аі, ѳемеліе а, индикто аі, и поставихѡм въ прѣдреченныи монастырь Бистрица въ сватѫѧ црьковь Храма оуспенїа прѣсватыѧ владичицѧ нашѧ Богородицѧ и присно дѣвы Маріѧ идеже лежет моци сватаго прѣподобнаго отца нашеѥ҇го Григорїа Декаполита, въ молбѫ и похвалы прѣсватыѧ владичицѧ нашѧ Богородицѧ и въ славѫ и чьсть иже из неѧ рождьшомоу сѧ истинномоу Господоу Богоу и Спасоу нашемоу Ісѹсѹ Христоу. Тѣмже кѡлѣнѣ прѣклонь молѧ сѧ и мило сѧ дѣѧ молим же вьсѣⷯ о Христѣ wтцѧ и братїѧ нашѧ, юные и съвъзрастныѧ и старые чьтѫше или пишѫщи, исправлѣите, нас же оусръдно на сіе дѣло потъщавшиⷯ сѧ любве ради Христовы благословлѣите, да wбои славѫще Wтца из негоже вьсѣ, Сына имже вьсѣ, Дѹха Сватаго о немже вьсѣ, Троицѧ единосѫщиѫѧ и нераздѣлимѫѧ зде оуличим съмиреніе и милость, тамо же сеѧ свѣтом озрим сѧ и благодѣтїю и вѣчныⷯ благь насладим сѧ съ вьсѣми сватыми иже wт вѣка Богоу оугожьдшими въ непрѣходимыѧ вѣкы. Ямин. Тѣмже, оубо wтци и братіе възлюбленнаа молим сѧ вашемоу боголюбію, аще бѫдет нѣгде погрѣшено несъвръшеніем оума моегѡ или виною извода или машело положеніе не бѫдет оугодно вашеи любви, аще и поносите въ правдѣ моеи ҳоудости, обаче не прокльните, нѫ благословите, поминаѫще wко ничто же въ чьловѣчѣⷯ съвръшенное имат, не писа бѡ дѹⷯ сватыи ни аггель, нѫ чьловѣкъ страстень и грѣшень и ржка бренна и тлѣнна и дѹⷯ оунылыи и окааныи.

Молите владикѫ Христа wко да вашиⷯ радї сватыⷯ молитвь и мы недостоинїи сподобим сѧ съ вами стати о десниѫ праведнаго сѫдіѫ на страшномь сѫдищоу и оуслышати благаго гласа wного: пріидѣть благословенїи wтца моего, наслѣдоуите оуготованное вам царство wт сложенїа мироу, егоже бѫди въсѣмь намь полоучити благодатіѫ и чьловѣколюбіем Господа нашего Ісѹса Христа съ нимже Отцоу коупно съ Сватымь Дѹⷯѡм, слава и дръжава, чьсть и поклонѣніе въ вѣкы вѣкѡмь. Ямин. И съвръши сѧ мѣсѧць септевріе кѝ дьны.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, Dumnezeului atotvăzător şi preabun, slavă şi mărire şi în vecii cei fără sfîrşit. Amin.

Eu păcătosul şi mai mic între călugări, nevrednicul rob al lui Hristos monahul Mardarie, am scris această Psaltire în ţara Ungrovlahiei în mănăstirea numită Bistriţa care se află la poalele muntelui numit Păpuşa, unde este truda şi ctitoria banilor, cu binecuvîntarea şi porunca părintelui nostru egumenul ieromonah chir Anania, fiind în sfănta mănăstire paznic al bisericii şi paramonar marelui eclisiarh, chir Mihail ieromonah al aceleiaşi mănăstiri, căruia fie-i veşnică pomenire.

www.dacoromanica.ro

În zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domn Io Alexandru voevod, fiul lui Radul voevod [1]) şi arhiepiscop <fiind> chir Theofil care atunci stetea în fruntea eparhiei Rîmnicului.

S-a trudit la aceasta mai micul şi cel mai de pe urmă, cel ce numai numele îl are de călugăr, lucrînd mult, leneş şi sărac în fapte bune, grăbit şi bogat în păcate, robul robilor lui Hristos, iar numele lui este : la început aşadar a patruzecea <cifră> se află lîngă cea dintîi [2]), apoi la mijloc se află o sută şi cea dintîi, se adună a patra [3]), iar la sfîrşit o sută şi cea dintîi, îmbrăţişînd pe a zecea [4]), în anul 7136 <1627> [5]), crugul soarelui 24, al lunei 11, temelia 1, indiction 11 şi am depus-o în mai înainte zisa mănăstire Bistriţa în sfînta biserică, cu hramul adormirii preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria, unde zac moaştele sfîntului, preacuviosului părintelui nostru Grigore Decapolitul, pentru rugăciunea şi lauda preasfintei noastre Născătoare de Dumnezeu şi în slava şi cinstea celui născut dintr-însa adevăratul Domn Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Deci, plecînd genuchii, rugîndu-mă şi cerînd mila, ne rugăm de toţi cei întru Hristos părinţii şi fraţii noştri, tineri şi maturi şi bătrîni, care citesc sau scriu ; îndreptaţi şi pe noi cel ce din inimă am sîrguit la această muncă, pentru dragostea lui Hristos, binecuvîntaţi-mă, pentru ca împreună să slăvim pe Tatăl din care sînt toate, pe Fiul prin care sînt toate, Treime de o fiinţă şi nedespărţită, ca să dobîndim aici împăcare şi milă, iar acolo să strălucim prin această lumină şi prin har şi să ne îndulcim de bunătăţile cele veşnice împreună cu toţi sfinţii, care din veci au plăcut lui Dumnezeu, în veacurile nesfîrşite. Amin.

De aceea deci, părinţi şi fraţi iubiţi, mă rog de iubirea voastră de Dumnezeu, dacă va fi ceva greşit din cauza minţii mele nedesăvîrşite sau din vina izvodului, sau aşezarea materiei nu va fi plăcută dragostei voastre, dacă chiar dojeniţi cu dreptate pe micimea noastră, însă nu blestemaţi, ci binecuvîntaţi, amintindu-vă că nimeni între oameni nu are desăvîrşirea, căci nu a scris Duhul Sfînt, nici înger, ci un om cu patimi şi păcătos şi mînă de lut şi pieritoare şi duh sărac sau nenorocit.

Rugaţi pe stăpînul Hristos, ca pentru rugăciunile voastre sfinte şi eu, nevrednicul, să mă învrednicesc împreună cu voi să stau la dreapta dreptului judecător la cumplita judecată şi să aud acel bun glas : Veniţi binecuvîntaţii părintelui meu, să moşteniţi împărăţia gătită vouă de la facerea lumii, care să ne fie dat nouă tuturor a dobîndi prin bunătatea

---

[1]) Alexandru Coconul, 1623—1627.

[2]) adică Ma.,

[3]) rda,

[4]) rie = Mardarie.

[5]) Data este din lunile sept.—oct. ale anului de la Facere, căci după aceea nu mai domnea Alexandru Coconul.

www.dacoromanica.ro

şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh să-i fie slavă şi stăpînirea şi cinstea şi închinarea în vecii vecilor Amin. Şi s-a sfîrşit în luna septembrie 28 zile).

f. 191. Scris-am eu dascalul Danciu. (Sec. XVIII).

f. 192. † Să se ştie de cînd am venitu eu Costandin ot Arnota la Bistriţă av<gust > 14 dni, 7219 (1711).

f. 192^{v}. Această Psaltire este a Bistriţei meseaţa iunie, leat 7220 de la naştere leat 1712; eu Onufreu ierodiacon ot Bistriţa.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate în mai multe culori ,cu vultur şi coroană. Ornamente în mai multe culori la f. 87, 172. 18 rînduri pe pagină. Semuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Ţara Romînească la mănăstirea Bistriţa de Mardarie monah. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

176.

1503 (f. 270). Hîrtie. 270 f. (Numerotaţia veche 1—268). 28 × 19 cm. Şters de apă, în special cerneala roşie.

Iaţimirski nr. 6. (Muzeul de antichităţi).

<*Evangheliar*>

f. 1. Єже wт Іwанна свѧтоє Єvаггєлін въ свѧтую и великоую нєдєлню ПасХы (A lui Ioan sfînta Evanghelie la sfînta şi marea duminică a Paştilor).

f. 1—188^{v}. Urmează textele evanghelice ce se citesc în biserici la sărbătorile mobile în legătură cu Paştile şi apoi ale duminicilor de peste an.

f. 188^{v}. Сказь гласовом Єvаггєліам Вьскрѣсным, Апостолоу, Єvаггєлію (Lista glasurilor Evangheliilor Învierii, Apostolului, Evangheliei).

f. 189—267. Съборник въ нiєм сказѣє⟨тъ⟩ главы коємуждо (Sinaxar în care se spun capitolele fiecărei <Evanghelii>). Restul titlului şters de apă.

Începe cu luna septembrie pînă în august. Se indică pasajele din Evanghelii, care se citesc la sărbătorile din fiecare lună.

f. 267—270. Єvаггєліа различна на вьсакѫ потрѣбѫ (Evanghelii diferite, pentru orice nevoie).

Urmează indicaţii privind evangheliile şi tipicul bisericesc.

f. 270^{v}. Albă.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 270. Благоволiєнiєм Отца и поспѣшєнiєм Сына и съдѣйствiєм Свѧтаго Дѫха, исписа сє сіа книга въ мо⟨на⟩стыри Рылацѣи въ Храмѣ прѣподобнаго отца нашего Iw⟨анна⟩ Рылскаго, повелѣнiєм отца нашего игумена iєрмw⟨на⟩Х Θєwктіста в лѣт, ѕ и аі, кроуг слньцѫ аі, лѫны θі, Θємєліє в индиктіwн ѕ, писа таХа мwнаХ Спіридон потрѫжденiєм же множѫе брат нашего iєрмw⟨на⟩Х Анастасіа, Богь да спасеть писившиХ и помилѫєт чьтоуцiиХѣ. Аминъ.

www.dacoromanica.ro

Къ тоже лѣт прѣстави сѧ wтьць наш игѹмень іермw⟨на⟩Х Θеwктїстъ, мѣсѧца маіа ї, на сѧтаго апостола Сїмwна Зїлота, емоуже Христос на брак приде и водѹ въ вино прѣложи.

(Cu binecuvîntarea Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu făptuirea Sfîntului Duh, s-a scris această carte în mănăstirea Rilo, în hramul preacuviosului părintelui nostru Io⟨n⟩ de Rilo, cu porunca părintelui nostru, egumenul ieromonah Theoctist în anul 7011 ⟨1503⟩, crugul soarelui 11, al lunei 19, temelia 4, indictionul 6. A scris aşa zisul monah Spiridon şi cu trudă multă a fratelui nostru ieromonahul Anastasie. Dumnezeu să mîntuiască pe cei ce au scris şi să miluiască pe cei ce citesc. Amin.

În acelaşi an a răposat părintele nostru igumenul ieromonah Theoctist, luna mai 10, la sfîntul apostol Simon Zilot, la nunta căruia a venit Hristos şi a transformat apa în vin).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 1. Filigran : mănuşe cu stea în vîrful unui deget. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Bulgaria, la mănăstirea Rilo, de Spiridon monah. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

177.

Sec XVI (început). Pergament. 130 f. 34 × 25 cm. Lipsesc începutul, sfîrşitul şi foi după p. 1^{v} şi 63^{v}. Foile tăiate în colţul din dreapta, jos.

Iaţimirski nr. 8 (Muzeul de antichităţi). (Il datează din sec. XV).

⟨*Tetravanghel*⟩

Începutul lipseşte.

f. 1—1^{v}. Evanghelistar (sfîrşitul lipseşte).

f. 2—10^{v}. ⟨Evanghelia lui Matei⟩. Începutul lipseşte; începe cu cap. 108. Cap. XXVI, v. 33, înc. .. се о тебѣ азъ николиже сбланнїо се рече.

f. 11—12. Главы Єѵаггелїа еже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 12—13. Прѣдословїе еже wт Марка сѧтаго Єѵаггелїа (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Marcu) ⟨De Theofilact al Bulgariei⟩.

f. 13^{v}. Albă.

f. 14—60. Єже wт Марка сѧтое Благовѣстованїе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 60^{v}—62. Єже wт Лѹкы сѧтаго Єѵаггелїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 62^{v}—63. Прѣдословїе еже wт Лоукы сѧтаго Єѵаггелїе (Predoslovia sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 63^{v}. Albă.

Urmează o lacună.

www.dacoromanica.ro

f. 64—130^{v}. <Evanghelia de la Luca>. Începutul lipseşte. Începe cu mijlocul cap 2 şi merge pînă la mijlocul cap. 103.

Sfîrşitul lipseşte, precum şi întreaga Evanghelie a lui Ioan.

Tıtluri şi iniţiale cu roşu, albastru sau aur. Iniţiale ornate. Ornamente artistice în culori la f. 14, 60^{v}. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în piele şi pînză. Scris probabil în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

178.

Sec. XVI. Hîrtie. 361 f. 21 × 16 cm. În numerotaţie s-au omis : o foaie între f. 197 şi 198 şi o foaie între f. 334 şi 335.

Iaţimirski nr. 13. (Muzeul de antichităţi).

<*Tetravanghel*>

f. 1—4. Начьнаєм Третоєвангєліє (Începem Tetravanghelul).

f. 4^{v}. Albă.

f. 5—7. Єже wт Матѳєа сѫтаго Єvангєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 7—11. Ѳєѡфилакта архіепископа Ѡхридскаго, прѣдословіє єже wт Матѳєа сѫтаго Єvангєліа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Ohridei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 11^{v}. Albă.

f. 12—107^{v}. Єже wт Матѳєа сѫтаго Єvангєліа (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 107^{v}—108^{v}. Єже wт Марка сѫтаго Єvангєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 109—110^{v}. Прѣдословіє єже wт Марка сѫтаго Єvангєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 111—168. Єже wт Марка сѫтоє Єvангєліє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 168—170^{v}. Єже wт Лѫкы сѫтаго Єvангєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 170^{v}—171. Прѣдословіє єже wт Лоукы сѫтаго Єvангєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelei de la Luca).

f. 171^{v}—172^{v}. Єже wт Лѫкы сѫтоє Єvангєліє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f.173—267. Єже wт Лѫкы сѫтоє Єvангєліє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 267^{v}. Єже wт Іѡанна сѫтаго Єvангєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

www.dacoromanica.ro

f. 268—270. Прѣдіслоⷡіе еже wт Іwанна сѫтаго Ѥwаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 270^{v}. Albă.

f. 271—342^{v}. Ѥже wт Іwанна сѫтое Ѥwаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 343—349^{v}. Сказаніе прѣемлющее вѣсего лѣто чисало Ѥѵаггелско (Spunere cuprinzînd numărul Evangheliilor pe tot anul). *Cuprinde diferite table pentru folosirea Evangheliilor, pe tot anul, în post, la vecernie şi utrenie, precedate de o introducere.*

f. 349^{v}—357^{v}. Съборникъ съ Богомь ѕ̄ тим мѣсѧцемь (Sinaxar cu Dumnezeu al celor 12 luni).

f. 357^{v}—358^{v}. Ѥваггеліа различна и вѣсѣкѫ потрѣбѫ (Evanghelii diferite pentru orice trebuinţă).

f. 358^{v}. Й се, како чѣтет сѧ вес Тетраеваггелъ великѫѫ недѣлѫ (Iar aceasta : cum se citeşte întregul Tetravanghel al Săptămînii mari).

f. 359. Оꙋказъ гласовомь и Ѥваггеліам вѣскресным и Йпостолъ и Ѥваггелію (Arătarea glasurilor şi Evangheliilor învierii şi a Apostolului şi a Evangheliei).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 5, 12, 111, 173, 271. Primele 4 foi adăugate ulterior, scrise de altă mînă. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate artistic. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

179.

Sec. XVI. Hîrtie 314 f. 32 × 22 cm. Lipseşte începutul. Proastă conservare; marginile foilor putrezite de umezeală, la unele dintre foi lipseşte colţul drept jos, iar de la f. 296, părţi din text.

Iaţimirski nr. 14. (Muzeul de antichităţi). (Cu data „mijlocul sec. XVI (anii 1552—1561)", însă data aceasta lipseşte în ms., locul fiind rupt).

‹*Tetravanghel*›

f. 1—1^{v}. ‹Capitolele Evangheliei de la Matei, care concordă cu celelalte Evanghelii, începînd cu cap. 42›[1]). Începutul lipseşte.

f. 1^{v}—4^{v}. Θеѡфилакта арχіепископа Ѡχридска‹го›, прѣдисловіе еже wт Матѳеа сѫтаго Ѥwаггеліе (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Ohridei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 5—83^{v}. Ѥже wт Матѳеа сѫтое Ѥwаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Matei).

[1]) Această concordanţă se stabileşte, mai jos, şi pentru celelalte evanghelii.

www.dacoromanica.ro

f. 84—85. Єже wт Марка сѧтаго Єvаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 85—86^{v}. Прѣдисловіе wт Марка сѧтаго Єvаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 87—134^{v}. Єже wт Марка сѧтое Благовѣствованіе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 135—136^{v}. Єже wт Лоукы сѧтаго Єvаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 138—226. Єже wт Лѹкы сѧтое Єvаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 226^{v}. Єже wт Іwанна сѧтаго Єvаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 227—229^{v}. Прѣдіслоⷪіе еже wт Іwанна сѧтаго Єvаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 230—298. Єже wт Іwанна сѧтое Єvаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 298^{v}—299^{v}. Сказаніе прѣемлѧщее вѣсего лѣта число Єvаггелское (Arătare a numărului Evangheliei pe tot anul).

f. 299^{v}—307^{v}. Сказаніе еже на вѣсѣкъ дьнь длъжно ест глаголѣти сѧ евaггеліе неделѧм вѣсего лѣта (Arătare a evangheliilor care trebuie spuse în duminicile de peste tot anul).

f. 307^{v}—312^{v}. Събwрникъ съ Богомъ ѕ̄ мѣсѧцемь (Sinaxar cu Dumnezeu a celor 12 luni).

f. 312^{v}—313. Єvаггеліа различна на вѣсѣкѫ потрѣбѫ (Diferite evanghelii pentru orice trebuință).

f. 313—313^{v}. Й се како чьтет сѧ Тетраєvаггель въ велии недели (Şi aceasta cum se citeşte Tetravanghelul în Săptămîna mare).

f. 313^{v}—314. Сказанїе како подобает wбрѣтати повѣседьневнаа Єvаггеліа (Arătare cum se cuvine să se afle Evanghelia zilnică).

f. 314. Оуказ гласwвwм іеvаггелїам вѣскрѣсным и апостолwм і Єvаггеліа (Arătarea glasurilor evangheliilor învierii şi ale Apostolului şi ale Evangheliei).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 314^{v}. Йвраміе ермонаХ̄ исписа сіе Тетроєvаггелъ в лѣто... (Ieromonahul Avramie a scris acest Tetravanghel în anul...). Restul rupt.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 5, 87, 138, 230. Filigran : stemă. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn (deteriorată). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

180.

Sec. XVI (prima jumătate). Hîrtie. 236 f. 27 × 19 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul, precum şi foi după f. 3^{v}, 14^{v}; unele foi desprinse şi rupte şi cu bucăţi lipsă. Ultimele trei foi încurcate la legat; după f. 234, urmează f. 236.

Iaţimirski nr. 16. (Muzeul de antichităţi).

‹ *Tetravanghel* ›

f. 1—60. ‹Evanghelia de la Matei›. Începutul lipseşte; lipsesc zacialele 1—4 şi începutul zacialei 5.

f. 60—60^{v}. Главы Єѵаггеліа еже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 60^{v}—62. Прѣдсловіе еже wт Марка сѫтаго Єѵаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 62^{v}. Albă.

f. 63—104^{v}. Єже wт Марка сѫтоє Єѵаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 104^{v}—106. Єже wт Лѹкы сѫтаго Єѵаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 106. Прѣдіслоѵіе еже wт Лѹкы сѫтаго Єѵаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 107—177^{v}. Єже wт Лѹкы сѫтоє Єѵаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 178. Главы Єѵаггеліа еже wт Іѡанна (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 178—180. Прѣдіслоѵіе еже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 180^{v}. Albă.

f. 181—233^{v}. Єже wт Іѡанна сѫтоє Єѵаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 234 şi 236. Съборник съ Богомь в҃і мѣсѧцем показѹѭ главы коемѹждо єѵаггелю (Sinaxar cu Dumnezeu al celor 12 luni arătînd capitolele fiecărei evanghelii); fragmente: septembrie 1—20, ianuarie 14—31 şi februarie 1—3.

f. 235—235^{v}. Diferite evanghelii pentru orice trebuinţă.

Începutul lipseşte.

f. 235^{v}. Ꙗ сє како чьтет сѧ Тетраєѵаггелъ вь велии недєле на часѣХ, вес Тетраєѵаггелъ (Şi aceasta cum se citeşe Tetravanghelul în Săptămîna mare la ceasuri, întreg Tetravanghelul).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în mai multe culori la f. 63, 107, 181, 234. Filigrane: cerc cu un desen în trei lobi, ancoră, secure. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Molodva. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

181.

Sec. XVI. Hîrtie. 257 f. 22 × 14 cm. Lipsesc începutul, sfîrşitul şi foi după f. 11^{v}. La începutul manuscrisului se văd urmele, la cotor, a 16 foi rupte.

Iaţimirski nr. 17 (De la Muzeul de antichităţi).

‹*Tetravanghel*›

f. 1—59. ‹Evanghelia de la Matei›. Începutul lipseşte : cap. 1—21 şi începutul cap. 22.

f. 59—60. Главы Єѵаггелїам еже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 60—61^{v}. Прѣдисловіе еже wт Марка сѫтаго Благовѣствованіе (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 62—108. Єже wт Марка сѫтое Благовѣствованіе (Sfînta Evanghelie de la Marcu)

f. 108—109^{v}. Єже wт Лоукы сѫтаго Єѵаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 110. Прѣдисловіе еже́ wт Лоукы сѫтаго Єѵаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 111—184. Wт Лѫкы сѫтое Благовѣствованіе (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 184. Єже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 184—186. Прѣдисловіе еже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 186^{v}. Albă.

f. 187—238^{v}. Єже wт Іѡанна сѫтое Єѵаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 239. Albă.

f. 240—249^{v}. Evanghelistar. Сказаніе еже на вѣсѣк дьнь длъжень єст глаголѣти сѫтое Єѵаггеліе (Spunere pe fiecare zi, cum este datoria să se spună sfînta Evanghelie).

f. 249^{v}—250^{v}. ‹Diferite evanghelii pentru orice trebuinţă›. (Fără titlu).

f. 251. Єѵаггеліа вѣскрѣснаа и апостолъ (Evangheliile şi apostolul învierii.)

f. 252—257^{v}. Minologhiu. Съ Богомъ съборникъ вї-мь мѣсѧцемь (Cu Dumnezeu, sinaxar al celor 12 luni). Merge pînă la 11 iulie. Lipseşte sfîrşitul.

Extrase publicate de Miletic, Дако-Ромънните în Сборникъ, IX, p. 206.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris probabil în Transilvania. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

182.

Sec. XVI. Hîrtie. 259 f. 27 × 20,5 cm. Lipsesc foi după f. 119 ; foi mutilate la sfîrşitul manuscrisului.

Iaţimirski nr. 18. (Muzeul de antichităţi).

‹*Tetravanghel*›

f. 1—2. Єже wт Маѳеа главы сѫтаго Єѵаггеліа (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 2—4ᵛ. Ѳеофілакта арХіепископа Блъгарскаго, прѣдісловіе еже wт Маѳеа сѫтаго Єѵаггеліа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 5. Albă.

f. 6—74ᵛ. Єже wт Матѳеа сѫтое Благовѣстіе (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 75—76. Главы Єѵаггеліа еже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 76—77. Прѣдісловіе еже wт Марка сѫтаго Єѵаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 77ᵛ. Albă.

f. 78—119. Wт Марка сѫтое Благовѣствованіе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 119ᵛ. Albă.

f. 120—189ᵛ. ‹Evanghelia de la Luca›. (Începutul lipseşte ; lipsesc zacialele 1—2 şi începutul zacialei 3).

f. 190. Главы Єѵаггеліам еже wт Іѡанна (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 190ᵛ—192ᵛ. Прѣкісловіе еже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 193—247ᵛ. Єже wт Іѡанна сѫтое Благовѣствованіе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 248—257ᵛ. Съборникъ съ Богомъ вї мѣсѧцомъ (Sinaxar cu Dumnezeu al celor 12 luni).

f. 257ᵛ—258ᵛ ‹Diferite evanghelii pentru orice trebuinţă›.

f. 259. Tipicul glasurilor şi Evangheliilor Învierii la utrenie.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 259ᵛ. Слава... вѣкы. Ѧмин (Slavă.... în veci, amin).

Titluri şi iniţiale cu aur, roşu şi albastru. Ornamente în culori la f. 1, 6, 75, 78, 190, 193, 248. (Iaţimirski, Catalog, p. 301, afirmă că ornamentele sînt lucrate mai tîrziu decît manuscrisul şi după modelul celor din manuscrisele moscovite din sec. XVI). Filigran : două semilune unite cu o linie. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate (deteriorată). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

183.

Sec. XVI. Hîrtie. 187 f. 28 × 20 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul; f 141—143 legate greşit după f. 145; f. 159—163 legate greşit după f. 182.

Iaţimirski nr. 19. (Muzeul de antichităţi).

‹*Tetravanghel*›

f. 1—43^{v}. ‹Evanghelia de la Matei›. Începutul lipseşte; lipsesc cap. 1—16, iar din 17 sînt numai 4 rînduri de la sfîrşit.

f. 44—44^{v}. Главы Єваггеліа еже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 44^{v}—45^{v}. Прѣдисловіе еже wт Марка сватаго Єваггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 46—79. Єже wт Марка сватое Єваггеліе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 79^{v}—80^{v}. Єже wт Лѫкы сватаго Єваггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 81. Прѣдисловіе еже wт Лѫкы сватаго Єваггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 81^{v}. Albă.

f. 82—139 Єже wт Лѫкы сватое Єваггеліе (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 139^{v}. Главы Єваггеліа еже wт Іwанна (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 140. Прѣдисловіе еже wт Іwанна сватое Єваггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 142—184^{v}. Єже wт Іwанна сватое Єваггеліе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 185—187^{v}. Съборникъ съ Богомъ вї мѣсѧцемъ (Sinaxar cu Dumnezeu al celor 12 luni), de la 2 ianuarie pînă la 31 august. Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 46, 79^{v}, 82, 142. Filigran: cîrlig 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

184.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie. 355 f. 21,5 × 16,5 cm. Lipsesc începutul, sfîrşitul şi foi după f. 131^{v}, 264^{v}.

Iaţimirski nr. 20. (De la Muzeul de antichităţi).

‹*Tetravanghel*›

f. 1—50^{v}. ‹Evanghelia de la Matei›. Începutul lipseşte: cap. 1—73 şi începutul cap. 74.

www.dacoromanica.ro

f. 51—52^{v}. Єжє wт Марка сватаго Євангєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 53—55. Прѣдисловїє єжє wт Марка сватаго Євангєлїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 55^{v}. Albă.

f. 56—128. Єжє wт Марка сватоє Благовѣствованїє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 128—130^{v}. Єжє wт Лѹкы сватаго Євангєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 130^{v}—131^{v}. Прѣдїсловїє єжє wт Лѹкы сватаго Євангєлїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 132—261. <Evanghelia de la Luca>. Începutul lipseşte: cap. 1 şi începutul cap. 2.

f. 261. Єжє wт Іѡанна сватаго Євангєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 261^{v}—264. Прѣдїсловїє єжє wт Іѡанна сватаго Євангє⟨лїа⟩ (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 264^{v}. Albă.

f. 265—352^{v}. <Evanghelia de la Ioan>. (Lipseşte începutul zacialei 1).

f. 353—355^{v}. Сказанїє прѣємлющєє вѣсєго лѣта число Євангєльскоє (Spunere cuprinzînd numărul Evangheliei pe tot anul).

Lipseşte sfîrşitul.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 51, 56, 128, 353. Filigran: mistreţ. 16 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătura modernă în pînză. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

185.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie. 175 f. 33,5 × 22,5 cm. Lipseşte începutul. Iaţimirski nr. 21. (Muzeul de antichităţi).

<*Tetravanghel*>

f. 1. Albă. Adăugată la legat.

f. 1^{v}. Însemnare (v. mai jos).

f. 2—3^{v}. Θєѡфилакта арХіепископа Блъгарскаго, прѣдїсловїє и ѹказъ єжє wт Матѳєа сватаго Євангєлїа (Predoslovia şi tipicul lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 4—40^{v}. Єжє Благовѣствованїє сватаго wт Матѳєа (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 41. Єжє́ wт Марка сватаго Євангєлїа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 42. Прѣдїсловїє єжє wт Марка сватаго Євангєлїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

www.dacoromanica.ro

f. 43—71. Єжє wт Марка сватоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 71ᵛ—72ᵛ. Єжє wт Лѫкы сватаго Євангєліа (<Capetele> sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 73. Прѣдисловіє єжє wт Лѫкы сватаго Євангєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 73ᵛ. Albă.

f. 74—123. Wт Лѫкы сватоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 123—123ᵛ. Єжє wт Іwанна сватаго Євангєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 123ᵛ—125. Прѣдисловіє єжє wт Іwана сватаго Євангєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 125ᵛ. Albă.

f. 126—162ᵛ. Єжє wт Іwанна сватоє Євангєліє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 163—167. Съборникъ вї-мь мѣсацємь сказѫ главы коємѫждо Євангєліѧ (Sinaxar pe 12 luni spunînd capete le fiecărei Evanghelii).

f. 167—173. <Evanghelistarul>: Начало съ Богомъ съборникъ $\overline{д}$ евангєлист (Începutul cu Dumnezeu al sinaxarului celor 4 evanghelişti).

f. 173ᵛ. Albă.

f. 174. Tipicul glasurilor Evangheliilor Învierii şi a apostolului.

Însemnări

Pe f. 1ᵛ: † Исписах <am scris> popu Stanciulu ot Negroşu, să să ştie [ie] că s-au prăstăvitu prioteasa Mariia la Păresimi, în zioaa de Cristopoclonenie <închinarea crucii> şi ao ramasu popa săracu şi 7 coconi: Sahira 16 aaii şi Dobra de 13 aaii şi Voica de 9 aaii şi Anghelu de 8 aaii şi Dobre [şi] 4 ai şi Marina 6 ai şi Zaharii i de tri loni, много плачнт на сєго врѣмє 71 [20]34. Исписах (Mult au plîns la acea vreme 7134 (1626). Am scris). Şi a f[v]osti domn [o] Alixa <n> dru voiv<o>de şi au morit[o] şi Radol[o] voivode ato<n>ce... adosu mort[o] de la Moldova [1]) şi-u vost... ostu rău fveri same.

Pe f. 40ᵛ: Scris-amu eu popa Stanciulu de rî<n>dulu aceşti cărţi dupia mortia me [hi] să hvi lu Anghilu să hvie pomianiă că-mi iaste feciori, să zichia вєчнаємѫ памѧть (vecinica lui pomenire).

f. 125: Wо Ѣснє⟨сѣ⟩ні Господнє wт бїтїє въ лѣто × $\overline{зр[s]гї}$, въ днї [в] Радоѹл сина Мих҃ннви водъ († După Înălţarea Domnului în anul 7113 (1605) în zilele lui Radul fiul lui Mihnea vodă) [2]).

---

[1]) În 1626 a murit în Moldova Radu Mihnea, iar în Ţara Romînească domnea Alexandru Coconul.

[2]) Data greşită, la 1605 domnea în Ţara Romînească Radu Şerban.

www.dacoromanica.ro

f. 162^{v}. Adecă iau popa Antonie si să ştie precum am petrecut această carte de 4 ori. (începutul sec. XVIII).

f. 174 : † Сію книгѫ глаголеми Тетроєѵаггеліе свезан попа Кръстѣ синъ попа Гєрге († Această carte numită Tetravanghel a fost legată de popa Cîrstea, fiul lui popa Gherghe).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în mai multe culori la f. 2, 4, 42, 43, 71, 74, 126. Filigran : ancoră într-un oval. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate, deteriorată. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

186.

Sec. XVI. Hîrtie, 346 f. 26 × 18 cm. Lipseşte începutul şi foi după f. 1^{v}, 3^{v}, 23^{v}, 64^{v}, 65^{v}, 138^{v}, 148^{v}, 200^{v}, 241^{v}, 242^{v}, 245^{v}, 327^{v}. La f. 1, 137, 339 s-au decupat miniaturile.

Iaţimirski nr. 22 (ca fiind scris în Rusia nordică cu ortografie rusă). (De la Muzeul de antichităţi).

‹*Tetravanghel*›

f. 1. Cuprindea o miniatură ce a fost decupată. Ulterior, s-a făcut o însemnare (v. mai jos).

f. 1^{v}. Iniţial albă, apoi continuarea notei de pe f. 1.

f. 2—3^{v}. ‹Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la Evanghelia de la Matei›. Lipseşte începutul.

f. 4—64. ‹Evanghelia de la Matei›. Lipseşte începutul şi zacialele 26—76.

f. 64^{v}. Iniţial albă, apoi o însemnare chirilică romînească din sec. XVIII cu text bisericesc fără valoare.

f. 65. ‹Capetele Evangheliei de la Marcu›. Lipseşte începutul.

f. 66. ‹Predoslovia la Evanghelia de la Marcu›. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.

f. 67—136. ‹Evanghelia de la Marcu›. Lipseşte începutul.

f. 136^{v}. Albă.

f. 137—139^{v}. Єжє wт Лоукы сѫтаго Єѵаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 140—241*. ‹Evanghelia de la Luca›. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.

f. 242. На сѫтоую ПасХѫ на лнтѵргіи (‹Evanghelia› ce se citeşte în ziua de Paşti la liturghie).

f. 243—245^{v}. ‹Predoslovia la Evanghelia de la Ioan› Lipseşte începutul.

f. 246—327. ‹Evanghelia de la Ioan›. Lipseşte începutul.

f. 327^{v}. Albă.

f. 328—338^{v}. ‹Minologhiul›. Lipseşte începutul.

f. 339—346^{v}. ‹Evanghelistar›. Titlul decupat.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

f. 1. ...и при прєwсвящєнномъ Ѵнтоніє митрополита вьсєа Рѕсіи рwд Иванов написан wт дрѵгон дьцки исподніє положил сїє Ѳѵаггєліє Тетрw в цєркwв къ свѧтон живоначалнон Тронце да къ свѧтомѵ великомѵ...

(... Şi în vremea preasfinţitului Antonie mitropolit a toată Rusia neamul Ivanov scris pe foile de mai jos a pus acest Tetravanghel în biserica sfintei începătoarei de viaţă Treimi şi către sfîntul marele...). (Sec. XVI).

f. 139ᵛ. И которон свящєнник и дїакон ѵ того Храма ѵчнет слѵжити и того Ѳѵангиліѧ с прєстола не сности и тѣХ минѣи нс того Храма не вынести и дѣла до нихˇ нѣт никомѵ, ни моємѵ родѵ. Ѵ потѣм бы книгам пѣли, а мою дѵшю поминали и мон родїтєли.

(Şi care preot şi diacon va avea a sluji în această biserică, această Evanghelie să n-o ridice de pe prestol şi aceste mineie din această biserică să nu le scoată şi să nu aibă treabă cu ele nimeni, nici neamul meu. Şi de vor sluji pe aceste cărţi şi sufletul meu şi al părinţilor mei să-l pomenească). (Sec. XVI).

f. 4—8. Свѧтаго дѵХа рабъ Божнї Ѵввакѵм надал сню дѵшєполєзнѵю книгѵ рєкомѵю... вѣчнимн часы мает непорѣшонна читати. Ѵ дѣХовны, которы мает быти повннен за єго wтпѵщєнне грѣХо Господа Бога просити.

(.... a Sfîntului Duh, robul lui Dumnezeu Avacum a dat această carte folositoare sufletului numită... care vremuri veşnice să se citească neclintit. Iar faţa bisericească care va fi, să fie dator să ceară Domnului Dumnezeu iertarea păcatelor lui). (Sec. XVII).

În interiorul scoarţei de la urmă : † Să să ştie cini ne-au tipărit această Ivaghele în zilili preasfin<s>ţitului domnului nostru Ca<n>timir [1]) voivod şi părintelui mitropolit Eftimii, să să ştie. V léto 7208 (1700) octombrie.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamentele au fost decupate, se mai văd urme pe f. 1. Filigrane : tiară, mistreţ, mînă cu o coroană deasupra, stemă. Foile de la urmă (344—346ᵛ) scrise în sec. XVIII, în locul celor ce lipseau. 17 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente şi cruce. Scris în Ucraina. Şlavă bisericească de redacţie rusească, cu influenţe medio-bulgare. De la Muzeul de antichităţi.

187.

Sec. XVI. Hîrtie. 103 f. 32 × 21 cm. Lipseşte sfîrşitul şi foi după f 9ᵛ. Multe foi desprinse, iar unele avînd lipsă părţi din text.

Iaţimirski nr. 23. (Muzeul de antichităţi).

<Tetravanghel>

f. 1—7ᵛ. Сказаніе прѣємлѧще вьсєго лѣта чисто Ѳѵагєлскоє (Spunere cuprinzînd numărul Evangheliilor pe tot anul).

[1]) Antioh Cantemir, domnul Moldovei.

www.dacoromanica.ro

f. 7^{v}—9^{v}. Єже wт Матѳеа Єvаггеліа главы (Capetele Evangheliei de la Matei).

f. 9^{v}—11. Ѳеѡфилакта арχіепископа ѠХридскаго, прѣдословіе Єvаггеліа еже wт Матѳеа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Ohridei, la Evanghelia de la Matei).

f. 11. Albă^{v}.

f. 12—84. Єже wт Матѳеа сѫтаго Благовѣствованіе (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 84—85. Єже wт Марка сѫтаго Єvаггеліа главы (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 85—85^{v}. Прѣдословіе еже wт Марка ⟨сѫтаго Єvаггеліа⟩ (Predoslovie la ⟨sfînta Evanghelie⟩ de la Marcu).

f. 86—103^{v}. Єже wт Марка сѫтоє Єvаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Marcu). Numai pînă la cap 30, restul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 1, 12, 86. Filigran : ancoră. 19 şi 12 rînduri pe pagină ; f. 2—9 ^{v} pe două coloane. Nelegat. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

188.

Sec. XVI. Hîrtie. 20 f. 28 × 21 cm. Lipsesc foi după f. 15^{v}. Este numai un fragment, lipsind cea mai mare parte a textului.

Iaţimirskki nr. 24. (Muzeul de antichităţi).

⟨*Tetravanghel*⟩

f. 1—1^{v}. Сказаніе прѣємлющее въсего лѣта число Єvаггелское (Spunere cuprinzînd numărul Evangheliei pe tot anul).

f. 1$^{v}_{s}$—5^{v}. Казаніе еже на въсѣкъ дьнь дължное глаголѣти сѧ Єvаггеліе недѣлѣм въсего лѣта (Spunere a Evangheliei care trebuie să se spuie în fiecare zi în săptămînile din tot anul)

f. 5^{v}—6^{v}. Єже wт Матѳеа сѫтаго Єvаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 7—9 Ѳеѡфилакта арχіепископа ѠХридскаго, прѣдісловіе Єvаггеліа wт Матѳеа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Ohridei, la Evanghelia de la Matei).

f. 9—1 ^{v}. Єже wт Матѳеа сѫтоє Благовѣстіе (Sfînta Evanghelie de la Matei). Numai cap 1—15 şi începutul cap. 16.

f. 16—18^{v}. ⟨Minologhiul⟩. Numai de la 31 ianuarie înainte, începutul lipseşte.

f. 19—19^{v}. Єvаггеліа различна на всѣχѫ потрѣбѫ (Evanghelii diferite pentru orice trebuinţă).

f. 19^{v}—20. Ꙗ сѣ како чьтет сѧ Тетраєvагель въ великѫѭ недѣлѣ (Şi aceasta : cum se citeşte Tetravanghelul în Săptămîna mare).

www.dacoromanica.ro

f. 20^{v}. Indicația glasurilor pentru cîntarea Evangheliei și a Apostolului.

Însemnări

Însemnarea scrutorului manuscrisului

Pe f. 8^{v} : † Помѣни, Господи Петръ Оурѣкє въ цαрствι своємъ († Pomenește, Doamne, pe Petre Ureche în împărăția ta).

Titluri și inițiale cu roșu. Ornamente în culori la f. 1 și 9. Filigran : secure sau halebardă. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente animale și florale (deteriorată). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la Muzeul de antichități.

189.

1635 (f. 22^{v}). Hîrtie. 285 f. 31,5 × 20,5 cm. Lipsesc foi după f. 24 și la sfîrșit Iațimirski nr. 25. (Muzeul de antichități).

< *Tetravanghel* >

f. 1—1^{v}. Сказаніє пріємлѣщє въсєго лѣта число Єvαггєл (Spunere cuprinzînd numărul Evangheliilor pe tot anul).

f. 1^{v}—8^{v}. Сказаніє єже на въсѧкь дєнь дѣжно єст глаголѣти сѧ Єvαггєліє, нєдѣлѧмь въсєго лѣта (Spunere a Evangheliei care trebuie spusă în fiecare zi a săptămînilor din tot anul).

f. 8^{v}—10^{v}. Єже wт Матθєа сѧтаго Єvαггєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 11—12^{v}. Θєωфилакта αрхієпископа Ѻрхідскаго, прѣдисловіє Єvαггєліа єже wт Матθєа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Ohridei, la Evanghelia de la Matei).

f. 13—13^{v}. Albă, adăugată la legat.

f. 14—87. Єже wт Матθєа сѧтаго Єvαггєліа (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 87—88. Главизни Єvαггєліа єже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 88—89. Прѣдисловіє єже wт Марка сѧтаго Єvαггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 89^{v}. Albă.

f. 90—137. Єже wт Марка сѧтоє Єvαггєліє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 137—138$^{v}_{a}$. Єже wт Лѫкы сѧтаго Єvαггєліа главизни (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 138^{v}—139. Прѣдисловіє єже wт Лѫкы сѧтаго Єvαггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 139^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

f. 140—220. Ѡт Лѹкы сватоѥ Благовѣстїѥ (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 220—220^{v}. Ѥже wт Іwанна сватаго Ѥvаггелїѥ главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 220^{v}—222. Прѣдсловїѥ иже wт Іwанна сватаго Ѥvаггелїа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 222^{v}. Însemnarea scriitorului (v. mai jos).

f. 223—279^{v}. Ѥже wт Іwанна сватоѥ Ѥvаггелїѥ (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 280. Albă, apoi completată cu o însemnare (v. mai jos).

f. 280^{v}. Albă.

f. 281—285^{v}. Съборникъ съ Богом починаѥм бі-тим мѣсацем (Începem cu Dumnezeu, sinaxarul celor 12 luni). Lipseşte sfîrşitul (1 mai—31 august).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 222^{v}. Къ имѫ Ѡтца и Сына и Сватаго Дѹха въ єдиномъ Божествѣ, почѧ сѧ сіа благословесная кніга именем Тетръєваггелїѥ и съвръшн сѧ ржкож мнwго грѣшнаго и оуничнженнаго раба Божего Гргорїа Хѹбочанѹл, бѣ бо лѣты млад ꙗко 24, возрастом мал, понежѥ, wтцы сватїи и дїакони и грамотицы исправлѣнтѥ, четше гдѣ же обрѣщѣтѥ что съгрѣшенїа моего и вы покрыванте своимн благоразѹмїем, а вас Хрнстос Богъ простнт молитвамн сватыХ своиХ и царствѹ небесномѹ въдварнт вас в вѣкы. Ѧмнн. Ѣ лѣтw ✕ ѕрмг, а wт рождества Хрнстова ✕ ахле в дьнн благочнстнваго господнна земли Молдовлахїнскон Іwана Васнлїѥ воєводѫ, мѣсаца генѹара съвръшн сѧ, дьнѫ кѳ.

(În numele Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh într-o singură Dumnezeire s-a început această binecuvîntată carte anume Tetravanghel şi s-a săvîrşit cu mîna preapăcătosului şi a umilului rob al lui Dumnezeu Grigorie Huboceanul; era însă tînăr de ani, de 24, mic de statură. Deci, sfinţi părinţi, diaconi şi grămătici, citind, îndreptaţi unde veţi afla ceva greşeală a mea şi voi acoperiţi-o prin înţelepciunea voastră, iar pe voi Hristos Dumnezeu vă va ierta cu rugăciunile sfinţilor săi şi în împărăţia cerească vă va aşeza pe voi în veci, amin : în anul 7143, iar de la naşterea lui Hristos 1635, în zilele binecinstitorului domn al Moldovlahiei Ioan Vasile voevod, s-a sfîrşit în luna ianuarie, ziua 29).

Alte însemnări

f. 280 : † Că de a hi cerul tot hîrtie şi stélele tot diiaci şi marea tot cerneală şi iarba tot condéa, încă n-ar putea scrie păcatele oamenilor (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu şi în mai multe culori la f. 13, 90, 140, 223, 281. Filigran : stemă. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în catifea şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

190.

Sec. XVII (prima jumătate). Hîrtie. 208 f. 20 × 14,5 cm.
Iaţimirski nr. 26 .(Muzeul de antichităţi).

<Tetravanghel>

f. 1—1ᵛ. Єже wт Матѳеа сѧтаго Єѵаггєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei)

f. 2—4. Ѳєѡфилакта арХіепископа ОХридскаго, прѣдисловіє Єѵаггєліа єже wт Матѳеа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Ohridei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 4ᵛ. Desen în cerneală, înfăţişînd pe evanghelistul Matei care scrie Evanghelia.

f 5—54ᵛ. Єже wт Матѳеа сѧтоє Благовѣстіє (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 55—55ᵛ. Єже w⟨т⟩ Марка сѧтаго Єѵаггєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 56—57. Прѣдисловіє єже wт Марка сѧтаго Єѵаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 57ᵛ. Albă.

f. 58—90. Єже wт Марка сѧтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 90ᵛ—91ᵛ. Єже wт Лѫкы сѧтаго Єѵаггєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 92. Прѣдисловіє єже wт Лѫкы сѧтаго Єѵаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca). Text scris în sec. XVIII.

f. 93—149ᵛ. Єже Лѫкы сѧтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 150. Главы єже wт Іѡанна сѧтаго Єѵаггєліє (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 150—151ᵛ. Прѣдисловіє єже wт Іѡанна сѧтаго Єѵаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 152—194. Wт Іѡанна сѧтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 194ᵛ—199. Сказаніє єже на вьсѣкъ дьнь длъжно глаголѣти сѧ Єѵаггєліє недѣлѣмь вьсего лѣта (Spunere a Evangheliei ce trebuie spusă în fiecare zi, în săptămînile de peste tot anul).

f. 199ᵛ—204ᵛ. Сѫвѡрникъ съ Богомъ вї мѣсѣцемъ сказѫ главы коемѫждо єѵаггєлію избраннымь сѧтымь и праздникѡм владичнымь (Sinaxar cu Dumnezeu al celor 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii a sfinţilor aleşi şi a praznicelor împărăteşti).

f. 205—206ᵛ. Сказаніє прѣемлѫщее вьсего лѣта число єѵаггелское (Spunere cuprinzînd numărul evangheliei pe tot anul).

www.dacoromanica.ro

f. 207—207^{v}. Adăugată la legat.

f. 208. Însemnare fără valoare.

f. 208^{v}. Însemnări (v. mai jos).

Însemnări

f. 194. Сїа книга сътвори рекомїи Третїйванґел и поновн сѫ за нѫ сребрнїи на имѣ Кърстѫ за чотири повне, Флорѣ и жена его Йнна и чѣд иХ за дѫши своиХ и за дѫши родітеле своиХ, идеже ест Храм Ѯспеніе прѣсвѧтіѧ Богородице и присно дѣво Маріе, в лѣто × ѕрм месѧца март кѕ.

(Această carte numită Tetravanghel s-a făcut şi a înoit-o argintarul anume Cîrstu pentru patru fişii <de pînză>, Florea şi soţia lui Ana şi copii lor, pentru sufletele lor şi a părinţilor lor <şi a fost dată> unde este hramul Adormirii preasfintei Născătoarei de Dumnezeu şi pururea fecioara Maria [1], în anul 7149 (1641), luna martie 25).

f. 150^{v}: † Сїа книга рекомаа Тетроевангел поновил и wсвѣзав пан Дѫмитрѫ оуричар и кнѣгинѣ его Маріѧ и даде ѧ въ свѧтѫѧ цръков где же ест Храм Ѯспеніе прѣсвѧтмі владічице наше Богородице и присно дѣвы Маріѧ ѫ тръг Роман, где же бѧ прѣжде, въ задѫше им и родителем иХ, да бъдет им въ памѧт вѣчнѫ, въ дьни Гика воевода, въ лѣто × ѕрѯѕ мѣсѧца маі кв. ИписаХ Йпостол пѣвец.

(Această carte numită Tetravanghel a înnoit-o şi a legat-o pan Dumitru uricar şi cneaghina lui Maria şi a dat-o în sfînta biserică, unde este hramul Adormirii preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria în tîrgul Roman, unde a fost mai înainte, întru pomenirea lor şi a părinţilor lor, să le fie pentru vecinică pomenire, în zilele lui Ghica voevod, în anul 7166 (1658) luna mai 22. Am scris Apostol cîntăreţ).

f. 1. Însemnare criptografică din sec. XVII: † Ѡчѳ wолнн wѳ ѳѳквw ѳтелблбцн ѵлвв нцнѯ бнв блцзн, care după descifrarea lui Iaţimirski, înseamnă: сна словеса написал много грѣшнии ерен Глигоріе († Aceste cuvinte le-a scris preapăcătosul preot Grigore).

f. 210^{v} (sec. XVII): Дософтею епископ († Dosoftei episcop). (Sec. XVII).

Тоадер диак wт село Бълънещи wт воло[ло]ст Неамческое († Toader diac din satul Bălăneşti din ţinutul Neamţ).

3. Toma Chelsie, Constanti<n>, Ştefan, Nastasie.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f.1, 5, 58, 90^{v}, 93, 150, 152. Miniatură în peniţă la f. 4^{v}. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) E vorba de biserica Uspeniei din Roman.

www.dacoromanica.ro

191.

1654 (f. 61). Hîrtie, 342 f. 28,5 × 19 cm. Lipseşte începutul şi foi după f. 192^{v} şi 338^{v}; f. 14 ruptă (lipseşte jumătate).

Iaţimirski nr. 28 (Muzeul de antichităţi).

‹*Tetravanghel*›

f. 1—8. Сказаніе пріемлѣщее въсего лѣта числω евангелистом (Spunere cuprinzînd pe tot anul numărul evangheliştilor).

f. 8^{v}—10. Єже wт Матѳеа евангелєвы главы (Capetele Evangheliei de la Matei).

f. 10—14. Θеωфилакта арχиепископа Блъгарскаго, ‹прѣдісловіе› еже wт Матѳеа сѫтоє Єvаггеліе ‹Predoslovia› lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 14^{v}. Albă.

f. 15—105. Wт Матѳеа сѫтоє Благовѣстіе (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 105—106^{v}. Єже wт Марка сѫтаго Єvаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 106^{v}—108^{v}. Прѣдсловіе еже wт Марка сѫтаго Єванѥеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 109—165. Єже wт Марка сѫтоє Благовѣстіе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 165—167. Єже wт Лѫкы сѫтаго Єvаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 167^{v}—168. Прѣдсловіе еже wт Лѫкы сѫтаго Єvаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 168^{v}. Albă.

f. 169—255^{v}. Єже wт Лѫкы сѫтоє Благовѣстіе (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 255^{v}—256. Єже wт Іωанна сѫтаго Єvаггеліа (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 256—259. Прѣдісловіе еже wт Іωанна сѫтаго Єvаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 259^{v}. Albă.

f. 260—332. Wт Іωанна сѫтоє Благовѣстіе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 332^{v}—338^{v}. Съ Бѡгом съборник ѕ҃ї мѣсѧцем (Cu Dumnezeu sinaxar a 12 luni) începînd cu 15 august. Lipseşte sfîrşitul.

f. 339—342. ‹Din Evanghelistar› (Începutul lipseşte).

f. 342^{v}. Albă.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 57—61. Сіѧ книга рекомн Третоєвангел кѫпнл ѫ Сафта Госпожда господинѫ Иωан Гиωргн Стєфан воєвода, Божію мнлостї господаръ земли Мол-

www.dacoromanica.ro

дѣвскон и дадѣ ѧ въ сѣѧты цр҃ковъ иде же ѥст Хр҃ам арХангѣла МиХаила и Гавр҃ила, да бъдѣт ѥи вѣчна памѣт. Ѩ кто покѹсит ѕкрасти или възѣти, да бъдѣт трѣклѣт и проклѣт wт т҃и wтцъ иже въ Нѣкѣи и да имат чѣст съ Иѹда и съ трѣклѣтом Ариѧ. К лѣто ×зр҃т сентевріа к҃.

(† Această carte numită Tetravanghel a cumpărat-o Doamna Safta a domnului Ioan Gheorghe Ştefan voevod, din mila lui Dumnezeu domn al ţării Moldovei, şi a dat-o în sfînta biserică unde este hramul arhanghelului Mihail şi Gavril, să-i fie vecinică pomenire. Iar cine va îndrăzni să o fure sau să o ia, să fie de trei ori blestemat şi blestemat de cei 318 părinţi cei de la Niceia, şi să aibă parte cu Iuda şi cu de trei ori blestematul Arie. În anul 7163 (1654) septembrie 20).

Alte însemnări

Pe coperta din urmă, partea interioară: Această Tritivanghel l-au tocmit Ipifane de la svînta mănăstire Păngăraţi şi <a> dat domna Safta l ugh<i> de a ei, în dzilele lui Dumitraşco voevod въ лѣт, ×зр҃к мѣсѧца септевріи к҃ дьнь. Писал попа Нѣкита wт Ивънещи, приде wт Брощѣни, оХ, оХ, оХ и многогрѣшна и недостоинаго (...în anul 7182 (1673) luna septembrie 20 zile. A scris popa Nechita de la Ivăneşti, care a venit de la Broşteni, oh, oh, oh, şi preapăcătos şi nevrednic).

f. 1ᵛ: † 14 potronici 5 bani дал (am dat) la oi, să să ştie<e>. (Sfîrşitul sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f.1, 15, 109, 260. Filigrane: mistreţ şi stemă. Scris de două mîini (I, f. 1.—204ᵛ, II, f. 205—342). 19 şi 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente artistice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

192.

Sec XVII (prima jumătate). Hîrtie, 280 f. 32,5 × 21,5 cm.
Iaţimirski nr. 29. (Muzeul de antichităţi).

<*Tetravanghel*>

f. 1—2. Сказаніе пріемлѣщее въсего лѣта число ѥѵаггельское (Spunere cuprinzînd numărul Evangheliei pe tot anul).

f. 2—9ᵛ. Сказаніе ѥже на въсѧкь дьнь длъжное глаголати сѧ Ѳѵаггеліе нѣдѣлѧм въсего лѣта (Spunere a Evangheliei, care trebuie spusă în fiecare zi a săptămînilor din tot anul).

f. 9ᵛ—11. Ѳже wт Матѳеа сѣѧтаго Ѳѵаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 11—14. Ѳеофилакта арХіепископа Болгарьскаго, прѣдисловіе ѥже wт Матѳеа сѣѧтаго Ѳѵаггеліа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

www.dacoromanica.ro

f. 14^{v}. Cu o însemnare (v. mai jos).

f. 15—89. Ѡт Матѳа сватое Благовѣстіе (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 89^{v}—90^{v}. Єже wт Марка сватаго Єваггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 90^{v}—92. Прѣдіслові́е иже wт Марк҃а сватаго Єваггеліа благовѣстіе (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 92^{v}. Inițial albă, apoi s-a scris o însemnare ruso-ucraineană, cuprinzînd blestemul celui ce ar înstrăina Tetravanghelul (notă ce ulterior s-a ras).

f. 93—139. Ѡт Марка сватое Єваггеліе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 139—140^{v}. Єже wт Лѹкы сватаго Єлаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 140^{v}—141. Прѣдіслові́е еже wт Лѹкы сватаго Єваггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 141^{a}. Albă.

f. 142—214. Єже wт Лѹкы сватое Єваговѣстіе (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 214. Главы Єваггеліа еже wт Іѡанна (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 214—216. Прѣдіслові́е еже wт Іѡанна сватаго Єваггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 216^{v}. Albă.

f. 217—268^{v}. Єже wт Іѡанна сватое Єваггеліе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 269—274^{v}. Сѧборник съ Богѡм ві̄ мѣсацем сватым праздником въсѣм сказѫ главы коемоуждо єваггелію избранным (Sinaxar cu Dumnezeu al celor 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii, a sfinților aleși și a tuturor praznicelor).

f. 274—277^{v}. Din Evanghelistar.

f. 278. Albă, adăugată la legat.

Însemnări

f. 14^{v}. (Sdc. XVII): Изволением Ѡц〈а〉 и поспѣшением Сына и дѣйством Сватаго Духа, сию книгоу именем Єваггеліе кѫпил раб Б:жiи Іѡан и з братом з Гарасимом и зъ сестрою з Коссею за свое wтпѹщение грѣхов и прiпiсѫет ен коу церкви сватаго и праведнаго Лазарѫ и тако иже бы неwтлены wт тои сватои цръкве под клтвою сватыХ wтц т̄ и нї̄ иже въ Никеи.

(Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului și săvîrșirea Sfîntului Duh, această carte anume Evanghelie a cumpărat-o robul lui Dumnezeu Ioan și cu fratele Gherasim și cu sora Vosia, pentru iertarea păcatelor lor și au dăruit-o la biserica sfîntului și dreptului Lazăr și astfel să fie nedespărțită

www.dacoromanica.ro

de la acea sfîntă biserică sub blestemul celor 300 şi 18 sfinţi părinţi de la Niceia).

f. 277^{v}. Съ бысть в лѣто ×зрнѳ (Aceasta a fost în anul 7159=1651).

f. 278. Где оучил Йндреі сватыі Евангеліе въ лѣто ×зса (Unde a învăţat Andrei sfînta Evanghelie, în anul 7201 = 1693).

f. 278^{v}: Întru tot cinstit dumneata Dumitraşcu vel spătar ot Bucureşti, scriemu pace şi sănătate dumitale. (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 15, 93, 142, 217. Filigran: mistreţ. Scris de două mîini (I, f. 1—40^{v}, II, f. 40^{v}—280). 21 şi 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

193.

Sec. XVI. Hîrtie, 285 f. 35,5 × 26 5 cm. Lipsesc foi după f. 14^{v}, 37^{v}, 81^{v}, 134^{v} şi 215^{v}. Foi putrezite — cu părţi lipsă — şi lipite între ele. Miniaturile s-au desprins de pe foi şi s-au pierdut.

În numerotaţia modernă a ms.-ului s-au omis 2 foi şi anume între f. 203—204 şi f. 204—205.

Iaţimirski nr. 30 (cu data sec. XVII). (Muzeul de antichităţi).

<*Tetravanghel*>

1—7. Сѣборник сѣ Богомѣ вї мѣсецемѣ показѣе главы коемоужде евангеліи (Sinaxar cu Dumnezeu al celor 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii).

f. 7—10. <Evanghelistar.>

f. 10^{v}—12^{v}. Ѳеѡфілакта арχіепископа Блъгарскаго, прѣдисловіе еже wт Матѳеа сватаго Евангеліа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 13—14. Еже wт Матѳеа сватаго Евангеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 14^{v}. Miniatură: evanghelistul Matei.

f. 15—77. <Evanghelia de la Matei>. Lipseşte începutul zacialei 1.

f. 64, 64^{v}, 66^{v}, 66 68^{v}, şi 77^{v}. Albe.

f. 78—79^{v}. Прѣдисловіе ієже wт Марка сватаго евангеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 80—81. Еже wт Марка сватаго Евангеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 81^{v}. Miniatură: reprezintă pe evanghelistul Marcu. Azi distrusă.

f. 82—130^{v}. <Evanghelia de la Marcu>. Lipseşte începutul: zacialele 1—2 şi începutul zacialei 3.

f. 131—132^{v}. Прѣдисловіе ієже wт Лѫкы сватаго Евангеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

www.dacoromanica.ro

f. 133—134^{v}. Єжє wт Лѫкы сѫтаґо Єvaґґєліа ґлавы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 135—213^{v}. <Evanghelia de la Luca>. Lipseşte începutul. Din începutul zacialei 1 se află numai un fragment.

f. 213^{v}—215^{v}. Прѣдисловіє ієжє wт Іwанна сѫтаґо Єvaґґєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 215^{v}. Главы ієжє wт Іwанна сѫтаґо Єvaґґєліа (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan). Sfîrşitul lipseşte.

f. 216—285^{v}. <Evanghelia de la Ioan>. Lipseşte începutul.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în mai multe culori la f. 79, 131 şi 213. Iniţiale lucrate cu aur şi alte culori; la f. 14 restul unei miniaturi deteriorate 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie şîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

194.

Sec. XVII (inceput). Hîrtie, 278 f. 37 × 21 cm.
Iaţimirski, nr. 32. (Muzeul de antichităţi).

<*Tetravanghel*>

f. 1—2^{v}. Єжє wт Матѳєа сѫтаґо Єvaґґєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 2^{v}—5^{v}. Ѳєwфилакта арХіепископа Блъґарскаґо, прѣдисловіє єжє wт Матѳєа сѫтаґо Єvaґґєліа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 6—79. Ѿт Матѳєа сѫтоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 79—80. Єжє wт Марка сѫтаґо Єvaґґєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 80—81^{v}. Прѣдисловіє єжє wт Марка сѫтаґо Єvaґґєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 82—125^{v}. Ѿт Марка сѫтаґо Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 125—127^{v}. Єжє wт Лѫкы сѫтаґо Єvaґєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 127^{v}—128. Прѣдисловіє єжє wт Лѫкы сѫтаґо Єваґєліа (Predoslovia la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 129—206. Ѿт Лѫкы сѫтоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 206^{v}—207. Єжє wт Іwанна сѫтаґо Єvaґґєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 207—209. Прѣдисловіє єжє wт Іwанна сѫтаґо Єvaґґєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

www.dacoromanica.ro

f. 210—265. Ѡт Іѡанна ст҃ѡгѡ Бл҃говѣствованіе (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 265—268. Сказаніе на вьсѣкъ дьнь како длъжно ѥст глаголати сѧ Єѵаггеліе (Spunere pentru fiecare zi cum trebuie spusă Evanghelia).

f. 268—274. Сборникъ в҃і-мь мѣсѧцемь сказуѫ главы къемоуждо єѵаггелію избранным ст҃ым и празником (Sinaxar al celor 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii, a sfinţilor aleşi şi a praznicelor).

f. 274—277^{v}. Din Evanghelistar.

f. 278. Cu însemnări.

Însemnări

f. 209^{v}. † Сіѧ книга рекоміи Тетрѫвангєл сътвори... (Această carte numită Tetravanghel a făcut-o ...). (Sec. XVII).

f. 278. † Eu popa Ilie am cumpărat de la Ştefan din Cărbuneşti u bute de vin şi i-am plătit noîdzici de védre şi 6 de védre şi măsura ii dégetul cel mare pînî unghe, să să ştie. (Sec. XVII).

f. 278^{v}: 1. † Vasile † Lopul † Ion.

2. † Irodiacon Ioil ot Bésiaricaani nastavnic întru tot aciia.

3. † Întru totu cinstitu părintele nostru Varnava ot Beserecani.

4. † Ierodiiacon Paisie ot Răchitosa. (Sec. XVII).

În interiorul scoarţei de la sfîrşit:

1. † Nichita dători un pămătu să secere. † Dodora dători unu pămătu să secere. † Andrei datori unu pămătu să secere. † Simionu dători unu pămătu să secere. † Ionu dători unu pămătu să secere. † Ivan dători unu pămătu să secere. † Var<va>ra dătore un pămătu să secere. † Sava datore unu pămătu să secere. † Ivanu datore un pămătu să secere. (Sec. XVII înc.).

2. Văletu 7211 (1703) [săd] să să ştie de cî<n>d amu <în>vățat. Sava.

3. Să să ştie căn<d> am învățat la dascal.

Titluri şi iniţiale cu roşu şi verde. Ornamente în roşu şi negru la f. 6, 82. Filigran: mistreţ. 21 rînduri pe pagină. Semiunicială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Ţara Românească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

195.

Sec. XVI—XVII. Hîrtie 267 f. 30,5 × 19 cm. Unele foi desprinse; f. 107 nu aparţine ms.-ului.

Iaţimirski nr. 33. (Muzeul de antichităţi).

<*Tetravanghel*>

f. 1. <Rugăciunile ce se spun înainte de a citi Evanghelia>. Foaie adăugată posterior. Сѥ вънѣгда начинаѣши чѣсти Бл҃говѣстіе (Acestea cînd începi să citeşti Evanghelia).

f. 1^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

f. 2. Скаланіе прѣемлѧщее въсего лѣта число евагг҃елское (Spunere cuprinzînd pe tot anul numărul evangheliei).

f. 3—4. Сже wт Матѳеа сѧтаго Сваггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 4—6^{v}. Ѳеѡфілакта арХіепископа Блъгар⟨с⟩каго, прѣдисловіе еже wт Матѳеа сѧтаго Сваггеліа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 7—74^{v}. ⟨Evanghelia de la Matei⟩ înc. Wт Матѳеа сѧтое Сваггеліа глава а̄ (Sfînta Evanghelie de la Matei, cap. I).

f. 74^{v}—75^{v}. Сже wт Марка сѧтаго Сваггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 76—77. Прѣдисловіе еже wт Марка сѧтаго Сваггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 77^{v}. Albă.

f. 78—121. Wт Марка сѧтое Сваггеліе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 121—122^{v}. Сже wт Лоукы сѧтаго Сваггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 123. Прѣдисловіе еже wт Лоукы сѧтало Сваггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 124—198^{v}. ⟨Evanghelia de la Luca⟩ înc. Wт Лѫкы сѧтое Сваггеліа глава а̄ (Sfînta Evanghelie de la Luca, cap. I).

f. 198^{v}. Сже wт Іѡанна сѧтаго Сваггеліа главы (Capetele Sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 198^{v}—200^{v}. Прѣдисловіе еже wт Іѡанна сѧтаго Сваг҃геліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 201—249^{v}. ⟨Evanghelia de la Ioan⟩ înc. Wт Іѡанна сѧтое Сваг҃геліа глава а̄ (Sfînta Evanghelie de la Ioan, cap. I).

f. 250—255. Сзборникъ в҃і-мь мѣсацемь сказоу҃ѧ главы комѹждо евагеліоу҃ (Sinaxar pe 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii).

f. 255—260^{v}. Сказаніе еже на въсѣкъ дьнь дължно глаголѣти сѧ Сваггеліе (Spunere pe fiece zi, cum eşti dator să spui Evanghelia).

f. 261—264^{v}. Albe.

Însemnări

f. 260^{v}: † Съ Тетроеваггел wт стараго Іѡсифа († Acest Tetravanghel este de la Iosif cel bătrîn). (Sec. XVII).

f. 264. † Сто аз пан Васїлие († Iată, eu, pan Vasilie). (Sec. XVII).

† Irodiiacon Elladie. (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în mai multe culori la f. 7, 78, 124, 201, 250. Iniţiale ornate. 23 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

196.

Sec. XVII. Hîrtie, 304 f. 31 × 20 cm. Colţurile de jos ale primelor 11 file rupte; f. 297 legată pe dos. Ultimele foi arse şi rupte.

Iaţimirski nr. 34. ((Muzeul de antichităţi).

‹*Tetravanghel*›

f. 1—2^{v}. Єже wт Матѳеа сѫтаго Єѵаггєліа ґлавы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 2^{v}—5. Ѳєѡфілакта архіепископа Ѫхридскаго, прѣдслоѵіє Єѵаггєліа wт Матѳеа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Ohridei, la Evanghelia de la Matei).

f. 5^{v}. Albă.

f. 6—85^{v}. Єже wт Матѳеа сѫтоє Єѵаггєліа (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 86—87. Главы Єѵаггєліа єже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 87—88^{v}. Прѣдсловіє єже wт Марка Єѵаггєліа сѫтаго (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 89. Albă.

f. 90—140^{v}. Єже wт Марка сѫтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 140^{v}—142^{v}. Єже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 142^{v}—143. Прѣдсловіє єже wт Лѫкы сѫтаго Єѵаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 143^{v}. Albă.

f. 144—225. Єже wт Лѫкы сѫтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 225^{v}. Главы єже Іѡанна сѫтаго Єѵаггєліа (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 225^{v}—228. Прѣдсловіє єже wт Іѡанна сѫтаго Єѵаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 228^{v}. Albă.

f. 229—287. Єже wт Іѡанна сѫтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 287—288. Сказаніє прѣмлѧщее вѣсего лѣта чисто єѵаггєлскоє (Spunere cuprinzînd numărul Evangheliei pe tot anul).

f. 288—294^{v}. Сказаніє ѩже на вѣсѣк дьнь длѣжно єст глаголати Єѵаггєліє нєдѣлѣм вѣсего лѣта (Spunere a Evangheliei care trebuie spusă în fiecare zi a săptămînilor de peste tot anul).

f. 294^{v}—301. Съборникъ ві мѣсѧцѣм сказѫ главы коємѫждо Єѵаггєлю избранныи сѫтыи и празникомъ владичным (Sinaxar al celor 12 luni, arătînd

www.dacoromanica.ro

capetele fiecărei evanghelii, a sfinților aleși și a praznicelor împărătești). Titlul se repetă la f. 295^{v}.

f. 301^{v}. Albă.

Însemnări

Pe foaia liminară: † 6 lei † 7 constande † 4 bani buni și un șaleu au dat zurgravul la Turcul. (Sec. XVII, a doua jumătate).

Titluri și inițiale cu roșu. Ornamente în culori la f. 1, 6, 86, 90, 144, 229. Filigran: stemă. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în lemn și catifea, complet deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la Muzeul de antichități.

197.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie. 188 f. 27 × 19 cm. Lipsesc sfîrșitul. Pagini rupte și completate mai tîrziu, în sec. XVII.

Iațimirski nr. 35, cu data sec. XVI—XVII. (Muzeul de antichități).

<*Tetravanghel*>

f. 1—6^{v}. Сказаніе еже на въсѣкъ дьнь длъжное глаголати сѧ Єvаггеліе (Spunere pe fiecare zi, cum eşti dator a spune evanghelia).

f. 2^{v}. Albă.

f. 7—8. <Главы Єvаггеліа> еже wт Матѳеа (<Capetele Evangheliei> de la Matei).

f. 8—9^{v}. Ѳеѡфилакта арХіепископа ОХридскаго, прѣдисловіе Єvаггеліа еже wт Матѳеа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Ohridei, la Evanghelia de la Matei).

f. 10—76. Єже wт Матѳеа сѧтое Благовѣстіе (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 76^{v}. Albă.

f. 77—78. Главы Єvаггеліа еже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 78—79. Прѣдисловіе еже wт Марка сѧтаго Єvаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 79^{v}, 83^{v}. Albe.

f. 80—122. Єже wт Марка сѧтое Єvаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 122^{v}. Albă.

f. 123—124. Главы еже wт Лѹки сѧтаго Єvаггеліа (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 124—124^{v}. Прѣдисловіе еже wт Лѹки сѧтаго Єvаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 125—188^{v}. Єже wт Лѹки сѧтое Єvаггеліе (Sfînta Evanghelie de la Luca). Sfîrșitul lipsește.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

f. 9^{v}. Сiи Тетрaевaнгeл кѫпил Дорин питар за к̄ злат и дaдe ⟨въ молбѣ⟩ его себѣ и съпрѫжници своeи и рwдитeлeи своихъ въ дьни Йлe⟨к⟩сандра воeводi въ лѣто × з̄...

(Acest Tetravanghel l-a cumpărat Dorin pitarul cu 20 de zloți și l-a dat întru rugă sieși, a soției sale și a părinților în zilele lui Alexandru voevod în anul 7 ... = 15 ... [1])

Titluri și inițiale cu roșu. ornament în culori la f. 10 (lipit pe pagină), 80 și 125. Inițiale ornate. Mai multe pagini în interior adause și scrise de alte mîni. 22—30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche, deteriorată, în piele și lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Țara Romînească. Slavă bisericească de redacție mediq-bulgară De la Muzeul de antichități.

198.

Sec. XVI—XVII. Hîrtie, 290 f. 32 × 20,5 cm. Lipsește începutul. După f. 183^{v} se văd la cotor urmele a 11 foi ce s-au rupt din ms., cîteva foi rupte în două. Lipsește foaia izolată menționată de Iațimirski la sfîrșitul ms-ului. În numerotația modernă s-a omis o foaie (după f. 9).

Iațimirski nr. 36. (Muzeul de antichități).

⟨*Tetravanghel*⟩

f. 1—50^{v}. ⟨Evanghelia de la Matei⟩. Începutul lipsește: lipsesc zacialele 1—55 și începutul zacialei 56.

f. 50^{v}—53. Єжe wт Марка свѧтаго Єvaггeлiа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 53—54^{v}. Прѣдисловiе eжe wт Марка свѧтаго Єvaггeлiа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 55—106. Єжe wт Марка свѧтоe Благовѣствованiе (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 106^{v}—108^{v}. Єжe wт Лѫкы свѧтаго Єvaггeлiа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 108^{v}—110. Прѣдисловiе eжe wт Лѫкы свѧтаго Єvaггeлiа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 109^{v}. Albă.

f. 110—192. Єжe wт Лѫкы свѧтоe Єvaггeлiе (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 192—192^{v}. Главы eжe wт Iwанна свѧтаго Єvaггeлiа (Capetele sfintei Evanghelii de la Ioan).

f. 192^{v}—195^{v}. Прѣдисловiе eжe wт Iwанна свѧтаго Єvaггeлiа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

---

[1]) Scris în Țara Romînească; e vorba de Alexandru Mircea (1568—1577).

www.dacoromanica.ro

f. 196—271^{v}. Єже wт Іwанна сѧтоє Єѵаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 272—278. Сказаніє прѣємлѧщее късего лѣта чисало єѵаггєлскоє (Spunere cuprinzînd numărul tuturor Evangheliilor pe tot anul).

f. 278^{v}—286^{v}. Съвwрникъ съ Бwгwмъ вї мѣсѧцемъ показѹѧ главы комѹждо єѵаггєліѧ избраным сѧтыть и празникwм владичнымь (Sinaxar, cu Dumnezeu, pe 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii ale sfinților aleşi şi ale praznicelor împărăteşti).

f. 287—288^{v}. Єѵаггєліа различна на въсѣкѫ потрєбѫ (Evanghelii diferite pentru toate nevoile).

f. 289. Albă.

f. 289^{v}. Din Evanghelistar.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu şi în mai multe culori la f. 54, 106^{v}, 110, 107 Filigran : mistreţ. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice, deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

199.

Sec. XVII. Hîrtie, 321 f. 21 × 15 cm.
Iaţimirski nr. 37. (Muzeul de antichităţi).

<*Tetravanghel*>

f. 1—2^{v}. Єже wт Матѳєа сѧтаго Єѵаггєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 2^{v}—5^{v}. Ѳєофилакта арχіепископа Блъгарскаго, прѣдсловіє єже wт Матѳєа сѧтаго Єѵаггєліа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 6—87. Ѿт Матѳєа сѧтоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 87—88^{v}. Главы Єѵаггєліа єже wт Марка (Capetele Evangheliei de la Marcu).

f. 88^{v}—90. Прѣдсловіє єже wт Марка сѧтаго Єѵаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 90^{v}. Albă.

f. 91—141^{v}. Єже wт Марка сѧтоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 141^{v}—143^{v}. Єже wт Лѹкы сѧтаго Єѵаггєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 143^{v}—144. Прѣдсловіє єже wт Лѹкы сѧтаго Єѵаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 144^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

f. 145—238ᵛ. Єже wт Лѣкы сѧтоє Єvаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 239. Главы Єvаггєліа єже wт Іwанна (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 239—241ᵛ. Прѣдисловіє єже wт Іwанна сѧтаго Єvаггєліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 242—308ᵛ. Єже wт Іwанна сѧтоє Єvаггєліє (Sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 308ᵛ—314ᵛ. Съборнікъ съ Богомь вї мѣсѧцом сказѹл главы коемѹждо єvаггєлію извранным сѧтымь и праздникомь (Sinaxar, cu Dumnezeu, a celor 12 luni, arătînd capetele fiecărei evanghelii, a sfinților aleşi şi a praznicelor).

f. 314—318. <Evanghelistarul>.

f. 318ᵛ—320ᵛ. Albe cu unele însemnări (v. mai jos).

Însemnări

f. 319ᵛ: La anul 1823 s-au întămplat cutremur în luna lui ghenare în... [1]) la apus ...[1]) din noapte. Spre a să pomeni.

f. 320: Această carte a sfintei mănăstiri din anul 1820 rezleţindu-să cu rezmeriţa ce s-au întămplat şi din vrerea sfinti Troiţă, iarăşi au venit la loçul ei (ss) Costandin logofăt al Cozii.

f. 320ᵛ: Cercai acest condeiu ca să lu văz. În ce chip doreşte cerbulu de izvoarele ...[1]) În anul 1823 în luna lui ghenare.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente la f 1, 6, 91, 145, 242. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Ţara Romînească Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

200.

Sec. XVI (sfîrşit) — sec. XVI (început). Hîrtie. 318 f. 35 × 22,5 cm. F. 1 s-a lipit greşit la începutul ms.-ului, aparţine sfîrşitului manuscrisului.

Iaţimirski nr. 38. (Muzeul de antichităţi).

<*Tetravanghel*>

f. 1. Aparţine sfîrşitului ms.-ului.

f. 2—10. Сказаніє пріємлѣщее въсего лѣта число єvаггєлское (Spunere cuprinzînd numărul Evangheliei pe tot anul).

f. 10—11. Єже wт Матѳєа сѧтаго Єvаггєліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Matei).

f. 11ᵛ—13ᵛ. Прѣдисловіє Ѳєѡфилакта арХіепископа Блъгарскаго єже wт Матѳєа сѧтаго Єvаггєліа (Predoslovia lui Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, la sfînta Evanghelie de la Matei).

[1]) Locuri albe.

www.dacoromanica.ro

f. 14—103. Єже wт Матѳеа сѧтоє Благовѣствованіє (Sfînta Evanghelie de la Matei).

f. 103^{v}—104^{v}. Єже wт Марка сѧтаго Єvаггеліа главы (Capetele sfintei Evanghelii de la Marcu).

f. 104^{v}—105^{v}. Прѣдсловіє єже wт Марка сѧтаго Єvаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 106—160. Wт Марка сѧтаго Благовѣстіа (Sfînta Evanghelie de la Marcu).

f. 160—162. Єже wт Лѹкы сѧтаго Єvаггеліа (Capetele sfintei Evanghelii de la Luca).

f. 162—162^{v}. Прѣдсловіє єже wт Лѹкы сѧтаго Єvаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 163—245^{v}. Wт Лѹкы сѧтаго Благовѣстіа (Sfînta Evanghelie de la Luca).

f. 246. Главы Єvаггеліа єже wт Іѡанна (Capetele Evangheliei de la Ioan).

f. 246^{v}—248. Прѣдсловіє єже wт Іѡанна сѧтаго Єvаггеліа (Predoslovie la sfînta Evanghelie de la Ioan).

f. 248^{v}. Albă.

f. 249—311. Єже wт Іѡанна сѧтоє Благовѣстіє (Sfîntă Evanghelie de la Ioan).

f. 311^{v}. Cu însemnări (v. mai jos).

f. 312—316^{v}. Сѣборникъ $\overline{вї}$ мѣсѧцем сказѧ главы коемоу̀ждо єvаггеліоу̀ избранным сѧтым и праздником (Sinaxar pe 12 luni spunînd capetele fiecărei evangheli, ale sfinţilor aleşi şi ale praznicelor).

f. 316^{v}—318 şi 1. Єvаггеліѧ различнаѧ на вѣсѣкѫ потрѣбѫ (Evanghelii diferite pentru toate nevoile).

f. 318. Un rînd cu text religios, lipsit de interes.

Însemnări

f. 311 : † Съ Тетроєvаггел wт Богза († Acest Tetravanghel este de la Bogza). (Sec. XVII).

f. 311^{v} : Сію книгѹ wт Бесѣрикани єдє же єст Храм Благовѣщенїє, испісаХ аз многогрѣшни єродїакон Іѡанікіє wт тамъ († Această carte din Biserricani unde este hramul Bunei Vestiri, am scris eu multpăcătosul ierodiacon Ioanichie de acolo). (Sec. XVII). † Кръстиан wт сило Кѫлимані, Иѡн wт сило Бълѣни († Cristiian din satul Călimani, Ion din satul Văleni). (Sec. XVII).

f. 318^{v} : 1. Ermonah Varna<va>, egumen ot sviataa monastira Beserecani s<c>riem pace şi sănătate la dumneata vataş de rîndu celor вез (fără) vecini că i-am împresurat...

2. † Єродїакон Іѡаннікіє къ лѣто × $\overline{зрп}$ († Ierodiacon Ioanichie în anul 7180/1672/)

www.dacoromanica.ro

f. 1 (care trebuia aşezată la sfîrşit): Smé<ri>tul popa Misail ot sfînta monastir Beserecan<i>, Eftimie, Да бѫдѫт къ потрѣбѣ своем (să fie pentru nevoile sale).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în mai multe culori la f. 2, 14, 106, 159^{v}, 249, 312. Filigran: mistreţ. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice, deteriorată. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

201.

Sec. XV (prima jumătate). Hîrtie. 264 f. 20 × 13 cm. Lipseşte începutul şi sfîrşitul. Iaţimirski nr. 39. (Muzeul de antichităţi).

<*Apostol*>

f. 1—61^{v}. Faptele apostolilor. înc. Сѣмь раздѣлѣни ѥзыци ꙗко wт҃нь Lipseşte începutul cu zacialele 1—2 şi începutul zacialei 3.

f. 62—224^{v}. Epistolele apostolilor. Începe cu subtitlul: Сказаніѥ Іаковля посланіѥ (Spunere despre epistola lui Iacov). Fiecare epistolă e precedată de o scurtă introducere.

f. 224^{v}—232. Сборникъ, с Богомь, к҃і мѣсѧцемь сказѣѥ главы коѥмоуждо апостолоу праздникѡм и избраннымь сѫтимь (Sinaxar, cu Dumnezeu, a celor 12 luni arătînd capetele fiecărui Apostol, al sărbătorilor şi sfinţilor aleşi).

f. 232—235^{v}. Начело соу҃бота и недѣл сѫтѣѥ и велиѣѥ м̄-ниця (Începutul sîmbetelor şi duminicilor sfîntului şi marelui post).

f. 235—238^{v}. Прокимени і апостолы і алелуꙗри на всакоѩ потрѣбоѩ различны (Prochimene şi apostoli şi aleluiare pentru toate nevoile diferite).

f. 239.[1]Къ недѣлго на литꙋргїи блаженныи, глас а̄ (Duminică la liturghia fericiţilor, glasul 1). Urmează şi celelalte glasuri).

Însemnări

f. 247^{v}. Ѡтпѣѩхъ рабꙋ Божїѹ Иѡвану к҃а̄ летꙋрги (Am cîntat robului lui Dumnezeu Iovan 21 de liturghii). (Sec. XV).

Se repetă la f. 249^{v}.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială minusculă. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate. Scris probabil în Serbia. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

202.

1519 (f. 176^{v}). Hîrtie, 176 f. 30,5 × 21 cm.
Iaţimirski nr. 40. (Muzeul de antichităţi).

<*Apostol*>

f. 1—37^{v}. Дѣанїа, сѫтыѩ апостолъ на Пасх҃ѹ съписана Лоукою апостолѡм і єѵаггелистомь (Faptele sfinţilor apostoli, la Paşti, scrise de apostolul şi evanghelistul Luca). Urmează textele ce se citesc pînă la Rusalii.

www.dacoromanica.ro

f. 38—159^{v}. ‹Epistolele apostolilor›. înc: Сказаніе Йковлѣ посланіе (Spunerea epistolei lui Iacob). Fiecare epistolă precedată de o introducere. Se începe cu prima duminică după rusalii.

f. 160—167^{v}. Сказаніе извѣстно иже на въсѣдьнїи, главамь Дѣанїи апостоль (Spunere pentru ştiinţă a capetelor pe fiecare zi, a Faptelor apostolilor).

f. 167^{v}—175. Сборникь съ Богом вї-мъ мѣсецемь (Sinaxar, cu Dumnezeu, al celor 12 luni).

f. 175—175^{v}. Прѡкимѣни въскрѣсны и алилуїари осмыи гласѡвѡм (Prochimenele învierii şi aleluiare pe opt glasuri).

Însemnări

Însemnările scriitorului manuscrisului

f. 160: † Понеже любымици wтци и братіе, ако и много съгрѣшил († Fiindcă iubiţi părinţi şi fraţi dacă şi mult am greşit), după care urmează iniţialele Θ Φ Θ şi Φ (Th. F. Th. şi F.).

f. 175^{v}—176^{v}. Іспіса се сіа книгоу нарицами Пракѕ съ Божіѡм смотреніем и велма Хwтѣніем и поспешеніем Сна и съвръшеніем Сватаго Дха, емѹ же слака и дрьжава чисти поклоненіе Wтцѹ и Сынѹ и Сватомѹ Дхѹ і нынѣ, присно въ вѣки, амин.

Исписа́Х се сію книгоу нарицаемыми Пракѕѣ въ дьни благочистиваго и Христолюбиваго господароу вьсію землю Оугровла́Хінскаго великаго Iѡ Басараб воневода, понеже любимици wтци и прѣвъзлюблени братіе по величію и велма по съмwтренію Божію и по заповѣди господиноу ни велікомоу жоупань Преда, сынь великаго жоупана Прьвоула дровника: понеже рече рабоу си да испіше сіа божествьа книгоу, азь мнwгогрѣшни́Х послоуша́Х моего господара и начеХ писати сію божествнію писменна съ брѣнами роуками. Wб том азь мнw‹го›грѣшни́Х молбоу сътвори́Х wтци къ вашемоу свѣтїню и къ вашемоу любовь братіе, ако съмь и мнwго грешил или мѣроу или без мерж или бес числа, wтци и възлюблени братіе а вы последоуити и не кльните, да некако да се прогнѣва милостив Богь на мн грѣшни́Х. Wб том wтци и брате, книже‹ве›н человѣкь не съм быль, аноу съмь гледал како ест оу звод был, да wтци и брате, ако съмь wт извод грешил или wт себѣ, а вы да речете: Богь да прости рабоу Божію, імерек, а Господь Богь да простит доуша ваше амин, понеже се оустрашиХь ере чоуХь wт проч‹и› чирьтописци како рекоше цо ест благословено ест, а цо не, не, в лѣто × зви. Азь мно‹го›грѣшни́Х чиртwписець, дѣкъ Драгомір.

† Сіа книгж наріцаими име Пракѕь приложі жоупан Преда въ сватаую монастирѹ нариканми Бистрыцоу въ Храм сватомѹ Неколи, понеже кога се покоусит да го принесе на ино мѣсто wт сію свати Храм или калоугеръ или гра‹м›атик или просто человѣкь, да ест проклет wт тиі wтьци иже въ Никеи и да ест причетенъ съ Юдою и съ Ѧріа и съ инн многози цо рьпташе и рекоше на Бога неправдѹ и да се прет на страшнии сѹдь със сватомѹ Неколи и сам жѹпан Преда ест рекль да се пишет сію проклъненіе и съвръши се сію

www.dacoromanica.ro

книгѕ, мѣсяца ѡктобріа дьн ѕѕ, празник славни мѵченик Дімитріе въ стол Кралюва ири протопоп Кладѵл дѵха.

(S-a scris această carte numită Praxiu, cu foarte marea vrere şi socoteală a lui Dumnezeu, cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, lui deci mărire şi stăpînire, cinstită închinăciune, Tatălui, Fiului şi Sfîntului Duh şi acum şi pururea în veci, amin.

† S-a scris această carte numită Praxiu în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domn a toată ţara Ungrovlahiei, marele Io Basarab voevod. Fiindcă iubiţi părinţi şi preaiubiţi fraţi, după mărirea şi prea marea socotinţă a lui Dumnezeu şi după porunca domnului meu, marele jupan Preda, fiul marelui jupan Pîrvul vornic, căci a spus robului său să scrie această dumnezeiască carte, eu multpăcătosul ascultînd pe domnul meu, am şi început a scrie această dumnezească scriptură, cu mînă de lut. Apoi, eu multpăcătosul am făcut rugă părinţilor, către sfinţenia voastră, şi către dragostea voastră, fraţilor, că dacă am şi greşit mult sau cu măsură ori fără măsură sau fără număr, părinţi şi fraţi iubiţi, iar voi îndreptaţi şi nu blestemaţi, ca nu cumva să se mînie milostivul Dumnezeu asupra mea păcătosul; apoi părinţi şi fraţi, om cărturar n-am fost, ci am căutat cum a fost în izvod, aşa că, părinţi şi fraţi, dacă am greşit de la izvod sau de la sine, iar voi să spuneţi: Dumnezeu să-l ierte pe robul lui Dumnezeu cutare şi Domnul Dumnezeu să ierte sufletul vostru, amin. Fiindcă m-am înspăimîntat, căci am aflat de la alţi scriitori cum au spus: ceea ce este binecuvîntat, binecuvîntat este, iar ceia ce nu, nu. În anul 7028 (1519). Eu preapăcătosul scriitor, Dragomir diacul.

† Această carte numită anume Praxiu a dăruit-o jupan Preda în sfînta mănăstire numită Bistriţa, în hramul sfîntului Nicolae. Fiindcă cine va îndrăzni s-o ducă din acest sfînt hram în alt loc sau călugăr, ori grămătic, sau om de rînd, să fie blestemat de 318 părinţi cei din Niceia şi să fie părtaş cu Iuda şi cu Arie şi cu cei mulţi care au murmurat şi strigat împotriva lui Dumnezeu pe nedrept şi să se pîrască la cumplita judecată cu sfîntul Nicolae. Şi însuşi jupan Preda a spus ca să se scrie acest blestem. Si s-a sfîrşit această carte în luna octombrie a 26-a zi, sărbătoarea slăvitului mucenic Dumitru, în scaunul Craiovei, sub protopopul Vlad Duhu).

Alte însemnări

f. 176^{v}: 1. Scris-am eu Matei logofăt ot Drăgoeşti, cum să să ştie că am citit pe acest Pracsiu cândi au fost popă Ungureanul. (Sec. XVII — —XVIII).

2. Ѳромонаѵ Василіе лѣто + ѕрѳѕ сни Михалко логофет (Ieromonah Vasile, fiul lui Mihalco logofăt, anul 7166 = 1658).

3. Исписаѵ перо и мелыно (Am scris cu pana şi cerneala) (acelaşi scris ca la nr. precedent)

www.dacoromanica.ro

În interiorul scoarței de la sfîrșit un început de scrisoare — de la începutul sec. XVIII — a unui Teodor grămăticul-probabil al mănăstirii Bistrița — către un logofăt Sionie pentru niște clopoței de cădelniță.

Titluri cu inițiale cu roșu și albastru. Ornamente în culori la f. 1, 37, 43, 75^{v}, 92^{v}, 104, 109^{v}, 110, 116, 129^{v}, 130, 132, 138, 160, 165^{v}. Filigran: balanță. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Țara Românească, la Craiova de diacul Dragomir. Slavă bisericească de redacție sîrbească. De la Muzeul de antichități.

203.

Sec. XVII. Hîrtie, 173 f. 18,5 × 14 cm. Lipsește începutul și sfîrșitul și foi după f. 31^{v}, 56^{v}, 65^{v}, 86^{v}, 102^{v}, 112^{v}.

Iațimirski nr. 42. (Il datează din sec. XVI și XVII) (Muzeul de antichități).

1. <*Mineiu*> f. 1—56^{v}.

Începutul lipsește.

f. 1—15^{v}. Мѣсяца того же въ ѝ дьнь сьборъ сватаго арχистратига и прочинχ небесныχ и без плътныχ (În aceeași lună, la 8 zile: Soborul sfîntului arhistrateg și a celorlalte puteri cerești și fără de trup).

f. 15^{v}—26^{v}. Мѣсяца июллиа во ѳ дьнь, иже въ сватыχ wтца нашего Кирила арχиепископа Александрискаго, в тоже дьнь преставленіе прѣподобнаго wтца Кирила игѹмена Белозерскаго чюдотворца (Luna iulie 9 zile, a celui întru sfinți părintele nostru Chiril, arhiepiscopul Alexandriei; în aceeași zi, răposarea preacuviosului părintelui Chiril, egumen de la Beloezer, făcătorul de minuni).

f. 26^{v}—31^{v}. Мѣсяца wктавріа к҃ѕ, памат великаго мѹченика Христова Димитреіа (Luna septembrie 26, pomenirea marelui mucenic al lui Hristos, Dimitrie).

f. 31^{v}. Мѣсяца того́жь в҃і дьнь, сватаго wтца Iwан ⟨Златоуст⟩ (În aceeași lună 12 zile, părintele Ioan<Gură de Aur>).

Sfîrșitul lipsește, urmează o lacună.

f. 32—56^{v}. Мѣсяца семтабрѧ к҃ѕ, сватаго апостола Iwан Богослова (Luna septembrie 26, a sfîntului apostol Ioan Bogoslov).

f. 45^{v}. Albă.

2. <*Apostol*> f. 57—112^{v}.

Începutul lipsește. Cuprinde numai Epistolele apostolilor. Inc. cu titlul pe f. 57: Сказаніе Iаковлѧ съборнаго посланіе (Spunere despre epistola sobornicească a lui Iacob). Textul epistolelor e întrerupt de mai multe lacune. Sfîrșitul lipsește.

3. <*Slujebnic*> f. 113^{v}—172^{v}.

f. 113^{v}—157. La praznicele împărătești. Începutul lipsește înc. Стрaхъ всѧкъ преславне познава.

www.dacoromanica.ro

f. 157—172^{v}. Слѫжба wбща праздникwм Богородичном (Slujba în deobște a praznicelor Născătoarei de Dumnezeu).

Sfîrșitul lipsește.

f. 173—173^{v}. Albe.

Titluri și inițiale cu roșu. Ornament grosolan la f. 157. Scris de mai multe mîini (I, f. —31^{v}, II, f. 32—56^{v}, III, f. 57—112^{v}, IV, f. 113—172^{v}). 19—20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente stilizate. Scris probabil în Rusia. Slavă bisericească de redacție rusească. De la Muzeul de antichități.

204.

1651 (f. 223). Hîrtie. 223 f. 46,5 × 35 cm.
Iațimirski nr. 43. (Muzeul de antichități).

<*Apostol*>

f. 1—1^{v}. Сказаніе дѣаніи апостолскыѧ написаныѧъ Лоукожъ іеѵаггелистомь, по лѣтѣѧъ мнwгѣѧъ страсти Господнѧ (Povestirea faptelor apostolilor scrisă de Luca evanghelistul, mulți ani după patimile Domnului). Introducere.

f. 2—49. Дѣаніа сѫтыѧ апостолъ (Faptele sfinților apostoli). Cu indicții liturgice ale zilelor, în care se citesc paginile respective, de la Paști la Rusalii.

f. 49—199^{v}. <Epistolele apostolilor>. înc. Сказаніе Іакwвлѣ посланіа а̄ (Spunerea Epistolei I a lui Iacob).

Epistolele sînt precedate de scurte introduceri.

f. 200—210^{v}. Сказаніе извѣстно иже на вѣсѧ дьни главамь дѣаніи апостоль (Lista capetelor Faptelor apostolilor pentru fiecare zi).

f. 211—223. Съкwрникъ в̄і-мъ месѧцем сказаѧ ґлавы апостолоу великымь праздникwмь госпwдскымь и прwчімь сѫтымь (Sinaxar al celor 12 luni. Lista capetelor Apostolului la sărbătorile mari împărătești și ale altor sfinți). Începe cu luna septembrie.

f. 223^{v}. Însemnarea scriitorului. (V. mai jos).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 223^{v}. Изволеніем wтца и поспѣшеніем единорwднаго его Сына и съвръшеніем Сѫтаго Дѧа, се азь недостоинын и послѣдніи владикы. Христа моего раб и поклоник сѫтыѧ Троицѣ въ кнѣзеѧ смѣреніе и присноуниліи пан Радѧл вел комис и жѳпаница его Софінка и wтць его Михалчѣ и мати его Нѣкшѣ възревноваѧ и въждельѣѧ въсѣм сръцем моим и тъщѣно оусръдствоваѧ съ въсеѧ дѳшеѧ и сътвориѧ сіѧ книга нарицаеміи Праѯю и дал ѥи въ монастир Козіа иде же ѥст Храм сѫтыѧ Троицѣ нераздѣлимаа, да бѫдет им въ сѫтын жрътъвник присно поминнемын на полѕѳ дѳшевнѣю. Иже кто хощет възѣти или wтдалити или пр`даде сію книгѳ рекомою сѫтыѧ апостwлскыѧ Дѣаніе

www.dacoromanica.ro

wт сего Храма, јако же пишет више, да бѫдет проклѣт съ анаѳемою т̄ и нї иже в Никеи. Къ дьны благочьстиваго и Христѫ любиваго Iw Матѳеи Басъраб воєвод и госпожда его Єлина земли Ѫгровлахїнскыѫ и прочаѫ. И док:⟨н⟩чал сію книгѫ аз многогрѣшнїи Василіє Босіє даскал wт землѫ Мѡлдавскыи, мѣсѧца сеп⟨тевріи⟩ дьнь ā, клѣт ×зрѯ̄.

(Cu voia Tatălui şi ajutorul unuia născut Fiului său şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, iată eu, nevrednicul şi ultimul rob al stăpînului meu, Hristos şi închinător al Sfintei Treimi, smeritul şi veşnic nenorocitul între cnezi, pan Radul mare comis şi jupaniţa lui Sofica şi tatăl său Mihalcea şi mama lui Neacşa, am rîvnit şi am dorit din toată inima mea şi cu sîrguinţă m-am silit din tot sufletul şi am făcut această carte numită Praxiu şi am dat-o la mănăstirea Cozia, unde este hramul sfintei Treimi nedespărţite, ca să le fie lor în sfîntul jertvelnic veşnică pomenire, pentru folosul sufletesc. Dacă cineva va lua sau va îndepărta sau va vinde această carte numită Faptele sfinţilor apostoli de la acest lăcaş care scrie mai sus, să fie blestemat cu anatema celor 318 de la Niceia. În zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Io Matei Basarab voevod şi al doamnei lui, Elina, ai ţării Ungrovlahiei şi altora. Şi am terminat această carte, eu mult păcătosul Vasilie Bosie dascal din ţara Moldovei, luna septembrie 1 zi, în anul 7160/1651/).

Pe coperta din faţă, partea interioară:

Acest sfînt Apostol de la sfărîmarea sfintei mănăstiri Cozii, au intrat în mîinile ostaşilor. L-am răscumpărat eu, aflîndu-mă ispravnic la acest judeţ Argeş şi l-am închinat aici la sfînta mănăstire Argeş. 1788 iulie 7. Constandin Viişor⟨eanu⟩biv vel agă.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f 1, 2, 49, 50, 56, 64, 68, 69^{v}, 75^{v}, 76, 77, 77^{v}, 78, 79, 81, 83, 90^{v}, 92, 114, 116, 129, 130, 137^{v}, 142, 143, 148^{v}, 154, 155, 160, 161, 163^{v}, 165, 171, 172, 176, 177, 180, 180^{v}, 182, 200 şi 211. Filigran: floare stilizată. 27 de rînduri pe pagină. Semiuncială mare. Legătură veche în piele şi lemn, artistică şi cu miniaturi în aur, reprezentînd scene religioase, pe coperta din faţă şi pe cea din urmă. Scris în Ţara Romînească de dascălul Vasile Bosie din Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi (venit acolo de la mănăstirea Cozia).

205.

1346 (f. 410^{v}). Pergament. 410 f. 23 × 17 cm.
Iaţimirski nr. 44 (Muzeul de antichităţi).

⟨*Psaltire cu tîlc*⟩

f. 1. Însemnări religioase în 1. slavă şi greacă.

f. 1^{v}—4. Прѣдословиє и сказь како съставлѣнь быст Псалтирь (Predoslovie şi arătare cum a fost alcătuită Psaltirea).

f. 4^{v}. Давидь сынь Иєсеѡвь, ѥгда сѣдє вь царствѣ своємь и избра д̄ моуже моудре: Ісафа, Ємана и Ѥѳдина и Идиѳоумь и съставии с ними Ѱалтирь

www.dacoromanica.ro

краснь сь wтвѣти пѣс Божіню (David, fiul lui Ieseu, cînd a stat în împărăţia sa şi a ales 4 bărbaţi înţelepţi : Asaf, Ieman şi Ietham şi Idithum şi a alcătuit cu ei Psaltirea frumos cu răspunsuri, cîntările lui Dumnezeu).

f. 4^{v}—386^{v}. Urmează psalmii scrişi cu litere mai mari, iar sub fiecare frază, cu litere mai mici, tălmăcirea.

f. 386^{v}—410. Cîntările scriptuare care urmează după Psaltire, înc. Пѣс Маріє сєстры Моисєѡвы вь иѯодѣ (Cîntecul Mariei, sora lui Moisi, la Ieşire).

f. 410^{v}. Însemnarea scriitorului (v. mai jos).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 410^{v}. Изволєнніємь Божіємь и въплъщєнніємь Сватаго Дѯа и рождєніем Сына, сни Ѱалтирь написа сє помощию Божіею и прѣчистыѣ ієго матере в лѣт ×$\overline{\text{ѕѡнд}}$, ієндикто $\overline{\text{г}}$, сь потъщаніємь прилежымь и всєсрдчнымь паже w оустановѯ божєствєныѯ писаний, написа си Ѱалтирь Бранко Младѣновикь и роукою много грѣшнааго завитааго вь соѯѣтни житиствѣмь, раба Божиа Іѡн а зовомь Богослова, вь мѣстѣ рекомѣмь Борьчь, вь дьни благовѣрнааго и богочьстиваго и самодрьжца всѣѯ Србьскыѯь земль и поморскыѯь, крала Стѣфан и сына моѯ крала Оуроша. Вь тѡ врѣмь прѣѥ господинь краль Стєфан градь Костоурь, градь Бѣлградь, градь Каниноу.

(Cu voia lui Dumnezeu şi prin întruparea (sic) Sfîntului Duh şi prin naşterea Fiului. Această Psaltire s-a scris cu ajutorul lui Dumnezeu şi a preacuratei lui maici în anul 6854 (1346) indictionul 3[1]) cu sîrguinţa depusă din toată inima pentru rînduiala dumnezeeştilor scripturi. A scris această Psaltire Branco Mladenovici, iar cu mîna mult păcătosului cel cuprins de zădărniciile vieţii, robul lui Dumnezeu Ion, numit Bogoslov, la locul numit Borici, în zilele binecredinciosului şi cinstitului lui Dumnezeu şi autocratului a toate ţările Serbiei şi al ţinuturilor de la mare, craiul Ştefan şi a fiului său, craiul Uroş. În acea vreme a luat domnul craiul Ştefan[2]) cetatea Costur (Castoria), cetatea Belgrad, cetatea Canina).

f. 2 jos : A măn‹ăstirii›' Bistriţa (cu sigilii de fum). (Sec. XIX la început).

Extrase şi descrierea acestui manuscris de Fr. Miklosić, *Psaltir s tumacenjem pisan 1346 za Branka Mladenovica* (Psaltire cu tălmăcire scrisă la 1346 de Branco Mladenovic) în *Starine* (Zagreb) IV, 1872, p. 29—62, şi de Al. Odobescu în „Revista romînă", 1 (1861), p.709—725.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu reprezentînd cupole de biserici la f. 1^{v} şi 4^{v}. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Serbia la Borici de diaconul Ioan Bogoslav. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) Indictionul greşit. Indictionul anului 6854 (1346) este 14.

[2]) Ştefan Duşan (1331—1355).

www.dacoromanica.ro

206.

1703 (f 4ᵛ). Hîrtie. 346 f. 32,5 × 21,5 cm.
Iaţimirski nr. 45. (Muzeul de antichităţi).

‹*Tîlcul Evangheliei de Teofilact*›

f. 1. На єvаггєліста Іωанна бєсѣды Іωанна Златоустаго (La evanghelistul Ioan, cuvintele lui Ioan Gură de Aur), în versuri.

f. 1ᵛ. ‹Se arată că această carte a fost tipărită din porunca ţarului Rusiei Petre Alexievici şi a patriarhului Adrian, la Moscova, în anul 1698›.

f. 2—4. Ко извѣстіє книгѝ сєѧ читателю (Vestirea acestei cărţi către cititor).

Urmează tîlcul celor patru Evanghelii, fiecare pasaj urmat de tîlcul său. Fiecare din cele patru Evanghelii e precedată de o scurtă introducere şi de scara capitolelor.

f. 7—92, 134ᵛ—221 Albe.

f. 341. Сказаніє єже какw на всѧкъ дєнь чтєт сѧ сѫщее Єvаггєліє (Spunere cum se citeşte în fiecare zi Evanghelia respectivă).

f. 342ᵛ şi 346. Albe.

Însemnări

f. 4ᵛ. Această sfîntă şi dumnezeiască Evanghelie care cu suflarea Duhului Sfînt s-au tîlcuit de sfîntul şi fericitul Theofilact, arhiepiscopul Bulgariei, scrisu-se-au de pe izvodul cel slovenesc ce s-au tipărit întru împărătească şi marea cetate a Moscului (precum arată şi în Predoslovia aceştii sfinte cărţi), din porunca şi cu toată cheltuiala preasfinţitului chir Theodosie, mitropolitul Ungrovlahiei, la anul de la facerea lumii 7211 (1703).

f. 8—15. Pe marginea de jos a paginilor: Această sfîntă şi dumnezeiască carte ce să chiamă Theofilact, adecă sfînta Evanghelie cu tălcu, dătu-se-au de preasfinţitul mitropolit chir Teodosie la vremea sfărşitului vieţii sfinţii sale, cînd s-au mutat dintr-această lume, o au lăsat sfinţia sa să să dea la sfînta mănăstire Coziia, unde să slăveşte prea sfînta şi începătoarea de viiaţă Troiţe, ca să fie a sfintei beserici. Iară cine va înstrăina de acolo, unul ca acela să fie supt blestemul sfintei Troiţe şi al tuturor sfinţilor, Amin. ghenarie 23 dni leat 7216 (1708).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Gravuri în lemn detaşate dintr-o tipăritură, reprezentînd pe cei patru evanghelişti, la f. 7ᵛ, 94ᵛ, 138ᵛ, 233ᵛ. Ornamente de mînă, în negru, foarte fine la f. 8, 95, 139 şi 224. 41 de rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente, cu scene religioase în aur. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie rusească. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

207.

Sec. XV. Hîrtie, 264 f. 21 × 13 cm.
Iaţimirski nr. 46. (Muzeul de antichităţi).

<Tipic>

f. 1—67. Неоудобь знаш како типика сиѣ книгы многымь многы къ разоумѣнию, рѣшитъ Марко инокъ, въ ѥдино нравныихъ жьрць (Acest Tipic, spune Marco călugărul, arată preotului într-unul singur cum să se înţeleagă multe cărţi care sînt greu de ştiut).

Indicarea textelor ce se citesc la slujbele sărbătorilor de peste an în ordinea calendaului, începînd de la 1 septembrie.

f. 67—98. Типикъ цръковнаго послѣдованиа иже въ Іерѵсалимѣ сватѣѥ лавры прѣподобнаго и богоноснаго wтца нашего Сави снѥже послѣдованиѥ бываѥт и в прочихъ въ Іерѵсалимѣ сватыхъ монастырь (Tipic bisericesc al rînduelii care se face la Ierusalim în sfînta lavră a prea cuviosului şi purtătorului de Dumnezeu părintele nostru Sava şi în celelalte sfinte mănăstiri de la Ierusalim).

f. 98—207. Послѣдованиѥ цръковнаго пѣниа и събранiѥ всего лѣта, зачинаѥ wт мѣсаца сѣк⟨тѣ⟩мвра до мѣсаца авгоуст (Rînduiala cîntării bisericeşti şi sinaxar pe tot anul, începînd din luna septembrie pînă în luna august).

f. 207ᵛ. Albă.

f. 208—257. Послѣдованиѥ Типика сватиѥ м̄-цѥ (Orînduirea Tipicului în sfîntul marele post.

f. 240—240ᵛ. К сватыхъ wтца нашегѡ Iw⟨н⟩ арХiепископа Константина града Златоустго, слово на сватѹю ПасХѵ (Al celui între sfinţi părintele nostru Io⟨o⟩ Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt la sfintele Paşti). Sfîrşitul lipseşte.

f. 257—258. Сказаниѥ како достоит кадит цркꙑ (Spunere cum se cuvine să se tămîieze biserica).

f. 258—262ᵛ. Continuă indicaţiile de tipic.

f. 262ᵛ—263. Молитва над коутиѥю (Rugăciune pe colivă).

f. 263ᵛ—264ᵛ. Albe.

Însemnări

Pe foaia liminară: † Сiи Типик сватаго Гѥwргiи Ѯѣнwфа (Acest Tipic este al sfîntului Gheorghe de la Xenof [1]).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: arc (?). Scris de două mîini (Ik f. 1—207, II, f. 208—263). 21 (mîna I) şi 26 (mîna II) rînduri pe pagină. Semiuncială mică. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris la mănăstirea Xenofont de la Muntele Athos. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) Măn. Xenofont dela muntele Athos.

www.dacoromanica.ro

208.

Sec. XVI. Hîrtie, 208 f. 31 × 20 cm. Lipseşte sfîrşitul. Iaţimirski nr. 47. (Muzeul de antichităţi).

<*Tipic*>

f. 1—2. Albe cu o însemnare (v. mai jos).

f. 3—7. Главизны еже въ настоящіи сей книзѣ оуказ о $\overline{\theta}$ час и малѣи вечерни (Capitolele care se află în această carte. Arătarea despre al noulea ceas şi despre vecernia cea mică).

f. 7—34. Типикъ црькоувнѣи слоужбѣ иже въ Іерусалимѣ святыа лавры прѣподобнаго и боговиднаго отца нашего Савы; сіе послѣдованіе бываетъ и въ прочихъ Іерусалимьскыхъ святыхъ обытѣліи (Tipic al slujbei bisericeşti. Această rînduială se face în sfînta lavră a preacuviosului şi de Dumnezeu purtătorului, părintelui nostru Sava de la Ierusalim. Această rînduială se ţine şi în celelalte sfinte locaşuri din Ierusalim).

La f. 19^{v} subtitlu О еже не творити бесѣды въ церкви (Despre a nu face vorbă în biserică).

f. 34^{v}—155. Послѣдованіе црьковнаго пѣнія и съвранія въселѣтнаго, начеше отъ мѣсяца септевріа до мѣсяца августа (Rînduiala cîntării bisericeşti şi sinaxar pe tot anul, începînd de la luna septembrie pînă în luna august).

f. 155—187. Слоужба святыа великыа $\overline{м}$-це (Slujba sfîntului şi marelui post).

f. 187—188. Иже въ святыхъ отца нашего Іоанна архіепископа Константінѣ града Златоустаго, слово на святаа Пасхы (Al celui între sfinţi părintele nostru Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt la sfintele Paşti).

f. 188—205. О часѣхъ великыа недели и въсеи свѣтлыи седмицы (Despre ceasurile săptămînii mari şi a toată săptămîna luminată). De la f. 192 urmează şi săptămînile de după Paşti pînă la duminica Tuturor Sfinţilor.

f. 205—206^{v}. О слоужбѣ и жителствѣ святаго поста святыхъ апостолъ (Despre slujba şi petrecerea sfîntului post al sfinţilor apostoli).

f. 206^{v}. Оуказъ оставшимъ апостолом, іеваггеліом непразнѣемым святымь (Arătare a celorlalţi apostoli şi evanghelii a sfinţilor neprăznuiţi). Sfîrşitul lipseşte.

f. 207—208^{v}. Albe.

Însemnări

f. 1^{v}. Tipic al svintei şi dumnezească mănăstire Cozia anno domi<ni> 1693. (Cifra anului repetată în cifre arabe, apoi în cirilice).

f. 2^{v}. La anii lui Hristos 1821 s-au întîmplat apostasie în Ţara Romînească şi după şiderea mea în Sibii, luni cinsprezece tocmai, am

www.dacoromanica.ro

venit apoi aici trecător la sfînta mănăstire Coziia. 1822 mai 22. David arh<imandrit> episcop Rîmnițchi.

f. 7—12. Pe marginea de jos a foilor : Cozia, cine o va înstrăina de la Cozia, să fie sub blestemul săborului de la Nicheia și celorlalte săboară 7206 (1698).

Titluri și inițiale cu roșu. Ornament în roșu la f. 3. 29 rînduri pe pagină. Semiuncială Legătură veche în piele și lemn cu ornament stilizat. Scris în Țara Romînească. Slavă bisericească de redacției medio-bulgară. De la Muzeul de antichități.

209.

Sec. XVI. Hîrtie. 249 f. 22 × 15 cm. Începutul și sfîrșitul lipsesc. Iațimirski nr. 48. (Muzeul de antichități).

<*Ceaslov*>

f. 1—51. <Slujba utreniei, ceasurile cu obednița și pavecernița>. Începutul lipsește, înc. Петра и Павла въсн, Ѩндрѣа, Іакѡва.

Primul subtitlu la f. 3^{v} : Часъ а̄ (Ceasul I).

f. 52—52^{v}. Albe.

f. 53—182^{v}. Послѣдованіе цркѡвнаго пѣнія и събранія въселѣтнаго наченше ѡт мѣсяца септевріи до мѣсяца авгоуста (Rînduirea cîntării bisericești și sinaxar pe tot anul, începînd din luna septembrie pînă în luna august).

f. 183—205^{v}. Трѡпаря и кѡндаци великыа м̄-цѣ (Troparele și condacele postului mare).

f. 206—228^{v}. Ѱалми избранны вънегда поет сѧ полїелеѡ на господскыа праздникы и свѧтым великымь (Psalmi aleși, cînd se cîntă polieuleul la praznicele împărătești și la sfinții mari).

f. 228^{v}—235. Припѣла на въсѣкый владичный и Богорѡдичный праздникь и въсѣмь прѣподобнымь ѡцемь великым и свѧтымь и великым избраннымь мѫченикѡм и въсѣмь нарѡчитым свѧтымь, припѣваѫщіа сѧ съ избраннымь Ѱалмь, егда поет сѧ Полїелеѡ, наченше ѡт ѡсмаго дне септемврїа мѣсяца, твореніе кѵр̄ь Филоѳеа монаѵ̆а логѡѳета бывшаго Мирча воеводѫ; на рождьство прѣчистыа Богородицѫ поет сѧ сіе.

(Pripeale la toate sărbătorile împărătești și ale Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor preacuvioșilor, părinților mari și sfinți și mucenicilor mari și aleși și tuturor sfinților consacrați, care se cîntă cu Psalmi aleși, cînd se cîntă Polieleul, începînd a opta zi a lunii septembrie. Opera lui Filotheiu monah, fost logofăt al lui Mircea voevod; la nașterea preacuratei Născătoare de Dumnezeu se cîntă aceasta).

f. 246^{v}—246. Чинь како подобает пѣти кѡливо оуѡпшимь (Rînduiala cum se cuvine a se cînta la coliva răposaților).

www.dacoromanica.ro

f. 246^{v}—249^{v}. Чинъ на wсвѧщеніе водЫ (Rînduiala la sfinţirea apei). (Sfîrşitul lipseşte).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 206. Filigran : stemă. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză şi carton. S-a păstrat restul primei coperte în piele a legăturii vechi. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi,

210.

Sec. XVI (a doua jumătate). Hîrtie. 88 f. 20,5 × 16 cm. Lipseşte începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 17^{v}. Foarte rupt şi uzat.

Iaţimirski nr. 49. (Muzeul de antichităţi).

<Ceaslov>

f. 1—12^{v}. <Slujba obedniţei>. Începutul lipseşte, înc. Блѣми и тебе непрѣстѫпнаго и присно сѫщнаго.

Pe aceeaşi pagină subtitlu : Начало wбѣдници (Începutul obedniţei).

f. 12^{v}—16. Чин малои павечерници (Rînduiala pavecerniţei mici).

f. 16—17^{v}. Начало wбычнЫм павечерници (Începutul pavecerniţei obişnuite).

f. 17^{v}—39^{v}. Начало павечерници великои (Începutul pavecerniţei mari).

f. 18. Intercalată din alt manuscris.

f. 18^{v}. Albă, urmează o lacună.

f. 39^{v}—88^{v}. Синаксарь съ Богомь по типикоу Їерусалимскомоу свѧтаго прѣподобнаго wтца Савы въсего лѣта пріимѣа (Sinaxar, cu Dumnezeu, după tipicul de la Ierusalim al sfîntului şi prea cuviosului părintelui nostru Sava, cuprinzînd întreg anul).

f. 69—70^{v}. Rupte, se păstrează un fragment.

Sfîrşitul lipseşte ; cuprinde numai lunile septembrie-februarie.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 39^{v}. Filigran : mistreţ. 19 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

211.

Sec. XVII. Hîrtie. 321 f. 23 × 16 cm. Lipsesc începutul şi sfîşitul.

Iaţimirski nr. 50. (Muzeul de antichităţi).

<Tipic>

Începutul lipseşte ; f. 1. înc. Моим измїж на въсѣкѫ нощь ложе моє

f. 1—23^{v}. Slujba vecerniei şi a pavecerniţei.

f. 24—145^{v}. Indicarea slujbelor pe sărbători în ordinea calendarului ; înc : Мѣсѧца септевріи имаж дьни к҃, дьнь имат час в҃і и нощь в҃і. (Luna septembrie are 30 de zile, ziua are 12 ceasuri şi noaptea 12).

www.dacoromanica.ro

f. 145—291^{v}. Къ сѫбота вечер на великѣи вечерни (Sîmbătă seara la vecernia mare). Slujba vecerniei din zilele săptămînii.

f. 291^{v}—313. Єѵаггеліа въскрѣсени на ѵтрени въ недел҃а (Evangheliile învierii la utrenie, duminica).

f. 313—321^{v}. Слѹжба сѫтаго причещениа (Slujba sfintei împărtăşanii). Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Oramente în mai multe culori la f. 24 şi 145^{v}. Filigran : spadă în ccrc. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

212.

Sec. XVI. Hîrtie, 256 f. 22 × 14 cm.
Iaţimirski nr. 51. (Muzeul de antichităţi). (Îl datează din sec. XVII).

‹*Tipic*›

f. 1—7. Главизны еже въ настоещен сен книзѣ (Capetele ce se află în această carte de faţă).

f. 7^{v}. Albă.

f. 8—48. Titlu : Типикъ цръковнѣи слоѹжбѣ иже въ Іерѹсалимѣ сѫтыѥ лавры прѣподобнаго и Богоноснаго wтца нашего Савы. Сіѥ послѣдованіе бываєт и въ прочиихъ Іерѹсалимскыхъ сѫтыхъ wбитѣлиі (Tipic al slujbei bisericeşti din lavra de la Ierusalim a preacuviosului şi purtătorului de Dumnezeu, părintele nostru Sava. Această rînduială se face şi în celelalte sfinte locaşuri de la Ierusalim).

f. 48—187. Послѣдованіе цръковнаго пѣниа и събраниа въсалѣтнаго начьнше wт мѣсѧца сентемврія до мѣсѧца ѧгѹста (Rînduiala cîntării bisericeşti şi sinaxar şi pe tot anul, începînd din luna septembrie pînă în luna august).

f. 187^{v}—232. Слѹжба сѫтыѥ и великыѥ м̄-цѣ (Slujba sfîntului şi marelui post).

f. 232—251^{v}. ‹Slujbele de la paşti pînă la Rusalii›.

f. 251^{v}—252^{v}. О слоѹжбѣ и раздрѣщени н̄-тныѥ седмице (Despre slujba şi dezlegările din săptămîna Cincizecimii).

f. 252^{v}—254. О слоѹжбѣ и житєльствѣ сѫтаго поста сѫтыхъ апостолъ (Despre slujba şi petrecerea sfîntului post al sfinţilor apostoli).

f. 254—255^{v}. Оуказъ оставшим апостолѡм и єѵаггеліамъ непразноѹемымъ сѫтым (Arătare pentru apostolii şi evangheliile care s-au lăsat la o parte, la sfinţii care nu se prăznuiesc).

f. 256. Свѣтилны гласѡвѡм (Svetilnele pe glasuri).

f. 256^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

f. 1. A sfintei mănăstiri Bistriţi iaste acest tipicariu.

f. 2 A Bistriţi‹i› (cu o pecetie de fum).

f. 256^{v}. Храм Ѹспенїи Богородице (Hramul Adormirii Maicii Domnului).

Tıtluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 1, şi 8. Filigran : mînă cu stea la un deget. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate artistic. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

213.

Sec. XVII. Hîrtie. 157 f. 21 × 14 cm. Lipsesc începutul, sfîrşitul şi foi după f. 84^{v}. Iaţımirski nr. 52. (Muzeul de antichităţi). (Il socoate scris în Moldova).

1. ‹*Ceaslov*›

f. 1—79. Începutul lipseşte; înc. Кдывъ знєнавидѣХ дивна сѣдѣнїа твоа.

f. 79—82^{v}. Тропари въскрєсны (Troparele învierii). (După f. 82 o lacună).

2. ‹*Sinaxariul celor 12 luni*›

f. 83—138^{v}. Începutul lipseşte; înc. Нїа wт тебє Бога нашєго имѫщи бо крѣпость твож.

f. 138^{v}—146^{v}. ‹Troparele şi condacele Triodului şi ale Penticostarului›. Начало сѫтаго великаго поста (Începutul sfîntului şi marelui post).

f. 146^{v}—153. Чьстныи Параклис прѣсѫтѣи Богородици (Cinstitul Paraclis al preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 153^{v}—156^{v}. Къ сѣтѫмь великѫма недѣли ПасХы (La sfînta marea duminică a Paştelui). Sfîrşitul lipseşte.

f. 157. Indicaţii liturgice.

Însemnări

f. 79. ǂ Коупил рабъ Божїю поп Марко и жина его Пъраска, дал ѣ талер, да бѫдет емѹ молбѫ и памѧт и чадаХ его и дади wт сило Тътъраш къ цръков wт Броцени еде же єст Храм арѣХагила МиХаила пред Богомъ, къ вѣкы. Ѩмин.

(A cumpărat robul lui Dumnezeu, popa Marcu şi soţia lui Parasca, a dat 2 taleri, să-i fie lui rugăciune şi pomenire şi copiilor lui şi a dat-o din satul Tătăraşi în biserica de la Broşteni, care este hramul arhanghelului Mihail, înaintea lui Dumnezeu, în veci. Amin). (Scris sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu şi verde. Ornament în culori la f. 79. Filigrane : cruce cu stemă, secure. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

214.

Sec. XVI. Hîrtie, 129 f. 21 × 15 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.

Iaţimirski nr. 53. (Muzeul de antichităţi). (Îl datează din sec. XVII, dar scrisul este din sec. XVI).

‹*Tipic*›

f 1—110. Indicarea cîntărilor pe tot anul în ordinea calendarului. Începutul lipseşte. Începe cu luna septembrie. *Interesant faptul că lunile sînt numite şi cu numele lor slave populare* :

f. 7. Мѣсеца ѡктевръ рекомыи листопад (Luna octombrie numită listopad);

f. 51. Мѣсеца генварь рекомыи просинец (Luna ianuarie numită proşineţ);

f. 89. Мѣсеца июн рекомы изокъ (Luna iunie numită izoc);

f. 96. Мѣсеца июла рекомыи червен (Luna iulie numită cerven).

f. 42. (decembrie 20). Къ тоже днь приставн сѧ преосвѧщенныи митрополит Петръ въсеа Ржси въ г̄ час нощи въ лѣт ×ѕ̄ѧд̄ и положен быст въ градѣ Москвѣ (În aceiaşi zi a murit peasfinţitul mitropolit Petru a toată Rusia la trei ceasuri din noapte în anul 6‹8›34 (1326) şi a fost îngropat în cetatea Moscovei[1]).

f. 111—129ᵛ. Недѣлѣ еже ѡ мытари и фарисеи (Duminica Vameşului şi a Fariseului). ‹Rînduiala cîntărilor în postul mare›.

Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Pe coperta din urmă, partea interioară : †Izvod de cărţi ce s-au luat dela popa...

1 Pănticostaru
1 Triod de post
1 Molituvnic...[2])
1 Molitävnic Rămnic.
1 Leturghier dela munteni.
1 Paraimier Rămnic.
1 Psaltire.
1 Psaltire tij cu slova muntenească (?).
1 ivanghelie.
1 Psaltire la brutul (?)
1 cădelniţă
1 patrafir
3 părechi de naracviţi
1 felon
1 stihar
1 naramnă.

[1]) Mitropolitul Petru al Rusiei + 1326.

[2]) Acoperit de eticheta Academiei.

www.dacoromanica.ro

De atîtia au vinit ali nostru.
Smerit erei Nifon. (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : mistreţ. 21 rînduri pe pagină Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu icoana răstignirii. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie ucraineană. De la Muzeul de antichităţi.

215.

Sec. XV. Hîrtie, 285 f. 21 × 13 cm. Începutul şi sfîşitul lipsesc; rupt şi uzat. Iaţimirski r. 54. (Muzeul de antichităţi).

1. <*Psaltire*>

f. 1. Începutul lipseşte; înc. cu Psalmul 3.

f. 1—105. Psalmii în număr de 151.

f. 105—115^{v}. <Cîntările scriptuare ce urmează după Psalmi>. înc. Пѣснь Мωисеωва въ исХодѣ (Cîntarea lui Moisi la Ieşire).

2. <*Tipic*>

f. 116—152. <Sinaxarul celor 12 luni>. Începutul lipseşte. Începe cu luna septembrie.

f. 152—178^{v}. <Troparele şi condacele Triodului şi ale Penticostarului>. Начело сѫтаго и великаго поста (Începutul sfîntului şi marelui post).

f. 178^{v}—211^{v}. Часословц имѣе ноцнꙋю и днєвнꙋю слꙋжбоꙋ по ѕставѣ великыѥ лаврїи иже в сѫтыиХ wтца нашего Савы. Сиѥ послѣдованіе бываєт и въ прочииХ Іерусолимскыиχ сѫтыиХ обытѣлїи (Ceaslov cuprinzînd slujba de noapte şi de zi, după orînduiala marei lavre, a celui între sfinţi părintele nostru, Sava. Aceeaşi orînduială se obişnuieşte şi în celelalte locaşuri sfinte de la Ierusalim).

f. 211^{v}—225. Слꙋжба Ѩкаѳістѣ прѣсѫтыѥ Богородиц̑ѥ (Slujba Acatistului preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 225—228. Слꙋжба къ Господоꙋ нашемоꙋ Ісѹсѣ Христоꙋ (Slujba către Domnul nostru Isus Hritos).

f. 228—235. Чьстныи Параклис прѣсѫти владичици нашеи Богородиц̑и (Cinstitul Paraclis al preasfintei stăpînei noastre, Născătoarea de Dumnezeu).

f. 235—237^{v}. Канωн исповѣданіа (Canonul spovedaniei).

f. 237^{v}—244^{v}. Канωн молебенъ къ прѣчистѣи Богородиц̑и (Canon de rugăciune către preacurata Născătoare de Dumnezeu).

f. 244^{v}—248. Канωн молебенъ къ своемѣ аггелъ Хранителю (Canon de rugăciune către îngerul păzitor).

f. 248—251. Канωн w плач прѣсѫты Богородиц̑ѥ (Canonul plîngerii preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

www.dacoromanica.ro

f. 252—259. Чин како подобает пѣти Параклис прѣподобнои матере нашои Петке (Rînduiala cu care se cuvine a cînta Paraclisul preacuvioasei maicii noastre Paraschiva).

f. 259—266^{v}. Чин како подобаетъ пѣти Параклис свѧтѣи цариди Θеωфанѣ (Rînduiala cum se cuvine a cînta Paraclisul sfintei împărătese Theofana).

f. 267—271. Rînduiala a diferite cîntări; f. 267: О еже въ келіи пѣніи иноком (Cîntarea călugărilor în chilii).

f. 271—281^{v}. Ѱалмы избранни вънегда поет се Полиєлеω (Psalmi aleşi, cînd se cîntă Polieleul).

f. 282. Albă cu încercări de condei şi însemnări.

f. 282^{v}—285^{v}. Сыи Торопары въскресениа (Aceştia sînt Troparele învierii).

f. 285^{v}. Иже въ свѧтыѫ wтца нашего Василіѧ Великаго (Ale sfîntului părintelui nostru Vasile cel Mare). înc. К ако писаніе Бога.

Numai cîteva rînduri, sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: Începutul unui hrisov al lui Mircea Ciobanul pentru mănăstirea Bistriţa: Милостїю Божїю Iwн Мирчѣ воєвѡд. Дават господства ми сна повѣленіе госпwаства ми оцоу егѹмен wт свѧтѣи монастир нарицаемаго Бистрица (Din mila lui Dumnezeu Ion Mircea voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei sale părintelui egumen de la sfînta mănăstire numită Bistriţa).

f. 251^{v}. † Милостию Iw Матею Басарак воєвод (Din mila ‹lui Dumnezeu› Io Matei Basarab voevod).

f. 282. Scris-am eu de mă rog, cine-şi va face pomană cu această carte, să o lege, să fie pentru Dumnezeu.

† Мѣсѧца мартию сконча се дѹховник Иларіwн въ срѣдѣ великою недѣлѣ, вѣчнѣ мѕ памет (Luna martie a răposat duhovnicul Ilarion în miercurea din săptămîna mare. Veşnica lui pomenire) (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

216.

Sec. XVI. Hîrtie, 392 f. 20 × 13 cm. Foi rupte şi putrede; lipsesc foi după f. 166^{v}. Iaţimirski nr. 55. (Muzeul de antichităţi).

1. ‹*Psaltire*› f. 1—153.

f. 1—139. Давида пророка и царѣ пѣсни (Cîntările lui David proroc şi împărat).

www.dacoromanica.ro

f. 139^{v}—153. <Cîntările scriptuare ce urmează de obicei după Psalmi>; înc. Пѣснь Мωүсеωва в исХодѣ (Cîntarea lui Moisi la Ieşire).

2. <*Tipic*> f. 153—393.

f. 153—160^{v}. Апостолы и евагеліа и блажены прѣз неделе (Apostolul şi evangheliile şi fericirile peste săptămînă).

f. 161—178^{v}. <Acatistul Maicii Domnului>. Începutul lipseşte. Cuprinde canonul de mulţumire către Născătoarea de Dumnezeu, facerea lui Iosif. (Începe cu cîntare a IV-a. Între cîntarea a VI-a şi a VII-a se intercalează acatistul propriu-zis al Bunei Vestiri).

f. 179—179^{v}. Ѧ сѣ имена прѣчистіѣ Богородице числом о҃в (Acestea sînt denumirile preasfintei Născătoare de Dumnezeu în număr de 72).

f. 180—192^{v}. Молитвы сѫтаго причищенїа (Rugăciunile sfintei împărtăşanii).

f. 192^{v}—210^{v}. Ѩкаѳїст о погребеню и воскресенїѕ (Acatistul îngropării şi învierii).

f. 210^{v}—228^{v}. Ѩкаѳистъ чьстномѕ крьстъ (Acatistul cinstitei cruci).

f. 228^{v}—232^{v}. Часове прѣд рождествωм Христовѣм (Ceasurile înainte de naşterea lui Hristos).

f. 232^{v}—235^{v}. Часове прѣд Богоꙗвленіем (Ceasurile înainte de Bobotează).

f. 236—239^{v}. Пѫтїк великіи (Ceasurile în Vinerea Mare).

f. 240—247. Чьстнїи Параклис прѣсвѫтѣи владичици нашеи Богородици (Cinstitul Paraclis al preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu).

f. 247—255. Чьстни Параклис свѫтомѕ... Прѣдїтичи... Іωаннѕ (Cinstitul Paraclis al sfîntului Inainte mergătorul ... Ioan).

f. 255—260^{v}. Слѫжба кь Господѹ нашемѕ Іѣсѹ Христѕ (Slujba către Domnul nostru Isus Hristos).

f. 261—275. Часословец имѣѫ нощнѫѫ и дневнѫѫ слоүжбѫ по оүставоү прѣподобнаго wтца нашего Сави (Ceaslovăţ cuprinzînd slujba de noapte şi de zi după rînduiala preacuviosului părintelui nostru Sava).

f. 273^{v}. Albă.

f. 276—370. Тропарник въсеѩо лѣта (Troparele pe tot anul).

f. 371—385^{v}. Слѫжба свѫтыѫ и великіѫ м̄-тницѫ (Slujba sfîntului şi marelui post). Se dau şi troparele şi condacele duminicilor şi zilelor de seamă de la duminica Vameşului şi Fariseului pînă la duminica Tuturor Sfinţilor.

f. 385—390. Тропаре въскресни и ипакое wсмымь гласовωм (Troparele învierii şi ipacoi pe cele 8 glasuri).

f. 390—392^{v}. Богородичны wсмым гласωм и крьсто Бо<городичны> (<Troparele> Născătoarei de Dumnezeu pe cele opt glasuri şi ale crucii şi Născătoarei de Dumnezeu).

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 1 şi 276. Scris de două mîini (I, f. 1—370^{v}, II, f. 371—392^{v}). 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză (s-a păstrat un fragment din legătura veche în piele, cu ornamente stilizate). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

217.

1583 (f. 292). Hîrtie. 294 f. 21 × 15 cm. Începutul lipseşte.
Iaţimirski nr. 56. (Muzeul de antichităţi)

1. <*Psaltire*>

f. 1—153^{v}. Psaltirea; începutul lipseşte. Începe cu Psalmul 30.

f. 49^{v}. Albă.

f. 144—170^{v}. <Cîntările scriptuare ce urmează după Psalmi>. înc. Пѣс Мωѵсеова къ исхѡдѣ (Cîntarea lui Moisi la Ieşire).

2. <*Slujebnic*>

f. 171—192. <Slujba Acatistului Maicii Domnului> înc.: К пѧтоκ вечер ѥ̀ недѣлѣ поста бываѥтъ слоүжба Ѧкаѳїсту прѣсвѧтыѧ Богородицѣ (Vineri seară în a 5-a săptămînă a postului se face slujba Acatistului preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 192^{v}—201^{v}. Чьстныи Параклис прѣсвѧтѣи владичици нашеи Богородици (Cinstitul Paraclis al preasfintei stăpîne noastre Născătoare de Dumnezeu).

f. 201^{v}—214. Слѹжба къ Господѹ нашемѹ Іесѹсѹ Христоүѹ (Slujba către Domnul nostru Isus Hristos)..

f. 214—228^{v}. <O serie de rugăciuni>. Prima: Молитва глаголема на исхѡд дѹши (Rugăciunea numită, la ieşirea sufletului).

f. 228^{v}—240^{v}. Творенїе Хрїстофѡра патрикїа Митилинїа (Opera lui Hristofor patriciul din Mitilene.) Stihuri pentru toate lunile, începînd cu luna septembrie pînă la august.

f. 240^{v}—263^{v}. Слѹжба сватаго причащенїа (Slujba sfintei cumineca̧turi).

f. 263^{v}—289. Трωпаре възкръсны и үпакоѥ (Troparele învierii şi ipacoi).

f. 286^{v}. Albă.

f. 289^{v}—291^{v}. Чин бываем праздноватн сватыѧ избраныѧ праздникы (Rînduiala serbării sfintelor sărbători alese) în ordinea calendarului.

f. 292—294^{v}. Albe cu însemnări şi indicaţii liturgice în romîneşte.

Însemnări.

Însemnările scriitorului manuscrisului

f. 292. Сіѧ книга нареченныи Ѱалтїръ исписа мнωгогрѣшныи монахъ Селевестрѹ и дадѣ ѧ братѹ своемѹ монахѹ Єѵлогїе на к̄ злат татарскыхъ, в лѣтѡ × ѕ̄ч̄а (Această carte numită Psaltire a scris-o mult păcătosul monah Sele-

www.dacoromanica.ro

vestru şi a dat-o fratelui său, monahul Evloghie, pe 20 de zloţi tătăreşti în anul 7091 (1583).

f. 293^{v}. Изволеніемь Отца и съ поспешеніем Сина сиа книга сътвори и украси ермонахъ Селевестръ отъ свата монастиръ Слатина (Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului a făcut această carte şi a înfrumuseţat-o Selevestru de la sfînta mănăstire Slatina).

Alte însemnări

f. 292^{v}. Să să ştie cănd au nins după Sveti Gheorghie, meseţa april în douădzăci cinci dzile, vleat 7194 (1682). Ермонахъ Іwн отъ Камен (Eromonahul Ion de la Piatra).

f. 294. × з҃сл҃а мѣсяца іанuаріи ї҃ї дни, Іwн копилъ отъ Камен (7231 (1723) luna ianuarie 13 zile, Ion copilul de la Piatra) să se ştie.

f. 294^{v}. Să să ştie cînd au murit Costantin Cantimir vodă şi au fost într-acel an 70 de orînduiale pe ţară, făr ilişuri şi făr sulgiuri şi fără alte mărunţişuri; şi mai pre urmă au scos şi hărtii în ţară, hărtiia de 6 ughi; şi întru această pomană s-au prestăvitu-s<*a*> şi mărie sa. вѣчнаа емъ памѣть, влѣт × з҃сл҃а мѣсяца марта s҃ (veşnica lui pomenire, în anul 7201 (1693) luna martie 6).

f. 109. Иwнъ влѣт × ѕ҃лс҃ (Ion, în anul 7230 = 1722).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornamente în roşu la f. 61, 154, 171. Filigran : mistreţ. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova de monahul Selevestru de la mănăstirea Slatina. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

218.

1573 (f. 247^{v}). Hîrtie. 309 f. 31×20 cm. Lipseşte începutul şi sfîrşitul. Foarte deteriorat. Iaţimirski nr. 57. (Muzeul de antichităţi).

1. <*Psaltire*> f. 1—130^{v}.

f. 1—119. <Psalmii>. Începutul lipseşte; începe cu Psalmul 7.

f. 99. Completată în sec. XVII, în locul unei foi care lipsea.

f. 120—130^{v}. <Cîntările scriptuare ce urmează după Psalmi>, înc.: Пѣснь Мwѵсеwва въ исходѣ (Cîntarea lui Moisi la Ieşire).

2. f. 131—182^{v}. Часословецъ нмѣжь нwщнжа и днєвнжа слоужбъ по ставѣ прѣподобнаго отца нашего Савы (*Ceasloveţ cuprinzînd slujba de noapte şi de zi după rînduiala preacuviosului părintelui nostru Sava*).

3. <*Slujbnic*> f. 182^{v}—309^{v}.

f. 182^{v}—229. <Rînduiala cîntărilor pe tot anul> înc.: Мѣсяца сентєврїе имат дьни л҃, дьнь имать час в҃ї и ноць в҃ї (Luna septembrie are 30 zile, ziua are 12 ceasuri şi noaptea 12).

www.dacoromanica.ro

f. 229—243. Начало сватаго и великаго поста (Începutul sfîntului şi marelui post). Rînduiala cîntărilor din postul mare.

f. 243^{v}—244^{v}. Тропаре прѣл недела и кондаки (Tropare peste săptămînă şi condace).

f. 244^{v}—246. Богородични осми гласовом ‹Troparele› Născătoarei de Dumnezeu, pe opt glasuri).

f. 246—248^{v}. Тропари въскресеные и упакои (Troparele învierii şi ipacoi).

f. 248^{v}—257^{v}. Въ пятък є̃ пост вечерь бываетъ слѹжба Акаѳистоу прѣсватыа Богородице (În vinerea a 5-a a postului se face slujba Acatistului preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 257^{v}—261. Чистныи Параклис прѣсватѣи Богородици (Cinstitul Paraclis al preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 261—264^{v}. Слѹжба къ Господѹ нашемѹ Ісѹсѹ Христѹ (Slujba către Domnul nostru Isus Hristos).

f. 264^{v}—266^{v}. Канѡн пѣваемь [пѣваемь] по въ‹сѣ› .. дьни мниѫѡм (Canon cîntat în fiecare zi al călugărilor).

f. 266^{v}—279. Апостол и Іваггеліа прѣз нѫделе (Apostolul şi Evanghelia pentru săptămînă).

f. 279—288^{v}. ‹Ѱал›ми избрани госпѡдскым празникѡмь (Psalmi aleşi la sărbătorile împărăteşti).

f. 289—290. ‹Сказаніе› празникомъ господскым (‹Lista› sărbătorilor împărăteşti).

f. 290—309^{v}. Єваггелна въскръсны (Evangheliile învierii). Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 247^{v}. Тако Макаріе пис въ лѣто ×зпа, при ігѹмен и архімандріт кѵр Іѡан, вѣчна мѕ памет. Ѡ, владико Христе царю, простим грѣшнаго, аџіе, сем погрѣшил понеже есмь твое създаніе и не писа аггел, нь кал и пепел. Ѧ вы, честніи wтци, чьтеціи, справите и благословите. Ѧмин.

(Aşa-zisul ‹călugăr› Macarie a scris în anul 7081 (1573) sub egumenul şi arhimandritul chir Ioan, veşnica lui pomenire. O, stăpîne Hristoase, împărate, iartă păcătosului, dacă întru aceasta am greşit, pentru că sînt făptura ta şi nu a scris un înger, ci lut şi cenuşă. Iar voi, cinstiţi părinţi, citind, îndreptaţi şi binecuvîntaţi. Amin).

Alte însemnări

f. 237^{v}. Această carte iaste a sfîntului schit Cioclovina. Ion Inochentie arhimandrit. (Sec. XVIII început).

f. 303^{v}. Antonie ungurenul ot Sibişel, leat 7224 (1716).

f. 308^{v}. Gheorghie grămaticul ot schitul Cioclovina, Lupul Tutuc (?) ot Tismana. (Sec. XVIII).

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornament la f. 131. Filigran : ancoră. Scris de două mîini : (I, f. 1—173^{v}, II, f. 174—309^{v}). 24 şi 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. Scris în Ţara Romînească, la mănăstirea Cioclovina, de monahul Macarie. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

219.

Sec. XVI (a doua jumătaţe). Hîrtie, 264 f. 21 × 15 cm.
Iaţimirski nr. 58. (Muzeul de antichităţi).

1. f. 1—19. Акаѳистъ прѣсватѣи Богородици (*Acatistul preasfintei Născătoare de Dumnezeu*).

2. f. 19^{v}—25^{v}. Чьстныи Параклисъ прѣсватѣи Богородици (*Cinstitul Paraclis al preasfintei Născătoare de Dumnezeu*).

3. f. 25^{v}—30^{v}. Слѫжба къ Господѫ нашемѫ Іс҃ѹ Хр҃ѹ (*Slujba către Domnul nostru Isus Hristos*).

4. f. 30^{v}—35. Канѡн молебенъ къ своемѫ а҃ггелоу Хранителю (*Canon de rugăciune pentru îngerul păzitor*).

5. f. 35—39. Канѡн молебенъ чьстномѫ Іѡаннѫ Предитичи (*Canon de rugăciune către cinstitul Ioan Inaintemergătorul*).

6. f. 39—42^{v}. Канѡн чьстномѫ и животворѧщомѫ Кръстѹ (*Canon la cinstita şi de viaţă făcătoare Cruce*).

7. 43—47. Канѡн сватым апостолом и сватомѫ Николѣ (*Canonul la sfinţii apostoli şi la sfîntul Nicolae*).

8. f. 47—51. Канѡн молебенъ wбще Троици, арѫггелоу, Прѣдитичи, Николѣ и Богородици (*Canon de rugăciune împreună pentru Treime, arhanghel, Inainte mergătorul, Nicolae şi Născătoarea de Dumnezeu*).

9. f. 51^{v}—54. Канѡн пѣваем по въсѣ дьни мниѫѡм (*Canon de cîntare în fiece zi al călugărilor*).

10. f. 54—59^{v}. Къ недели вечер, на Господи възвахъ стиѫирыѫ подобны (*Dumnica seara la : Doamne, strigat-am, stihire, podobii*).

Urmează stihirile pentru celelalte zile pînă la f. 90^{v}.

11. f. 90^{v}—104^{v}. Єѵаггелиѣ а҃ въскрьсни (*Evanghelia I a Invierii*).

12. f. 104^{v}—105^{v}. Оукаꙁ гласовом іеѵаггеліам въскресным и апостолѫ іеѵаггелиа оут〈ренін〉 (*Arătarea glasurilor Evangheliilor Învierii, a Apostolului, Evanghelia utreniei*).

13. f. 105^{v}—111. Апостол и Іеѵаггеліа wбще сватым великым (*Apostolii şi Evangheliile îndeobşte pentru sfinţii mari*).

14. f. 112—130^{v}. Слѫжба сватаго причащенїа (*Slujba sfintei împărtăşanii*).

15. f. 131—136^{v}. Єгда кто хощеть спати, дльжень ест глаголати на кыниждо вечеръ (*Cînd cineva vrea să doarmă, e dator să spuie acestea în fecare seară*).

16. f. 136^{v}—143. Молитвы сватаго Григорїа Двоеслова... (*Rugăciunea sfîntului Grigore Dialogul*).

www.dacoromanica.ro

17. f. 143^{v}—148^{v}. Молитва исповѣданіе къ Господоу нашемоу Іс҃ѕ Христоу (*Rugăciunea spovedaniei către Domnul nostru Iisus Hristos*).

18. f. 148^{v}—149. Молитва сватаго Антиоха (*Rugăciunea sfîntului Antioh*).

19. f. 149—149^{v}. Молитва прѣподобнаго отца нашего Паисіа поустынника еже на всѣк дьнь молѣше сѧ (*Rugăciunea preacuviosului părintelui nostru Paisie pustnicul, cu care se ruga în fiecare zi*).

20. f. 149^{v}—151. Молитва сватаго Петра чръноризца (*Rugăciunea sfîntului Petru călugărul*).

21. f. 151—152. Молитва къ Господоу нашемоу Іс҃ѕ Христоу съ оумиленіем (*Rugăciunea către Domnul nostru Iisus Hristos cu umilinţă*).

22. f. 152—152^{v}. Молитва къ Богородици (*Rugăciune către Maica Domnului*).

23. f. 152^{v}—156. Чинь бываєт егда съблазнь бѫдет въ сънѣ (*Rînduiala ce se obişnuieşte cînd ai păcătuit în somn*).

24. f. 156—158^{v}. Ѡ житіи сирѣч ѡ поцени и раздрѣшени въсего лѣта (*Despre hrană, adică despre postit şi dezlegare pe întregul an*).

25. f. 159—205^{v}. Прѣданіе ѕставѡм иже на вънѣшнеи странѣ прѣбываѭщем иноѡком рекше скутскаго житіа правило (*Tradiţia regulelor călugărilor ce trăiesc în afară, adică pravila vieţii de schit*).

26. f. 205^{v}—207. Ѡт съвраниа рекше ѿ типика сватыѧ горы (*Din sinaxare adică din tipicul Sfîntului Munte*).

27. f. 207—212.. Канѡн молебен къ Господоу нашемѹ Іс҃ѕ Христоу (*Canon de rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos*).

28. f. 212—216. Канѡн на исход дѹши кѵр Ѵндреа Критскаго (*Canon la ieşirea sufletului, al lui chir Andrei al Cretei*).

f. 216^{v}—217^{v}. Albe.

29. f. 218—226^{v} ‹*Tablele Pashaliei şi ale posturilor*›

30. f. 227—228. Ѡ звѣздѣ глаголемѣи Цигръ (*Despre steaua numită Tigru*).

31. f. 228^{v}. ‹*O tablă a soboarelor ecumenice, cu locul, data, numărul părinţilor şi numele ereticilor condamnaţi*›.

32. f. 229—230^{v}. Ѡт когда възходить слньце исходит въ зодиѡк (*De cînd iese soarele şi merge pe zodiac*) . .

33. f. 230^{v}—231^{v}. Ѡ въходѣ лоуниѣмь (*Despre mersul lunii*).

34. f. 231^{v}—232. Ѡ оудобныхъ зодіѡхъ добрыхъ же и злыхъ и посрѣдныхъ (*Despre zodiile favorabile, bune şi rele şi cele mijlocii*).

35. f. 232. О добрінхъ днехъ (*Despre zilele bune*).

36. f. 232—233^{v}. О разболѣвшим сѧ чловѣцѣ (*Despre îmbolnăvirea omului*).

37. f. 234—237. О исправленіи зодіѡм (*Despre alcătuirea zodiilor*).

f. 237^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

38. f. 238—238^{v}. Ѿт правила сватыХ апостолъ (*Din Pravila sfinţilor apostoli*) inc. Иже въ сватыи аггелъ.

39. 238^{v}—246^{v}. Иже въ сватыХ wтца нашего Ѳанасіа Великаго патріарХа Алеѯандръскаго, слово wглавлено къ заповѣден Божіим въсѣм wтвръгшїим сѧ мира (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Atanasie cel Mare, patriarhul Alexandriei : Cuvînt pe capitole, despre învăţătura lui Dumnezeu pentru toţi cei ce se leapădă de lume*) inc. Разлюбленнїи, попещѣм,

40. f. 246^{v}—255. Ѿт оучителства wтца. Ѧммwнѣ (*Din învăţăturile părintelui Ammon*) inc. Четыри вещи сѫт...

41. f. 255^{v}—257^{v}. Ѿтца Макара (*Ale părintelui Macarie*) inc. Иже бw сѫждаѫ.

42. f. 258—260. Сватаго Василіа Великаго. Слово како достоитъ иноком быти нестѧжателном (*Cuvîntul sfîntului Vasile cel Mare : cum se cuvine călugărului să fie sărac*) înc. Постоит иноку прѣжде въсѣХ.

43. f. 260^{v}—261^{v}. <*Modele epistolare*> înc. : Прѣдословїа посланiwм (Începerea epistolelor). Митрополита (mitropolitului). Господарю (domnului). Болѣрин$\overline{ъ}$ (boierului). Iгѹменwм или свѧщенноиноwкwм (egumenilor sau ieromonahilor), дрѹг (prietenului)

f. 262—264^{v}. Albe cu însemnări.

Însemnări

f. 263. Єгда пристави сѧ братъ нашемъ єродіакон Гінднwн и бист теченіе лѣтово ×$\overline{зрнѕ}$. мѣсѧца фев. $\overline{кѕ}$ въ дни Василіе воєвода.

(Cînd a murit fratele nostru ierodiaconul Ghedeon şi a fost cursul anilor în 7156 (1648) februarie 26 în zilele lui Vasile voevod[1])).

Scris-am eu, mic ca de doîzeci de ani, raiul cel desfătat cu greşală au lăsat. Să să ştie de cînd am învăţat docsologhie greceşte la părintele Sofronii cu David ugurianul şi o pricească <7>258 (1750) ghenari 20 dni Toder <criptogramă> diiac.

f. 265^{v}. Iw Дѹка воєвода Божію милостію (Io Duca voevod[2]) din mila lui Dumnezeu). Ermonah Mihie egumen ot sveata monastire Bistriţii.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Frumoase ornamente în culori la f. 1, 112, 131. Filigran : mistreţ. 19 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în piele şi carton. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

220.

Sec. XVI. Hîrtie 185 f. 28 × 19 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc. Numeroase foi rupte. Lipsesc foi după f. 80^{v}, 171^{v}.

Iaţimirski nr. 59 (Muzeul de antichităţi). (reproduce o însemnare românească în care se spune că această carte e a mănăstirii Golia din Iaşi ; foaia azi nu se mai găseşte).

[1]) Vasile Lupu, domnul Moldovei, 1634—1653.

[2]) Gheorghe Duca, domnul Moldovei, 1665—1666, 1668—1672, 1678—1684.

www.dacoromanica.ro

‹*Psaltire cu tipic*›

f. 1—6. Psaltirea. Începutul lipseşte; începe cu Psalmii 65—69. După aceea urmează o lacună.

f. 7—16. Cîntările utreniei şi vecerniei, începutul lipseşte.

f. 16—21. Трωпари и кондаке и свѣтлыны прѣзь въсѫ сѣдмыцѫ (Troparele şi condacele şi svetilnele pentru toată săptămîna).

f. 21—24^{v}. Тропари Богωродичны и ипакоѥ въскресни wсмымь гласовwмь (Troparele Născătoarei de Dumnezeu şi ipacoi învierii pe opt glasuri).

f. 25—57. Богωродічни и крстwбогωродични wсмымь гласовwмь (Cîntările Născătoarei de Dumnezeu şi ale Născătoarei de Dumnezeu la cruce pe opt glasuri).

f. 57—80^{v}. Начало вечерни (Începutul vecerniei). Urmează cîntările vecerniei mici şi mari).

După 80^{v} o lacună.

f. 81—178. ‹Troparele şi condacele de peste an›. Începe cu ziua de 4 septembrie (începutul lipseşte).

După f. 171^{v} lipseşte o foaie cu începutul lunii august.

f. 178^{v}—185^{v}. Трωпарѫ и кондаци великыѫ м̄-цѫ (Troparele şi condacele postului mare). Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : stemă cu coroană. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate (deteriorată). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

221.

1531 (f. 311). Hîrtie, 320 f. 22,5 × 17 cm. Începuul şi sfîrşitul lipsesc. Lipseşte o foaie după f. 305 şi alta după f. 310; f. 280 urmează înainte de f. 311.

Iaţimirski nr. 60. (Muzeul de antichităţi).

1. ‹*Psaltire*› f. 1—68^{v}.

f. 1—54. Psaltirea. Începutul lipseşte. Cuprinde numai Psalmii 105—151, urmat fiecare de tropare.

f. 54 —68^{v}. ‹Cîntările scriptuare ce urmează de obiceiu după Psaltire›. înc. Пѣснь Мωѵсеwва въ исходѣ (Cîntarea lui David la Ieşire).

2. ‹*Tipic*› f. 68^{v}—311^{v}.

f. 68^{v}—69^{v}. Сіи тропари въскресны поют се въ недѣлю, по непорочнаѵ (Aceste tropare ale învierii se cîntă dumineca, după „neprihănite").

f. 70—71. Дроѵѕіи тропари поеми въ соѵботоѵ, по непорочнаѵ (Alte tropare, care se cîntă sîmbăta, după „neprihănite").

f. 71^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

f. 72—133^{v}. Часословъць имѣе ноцю и дневноую слоужбоу по типикоу Іерѹсалимскоу сватаго Савы (Ceaslovăţ cuprinzînd slujba de zi şi de noapte după tipicul sfîntului Sava de la Ierusalim).

f. 133^{v}—137^{v}. Трипари въскрсны и Богородичны (Troparele învierii şi ale Maicii Domnului).

f. 137^{v}—139^{v}. Трипары дневнеи прѣз неделю (Troparele zilnice în săptămînă).

f. 140—155^{v}. Блажены апостолы і Єѵаггеліа прѣз неделю (Fericirile la Apostol şi Evanghelia peste săptămînă).

f. 155^{v}—204^{v}. <Rînduială la slujbele de peste săptămînă> înc. Къ неделе вечер на Господи възвахъ (Duminică seara, Strigat-am către Domnul).

f. 204^{v}—223. Каноунъ сватымъ апостолѡм (Canon la sfinţii apostoli).

f. 223—239. Каноунъ чьстноѧ кръстѹ, твореніе Григоріа Синаита (Canonul la cinstita cruce, opera lui Grigore Sinaitul).

f. 239—242^{v}. Каноунъ ѡ плачи Богородици (Canon despre plîngerea Maicii Domnului).

f. 242^{v}—247. Каноун молебенъ прѣсватѣи Богородици (Canon de rugăciune a preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 247—252. Каноун молебенъ къ прѣчистѣи Богородици (Canon de rugăciune către preacurata Născătoare de Dumnezeu).

f. 252—262^{v}. Каноун wбьдрьже по имени сватыи въсего лѣта, твореніе Гріґоріа инока (Canon cuprinzînd pe nume toţi sfinţii întregului an, opera lui Grigore călugărul).

f. 263. Каноун пѣваемъ на исхоД дѹши (Canon care se cîntă la ieşirea sufletului).

f. 263—271. Инъ каноун молебенъ прѣсватѣи Богородици (Alt canon de rugăciune al preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 271^{v}—308^{v}. Катакасіе .. въселѣтные празникѡм (Catavasia... la sărbătorile din tot anul);

între alţi sfinţi, la f. 277^{v}, Стефана Сръбскаго иже къ Дечанѣх (A lui Ştefan al Serbiei, de la Deciani).

la f. 291^{v}—308^{v}. Сватоѧ Сімеѡнѹ и сватомѹ Савы сръбьскомѹ (A sfîntului Simion şi a sfîntului Sava al Serbiei).

f. 308^{v}—311^{v} şi f. 288—288^{v}. Свѣтилны съ Єѵаггѣлсками самогласными а҃і, твореніе кир Льва прѣмоудраго (Sveatilne cu idiomelele Evangheliei, 11, opera lui chir Leon cel înţelept).

f. 311—311^{v}. Însemnarea scriitorului manuscrisului (v. mai jos).

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 311—311^{v}. <И>зволеніемъ Wтца и съ <поспѣшьніемъ>[1] Сына и съвръшеніемъ Стаѧаго Дѹха а<зъ много> грѣшнии и мьнши въ иноцѣх, недостоинии Христѹ рабь, ієродіакѡн Θеофил съписахъ сію книгѹ въ земли Ѹгровлахіискои

[1]) Rupt.

www.dacoromanica.ro

вь монастыри зовомеи Быстрица прилежащѧ въ подкрылїи горы глаѓолѣмые Папѧша идеже есть потрѧжденѣ и тїтори [баніа, съ благословеніемъ wтца нашіего игѹмена іеромонаха кѵръ Мисаила и повелѣніемъ раба Божіа іеродіакона Θеwдора еклисіарха тогожде монастыра имже бѹди вѣчнаа паметь, въ лѣт ×ѕ и ѯθ, въ дьни благочьстиваго и Христолюбиваго господина Iw Влад воеводы сынь бывшаго Влад воеводы Младого, иже пріеть коньць житїю вь дьни Iw Басараба воеводы.

Тѣмже колѣнѣ прѣклонь, молю се и милѹи се, дѣю, поющїимъ или чьтѹщїимь или прѣписѹющїѡмъ, аще бѹдетъ что погрѣшено, поюще любве ради ⟨Христа, прос⟩тите w сем потрѹдившаго ⟨выше⟩ реченнаго мниха ѕерьдно благословите а не клънѣте, пониже не писа Дѹхѹ Свѧти ни аггель, нь рѹка грѣшна и бренна и дѹх оунылыи wкаанныи и грѣшныи, да и вы сподобите се оуслышати страшнаго и нелицемѣрнаго сѹдіа, благыи wнь wтвѣть: пріидѣте благословеніи wтца моего, наслѣдѹите оуготованное вамъ царствіе wт съложеніа мирѹ, его же бѹди оулѹчити въсѣмъ намъ славеще въси кѹпно Wтца и Сына и Свѧтаго Дѹха и нинѣ и присно и въ вѣкы вѣкwмь. Ямин.

(Cu voia Tatălui şi cu ⟨ajutorul⟩[1]) Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, Eu, ⟨mult⟩[1]) păcătosul şi mai mic între călugări, nevrednicul rob al lui Hristos, ierodiaconul Theofil, am scris această carte în ţara Ungrovlahiei în mănăstirea numită Bistriţa, care se află la poalele muntelui numit Păpuşa, unde este truda şi ctitoria banilor, cu binecuvîntarea părintelui nostru egumenul ieromonah chir Misail şi cu porunca robului lui Dumnezeu ierodiaconul Theodor eclisiarhul aceleiaşi mănăstiri, căruia să-i fie veşnică pomenire, în anul 7039 (1531) în zilele dreptcinstitorului şi de Hristos iubitorului domn Io Vlad voevod[2]), fiul fostului Vlad voevod cel Tînăr, care a primit sfîrşitul vieţii în zilele lui Io Basarab voevod.

De aceea, plecînd genunchii, mă rog şi cer milă celor ce vor cînta sau vor citi sau vor copia, dacă va fi ceva greşit la cîntare, pentru dragostea lui ⟨Hristos⟩[1]), iertaţi pe cel care s-a trudit, ⟨mai sus⟩[1]) zisul călugăr, binecuvîntaţi-l din inimă şi nu-l blestemaţi, pentrucă n-a scris Duh Sfînt, nici înger, ci mînă păcătoasă şi de lut şi duh întristat, nefericit şi păcătos, ca să vă învredniciţi şi voi să auziţi la judecata cea înfricoşată şi fără făţărie acel răspuns bun: veniţi binecuvîntaţii părintelui meu, să moşteniţi împărăţia gătită vouă de la facerea lumii, pe care, fie, s-o dobîndim noi toţi, slăvind cu toţii împreună pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh şi acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin).

Alte însemnări

f. 288ᵛ. Scris-am eu Staico logofăt ot Bistriţa. (Sec. al XVII-lea).

Ierodiiacon Efrem scris-am acest nume să se pomenească la sfînta liturghie. (Sec. al XVII-lea).

[1]) Rupt.

[2]) Vlad Innecatul (1530—1532), fiul lui Vlad cel Tînăr (1510—1512).

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 72, 271^{v}. Filigran : ancoră într-un cerc. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. Scris în Ţara Românească, la mănăstirea Bistriţa, de ierodiaconul Theofil. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

222.

1612 (f. 187). Hîrtie. 249 f. 21 × 17 cm. În legătură fragmente dintr-un slujebnic slav, sec. XVI. Sfîrşitul lipseşte, multe foi rupte.

Iaţimirski nr. 61. (Muzeul de antichităţi).

‹*Psaltire cu tipic*›

f. 1—2^{v}. Fragment dintr-un slujebnic slav.

f. 3. Albă cu însemnări (v. mai jos).

f. 4—4^{v}. Introducere la Psaltire : Сице починає Ѱалтир (Aşa începem Psaltirea).

f. 5—187. Textul Psaltirii : Давида пророка и царѣ пѣс (Cîntările lui David proroc şi împărat).

f. 187^{v}—188^{v}. Молитва по съвръшени Ѱалтїрь (Rugăciune după sfîrşirea Psaltirii).

f. 189—207^{v}. ‹Cîntările scriptuare ce urmează de obicei după Psalmi›; înc. Пѣснь Мwусєова въ исхwдѣ (Cîntecul lui Moisi la Ieşire).

f. 208—215. Слѫжба къ Богоу нашемѫ Iсѣсѣ Христоу (Slujbă către Dumnezeul nostru Iisus Hristos).

f. 215^{v}. Albă.

f. 216—217^{v}. Сице починаєм Йкаѳнистъ (Aşa începem Acatistul).

f. 217—243^{v}. Въ пѧтокъ є҃ недѣлѣ поста бываєт слѫжба Йкаѳістѫ прѣсвѧтыѧ Богородицѣ (Vineri în a cincea săptămînă a postului, seara, se ţine slujba Acatistului preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 244—249^{v}. Чьстныи Параклис прѣсвѧтѣи владичици нашеи Богородици (Cinstitul Paraclis al preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu). Sfîrşitul lipseşte.

f. 250—250^{v}. Fragment de rugăciune slavă (alt mss).

Însemnări

Însemnările scriitorului manuscrisului

f. 187. Слава съвръшителєо Богоу нашемоу въ вѣкы, амин. Исписа сїи Ѱалтирь Михаилъ дїакъ въ лѣто ×ѕрк҃ месѧць февроарїи а҃ї (Slavă Dumnezeului nostru săvîrşitorului, în veci, amin. A scris această Psaltire Mihail diac în anul 7120 (1612) luna februarie 11)

f. 94—105. Pe marginea de jos a paginilor : Wт кънигы добра и wт всѣхъ сѧт҃ѕ҃ книгы и да не имаєт воли никтоже възѧти ихъ wт тwго свѧтѣи монас‹тир›, а иже покоусивыи сѧ възати ихъ или продати или извести нѣкако

www.dacoromanica.ro

wт нихъ съ нѣкыим оухищрениемъ wт сѧтыи мѣсто того понѣ въ иноѫ монастир или въ мирскыхъ селахъ без вѣсти сѧтіи съборѡ, да бѫдет проклѧт и тръклѧт wт Господа Бога сътворшаго небо и землѧ и wт прѣчистыѧ его мати и wт тѣ сѧтыхъ wтць иже въ Никеи и wт въсѣхъ сѧтыхъ и wт нас да ест непрощенъ и въ сіи вѣкъ и въ бѫдѫщіи и да имает причастіе съ Ариа тръклѣтіем и съ Єуноміе и съ Съвира без главнаго и съ иними еритикы и съ Иоудоѫ прѣдателем Христа и да ра(с)тлит сѧ тѣлw его дондеже жив бѫдет, которіи бѫдет таковіи ꙗко аз съ мнwгыми ницѣти сътворихъ Ходити по нїѣ монастир съ мнwгыми скрѣбы и положихъ надеждѫ моѫ на мати наша Богородице которыѧ неwмалѣет сѧ милости еѫ николиже на вѣкы; съи испискок сътворихъ влѣто ×ѕркд мѣсѧца февр8ар ѕ дьни.

(Din cărţile cele bune şi cu toate sînt 6 cărţi şi să nu aibă voie nimeni să le ia de la această sfîntă mănăstire, şi cine va încerca să le ia sau să le vîndă sau să le ducă cu vreo înşelăciune dela acest sfînt loc în altă mănăstire, sau în sate mireneşti, fără ştirea sfîntului sobor, să fie blestemat şi de trei ori blestemat de Domnul Dumnezeu făcătorul cerului şi al pămîntului şi de preacurata lui Maică şi de 318 sfinţi părinţi cei de la Niceia şi de toţi sfinţii şi de noi să fie neiertat şi în acest veac şi în cele viitoare şi să aibă parte cu Arie cele de trei ori blestemat şi cu Evnomiie şi cu Siver cel fără cap [1]) şi cu alţi eretici şi cu Iuda trădătorul lui Hristos şi să putrezească trupul său cît timp va fi încă viu, care va fi întocmai ca şi mine, care cu multă sărăcie am fost pus să umblu în alte mănăstiri, cu multe supărări şi mi-am pus nădejdea mea în maica noastră Născătoarea de Dumnezeu, căreia nu i se micşorează mila ei nici odată în veci. Această însemnare am făcut-o în anul 7124 (1616) luna februar 7 zile).

Alte însemnări

f. 3. Să se ştie de cîndu au ninsu în luna avgust în 3 zîle, leat în 7224 (1716) în zîlile lui Mihai vodă[2]) în domnie a 3a. Să se ştie de cîndu am venit eu, Dumitraşco aici la mănăstire la Beserecani şi ne-u predat Nemţii în dzilele lui <Mi>hai vodă[1]) leat 7225 (1717) ghenarie 24.

Să se ştie de cînd au fost Ştefan Calotă în Bisiricani 7243 (1735).

f. 187. Să să ştie de cînd am ceput la Psaltirile measiţa iunie 10 zile, cinstite şi prea iubite a ta (sic) frate Ghe., de cînd ne tot pîrîeai la igumenul Ghi. o să ţii mi<nte>.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 4, 5, 94, 189, 216, 218. Iniţiale ornate. Filigran: mistreţ. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova de Mihail diacul. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

---

[1]) Vezi nota la ms. nr. 103.

[2]) Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, 1712—1726 (în a treia domnie).

www.dacoromanica.ro

223.

1628. (f. 260^{v}). 352 f. 20 × 17,5 cm. Lipsesc foi după f. 7^{v}.
Iaţimirski nr. 62. (Muzeul de antichităţi).

f. 1. Albă, cu încercări de condei.

1. f. 1^{v}—3^{v}. <*Rugăciuni către Maica Domnului* (scrise mai tîrziu de altă mînă decît restul manuscrisului).

f. 4. Єгда начинаеши правила его, прѣжде помоли сѧ сице (Cînd începi pravila ta, înainte, roagă-te astfel :).

2. <*Psaltire*> f.4^{v}—260^{v}.

f. 4^{v}—6. Чинъ егда хощеши пѣти Ѱалтирь (Rînduiala după care vei cînta Psaltirea).

f. 6^{v}—7. Albe.

f. 7^{v}. Chipul lui David cîntînd din chitară. Urmează o lacună.

f. 8—237^{v}. <Textul Psalmilor>. Începutul lipseşte. Începe cu Psalmul 2.

La f. 124 o cruce pe toată pagina ; f. 124 albă, apoi continuă Psalmii.

f. 238—260. Cîntările scriptuare, care urmează după Psalmi. înc. : Пѣс Мѡѵсеѡва съ исхѡдѣ (Cîntarea lui Moisi, la Ieşire).

f. 260^{v}. Însemnarea scriitorului manuscrisului (v. mai jos).

3. <*Slujebnic*> f. 261—345^{v}.

f. 261—262^{v}. înc. Сице починѣем Ѩкаѳистъ (Aşa începem Acatistul).

f. 263—292. Ѩкаѳистъ прѣсватѣи Богородици (Acatistul preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

f. 292—304^{v}. Чьстныи Параклис прѣсватѣи владичици нашеи Богородици (Cinstitul Paraclis al preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu).

f. 304^{v}—314^{v}. Слоужба къ Господоу нашемоу Іс҃ѕ Хр҃стоу (Slujba către Domnul nostru Iisus Hristos).

f. 315—339^{v}. Слѫжба сватаго причѫщениа (Slujba sfintei împărtăşanii).

f. 339^{v}—345^{v}. Єгда кто хощет спати сіѫ, длъженъ сіѫ ест глаголати на кыиждь вечеръ по страстѣмь молитвѫ (Cînd cineva vrea să doarmă, e dator să spuie în fiecare seară, după patemi, această rugăciune...)

(Text scris de altă mînă, mai nouă ; cuprinde şi alte rugăciuni).

f. 346—346^{v}. Albe.

f. 347—351. Tăbliţele Pascaliei.

f. 351^{v}—352^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 260. † Изволениѣм Ѻтца и поспѣшениѣм Сына и съвръшениѣм Сватаго Дѧха. Се аз мнѡгогрѣшныи и въ нищѣх недостоинныи рабъ Христовь, іеромонахъ Ісаіа, въждельѣниѣмъ Сватаго Дѧха оусрѣдствовахъ и сътворихъ сии Ѱалтыр въ

www.dacoromanica.ro

немже и Акаѳист и Параклис пречистыѧ и съ прочіи прилогы и даровѫ ем̃ въ сватыи монастыр зовомыи Бесерекани, ꙗко быти ми въ памят и въ отпѹщение грѣховное. Такожде и неотдѣлена да бѫдет от сего сватаго мѣста под клятвож сватыѫ апостолъ и Богоносныѫ отць и съвръши сѧ въ дьни благочестиваго Іѡ Мирон Барновскіи воевода, в лѣто ×ѕрлѕ генаріе кд̃.

(† Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh. Iată eu, mult păcătosul şi între călugări nevrednicul rob al lui Hristos, ieromonahul Isaia, am împlinit dorinţa Sfîntului Duh şi am făcut această Psaltire, în care se află şi Acatistul şi Paraclisul Preacuratei şi cu alte adausuri şi am dat-o la sfînta mănăstire numită Beserecani, ca să-mi fie mie pomană şi pentru iertarea păcatelor. De asemenea să fie neclintiă de la acest sfînt loc, sub blestemul sfinţilor apostoli şi al părinţilor purtători de Dumnezeu. Şi s-a sfîrşit în zilele binecinstitorului Io Miron Barnovschi voevod[1]), în anul 7136 (1628) ianuarie 24.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente la f. 125, 238, 263. La f. 7^{v} un desen reprezentînd pe proorocul David. Textul dela f. 339^{v}—345^{v} scris de altă mînă, mai nou. 15 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, deteriorată. Scris în Moldova, la mănăstirea Bisericani, de călugărul Isaia. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

224.

Sec. XVII. Hîrtie. 321 f. 21 × 14 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul. Numeroase foi rupte din care se păstrează fragmente.

Iaţimirski nr. 63. (Muzeul de antichităţi).

1. <*Psaltire*> f. 1—205.

La început, cîteva foi rupte, nenumerotate, din care s-au păstrat fragmente; cuprindeau o introducere la Psaltire.

f. 1—25. Чинъ ѥгда хощеши пѣти Ѱалтырь (Rînduiala cînd vrei să cînţi Psaltirea).

f. 4. Albă, cu exerciţii de scriere.

f. 4^{v}. Chipul lui David (miniatură).

f. 5—189. Textul Psalmilor. Titlu: Давидова пророка и царѣ пѣс (Cîntările lui David împărat şi proroc).

f. 97^{v}. Albă.

f. 190—205^{v}. Cîntările scriptuare care urmează după Psalmi. înc.: Пѣс Мѡѵсеѡва въ исходѣ (Cîntarea lui Moisi la „Ieşire").

2. f. 205—205^{v}. Ѡ съкращени пост постникоу съ лютѹргїами и Ѱалтырми (*Despre postul pustnicului cu liturghiile şi Psaltirile pe scurt*).

3. <*Ceaslov mic*>

[1]) Miron Barnovschi, domnul Moldovei (1626—1629).

www.dacoromanica.ro

f. 206—237. Часословецъ имѣѫ нощьнѫѫ и дьневнѫѫ слоужбѫ по оустаѵоу прѣподобнаго wтца нашего Савы (Ceasloveț cuprinzînd slujba de zi şi de noapte după rînduiala prea cuviosului părintelui nostru Sava).

f. 237^{v}. Albă.

4. <*Tipic*> f. 238—321^{v}.

f. 238—304^{v}. Послѣдованіе цръковнаго пѣнія и събранїѫ въслѣтнаго, начьнше wт мѣсѧца септевріа до мѣсѧца августа (Rînduiala cîntării bisericeşti şi sinaxar pe tot anul, începînd din luna septembrie pînă în luna august).

f. 304^{v}—317. Начѧло сватаго и великаго поста (Inceputul sfîntului şi marelui post).

f. 317^{v}—321. Тропаре въскресни упакоѥ wсмим гласовwм (Troparele învierii, ipacoii pe opt glasuri).

f. 321—321^{v}. Богородичнїи и Кресто Богородичныи (Cîntările Născătoarei de Dumnezeu şi ale Născătoarei de Dumnezeu la cruce).

Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu şi aur Iniţiale ornate. Miniatură în culori (regele David) pe o pagină întreagă la f. 4^{v}. Ornamente în culori la f. 173, 4, 97, 190, 206 şi 238. 19 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură în pînză. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

225.

Sec. XVII. Hîrtie. 325 f. 23 × 16 cm. Sfîrşitul lipseşte, şi foi după f. 200^{v}. Iaţimirski nr. 64. (Muzeul de antichităţi).

1. <*Psaltire*> f. 1—217^{v}.

f. 1—1^{v}. Сиѥ починаемь Ѱалтирь (Aşa începem Psaltirea).

f. 2—200^{v}. Давида пророка и царѣ пѣснь (Cîntările lui David proroc şi împărat). Textul Psalmilor în număr de 150. După f. 200 o lacună, lipseşte Psalmul 151.

f. 201—217^{v}. Cîntările scriptuare ce urmează după Psalmi. Lipseşte începutul primei cîntări a lui Moisi. înc. Wбитель сватѫѫ твож.

2. <*Ceaslov mic*>

f. 218—325. Часословец имѣѫ нощнѫѫ и дневнѫѫ слоужбѫ по оустав8 прѣподобнаго wтца нашего Савы (Ceasloveț cuprinzînd slujba de noapte şi de zi după rînduiala prea cuviosului părintelui nostru Sava).

Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: † Iwн Барноскы Мовила воивод Бож... (Ion Barnovschi Movila[1]) voevod <din mila lui> Dumnezeu...).

[1]) Miron Barnovschi (1626—1629).

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornamente în roşu la f. 1 şi 2, şi în culori la f. 102^{v}, 218. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate pe coperta din faţă. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

226.

Sec. XVII. Hîrtie. 107 f. 29 × 20 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul; deteriorat şi putred.

Iaţimirski nr. 65. (Muzeul de antichităţi).

1. ‹*Psaltire*› f. 1—61.

f. 1—44. Textul Psalmilor. Începutul lipseşte. Începe cu Psalmul 110 şi merge pînă la Psalmul 151.

f. 44—61. Cîntările scriptuare. înc. Пѣснь Моисѣова въ исходѣ (Cîntarea lui Moisi la Ieşire).

f. 61. Jos, o rugăciune adausă mai tîrziu.

f. 61^{v}. Însemnare cu cuprins religios.

2. ‹*Ceaslov mic*› f. 62—107^{v}.

f. 62—81. Часословьць имѣє ноцнꙋю и днєвноꙋю слоꙋжбоꙋ по оꙋставоꙋ прѣподобнаго wтца нашєго Савы Іерѹсалимскаго (Ceasloveţ cuprinzînd slujba de zi şi de noapte după rînduiala prea cuviosului nostru părinte Sava de la Ierusalim).

f. 81—85^{v}. Богородичны wсмимь гласwм пѣваємы на Бого є Господь съ тропарєм (Cîntările Născătoarei de Dumnezeu, pe opt glasuri, cîntate la „Dumnezeu este Domnul" cu tropare).

f. 85^{v}—107^{v}. Свѣтилнє прѣз нєдєлю (Svetilnele peste săptămînă).

Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament la f. 44. Filigran: ancoră în cerc. 17 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură nouă în pînză. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

227.

Sec. XVI. Hîrtie, 99 f. 22 × 14 cm. Lipsesc foi după f. 4^{v}, f. 11 ruptă, goluri în text la 19^{v}—23^{v}.

Iaţimirski nr. 66. (Muzeul de antichităţi).

‹*Liturghier*›

f. 1. Însemnare în romîneşte pentru rînduiala împărtăşaniei în ceasul morţii; înc.: † Întra aciaste zile cade se cene mînîncă carine, în toţi anii pînă la moartea lui, de va dzécea şi va măinca carne sau brînză, la moarte să nu-l cumenece... (probabil sfîrşitul sec. XVI).

www.dacoromanica.ro

f. 1^{v}—2^{v}. Text slav despre învierea lui Hristos.

f. 3. Albă.

f. 3^{v}. Rugăciunea „Cuvine-se cu adevărat" în greceşte, scrisă în litere chirilice († Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σε τὴν Θεοτόκον... Sec. XVI.

f. 4—9^{v}. <Liturghierul>: Ѹставь бжⷭтвнымъ слⷭжб[б]ы въ нѣнжⷣ и дїакѡнства (Rînduiala dumnezeeştii slujbe, în care şi a diaconului).

f. 10^{v}—24^{v}. Бжⷭтвнаѧ слⷭжба нжⷣ въ сⷭтыⷯ ѿца нашегѡ Їѡанна Златоѹстаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur).

f. 25—55. Бжⷭтвнаѧ слⷭжба нжⷣ въ сⷭтыⷯ ѿца нашегѡ Ваⷭлїа Велїкаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Vasile cel Mare).

f. 55^{v}—58. Припѣла на вⷭѣⷯ празникы господскыⷯ и мⷱченикѡⷨ (Pripeale la toate praznicele domneşti şi ale mucenicilor).

f. 58—75. Ѱалми избраны пѣваемы на господскыⷯ праздникы по полилеи (Psalmi aleşi ce se cîntă la praznicele împărăteşti după polieleu).

f. 76—99. Въ сⷭтаⷯ вел сѫбота (În sfînta sîmbătă mare). Slujba din sîmbăta mare şi de paşti.

f. 99. Rugăciune. (Sec. XVII).

Însemnări

f. 4^{v}. Сіа книга бѫдет ѿт часть Мѫрінкѫи по имѣ Летоврїе (Această carte anume Liturghia va fi din partea Măriicăi).

f. 99. Иримиа Моⷯила (Ieremia Mohilă) [1]).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f.4. Filigran: cruce. Scris de mai multe mîini (I, f. 1—3^{v}, II, f. 4—5, III, f. 5—59^{v}, IV, f. 60—99). 19 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

228.

Sec. XVI. Hîrtie. 121 f. 20 × 14 cm.
Iaţimirski nr. 67. (Muzeul de antichităţi).

<*Liturghier*>

f. 1—7^{v}. Ѹставь бжⷭтвѣныⷯ слⷭжбы въ нїенжⷣ и дїакѡнства (Rînduiala slujbei dumnezeeşti, în care este şi a diaconului).

f. 8—^{v}. Albe.

f. 9—53. Бжⷭтьѣнаѧ слⷭжба іжⷣ въ сⷭтыⷯ ѿца нашегѡ Їѡанна Златоѹстаго (Dumnezeiasca slujba a celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur).

[1]) Ieremia Movilă, domnul Moldovei (1595—1606).

www.dacoromanica.ro

f. 53^{v}. Albă.

f. 54—84. Божєствнаа слоужба иже въ свѧтыхъ wтца нашєго Василіа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinți, părintele nostru Vasile cel Mare).

f. 84^{v}. Albă.

f. 85—121^{v}. Божєствна слоужба прѣжде свѧщєнныє (Dumnezeiasca slujbă a celor înainte sfințite).

Însemnări

Pe coperta de la urmă, partea interioară: Паисіє wт Б⟨истри⟩ца (Paisie de la Bistrița). Sec. XVII.

Titluri și inițiale cu roșu. Ornamente în culori la f. 1, 9, 54, 85. Filigran: ancoră. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, artistică, cu ornamente stilizate. Scris în Țara Romînească. Slavă bisericească de redacție sîrbească. De la Muzeul de antichități.

229.

1658 (f. 134). Hîrtie. 136 f. 20 × 13 cm.
Iațimirski nr. 68. (Muzeul de antichități).

⟨*Liturghier*⟩

f. 1 ⟨Începutul liturghierului⟩. Diacul a scris 4 rînduri, apoi a renunțat din cauza unei greșeli de ortografie și a reluat același text la f. 3.

f. 1^{v}. Albă.

f. 2. O însemnare liturgică.

f. 2^{v}. Albă.

f. 3—8^{v}. Ꙋставъ божєствнымъ слоужбы (Rînduiala dumnezeeștii slujbe).

f. 9—42. Божєствнаа слѫжба иже въ свѧтыхъ wтца нашєго Іωанна Златоустаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur).

f. 42^{v}—44^{v}. Albe.

f. 45. ⟨Începutul liturghiei lui Vasile cel Mare⟩. Diacul a renunțat la această pagină și a reluat titlul la f. 46.

f. 45^{v}. Albă.

f. 46—79^{v}. Божєствнаа слѫжба иже въ свѧтыхъ wтца нашєго Василіа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinți, părintele nostru Vasile cel Mare).

f. 80—104. Божєствнаа слѫжба прѣжде свѧщєннаа (Dumnezeiasca slujbă a celor înainte sfințite).

f. 104—133^{v}. Началw вєчєрни (Începutul vecerniei).

f. 133^{v}—134. Cu însemnări (v. mai jos).

f. 134^{v}—136^{v}. Albe.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 133^{v}—134. Слава съвръшителю Богоу по зачалѣ и конецъ давшомѵ и даровавшомѵ видѣти мнѣ недостоиномоу рабоу твоемѵ Господи, въ лѣтъ × зр҃ѕ мѣсяца март ѝ҃ дьнь (Slavă lui Dumnezeu săvîrşitorul care mi-a dat şi mi-a dăruit să văd după început şi sfîrşitul, mie nevrednicului robului tău, Doamne, în anul 7166 (1658), luna martie 18 zile).

Alte însemnări

f. 34. † Сіа сватаа и божественаа литѵргіє кѵпиѵ ермонаѵ Михею за ві҃ лев и дадѣ м въ свата монастиръ иже наричает сѧ Бесеркани, да бѫдет емѵ памѧт и родителе емѵ, да помѣнет иѵ Богъ въ царство небесное. Амин.

(Această sfîntă dumnezeiască liturghie am cumpărat-o eromonahul Mihaiu pentru 12 lei şi am dat-o în sfînta mănăstire care se numeşte Beserecani, să-i fie lui pomană şi părinţilor lui, să-i pomenească Dumnezeu în împărăţia cerurilor. Amin).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 3, 9, 46, 80. 16 rînduri pe pagină. Semiunicială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

230.

1651 (f. 48^{v}). Hîrtie, 102 f. 15 × 10,5 cm. Începutul lipseşte.
Iaţimirski nr. 69. (Muzeul de antichităţi).

<Slujebnic>

f. 1. Însemnări (v. mai jos).

f. 2—2^{v}. <Rugăciune în slavă>, scrisă mai tîrziu decît restul manuscrisului (la 1732) de Vasile, sluga vătafului de aprozi (v. însemnările).

f. 3—4. Albe.

f. 5—48^{v}. <Slujba diaconului>, lipseşte începutul. înc.: ...дова сѧ дѧша моа о Господи... (Slujba diaconului la diferite împrejurări).

49—97^{v}. Слѵжба сватаго причищенїе (Slujba sfintei cuminecături).

f. 98—99^{v}. Молитва прѣподобнаго wтца нашего Паисіа поустынника (Rugăciunea preacuviosului părintelui nostru Paisie pustnicul).

f. 99^{v}—100^{v}. Rugăciuni în slavoneşte, scrise în sec. XV.

f. 101—102^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 48. Божественым произволенїем, молитвами прѣчистыѧ его матере и вьсѣѵ сватыѵ, апостолъ, пророкъ и мѵченикъ, въ дьны влагочьстиваго Iѡ Василіе воевода господарь въ земли Мѡлдавскѡи, Варлаам митрополит Сѵчавскыи, Ѳнастасе епископь Романскїи и смѣренїи дѧ ерѡдїакон Гεѡргіе wт сватаго

www.dacoromanica.ro

монастир Бисерикани, вєрѣдствωваѫ и сътвωриѫ сїѧ дїаконик ѡт моєѧ стѣжаніе в лѣто ×зрно, мѣсяца юлїє ѳї дьнь, азь Калин писаѫ и дадоѫ єго свѧтѣи цркви, да бѫдет въ молбѫ и въ памѧт мнѣ и родителєм моим, рабы Божїи Марко, Параска и чад иѫ. Кѣчна им памѧт.

(Cu voia dumnezeiască, cu rugăciunile prea curatei lui Maici şi ale tuturor sfinţilor, apostolilor, prorocilor şi mucenicilor, în zilele binecinstitorului Io Vasile voevod [1]), domn în ţara Moldovei, Varlaam mitropolit de Suceava, Anastasie episcop de Roman şi smeritul, eu erodiaconul Gheorghe dela sfînta mănăstire Bisericani, m-am străduit şi am făcut acest diaconic din agonisita mea, în anul 7159 (1651) luna iulie 19 zile. Eu Călin am scris. Şi am dat-o sfintei biserici, să fie de rugăciune şi de pomană mie şi părinţilor mei, robii lui Dumnezeu: Marco, Parasca şi copiii lor. Veşnica lor pomenire).

Alte însemnări

f. 1. Nevrednicii şi smeriţii călugăraşi trei, eromonahul Pahomie, eromonahul Varlaam, errodiiacon Iorest ot sfînta mănăstire Beserecani, ni-am scris numele într-această sfîntă liturghie ca să se ştie, leat 7230 (1722) fevruarie 24 <v> dni (în zilele) Ioan Mihaiu Racoviţă [2]) voevod. Iordache vel vistiarnic al nostru fericit ctitor, tretii gospodstvo (a treia domnie).

eromonah Pahomie iscal (m.p.)

f. 2^{v}. La sfîrşitul unei rugăciuni slavone: Am scris eu Vasile sluga vătavului di aprozi Alexandru şi <u>mbla velet 7241 (1732) dec. 9.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 49. 13 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente artistice. Scris în Moldova, la mănăstirea Bisericani, de Călin gramaticul. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

231.

1578. (f. 31). Hîrtie. 86 f. 22 × 17 cm.

Iaţimirski nr. 70 (Muzeul de antichităţi) (n-a citit însemnarea dela f. 31 şi îl datează de la începutul sec. XVII).

<*Liturghier*>

f. 1—7^{v}. Ѹставь божественым слѹжбы въ нєи дїаконства (Rînduiala slujbei dumnezeeşti, în care este slujba diaconului).

f. 8—52. Божєствнаа слѹжба иже въ свѧтыѫ ѡтца нашєго Іѡанна Златоѹстаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur).

---

[1]) Vasile Lupu, 1634—1653.

[2]) Mihai Racoviţă în a treia domnie, 1715—1726.

www.dacoromanica.ro

f. 52—77. Божєствнаа слоужба иже в ѣсватыхъ wтца нашєго Василіа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Vasile cel Mare).

f. 77—82. <Rugăciuni diverse>.

f. 82—86. <Otpusturi>; în: Wтпоуєть на павєчєрници и на полоунощница (Otpust la pavecerniţă şi la mezonoptică).

f. 86. <Ecfonisele de Paşti>.

f. 86—86^{v}. Însemnare (v. mai jos).

Însemnări

Însemnările scriitorului manuscrisului

f. 31. Сіа литоургіа кѵпил Гѧнгѧ и дадє єѧ въ монастирь Іwсифѳ в лѣто ×ѕпѳ април и (cu litere roşii) (Această liturghie a cumpărat-o Ghenghea şi a dat-o la mănăstirea lui Iosif în anul 7086 (1578) april 8).

Altă însemnare

f. 86—86^{v}. Изволєніем Wтца и съ поспѣшєніем Сына и наставленіем Сватаго Дѵха, сє оубо аз Григоріе Гѣнгѣ кѵпихъ сіѧ литоургіа и дахъ въ монастир Іwсифwв иде же єст Храм Благовѣщєніе Богородице ꙗко да бѫдет емѳ памѧт и подроужію Ѧнесіи и чад ихъ и родителем ихъ. И да никто wт рwд монхъ или wт сынwв монхъ или бѫди кто, да не поромшѵт ѧ wт [сватаѧ црькwв, а кто въсхощет поромшити ѧ, да бѫдет дроуг непрѧзномѳ сопѣч діаволѳ, жити съ ним въ мѫкѫ вѣчна.

(Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi îndemnul Sfîntului Duh, iată dar, eu, Grigore Gheanghea, am cumpărat această Liturghie şi am dat-o în mănăstirea lui Iosif, unde este hramul Bunei Vestiri a Născătoarei de Dumnezeu, ca să- fie lui pomană şi soţiei sale Anesia şi copiilor lor şi părinţilor lor. Şi nimeni din neamul meu, sau din fiii mei, sau oricine, să n-o clintească dela sfînta biserică. Iar cine ar vrea s-o clintească, să fie tovarăş vrăjmaşului, adică al diavolului, să trăiască cu el în chinurile veşnice).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente grosolane în culori la f.1 şi 8. 16 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

232.

Sec. XVII. Hîrtie. 69 f. 20 × 13 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.
Iaţimirski nr. 71. (Muzeul de antichităţi).

<*Liturghier*>

f. 1—27. <Liturghia lui Ioan Gură de Aur>. Începutul lipseşte. înc. Таже въходит въ црькоу пожще стихоу.

f. 18^{v}. Albă.

www.dacoromanica.ro

f. 27^{v}—43. Божєствнаа слоужба иже въ свѧтыхъ wтца нашєго Василіа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Vasile cel Mare).

f. 43^{v}—46^{v}. Сице глаголєт свѧщєникъ на кьждо дьнь wтпоуст и на къждо праздникъ (Astfel rosteşte preotul optustul în fiecare zi şi la fiecare sărbătoare).

f. 46^{v}. Възглашєніа на Пасхѫ на ѵтрєни (Ecfonisele de Paşte la utrenie).

f. 46^{v}—48^{v}. Молитва над коутіѫ (Rugăciune la colivă) pentru sfîntul zilei şi alta pentru cei răposaţi.

f. 49—59^{v}. Єѵаггєліа Възкрєсна (Evangheliile Învierii).

f. 60—69^{v}. Пі остоли и Єѵаггєліа ката днєвнаа (Apostolii şi Evangheliile în fiecare zi).

Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Scris de mai multe mîini (I, f. 1, II, 1^{v}—2^{v}, III, f. 3—8, IV, f. 8—20, V. f. 20—27^{v}, VI, f. 28—69^{v}). 18, 19, 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

233.

Sec. XVII. Hîrtie. 191 f. 22 × 14 cm.
Iaţirmirski nr. 72. (Muzeul de antichităţi).

‹*Liturghier*›

f. 1—11. Ѵставь Божєствныѫ слоужбы въ нєнже и діакwнства (Rînduiala slujbei dumnezeeşti, în care este slujba diaconului).

f. 11^{v}. Albă.

f. 12—72^{v}. Божєствнаа слѫжба иже въ свѧтыхъ отца нашєго Іwанна Златоустаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi părintele nostru Ioan Gură de Aur).

f. 73—110^{v}. Божєствнаа слѫжба иже въ свѧтыхъ wтца нашєго Василіа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Vasile cel Mare).

f. 111—133^{v}. Божєствнаа слѫжба прѣжде свѧщєннаа (Dumnezeiasca slujbă cea mai înainte sfinţită).

f. 134—144. Сице єже глаголєть ієрєи wтпоуст на кьждо дьнь въ нєдєлѧ и на къждо праздникъ лѣтоу (Astfel spune preotul otpustul în fiecare zi, duminica şi la fiecare sărbătoare a anului).

f. 144—148^{v}. Молитва литинны (Rugăciunile litiei), urmate de ipacoi şi alte rugăciuni.

www.dacoromanica.ro

f. 148^{v}—150^{v}. Молитва над кѫтіѫ (Rugăciunea la colivă).

f. 151—190^{v}. Слѫжба сѫтаго причащенїа (Slujba sfintei împărtăşanii).

f. 191—191^{v}. Albe.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu la f. 1, 12, 73 şi 111. 16 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

234.

Sec. XVI (sfîrşit). Hîrtie, 126 f. 29 × 28 cm.
Iaţimirski nr. 73. (Muzeul de antichităţi) (Îl datează din sec. XVII).

‹*Liturghier*›

f. 1—10^{v}. Ѹставь божественымъ слѫжбы въ нем и дїакѡнства (Rînduiala slujbei dumnezeeşti în care este şi ‹slujba› diaconului).

f. 11—11^{v}. Albe.

f. 12—63^{v}. Божественая слѫжба иже въ сѫтыхъ ѿца нашего Іѡанна Златоѹстаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur).

f. 64—94. Божественая слѫжба иже въ сѫтыхъ ѿца нашего Василїа Великаго (Dumnezeiasca slujbă a celui între sfinţi, părintele nostru Vasile cel Mare).

f. 94^{v}. Albă.

f. 95—114. Божественая слѫжба прѣжде свѧщенная (Dumnezeiasca slujbă cea mai înainte sfinţită).

f. 114—118^{v}. Сицеже глаголет иерей отпоуст на къждо дьнь въ недѣлѣ и на къждо празник лѣтоу (Aşa spune preotul otpustul în fiecare zi a săptămînii şi la fiecare sărbătoare a anului).

f. 118^{v}. Възглашенїа на Пасхѫ (Ecfonisele de Paşti).

f. 119—122^{v}. Молитвы литінны (Rugăciunile litiei).

f. 122^{v}—123^{v}. Молитва над коутьѫ сѫтомѫ (Rugăciunea la colivă pentru sfînt).

f. 124—124^{v}. Молитва над коливоѫ (Rugăciunea la colivă).

f. 125—126. Прилївци господскым празникѡм и въсѣм сѫтым (Prilevca (băutura monahală) la praznicele împărăteşti şi la toţi sfinţii).

f. 126^{v}. Albă.

Titluri şi iniţiale cu roşu, verde şi galben. Ornamente în mai multe culori la f. 1, 12 şi 64. Filigrane : mistreţ şi ancoră în cerc. 14 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

235.

Sec. XVI sau începutul sec. XVII. Hîrtie. 54 f. 18 × 14 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc. Lipsesc foi după f. 38^{v}.

Iaţimirski nr. 74. (Muzeul de antichităţi) (Îl datează din sec. XVI).

<*Liturghier*>

f. 1—16. Liturghia lui Vasile cel Mare. Începutul lipseşte; înc. Извѣстна въ вѣрѣ оутвръдіа въ надежди.

f. 12—12^{v}. Completată mai tîrziu, altă mînă, în locul unei foi lipsă.

f. 16—26^{v}. Ѹставь божественнымь прѣжде свѧщенныѧ слоужбы (Rînduiala dumnezeeştii slujbe celei înainte sfinţite).

f. 26^{v}—33^{v}. Молитвы вечернїи (Rugăciunile vecerniei).

f. 33^{v}—38. Молитва оутрѣнїи (Rugăciunile utreniei).

f. 35—35^{v}. Completată mai tîrziu de altă mînă, în locul unei foi lipsă).

f. 38—38^{v}. Молитва wт въсѧкыѧ скверьны (Molitva pentru toate supărările).

După f. 38^{v}, o lacună.

f. 39—41^{v}. Ѿтпѹсти на праздникы господскыѧ и Рождество Богородици (Otpuste la praznicele împărăteşti şi la naşterea Născătoarei de Dumnezeu). Text scris de altă mînă pe foi adause).

f. 42—43. Кѣзглашенїа на Пасхоу (Ecfonisele de Paşti).

f. 43—51. Послѣдованїе свѧщенїа водѣ (Rînduiala sfinţirii apei).

f. 51—51^{v}. Чинь wбрѧщенїѧ царем и кнѧзем и въсѣмь православным Хрістіанwм (Rînduiala logodnei împăraţilor, a cnezilor şi a tuturor creştinilor ortodoxi). Sfîrşitul lipseşte.

f. 52—53. Мало вечерни (Vecernia mică). Pe foi aduse, altă mînă mai tîrziu.

f. 53—54^{v}. <Text slav şi romînesc despre Mîntuirea păcătoşilor> alternativ un rînd slav şi unul romînesc; înc.: în usprădzécele ceas elue cela ce se intoară ce la bătrîneţe ore spré călu<gă>rie orie spre creştinătate... (începp. sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: mistreţ. F. 12—12^{v} şi 35—35^{v} completate mai tîrziu de altă mînă. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură în piele şi lemn, cu ornamente stilizate (deteriorată). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

236.

1649 (f. 102^{v}). Hîrtie, 166 f. 30 × 20,5 cm. Lipsesc începutul şi foi după f. 64^{v}, 102^{v}, 137^{v} şi 145^{v}.

Iaţimirski nr. 75. (Muzeul de antichităţi).

<*Liturghier*>

Pe foile liminare, cîntări liturgice în romîneşte (începp. sec. XIX).

www.dacoromanica.ro

f. 1—64^{v}. ‹Liturghia lui Ioan Gură de Aur› (începutul lipseşte).

La f. 24^{v}—25, la pomenirea domnului ţării în slujbă sînt trecuţi cu litere de aur (repetat şi la f. 62): Кѣл господарѕ нашемѕ Ію Матѳеіо воєводѣ и Христолюбимѣи госпожди Єлени (Marelui nostru domn Io Matei voevod [1]) şi de Hristos iubitoarea doamnă Elena).

La f. 26 şi 51, la pomenirea arhiepiscopului e trecut Ştefan (mitropolitul Ungrovlahiei).

După f. 64^{v}, o foaie smulsă cu începutul liturghiei lui Vasile cel Mare.

f. 65—102^{v}. ‹Liturghia lui Vasile cel Mare› (începutul lipseşte).

După f. 102^{v}, o foaie smulsă cu începutul liturghiei celor înainte sfinţite.

f. 103—135^{v}. ‹Liturghia celor înainte sfinţite› (începutul lipseşte).

f. 126—127^{v}. Ѵставь бываемыи на поставленіе свѧщеносца (Rînduiala la aşezarea purtătorului luminilor).

f. 128—130^{v}. Ѯставь бываемыи на поставленіе чьтца или пѣвца (Rînduiala la aşezarea citeţului sau a cîntăreţului).

f. 131—133^{v}. Чинь бываемыи на поставленіе подіакона (Rînduiala la aşezarea hipodiaconului).

f. 134—137^{v}. Ѯставь бываемыи на поставленіе діакона (Rînduiala la aşezarea diaconului). După f. 137^{v}, o foaie smulsă.

f. 138—140^{v}. Rînduiala la aşezarea preotului. Lipseşte începutul.

f. 141—145^{v}. Ѯставь бываємыи на поставленіе архімандрита (Rînduiala aşezarea arhimandritului). După f. 145^{v}, o foaie smulsă.

f. 146—148^{v} ‹rînduiala la aşezarea episcopului› începutul lipseşte.

f. 149—154. Молитва ѥже глаголіеть архіерен или дѵховникь прошемѵ за грѣхи въсе вольные же и невольные и въсакѵ клетвѵ и заклинаніи вънѣгда поичестити се свѧтыхъ таинь (Rugăciunea pe care o spune arhiereul sau duhovnicul pentru iertarea tuturor păcatelor făptuite cu voie sau fără voie şi a tuturor blestemelor şi afuriseniilor, cînd se sfinţesc sfintele taine).

f. 154^{v}—155^{v}. Молитва на wснованіе црькве (Rugăciunea la temelia bisericii).

f. 156—157^{v}. Ѿтпѵсты по въсе дневные (Otpusturile pentru toate zilele).

f. 158—165^{v}. Ѿтпѵсты на праздникы (Otpusturi la sărbători).

f. 166—166^{v}. Cîntări luturgice în romîneşte (sec. XVIII).

Însemnări

Insemnările scriitorului manuscrisului

f. 51. Помѣни имене wсвѧтаю Христовѣ грѣшнаго писателѧ Михаи$_{л}$ діакон (Pomeneşte numele slăvitorului lui Hristos, păcătosul scriitor Mihail diacon).

f. 102^{v}. × $\overline{\text{аѯмѳ}}$ (1649).

[1]) Matei Basarab, domnul Ţării Romîneşti (1632—1654).

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu şi cu aur. Iniţiale ornate. Ornamente artistice în culori la f. 126, 128, 131, 141, 149, 150 şi 159. 15 rînduri pe pagină (pe unele pagini sînt în plus mai multe rînduri cu scriere minusculă). Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu icoana în aur a sfintei Treimi şi inscripţii religioase pe ambele coperte. Scris în Ţara Romînească de diaconul Mihail. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

237.

1527 (f. 342^{v}). Hîrtie. 356 f. 15 × 10 cm. Începutul lipseşte.
Iaţimirski nr. 76 (Muzeul de antichităţi).

‹*Trebnic*›

f. 1—17^{v}. Sfinţirea apelor la Botezul Domnului. Începutul lipseşte. înc.: Поустыни оуготованте пѫть господинь.

f. 17^{v}—32. Чинь на wсвѧщенїе водѣ (Rînduiala la sfinţirea apei).

f. 32—51^{v}. Чин бываемыи сповѣданію (Rînduiala spovedaniei).

f. 52—54^{v}. Чинь бываемыи wдѣанїе расы (Rînduiala îmbrăcării rasei).

f. 55—67. Послѣдованїе малого wбраза еже мантіа (Rînduiala chipului mic călugăresc, al mantiei).

f. 67—115. Чин бываемыи великаго аггелскаго wбраза (Rînduiala la marele chip îngeresc).

f. 115^{v}—134. Чин бываемыи на разлѫченїе дшш (Rînduiala la despărţirea sufletului).

f. 134—199^{v}. Послѣдованїе бываемо w оусопшихъ иноковъ (Rînduiala la călugării adormiţi).

f. 199^{v}—214^{v}. Й се ѕказь како подобаетъ пѣти коливо оусопшомоу (Arătare cum trebuie cîntat la coliva celui mort).

f. 215—253^{v}. Чин погрибанію над вѣсѣкым мирьскым человѣком (Rînduiala la îngroparea tuturor oamenilor mireni).

f. 254—308. Чин бываемыи wсвѧтити масло (Rînduiala la sfinţirea untului de lemn).

f. 308—313^{v}. Молитва... прощенїѫ за грѣхы вѣсѣкыѫ (Rugăciunea... pentru iertarea tuturor păcatelor).

f. 313^{v}—314^{v}. Молитва въ ловенїе рыбамь (Rugăciunea la pescuitul peştilor). (Pe margine, desemnat un peşte).

f. 314^{v}—317. Молитва... аще что въпадаетъ скрѣвно въ сѣсѫд (Rugăciunea ... dacă a căzut ceva necurat în vas).

f. 317—318. Молитва открѣвите кѫщим... (Rugăciunea pentru apărarea caselor ...).

f. 318—318^{v}. Молитва wт запора водѣ (Rugăciunea la oprirea apelor).

f. 319—336^{v}. Молитва свѧтаго апостола Павла за зѣміа сице аще оуѭс кого (Rugăciunea sfîntului apostol Pavel pentru şarpe, dacă a muşcat pe cineva). (Apocrif).

www.dacoromanica.ro

f. 336^{v}—342^{v}. Припѣла господскым праздникωм (Pripeale la praznicele împărăteşti).

f. 343—345. Чин над wскврънним сѧ кладѧнцемь (Rînduiala la fîntîna care s-a făcut necurată).

f. 345—346^{v}. Чинь ѥгда ключит сѧ скврънογ и нечистογ въ нѣцо въпасти (Rînduiala cînd se întîmplă ca să cadă în ceva cele murdare şi necurate).

f. 346^{v}—348. Молитвѫ wт въсѣкοм скрънвны wскрънившим сѧ (Rugăciunea pentru întinarea cu orice fel de lucru necurat).

f. 348—348^{v}. Молитва над юдшимь скврънна мѧса въ погани (Rugăciunea la cei ce au mîncat carne necurată, la păgîni).

f. 349—350. Молитва над въсѣкым съсѫдωм оскрънъншим сѧ (Rugăciunea pe fiecare vas care a fost întinat).

f. 350—351. Молитва на wчищенїе цркви wскрънненѣи wт ѥретикь (Rugăciunea la curăţirea bisericii pîngărită de eretici).

f. 351—354^{v}. Чинь како подобаѥть пріимати нжи wт ѥретик сѧтѣи... цркви прихοдѧщѫ (Rînduiala cum trebuie primit un eretic, care vine la sfînta biserică).

f. 355—356^{v}. Albe.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 342^{v}. Въ лѣт ×ζλε̄ съвръши сѧ сіѫ книгѫ (În anul 7035 (1527) s-a sfîrşit această carte).

Alte însemnări

f. 354^{v}. Сіѧ книги бнли сѫ стариі и пакы wбновнв wтцѫ старшїи Ѩндонїен и wбновивь и свѣзав сѧ̄ѳ̄ѧ̄ книгъ (Aceste cărţi au fost vechi şi iarăşi le-a înnoit părintele stareţ Andonie şi a înnoit şi a legat 211 cărţi). (Sec. XVI).

Сіѧ Бесѣрикани ест книгѫ (Această carte este de la Bisericani).

Tıtluri şi iniţiale cu roşu. Filigrane: potcoavă şi cruce. 16 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

238.

Sec. XV. Hîrtie, 132 f. 20 × 14,5 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc, precum şi foi după f. 6^{v}, 7^{v} şi 82^{v}; după f. 54^{v}, o foaie numerotată.

Iaţimirski nr. 77. (Muzeul de antichităţi).

1. <*Trebnic*> f. 1—48

f. 1. Începutul lipseşte : sfîrşitul rînduielii tunderii călugăruiui. inc. : Наставѣ избранныиѪ твонѪ.

www.dacoromanica.ro

f. 1—7^{v}. Послѣдованіе малаго wбраза еже ѥст мантіа (Rînduiala chipului mic, adică al mantiei). Sfîrşitul lipseşte.

f. 8—34^{v}. <Rînduiala la înmormîntarea călugărilqr> (începutul lipseşte).

f. 34^{v}—48. Чинь бываемы исповѣданію (Rînduiala spovedaniei).

2. f. 48—52^{v}. Иже въ сѫтыхъ wтца нашего Никифѡра Кѡнстантіна града Исповѣдника. Правила о цръковныхъ егѡ съчиненныхъ и иже съ нимъ сѫтыхъ wтьць (*A celui între sfinţi, părintele nostru Nichifor al Constantinopolei Mărturisitorul. Pravila bisericească alcătuită de dînsul şi de părinţii cei care erau cu dînsul*). înc. : Ащє по невѣдѣнін.

3. f. 52^{v}—53. Wтвѣть Іѡанна свѧщенѣншаго єпископа Кѵтрошьскаѓо свѧщенѣншемоѵ епископоѵ Драчьскомоѵ Кавасилѣ о антимінсѣхъ (*Răspunsul lui Ioan, preasfinţitul episcop de Chitros, preasfinţitului episcop Cavasilas de Durazzo, despre antimise*). înc. : Антимінси wт сѫтытелныѥ.

4. <*Trebnic*> f. 53—132^{v}.

f. 53. О еже wскѣнѧти сѧ своихъ жень въ недєлю и въ м̄-цоѵ (Despre abţinerea de la femeia sa dumineca şi în Postul Mare).

f. 53—54^{v}. О исповѣданін (Despre spovedanie).

f. 54^{v}—55. О приносимыхъ оусьпшінхъ (Despre cele ce se aduc morţilor).

f. 55—58^{v}. Ащє слоѵчит сѧ пролити сѧ wт свѧщенін (Dacă se întîmplă să curgă din sfînta cuminecătură).

f. 58—60. О раздръженін брашень (Despre abţinerea de mîncăruri).

f. 60—68^{v}. Молитва... о исповѣдающемоѵ сѧ (Rugăciurea pentru cei ce s-au spovedit).

f. 68^{v}—70. Простителнаа молитва (Rugăciunea de iertare).

f. 70—71^{v}. Понєжє и въ гръчьскѡм въкоупѣ обрѣтохѡмь сіѥ обѣ молитва на wбновлѥніе цркве и крьстоѵ въдроѵженіе (Pentru că şi în izvodul grecesc am aflat împreună amîndouă aceste rugăciuni pentru înnoirea bisericii şi punerea crucii).

f. 71^{v}—72. Молитва в̄ томоѵждє (Rugăciunea a doua pentru acelaşi lucru).

f. 72—72^{v}. Молитва над оскврънѣшим сѧ въ брашнѣ wт погань (Rugăciunea pentru pîngărirea mîncării de păgîni).

f. 72^{v}—73. Молитва о сѫтомь жрътьвницѣ оскврънѥном wт еретінкь (Rugăciune cînd sfîntul jertfelnic este pîngărit de eretici).

f. 73—74. Молитва в̄ о тѡмьждє (Rugăciunea a doua, pentru acelaşi lucru).

f. 74—74^{v}. Молитва въ братотвореніе (Rugăciune la înfrăţire).

f. 74^{v}—75. Молитва w раздрѣшенін анаѳематисаніе (Rugăciuni pentru stingerea anatemizării).

www.dacoromanica.ro

f. 75^{v}. Молитва над новомь кладезwмь (Rugăciune la fîntîna cea nouă).

f. 75^{v}—76. Молитва wт кръви теkwщее носомъ (Rugăciune la curgerea sîngelui din nas).

f. 76—76^{v}. Молитва wт запора вwдѣ (Rugăciune la oprirea apelor).

f. 76^{v}—77^{v}. Молитва отрочищоу wтвръгшоу се и испоганившоу се и кающѕ се (Rugăciunea pentru tînărul care s-a rătăcit şi s-a păgînit şi se căieşte).

f. 77^{v}—78^{v}. Молитва Хр'стіаниноу прѣлъстившомоу се въ езычьское прѣлъщеніе и пакы възвращьмоу се въ црькви Божіи (Rugăciunea creştinului care a fost înşelat cu înşelăciunile ereticilor şi iarăşi s-a întors la biserica lui Dumnezeu).

f. 79. Молитва о wтходещиХ въ поуть (Rugăciunea celui ce a pornit la drum).

f. 79—79^{v}. Молитва о раздрѣшеніи запрѣщеніа (Rugăciunea pentru ştergerea opreliştei).

f. 79^{v}—80. Молитва о въ сонъ съблажніающим се братѣ (Rugăciunea pentru fratele care a păcătuit în somn).

f. 80—80^{v}. Молитва wт всакое скрьби чьловѣкѣ (Rugăciunea pentru toate supărările omului).

f. 80^{v}—81. Молитва окающиХ се и исповѣдающиХ (Rugăciunea celor ce se căiesc şi se spovedesc).

f. 81—81^{v}. Сиде подобаеть приемати приходящиХь wт латинскые вѣры къ нашеи вѣрѣ правдѣи (Aşa se cuvine a primi pe cei ce vin de la credinţa latinilor la adevărul credinţei noastre).

f. 82—82^{v}. <Rugăciuni>. Sfîrşitul lipseşte. Urmează o lacună.

f. 83—115. <Slujba maslului>. Începutul lipseşte.

f. 115—132^{v}. Чинь како поіет се Параклис (Rînduiala cum se cîntă Paraclisul). Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

f. 65. A Bistriţei leat 1742.

f. 79^{v}. Antonie ermonah igumen Bistriţei leat 1742 avgust 8 zile.

f. 83. (Cu litere latine). Popa Leontie Bethleni din Bistricza ъ лѣт × $\overline{\text{аѱмв}}$ (în anul 1742).

Pe coperta din urmă, partea interioară: Инса азь Преда въ лѣт × $\overline{\text{зрнг}}$ (Am scris eu Preda, în anul 7153 (1645).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: foarfece. 18, 19, şi 23 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn (deteriorată). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

239.

Sec. XVI. Hîrtie. 35 f. 21 × 13 cm. Este numai fragmentul unui manuscris, sfîrşitul lipseşte.

Iaţimirski nr. 78. (Muzeul de antichităţi).

‹*Trebnic*›

f. 1—9^{v}. Молитвы вечернѧ (Rugăciunile vecerniei).

f. 9^{v}—20. Молитвы главо прѣклонѡнію (Rugăciuni cu plecarea capetelor).

f. 20—21^{v}. Дїакѡнства на ѹтрєни (Slujba diaconului la utrenie).

f. 21^{v}—23. Дїаконства въ вечерь (Slujba diaconului la vecernie).

f. 23—24^{v}. Дїакѡнства вел (Slujba cea mare a diaconului).

f. 25—26. Молитва над кѹтіѫ сватомѹ (Rugăciunea la coliva sfîntului).

f. 26—32^{v}. Молитва ѩже глаголет арχїєрєи или дѹχовникъ прощенѫ за грѣχы волныѧ и неволныѧ и за въсѣкѫ клѧтвѫ и заклинаніє и за въсѣк грѣχ (Rugăciune pe care o rosteşte arhiereul sau duhovnicul pentru iertarea păcatelor cu voie şi fără voie şi pentru orice blesteme şi afurisenii şi pentru toate păcatele).

f. 33—35^{v}. Молитва над коутіѫ оусопшим (Rugăciunea la coliva celor morţi).

Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente cu roşu la f. 1. 14 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele (numai coperta din faţă). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

240.

Sec. XVI. Hîrtie, 119 f. 20 × 15,5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 30^{v}, 51^{v}, 76^{v} şi 117^{v}.

Iaţimirski nr 79. (Muzeul de antichităţi). (Îl datează din sec. XVII. Filigranele şi scrisul sînt din sec. XVI).

‹*Trebnic*›

f. 1—8. ‹Sfinţirea apelor›. (Începutul lipseşte).

f. 8—10. Молитва... ащє въпадет что сквр҃нои въ сѫсѫдь, въ вино и въ єлеи (Rugăciunea ... cînd cade ceva necurat în vas, în vin sau în untdelemn).

f. 10—10^{v}. Молитва над съсѫдом осквр҃ншим сѧ (Molitva asupra vaselor care s-au pîngărit).

www.dacoromanica.ro

f. 10^{v}—11. Молитва над клъншаго сѧ дръзостіѫ (Rugăciunea pentru îndrăzneala care se supune).

f. 11—11^{v}. Молитва на благословеніе домоу и Храмоу новоу (Rugăciunea la binecuvîntarea casei şi locuinţei noi).

f. 11^{v}—12^{v}. Молитва на благословеніе виноу (Rugăciune la binecuvîntarea vinului şi altele cu acelaşi obiect).

f. 12^{v}—13. Молитва на приносимымь плодомь въсѣкаго wвощиа (Rugăciunea la aducerea roadelor tuturor poamelor).

f. 13—13^{v}. Молитва над гроздіем (Rugăciunea asupra strugurilor).

f. 13^{v}—14^{v}. Молитва раздрѣшенію над гробомь дѫховнаго wтца wтпоустнаа оумиражщимь (Rugăciunea de iertare a păcatelor, spusă la înmormîntarea morţilor de părintele duhovnic).

f. 15—29. Чинь на Богоявленіе на водѣ (Rînduiala la Bobotează, la sfinţirea apei).

f. 29—30^{v}. Молитва wт въсѣкоѫ скврѣны (Rugăciunea pentru toate supărările).

f. 30^{v}. Молитва Хотѧщим анафора причѧщати (Rugăciunea celui ce vrea să se împărtăşească cu anaforă).

După f. 30^{v}, o lacună.

f. 31—117^{v}. <Rînduiala slujbei la sărbătorile împărăteşti peste an: întîmpinarea Domnului, Buna Vestire şi Schimbarea la faţă>. Începutul lipseşte; începe cu luna februarie. Мѣсяца тогожде $\overline{в}$, срѣтеніе Господа и Бога и Спаса нашего Іѵса Христа на малѣи вечерни (Luna aceeaşi 2. Întîmpinarea Domnului şi Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos la vecernia mică).

f. 118—118^{v}. <Fragment dintr-o Psaltire>. (Psalmii 150 şi 151). (Din alt manuscris).

f. 119—119^{v}. Ruptă, fragment liturgic.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: Сніе метаніе сътварѣ... Щєфан вода (Această închinare a făcut-o Ştefan-vodă).

Pe coperta din urmă, partea interioară: Смѣрѧніе метаніе ирмонахъ Θєѡдор дїак. Пишем поклоньніе... Ѱлѳѕницъ (criptogram) въ лѣт × $\overline{зркд}$ мѣсяца маи $\overline{кг}$ дьнь. Тоадер. (Smerită mètanie, ermonahul Theodor diiac, scriem închinare... (Toader) <criptogram> în anul 7124 (1616) luna mai 23 zile, Toader).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigrane: mistreţ, stemă, cruce. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

241.

Sec. XVI. Hîrtie. 159 f. 19 × 15 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 101ᵛ. Iaţimirski nr. 80. (Muzeul de antichităţi). (Îl datează din sec. XVII).

<Trebnic>

f. 1—8. <Rînduiala sfinţirii apelor>. Începutul lipseşte.

f. 8—15ᵛ. Чин wсвщенїа водѣ въ а̄ авгоу⟨стоу⟩ мсца (Rînduiala sfinţirii apelor la 1 al lunii august).

f. 16—34. Послѣдованїе бываемо еже сътворити wтрочати wглашенїе и кръстит (Rînduiala ce se face la chemarea şi botezul copiilor).

f. 34—67ᵛ. Чин бывающи свѧтити масло (Rînduiala la sfinţirea untdelemnului).

f. 67ᵛ—81. Чин погрѣбаніѫ свщенници [(Rînduiala îngropării preoţilor).

f. 81ᵛ—91. Чин вѣнчаніѫ (Rînduiala căsătoriei).

f. 91—101. Молитвы на приклоненїе колѣном въ недѣлѣ н̄-тыница (Rugăciuni la plecarea genunchilor în duminica Rusaliilor).

f. 102—108. Канон на исходоу дшви въсѧкомѹ хрістіанномѹ (Canon la ieşirea sufletului a tot creştinul).

f. 108—130. Чин поѓребаню мирскым чловѣком (Rînduiala îngropării mirenilor).

f. 109. Ruptă, se păstrează numai un fragment.

f. 124ᵛ. Albă.

f. 130—133ᵛ. Молитва въпрощенїе чада дховнаго (Rugăciunea de iertare a fiului duhovnicesc).

f. 134—147. На рождество Христово дѣтем дховным (La naşterea lui Hristos, fiilor duhovniceşti).

f. 147—149. Молитва хрaмоу въ немже дитѧ родит сѧ (Rugăciunea casei în care s-a născut un copil).

f. 149—150. Молитва знаменати младенца iнмѧ нарещи (Rugăciunea cînd se dă un nume copiilor).

f. 150—154. Молитвы вечернѣѧ (Rugăciuni de seară).

f. 154—159ᵛ. Молитвы оутрънiи (Rugăciuni de dimineaţă). Sfîrşitul lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: mistreţ. Scris de 4 mîini (I, f. 1—87v, II, f. 88—101ᵛ, III, f. 102—133ᵛ şi IV, f. 133ᵛ—159ᵛ). 19 şi 14 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice (deteriorată). Scris probabil în Ţara Românească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

242.

Sec. XVI. Hîrtie. 203 f 28 × 21 cm. Lipseşte sfîrşitul.
Iaţimirski nr. 81 (Muzeul de antichităţi).

<Ceaslov>

f. 1—31^{v}. Часловецъ нмѣнм и ноцнѫнм и днєвнѫм слоужбѫ по оустаѵоу прѣподобнаго и Богоноснаго wтца нашєго Сава (Ceasloveţ cuprinzînd slujba de zi şi de noapte a părintelui nostru purtător de Dumnezeu, Sava).

f. 31^{v}—35^{v}. Тропари и кwндаке и свѣтилны прѣз въсм сєдмицѫ (Tropare şi condace şi sveatilne pe toată săptămîna).

f. 35^{v}—38^{v}. Тропаре Богородичны и ипакоєве въскресни (Troparele Născătoarei de Dumnezeu şi ipacoi ale învierii).

f. 39—56^{v}. Богородїчни и крстобогородични wсмим гласовwм (Cîntările Născătoarei de Dumnezeu şi ale Născătoarei de Dumnezeu la cruce pe opt glasuri).

f. 56^{v}—67. Начало wбѣдници (Începutul slujbei la prînz).

f. 67—73^{v}. Начало вечєрнии (Începutul vecerniei).

f. 73^{v}—92^{v}. Начало великон павечєрници (Începutul pavecerniţei mari).

f. 93—190^{v}. Послѣдованіє цркwвнаго пѣніа и събранія въсє лѣтнаго наченше wт мєсѧца сєптєврія до мєсѧца авгоуста (Rînduiala cîntării bisericeşti şi sinaxar pe tot anul, începînd de la luna septembrie pînă la luna august).

f. 190^{v}—201^{v}. Трwпарѧ кондаци великыѧ м̄-ц̄ѧ (Troparele şi condacele postului mare).

f. 201—201^{v}. Іwанъ Нwвїи (Ioan cel Nou). *<Cîntările lui Ioan cel Nou de la Suceava, cu o cîntare adăugată la urmă de altă mînă>.*

f. 202—203^{v}. Ѱалми извранн вънєгда поєт сѧ Полнелєw на господскыѧ праздникы (Psalmi aleşi cînd se cîntă Polieleul la praznicele împărăteşti).

Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară : Пнс къ днни Іwн Мнхаи вwєвwд, Стєфа⟨н⟩ (Am scris în zilele lui Ion Mihai voevod [1]). Ştefan). Єрмонах Кардаам в лѣто ×ѕслд (Ermonah Varlaam în anul 7234/1726). Мона⟨х⟩ Нwрєстъ въ лет ×ѕслз ноєвріи є (Monahul Iorest în anul 7237 (1726) noiembrie 5).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamante în roşu la f. 1, 93, 202. Filigran : mistreţ. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate (numai coperta din faţă). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) Mihai Racoviţă, domnul Moldovei, 1703—1705, 1707—1709, 1715—1726.

www.dacoromanica.ro

243.

Sec. XV. Hîrtie. 168 f. 29 × 19 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc ; f. 33—35 rupte, lipsesc părţi din ele.

Iaţimirski nr. 83 (Muzeul de antichităţi).

‹Octoih. Partea I, glasurile I—IV›

f. 1—39^{v}. ‹Glasul› Începutul lipseşte; începe cu cîntările Pavecerniţei mari de duminică; înc. Прѣдваривъ пѣѭщи сѫдіи.

f. 39^{v}—86. ‹Glasul 2›. înc. К сѫб‹отѫ› веч‹еръ› на малѣи вечерни... глас в̄ (Sîmbătă seara, la vecernia mică, glasul 2).

f. 86^{v}—146^{v}. ‹Glasul 3›.

La f. 124 jos este adăugat, la cîntarea sfintei cruci : Воинwм съблюденіе и варвары побѣждающа (Ajutătoarea oştenilor şi învingătoarea barbarilor).

f. 146^{v}—168^{v}. ‹Glasul 4›.

Sfîrşitul lipseşte. Cuprinde cîntările de sîmbătă pînă miercuri şi cele de duminică.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : foarfece. Scris de mai multe mîini (I, f. 1—14^{v}, II, f. 15—32^{v}, III, f. 33—35^{v}, IV, f. 36—122^{v} şi V. f. 123^{v}—168^{v}). 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză şi carton. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

244.

Sec. XV. Hîrtie. 252 f. 19,5 × 13,5 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc.

Iaţimirski nr. 84 (Muzeul de antichităţi).

‹Octoih›

f. 1—24^{v}. ‹Glasul I›. Începutul lipseşte. Începe cu cîntările de duminecă seara. înc. Избави мѧ многыхъ напастеи.

f. 24^{v}—55. ‹Glasul al 2-lea›. înc. : К сѫб‹отѫ› веч‹еръ› канон Богородици глас в̄ (Sîmbătă seară, canonul Născătoarei de Dumnezeu, glasul 2).

f. 55 —87. ‹Glasul al 3-lea› (începe la fel).

f. 87 —117. ‹Glasul al 4-lea› (începe la fel).

f. 117 —144^{v}. ‹Glasul al 5-lea› (începe la fel).

f. 14$\frac{1}{7}$^{v}—174^{v}. ‹Glasul al 6-lea› (începe la fel).

f. 174^{v}—203. ‹Glasul al 7-lea› (începe la fel).

f. 203 —230^{v}. ‹Glasul al 8-lea› (începe la fel).

f. 231 —252^{v}. Богородичны въ гласовохъ въскръсныхъ (Cîntările Născătoarei de Dumnezeu pe glasurile învierii).

Sfîrşitul lipseşte.

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu. Scris de două mîini (I, f. 1—230^{v} şi II, f. 231—252); ultimul scris este mai nou, probabil, din secolul al XVI-lea. 22 şi 25 rînduri pe pagină. Semiuncială (la prima mînă cu elemente de cursivă). Legătură modernă în pînză şi carton. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

245.

Sec. XV. Hîrtie. 251 f.29 × 19 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 154^{v} Foarte rupt; foi înădite ulterior cu părţile din text ce lipseau (f. 8—160 şi 223—230). Mai înainte forma două volume separate f. 1—160 şi 161—251, dar după aceea, dovedindu-se că textul este în continuare, s-au reunit într-unul singur.

Iaţimirski nr. 85 şi 86 (Muzeul de antichităţi).

<Octoih>

f. 1—21. <Glasul 1>. Începutul lipseşte. Începe la mijlocul slujbei de luni seara.

f. 21—53. <Glasul 2>. înc. Ѣ сѫв⟨отѫ⟩ вечеръ стыѫарыѫ въскрѣсны глас ѕ̄ (Sîmbătă seară, stihariile învierii, glasul 2).

f. 53—85. <Glasul 3) cu acelaşi început.

f. 85—92. <Slujba sfîntului Nicolae>: Мѣсяца декемвріа ѕ̄, иже въ сватыѫъ wтца нашегѡ Николы епископа Мирьликіѫ (Luna decembrie 6. A celui între sfinţi, părintele nostru Nicolae, episcopul Mira Lichiei).

f. 92—127. <Glasul 4>. Începe ca mai sus.

f. 127—154^{v}. <Glasul 5>. Începe ca mai sus. Sfîrşitul lipseşte. Urmează o lacună.

f. 154^{v}—183^{v}. <Glasul 6>. Lipseşte începutul.

f. 183^{v}—214^{v}. <Glasul 7>. Începe ca mai sus.

f. 214^{v}—251 <Glasul 8>. Începe ca mai sus.

f. 251^{v}. Albă.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Scris de două mîini (I, f. 1—229^{v}, şi III, f. 230—251). 32 rînduri pe pagină. Semiuncială (la prima mînă cu elemente de cursivă). Legătură modernă în pînză. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

246.

Sec. XVI. Hîrtie. 201 f. 26 × 19 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul; foi rupte, cu lipsuri (f. 7, 83—86).

Iaţimirski nr. 87 (Muzeul de antichităţi).

<Octoih. Partea I-a glasurile I—IV)

f. 1—6. <Glasul 1>. Lipseşte începutul. Cuprinde numai cîntările de vineri seara; înc.: Тебѣ тыи живамѫ съблюдан.

f. 6—83^{v}. <Glasul al 2-lea>. înc.: Ѣ сѫв⟨отѫ⟩ веч⟨еръ⟩ на малѣи вечерни (Sîmbătă seara ... la vecernia mică).

www.dacoromanica.ro

f. 83^{v}—166. <Glasul al 3-lea> (începe la fel).

f. 166^{v}—201^{v}. <Glasul al 4-lea> (începe la fel).

Sfîrşitul lipseşte. Cuprinde numai cîntările de sîmbătă pînă marţi inclusiv.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: mistreţ. F. 65—66^{v} scrise de altă mînă. 25 şi 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. Scriş în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

247.

Sec. XVII. Hîrtie. 274 f (f. 107 este cu bis).
Lipsesc începutul şi sfîrşitul.
Iaţimirski nr. 88 (Muzeul de antichităţi).

<Octoih, partea a 2-a, glasurile 5—8>

f. 1—57^{v}. <Glasul 5>. Începutul lipseşte. înc.: ...Сѣх радованіа Богородице піем ти (Cuprinde cîntările de luni pînă vineri).

f. 57^{v}—130. <Glasul 6>. înc.: К сѫботѫ веч⟨ер⟩ на малѣи вечерни (Sîmbătă seară la vecernia mică ...).

f. 130—206^{v}. <Glasul al 7-lea> (cu acelaşi început).

f. 206^{v}—275^{v}. <Glasul al 8-lea> (cu acelaşi început).

Sfîrşitul cîntărilor de vineri seara lipseşte.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: două săgeţi încrucişate. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Nelegat. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

248.

Sec. XVI (sfîrşit)—sec. XVII (început). Hîrtie. 361 f. 29 × 19 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul. Foi rupte; lipsesc foi după f. 15^{v}.

Iaţimirski nr. 89 (Muzeul de antichităţi). (Îl datează din sec. XVII; filigrana mistreţului apare însă în manuscrisele moldoveneşti la sfîrşitul sec. XVI şi la începutul secolului următor).

<Octoih>

f. 1—15^{v}. <Glasul 1>. Lipseşte începutul. Începe cu cîntarea a 8-a din canonul Treimei, ce se cîntă duminecă la mezonoptica.

f. 9—9^{v}. şi 12—12^{v}. Adăugate mai tîrziu, completînd cîte o foaie ruptă.

f. 15^{v}—173. <Glasul al 2-lea>; începutul lipseşte.

f. 173—261. <Glasul al 3-lea> Къ сѵб⟨ота⟩ веч⟨ер⟩ на малѣи вечерни... глас $\bar{г}$ (Sîmbătă seara, la vecernia mică... glasul al 3-lea).

www.dacoromanica.ro

f. 261—357^{v}. <Glasul al 4-lea> (acelaşi titlu).

f. 357^{v}—360^{v}. Свѧтилны евагґелъскыи (Svetilnele evangheliilor).

f. 362—362^{v}. Ѿтца нашєго Іѡанна арХіепископа Константина града Іѡанна Златоѹстаго. Слово оучителнѡ (... al părintelui nostru Ioan, arhiepiscop de Constantinopol, Ioan (sic) Gură de Aur. Cuvînt de învăţătură). înc.: Ѩще ктѡ блгочьстивь. Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

f. 191^{v}—192^{v}. Pe partea de jos a paginilor: Să să ştie cîndu m-am băgatu eu Tăna<se> la carte v leat 7221 (1713) la egumen ot Runcu, eromonah Varlam, în 15 zile în noemvrie.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: mistreţ. 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice (deteriorată). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

249.

Sec. XVIII. Hîrtie, 68 f. 16,5 × 10,5 cm.
Iaţimirski nr. 90. (Muzeul de antichităţi) (Îl datează din sec. XVII la sfîrşit).

<Octoih>

f. 1—1^{v}. Albe, cu însemnări.

f. 2—10. Glasul 1. înc.: Начало соботом всемогласникъ въ соботѹ вечеръ на великѣи вечерьни... глас перва (Începutul Octoihului de sîmbătă, sîmbătă seara, la vecernia mare... glasul întîi).

f. 10—18. înc. Ѥ сѹботѹ вечеръ... глас ѕ̄ (sîmbătă seară... glasul 2).

f. 18^{v}—26^{v}. Glasul 3.

f. 26^{v}—33^{v}. Glasul 4.

f. 33^{v}—41. Glasul 5.

f. 41—48. Glasul 6.

f. 48—54. Glasul 7.

f. 54—67^{v}. Glasul 8.

f. 68—68^{v}. Albă, cu încercări de condei.

Octoihul nu cuprinde decît cîntările de sîmbătă pe fiecare glas.

Însemnări

f. 1^{v}. Să s<ă> ştie de cändu mi-au cäntat Toader, ficior lui Mătăiu, în zile lui Grigore vodă, 8 glasuri, let 7270 (1763).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament grosolan la f. 2. 16 rînduri pe pagină. Cursivă. Legătură nouă în pînză şi carton. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie rusească. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

250.

Sec. XVI. Hîrtie. 248 f. 27 × 19 cm. Sfîrşitul lipseşte.
Iaţirmirski nr. 91 (Muzeul de antichităţi).

<*Triod-Penticostar*> f. 1—248^{v}.

f. 1. Pentru titlu este lăsat loc alb, probabil în vederea unei scrieri ornamentale. înc. Господи възвахъ пост сі и поем дѹшеполезнѫ.

La f. 134 titlul separat: Къ ⁅свѧтѫ и великѫ недѣлѣ ⁅Пасхы по вънегда изыти въ припрат и покадити въсѣх (În sfînta şi marea duminică a Paştilor, cînd iese <preotul> în pronaos şi tămîiază pe toţi ...).

f. 225^{v}—248^{v}. Събраніе въ сѫбота свѧтаґо и правьдиаго Лазара ... (Sinaxar în sîmbăta sfîntului şi dreptului Lazăr ...). Urmează sinaxare pentru zilele de la Florii la duminica Tomii).

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: Лѣт ×ѕсмѕ мѣсѧца април ѕ д⟨ьнн⟩ (Anul 7246 (1738) luna aprilie 7 zile).

Varlaam ot Besericani am scris, am uscat cerniala (Sec. XVIII).

Coperta din urmă, partea interioară: Сіе карте сътвори ермонахъ Досов⟨тен⟩ (Această carte a făcut-o eromonahul Dosov<tei>). (Sec. XVII).

Ioan diacu dela...

Această carte este a Tazlăului, să să ştie, v leat 7211 (1703); cine i-a lua-o să fie proclet şi afurisit de a o sute de oteţi şi 18.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigrane: ancoră în cerc şi mistreţ. 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. Muzeul de antichităţi.

251.

Sec. XVI. Hîrtie. 346 f. 16 × 10 cm. Lipseşte începutul, numeroase foi rupte, din care se păstrează numai fragmente.
Iaţimirski nr. 92 (Muzeul de antichităţi).

<*Antologhion*>

f. 1—23^{v}. <Slujba pentru naşterea lui Hristos>. Începutul lipseşte. înc.: Не бѣ примт чловѣкъ... (rupt).

Primul subtitlu la f. 23^{v}. Стыхары на свѧтое Богоꙗвленіе (Stihire la sfînta Bobotează). Urmează slujbele sărbătorilor mari în ordinea calendarului, ultima fiind Înălţarea Crucii (f. 1—271).

f. 266^{v}. Albă, cu o scurtă rugăciune, adăugată ulterior.

f. 267—277^{v}. Подобны избранны (Podobii alese).

f. 278—289^{v}. Стихиры и тропари и кондакы свѧтым нарочитым прѣподобнѣи матери нашеи Параскеви (Stihire şi tropare şi condace ale sfinţilor

www.dacoromanica.ro

consacraţi : preacuvioasii maicii noastre Paraschiva) *Urmează şi ale celor-lalţi sfinţi în ordinea calendarului.*

f. 289^{v}—298. Припѣла на въсѣкынѫ владичнынѫ и Богородичнынѫ праздныкы. . припѣважщіасѧ съ избраннымъ Ѱалмомъ, єгда поєт сѧ полієлєѡ, наченше wт осмаго дьне сєптємврія мѣсѧца, твореніє кур Филоѳєа монаѫа логѡѳєта бывшаго Мирча воєводѫ (Pripeale la toate sărbătorile împărăteşti şi ale Născătoarei de Dumnezeu care se cîntă cu Psalmi aleşi, cînd se cîntă Polieleul, începînd de la a opta zi a lui septembrie. Opera lui chir Filotei monahul, fost logofăt al lui Mircea voevod).

f. 298^{v}—324^{v}. Стыхиры въскръсны и Богородичны wсмым гласовом (Stihirele învierii şi ale Născătoarei de Dumnezeu, pe opt glasuri).

f. 324^{v}—345^{v}. Стыхиры єѵаггєлскы (Stihire ale evangheliilor). Sfîrşitul lipseşte.

f. 339^{v}. Albă.

f. 346^{v}—346. Albe, cu însemnări liturgice.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 16 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătura veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate (deteriorată). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

252.

Sec. XVI. Hîrtie. 420 f. 29 × 19 cm. Sfîrşitul lipseşte, multe foi rupte; f. 419, 420 numai fragmente.

Iaţimirski nr. 93 (Muzeul de antichităţi). (Îl datează din sec. XVII).

<Antologhion>

f. 1. Începe : ⟨Мѣсѧ⟩ца[1]) сєптєврій въ а̄ дьнь. Начатоκ ⟨инъ⟩[1])диκтоу сирѣч новомоу лѣтоу (Luna septembrie 1 zi, începutul indictionului, adică a anului nou). Urmează slujbele sfinţilor în ordinea calendarului (f. 1—129).

f. 31^{v}. Albă, cu însemnări.

f. 129—418^{v}. înc. Мѣсѧца сєп- въ а̄ дьнъ, начѧтокъ єндиктоу сірѣч новоу лѣтоу (Luna septembrie ziua 1, începutul indictionului, adică al anului nou). (*Urmează vieţile sfinţilor, dar şi în această parte se dau din nou slujbele*). Merge pînă la f. 410 cu toate sărbătorile pînă la sfîrşitul lunii august, apoi la f. 410—415 slujba sf. Dumitru (20 octombrie) şi pocrovul Născătoarei de Dumnezeu (1 noiembrie) f. 416—418^{v}.

f. 419—420^{v}. Foarte rupte, par a face parte din alt manuscris : slujba duminecii preacuvioşilor părinţi.

Însemnări

f. 3—9^{v}. Pe marginea de jos a paginilor : Сіа книга ремомла Мєнєи избран кѫпи єи Мане Цѣфан wт Моров wт Марцине Никорѫ wт Колчѫ и дадє

[1]) Rupt.

www.dacoromanica.ro

за не ѝ злат и дадѣ ѥм въ цр҃ковъ Моров идеже ѥст Хр҃ам сѫтаѓо Хр҃ам сѫтаго іерарха Николаѧ да бѫдет им памѧт вѣчни wцем и митрем их и въсѣ чадіѧ им. Ащє кто покѵсит сѧ ѵкрасти wт тоѧ цркве, да бѫдет проклѣт и трикл҃ѣт wт т҃ и ѝ҃ wтць и да бѫдет ємѵ съперник сѫтіи Николаѧ въ дьнь сѫдніи и да бѫдет имати съпер wт въсѣх сѫтыхъ въ вѣкы. Ямин.

(Această carte numită Minei ales a cumpărat-o Mane Ştefan din Marov de la Margine Nicoară din Vîlcea şi a dat pe ea 8 zloţi şi a dat-o în biserica de la Morov, unde este hramul sfîntului hram (sic) ale sfîntului ierarh Nicolae, să fie pentru pomenirea tatălui şi a mamei lor şi a tuturor copiilor lor. Dacă cineva s-ar încerca să o fure din această biserică, să fie blestemat şi de trei ori blestemat de 318 părinţi şi să-i fie lui pîrîş sfîntul Nicolae în ziua judecăţii şi să aibă pîră de la toţi sfinţii în veci. Amin. (Sec. XVII început).

f. 13—24. Pe marginea de jos a paginilor:

Eu popa Văscu amu screşiu di-a rîndul că am cupărat această carte în dzîle lui Apafi Miau [1]), cîndu au tvost <sic> vă leat 7173 (1665).

f. 31ᵛ. ѫ восени вонско потыцѣ ѕ волосѣх, тогождє рокъ земъла сѫтрасла сѧ, тогожъ рокъ и мѣсѧцъ мѣнов сѧ рокъ × а҃х҃к, власною ръкою Поповичъ Иѡанъ Станиславскын.

(În toamnă, oastea a năvălit la moldoveni; în acelaşi an pămîntul s-a cutremurat, în acelaşi an şi luna (sic) s-a numit anul 1620; cu mînă proprie Popovici Ioan Stanislavski).

f. 246ᵛ—247. În jurul paginilor: Истокмил сію книгѵ раб Божїи Гаврил wт Цекотѧн зѣт Проданов. Искѵпил ѥи wт Ѧдскаѧ Землѧ за три золотїи И тиж за дрѵгїи три золотїи что ѥи покрил ѥдин даскал ѕ дом Галин wт Шербинец его грѣшнаго не клините. Ѳ wт сѣда на прежє кто сію книгѵ продаст або ѵкрадетъ, а тѫи чьловѣк да ѥст проклѧт и трикл҃ѧт wт триста wтъць и wсимнадесат. Написак Никѡларъ дїакѵ.

(A reparat această carte robul lui Dumnezeu Gavril din Ţecoteni, ginerele lui Prodan. A răscumpărat-o din Ţara Leşească pentru trei zloţi. Şi iarăşi pentru alţi trei zloţi a legat-o un dascăl în casa lui Galin din Şerbineţ, pe el păcătosul nu-l blestemaţi,. Iar de acum înainte, cine va vinde această carte sau o va fura, iar acel om să fie blestemat şi de trei ori blestemat de trei sute şi optsprezece părinţi. A scris Nicoară diac.). (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament cu roşu la f. 1. Filigran: mistreţ. Scris de numeroase mîini. Multe foi înlocuite în decursul vremii. 24. 27 şi 33 rînduri pe pagină. Legătură modernă în pînză şi carton. Scris în Transilvania. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) Mihai Apaffy, principe al Ardealului, 1661—1690.

www.dacoromanica.ro

253.

Sec. XVI — începutul sec. XVII. Hîrtie. 114 f. 22 × 15 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul şi foi după f. 2^{v}, 5^{v}, 38^{v} şi 40^{v}; f. 36 păstrată numai jumătate. Numeroase foi rupte.

Iaţimirski nr. 94 (Muzeul de antichităţi). (Îl dateză din sec. XVII, Filigrana mistreţului este însă caracteristică pentru epoca 1570—1630).

‹*Antologhion*›

f. 1—2^{v}. Slujba sfîntului Simion Stîlpnicul (1 septembrie). Lipseşte începutul. înc.: ...**възѣ моудре Томоу до конца послѣдовал.**

f. 3—5^{v}. Din slujba Înălţării crucii (14 sept.) Începutul şi sfîrşitul lipsesc.

Urmează o lacună.

f. 6—18. **Мѣсяца ноєвря ӣ съборь архаггела Михаила** (Luna noiembrie 8, soborul arhanghelului Mihail).

f. 18^{v}. Albă.

Urmează slujba sărbătorilor în ordinea calendarului.

Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Însemnare scrisă probabil de scriitorul manuscrisului

f. 91. **Помени Господи Іѡана въ цареств҃ѣ своем҃ небесном҃ въ вѣки. Ѧмин.** (Pomeneşte, Doamne, pe Ioan în împărăţia ta, a cerurilor, în veci. Amin).

Pe coperta de la urmă, partea interioară ruptă: **Помѧни... прежде... wт Ѧдама... раб Божін Іѡн... писал...** Pomeneşte... mai înainte... de la Adam ... robul Domnului Ioan ‹care a?› scris...).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigrane: mistreţ şi şarpe încolăcit pe cruce. Scris de trei mîini I, f. 1—5^{v}, II, f. 6—100^{v}, şi III, f. 101—114). 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, deteriorată. Scris probabil în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

254.

Sec. XV. Hîrtie. 98 f. 29 × 22 cm. Lipseşte începutul.

Iaţimirski nr. 95 (Muzeul de antichităţi).

‹*Minei pe luna septembrie*›

Începutul lipseşte. Începe cu slujba sfîntului Vavila (4 septembrie) înc. **И небеси приснодѣво таинства.**

f. 3^{v}. **Мѣсяца того ѕ̄, свѧтаго пророка Захарїе, wтца Прѣдитичивѣ** (Aceeaşi lună 5, sfîntul proroc Zaharia tatăl Înainte mergătorului).

Urmează slujbele tuturor sfinţilor pe luna septembrie pînă la sfîrşitul lunii.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

f. 98^{v}. Сію книгѫ поклоны манастиръ сѫтаго Пандѣлемона панѣ Барвѫлъ и дворникъ Пръвлоу съ братіами своими (Această carte au închinat-o mănăstirii sfîntului Pandelimon pan Barbul şi Pîrvul vornic cu fraţii lor[1]).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : creneluri. Scris pe două coloane. 28 rînduri pe coloană. Semiuncială. Legătura veche. în piele şi lemn, cu ornamente stilizate artistic. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

255.

Sec. XVI. Hîrtie. 180 f. 31 × 21 cm.
Iaţimirski nr. 96 (Muzeul de antichităţi).

<Minei pe luna septembrie>

f. 1. Albă cu însemnări (v. mai jos).

f. 1^{v}. Cîntare în cinstea preá cuvioşilor părinţi. Titlu : Иныѩ стихѡры прѣподобнѡмъ (alte stiharii la preacuvioşi).

f. 2—177^{v}. Mineul pe septembrie. înc. : Мѣсѧца сєптем〈в〉рїе начетокъ индиктѡ сырѣч ново лѣто и памѧт прѣподобнаго отца нашєго Сїмеѡна Стлъпника (Luna septembrie, începutul indictionului, adică a anului nou şi pomenirea preacuviosului părintele nostru Simion Stîlpnicul). Urmează slujbele tuturor sfinţilor pînă la sfîrşitul lunii.

f. 178—180. Богородичны по слава сѫтымъ противѡ гласѡ (Cîntări pentru Născătoarea de Dumnezeu, pentru slava sfinţilor, pe glasuri) *şi altele.*

f. 180^{v}. Albă cu însemnări (v. mai jos).

Însemnări

f.1 : Scris-am eu ot mănăstire Arnota, ca sa sa ştie leat 7201 (1693).

Să să ştie <de c>[2]) îndu s-au scris dajdea în <zilele lui>[2]) Io Radul Leon voivod, meseţa septemvrii 18, leat 7176 (1667). Scris-am eu ot selo <din satul> Petrari. (Sec. XVII).

f. 180^{v}. Cinstitului şi de bună rudă şi luminat întru Hristos Dumnezeu, bun credincios Pavel irodiacon. (Sec. XVII).

Pe coperta de la urmă, partea interioară : + Cinstite şi precinstite cinstite Mate<i> log<ofăt> pace şi sănătate.

† Eu Matei logofăt. (Sec. XVII).

(Zgîriat în lemn) : Irodiacon Ion v leat 7178 (1670).

Tituluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. 2. Filigrane : flori stilizate într-un cerc şi trifoi. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn (deteriorată). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) Este vorba de fraţii Craioveşti de la sfîrşitul sec. XV şi începutul sec. XVI.

[2]) Rupt.

www.dacoromanica.ro

256.

Sec. XV. Hîrtie. 268 f. 25 × 19 cm. Începutul lipseşte.
Iaţimirski nr. 97 (Muzeul de antichităţi).

<Minei pe luna octombrie>

f. 1—186. <Slujbele sfinţilor pe luna octombrie>. Începutul lipseşte. Începe cu slujba lui Dionisie Areopagitul (3 octombrie), al cărei început lipseşte. înc. ...ѣвн си желаніемь кран вѣрнымь оутвръжденіе (Urmează slujbele tuturor sfinţilor din luna octombrie.

f. 186^{v}. Albă.

f. 187—268^{v}. Sinaxarele sfinţilor pe luna octombrie. înc.: Мѣсяца wктовріа а̄ сватаго апостола Ианіѫ (Luna octombrie 1. A sfîntului apostol Anania).

La f. 196—200. Повѣсть w видѣніи Козмы мниѫа страшна сѣло и полезна (Poveste despre vedenia lui Cozma călugărul, foarte cumplită şi folositoare) înc. Въ ѳ̄і тое лѣто.

220—221^{v}. Въ тьжде днь сватыѫ прѣподобныѫ Параскевыѫ (În aceeaşi zi [1]) a sfintei prea cuvioase Paraschiva) de Evtimie patriarhul de Tîrnova; înc. Сіа сватаа прѣподобнаа Параскеви.

Ed. M. Kaluzniacki, *Werke des Patriarchen von Bulgarien Euthymios*, Viena, 1901, p. 59—77.

f. 233—236^{v}. Въ тьжде днь [памать прѣподобнаго wтца нашего Іwанна Рылскаго (În aceeaşi [zi [2]). Pomenirea preacuviosului părintelui nostru Ion de Rilo) de Evtimie patriarhul de Tîrnova, înc. Сватыи и прѣподобныи wтьца нашь Іwнь.

Ed. M. Kaluzniacki *op. cit.*, p. 5—26.

f. 240—240^{v}. Въ тьжде днь прѣнесеніе моще̑мъ сватаго Іларіwна єпископа Моглєнскаго (În aceeaşi zi [3]) aducerea moaştelor sfîntului Ilarion, episcop de Meglena) de Evtimie, patriarh de Tîrnova, înc. Царствоу̑щоу Калоіwаннoу̑ царю Блъ̑гарскомѫ.

Ed. M. Kaluzniacki *op. cit.*, p. 27—58.

Sfîrşitul lipseşte. Se termină cu începutul vieţii lui Marcian, episco de Siracuza (30 octombrei).

Apoi la urmă f. 268—268^{v} (sfîrşitul lipseşte) separat: Мѣсяца wктоврія а̄і слоу̑жба сватыѣ прѣподобныѫ Петкы (Luna octombrie 14. Slujba sfintei preacuvioasei Paraschiva), care lipseşte în partea I, ce cuprinde slujbele sfinţilor. înc. Ѡ прѣславное чюдо.

f. 268^{v} la urmă: Конец оѯтwврія (Sfîşitul lui octombrie).

---

[1]) 14 octombrie.

[2]) 19 octombrie.

[3]) Adică 21 octombrie.

www.dacoromanica.ro

Însemnări

Coperta din urmă, partea interioară :

† Mila lui Dumnezeu să fie pre capul tuturor creştinilor, să fie pre ale noastre capete cu mila milostivului Dumnezeu, eu creştin şi mai mic tuturor creştinilor şi rob robilor ... [1]) **много грѣшникомъ** (mult păcătosul). Amin. (Grafie nouă, copia unui text dispărut).

Tituluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în culori la f. 179. Filigran; două cercuri neconcentrice, unul într-altul. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză (s-a păstrat şi legătura veche în piele). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

257.

Sec. XV sau XVI. Hîrtie. 249 f. 27 × 18 cm. Sfîrşitul lipseşte.
Iaţimirski nr. 98. (Muzeul de antichităţi). (Il datează din sec. XVI).

<*Minei pe luna noiembrie*>

f. 1—249- Slujbele sfinţilor pe luna noiembrie. înc. **Мѣсяца ноемврїа въ а̄-его дьнь сватыхъ бесрѣбрьникъ Кѡзмы и Дамїана** (Luna noimbrie în 1-a zi a sfinţilor celor fără de arginţi Cozma şi Damian).

Urmează slujbele tuturor sfinţilor pe luna noiembrie. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

Sfîrşitul lipseşte (probabil o singură foaie).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în roşu la f. l. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

258.

Sec. XVI-XVII. Hîrtie. 185 f. 34 × 23,5 cm. Sfîrşitul lipseşte.
Iaţimirski nr. 99. (Muzeul de antichităţi).

<*Minei pe luna noiembrie*>

f. 1—185^{v}. Slujbele sfinţilor pe luna noiembrie. înc.: **Мѣсяца ноєврїа а̄ дьнь, иже въ сватыхъ бесрѣбныхъ Кѡзмы и Дамїанна** (Luna noiembrie 1-a zi, celor întru sfinţi, fără de arginţi, Cozma şi Damian).

Urmează slujbele sfinţilor pe luna noiembrie. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

Lipseşte sfîrşitul, probabil o singură foaie din slujba apostolului Andrei (30 noiembrie).

Titluri şi iniţiale în mai multe culori. Ornament în culori la f.l. Filigran : coroană într-un cerc. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) Un nume răzuit, ilizibil.

www.dacoromanica.ro

259.

Sec. XVI. Hîrtie 207 f. 27 × 19 cm.

Iaţimirski nr. 100. (Muzeul de antichităţi). (Il datează din sec. XV şi-l socoate scris în Moldova. Vezi însă însemnările de la Măn. Bistriţa din Oltenia).

<Minei pe decembrie>

f. 1—207. Slujbele sfinţilor din luna decembrie. înc.: Мѣсяца декемврїа а̄, сватаго пророка Наѹма (Luna decembrie 1, a sfîntului prooroc Naum).

Urmează slujbele tuturor sfinţilor din luna decembrie. Lipsesc sinaxarelor canoanelor.

f. 207^{v}. Albă cu însemnări (v. mai jos).

Însemnări

f. 207 jos. Cetit Grigore. (Sec. XVII).

f. 207^{v}. Инс азъ Стан (Am scris eu Stan). Să să ştie de cându au fost la Bistriţa în zilele părintelui Gherasim, Io Radul Leon voivod, v leat 7175 (1667).

Pe coperta din urmă, partea interioară: Acest sfînt Minei iaste al sfintei mănăstiri Bistriţei şi lo-am dat eu, popa Ioan eclisiarhul sfintei Bistriţi (sic) de l-am legat cu cheltuiala noastră, întru zilele luminatului domn Io Costandin voevod Basarab, în zilele părintelui chir Paisie arhimandritul, leat 7199 (1691) Roc (anul) 1680 [1]) april 3 dni.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în culori la f.l. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legat în piele şi lemn cu icoana răstignirii. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

260.

Sec. XVI. Hîrtie. 238 f. 29 × 21 cm. Lipsesc începutul şi mai multe foi în interior după f. 5^{v} şi 117^{v}.

Iaţimirski nr. 101, (Muzeul de antichităţi).

<Minei pe luna decembrie>

f. 1—238^{v}. <Slujbele sfinţilor pe luna decembrie>. Începutul lipseşte. Începe cu slujba sfîntului Sava cel Sfinţit (5 decembrie) din care s-a păstrat numai sfîrşitul. Urmează slujbele sfinţilor pe luna decembrie pînă la 31 decembrie inclusiv. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran; cerc cu N. înscris. 25 rînduri pe pagină. Semiunicială Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente artistice. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

---

[1]) Aşa în text, cu cifre arabe; data nu corespunde cu anul de la Facere, nici cu dominia lui Constantin Brîncoveanu.

www.dacoromanica.ro

261.

Sec. XVI (prima jumătate). Hîrtie. 263 f. 28 × 19,5 cm. Începutul (o foaie) lipseşte. Iaţimirski nr. 102 (Muzeul de antichităţi) (Îl datează din sec. XV).

<Minei pe luna ianuarie>.

f. 1—263^{v}. <Slujbele sfinţilor pe luna ianuarie>. Începutul lipseşte, începe cu slujba sf. Vasile (1 ianuarie); înc.: ... жєнн провѣщаємы, єдино божєство.

Urmează slujbele tuturor sfinţilor din luna ianuarie. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

La f. 146 jos, adausă o cîntare despre „pustie". (Sec. XVII).

Însemnări

Pe foaia liminară v°. Această sfăntă carte ce-s chéamă Minéi, iaste a sfinţii şi dumnezeieştii mănăstiri Bistriţii şi au înnoit Ioan ermonah ecliserhul în zilele preluminatului domn Io Costandin Basarab voivod, fiind egumen în sfănta mănăstire Paisie arhimandrit, era vă leatul 7199 (1691) meseţa (luna) iunie 6 dni (zile).

Titluri şi iniţiale cu roşu şi alte culori. Filigran: mănuşă. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Ţara Romînească. Este scris de acelaşi grămătic Dragomir (a doua mînă) ca manuscrisul nr. 262 din 1521. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară cu influenţe sîrbeşti. De la Muzeul de antichităţi.

262.

1521 (f. 312). Hîrtie. 312 f. 29 × 21 cm. Începutul (primele 8 foi) lipseşte. Iaţimirski nr. 103. (Muzeul de antichităţi). Afirmă că ortografia ar fi sîrbească).

<Minei pe luna ianuarie>

f. 1—307. <Slujbele sfinţilor din luna ianuarie>, începutul lipseşte. Începe cu slujba sf. Vasile (1 ianuarie); înc.: ...чьстаа ради сѫ і. же свѣтъ вьсіавшіа нам.

Urmează slujbele sfinţilor pe luna ianuarie pînă la 31 ianuarie. Unele slujbe (d.e.a sfinţilor Vasile, Grigore şi Ioan—30 ianuarie) au sinaxarul zilei.

f. 307—312. Ірмоси єгда трѣбоуєш wт всѣХ гласwвъ (Irmoasé, cînd ai nevoie de ele, din toate glasurile).

f. 312. Însemnarea scriitorului (v. mai jos).

f. 312^{v}. Albă cu însemnări (v. mai jos)..

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 312: Пронзволєніємъ Wтца и поспѣшєніємъ Сына и. съвръшєніємъ Свѧтаго ДхХа. Съвръшн се сіа книгѕ мѣсѧца Мартіа днь $\overline{\text{зі}}$: исписа, сѣ сіа начиртаніе въ свѧтоую монастирѕ нарицаємоу Бистрицоу, въ дьни благовѣстин-

www.dacoromanica.ro

ваго н҃Христолюбиваго господиноу въсїю землю Оуггровлахїнскоѥ Ї҃ѡ Нѣгоѥ вонводоу, въ лѣт ×з҃ и кѳ҃. Сїа книга приложи жоупан Преда въ Храм Оуспенїѥ прѣсвѧтыѥ Богородицѥ. Потом кога сѧ покѣсит да ѡ принесе на ино мѣсто, да ѥст проклет ѡт тн҃ї ѡтцн и да ѥст четен съ Ѩнанїем и Самфірою. Дїенниш поче, азъ мнѡго грѣшнаго Драгомир съвръшиХ.

(† Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh. S-a sfîrşit această carte în luna martie ziua 17. S-a scris această însemnare în sfînta mănăstire Bistriţa, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domn a toată ţara Ungrovlahiei, Io Neagoe voevod în anul 7029 (1521). Această carte a dăruit-o jupîn Preda la biserica Adormirii prea sfintei Născătoare de Dumnezeu. După aceea, cine s-ar încumeta s-o ducă în alt loc, să fie blestemat de 318 părinţi şi să fie părtaş cu Ananie şi cu Samfira. Dieniş a început, eu mult păcătosul Dragomir am sfîrşit).

Alte însemnări

f. 312^{v}. Iscrul, Iscrul, Paise, Mihalcio ot Bistriţe. (Sec. XVI—XVII). Gherghe, Gherghe, Nan, Radu. (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu Oranamente în roşu la f. 307, 312. Filigran : balanţă în cerc. Scris de două mîni (I, f. 1—275^{v} şi II, f. 276—312). 23 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Tara Romînească la mănăstirea Bistriţa de diecii Dieniş şi Dragomir. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară cu influenţe sîrbeşti. De la Muzeul de antichităţi.

263.

Sec. XVI (prima jumătate). Hîrtie. 136 f. 29 × 20 cm.

Iaţimirski, nr. 104. (Muzeul de antichităţi). (Îl datează din sec. XV, dar scrisul şi filigrana sînt din veacul următor).

<Minei pe luna februarie>

f. 1—131. Slujbele sfinţilor din luna februarie, înc.: Мѣсѧца февроаріа а҃. Прѣдпраз<ник> Срѣтенїа и свѧтаго мѵченика Трифѡна (Luna ebruarie 1, înainte de sărbătoarea întîmpinării Domnului şi <ziua> sfîntului mucenic Trifon).

Urmează slujbele tuturor sfinţilor din luna februarie. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

f. 131^{v}. Albă.

f. 132—135^{v}. Ірмоси ѥгда трѣвѣши (Irmoase, cînd ai nevoie).

f. 136—136^{v}. Albe cu însemnări (v. mai jos).

Însemnări

f. 136. Scris s-am eu diaconu. Pavel eclisiarh (sec. XVII). Кѡвѯѳѥк зцѳѯѳѱпв (criptogram : se citeşte : Пис Матєн грамат<ик (A scris Mate gramatic). (Rezolvarea criptogramei după Iaţimirski, Catalog p. 404)

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu Ornamente în culori la f. 1 şi 132. Filigran : ancoră. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească (scrisul seamănă cu al manuscriselor 261 şi 262). Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară cu influenţe sîrbeşti. De la Muzeul de antichităţi.

264.

Sec. XVI. Hîrtie. 270 f. 30 × 21 cm. Lipseşte sfîrşitul. Foarte rupt şi putred, numeroase foi rupte. Întreg manuscrisul şters şi spălat de apă.

Iaţimirski, nr. 106 (Muzeul de antichităţi). (Il datează de la sfîrşitul veacului al XV-lea).

<Minei pe lunile noiembrie-februarie>

f. 1—7. <Slujbele şi sinaxarele sfinţilor pe luna noiembrie> înc. : **Мѣсяца ноємврїе имат дьни л̄, дьнь имат час ї, нощь а̄ї** (Luna noiembrie are 30 de zile, ziua are 10 ceasuri, noaptea 14).

La f. 55ᵛ—56. **Мѣсяца тогоже, к̄, сѫтаго ⁞Григорїа Декаполита** (În aceeaşi lună, la 20, a sfîntului Grigore Decapolit) (ale cărui moaşte se află la mănăstirea Bistriţa, fapt care nu e pomenit).

f. 74—161. <Slujbele şi sinaxarele sfinţilor pe luna decembrie>, înc. **Мѣсяца декевріе имат дьнни л̄а̄, дьнь имат час ѳ̄, а нощь е̄ї** (Luna decembrie are 31 de zile, ziua are 9 ceasuri, iar noaptea 15).

f. 161ᵛ—225ᵛ. <Slujbele şi sinaxarele pe ianuarie> înc. **Мѣсяц гєнѹаріе имает дьни л̄а̄, дьнь имат час ї, а нощь а̄ї** (Luna ianuarie are 31 de zile, ziua are 10 ceasuri, iar noaptea 14).

f. 226—270ᵛ. <Slujbele şi sinaxarele pe februarie>; înc. **Мѣсяць февръаръ имат дьни к̄ӣ, дьнь имат час а̄ї, а нощь г̄ї** (Luna februarie are 20 de zile, ziua are 11 ceasuri, iar noaptea 13).

Începutul zilei de 28 februarie pe o foaie ruptă, sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Pe foaia liminară : **Ѳѳанасїе єрѡдіакон wт єпискѹпіе, лѣт ×ζ̄ρц̄ѕ** (Athanasie erodiacon de la episcopie anul 7192 (1684).

f. 88ᵛ. **Димитрашко Катакѹзин**
Царєв прѣстолже зль правости
Да бѹдет свѣт wт тма глѹбинѹ ква трє вечернїи.
(Dimitraşco Catacuzin
Scaunul împărătesc, rea dreptate
Să fie lumină din întuneric
trei seri în groapa leilor).

Pe coperta de la urmă, partea interioară : **Милостїю Божїю епископ Рѣмнически Стєфан** (Din mila lui Dumnezeu, episcopul de Rîmnic Ştefan[1]).

Titluri şi iniţiale cu roşu şi albastru. Ornamente în culori la f. 1, 74ᵛ, 16ᵛ1 şi 225. Filigran : balanţă în cerc. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate (deteriorată). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) Ştefan, episcop de Rîmnic (1673—1693).

www.dacoromanica.ro

265.

Sec. XVI. Hîrtie. 163 f. 28 × 20 cm.

Iaţimirski, nr. 107. (Muzeul de antichităţi). Îl datează de la sfîrşitul sec. XV şi-l socoate scris în Moldova. Scrisul seamnă însă cu al Mineelor de la Măn. Bistriţa (Oltenia) (v. mai sus p. 261—263).

<Minei pe luna martie>

f. 1—163^{v} <Slujbele sfinţilor pe luna martie>. înc.: Мѣсмца марта а, прѣподобным матере нашм Єѵдѡкіж (Luna martie 1, a prea cuvioasei maicii noastre Evdochia).

f. 3. Мѣсмца мартіе имат дьнїи ла, дьнь имат час вї и ноць вї, пролѡг (Luna martie are 31 de zile, ziua are 12 ceasuri şi noaptea 12, Prolog).

Urmează slujbele sfinţilor pe luna martie. Slujbele sînt urmate de sinaxarele canoanelor.

Textul „Proloagelor" (vieţilor de sfinţi), adaus la sfîrşitul fiecărei zile, nu se potriveşte întotdeauna cu sfîntul a cărui slujbă îl precede, se raportă la alt sfînt.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 163^{v}. Слава съвръшитѣлю Богѹ въ вѣкы. Ямнн. Спасень бѫди имѣвы здравь, бѫди писавы. Ѡписа манстѡрь ѡна вѣмлррраррнь бддь (Slavă lui Dumnezeu săvîrşitorul, în veci. Amin. Să fie mîntuit cel ce o va avea, să fie sănătos cel ce a scris-o) A scris maistrul (urmează o criptogramă, care se desleagă astfel: *Radata Sîrbul*, (după Iaţimirski, Catalog p. 406).

Pe aceeaşi pagină, scris invers: Ѯѱѳеѣѭц пцєѕѳ ыючнатс, Петорицо със петь сто и съвъкоѹпи със седем десеть и прилѣпи двѣ сто къ wсми и петь десеть и на конець лиѯw. Тридесеть със петь и съвъкѹпи със седемь сто и петьдесеть и прилѣпи три сто къ десеть и на конець пети.

Cele două criptograme de la început sînt citite de Iaţimirski: *Stanicea Preda* (?) şi *Efrosin Leontie.*

(De cinci ori cu cinci sute şi se adună cu şaptezeci şi se lipeşte două sute de opt şi cinzeci şi la urmă nimic.

Treizeci cu cinci şi se împreună cu şapte sute şi cincizeci şi se lipeşte trei sute către zece şi la urmă cinci).

(*Este vorba, probabil, de o dată, pe care însă nu o putem rezolva*).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în culori la f. 1 Filigran: potir. 28 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Românească (probabil la măn. Bistriţa, ca şi manuscrisele 261, 262, 263). Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară cu influenţe sîrbeşti. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

266.

1534—1536 (f. 200). Hîrtie. 202 f. 31 × 22 cm. Începutul lipseşte.
Iaţimirski nr. 109 (Muzeul de antichităţi).

<Minei pe luna mai>

f. 1—260. <Slujbele sfinţilor pe luna mai>. Începutul primei zile (slujba proorocului Ieremia, 1 mai, lipseşte). înc.: Своемѕ възделѣненъ павлъшее сѧ слово wтчее.

Urmează slujbele tuturor sfinţilor pe luna mai, fiecare cu sinaxarele respective.

f. 86^{v}, 90^{v}, 105^{v}, 108^{v}, 113^{v} şi 142^{v}, albe.

f. 200—201. Însemnarea (postfaţă) a scriitorului manuscrisului.

f. 201^{v}. Albă.

f. 202—202^{v}. Cu însemnări.

Însemnări

Postfaţa scriitorului manuscrisului

f. 200—201. Слава съврѣшителю Господоу Богоу и Спасѣ нашемѣ Ісѣсѣ Христѣ въ вѣкы съврѣшающомѣ всѣко дѣло, доброначинаемомѣ w имени его подобает начало и конец благъ, понеже ест Христос зачало и конец и томѣ Хвала и дрѣжава чѣст и поклоненіе сподобает wт всѣкож тварі и wт всѣкогw діѧніа і. же на небеси и ѥже на земли и ѥже въ мwрі живѧщіи и движѧщи сѧ w Отци и Сынѣ и Сватым Дѣсѣ, Троице сватаа, спаси дѣше наше. Попис сію книгѣ рекомаго на име мци мѣсѧца в лѣт благочѣстивомѣ Іwань Брага воиводa и съврѣши сѧ в лѣт благочѣстивомѣ и Христолюбивомѣ господинѣ нашемѣ Іwань Пѣтрѣ воиводa Младї, сынъ великаго и прѣдwбраго и стараго Іwн Радоула воиводa.

Да, wтцін и братіе, чѣтѣте исправлѣюще и Бога благодарѣте и мене грѣшнаго и wкаянаго не проклънѣте, понеже не писа Дѣхъ Свати, нь рѫка грѣшна и ѣмь плѣнен wт мнwжство грѣхwв, нѫ wбаче благословите, а вас Богъ. И сподоби мене стати w десніѫ тебе вь дьнь страшнаго ти пришествіа, владикw. Попис сію книгѣ и кѵпѣе, жѵпан Бланкѵл великін логоѳет и постави wт сватіе цръкве рекомаго село Пискани, ѥко да пѣта бѫдет памет чѣстнѫ, да сѣт помощници и покровителіе дѣшам нХ и рwдителе нХ и да дарѣет и живот вѣчнін и пищи нетлѣннѣи и покон некончѣемыѧ. Ѩминь.

Ѩще кто дръзнет да изводит сію книгѣ wт цръкве wт Пискани и постави на дрѣго мѣсто, да ест проклет wт триста и wсем на десете сватін Богоносны wтцы. Ѩмин. Ѩмин. Ѩмин.

Прими сего сватаго и прѣчѣстаго и дѣше спаснаго источника изтичѫщаго из ребръ СпасовѣХ. GDX wкаанне звѳницівож <criptogram : Гавріил> съвѣтниче благъи и присны дрѣже и вѣрны, ѥкоже рече нѣкыи wт сватых: дрѣгѣ вѣрнѣ нѣст измѣни. Тѣмже, молѧ тѧ прииик напїи сѧ wт сего безсъмрътнаго источїника водѫ живѫ, ѥкоже рекошѧ сватаа и чѣстнаа и поклоннаа оуста Ісѣса

www.dacoromanica.ro

Христа сына Божіа: Късѣкъ піжи wт воды жже азъ дамь емѹ, не имат въжжаждати сѧ в вѣкы нж имат живот вѣчныи и вѣрѹжи въ мѧ рѣкы истекѫт из чрѣва его водї живи и аще и ѹмрет и живъ бѫдет. Wт сеж воды напивше сѧ апостоли проидошж вес мір ꙗко млънїа wгны, ꙗвлѣщіе сѧ wт въстока же и до запад настжпажще и попиражще лъва и зьмеа и все силж вражіа, w нихъ бо речено ест: красны ногы благовѣствѹжщихъ мїр. Благовѣствѹжщихъ радwст и цръквь просвѣтишѧ и патріархї съврѣшишж, царѧ ѹмждрышж, велмжже въразѹмишж и въсѧ ѧзыкы наѹчишж славити и благодарити и покланѣти сѧ Wтцѹ и Сынѹ и Сватомѹ Дхѹ. Wт сихъ медоточныхъ вwд напишж сѧ мѹченици и непощждѣшж тѣлеса своа, нж wгню и мечю прѣклонишж главы свож и въсѣ красїда мира сего ни въчтоже въмѣнишѧ, да Христа присно зрѧще веселѧт сѧ и радѹжт сѧ въ вѣкы, wт сего источника раиского напишѧ сѧ царіе и своа царства wставише, да вѣчномѹ царствѹ съцарствѹжт, зрѧще царѣ славы царствѹжща въ нем и вединжже свое богатство даше ѹбогым и цркви съѹндажшж и книжіе написаше и въсѣкож ѹтварїе оукрасишж, да възмогжт оугодити и ꙗвити сѧ царю вѣчномѹ слоугы и дрѹзи ближнїи и рабы вѣрны и блаѕи въходяще въ радост Господа своего. Сего радї wх, wкаанїе Гаврїиле, не забжди рекшаго прилѣпе дѹша моа по тебѣ мене же пріжт десница твоа. Благо бо ест по истинѣ благо и въсѣкож Хвалы дwстоино еже прилипати Богѹ.

Ѧ не прилѣплѣти сѧ долѹ влѣкжщим и тлѣжшим мира сего зане мір сѫн мимоходит и похоти его изчезажт, а творѧи волѧ Божіѧ пребывает въ вѣкы. Сего радї и азъ благодарѧ тѧ, ꙗко въждельлъ еси источника сего притежати своеи цркви въ памят вѣчнжѧ...[1]) въ истинж доброу дѣлѹ въждельлъ еси, чьстнѣиши бо ест скровищь могоцѣнныхъ и слаждьшее паче меда и съта. Ꙗкоже рече Господь: въсѣкъ книжник наѹчивсѧ царствѹ небесномѹ. Подобень чловѣкѹ имовитѹ иже износит wт скровищ своихъ новаа и ветхаа. Чловѣкъ вездовесень скот ест, елика добраа аще творит, без солнаа сжт, сице и цркве без книг подобна ест wбразѹ лѣпѹ wчію не имѣщѹ, чемѹ ест нѣкоемѹ лице слѣпомѹ свѣта невидѧще ни тою сладости. Молѧ сѧ въсѣкомѹ чьтѫщомѹ и прѣписѫщѹ неправлѣжщіи, благословите, а не злословите, вѣдѧще ꙗко никто съврѣшен, тъкмо единъ Богъ, томѹ слава в вѣкы. Ѧмин. Wх. Wх. Wх. W, wкаанніи и мнwготрѹднніи Гавріил въсѣе трѹждае сѧ w Господи прости. Ѧмин. Ємѹ же ржка ест праха и пръсть и пепель въ малѣ жвлѣет сѧ, а въскорѣ погыбает.

Богѹ же нашемѹ, слава в вѣкы. Ѧмин. Ненадежны надежда, Господи слава тебе, спасенъ бъде и мѣ, въпомилован бъди писавї. Ѧмін.

Попис мѣсѧца юніе к̄ днь и съврѣши сѧ мѣсѧца авгѹста к̄н̄ днни.

(Slavă săvîrşitorului Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos în veci, cel ce săvîrşeşte orice lucru, celui ce începe bine în numele lui, îi dă început şi sfîrşit bun, pentru că Hristos este începutul

[1]) Două cuvinte răzuite.

www.dacoromanica.ro

şi sfîrşitul şi căruia se cuvine laudă şi stăpînirea, cinstea şi închinarea de la orice făptură şi de la orice suflare ce trăieşte şi se mişcă în cer şi pe pămînt şi în mare, întru Tatăl şi Fiul şi Sfîntul Duh, Treime sfîntă, mîntuieşte sufletele noastre.

Am scris această carte numită anume : Luna mai, în anii binecinstitorului Ioan Braga voevod [1]) şi s-a sfîrşit în anii binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domnului nostru Io Pătru voevod cel Tînăr[2]), fiul marelui şi prea bunului Ion Radul voevod cel Bătrîn[3]). Părinţi şi fraţi, cetiţi îndreptînd şi mulţumiţi lui Dumnezeu şi pe mine, păcătosul şi nenorocitul, nu mă blestemaţi, pentrucă nu a scris Duhul Sfînt, ci mînă păcătoasă şi minte plină de mulţimea păcatelor, ci dimpotrivă binecuvîntaţi, iar pe voi <să vă binecuvînteze> Dumnezeu. Şi mă învredniceşte stăpîne să stau la dreapta în ziua cumplitei tale veniri. A scris această carte şi a cumpărat-o jupan Vlaicul mare logofăt şi a pus-o în sfînta biserică numită satul Piscani, ca în schimb să le fie pomenire cinstită, să fie ajutători şi apărători ai sufletelor lor şi ale părinţilor lor şi să le dăruiască viaţa veşnică şi hrană nestricăcioasă şi pace nesfîrşită. Amin.

Dacă cineva ar îndrăzni şi ar scoate această carte din biserica de la Piscani şi ar pune-o în alt loc, să fie blestemat de treisute şi optsprezece sfinţi părinţi purtători de Dumnezeu. Amin. Amin. Amin.

Primeşte acest izvor sfînt şi prea cinstit şi mîntuitor de suflet izvorît din coasta Mîntuitorului. Oh, nenorocite <Gavril>[4]) sfetnice bun şi veşnic prieten credincios, precum spune unul dintre sfinţi : prietenul bun este neschimbat. De aceea, te rog, vino să bei din acest izvor nemuritor de apă vie, precum spune sfînta şi cinstita şi venerata gură a lui Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu : „Oricine va bea din apa pe care i o dau eu, nu va înseta în veci, ci va avea viaţă veşnică şi crezînd în mine, vor ieşi rîuri de apă vie din pîntecele lui şi chiar dacă moare viu va fi". Din această apă au băut Apostolii şi au străbătut toată lumea arătîndu-se ca fulgere de foc, de la răsărit şi pînă la apus şi călcînd în picioare lei şi şerpi şi toate puterile duşmane, căci despre ei s-a spus : frumoase sînt picioarele care aduc veste bună lumii, care binevestesc bucurie şi sfinţesc biserici şi aşează pe patriarhi şi înţeleptesc pe împăraţi şi dau minte celor mari şi învaţă toate limbile să slăvească şi să mulţumească şi să se închine Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh. Din aceste ape izvorîtoare de miere au băut mucenicii şi nu au cruţat trupurile lor, ci au închinat capetele lor focului şi săbiei şi au socotit toate frumuseţile lumii acesteia întru nimic, ca văzînd

---

[1]) Porecla lui Vlad Vintilă (1522—1535).

[2]) Radu Paisie, numit şi Petru de la Argeş (1535—1545).

[3]) Radu cel Mare (1495—1508).

[4]) În text criptogramă.

www.dacoromanica.ro

pururea pe Hristos să se veselească şi să se bucure în veci. Din acest izvor al raiului au băut împăraţii şi au lăsat împărăţia lor ca să împărătească în împărăţia veşnică, văzînd pe împăratul slavei împărăţînd într-însa. Şi cei puternici au dat averile lor săracilor şi au zidit biserici şi au scris cărţi şi le-au înfrumuseţat cu toate podoabele, ca să poată place şi să se ivească înaintea împăratului cel veşnic ca slugi şi prieteni de aproape şi robi credincioşi şi buni, întrînd întru bucuria Domnului lor.

De aceea, oh, nenorocite Gavrile, să nu fiu uitat, lipeşte sufletul meu către tine, pe mine mă primeşte la dreapta ta. Căci în adevăr este bine şi vrednic de toată lauda a se alipi de Dumnezeu. Iar cei ce nu se lipesc, sînt traşi în jos şi sînt corupţi de lumea aceasta, pentru că lumea aceasta este trecătoare şi plăcerile ei se risipesc, iar cel ce face voia lui Dumnezeu rămîne în veci. De aceea, şi eu îţi mulţumesc că ai dorit să dobîndeşti pentru biserica ta acest izvor, pentru pomenirea veşnică...[1]), în adevăr ai dorit un lucru bun, căci este mai de preţ decît tezaurele de mare preţ şi mai dulce decît mierea şi decît fagurele. Precum spune Domnul: tot cărturarul să se înveţe pentru împărăţia cerurilor. Asemenea este unui om bogat care scoate din tezaurul său şi cele noi şi cele vechi. Omul fără învăţătură este vită, chiar dacă face fapte bune, sînt nesărate şi astfel biserica fără cărţi este asemenea chipului frumos care nu are ochi, adică unei feţe oarbe care nu vede lumina, nici dulceaţa ei. Mă rog oricărui cititor şi celui care transcrie îndreptînd, binecuvîntaţi, iar nu vorbiţi de rău, ştiind că nimeni nu este desăvîrşit, afară de unul Dumnezeu, căruia slavă în veci. Amin. Oh, Oh, O, nenorocitul şi mult truditul Gavril, în zadar se trudeşte, Doamne iartă, Amin. A cărui mînă este praf şi pulbere şi cenuşă, în puţină vreme se risipeşte şi în curînd va pieri. Dumnezeul nostru slavă în veci. Amin, Doamne, nădejdea celor deznădăjduiţi, slavă ţie, mîntueşte-mă şi pe mine, să fie mîntuit cel ce a scris. Amin.

S-a scris în luna iunie 20 zile şi s-a sfîrşit în luna august 28 zile).

Alte însemnări

f. 203. Зде да се знаєт како си кѹпил сїю книгѹ Ѹрс столник и дал ѕ свѧто монастиρ зовеми си мо⟨настиρ⟩ Бистрицъ, да ест немѹ вѣчнаѥ памѧтъ (Aici să se ştie că şi-a cumpărat această carte Urs stolnic şi a dat-o sfintei mănăstiri care se numeşte mănăstirea Bistriţa, să-i fie lui veşnică pomenire) (Se. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: cap de zimbru, furcă cu şarpe încolăcit. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească de diacul Gavril. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) Două cuvinte răzuite.

www.dacoromanica.ro

267.

Sec. XVII. Hîrtie. 131 f. 21 × 14,5 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul.
Iaţimirski, nr. 110 (Muzeul de antichităţi).

<Minei pe luna mai>

f. 1—131ᵛ. Slujbele sfinţilor pe luna mai. Începutul lipseşte; înc.: Мѣсяца того́жде а̄ свѣтыѧ мⷭ̃ченици Пелагѣи (Luna aceeaşi 4, a sfintei mucenițe Pelaghia).

Cuprinde şi pe sfinţii ruşi: f. 50. Принесение чⷭ̃тныхъ моще́й иже по ст҃ыхъ wтца нашего Николы wт Мироварградъ (Aducerea cinstitelor moaşte ale celui între sfinţi, părintelui nostru Nicolae din Mirobargrad).

f. 97ᵛ. Мѣсяца того́жде к҃г, wбрете́ніе чⷭ̃тнаго тѣлесѝ ст҃аго Леѡнтиѧ арⷯіепископа Ростовскаго (Luna aceeaşi, aflarea cinstitului trup al sîntului Leontie, arhiepiscop de Rostov).

f. 130ᵛ. Преставле́ніе иже во ст҃ыхъ wтца нашего Игнатиѧ арⷯіепископи Ростовскаго чюдотворца (Răposarea celui între sfinţi, părintele nostru, Ignatie arhiepiscopul de Rostov, făcătorul de minuni).

Sfîrşitul lipseşte. Textul cuprinde zilele de la 4 la 28 mai inclusiv.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: amforă. 22 rînduri de pagină. Semiuncială mică. Legătură veche în piele şi lemn, cu cotorul înnoit. Scris în Moldova Slavă bisericească de redacţie rusească. De la Muzeul de antichităţi.

268.

Sec. XVI—XVII. Hîrtie. 206 f. 20,5 × 13 cm. Sfîrşitul lipseşte.
Iaţimirski, nr. 111. (Muzeul de antichităţi). (Îl datează din sec. XV).

<Minei pe luna iunie>

f. 1—206ᵛ. Slujbele sfinţilor din luna iunie. înc.: Мѣсяца і҃ѳніа а̄, ст҃аго мⷭ̃ченика Іоустина фїлософа и иже с нимъ (Luna iunie 1, a sfîntului mucenic Iustin filozoful şi cei cu dînsul).

Cuprinde slujbele sfinţilor pînă la 27 iunie inclusiv. Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

Însemnarea scriitorului manuscrisului

f. 1—9. Pe marginea de jos a paginilor: Книга глаголемаѧ Минеѧ рождества ст҃ѣи Богородици Ѩнтоньева монастира Великаго Новаграда (Carte numită Minei a mănăstirii lui Antonie de la Marele Novgorod, cu hramul naşterii sfintei Născătoare de Dumnezeu). Această însemnare a fost răzuită ulterior şi este foarte greu lizibilă.

Titluri şi iniţialele cu roşu. 23 rînduri pe pagină. Semiuncială cu elemente de cursivă. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Rusia, la Novgorod. Slavă bisericească de redacţie rusească. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

269.

Sec. XV. Hîrtie. 108 f. 26 × 19,5 cm. Sfîrşitul lipseşte (o foaie). Multe foi rupte pe margini.

Iaţimirski, nr. 112 (Muzeul de antichităţi).

<Minei pe iunie>

f. 1—18. Slujbele sfinţilor pe luna iunie. înc.: Мѣсяца іюніа въ пръвы дьнъ: свѧтаго мⷭченика Иоустина Филwсофа и иже съ нимъ (Luna iunie în prima zi, a sfîntului Iustin Filozoful şi a celor cu dînsul).

Urmează slujbele tuturor sfinţilor din luna iunie pînă la 30 iunie inclusiv. Lipseşte probabil numai o singură foaie la sfîrşit. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

Însemnări

Pe coperta de la urmă, partea interioară: Ion Bordie diiac. (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran: corabie. 29 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

270.

Sec. XV. Hîrtie. 155 f. 29 × 20 cm. Foarte putred şi rupt. Aproape toate foile cu fragmente lipsă.

Iaţimirski, nr. 113 (Muzeul de antichităţi).

<Minei pe luna iunie>

f. 1—154. Slujbele sfinţilor în luna iunie, înc.: Мѣсѧць июнь имат дьнiи $\overline{л}$, дьнь имат час $\overline{еі}$, а нощь $\overline{ѳ}$ (Luna iunie are 30 zile, ziua are 15 ceasuri, iar noaptea 9).

Cuprinde slujbele tuturor sfinţilor din luna iunie. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

f. 154^{v}—155^{v}. Albe cu însemnări (v. mai jos).

Însemnări

Pe f. 154 era însemnarea scriitorului, care însă s-a rupt cu partea de jos a paginii; se mai citeşte, cu roşu, numai: мног... (Mult...).

f. 154: Сію Минеи понови сѧ въ д⟨ьни⟩ Iw Шербан воивод при иг҃ѹмен Партенiе, мѣсяца іюніе $\overline{к}$ дни... (Acest Minei a fost înoit în zilele lui Şerban voevod, [1]) în vremea egumenului Partenie, luna iunie 20 zile... [2]).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în negru la f. 1. Filigran: mînă cu o stea în vîrful unui deget. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn (deteriorată). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la Muzeul de antichităţi.

[1]) Şerban Cantacuzino (1678—1688).

[2]) Rupt.

www.dacoromanica.ro

271.

Sec. XV. Hîrtie. 159 f. 28 × 21 cm. Foi rupte şi putrede.
Iaţimirski, nr. 114 (Muzeul de antichităţi).

<Minei pe iulie>

f. 1—158. Slujbele sfinţilor din luna iulie. Мѣсяца Ісля а̄ дьнь. сватыхъ чюдотворць и бесрѣбрьникъ Козмы и Даміана иже въ Рымѣ пострадавшихъ (Luna iulie ziua 1 a sfinţilor făcători de minuni şi fără de arginţi, Cozma şi Damian, care au suferit <mucenicie> la Roma).

Urmează slujbele tuturor sfinţilor din luna iulie. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

f. 161—160^{v}. Albe cu însemnări.

Însemnări

f. 158^{v}. Стан въ лѣт × ҃зроѧ (Stan, în anul 7174 (1666).

O censtete părinte, chir Gherasim ot Bistriţă, leat 7174 (1666).

f. 159. †Сію Минѣи поновн сѧ при ігѹменъ Партеніе въ дьни Iw Шербан воевод, мѣсяца юніе ѧ̄і дьни въ × ҃зрпѳ (Acest Minei s-a înnoit în vremea egumenului Partenie în zilele lui Io Şerban voevod, luna iunie 14 zile în 7188 (1680)).

Coperta din urmă, partea interioară : Пише дасκьль Матеи Кронторюль. Пис граматикъ Михаиль, въ лѣт × ҃зкз (Scris-a dascălul Matei Croitoriul. Am scris, gramatic Mihail în anul 7027 (1519)).

†Пис граматикъ Михаиль ⟨в⟩ лѣт × ҃зкз (Am scris, gramatic Mihail <în> anul 7027 (1519).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : ancoră cu săgeată. Scris pe două coloane. 30 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice (deteriorată). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

272.

Sec. XVII (la început) [1]). Hîrtie. 169 f. 30,5 × 21 cm. Lipseşte jumătatea de sus a primei foi.
Iaţimirski, nr. 115 (Muzeul de antichităţi).

<Minei pe luna iulie>

f. 1—169^{v}. înc. (rupt) : —⟨мѣсяца юліи имѧт дьни ѧ̄а̄, дьнь имѧт чѧ⟩си ѧ̄і, а нощи і̄ (<Luna iulie are 31 de zile, ziua are> 14 ceasuri, iar noaptea 10).

[1]) Pe coperta din faţă, partea interioară, se află lipită o etichetă, care provine de la direcţia Muzeului de antichităţi şi pe care scrie: „Litteratură Eclesiastică! Mai multe serbări bisericeşti sau ale sînţilor de preste an în limba slavonă; lipseşte faţa cu titlu, letu 7188, anu 1680".

E posibil ca această dată să fi fost pe jumătatea de sus a foii 1, care azi e ruptă, dar nu e sigur că ea reprezintă data scrierii manuscrisului, care, după scris, este de la începutul veacului al XVII-lea.

www.dacoromanica.ro

Urmează slujbele tuturor sfinților din luna iulie. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

Însemnări

Pe coperta din față, partea interioară : Milostive domne, să fii măriia ta sănătos întru cinstit.

Милостію Божию Іѡ Григорѣ воевод (Din mila lui Dumnezeu, Io Grigore voevod). (Sec. XVIII).

Titluri și inițiale cu roșu. Ornament la f. 169^{v}. Filigrane : ancoră în cruce și trei semilune. 28 de rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu icoană a lui Hristos, gravată. Scris probabil în Țara Romînească. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară cu influențe sîrbești. De la Muzeul de antichități.

273.

Sec. XVI (prima jumătate). Hîrtie. 206 f. 29 × 20 cm.

Iațimirski, nr. 116. (Muzeul de antichități). (Îl socoate scris în Moldova ; scrisul e muntean, însemnările sînt din Țara Romînească).

<*Minei pe luna august*>

f. 1—205^{v}. Slujbele sfinților pe luna august. înc. : **Мѣсяца авгѵста а̄, сватыхъ ѕ̄-ѣм Маккавеи и оучителя ихъ Єлеазара и матери ихъ Соломонію** (Luna august 1, a sfinților 7 Macabei și a învățătorului lor, Eleazar și a mamei lor Solomoniia).

Urmează slujbele tuturor sfinților pe luna august. Sinaxarele canoanelor lipsesc.

f. 206. **Стихаржь на помазаніе** (Stiharii la ungerea cu sfîntul mir).

f. 206^{v}. Albă cu însemnări (v. mai jos).

Însemnări

Pe coperta din față, partea interioară : **Пис грьмьтик Θєѡдорь** (A scris gramaticul Theodor). (Sec. XVII).

Scris-am eu logofătul Radul, pînă la tine, logofăt. (Sec. XVII).

f. 205^{v}. Acest Minei iaste al bisericii de la bolnița Bistriței. (Sec. XVII).

f. 206^{v}. Cinstitului și preasfințitului părintelui nostru chirio chir Paisie, arhiemandritul sfintei și dumnezeşte lavrei Bistrița. (Sec. XVII)

Urmează cîteva exerciții epistolare.

Titluri și inițiale cu roșu și verde. Ornament în negru la f. 1. Filigran : mănușă cu stea în vîrful unui deget. Scris de două mîini (I. f. 1—137^{v} și II. f. 138—205^{v}), f. 206 adausă de altă mînă. 24 și 25 rînduri de pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Țara Romînească. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară. De la Muzeul de antichități.

www.dacoromanica.ro

274.

Sec. XVI. Hîrtie. 29 f. 21,5 × 13 cm. Începutul lipseşte. Foi mutilate. Iaţimirski, nr. 117 (Muzeul de antichităţi).

f. 1—29^{v}. <*Calendarul bisericesc cu indicarea sărbătorilor şi a cîntărilor ce se cuvin la fiecare din ele*> Începutul lipseşte. Începe cu luna noiembrie. (Sfînta Ecaterina, 24 noiembrie).

La f. 2. Мѣсмца декевріи имат дьни $\overline{лӑ}$, дьнь имать час $\overline{ѳ}$ а ноць $\overline{еі}$ (Luna decembrie are 31 de zile, ziua are 9 ceasuri, iar noaptea 15).

Urmează calendarul bisericesc pe lunile decembrie—august.

Pe f. 29^{v}, o cîntare de laudă, adăugată în sec. XVII.

Însemnări

f. 3. † Благородномѫ и мою почетномѫ напрамителю жѫпан Θеѡдосіе (Nobilului şi cinstitului meu dregător jupan Theodosie). (Sec. XVI).

f. 23^{v}: 1628.

f. 25^{v}: † Să să ştie că am luat de la Slavna aspri 166. (Sec. XVII).

Pe coperta din urmă, partea interioară:

Să să ştie: Proca as<pri> 3, i <şi> 15... Săbiştean as<pri> 2, Ilie as<pri> 3, Vălici as<pri> 5, Dochina as<pri> 2, Gherghi al Hotei as<pri> 14, Mihail Curtean as<pri> 6, Stanciul Chircăi as<pri> 10, Radul as<pri> 15. (Sec. XVII la început).

Пис граматик Илѣ егда потресе земле, бист теченіе лѣт въ лѣт × $\overline{зркѳ}$ мѣсица иѫліѧ (A scris Ilia gramatic cînd s-a cutremurat pămîntul, a fost cursul anilor, în anul 7129 (1621) luna iulie).

Иже въса под ногнем своим трапал, царіемъ царъ, господаремъ господарь, великомѫ повеліам сѫлтан Сѫлиниман Хан, нискомѫ покланеніе дажь до лица земле (Cel ce toate sub picioarele sale le-a călcat, împăratul împăraţilor, domn al domnilor, marelui poruncitor, sultan Soliman han, adîncă închinare pînă la faţa pămîntului). (Sec. XVI).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. Muzeul de antichităţi.

275.

Sec. XVII (a doua jumătate). Hîrtie 330 f. 15,5 × 9,5 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc. Iaţimirski, nr. 118 (Muzeul de antichităţi).

<*Calendar bisericesc*>

Începutul lipseşte; începe cu ziua de 20 septembrie (Сѫтаго пророка Самѫила) (a sfîntului proroc Samuil).

www.dacoromanica.ro

Urmează indicarea tuturor sfinților de peste un an în ordinea calendarului cu unele foarte scurte rezumate ale vieții fiecărui sfînt. Sînt indicați și sfinții ruși..

f. 21^{v}—22. ...и прѣподобным матере нашем Параскеви. Пренесены сѫть мощи ем wт отечествим ем въ болъгаръскѫю землю во градъ Терновъ. Нинѣже мощи ем лежатъ в Колоцъкои земли во Мсѣхъ, в лѣта ×ѕ҃ѱѯ҃а въ царство Ивана Асеня (... Și a preacuvioasei maicii noastre Paraschiva. Moaștele ei au fost aduse din patria ei în țara Bulgariei în cetatea Tîrnova. Acum moaștele ei stau în țara Moldovei, în Iași. În anul 6701 (1193) în împărăția lui Ioan Asen).

Această însemnare datează manuscrisul, după anul 1641, cînd au fost aduse moaștele sfintei Paraschiva la Iași.

f. 244—244^{v}. (Sub 2 iunie)... Иванъ же родомъ wт града Трапезонта Ермѣнъским страны чїном кѫпецъ, пострадаже в Белѣградѣ в лѣто ×ѕ҃. (Ioan de neam din cetatea Trapezont din părțile Armeniei, negustor, a pătimit la Cetatea Albă [1], în anul 7000 (1492) (sic.).

Calendarul merge pînă la ziua de 17 august (f. 330) (Sfîntul mucenic Miron și preacuviosul Alipie, pictor de icoane la sfîntul locaș Pecersca din Kiev).

Sfîrșitul lipsește.

Titluri și inițiale cu roșu. 14 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură nouă în pînză și carton. Scris în Rusia. Slavă bisericească de redacție rusească. De la Muzeul de antichități.

276.

Sec. XVII. Hîrtie. 89 f. 16 × 9 cm. Lipsesc începutul și sfîrșitul, rupt, foi mutilate lipsesc foi după f. 10.

Iațimirski, nr. 119 (Muzeul de antichități).

1. <*Rugăciuni*>

Începutul lipsește, înc.: ...ждет сѧ ества чинъ рече безплотныи <Cîntări bisericești și rugăciuni fără titluri deosebite> (f. 1—26).

f. 26—62^{v}. <Rugăciune slavonă către Maica Domnului>, scrisă la începutul sec. XVIII.

2. <*Acatist*>

f. 27—50. Акаѳистъ къ Господѹ нашемѹ Ісѹ Христѹ (Acatist către Domnul nostru Isus Hristos).

3. <*Rugăciuni*>

f. 50^{v}—60^{v}. — Канонъ в понедѣлокъ къ своемѹ ангелѹ Хранителю (Canon de luni, către îngerul păzitor).

[1]) E vorba de sfîntul Ion cel Nou de la Suceava.

www.dacoromanica.ro

f. 60^{v}—65^{v}. Канон в четверь иноческін (Canon de joi, călugăresc).

f. 66—70. Молитва по въсѣ дни по правилѣ мнихѡ... (Rugăciune în fiecare zi după pravila călugărului).

f. 70^{v}—77^{v}. Правило wт злыхъ помысль (Pravilă pentru gîndurile rele).

4. f. 78—85^{v}. Късе чѣстны Параклис прѣсвѧтѣи владичицѣ нашеи Богородицѣ (*Atotcinstitul Paraclis al preasfintei stăpînei noastre, Născătoare de Dumnezeu*).

5. f. 86—89^{v}. Слѹжба по всѣ днѣвнѧ къ Господоу нашемѹ Іисѹсѹ Христоу (*Slujba din fiecare zi către Domnul nostru Iisus Hristos*).

Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

f. 69^{v}—70. В лѣто бист тогда ×$\overline{зрог}$ мѣсѧца генарїе $\overline{кѕ}$ егда избран бист Некѹлаи Бѹхѹш и поставилн его над вше въсѣхъ болѣ⟨р⟩, велнкн лвгофет въ Молдавскон земли, господаръ Дабижа воевод.

(A fost atunci în anul 7173 (1665) luna ianuarie 25, cînd a fost ales Neculai Buhuş şi l-a pus mai sus decît toţi boierii, mare logofăt în ţara Moldovei, domnul Dabija voievod).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Scris de mai multe mîini (I. f. 1—10, II. f. 11—25, III. f. 26—27. şi IV. f. 27—89^{v}). 15, 17 şi 18 rînduri pe pagină. Semiuncială cu influenţe de cursivă. Nelegat Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară cu influenţe ruseşti. De la Muzeul de antichităţi.

277.

Sec. XV, circa 1493, după începutul Pashaliei (f. 209^{v}). Hîrtie, 209 f. 20 × 14 cm. Sfîrşitul lipseşte; putred şi rupt. Numeroase foi mutilate.

Iaţimirski, nr. 120 (Muzeul de antichităţi).

1. f. 1—89^{v}. ⟨*Canoane şi cîntări în cinstea mucenicilor şi sfinţilor*⟩. Titlu rupt: На... мѹченичны (la... muceniceşti).

2. f. 90—99^{v}. Параклис нже въ свѧтыхъ wтцѹ нашемѹ Николаоу чюдотворцѹ (*Paraclis al celui între sfinţi, părintele nostru Nicolae, făcătorul de minuni*).

3. f. 99^{v}—109. Параклис свѧтомѹ и славномѹ великомѹченникоу Христовоу Гєwргїю (*Paraclis al sfîntului şi slăvitului mare mucenic al lui Hristos Gheorghie*).

f. 109^{v}—110^{v}. Albe.

4. f. 111—114^{v}. ⟨*Rugăciuni rostite de preot şi diacon la litii*⟩.

5. f. 115—116^{v}. Сѣд⟨нлны⟩ на оуспенїе прѣсвѧтыѧ Богородицѣ (*Sedilne la adormirea preasfintei Născătoare de Dumnezeu ⟨şi la alte prilejuri⟩*).

www.dacoromanica.ro

6. f. 117—118^{v}. Авгоустоу $\overline{\text{еі}}$, на великѣи вечерни... (*August 15, la vecernia mare*).

7. f. 119—129. Къ литію... прѣсватѣи Богородици (*La litie... preasfintei Născătoare de Dumnezeu*).

8. f. 129^{v}—140. Чистныи Параклис пѣваем⟨ын⟩ прѣсватѣи владичици нашеи Богородици (*Cinstitul Paraclis care se cîntă preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu*).

f. 140^{v}. Albă.

9. f. 141—171^{v}. Си ѱалмы пѣваемыи по Полиелеи, въ мѣсто „на рѣцѣ Вавулонецѣи" въ господскые праздникы и сватым великым, апостолом, мучеником, сватителѣмь и прѣподобнїимь Ѱалмомь на рождьство прѣсватые Богородице.

(*Aceştia sînt Psalmii care se cîntă la Polieleu în loc de „la rîul Vavilonului", la praznicele împărăteşti şi ale sfinţilor mari, ale apostolilor, mucenicilor, ierarhilor şi preacuvioşilor, ale Psalmilor la naşterea preasfintei Născătoare de Dumnezeu*).

10. f. 172—173^{v}. Припѣло на рождьство Богородици (*Pripeală la naşterea Născătoarei de Dumnezeu*).

Urmează alte scurte pripeale, dintre care unele sînt după cum arată alte manuscrise, opera lui Filotei monahul, fostul logofăt al lui Mircea voevod).

11. f. 174—182^{v}. Полїелеѡ пѣваемое на господскые празникы и въ нарочитые сватые имоуще агрипнію (*Polieleu ce se cîntă la praznicele împărăteşti şi la sfinţii consacraţi avînd priveghiu*).

12. f. 182^{v}—191. Богороднчным осмим гласовом пѣваеми по тропареХ сватїимь (*Teotocarii pe opt glasuri, care se cîntă după troparele sfinţilor*).

13. f. 191—203^{v}. Оустав пѣваемыи над коливом оусъпшїихХ (*Rînduiala care se face la colivele celor răposaţi*).

14. f. 203^{v}—209. Канон оусъпшїим (*Canon la cei adormiţi*).

15. f. 209^{v}. ПасХалїа начинаюціа от почела осмы тысоуціе лѣт (*Pashalia începînd de la începutul mileniului al optulea*) începe : Къ лѣт × $\overline{\text{за}}$ индіктіѡн $\overline{\text{аі}}$, кроуг слънцѧ $\overline{\text{а}}$, лѵнь $\overline{\text{ѳ}}$, ѳемелїе $\overline{\text{кѕ}}$ în anul 7001 (1493), indiction 11, crugul soarelui 1, al lunii 9, temelia 25).

Sfîrşitul lipseşte.

Pe coperta din urmă, partea interioară, o rugăciune pentru sufletul răposaţilor.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament în negru la f. 1. Filigran : mînă cu stea în vîrful unui deget. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

278.

Sec. XVI. Hîrtie. 74 f. 20,5 × 15 cm. Sfîrşitul lipseşte; lipsesc foi după f. 66^{v}.
Iaţimirski, nr. 121 (Muzeul de antichităţi).

<Slujbe de sfinţi>

f. 1—27^{v}. Мѣсяца мая кг дни иже въ свѧтыхъ wтца нашего Исповѣдника Михаила епископа Синадскаго (Luna mai 23 zile, a celui între sfinţi părintele nostru Mihail Mărturisitorul, episcopul Sinadelor) înc. Есть възложтнъ въсегда господови...

Între cîntările sfîntului, la f. 7^{v}—8^{v}: Слава, глас и; сїѧ творенїе Симона Дѣдюловича вистїара (Slavă, glasul 8. Facerea lui Simon Dédiulovici vistier) înc. Свѧтителїо богомѫдре ты твоего пастыроначелника.

f. 28—66^{v}. Мѣсяца ноемврїи и дни, съборъ архїстратига Михаила и прочихъ бесплътныхъ силъ (Luna noiembrie 8 zile, soborul arhistrategului Mihail şi a celorlalte puteri fără de trup). înc. Бесплътнїи аггел Божїю.

După f. 66^{v}, o lacună.

f. 67—73^{v}. <Slujba proorocului Daniel> (lipseşte începutul şi sfîrşitul). înc. ...выхъ потрѣбит сѧ.

f. 74. Albă.

f. 74^{v}. Albă, cu însemnări (v. mai jos).

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: Писахъ ѩ Тѣѡдосїе wт Козїѧ (Am scris eu, Teodosie, de la Cozia). (Sec. XVII).

f. 1—5^{v}. Pe marginea de jos a paginilor: Scris-am eu care...[1]) Această sfîntă carte iaste a sfintei mănăstiri şi am scris eu, robul lui Dumnezeu cu mînă de ţărănă, iar mîna va putrezi, iar slova va rămîne şi cine va ceti mă va... (restul frazei nu a mai fost scris).

f. 74^{v}. Зде писахъ азъ Матеи (Aici am scris eu, Matei). (Sec. XVI—XVII).

Leat 7198 (1690) şi am scris eu Ivaşco copilul.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în mai multe culori la f. 1 şi 28. Filigran: trei semilune. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geomettrice. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

279.

Sec. XVII. Hîrtie. 124 f. 19 × 14 cm. Începutul şi sfîrşitul lipsesc.
Iaţimirski, nr. 122 (Muzeul de antichităţi).

Începutul lipseşte; începe cu caetul 23.

1. f. 1—4^{v}. Ѩкаѳнстоу, поп благословень: Богъ нашъ, трнстое, прѣсвѧтаа Троице (*Acatistul, preotul blagosloveşte: Dumnezeul nostru, de trei ori, preasfînta Treime*).

[1]) şters.

www.dacoromanica.ro

2. f. 4^{v}—31. Къ пѧтокъ вечер҃ е҃ недѣлю поста бываетъ слоужа Йкаѳїстъ прѣсвѧтѣи Богородице (*Vineri seara în a 5-a săptămînă a postului se face slujba Acatistului preasfintei Născătoare de Dumnezeu*).

3. f. 31^{v}—41^{v}. Чьстьнын Параклис прѣсвѧтѣи владичици Богородици (*Cinstitul Paraclis al preasfintei stăpîne Născătoare de Dumnezeu*).

4. f. 42—50^{v}. Слоужба къ Господъ нашемъ Іесъ Христоу (*Slujba către Domnul nostru Iisus Hristos*).

5. f. 51—57^{v}. <*Rugăciuni către Mîntuitor, îngerul păzitor, Maica Domnului, rugăciunile sf. Ioan Gură de Aur pentru cele 24 ceasuri ale zilei*, etc>.

6. f. 58—63^{v}. Начало полѹношници (*Începutul slujbei la miezul nopţii*).

7. f. 64—64^{v}. <*Rugăciune către Iisus Hristos*> (scrisă la sfîrşitul sec. XVII pe o foaie albă).

8. f. 65—84^{v}. Слоужба сѧтаго причащенїа (*Slujba sfintei împărtăşanii*).

9. f. 95—107^{v}. Молитвы сѧтаго Григорїа Двоеслова (*Rugăciunile sfîntului Grigore Dialogul*) urmate, sub acelaşi titlu general, de alte rugăciuni scurte.

10. f. 108—112^{v}. Канѡн пѣваемь по въсѣ дьни мнихѡм (*Canon cîntat în fiecare zi de călugări*).

11. f. 113—121^{v}. Канонь молебѣнь къ своемъ ангелоу Хранителю дѹши и тѣлъ (*Canon de rugăciune către îngerul păzitor al sufletului şi trupului*).

12. f. 121^{v}—124^{v}. Канонь молебен сѧтѣи Троици и архангелѡм и Прѣдитичи и Николѣ и Богородици (*Canon de rugăciune la sfînta Treime şi la arhangheli şi la Înainte mergător şi la Nicolae şi la Născătoarea de Dumnezeu*).

Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări.

f. 1. Să <se> ştiie de cănd am luat Psaltire dila Iosif, eu am scris Gheorghiţile, alta să n-aibă nime trebă şi să fim sănătoşi, molitvă di dimineaţi, şi di sară, blagosloviţi. (Sec. XVIII).

f. 114^{v}. Să să ştiia de cănd am fost la Beserecani, eu Ion ot Rîcăciuni v leat 7220 (1712).

f. 115^{v}. Să să ştie de cînd am vi<ni>t la mănăstere la Bistriţe· Ion Vasile Roşca (începp. sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu la f. 31^{v}, 42, 65 şi 108. 17 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice (s-a păstrat numai coperta din urmă). Scris probabil în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

280.

Sec. XVI. Hîrtie. 109 f. 20 × 13 cm. Sfîrşitul lipseşte şi foi după f. 101^{v}, 108^{v}.

Iaţimirski, nr. 123. (Muzeul de antichităţi). (Îl datează din sec. XVII, dar scrisul şi filigrana sînt din al XVI-lea).

1. f. 1—30. Слѫжба свѧтаго причищенїѧ (*Slujba sfintei împărtăşanii*).

f. 26—26^{v}. Text scris mai tîrziu de altă mînă, în locul unei foi ce lipseşte.

f. 30^{v}. <*Rugăciune Tatăl Nostru*> în greceşte cu litere cirilice.

2. f. 31—56^{v}. <*Acatistul Maicii Domnului*>. Ѣ пѧтокъ ѣ недѣлѣ постъ вечеръ (Vineri în a cincea săptămînă a postului, seara).

3. f. 56^{v}—66^{v}. Чинъ свѧтомѹ параклисъ пр҃ѣсвѧтѣи владичице нашеи Богородици (*Rînduiala sfîntului paraclis al preasfintei stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu*).

la f. 63—63^{v}, intercalată o rugăciune din alt manuscris.

4. f. 66^{v}—72^{v}. Єгда кто иноκъ хощет спати, сїа єст длъжень на каждѫ вечеръ глаголѣти, молити сѧ къ Господоу нашемѹ Іс҃ѹ Хр҃ѹ (*Cînd un călugăr vrea să doarmă, este dator în fiecare seară să spuie acestea; să se roage către Domnul nostru Iisus Hristos*).

Urmează alte cîteva scurte rugăciuni.

5. f. 73—99^{v}. Мѣсѧца ноємврїа и҃, съборъ архистратига Михаила и прочихъ бесплътныхъ силъ (*Luna noembrie 8, soborul arhistrategului Mihail şi al altor puteri fără de trup*).

6. f. 100. <*Cronica scurtă a Moldovei în limba slavă*>. înc. Приде Драг〈о〉шѧ воєвода и господствова ѣ лѣт (A venit Dragoş voevod şi a domnit 2 ani).

Publicată de I. Bogdan în *Convorbiri literare* XXXV, 1901, p. 527—530.

7. f. 100^{v}—101^{v}. Молитвы свѧтаго Іѡ〈н〉 Златоѹстаго (*Rugăciunile sfîntului Io<n> Gură de Aur*). Text scris ulterior, (sec. XVII la sfîrşit sau începutul sec. XVIII).

Urmează o lacună.

8. f. 102—108^{v}. Канѡн молебенъ wбще архаггелоу и Пр҃ѣдитичи и свѧтомѹ Николѣ и Богородици (*Canon de rugăciune împreună către arhanghel şi Înaintemergătorul şi sfîntul Nicolae şi Născătoarea de Dumnezeu*).

Sfîrşitul lipseşte.

9. f. 109—109^{v}. <*Rugăciune către sfînta Treime*> fără titlu. Text adaus mai tîrziu.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: Тѹдоска, дочка Чоголина продала и съ третен часть и ѣ часть wт село Бърнов〈а〉 Роши и тиж Михѣнѣ Бантъш и Преда. (Tudosca fiica lui Ciogolea a vîndut a treia parte şi a

www.dacoromanica.ro

5-a parte din satul Bîrnova Roşie şi de asemenea Mihnea Bantăş şi Preda... (Sec. XVII).

Pe coperta din urmă, faţa interioară:

1040 de cue de şăndelă de la Sărafim ot Besărecanni înpromut. 1350 de cue de şăndelă de la Gheorghie ѡт зде (de aici) împromut. (Sec. XVIII).

† Єго аз пан Глигорїє прошѫ твоє (Iată eu, pan Gligore mă rog ţie...). (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran. mistreţ. Scris de mai multe mîini (I. f. 1—30, II. f. 31—72^{v}, III, f. 73—99^{v}, IV. f. 100^{v}, V. f. 100^{v}—101^{v}, VI. f. 102—108^{v} şi VII. f. 109—109^{v}). 27 şi 19 rînduri pe pagină. Semiuncială veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

281.

Sec. XVI—XVII. Hîrtie. 19 f. Formate diferite, provin din diferite manuscrise. Iaţimirski, nr. 124 (Muzeul de antichităţi).

1. f. 1—7^{v}. <*Fragmente dintr-un Octoih*> scris în Moldova în sec. XVI. Începe cu caetul 36 (glasul al 4-lea). înc. Показал сѧ есн покаанїѹ.

La f. 5^{v} titlu Ѣ вторєк вечєр (Marţea seara).

2. f. 8—8^{v}. <*O pagină din Evanghelia lui Matei*>

3. f. 9—9^{v}. <*O pagină din calendarul bisericesc*> (luna ianuarie).

4. f. 10—10^{v}. <*Rugăciune de laudă către Hristos*>.

5. f. 11—11^{v}. <*Pagină din Octoih, glasul 5*>.

6. f. 12—12^{v}. <*Pagină din Evanghelie*>.

7. f. 13—13^{v}. <*Din slujba sfîntului Avacum*> (2 decembrie).

8. f. 14—14^{v}. <*Din slujba naşterii Maicii Domnului*>

9. f. 15—15^{v}. <*Pagină din Octoih, glasul 8*>.

10. f. 16—16^{v}. <*Pagină din introducerea la Evanghelii a lui Theofilact al Bulgariei*>.

11. f. 17 (pe două coloane). <*Sinaxar la Evangheliilor pe tot anul*>. Єѵаггєлїа дръжи рѧдом до пѧта недѣѣ поста и тако wбѫди въсє годищноє чисто до недѣѣ цвѣтнжѧ (Evanghelia ţine rîndul pînă la a cincea săptămînă a postului şi apoi cuprinde numărul pe tot anul pînă la duminica Floriilor).

f. 17^{v}. Albă cu însemnări.

12. f. 18—18^{v}. <*Rugăciune către crucea lui Hristos*>.

13. f. 19. <*Din viaţa sfîntului Ştefan*>.

f. 19^{v}. Albă.

Însemnări

f. 17^{v}. Їѕ пан Ѥнсилиє дїак wт Хжбжшнцє (Eu, pan Vasile diac din Hăbăşeşti). (Sec. XVI—XVII) O altă semnătură a aceluiaşi diac, pe aceeaşi pagină.

www.dacoromanica.ro

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigrane : mistreţ, trifoi în cerc, vas). Scris de mai multe mîini (fiecare din fragmente deosebite). Între 16 şi 32 rînduri pe pagină. Semiuncială. Aşezate într-o legătură veche în piele cu lemn, cu ornamente stilizate. Scrise în genere în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

282.

Sec. XVI—XVII. Hîrtie. 8 f. 21 × 13 cm. Manuscrisul este format din foi detaşate din trei manuscrise diferite.

Iaţimirski, nr. 125 (Muzeul de antichităţi).

1. f. 1—5. ‹*Fragment dintr-o predică religioasă tradusă din greceşte*›; fără început şi fără sfîrşit (sec. XVII). înc. . . . шеноⷢ мыслиⷯ та бо ѥст нєбо въсхоⷣⷭіа.

2. f. 6—6^{v}. ‹*Pagină dintr-un Trebnic*›; f. 6^{v}, Слоужба на wсвⷭщєніе водꙋ, єгда хощеши налиⷯше съсⷭд и поставит въ папратѣ (Slujba la sfinţirea apei, cînd vrei să umpli vasul şi să-l aşezi în pronaos). (Sec. XVI).

3. f. 7—8^{v}. ‹*Două pagini dintr-un Molitvenic*›. înc. Сⷭдъ и правдⷯ непр҃ѣдаждь мєѧ҃ обидⷯ.

Titluri şi iniţiale cu roşu în cele două fragmente de manuscrise de la urmă. 22, 21 şi 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn (este legătura primelor 5 foi). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi).

283.

1610. (f. 72^{v}). Hîrtie. 240 f. 17 × 10 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul. Textul în greceşte şi în slavoneşte.

Iaţimirski nr. 126 (Muzeul de antichităţi).

1. f. 1—3^{v}. ‹*Indicaţii practice pentru viaţa călugărească*›.

2. ‹*Psaltichie*› (f. 4—233^{v}).

f. 4—6^{v}. ‹Noţiuni de papadichie› (notaţie muzicală şi text grecesc).

f. 7—24. Textul Psaltichiei, cîntări bisericeşti cu note muzicale (textul în limba greacă). înc. Ἀρχι τοῦ μεγάλου ἑσπερηνοῦ (Începutul vecerniei mari).

f. 24^{v}. Albă.

f. 25—139^{v}. Titlu în slavoneşte : Начⷧло лит҃ꙋргіи (Începutul liturghiei). Note muzicale, textul în greceşte, însemnări dedesubt, cu roşu, în greacă şi slavonă.

f. 59^{v}. Albă.

f. 72^{v}. Albă cu însemnări (v. mai jos).

f. 125^{v}. Albă.

f. 140—233^{v}. На рождⷭтво Богородиц҃и (La naşterea Născătoarei de Dumnezeu). Însemnări liturgice dedesubt în slavoneşte, indicînd diferite sărbători la care se cîntă cîntările respective.

www.dacoromanica.ro

f. 234. Albă.

3. f. 234^{v}. <*Pashalia*>. Tabelă pentru calcularea Paştilor, a crugului soarelui şi lunii şi a temeliei în limba slavonă.

f. 235^{v}. Albă.

4. f. 236—240^{v}. Припѣла на въсѣкыѫ владичныѫ и Богородічныѫ праздникъ (*Pripeale la toate sărbătorile împărăteşti şi ale Născătoarei de Dumnezeu*). Aci este şi opera lui Filotei monahul, logofătul lui Mircea voevod, al cărui nume nu este menţionat.

Sfîrşitul lipseşte.

Însemnări

f. 72^{v}. Ѣ лѣтѡ тисѣщиѫ седморо гѵбное десѣто гѵбна пѣторица сѵгоубо и девѣтница паки въ сѵгѵбо, кѵпи сіа книга ѡ пѣніѡѫ кир Митрофан епископъ Романскіи и дадѣ ѧ своемѹ оученикѵ іеромонаѫ Ва̀рлам бити емѵ на славословіе иже въ Троицѣ славимомѵ Богѵ, дондеже ѡн бѫдет въ мрътъвѣ̀мъ сем тѣлесе и комѵ аще ѫщет ѧ дати или пак продаті, добро волен бити емѵ, а кто емѵ прѣтит нлі прѣкѣкѵет, тои на главѣ его да сънидет и ѡт Господа непрощен да ест. Лѣта же сльцѵ тогда ѡтдажщѵ выше писаное число и второ сношеніе познаваше сѧ вѣ̀ко.

(În anul de şapte ori o mie, de zece ori cinci, de două ori şi nouă iarăşi de două ori <i.e. 7118 <1610> a cumpărat această carte de cîntări chir Mitrofan, episcop de Roman [1]) şi a dat-o ucenicului său, ieromonahul Varlaam, să fie lui pentru slăvirea în cîntece a lui Dumnezeu cel într-o Treime slăvit, pînă ce el va fi în acest trup muritor. Şi cui va vrea să o dea sau iarăşi să o vîndă, să-i fie cu bună voie, iar cine l-ar ameninţa sau l-ar dojeni, acestea să cadă pe capul lui şi să fie neiertat de Domnul. Anii soarelui atunci scăzîndu-i, numărul mai sus scris şi la a doua adunare se va cunoaşte lămurit).

f. 239^{v}. Theofan ierodiacon ot Bisăricani, ţînutul Pietrii.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în roşu la f. 4, 7 şi 140. 14, 11 şi 10 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Textul slavon : slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

284.

Sec. XVII (început). Hîrtie. 97 f. 14 × 10,5 cm. Începutul lipseşte. Scris în greceşte şi slavoneşte.

Iaţimirski, nr. 127 (Muzeul de antichităţi).

<*Psaltichie slavo-grecească*>

f. 1. Cîntări bisericeşti cu note muzicale şi dedesubtul fiecărui rînd text în greceşte. Începutul lipseşte.

[1]) Mitrofan, episcop de Roman (1608—1613).

www.dacoromanica.ro

Sub text sînt subtitluri în slavonă, arătînd sărbătorile la care se cîntă cîntările respective (f. 57, 63, 66, 70, 75, 78).

Titlu în slavoneşte la f. 11^{v} : Начало литоургіи (Începutul liturghiei).

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară : † Крстина в место wт Коцеци дал ѣ пот вѕни ради а̄ сръ⟨бро⟩ (Cîrstina din loc din Coţeşti a dat 5 patronici buni pentru un argint). (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 18 rînduri pe pagină. Textele slavone în semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Textul slavon în slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

285.

Sec. XVI. Hîrtic. 322 f. 29 × 20,5 cm. Începutul lipseşte.
Iaţimirski nr. 128 (Muzeul de antichităţi).

⟨*Pravilă-Nomocanon*⟩

f. 1—9^{v}. ⟨Hotărîrile sinoadelor ecumenice şi ale celor locale⟩.

f. 1. Începutul lipseşte; înc. Иѣ проклеше и wсоудише сватіи wтцн.

f. 9^{v}—26. Изложеніе Правиломь Апостольскым же и wтьчьскым имѣю тлъкованіе Алѣксіа дїакона и законоѻхранителя Аристина (Extrase din Pravilele Apostolilor şi ale părinţilor cu tîlcuirea lui Alexie diacon şi a lui Aristin nomofilax) înc. : Аристина жена бѣше...

f. 26—125. ⟨Pravilele soboarelor ecumenice⟩. începe : Сватыи и въселенъскыи иже въ Никеи пръвыи съвѿръ (primul sfînt şi ecumenic sobor de la Nicheia) înc. Его же проклѣше тіи сватыи wтьци ..

Urmează Pravilele celorlalte soboare ecumenice şi locale, cu tîlcuirile respective.

f. 125—138. Сватаго и великаго Василіа wт посланыи иже Амфилохію епископоу Иконнискомь и къ Диwдорь и къ инѣи (Ale sfîntului şi marelui Vasile din epistolele către Amfilohie, episcop de Iconium şi către Diodor şi către alţii) înc. Прави⟨ло⟩ а̄: Еретико ест иже вѣрою...

f. 138—138^{v}. Тогожде w врѣмен и съгрѣшающихъ правило (A aceluiaşi Pravilă despre sorocul ⟨de pocăinţă⟩ pentru cei ce păcătuiesc) înc. : Правило а̄: поставлѣіе прѣзь прѣдѣль.

Urmează (f. 139—153) scurte Pravile ale lui Vasile cel Mare, Tarasie, patriarh de Constantinopol, Dionisie, arhiepiscop de Alexandria şi multe altele, din epistolele cărora se dau scurte fragmente.

f. 154—156^{v}. О Масалиѧнѣх иже сѣть ѡнѣ глаголеми Богомили бабѣни (Despre Masalieni care acum se numesc Bogomili, eretici) înc. Масалиѧне маниѳѣиской ересю.

www.dacoromanica.ro

f. 156^{v}—160. Ѡт свитка божествныХ новыХ заповѣдиХъ иже въ божествнѣтъ наслѣдыи царѧ Иоустиниана на различныХъ заповѣдыи съХодеще се подобно съ божествьвными и свѧщеными Правилы (Din codicele noilor dumnezeeşti învăţături care s-au scos din dumnezeiasca moştenire a împăratului Justinian, diferite învăţături, asemenea cu Pravilele dumnezeeşti şi bisericeşti) înc. И wт wбиліа свое крѣпость.

Urmează din Novelele împăratului Justinian. Primul subtitlu (f. 160—175): Заповѣд прьваіа w новыХъ Иоустиніана цара (Prima învăţătură din cele noi ale împăratului Justinian ... [1])). înc. И како подобает епископы.

f. 175—184. Новаіа заповѣд благочьстиваго царѧ Ѧлѣксіа Комьнина (Noua învăţătură a binecinstitorului împărat Alexie Comnen [2]), înc. Двое таковое въслоуХа.

Urmează mai multe novele ale aceluiaşi împărat.

f. 181. Albă.

f. 184—191^{v}. Ѡт различныиХъ титьлъ рекше главы Иѕстиниѧ̑на новыХъ заповѣдыи... (Din diferite titluri adică capitole ale împăratului Justinian din noile orînduiri...) înc. Ꙗко нѣкомѕ wклеветающѕ.

f. 191—196^{v}. Изврание wт закона Богомь данаго... Моисеwм... (Alegere din legile lui Dumnezeu, date... lui Moise...) înc. Непрінмеши слвХа соуетна...

f. 196^{v}—203. Никиты мниХа презвутера монастыра Стоудыискаго порекломь Стиѳита, къ латином... (Ale lui Nichita călugăr, prezviter al mănăstirii Studion numit Stithat, către latini...) înc. Ꙗцие ест въ тебѣ разѕмь.

f. 203—205^{v}. Ѡт франьзѣХъ и w прочиХ латинѣХъ (De la franci şi despre ceilalţi latini) înc. Папа Римскыи и елико.

f. 205—206. Сватаго Ѧнастасна патриарХа Ѧнтиwхіискаго... ꙗко великь ест... арХиерескыи сань... (Ale sfîntului Anastasie patriarh de Antiohia... cît de mare este demnitatea arhierească...) înc. Бъ црьковнѣмь писаныи.

f. 206—206^{v}. Тогожде сватаго Ѧнастасіа. Сповѣдание w папѣ Римьсцѣмь Григорін вѣсѣдовницѣ и чоудотворъци (A aceluiaşi sfînt Anastasie. Mărturisire despre papa Romei Grigore cuvîntătorul şi făcătorul de minuni) înc. Сказа намь презвитерь.

f. 206^{v}—207. Чинь рекше молитвы очѣщенню (Rînduiala, adică rugăciunile curăţirii ...) înc. Рекше прьвое н̄ ѱалмь.

f. 207—207^{v}. Ѡѣдѣние извѣстно w томь како подобает быти божьствномо приношінію въ сватѣи слоужбѣ (Arătare cum trebuie aduse dumnezeeştile daruri la sfînta slujbă). înc. О Хлѣбѣ и w чаши приношенна.

---

[1]) Justinian, împăratul Bizanţului (527—565).

[2]) Alexie Comnen, împăratul Bizanţului (1081—1118).

www.dacoromanica.ro

f. 207—259^{v}. Закона градскаго глави различны (Capete diferite din codul civil) înc. Ѡ поставлении епископь...

f. 259^{v}—270. Ѡ безаконныхъ брацѣхъ (Despre căsătoriile nelegiuite) înc. Сиѵнниа свѧщенаго арχіепископа.

f. 270—273. Главы цръковные въпросы Правилныи и wтвѣты свѧтаго събора бывшаго въ дьны прѣwсвѧщеннаго въселенскаго патріарха Константинѣ града Николы (Capitole bisericeşti, întrebări din Pravilă şi răspunsurile soborului care a fost în zilele preasfinţitului Nicolae patriarh ecumenic de Constantinopol.) înc. Въпрошеныи wт Iwана мниха.

f. 273—275. Ѡтвѣти прѣблаженаго митрополита Ираклинскаго Никиты прѣдложенымь (Răspunsurile lui Nichita preafericitul mitropolit de Iracleia la întrebările ce i s-au pus). înc.: Ємоу въ въпрошеніемъ wт Костантина епископа...

f. 275—277. Изложеніе рекше въспоминаніе бывшаго црковнаго съединиа при Костантинѣ и Романѣ (Expunere, adică amintire despre unirea bisericii din vremea lui Constantin şi Roman[1]) înc. Ѡвомоу оубо царьствоующѹ...

f. 277^{v}—281. По въпросомъ и по wтвѣтом бесѣда свѧтаго Диадоха wткрьвениа (Cuvîntul sfîntului Diadoh pe întrebări şi răspunsuri) înc. По въпросомъ и по wтвѣтомь.

f. 281^{v}—295. Свѧтаго Ѥпифаніа арχіепископа Кѵпрьскаго града Костантиніа, w ересехъ (A sfîntului Epifanie, arhiepiscopul de Constantinea, oraş din Cipru, despre erezii) înc. Късѣмь ересемь матери соуть...

f. 296—317. Свѧтаго Никифора патріарха града Костантинѣ сповѣдание w оклеветающихъ христианы рекше w иконожегчихъ еже соуть иконоборци (Ale sfîntului Nichifor, patriarh de Constantinopol, spunere despre cei ce clevetesc pe creştini, adică despre cei ce ard icoanele, care sînt iconoclaşti) înc. Христианомь wклеветатели нарекоше се.

f. 317—317^{v}. Postfaţa traducătorului în slavoneşte (v. mai jos).

f. 317^{v}—322. Иwанна Дамаскына, изложение вѣры въ кратцѣ (A lui Ioan Damaschin: Expunere pe scurt a credinţei) înc. Въпрос: которые вѣры есн.

f. 322—322^{v}. Ѡ възбраненыхъ брацѣхъ (Despre căsătoriile oprite) înc. Сѫродство иже есть родное.

Însemnări

f. 317—317^{v}. Postfaţa traducătorului în slavonă din 1295. Произидоше на свѣть словѣньскаго языка Богодѹхновенны се сіе кнѵгы нарицаемыѧ Номоканонь помрачени бо бѣхоу прѣжде сего wблакомъ моудрости елинскаго языка, нынѣ же wблисташе рекше истлъковани быше и благодатию Божіею насыпаютъ невѣдѣниа тьмоу wтгонеще и въсе просвѣщающе свѣтомъ разоумным и wт грѣхъ избавлѣюще въсакь оубо оучитель, рекоуже епископь и през-

[1]) Constantin şi Roman, împăraţi ai Bizanţului, domnesc împreună, 919—944.

www.dacoromanica.ro

вутерь или инь кто оучителски сань прѣдрьже аще сиѫ книгь невѣсть добрѣ, тѫ ни самь себе знаѣть кто ест приникноув же въ глъбиноу богодѫховенныѫ сиѫ книгъ, шкоже бѣ зрьцалѣ и сам се оузрит каков ест и како моу подобаѣть емоу быти и дроугие познаеть и наоучить. Изиде же на свѣт нашего езыка божествьное се писание потъщанием и любовию многою и желанием из млада wсвѧщенаго и богочьстываго и прѣwсвѧщенаго и прьваго архіепископа въсе Сръпскые земле и поморскые кирь Савы, сына прѣподобнаго wтца [Симеоwна прьваго наставника въсѣи Сръбцѣи земли съ же благочьстивыи архіепископь и краль...[1]) тво wбнови и wсвѧти въ Сръбьцѣи земли, писани же...[1]) сие въ дьни благочьстиваго и благовѣрнаго и свѧтороднаго господина краль Стефана Оуроша въсе Сръбціи земле и поморскые и брата мѫ господина Стефань Зети краль оугрьскаго, повелѣниемь ию матере богочьстивые и благовѣрные и свѧтородне великые госпожде краличе въсе Сръпскые земле и поморскые Єлѣне. Тогда прѣдрьжещѫ прѣстоль свѧтителства Сръпскые земле wсмомѫ архіепископѫ Євстатию второмѫ именем, писаны же быше книгы сіе рѣкою мнwгогрѣшнаго чрьнца Герьмана въ жоупѣ Чрьнои Стѣнѣ въ мѣстѣ рекомѣм домѫ спасивѫ Милешевѣ, въ лѣт ×ѕwѓ, иньдикта з, лѣтожѣ бѣ сльнцѫ д. Молюже вы почитающиеи и прѣписоующиеи и исправлѣющие, почитанте, аще что погрѣшиѫ и благословите, а не клънѣте. Ѧминь, Ѧминь, Ѧминь.

(Au ieşit la lumină în limba slavă aceste cărţi inspirate de Dumnezeu, numite Nomocanon, căci mai înainte au fost întunecate de norii înţelepciunii limbii elenice, iar acum s-au luminat, adică au fost traduse şi din bun darul lui Dumnezeu luminează întunericul neştiinţei gonindu-l şi strălucind cu totul de lumina înţelegerii şi ferindu-ne de păcate. Deci orice învăţător, adică episcop şi preot sau oricare altul care ocupă demnitatea de învăţător, dacă nu cunoaşte bine aceste cărţi, atunci nici pe sine însuşi nu ştie cine este, iar cufundîndu-se în adîncul acestor cărţi inspirate de Dumnezeu, se vede pe sine însuşi ca într-o oglindă şi precum se cuvine să fie şi cunoaşte şi pe ceilalţi şi-i învaţă.

A ieşit la lumină în limba noastră această scriere prin rîvna şi multa dragoste şi dorinţă din tinereţe a sfinţitului şi cinstitorului de Dumnezeu şi preasfinţitului şi primului arhiepiscop a toată ţara Serbiei şi a părţilor de la mare, chir Sava, fiul preacuviosului părinte Simion primul cîrmuitor a toată ţara Serbiei. Acest binecinstitor arhiepiscop şi crai...[1]) a înnoit şi a sfinţit scriptura în ţara Serbiei ...[1]) aceasta în zilele binecinstitorului şi binecredincioasului şi din neam de sfinţi, domnul crai Ştefan Uroş[2]) a toată ţara Serbiei şi al părţilor de la mare şi a fratelui său, domnul Ştefan crai unguresc al Zetei[3]), cu porunca mamei lor, cinstitoarea de Dumnezeu şi binecredincioasa şi din neam de sfinţi, doamna crăiasa a

[1]) Locuri albe în text.

[2]) Ştefan Uroş Miliutin, 1282—1321.

[3]) Ştefan Dragutin, 1276—1316.

www.dacoromanica.ro

toată ţara Serbiei şi a părţilor de la mare, Elena. Atunci ţinea scaunul ierarhicesc al ţării Serbiei al optulea arhiepiscop, Eustatie, al doilea cu acest nume.

S-a scris această carte cu mîna mult păcătosului călugăr Gherman în jupa Cerno Stena în locul numit casa mîntuirii Mileşevo, în anul 6803 (1295), indictionul 7, era anul soarelui 4. Vă rog pe cei ce citiţi şi copiaţi, îndreptaţi, dacă aflaţi ceva greşit şi binecuvîntaţi şi nu blestemaţi. Amin. Amin. Amin).

Textul Pravilei după un ms. sîrb identic descris cu extrase de V. Iagiĉ în *Starine* VI, p. 149—150.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Filigran : stemă cu cruce deasupra. 32 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice (deteriorată). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

286.

Sec. XVI (început). Hîrtie. 394 f. 32 × 20 cm.
Iaţimirski, nr. 129 (Muzeul de antichităţi).

‹*Sintagma* (*Pravila*) *lui Matei Vlastares*›

f. 1. Съчинѥніе по сѣставѣхъ обѣтінхъ вѣсѣхъ винѣ свѧщенныхъ и божествѣныхъ Правиль потрѹжденноже въ кѹпѣ и сложенно иже въ свѧщенноиноцѣхъ послѣдныимъ Матѳѣомь. (Adunare pe capitole cuprinzînd toate cazurile sfintelor şi dumnezeeştilor Pravile, cu truda şi în acelaşi timp şi cu întocmirea celui din urmă dintre ieromonahi, Matei [1])).

f. 1—24^{v}. ‹Introducerea› fără titlu separat; înc. Съчинѥніе посъставѣхъ обѣтінхъ вѣсѣхъ винь...

f. 24^{v}—33. Сказаніе главизнамъ по азъ вѣдѣ (Lista capetelor după alfabet).

f. 33^{v}—374. Начело а̄ сѣстава. О wтвръгшихъ сѧ не порочныѥ сѣѣ Христїанскыѥ вѣры и како раскладшихъ сѧ сихъ пріѥмати подобаѣть (Începutul părţii I. Despre cei care s-au abătut de la neprihănirea acestei credinţe creştine şi cum se cuvine să primim pe cei ce se pocăesc pentru aceasta) înc. Благоврѣмѣнно оубо ѥсть по семь...

f. 43^{v}. Albă.

La f. 47 titlu marginal : Ѡ Богомилѣхъ (Despre Bogomili).

f. 305—306. Tabliţa Pashalei : Матѳи позна сиѥ сѣставити. (Matei a ştiut să alcătuiască acestea). (Notiţă în josul paginei).

[1]) Matei Vlastares, jurist bizantin, sec. XIV, autorul compilaţiei Syntagma.

www.dacoromanica.ro

f. 374—380ᵛ. Ѿт правилъ свѧтаго Іѡанна Постника (Din pravila sfîntului Ioan Pustnicul).

f. 381—382. Никѵти блаженнаго митрополита Ираклискаго ѡтвѣти къ нѣкоємѹ Константинѹ епископѹ ѡ нихже вьпрошень быст ѡ двоєженцехъ. (Răspunsurile lui Nichita, fericitul mitropolit de Heraclea, către un oarecare episcop Constantin la întrebările despre bigamie) înc. Ѿпасеніе оубо двоє женце не ѡбиче...

f. 382—384ᵛ. Иже въ свѧтыхъ Никѵфора Константинова града Исповѣдника. Правила ѡ црькоѵнѣхъ его съчиненіихъ и иже съ нимь свѧтѣхъ ѡтць (A celui între sfinţi Nichifor al Constantinopolului Mărturisitorul: Pravila despre cele bisericeşti alcătuită de el şi de sfinţii părinţi care au fost cu dînsul) înc. Аще по невѣденіи ѡперет се.

f. 384ᵛ—392ᵛ. Ѿт ѡтвѣты Іѡанна свѧщеннѣишаго епископа Кѵтрошскаго къ свѧщеннѣишомѹ епископѹ Драчьскомѹ Кавасилѣ, ѡ антимисѣхъ (Din răspunsurile lui Ioan preasfinţitul episcop de Chitros către preasfinţitul episcop de Durazzo, Cavasila, despre antimise) înc. Антимисіи ѡ свѧтителныє причестившеіе се.

f. 394ᵛ. <Lista mitropoliţilor ce ţin de patriarhia de Constantinopol> (fără titlu). Intre altele: Ѱwсіа, Днстра (Rosia, Distra).

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară: Сію книгѹ правилнѹю Матѳіем съставленѹю и Деспиною кнѧгиною Бистрицкомѹ монастирѹ преданнѹю, аз грѣшныи Оѵдрище Нъстѵрел ѡт Фіерѣци прочитохъ въ лѣто Господне ✕ ѧхлѕ при Маѳеи Басарабѣ началникѹ Блахозапланенском и прочаѧ, текѵщим лѣтом ѡт міроткореніа ✕ ѕрмд.

(Această carte de Pravilă, alcătuită de Matei şi dăruită mănăstirii Bistriţa de cneaghina Despina, [1]) eu păcătosul Udrişte Năsturel din Fierăşti am citit-o în anul Domnului 1636, în vremea lui Matei Basarab cîrmuitorul Ţării Romîneşti de peste munţi şi a altora, cursul anilor de la facerea lumii 7144). Scris de mîna lui Udrişte Năsturel.

În cuprinsul volumului se află numeroase observaţii marginale ale lui Udrişte Năsturel, scrise cu mîna lui, lămurind sau corectînd unele cuvinte tehnice din text. D. e. f. 5. Зри именованіе се еже ест Правило (Vezi numirea aceasta ce este Pravila).

f. 15. Азъ дерзню ѡ сем, ничтѡже ѡбинѹѧ сѧ, глаголѣти ꙗко погрѣшеніе ест сіе еже въ мѣстѡ оуслишаше пишет оуслышаше (Eu îndrăznesc să spun, netemîndu-mă de nimic, că aceasta este greşit, că în loc de: „s-a lăsat" scrie „a auzit").

f. 384: Vasile egumen ot Bistriţa (şi pecetia mănăstirii).

---

[1]) E vorba de doamna Despina a lui Neagoe Basarab (1512—1521).

www.dacoromanica.ro

Pe coperta de la urmă, partea interioară:

Această carte este a mănăstirii Bistriță. (Sec. XVIII).

Писаҳ аз (Am scris eu) Goran logofăt 7160 (1652).

Titluri și inițiale cu roșu. Ornamente în culori la f. 1, 24 și 37^{v}. 27^{v} rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Țara Romînească. Slavă bisericească de redacție sîrbească. De la Muzeul de antichități.

287.

Sec. XVI. Hîrtie. 219 f. 28,5 × 19 cm. Lipsesc începutul și sfîrșitul.

Iațimirski, nr. 131. (Muzeul de antichități). (Îl datează de la începutul sec. XV, dar scrisul este din secolul următor).

<*Viețile sfinților pe lunile septembrie-februarie*>

f. 1—221 <Viețile sfinților pe lunile septembrie-februarie.>. Începutul lipsește. Începe cu ziua de 2 septembrie: **Къ тъже дьнь иже въ сватыҳ wтца нашего Іwанна арҳіепископа Кwстантина ѓрада постника** (În aceeași zi, a celui între sfinți părintele nostru Ioan arhiepiscop de Constantinopol, pustnicul). Urmează viețile sfinților (sinaxarele) în ordinea calendarului. La multe vieți se adaugă scurte slujbe.

f. 1^{v}, 25^{v}, 26^{v}, 43^{v}, 65^{v}, 119^{v} și 161^{v}, albe.

Primul titlu la f. 33: **Месѧць wктоврiе имат дни $\overline{лд}$, дньь имать час $\overline{аі}$ а нощь $\overline{гі}$** (Luna octombrie are 31 de zile, ziua are 11 ceasuri, iar noaptea 13).

f. 50—51. <Viața sfintei Paraschiva>, după Evtimie al Tîrnovei> (rezumat) (14 octombrie).

f. 107^{v}. <Viața sf. Grigore Decapolitul>. Nu se arată că moaștele lui sînt la Măn. Bistrița (20 noiembrie).

f. 110—111. <Sf. Mihail oșteanul, după Evtimie de Tîrnova> (rezumat).

Textul merge pînă la data de 18 februarie (f. 218). Sfîrșitul lipsește.

f. 219—219^{v}. Albe cu desene ornamentale.

Însemnări

f. 119. † **Бѣше сі прологи некогда въ Бистрїцѣ въ всечьстнем манастірѣ, wїтwр бан** (Au fost odinioară aceste Proloage în mănăstirea preacinstită a Bistriței, ctitoria banului).

Titluri și inițiale cu roșu. Scris în două mîini (I. f. 1—10^{v} și II. f. 11—218^{v}). 28 (I mînă) și 38 (a II-a mînă) rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză (s-a păstrat și o parte din vechea legătură în piele). Scris în Țara Romînească. Slavă bisericească de redacția sîrbească. De la Muzeul de antichități.

www.dacoromanica.ro

288.

Sec. XVI. Hîrtie. 112 f. 21 × 14 cm Începutul lipseşte, putred şi şters.
Iaţimirski, nr. 132 (Muzeul de antichităţi)

‹Viaţa sfîntului Grigore Omirit›

f. 1—112. Începutul cu titlul lipseşte, de asemenea partea de sus a f. 1 putredă, ilizibilă.

Întreaga lucrare este un dialog; se arată cu roşu: **Архіепископъ рече** (Arhiepiscopul spune). **Єрван глаголет** (Ervan vorbeşte).

f. 112^{v}. Albă.

Titluri şi iniţialc cu roşu. Scris de două mîini (I. f. 1—43^{v} şi 54^{v}—98^{v}, II. f. 50—53^{v} şi 99—112). 30 şi 20 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

289.

Sec. XVI. Hîrtie. 550 f. 22 × 15 cm.
Iaţimirski, nr. 134 (Muzeul de antichităţi).

‹Ioan Gură de Aur, Mărgăritarul›

f. 1. Titlu: **Иже въ сѫтыХ wтца нашего Iwана арХіепископа Константина града Златоустаго книга глаголемаа Маргаритъ** (A celui între sfinţi părintele nostru, Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: cartea numită Margarit).

f. 1—18^{v}. **Бесѣда w непостижимѣмъ. Слово пръвое** (Cuvîntare despre cele de neînţeles. Cuvîntarea întîi) înc. **Что сеи пастырь непрѣдстои.**

f. 18^{v}—40. **Тогожде, w непостижемеи, бесѣда втора** (A aceluiaşi: Despre cele de neînţeles. Cuvîntarea a doua) înc. **Прѣд мнозѣми дьнь.**

f. 41—60^{v}. **Тогожде бесѣда, о непостижимѣмъ и ꙗко неѣсь Хожденіе серафимwм. Слово г̄** (A aceluiaşi: Cuvîntare despre cele de neînţeles şi cum este umblarea în ceruri a serafimilor. Cuvîntarea a 3-a) înc. **Трꙋдолюбнін wт земледѣлни.**

f. 60^{v}—81^{v}. **Тогожде. Ѡ непостижимемъ бесѣда. Слово ѣ̄** (A aceluiaşi. Cuvîntare despre cele de neînţeles. Cuvîntarea a 4-a) înc. **Доклѣше оубо прѣжде показавшоу.**

f. 81^{v}—107^{v}. **Тогожде, w непостижимѣмъ бесѣда. Слово ѕ** (A aceluiaşi: Cuvîntare despre cele de neînţeles. Cuvîntarea a 5-a) înc. **Къ нигда ліце Хощеть кто.**

f. 107^{v}—122^{v}. **Тогожде, бесѣда о непостижимѣмъ къ неподобнымъ. Слово з̄** (A aceluiaşi: Cuvîntare despre cele de neînţeles, către cei necuviincioşi. Cuvîntarea a 6-a) înc. **Єдинъ вамъ побѣсѣдоваХъ дьнь...**

www.dacoromanica.ro

f. 122^{v}—140^{v}. Тогожде, wт пръвые Паралипомень (A aceluiaşi : Din cartea întîi a Paralipomenelor) înc. Благословень Богъ ѥако и при нашемь рwдѣ...

f. 140^{v}—155^{v}. Тогожде, бесѣда о серафимохъ (A aceluiaşi : Cuvîntare despre serafimi) înc. Єдва нѣкогда юже о Wзіи...

f. 155^{v}—188. ...Іwанна...Златоустаго. Къ реченїе Авраамлѥе глаголюще : Положі рѫкоу твою подь стегно моіе и въ различнаа свѣдѣтельства (A lui ... Ioan ... Gură de Aur : La spusa lui Avraam care a zis : Pune mîna ta sub coapsa mea şi despre mărturiile deosebite) înc. Подивихъ се с камн, w, Христолюбци.

f. 188—218^{v}. Тогожде, о печатехъ книгъ и како приводитъ сынь wтцѫ и wтць сыноу и w Спасовѣ съмотреніи (A aceluiaşi : Despre peceţile cărţilor şi cum călăuzeşte fiul pe tată şi tatăl pe fiu şi despre privirea Mîntuitorului) înc. Келико дѫшин съготовленіе въ спасеніе.

f. 218^{v}—245. ... Іwанна ... Златоустаго. Слово о иже о Давидѣ и о Саоули и о незлобо имѣньствѣ и еже подобати пощедѣвати крагы и ниже не свѣщимь тоу глаголѣти с нихъ злѣ (A lui Ioan ... Gură de Aur : Cuvîntare despre David şi despre Saul şi despre averea cea nevinovată şi cum se cuvine a cruţa pe duşmani şi nici <nu se cuvine> a vorbi de rău pe cei ce nu sînt de faţă) înc. Єгда лѣтное нѣкое и жесто...

f. 245—265^{v}. Тогожде, ѥако велїе благо ѥст не ѥже проходитъ чюдобродѣтель нь неже Хвалити ю и ѥако болшеіе постави wдолѣніе пощадѣвь Саоула Давидь нежели егда Голіаѳа низложи и ѥако себе паче нежели Саоула ползова се съторивь и о wтвѣтованіи его еже къ Саоулоу (A aceluiaşi : este foarte bine să nu umbli cu prevestiri şi nici să le lăuzi şi cum mai mare izbîndă a dobîndi David cruţînd pe Saul, decît cînd a doborît pe Goliat şi cum şi-a dobîndit mai mare folos decît lui Saul şi răspunsurile lui către Saul) înc. Кы оубо прѣжде похвалисте Давида...

f. 265^{v}—300 bis. Тогожде, ѥако блазнѣно ѥст еже на позорища вьсходити и ѥако прѣлюбодѣе съврьшены сътваряетъ... и ѥако всакъ видь незлобо имѣніа прѣвьзыде Давидове же о Саоулѣ... (A aceluiaşi : Cum este păcat a umbla cu făţărnicie şi cum adulterii săvîrşesc fapta... şi cum David a arătat nevinovăţie faţă de Saul...) înc. Мнwгы мимню wт иже прьвѣіе wставлѣшихъ.

f. 300 bis — 328^{v}. ... Іwана ... Златоустагw. Слово : о еже Господь къцари се, да радоует се земліа. О еже егда прѣидет царство Богоу и Wтцоу и w таинствѣ крещеніа (A lui Ioan ... Gură de Aur : Cuvîntare la aceea că Domnul a împărăţit ca să se bucure pămîntul, despre aceea cînd va veni împărăţia lui Dumnezeu şi Tatăl şi despre taina botezului) înc. Ѥкы намь блаженаго Давида доуховныѥ...

f. 328^{v}—353. Тогожде, пооученіе къ Хотещимь просвѣщаан се и о притчи киноградноѥ (A aceluiaşi : Învăţătură către cei care vor să se preoţească şi despre pilda viei) înc. Зроу стадоу благочьстивыхъ.

www.dacoromanica.ro

f. 353—376^{v}. ...Іωанна ... Златаѹстаго: кѣ иже сѣбранїа ѡставлающихъ и на позоры вѣсходещихъ и ꙗко не тѣкмо потрѣбнѣише ѡт иже на позорѣхъ сѣбранїа иже вѣ цркви прѣпроваждание нѣ и сладчаишее... (A lui Ioan ... Gură de Aur: Către cei care au părăsit adunarea şi umblă cu făţărnicie şi cum nu numai că sînt mai cu folos cei ce rămîn în biserică decît cei ce se adună cu făţărnicie, dar le este şi mai dulce ...) înc. Не кѣмѣ кыими потрѣбѣю.

f. 376^{v}—396. Тогожде. Бесѣда кѣ иже кѣ празникы тѣкмо сѣбирающїими сѧ и кѣ иже ѡбвиноѹчшимь Божїи промыслъ за ꙗже богатымь быти и нищїимь вѣ житїи. И ꙗко потрѣбнѣиши нищета и ꙗко богатьства множаѥ сладость имать вѣ соудоу и ѹтвръжденїе и ѡ Аннѣ (A aceluiaşi: Cuvîntare către cei care se adună numai la sărbători şi către acei care învinuesc providenţa divină ca să fie bogaţi şi sînt săraci în viaţă. Şi cum este mai folositoare sărăcia şi cum bogăţia are mai mari urmări la judecată şi întărire şi despre Anna) înc. Вѣсоуе ꙗкоже ꙗвлаѥт сѧ кѣ прѣкое сѣбранїе...

f. 396^{v}. Albă.

f. 397—419^{v}. ... Іѡ⟨анна⟩ ... Златаѹстаго, еже на Юдеѥ, слово а̄ (Cuvîntarea I a lui Ioan Gură de Aur, cea împotriva iudeilor). înc. Хотѣхъ вамь, ѡтдати дѣлс останкы.

f. 419^{v}—435^{v}. Тогожде, кѣ Іоудеѡм, ѡ трѧбахъ Пасхынхъ, еже речено быст вѣ Антіохїи кѣ великѣи цркви, слово в̄ (A aceluiaşi: Către iudei; despre trîmbiţele Paştilor, care a fost rostită la Antiohia în biserica cea mare. Cuvîntarea a 2-a) înc. Пакы страстнїи и вѣсѣхъ чловѣкъ.

f. 436—470. Тогожде, на Іоудеѥ, слово третїе (A aceluiaşi: Împotriva iudeilor. Cuvîntarea a 3-a) înc. Ѿт коудѧ намь оубо множаишїи сѣборь...

f. 470—496. ...Іѡ⟨анна⟩ Златаоустаго, слово на Іѧдеѥ а̄ (... A lui Ioan Gură de Aur: Cuvîntare împotriva iudeilor a 4-a) înc. Мимонде пост Іоудѣнскы.

f. 496—504. Іѡ⟨анна⟩ Златаоустаго, бесѣда прѣва: и быст вѣ лѣто вѣ нѣже ѹмрѣт Озїа царь. Видѣхъ Господа сѣдещаа на прѣстолѣ высоцѣ... (... A lui Ioan Gură de Aur: Cuvîntarea întîi: Şi a fost în anul în care a murit regele Ozia. Am văzut pe Domnul şezînd pe un tron înalt) înc. Радѧю сѧ сѣтѣкающїѥ сѧ вас...

a f. 504^{v}—522. Тогожде. Похвалѣніе пришьдшим кѣ цркковь и ѡ благочиннїи иже кѣ славословлѣнїихъ и ѡ еже видѣхъ Господа сѣдещаа на прѣстолѣ высоцѣ и прѣвысенѣмъ (A aceluiaşi: Lauda celor ce vin în biserică şi despre fapta bună care stă în cîntările de slavă şi cum am văzut pe Domnul şezînd pe un tron înalt şi prea ridicat) înc. Мнѡго зроу тѣщанїе.

f. 522—538^{v}. Тогожде: ѡ реченїи пророка Исаіе, глаголющимь: и быст вѣ лѣто вѣ нѣже ѹмрѣть Озїа царь, видѣхъ Господа сѣдещаа на прѣстолѣ

www.dacoromanica.ro

кисоцѣ и прѣвознесенѣ и похвала града Антіохіе и на възбранающеіе бракъ божественое сказаніе (Acelaşi: Despre spusa prorocului Isaia, care a zis: Şi a fost în anul în care a murit regele Ozia, am văzut pe Domnul şezînd pe un tron înalt şi prea ridicat şi lauda cetăţii Antiohia şi arătarea lui Dumnezeu pentru căsătoriile oprite) înc. Свѣтло нам днесь позорище.

f. 538^{v}—548^{v}. Тогожде, о покаании и въ еже пріидѣте възрадуим се Господоки и о Нинекитѣнех (A aceluiaşi: Despre pocăinţă şi despre <spusa>: Veniţi să ne bucurăm întru Domnul şi despre Nineviteani) înc. Свѣтло нам днесь позорище...

f. 549—550^{v}. Albe.

Titluri şi iniţiale cu roşu. 21 rînduri pe pagină. Semiuncială Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

290.

Sec. XVI. Hîrtie 244 f. 31,5 × 21 cm.
Iaţimirski, nr. 135 (Muzeul de antichităţi).

1. 1—5. Словеса избрана wт книгы свѧтаго Діwнисіа Ареопагїта (*Cuvinte alese din cartea sfîntului Dionisie Areopagitul*) înc. Знамь о Бозѣ ничтоже ..

2. 5—237. Книга наречена сурскимь езыкомь Паренесис, словенскъиже езыкwм глаголема Ефрем, притчѣ ѧтешенїа, моленїа, наказанїи дѹше полезна, много разлічнаа (*Cartea numită în limba siriacă (sic) „Parenesis", iar în limba slavonă numită Efrem, mîngîiere prin parabole, rugăciuni, învăţături folositoare pentru suflet, foarte diferite*).

Scurte învăţături în număr total de 102; înc.: Бѣ некы натоцѣ мѫжь.

f. 239^{v}—244^{v}. Postfaţa traducătorului, despre folosul moral al cărţii. înc.: Се братїе слышасте трѹди.

Însemnări

f. 1. Пишет жѹпан милостїю Божіо Iwн (Scrie jupan Ion, din mila lui Dumnezeu). (Sec. XVI).

f. 1^{v}. Smerenia ermonah Ioan egumen ot Bistriţa. (Începp. sec. XVIII).

f. 2. Scris-am eu Constandin. (Sec. XVIII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornamente în culori la f. 1 şi 5. Scris de două mîini (I. f. 1—8^{v} şi II. f. 9—244^{v}) 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură modernă în pînză (s-a păstrat un rest din vechea legătură în piele). Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

291.

Sec. XV—XVI Hîrtie. 281 f. 22 × 14 cm.
Iaţimirski nr. 136. (Îl datează din sec. XV). (Muzeul de antichităţi).

f. 1—1^{v}. Albe cu însemnări.

1. ‹*Ioan Scărariul* (*Sinaitul*) *Leastviţa*› f. 2—243^{v}.

f. 2—2^{v}. Сказаніе извѣстно еже о главизнихъ книгы сеѫ (Spunere pentru ştirea capitolelor din această carte).

f. 2^{v}. Слово вкратцѣ прозрѣнїа сватыѫ Лѣствица (Cuvînt pe scurt pentru cunoaşterea sfintei Leastviţe) înc. Иже ракно числѣна.

f. 3—6. Посланіе отца Іѡанна Ігоумена Раїѳоу къ Іѡанноу достоинно чюдномѕ игоуменоу Горы Сінаискыѫ (Epistola părintelui Ioan, egumenul de la Raithu, către Ioan vrednic de minune, egumenul de la muntele Sinai) înc. Кыше естъ стъкномоу...

f. 6^{v}. ‹Închipuirea scării virtuţilor.›

f. 7—7^{v}. Лѣствица божествнаго късхода (Scara urcării dumnezeeşti) înc. Иже въ книѕѣ животнѣ...

f. 8—13. Житіе къ кратцѣ wтца Іѡанна ігоумена сватыѫ горы Сінаискыѫ нареченаго Схоластика къ сватыхъ по истинѣ. Съписа же сѧ житіе се wт Данїила инока смѣренааго Раїѳьскаго (Viaţa pe scurt a părintelui Ioan egumenul sfîntului munte Sinai, numit Sholasticul, cel cu adevărat între sfinţi. S-a scris această viaţă de Daniil smeritul călugăr de la Raithu) înc. Єже оубо кто при живыи.

f. 13^{v}. Albă.

f. 14—240^{v}. Слово постничьско отца Іѡанна игоумена иже въ Сінан горѣ мнихѡмь, о wтвръжени соуетнаго житіа еже и посла къ отцоу Іѡанноу игоуменоу Раитѳьскомоу понѫжденъ бывь wт него съписати (Cuvînt pustnicesc al părintelui Ioan, egumenul călugărilor de la muntele Sinai despre lepădarea vieţii deşarte, pe care l-a trimis părintelui Ioan, egumenul de la Raithu, îndemnat fiind de dînsul să scrie) înc. Слово а̄. Благаго и прѣблагаго.

Urmează cuvîntările (treptele) în număr de 30 şi un Слово къ пастырю (Cuvînt către păstor) (f. 221—240^{v}).

f. 241—243^{v}. Despre diferiţi sfinţi cu numele Ioan (fără titlu) înc. Понеже въ книѕѣ сеи.

2. f. 244—249. Изложеніе wправославнои вѣрѣ (*Expunere despre credinţa ortodoxă...*) înc. Вѣроуѫ въ единого Бога.

3. f. 249—251. Изложеніе дроугое wт Оустиніана изложенно самодръжца (*A doua expunere, expusă de Justinian autocratul*) înc. Вѣроуемъ въ єдїнаго Бога.

4. f. 251—252. Сказаніе бывшее въ кратцѣ въ Іерѳсалимѡхъ при Софроніна архіепископѣ wправѣ Христіанстѣи и законѣ єврейскомъ (*Dispută*

www.dacoromanica.ro

ce a avut loc pe scurt la Ierusalim în vremea arhiepiscopului Sofronie despre credința creștină și legea evreiască) înc. **Хрістіанинъ прѣжде късѣ.**

5. f. 252—255^{v}. **Мнѯанла Сиггела Іерѵсалимска, изложеніе ѡ православнѣи вѣрѣ** (*A lui Mihai Singhelul de la Ierusalim. Expunere despre credința ortodoxă...*) înc. **Къ лѣт** × **ѕспѕ.**

6. f. 255^{v}—261. **Писаніе Мнѯанла патріарха Константина града еже посла патріарху Антиѡхінскомѹ Петроу...** (*Scrisoarea lui Mihail patriarh de Constantinopol, pe care a trimis-o patriarhului Petru al Antiohiei...*) înc. **Вѣстъ оубо свѧщє...**

7. f. 261—270^{v}. **Повѣсть полѣзна ѕѣло о латинѣх, когда ѡтлѧчишѧ сѧ ѡт грѣць** (*Povestire foarte folositoare despre latini, cînd s-au despărțit de greci...*) înc. **Къ лѣта благочѣстивыхъ цари..**

8. f. 270^{v}—278^{v}. **О прѣмѫдрѣмъ Соломонѣ, къ малѣ...** (*Despre prea înțeleptul Solomon, pe scurt...*) înc. **Соломонъ оубо великоі.**

9. f. 278^{v}—279. **Тогожде** $\overline{ѕ}$ **слово, ѡ дрѣвѣ разоумінѣмъ** (*Al aceluiași, Cuvîntul al 6-lea despre arborele înțelegerii*) înc. **Сице оубо дрѣво ѡно...**

10. f. 279—281. **Нікіфѡра Калиста, повѣсть ѡ вечерѣхъ Христовѣхъ** (*A lui Nichifor Calist. Poveste despre cinele lui Hristos*) înc. **Вечерѣ Господа нашего.**

f. 281^{v}. Albă, cu o însemnare religioasă.

Însemnări

f. 1. **Сін Лѣствицѫ сътвори ермонах** (Această Leastviță a făcut-o eromonahul).

Titluri și inițiale cu roșu. Inițiale ornate. Ornament în culori la f. 8. Scris de două mîini (I. f. 1—240^{v} și II f. 241—281^{v}). 26 și 24 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacție mediobulgară. De la Muzeul de antichități.

292.

Sec. XV. Hîrtie. 230 f. 21.5 × 14,5 cm. Lipsesc foi după f 5^{v} și 9^{v}.
Iațimirski, nr. 137 (Muzeul de antichități).

‹*Ioan Sinaitul-Scărariul Leastvița*›

f. 1—3^{v}. **Посланіе ѡтца Іѡанна игоумена Раиѳоу къ Іѡанноу достоинно чюдномоу игоуменоу горы Сінаискыѫ** (Epistola părintelui Ioan, egumenul de la Raithu, către Ioan vrednic de minune, egumenul de la muntele Sinai) înc. **Кыше ест естъѵномоу и равноаггелномоу...**

f. 4. Albă.

f. 4^{v}. ‹Închipuirea scării virtuților›.

f. 5—5^{v}. **Лѣствица божествънаго въсхода** (Scara urcării dumnezeești) înc. **Іже къ книзѣ жикѡтнѣ...**

După f. 5^{v}, foi lipsă.

www.dacoromanica.ro

f. 6—9^{v}. <Introducerea la Leastviţă> (începutul lipseşte) înc. **Тажкжм пжчінж прѣкнти расматрѣж.**

După f. 9^{v}, foi lipsă.

f. 10—229^{v}. <Textul Leastviţei> (începutul lipseşte, probabil o foaie) înc. **И wгнем срѣдечным и пламенем.**

Cuvintele (treptele) în număr de 10.

f. 230—230^{v}. Albe, cu încercări de condei.

Titluri şi iniţiale cu roşu. Iniţiale ornate. Ornament în culori la f. 1. 26 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate (artistică). Scris în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

293.

Sec. XVI (început). Hîrtie. 268 f. 29 × 22 cm. Putred şi pătat cu apă.

Iaţimirski, nr. 138. (Muzeul de antichităţi). (Îl socoate din secolul XV şi scris în Moldova. În realitate, ortografia sîrbească şi scrisul arată Ţara Romînească şi sec. XVI).

<*Leastviţa lui Ioan Sinaitul-Scărariul*>

f. 1. Albă, cu încercări de condei şi desene.

f. 2^{v}. **К начело лѣствичнінѫ кніг** (La începutul cărţilor treptelor) Tabla de materii.

f. 2^{v}. Albă.

f. 3. <Introducere la Leastviţă> înc. **Іже равночисльнін намь...**

f. 3^{v}. Albă.

f. 4—7^{v}. **Житіе къ кратцѣ блаженнаго Іwанл игѫмена сѫтыіе горы Сінанскыіе глаголемаго Сѵоластика... съписанно бывше Данінломь инокwмь** (Viaţa pe scurt a fericitului Ioan, numit Sholasticul... egumen al sfîntului munte Sinai... scrisă de Daniil călugărul) înc. **Єжє кыи оубо ієст иже божьствнаго.**

f. 7^{v}—8^{v}. **Посланіе <Іwанна игѫмена Раиθѕ> къ Іwанноу достоблаженномоу игоуменоу Синанскыіе горѣ. . Сѵоластика, послѣдыже wт испісаніа имено данна Лѣствичника** (Epistola lui <Ioan egumenul de la Raithu>[1]) către Ioan vrednic de minune, egumenul de la muntele Sinai... Sholasticul, care mai tîrziu, după scrierea aceasta s-a numit Leastvinicul <Scărariul>) înc. **Ксе славномоу и равноаггелномоу...**

f. 9. **Прѣдьсловніе** (Predoslovie) înc. **Иже въ книзѣ животна.**

f. 9^{v}—159^{v}. **Словеса постничьска авкы Іwан и игоумена иже въ Сінансцѣ горѣ инокь wже посла авкѣ І анноу Раиθьскомоу** (Cuvintele pustniceşti ale avvei Ioan şi egumen al călugărilor de la Muntele Sinai, pe care le-a trimis avvei Ioan de la Raithu) înc. **Благомоу и прѣблаґомѕ.** <Textul „Scării" (leastviţa)>.

[1]) Şters, ilizibil

www.dacoromanica.ro

f. 159^{v}—160^{v}. ‹Lămurire despre diferiţii Ioan care au scris lucrări religioase› înc. Понєже въ книзѣ сєи нарицаємои Лѣствица многаци Іѡанна Хвалима и блажимаа слышимъ.. (Pentru că în această carte numită Leastviţa auzim lăudîndu-se şi fericindu-se pe mai mulţi Ioani...).

f. 161—161^{v}. Albe.

f. 162^{v}—268. Посланіє... и wтъкѣт (Epistolă... şi răspuns). Textul şters şi ilizibil la început).

Titlurile nu se pot citi, fiind şterse de apă.

Urmează 30 de epistole cu caracter ascetic.

f. 268^{v}. Albă.

Titluri şi iniţiale cu roşu şi albastru. Ornamente în mai multe culori la f. 2 şi 3. Filigrane: două chei cu o tiară, cap de zimbru, ancoră cu săgeată. Scris pe două coloane, 27 rînduri pe coloană. Semiuncială. Legătură modernă în pînză. S-au păstrat resturile legăturii vechi în piele, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi

294.

Sec. XVI. Hîrtie. 284 f. 20 × 14 cm.
Iaţimirski, nr. 139 (Muzeul de antichităţi).

‹*Ioan Scărariul (Sinaitul) Leastviţa*›

f. 1. Albă.

f. 1^{v}—6^{v}. Прѣподобнаго wтца нашєго Иларіѡна w wтвръжни мира иночьскаго ради житіа (Ale preacuviosului părintelui nostru Ilarion despre părăsirea lumii acesteia pentru viaţa călugărească) înc. Къси иже мира сего...

f. 6^{v}—9^{v}. Acelaşi cu acelaşi titlu. înc. Потъцимъ сѧ братіє...

f. 10—10^{v}. Сказаніє извѣстно єже о главизнаХъ книгы сеѭ (Spunere pentru ştiinţă despre capetele acestei cărţi).

f. 11—14^{v}. Посланіє wтца Іѡанна игоумена Раиѳоу къ Іѡанноу достоиночюдномѹ игоуменоу горы Сінаискыѧ (Epistola părintelui Ioan, egumenul de la Raithu, către Ioan cel vrednic de minune şi egumen al Muntelui Sinai) înc. Кыше естествѣномѹ и равно.

f. 15. ‹Închipuirea scării virtuţilor.›

f. 15^{v}—17. Лѣствица божъствнаго въсХѡда (Scara urcării dumnezeeşti) înc. Иже въ книзѣ животнѣи.

f. 17^{v}—19^{v}. Albe.

f. 20—27. Житіє въ кратцѣ wтца Іѡанна игоумена сѧтыѧ горы СінаискыХ нареченаго СХѡластика... wт Даніила инока смѣреннаго Раиѳскаго (Viaţa pe scurt a părintelui Ioan, egumenul sfîntului munte Sinai, numit

www.dacoromanica.ro

Sholasticul,... <scrisă> de Daniil smeritul călugăr de la Raithu) înc. **Єже оубо ктw при живыи.**

f. 27—263. **Слwво постничъско wтца Iwанна игоумена иж⟨є⟩ къ Синан горѣ миѵѣом** .. (Cuvîntul pustnicesc al părintelui Ioan, egumenul călugărilor din sfîntul munte Sinai...) înc. **Благаго и прѣблагаго...**

Urmează celelalte cuvinte (trepte) în număr total de 30.

f. 263—284^{v}. **Wтца Iwанна игоумена иже къ Сінаистѣ горѣ иноком, слово къ пастырю** (Al părintelui Ioan, egumenul călugărilor de la muntele Sinai, cuvînt către păstor) înc. **Къ долнен оубw книsѣ.**

Însemnări

f. 284^{v}: Să să știe că aciastă svăntă carte este svinte mănăstirii (Încep. sec. XVIII).

Titluri și miţiale cu roșu. Filigrane: cîine, floare stilizată, stemă. Scris de mai multe mîini (I. f. 1—6^{v}, II. f. 6^{v}—9^{v}, III. f. 10—283 și IV. f. 283—284^{v}). 20, 21 și 22 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară De la Muzeul de antichităţi.

295.

Sec. XVI—XVII. Hîrtie. 90 f. 17,5 × 11 cm. Lipseşte începutul.
Iaţimirski, nr. 140 (Muzeul de antichităţi). (Îl socoate scris în Moldova).

1. <*Ioan Scărariul* (*Sinaitul*) *Leastviţa*> f. 1—66^{v}

f. 1—66^{v}. Înc. **О wтвръжении мира тлъкованіе глава а̄**)Despre părăsirea lumii, tîlcuire, capul 1). Urmează cuvintele (treptele) lui Ioan Sinaitul, în număr de şase.

2. <*Scurte cuvinte, extrase din diferiţi autori bisericeşti*> f. 66^{v}—88^{v}
<Din Grigore Sinaitul, Theodor al Edessei, Vasile „cel Înţelept", „preaînţeleptul" Pselos, Dorothei, cele mai multe extrase fără numele autorului>.

3. f. 89—90. **О жити отца нашегw Iwанна игѹмена сѧтыѫ горы Синаискыѫ нареченаго Сѫоластика тлъкованіе** (Despre viaţa părintelui nostru Ioan, egumenul sfîntului munte de la Sinai, numit Sholasticul, tîlcuire) înc. **Кде рожденіе и град...**

Însemnări

f. 90^{v}. (În limba ungară): Mindennök örok emléking halgatok (tuturor ascultătorilor, veşnică amintire).

Titluri şi iniţiale cu roşu. 18 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legat în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris probabil în Transilvania. Slavă bisericească de redacţie medio-bulgară. De la Muzeul de antichităţi.

www.dacoromanica.ro

296.

Sec. XV. Hîrtie. 330 f 22 × 11 cm. Lipsesc începutul şi sfîrşitul Iaţimirski, nr. 141 (Muzeul de antichităţi).

1. f. 1. Пара титло: Фотіа патрїарха Константіна града wт иегоже къ Михаилоу князоу блъгарскомоу посланіа о сватыхъ седмих и вьселенскыхъ съборъ (*Paratitlu* ‹*subtitlu*›: *a lui Fotie, patriarh de Constantinopol, de la dînsul către Mihail cneazul bulgarilor* [1]), *scrisoare despre sfintele şapte soboare ecumenice*).

Acest titlu a fost şters cu roşu şi înlocuit de un altul, de acelaşi scriitor:

f. 1—116^{v}. Титло $\overline{\text{вї}}$, о Сватѣмь Дусѣ, Великаго Ѳанасіа (Titlul 12: Despre Sfîntul Duh, ale lui Atanasie cel Mare) înc. Єдга глаголѣть Господь къ Исаіи.

Urmează sub acelaşi titlu foarte multe scurte epistole ale aceluiaşi şi ale altor părinţi ai bisericii, despre Sf. Duh.

2. f. 116^{v}—118. Пара тітло: Фwтіа патрїарха на иже стараго Рима, іако wт Ѻца единого исходит Дхъ Сватии, а не и wт Сына (*Paratitlu* (*subtitlu*): *ale lui Fotie patriarhul împotriva Vechii Rome, că Sfîntul Duh purcede numai de la Tatăl, nu şi de la Fiul*) înc. Ящє простъ вбо Дхъ wт Ѻтца.

3. f. 118—148^{v}. Тітлw $\overline{\text{гї}}$. На Ѳполїнарїа Великаго Ѳанасіа, wт иже къ Македонїѳ Ѳполінарїанинѳ съвесѣдованіа Македоніе (*Titlul 13. Ale lui Atanasie cel Mare, împotriva lui Apolinarie din scrierea către Macedonie: convorbirea lui Macedonie cu Apolinarie*).

Urmează mai multe extrase din polemicile împotriva ereziei lui Apolinarie. înc. Не тъкмо погрѣшаете глаголіо.

4. f. 148^{v}—193^{v}. Тітлw $\overline{\text{ід}}$, на Несторіани иже въ сватинх wтца нашего Кирїла, wт тлъкwванїа сватаго въwображенїа (*Titlul 14, împotriva Nestorienilor, ale celui între sfinţi, părintele nostru Chiril, din tîlcuirea sfintei întrupări*) înc. Иже Христа въ два раздѣлоующе.

Urmează mai multe fragmente teologice din acelaşi scriitor.

5. f. 193^{v}—237. Тітлw $\overline{\text{іѳ}}$. Великаго Ѳанасіа, на глаголющыихъ единоиество сложени быти Христа... (*Titlul 15. Ale lui Atanasie cel Mare împotriva celor ce spun că Hristos a avut o singură hipostază*) înc. Что въздѣющеное начинаніе.

6. f. 238—240^{v}. Титло $\overline{\text{кї}}$, на нетлѣнномнителѣ иѭже wт Ісліана Ликарнасенскаго и Гаїани Ѧлеѯандрінскаго, wт тлъкованіи Леонтіа Византінскаго (*Titlul 16. Împotriva celor ce susţin incoruptibilitatea, Iulian de Halicarnas şi Gaian de Alexandria din tîlcuirea lui Leontie Bizantinul*) înc. Иже wт Ісліана и Гаіана нетлѣнномнителе.

[1]) Mihail-Boris, 853—888.

www.dacoromanica.ro

7. f. 240—245. Тутло ѕі. На Богwстрастникы... сѫтаго Кирилла, wт ѥюже къ Ѵлеѯандрѣном бесѣды (*Titlul 17. Împotriva „celor ce suferă pentru Dumnezeu"... cuvîntările lui Chiril către alexandrini*) înc. Роди нам Дак⟨нд⟩а Ємманоуила.

8. f. 245—267^{v}. Тітло і҃н, на единоколникы Сергіа, Ирра, Павла бикшьм патріарха Кwнстантіна града и инымх... сѫтаго Маѯіма (*Titlul 18. Împotriva monoteliților Serghie, Pirrus, Pavel fost patriarh de Constantinopol și alții... ale sfîntului Maxim...*) înc. Коли ѥст ѥствнаа сила.

9. f. 267^{v}—271. Тітлw і҃ѳ, на иконоборце... wт дѣтелнихх седмаго събора... (*Titlul 19. Împotriva iconoclaștilor... din hotărîrile soborului al șaptelea...*) înc. Начело wбразное ѥст начелw.

10. f. 271—280. Тітлw к҃, на армѣни (*Titlul 20. Împotriva armenilor*) înc. Но четрьтwмь иже къ Халкидонѣ.

11. f. 280—322^{v}. Тітлw кѧ. На глаголемые Паѵлікіані wт нхже Фwтіа блаженѣшаго патріарха Кwнстантіна града (*Titlul 21. Împotriva celor numiți Paulicieni, din ale lui Fotie, preafericitul patriarh de Constantinopol*) înc. Самосата град ѥст Сирискын.

12. f. 322^{v}—330^{v}. Тітло кв҃. На Масаліани (*Titlul 22. Împotriva Masalienilor*) înc. Къ лѣтѣх Оѵалентініановѣх.

Sfîrșitul lipsește.

Însemnări

f. 1 (cu roșu): Ѯвѣзаже сію книгѫ недwстоѧнный діакwнь Іакwвъ иже и написа два тетрад въ начелѣ (A legat această carte cel nevrednic de a fi numit diacon, Iacob, care a și scris două caete, cele de la început). (Sec. XV).

La f. 237^{v} s-a șters un titlu scris cu cerneală roșie, pe margină scrie scriitorul manuscrisului: „Сіа црьквленаа слова чрінилом лежеть въ грьскомь и прѣписѧен, црьна да полагаѥт сіа, понеже мимо тече нас" (Aceste cuvinte cu cerneală roșie se află în greceşte și le-am transcris, dar s-au șters cu negru, pentru că noi am sărit din text). Această însemnare arată că avem de-a face cu manuscrisul traducătorului din greceşte.

Titluri și inițiale cu roșu. Scris de două mîni (I. f. 1—16^{v} și II. f. 17—330^{v}). 21 și 25 rînduri pe pagină. Semiuncială (cu influențe de cursivă la mîna a doua). Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente stilizate (deteriorată). Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacție sîrbească. De la Muzeul de antichități.

297.

Sec. XVI (prima jumătate). Hîrtie. 162 f. 27,5 × 18 cm. Lipsesc începutul și sfîrșitul. Iațimirski, nr. 142 (Muzeul de antichități). (Îl datează din sec. XV și-l socoate scris la muntele Athos).

1. f. 1—7^{v}. ⟨*Viața sfîntului Nicolae*⟩, începutul lipsește. înc.: Пастырѣ его же кам помаза Дхѣ Сѫтын.

www.dacoromanica.ro

2. f. 7^{v}—14^{v}. Повѣст о погребени сѫтаго Никола (*Povestire despre îngroparea sfîntului Nicolae*) înc. Благословень еси Господин Ісусе Христе.

3. f. 15—21^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Павла Θіванскаго (*Viaţa şi petrecerea preacuviosului părintelui nostru Pavel Tebanul*) înc. Повѣдашѧ нам оучинници.

4. f. 21^{v}—36^{v}. Житіе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Iwанна иже Христа ради Нищаго (*Viaţa şi petrecerea preacuviosului părintelui nostru Ioan cel Sărac pentru Hristos*) înc. Twнителна нѣкаа кѣнь.

5. f. 37—100. Житіе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Ѳндоніе Великаго сѫписано блаженым Ѳѳанасіе арХіепископом Ѧлеѯандрыскымь (*Viaţa şi petrecerea părintelui nostru Antonie cel Mare, scrisă de fericitul Atanasie, arhiepiscop al Alexandriei*) înc. Доброѫ ревность въздвигнѫ...

6. f. 100—162^{v}. Житіе и жителство иже къ сѫтыѭ wтца нашего Исповѣдника Ѳѳанасіа Великаго арХіепископа Ѧлеѯандрьскаго (*Viaţa şi petrecerea celui între sfinţi, părintele nostru Atanasie cel Mare Mărturisitorul, arhiepiscop de Alexandria*) înc. Инїи оубw инаа блаженыѭ мѫжь.

Sfîrşitul lipseşte.

Titluri iniţiale cu rosu. 28 rînduri pe pagină. Semuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente geometrice. Scris probabil în Moldova. Slavă bisericească de redacţie mediobulgară. De la Muzeul de antichităţi.

298.

Sec. XVI (prima jumătate) Hîrtie. 191 f. 29 × 21,5 cm. Începutul lipseşte; f 119 ruptă pe jumătate.

Iaţimirski, nr. 143 (Muzeul de antichităţi).

1. f. 1. <*Cîteva rînduri dintr-o predică*>. Sfîrşitul lipseşte. înc. : Чловѣкѣ сьмрти прѣдаде.

2. f. 1—6^{v}. Слово сѫтаго Ефрема о любві и w сѵетніамъ жити (*Cuvîntul sfîntului Efrem despre dragoste şi despre deşertăciunea vieţii*) înc. Възлюбені wставиwше сѵетна.

3. f. 6^{v}—13. Въ недѣлѣ мѧсопѹс(т)на. О второмь пришествіи Господне (*În dumineca lăsatului de carne : Despre a doua venire a Domnului*) înc. Иж и пакы къ искончаніе.

4. f. 13—15^{v}. Слово Iwана Златоѹстаго w любви (*Cuvîntul lui Ioan Gură de Aur despre dragoste*) înc. Възлюблені ничтоже чеснѣе.

5. f. 15^{v}—24. Слово wт сѫтыѭ книг и о небесныѭ силаѭ и како създань быст чловѣкъ (*Cuvînt din cărţi sfinte şi despre puterile cereşti şi cum a fost făcut omul*) înc. Понеже таина сиа.

6. f. 24—27^{v}. Пророчьство Исаиино сына Амосова с рыданіемь и плачем w послѣдниѭ лѣтѣхъ (*Prorocirea lui Isaia, fiul lui Amos, cu tînguire şi plîns despre anii de la sfîrşit*) înc. Тако глаголет Господь. Слышите.

www.dacoromanica.ro

7. f. 27—29. Слово Іwана Златоустаго о покані дшіи и w оу рьжані тѣлѧ (*Cuvîntul lui Ioan Gură de Aur despre pocăinţa sufletului şi despre înfrînarea trupului*) înc. Помыслите братіе како срета[1]) ..

8. f. 29—36^{v}. Тогождє Іwана. Слово w трѣпѣні и w благохѫлені, ꙗко да не ѕѣло плачемѫ сѧ за ѕмершиⷯ (*Ale aceluiaşi Ioan : Cuvînt despre răbdare şi despre lauda celor bune, că nu trebue să plîngem foarte pe cei morţi*) înc. Прінесн дънь сьн прѣжде.

9. f. 36^{v}—41. Слово Іwана архіепископа Константина града (*Cuvîntul lui Ioan, arhiepiscop de Constantinopol*). Acest cuvînt al lui Ioan Gură de Aur nu are titlu, înc. Трѣквніци имѫт многоразличны цвѣты.

10. f. 41—43^{v}. *Acelaşi* <fără titlu> înc. Нінѣ слышасте пѣснописца.

11. f. 43^{v}—47^{v}. *Acelaşi* : Чтеніе на цвѣтнѫ недѣлѣ (*La duminica Floriilor*) înc. О чюдесна чюдеса Господнѣ.

12. f. 47^{v}—60. Жітіе и жизнь прѣподобнаго wтца нашего Ѳнофрна пѫстнаго, написано wт Пафнѫтіа мниⷯ и наⷯориста (*Viaţa şi petrecerea preacuviosului părintelui nostru Onufrie pustnicul, scrisă de Pafnutie, călugăr şi anahoret*) înc. Къ едни wт дънен потъщанїє сътвориⷯомь.

13. f. 60^{v}—63^{v}. ...Іwана Златоустаго, слово на рождество Христово (*Al lui Ioan Gură de Aur : Cuvînt la naşterea lui Hristos*) înc. Что сѣ знаменіе и прѣпѫканіа .

14. f. 63^{v}—65. Іwана Златоустаго. Слово на Богоꙗвленіе (*A lui Ioan Gură de Aur : Cuvînt la Bobotează*) înc. Источнікь евангелисцкыⷯ (sic) ѫчені...

15. f. 65—67^{v}. *Acelaşi* : Слово w Ирод҃ѣ и о избиеныⷯ младенцеⷯ (*Cuvînt despre Irod şi despre pruncii ucişi*) înc. Хотѣл биⷯ присно дѫховна словеса проповѣдати.

16. f. 68—71. *Acelaşi*. Слово.. w ї-тиⷯ дѣвь (*Cuvînt despre cele 10 fecioare*) înc. Ѭгда кончинѫ житиа сего.

17. f. 71—74. Къ четвертек $\overline{\text{s}}$ недѣлѣ по вьзыскані прѣмѫдрости, w вьпрошені сѫтаго Васілиа и Глігорна (*Joi, în a 6-a săptămînă, după dobîndirea înţelepciunii, despre întrebările sfîntului Vasile şi ale lui Gligorie*) înc. Ѿткрьвеніе сѫтѣмь апостоломь.

18. f. 74—76^{v}. Слово на вьскрѣсеніе Лазарево (*Cuvînt la învierea lui Lazăr*) înc. Прндѣте вьзлюбені страсто трьпци.

19. f. 76^{v}—79. Слово блаженаго Ефрема w посфорѣ рекше о комкані (*Cuvîntul fericitului Efrem despre cumineătură*) înc. Гаголѣⷯѫ о братѣ етерѣ ꙗко...

20. f. 79—80^{v}. Наказаніе w томь еже имѫщом даст сѧ (*Învăţătură despre : celui ce are, i se dă*). înc. Пишет бо имѫщомѫ даст сѧ.

21. f. 81—104^{v}. Блаженаго Ѳанасна архіепископа Ілексѫдрьскаго, къ Ѝндіwⷯѫ кнѧцѫ о многыⷯ и нѫжныⷯ вьзыскані иже къ сѫщеныⷯ писані недокѣ-

[1]) pentru стаⷯ.

www.dacoromanica.ro

домо и длъжныХ всѣм Христіаном вѣдом бы⟨ти⟩ (*Ale fericitului Athanasie, arhiepiscopul Alexandriei către Antioh cneazul despre multele lucruri de folos ce se pot găsi în sfintele scripturi şi necunoscute şi pe care orice creştin e dator să le ştie*) înc. Прьвѣе ѕбо вѣрwвавше и крьстивше сѧ.

22. f. 104^{v}—107^{v}. Wт жітіа сватаго Ѝндреа. Повѣст w нѣкоемь сребролюбци (*Din viaţa sfîntului Andrei; poveste despre un oarecare iubitor de arginţi*) înc. Єдинож Ходѧщѹ блаженомѹ по стьгнаХ...

23. f. 107^{v}—110. Повѣст w милостині (*Poveste despre milostenie*) înc. Ходѧщѹмѹ ѕбо по стьгнаХ...

24. f. 110—111^{v}. Ѡ прізвитерѣ иже въ блѧд вьпадши (*Despre preotul care a căzut în păcat*) înc. Повѣда намь нѣкы wт wтець...

25. f. 111^{v}—113^{v}. Завѣт сватыХ мѵченик $\overline{м}$ иже въ Севасти скончавше сѧ (*Testamentul sfinţilor şi slăviţilor 40 de mucenici, care s-au săvîrşit în Sevastia*) înc. Мелетіе и Ѝетие и ЄутиХие...

26. f. 113^{v}—117^{v}. Пантwлеа дїакона великыѧ цркве, повест чюдесмь великаго и вес славнаго МиХаила арХістратига (*A lui Pantoleu diacon al marii biserici: Povestirea minunilor marelui şi atotslăvitului arhistrateg Mihail*) înc. Келици и мносѣи и различні...

27. 118—132. Избраніе мало wт житиа сватаго wтца нашего Ѝндреа жродшаго Христа ради, имѧще въпросы сватаго Ѭпифаніа съ wтвѣтми сватаго Ѝндреа, полезно зѣлw (*Mică alegere din viaţa sfîntului părintelui nostru Andrei cel nebun după Hristos, cuprinzînd întrebările sfîntului Epifanie cu răspunsurile sfîntului Andrei*) înc. Быст въ крѣмена благочестиваго царѣ Лъва...

28. f. 132^{v}—141. Wт посланыХ сватаго Васіліа (*Din epistolele sfîntului Vasile*) înc. И паки инде отцемь...

29. f. 141^{v}—148^{v}. Иже въ сватыХ wтца нашего великаго Макарія, слово како подобаеть быти иноѣ (*Al celui între sfinţi, părintele nostru Macarie cel Mare: Cuvînt, cum se cuvine să fie călugărul*) înc. Помышлѣж оубо чѧда.

30. 148^{v}—156. Слово w покаанї и w въздвижені къ Богѹ бывшаго иконома именемь Ѳеwѳила (*Cuvînt de pocăinţă şi de ridicare către Dumnezeu al fostului iconom anume Theofil*) înc. Быст по крѣмені wномь прѣжде.

31. f. 156—159. Слово нѣкоего старца къ сыноу своемѹ дѹХовномѹ (*Cuvînt al unui oarecare stareţ către fiul său duhovnicesc*) înc. Сынѹ и чѧдо мое пріклонї ѹХо твое.

32. f. 159—166^{v}. Слово Іwана Златаустаго, w котором пришествї (*Cuvîntul lui Ioan Gură de Aur, despre a doua venire*) înc. Но възношенї Господніе...

33. f. 167—175. Слоужба сватаго причащенїа (*Slujba sfintei împărtăşanii*) înc. Безаконїа моа прѣзри Господи.

www.dacoromanica.ro

f. 175^{v}. Albă, cu încercări de condei.

34. f. 176—188. Иже въ сватыХ wтца нашего Іwанна Златоустаго арХіепископа Константинѣ града, слово о пѧтдесѧтѣм Ѱалмѣ (*Al celui între sfinți, părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt despre Psalmul al cincizecilea*) înc. Останкы вчерашнѧѫ трапезы wтдати.

35. f. 188^{v}—191. Wт старечьскаго слова прѣподобнаго wтца нашего Макарiа (*Din cuvîntul de stareție al preacuviosului părintelui nostru Macarie*) înc. Сватаго Макарiа Алеѯандрѣнина...

f. 191^{v}. Albă, cu însemnări.

Însemnări

f. 35. Пишет жѳпан Драгомiръ столник до тебе ж⟨ѳпане⟩ Баде вистиар и такози да въздрастѳет вар .. (Scris jupan Dragomir stolnic către tine, j⟨upane⟩ Badea vistier și astfel să fii sănătos...). (Sec. XVII).

f. 43. Язъ граматик Манѣ исписаХ и рекоХъ въ мон срдце (Eu Manea gramatic, am scris și am spus în inima mea).

f. 190^{v}. Христе, помози ми, грѣшнаго Харитонѳ кажца се (Hristoase, ajută pe păcătosul Hariton, care se căiește). (Sec. XVII).

f. 191^{v}. Пан Трънокски wрнсѳетъ во тебе пане Мирее цю ми сѫт к҃а воинiци поскоро подъ... место... въ Никополи по wрнзма господства ни (Pan Tarnovschi poruncește către tine, pane Mirea, că îmi sînt ⟨de nevoie⟩ 21 de oșteni, în grabă...[1]) locul...[1]) la Nicopol, după porunca domnului nostru). (Sfîrșitul sec. XVI sau începutul sec. XVII).

Вѣчнаа памѧт кто снѯзи книгъ печалѳва, азъ много грѣшни бѣѯь, нъ много ѳдиниХъ чѳдесеХъ сватимь wцемъ и мѯжемѣ ѯко мало пострадаХъм на семъ вѣцѣ и много добро постигоХѫ въ царьствн небесни. Да wтци и брати и ми попечѣмъ сѧ о дѳшъ нашиХъ...[1]) ви он насъ Господъ Богъ избавитъ wтъ огнѣ негасимаго.

(Veșnică pomenire celui ce s-a îngrijit de această carte. Eu, mult păcătos fiind, dar mult m-am minunat de minunile sfinților părinți și bărbați, căci puțin au suferit în acest veac și mult bine au dobîndit în împărăția cerurilor. Părinților și fraților și alții care vă îngrijiți de sufletele noastre...[1]) ca Domnul Dumnezeu să ne izbăvească de focul cel nestins).

Titluri și inițiale cu roșu. Filigrane: trei cireșe, inimă cu săgeată. Scris de mai multe mîini (I. f. 1—166^{v}, II. f. 167—175 și III. f. 176—191). 21, 23, 24 și 28 de rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele și lemn, cu ornamente geometrice. Scris în Țara Românească. Slavă bisericească de redacție medio-bulgară De la Muzeul de antichități.

[1]) Șters, pătat.

www.dacoromanica.ro

299.

Sec. XVI inceput. 226 f. 29 × 21 cm.
Iaţimirski, nr. 144 (Muzeul de ˛antichităţi).

Pe foaia liminară, însemnarea scriitorului (v. mai jos).

1. f. 1—32^{v}. Сѫтаго Ѳпифаніа арχіепископа Кипрьскаго. Ѡ погребени Господа нашего Іс҃са Христа... (*A sfîntului Epifanie, arhiepiscop de Cipru : Despre îngroparea Domnului nostru Iisus Hristos...*) înc. Что сѣ днѣс без мльвиѥ.

2. f. 32^{v}—35. Іѡанна Златоꙋстаго. Слово на прѣславноѥ въскресенніѥ Господа нашего Іс҃са Христа (*Al lui Ioan Gură de Aur : Cuvînt la preaslăvita înviere a Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Благо врѣме и всѣ добро гласно.

3. f. 35^{v}—41. *Acelaşi, acelaşi titlu.* înc. Бѣставь въ трети днь.

4. f. 41—42^{v}. *Acelaşi :* Слово на въскресениѥ Христово (*Cuvînt la învierea lui Hristos*) înc. Днѣс възлюблѥнїи тьмнаꙗ...

5. f. 42^{v}—44^{v}. *Acelaşi :* Слово на сѫтоѥ въскресенніѥ Христово (*Cuvînt la sfînta înviere a lui Hristos*) înc. Зѣло ми нинїа оꙋмь...

6. f. 44^{v}—49^{v}. Acelaşi : На въскресениѥ Христово... (*La învierea lui Hristos*) înc. Въ тъ днь и сѣ два.

7. f. 49^{v}—54. Іѡанна прѣзвитера, слово wт сказанна Ѥvаггѣльска. (*Al lui Ioan prezviter : Cuvînt din învăţăturile Evangheliei*) înc. О ти достаже пакы.

8. f. 54—60. *Acelaşi, acelaşi titlu.* înc. Понѣже рече оꙋбѡ.

9. f. 60—75. Сѫтаго Ѳѳанасиа арχіепископа Ѧлеѯандрьскаго, сказаниѥ w празницѣ Пасχы (*Ale sfîntului Athanasie, arhiepiscopul Alexandriei : Învăţătură despre sărbătoarea Paştilor*) înc. Вѣчера братіѥ w нароцѣ.

10. f. 75—82. Сѫтаго wтца нашего Григориа Ниськаго, Слово w тридневнѣмь въскресени Господни (*Al sfîntului părintelui nostru Grigore Nissis : Cuvînt despre învierea de a treia zi a Domnului*) înc. Похвальнь цръковныи.

11. f. 82^{v}—83^{v}. Іѡанна... Златоꙋстаго. Слово оꙋчителѣ (*Al lui Ioan... Gură de Aur : Cuvînt de învăţătură*) înc. Ящѥ кто благочьстивь.

12. f. 83^{v}—90^{v}. *Acelaşi.* Слово невѣрьствиа ради Ѳѡмы апостола (*Cuvînt despre necredinţa apostolului Toma*) înc. Сѣ бо приспѣχь вам...

13. f. 90^{v}—97^{v}. Въ тоꙋжде недѣлю новоꙋю, слово wт сказанна Ѥvаггѣлскаго (*La duminica nouă : Cuvînt din învăţătura Evangheliei*) înc. Ѳѡма же ѥдин wт обою на есете.

14. f. 97^{v}—103^{v}. Іѡанна арχіепископа Кѡньстантина града. Слово w разлаблѥнѣмь (*Al lui Ioan arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt despre slăbănog*) înc. Ꙗкоже свѣтоноснаа.

15. f. 103^{v}—118. Чтеніа на выскресениѥ Господне, дѣяниѥ сѫтыѥ Троицѣ сътворено Кариномъ Иликѡшемь (*Citire la învierea Domnului : Lu-*

www.dacoromanica.ro

crarea sfintei Treimi, alcătuită de Carinus Ilibeos) înc. Къ имъ свѧтыѥ Троицѣ.

16. f. 118—120. Ѥсевиа архіепископа града Ѧлеѯандриѥ. Слово о свѧтѣи недели (*Al lui Eusebie, arhiepiscopul cetății Alexandria : Cuvînt despre sfînta duminică*) înc. Но оутрьни въ свѧтоую...

17. f. 120—124. *Același.* Ѡ сѣшьствии Іѡанна Предетече въ адъ (*Despre coborîrea lui Ioan Înaintemergătorul în iad*) înc. Възлюблѥнїи, добро ѥст.

18. f. 124—126^{v}. Іѡанна... Златооустаго. Слово ѥгда вѣзыде Ісъсь въ цркоы (*Al lui Ioan Gură de Aur : Cuvînt cînd a intrat Iisus în biserică*) înc. Ндѣже владика ꙗко источникь...

19. f. 126^{v}—131^{v}. *Același, cu același titlu.* înc. Шн пькь ꙗблько ж:.

20. f. 131^{v}—146^{v}. *Același...* Слово ѥгда нецѣли Христос слѣпца (*Cuvînt, cînd a vindecat Hristos pe orb*) înc. Много и различна соуть.

21. f. 146^{v}—151. *Același.* Слово на свѧтоѥ Възнесеніѥ... Ісъса Христа (*Cuvînt la sfînta Înălțare... a lui Iisus Hristos*) înc. Свѣтьль праздникь Христово.

22. f. 151^{v}—156. *Același, același titlu.* (Cuvîntul 2). înc. Благословень Богъ благоврѣмѥ...

23. f. 156—160. Єпифанна архіепископа Кипрьскаго. Слово на възнесенніѥ... Ісъса Христа (*Al lui Epifanie, arhiepiscopul de Cypru : Cuvînt la înălțarea lui Iisus Hristos*) înc. Благословень Богъ красота...

24. f. 160^{v}—163^{v}. Диадоѯа епископа Фотикіискаго. Слово на възнесенніѥ... Ісъса Христа (*Al lui Diadoh, episcop de Fotichia : Cuvînt la înălțarea... lui Iisus Hristos*) înc. Приведими нынї ꙗ.

25. f. 164—167^{v}. Слово на възнесенніѥ... Ісъса Христа (*Cuvînt la înălțarea lui Iisus Hristos*) înc. Веселитѣ сѥ небеса.

26. f. 167^{v}—174^{v}. Іѡанна Златооустаго... Слово на свѧтоую Петидесетницоу (*Ioan Gură de Aur... Cuvînt la sfintele Rusalii*) înc. Всакыи оубѡ дьнь.

27. f. 174^{v}—180. *Același.* Слово wт сказанна Єѵаггель (*Cuvînt din învățătura Evangheliei*) înc. Къ послѣдніи дьнь.

28. f. 180—187. *Același.* Слово w свѧтымь Дѣсѣ на ѝ-тыи дьнь (*Cuvînt despre Sfîntul Duh la ziua Rusaliilor*) înc. Небо намь дьньс быст землꙗ.

29. f. 187—192. *Același.* Слово въ Петидесетницѫ (*Cuvînt la Rusalii*) înc. Дѣховнѣ и благодати с небесѥ...

30. f. 192—198. На сѣшьствиѥ свѧтаго Дѣха слово (*Cuvînt la coborîrea Sfîntului Duh*) înc. Ꙗкы намь w дроузи радость.

31. f. 198—200^{v}. Василиа епископа Исаврінскаго града Селевкиѥ. Слово w тамьждѥ (*Al lui Vasile, episcop din cetatea Seleucia în Isauria : Cuvînt despre același lucru*) înc. Чѣста оубѡ намь.

www.dacoromanica.ro

32. f. 200—202. Прокла архіепископа Цариграда, слово на Петидесетныи дьнь (*Al lui Proclu, arhiepiscop de Ţarigrad : Cuvînt la ziua Rusaliilor*) înc. Дьньс братіе наиде.

33. f. 202—220. О Сватѣмь Дусѣ слово... (*Cuvînt despre Sfîntul Duh...*) înc. Дховно и истинно.

34. f. 220—227^{v}. Іоанна Златоустаго... похвала късѣмь сватымь (*A lui Ioan Gură de Aur... Lauda tuturor sfinţilor*) înc. Понєже Петидесетницоѫ.

f. 228. Lista cuvîntărilor aşezate pe sărbători.

f. 228^{v}. Albă, cu încercări de condei.

Însemnări

f. liminară. Сіа книга зовеми Пантелеимонъ, глаголіеми Храмъ Оуспеніе пр' сватіе Богородіце наше владичице и приснодѣви Маріе Храмъ Бистрыца манастирь глаголіемь (Această carte numită Panteleimon, a numitului lăcaş al Adormirii preasfintei Născătoare de Dumnezeu, stăpîna noastră şi pururea fecioară Maria, hramul mănăstirii numite Bistriţa). (Sec. XVI—XVII).

f. 227^{v}. Însemnarea scriitorului manuscrisului : Слава съкрьшителю Богоу о всемь. Помените же и троудившаго се Накова <мон>аѫ (Slavă lui Dumnezeu săvîrşitorului întru toate. Pomeniţi şi pe cel ce s-a trudit, Iacov <mon>ahul).

Titluri şi iniţiale cu roşu şi albastru. Iniţiale ornate. Ornament în culori la f. 1. Filigran : cruce în cerc. 25 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi.

300.

Sec. XVI. Hîrtie. 320 f. 27,5 × 20,5 cm.

Iaţimirski, nr. 145 (Muzeul de antichităţi) (Îl datează din sec. XV, dar scrisul este mai nou).

1. f. 1—5. ...Іоанна . .Златоустаго, бесѣда о молитвѣ и w мытари и фарисеи (*Al lui Ioan Gură de Aur : Cuvînt despre rugăciune şi despre vameş şi fariseu*) înc. Никогдаже оуныкаимь възлюблієнін.

2. f. 5—9. *Acelaşi, acelaşi titlu.* înc. Иже из алече цѣтникы...

3. f. 9^{v}—15^{v}. ...Архіепископа Кесаріе Каппадокінскые Василіа Великаго, бесѣда о смѣренмоудріи (*Al lui Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cesareei Capadociei : Cuvînt despre înţelepciunea smerită*) înc. Длъжнь бѣ чловѣкь.

4. f. 15^{v}—21. Калиста патріарха Кнстантіна града, бесѣда въ неделю иже о мытари и фарисеи (*Al lui Calist, patriarh de Constantinopol : Cuvînt în Dumineca vameşului şi fariseului*) înc. Иже w мытари и фарисеи...

5. f. 21—24^{v}. ...Іоанна ...Златоустаго, слово w мытари и фарисеи... (*...al lui Ioan... Gură de Aur : Cuvînt despre vameş şi fariseu*) înc. Чловѣка два възыдоста въ цркы.

www.dacoromanica.ro

6. f. 24^{v}—29^{v}. Іωанна арХіепископа Кѡнстантіна града Златоꙋстаго: Слово ѡ блоꙋднѣмь сынѣ (*Al lui Ioan Gură de Aur arhiepiscop de Constantinopol: Cuvînt despre fiul risipitor*) înc. Прісно оубо чловѣколюбіе.

7. f. 29^{v}—38. *Acelaşi.* Ꙋ блоꙋ нѣмъ и др вѣдѣти добро и зло и о разбоинницѣ (*Despre fiul risipitor şi despre copacul cunoaşterii binelui şi al răului şi despre tîlhar*) înc. Прѣжде намъ братіе. .

8. f. 38—46^{v}. Каліста арХіепископа Кѡнстантіна града, бесѣда о блоꙋднѣмь сынѣ (*Al lui Calist, arhiepiscop de Constantinopol. Cuvînt despre fiul risipitor*) înc. Благъ оубо Богъ къ въсѣмъ ест. .

9. f. 46^{v}—50. ...Іѡ⟨анна⟩ Златоꙋстаго, въ еже ѡт Лоꙋкы Єѵаггеліе о драХмѣ и въ еже чловѣкъ нѣкыи имаше два сына (*Io⟨an⟩ Gură de Aur: La Evanghelia de la Luca, despre drahmă şi la: „un om oarecare avea doi fii”*) înc. Иакы нѣдра Христово.

10. f. 50—59^{v}. *Acelaşi.* Слово ѡ ꙋсѡпшиХъ и богатыХъ и ниціиХъ (*Cuvînt despre cei adormiţi şi bogaţi şi săraci*) înc. Принеси дѣньс паче прѣвыиХ.

11. f. 59^{v}—76. ... Ѩндреа арХіепископа Крітскаго...о чловѣчьстѣм житіи и ѡ оꙋмьршиХъ (*A lui Andrei, arhiepiscop de Creta: Despre viaţa omenească şi despre cei morţi*) înc. Ничтоже ꙗко въ истиⷩ.

12. f 76—88^{v}. Іωанна мниХа Дамаскина, ѡ иже въ вѣрѣ ꙋсъпшиХ (*A lui Ioan Damaschin călugăr: Despre cei adormiţi întru credinţă*) înc. Иже ѡт сънѣде и чъстнаа.

13. f. 88^{v}—98^{v}. ...Ефрема Сѵріна. Слово о трѣпѣни о ѡ скончани вѣка и ѡ вторѣмь Господни пришъствіи не прѣемнѣмиже праведныХ царствіи и бесконъчнои грѣшныиХ моꙋцѣ, винаже исповѣданіⷩ и ѡ БожествныХ писани, поꙋченіи покѧл ніе, кые соꙋтъ къзни вражіе и о безмльвіа полѕи. (...*al lui Efrem Siriul: Cuvînt despre răbdare şi despre sfîrşitul lumii şi despre a doua venire a Domnului, împărăţia cea fără de schimbare a celor drepţi şi chinurile cele fără de sfîrşit ale păcătoşilor, mărturisirea vinei şi despre porunca învăţăturii dumnezeeştilor scripturi, care sînt chipurile vrăjii şi despre folosul sihăstriei*) înc. Скѣтло житіе праведныХ...

14. f. 98^{v}—108. ...Іѡ̃ ...Златоꙋстааго. Слово ѡ апостолском реченіи: ꙗко въсн прѣдставнемь соꙋдищⷩ Христовоꙋ, да прінмет къждо ꙗже съ тѣлѡм съдѣа... и ѡ соꙋдѣ (...*Ale lui Io⟨an⟩... Gură de Aur. Cuvînt despre spusa Apostolului, cum toţi ne vom înfăţişa la judecata lui Hristos, ca să primească fiecare după cîte a făptuit cu trupul,... şi despre judecată*) înc. Непщеваахъ велика нѣкаа.

15. f. 108—118. Acelaşi: Бесѣди о трѣпѣни и оꙋмилени и желаніи боꙋдⷳщиХ благъ и о вторѣмъ пришъствіи Господа нашего Іс҃а Христа (*Cuvîntări despre răbdare şi umilinţă şi despre năzuinţa către bunurile viitoare şi despre a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos*) înc. Молю васъ братіе, нетъчію ѡт настоещиХъ...

www.dacoromanica.ro

16. f. 118—126^{v}. Acelaşi Къ еже: егдаже пріидетъ сынъ чьлокѣчьскыи къ славѣ отца своего (*Despre: când va veni fiul întru slava Tatălui său...*) înc. Прѣсѣченіа сее сладости.

17. f. 126^{v}—139^{v}. Acelaşi: Къ еже: о лѣтѡхже и крѣменех, братіе, не трѣбѣ естъ писати се камъ, сами бѡ извѣстокѣсте. Ѡт еже къ Солѹніанѡм посланіа (*Fraţilor, nu trebuie să vă scriu despre ani şi vremi, căci singuri aţi dat de ştire. Din epistola către Salonicieni*) înc. Ничтоже тако много испытателно.

18. f. 137—146^{v}. Василіа архіепископа Кесаріе Кападокіискые. Слово ѡ еже къниман себѣ (*...al lui Vasilie, arhiepiscopul Chesareei Capadociei: Cuvînt despre: ia seama la tine însuţi*) înc. Слово потрѣбоу дасть намь.

19. f. 146^{v}—155. *Acelaşi*: Бесѣда ѡ благодареніи (*Cuvînt despre recunoştinţă*) înc. Слышастели глаголы апостола.

20. f. 155—165. Грігоріа Нусскаго. Къ начелѡ сѫтыхъ постъ (*...A lui Grigore Nissis: La începutul sfîntului post*) înc. Съчетанно животно чьловѣкъ.

21. f. 165—173. ...Іѡанна ...Златоустаго. Бесѣда о пророцѣ Іѡнѣ и Данінлѣ и трієхъ отрокѡхъ и ѡ покаани: речена же быст къ въходѣ сѫтыхъ постъ (*...a lui Ioan... Gură de Aur: Cuvîntare despre prorocul Iona şi despre Daniil şi cei trei copii şi despre pocăinţă; a fost rostită la începutul sfîntului post*) înc. Сѫтло днес наше трьжьство.

22. f. 173—182^{v}. Василіа Великаго. Слѡво о постѣ. (*A lui Vasilie cel Mare: Cuvîntare despre post*) înc. Къстроубите реч на новь мѣсѧць.

23. f. 182^{v}—196. Ѳнастасіа мніха Сінаискые горы. Бесѣда реченаа о шестомъ Ѱалмѣ въ въходѣ сѫтыихъ постъ(*A lui Anastasie călugăr de la muntele Sinai: Cuvîntare rostită despre psalmul al şaselea, la începutul sfîntului post*) înc. Подобающее постомъ начело чистаго...

24. f. 196—202^{v}. Василіа Великаго. Слово о постѣ (*Al lui Vasile cel Mare: Cuvînt despre post*) înc. Молите реч сѫщенникѡмь.

25. f. 202^{v}—204^{v}. *Acelaşi*: О постничьствѣ и како подобает ѹкрашенѣ быти иноѣ (*Despre pustnicie şi cum trebuie să fie împodobit călugărul*) înc. Достоить иноѣ прѫде късѣх.

26. f. 204^{v}—208. Прѣподобнаго ѡтца нашего Дороѳеа. Слово ѡ постѣ (*Al preacuviosului părintelui nostru Dorotei: Cuvînt despre post*) înc. Къ законѣ повелѣ Богь.

27. f. 208—212^{v}. Ефрема Сѵрина. Слово ѡ отцехъ сконачакшінх се... (*Efrem Siriul: Cuvînt despre părinţii răposaţi*) înc. Къ сыи день пръвыи·

28. f. 212^{v}—215^{v}. *Acelaşi, acelaşi titlu.* înc. Ѹтробю моею болю...

29. f. 215^{v}—232^{v}. Іѡанна Златоустаго. Слово повѣніе имѣе ѡ пост: (*Al lui Ioan Gură de Aur: Cuvînt de învăţătură despre post*) înc. Прѣдлежить намь възлюблєніи ..

www.dacoromanica.ro

30. f. 232^{v}—245. *Acelaşi.* Ѡ създанїи и изгнанїи Ѧдамовѣ (*Despre crearea şi izgonirea lui Adam*) înc. Принеси пакы да коснем се притчи.

31. f. 245—247. *Acelaşi.* Слово ѡ постѣ (*Cuvînt despre post*) înc. Гредетъ врѣме късакои вещи.

32. f. 247—253. Грігорїа Нусскаго, поХвалное сватомѹ Ѳеѡдори Тирѡнѹ (*A lui Grigore Nissis : Lauda sfîntului Theodor Tiron*) înc. Бы, Христови людіе, сватое стадо...

33. f. 253—262. Нектаріа сватѣшаго патрїарХа Коностантіниа града. Слово ѡ сватѣмъ .. Ѳеѡдорѣ Тиронѣ (*Al lui Nectarie, preasfinţit patriarh de Constantinopol : Cuvînt despre sfîntul... Theodor Tiron*) înc. Колъ мнѡго мнѡжьствѣ благости...

34. f. 262—272. Повѣстъ дѹшеполѣзна о чьстнѣи и сватѣи иконѣ Господа нашего Ісуса Христа иже въ Халкопратіи (*Poveste folositoare pentru suflet despre cinstita şi sfînta icoană a Domnului nostru Iisus Hristos cea de la Halcopratia...*) înc. Владычнімь чюдесемъ къспоминаніе.

35. f. 272—290^{v}. Повѣсть ѡ дръжещи о сватыХъ и чьстныиХ иконаХ (*Povestire despre apărarea sfintelor şi cinstitelor icoane*) înc. Ндѡлстѣи тъмѣ отгнанѣ.

36. f. 290^{v}—300. Калиста сватѣишаго арХіепископа Констактина града. Бесѣда въ неделю пръвѹю сватыХъ пость кже и Православнѹю именоуемъ (*Al lui Calist, preasfinţitul arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt în Duminecа întîi a sfîntului post, pe care o numim şi a Ortodoxiei*) înc. Четворо десетныи съи постъ.

37. f. 300—306^{v}. Германа арХіепископа Коностантіна града, Слово ѡ кръстѣ и. . иконаХ (*Al lui Ghermanos, arhiepiscop de Constantinopol : Cuvînt despre cruce şi despre... icoane*) înc. Понеже оубо мнѡзи от нже безѹмнѣ...

38. f. 306^{v}—319^{v}. Іѡанна... пръзвитера Дамаскина. Слово сказѹюще, ѡ сватыХъ и чьстныХъ иконаХ... (*Ioan... preotul Damaschin : Cuvînt rostit despre sfintele şi cinstitele icoane...*) înc. Понеже оубо мнѡзи начеже съчинѣкати.

f. 320—320^{v}. Albă.

Însemnări

Pe coperta din faţă, partea interioară : † Чьснѣишімѹ пріѡсфѣщеномѹ арХипископѹ кѵр, кѵр Доонис (Prea cinstitului şi prea sfinţitului arhiepiscop chir, chir Doonis). (Sec. XVII).

Şi noi smerenii nostru împreună cu toţi cinstiţi clirici ce am tăs <sic> o fome <sau> jeluit că nu pot lăcu<i>... (Sec. XVII).

Titluri şi iniţiale cu roşu. Ornament la f. 1. 27 rînduri pe pagină. Semiuncială. Legătură veche în piele şi lemn, cu ornamente stilizate. Scris în Ţara Romînească. Slavă bisericească de redacţie sîrbească. De la Muzeul de antichităţi

www.dacoromanica.ro

Tehnoredactor: Alexandru Ioana

Dat la cules 09.04.1958. Bun de tipar 10.03.1959. Tiraj 1100. Hîrtie semivelină 65 g/m². Format 16/70 × 100. Coli editoriale 31,6. Coli de tipar 26³/₄. A. 01840/1958. Indicele de clasificare pentru bibliotecile mari: 017.1 (498.124 B.) Acad.; 091=8. Indicele de clasificare pentru bibliotecile mici: 017.1 (R); 091=8.

Tiparul executat sub com. nr. 717 la Întreprinderea poligrafică nr. 8, B-dul 6 Martie nr. 29, București — R.P.R.

www.dacoromanica.ro

ERATĂ

Pag.	rîndul	în loc de:	se va citi:
3	11 de jos	м ѵспшва	мшѵсешва
10	10 ,, ,,	самод жавномѕ	самодржавномѕ
19	13 ,, ,,	къзметьж	къзметь ж
22	4 ,, ,,	сѫтаго	сѫтаго
25	3 ,, ,,	ро нтелен	родителен
42	10 ,, ,	ч днѫ	чаднѫ
64	6—5 ,, ,,	арѫаггел, ъглас	арѫаггэлъ, глас
89	13 ,, sus	Iian	Ioan
89	12 ,, jos	сж нщоѵ	сждншоѵ
98	18 ,, sus	оѵс енїе	оѵспеніе
116	17 ,, jos	f. 154	f. 154—181
117	18 ,, ,,	Ѥѵаггелїа.	Ѥѵаггеліа главы.
118	11 ,, sus	погрѣбж	потрѣбж
120	13 ,, ,,	Ма ін	Маріи
121	13 ,, jos	пр дислшвіе	прѣдислшвіе
158	14 ,, ,,	лѣлѣѫъ	лѣтѣѫъ
179	9 de jos	Leeatviţei	Leastviţei
183	21 ,, ,,	călgări	călugări
192	13 ,, sus	арѫїегископа	арѫїепископа
195	8 ,, ,,	Слово	Слово о
207	1 ,, sus	Бес да	Бесѣда
209	19 ,, jos	дѣллю	дѣлаю
237	6 ,, ,,	высѫщеши	вьсѫощеши
241	16 ,, sus	плѣменыѫъ	плѣненыѫъ
257	14 ,, ,,	кѕниѫ	купиѫ
257	17 ,, ,,	ѕспшиѫ	ѕсопшиѫ
257	21 ,, ,,	прѣмдрост	прѣмѵдрост
280	6 de jos	Сѣкшрникь	Съкшрникь
299	18 ,, sus	indicţii	indicaţii
336	8 ,, jos	luturgice	liturgice
386	9 ,, ,,	ѣ	а̄
390	17 ,, ,,	отцоѫ	отцоѵ
392	5 ,, ,,	І анноѵ	Іоаннѵ
398	14 ,, sus	Ѥнофрна	Ѥнофрна
398	4 ,, jos	Шншег	Шншет
400	19 ,, sus	нане	пане
401	6 ,, jos	на ѕсете	надесете
404	4 ,, sus	блоѵдньмъ и др вѣ	блоѵдньмъ и дрѣвѣ
404	17 ,, jos	повел ніе	повеленіе

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro